

سید المرسلین

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
معاونت حفاظت و امور اراضی
دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

مجموعه دستورالعملها، بخشنامه‌ها و نظرات حقوقی ممیزی اراضی

(از ابتدای سال ۸۸ تا پایان شهریور ماه ۹۴)

تدوین کنندگان:
مسعود منصور، اکرم توفیقی،
محمدحسین غفاریان
(به سفارش سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)

۱۳۹۴

- سرشناسه : منصور، مسعود، ۱۳۴۷-
 عنوان و نام پدیدآور : مجموعه دستورالعملها، بخشنامه‌ها و نظرات حقوقی ممیزی اراضی (از ابتدای سال ۸۸ تا پایان شهریور ماه ۹۴)
 مشخصات نشر : تهران: پونه، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۵۵۳ ص.: جدول، نمودار
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۸۱-۴۱-۲
 وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
 شناسه افزوده : توفیقی، اکرم، ۱۳۴۶ -
 شناسه افزوده : غفاریان، محمدحسین، ۱۳۵۰ -
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۴۶۹۶۷

خ طالقانی شرقی - خ جهان - ساختمان پونه - شماره ۶ - طبقه سوم - تلفن ۷۷۶۰۵۷۹۸

- نام کتاب : مجموعه دستورالعملها، بخشنامه‌ها و نظرات حقوقی ممیزی اراضی (از ابتدای سال ۸۸ تا پایان شهریور ماه ۹۴)
 تدوین کنندگان : مسعود منصور، اکرم توفیقی، محمد حسین غفاریان (به سفارش سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور، معاونت حفاظت و امور اراضی، دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی)
 ناشر : پونه
 نوبت چاپ : اول ۱۳۹۴
 لیتوگرافی، چاپ و صحافی : راه فردا
 شمارگان : ۱۵۰۰ جلد
 قیمت : ۳۵۰۰۰۰ ریال
 شابک : ۹۷۸ -۶۰۰ -۶۶۸۱ -۴۱ -۲

نشانی: تهران ازگل - سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

حقوق این اثر برای سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور محفوظ می‌باشد.

موضوع - موادی از قوانین مرتبط

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	۱۳۴۱/۱۰/۲۷	هیأت وزیران	ماده یک و دو قانون ملی شدن جنگلها	۲۴
۲.	۱۳۴۱/۱۰/۲۷	هیأت وزیران	بند ب ماده ۴ قانون ملی شدن جنگلها	۲۴
۳.	۱۳۴۲/۶/۶	هیأت وزیران	ماده ۱۳ آئین نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگلها	۲۴
۴.	۱۳۴۶/۶/۶	هیأت وزیران	ماده ۲۰ آئین نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگلها	۲۵
۵.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۲ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۵
۶.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۲۳ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۵
۷.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۲۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۶
۸.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۳۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۶
۹.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۳۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۶
۱۰.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۵۵ و تبصره های ذیل قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۷
۱۱.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۸
۱۲.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۶۳ و ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۹
۱۳.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۹
۱۴.	۱۳۴۶/۵/۳۰	مجلس شورای ملی	ماده ۶۴ مکرر قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	۲۹
۱۵.	۱۳۵۴/۶/۲۹	مجلس شورای ملی	موادی از قانون اراضی مستحدث و ساحلی	۳۰
۱۶.	۱۳۶۵/۱۰/۱۰	مجلس شورای اسلامی	قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن	۳۲
۱۷.	۱۳۶۷/۶/۲۲	مجلس شورای ملی	قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی	۳۳

	موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	اسلامی		
۳۴	نظریه در خصوص ماده ۵۵ و ۵۶ قانون حفاظت	دبیر شورای نگهبان	۱۳۶۷/۸/۴-۲۶۵	۱۸
۳۵	مصوبه مجمع تشخیص در خصوص تعیین تکلیف باقیمانده قرائ، مزارع و املاک مشمول قانون اصلاحات ارضی	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۱/۳/۲	۱۹
۳۶	ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۱/۷/۱۲	۲۰
۳۶	اثنین نامه ماده ۲ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع	هیأت وزیران	۱۳۷۱/۱۲/۱۶	۲۱
۳۹	ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر	مجلس شورای اسلامی	۹۴/۲/۱	۲۲
۳۹	ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر	مجلس شورای اسلامی	۹۴/۲/۱	۲۳

موضوع - کاداستر

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱	۸۸/۵۱/۷۱۸۶۶ ۸۸/۱۰/۳۰	دفتر ممیزی اراضی	تهیه نقشه های منابع طبیعی با استانداردهای کاداستر	۴۲
۲	۸۹/۵/۵۹۱۴۸ ۸۹/۹/۲۲	معاون حفاظت و امور اراضی	صور تجلسه ممیزی و مهندسی مبنی بر تهیه نقشه بر مبنای استاندارد کاداستر	۴۳
۳	۸۹/۱/۷۱۳۹۰ ۸۹/۱۱/۱۹	ریاست سازمان	تفاهم نامه مشترک ۸۹/۱۹۷۵۴۰- ۸۹/۱۱/۳ سازمان ثبت و اسناد با سازمان جنگلها و مراتع کشور	۴۴
۴	۹۰/۱۶/۲۰۸۰ ۹۰/۱/۲۱	دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها	دراختیار قراردادن اطلاعات رقومی به اداره ثبت و به هنگام سازی نقشه بر اساس استاندارد کاداستر	۴۷
۵	۹۰/۵/۴۷۷۱۶ ۹۰/۹/۱	معاون حفاظت و امور اراضی	جانمایی نقشه رقومی اراضی ملی ثبت شده	۴۸
۶	۹۰/۱/۵۷۹۲۵ ۹۰/۱۰/۲۶	مشاور و مدیرکل دفتر ریاست	ارسال نقشه های رقومی عرصه های ملی و موات به سازمان ثبت و اسناد جهت جانمایی در لایه کاداستر	۴۹
۷	۹۰/۵/۶۰۳۴۳	معاون حفاظت و	ارسال فایل نقشه های رقومی بر اساس	۵۲

	جدول پیوست به سازمان ثبت و اسناد	امور اراضی	۹۰/۱۱/۱۰	
۵۵	معرفی دو کد در سامانه ثبت عنوان اراضی ملی و دولتی (اسناد تک برگی)	دفتر ممیزی اراضی	۹۰/۵۱/۶۱۴۳۳ ۹۰/۱۱/۱۵	۸.
۵۶	صدور سند تک برگی و تهیه نقشه رقوم برای واگذاریهای اراضی ملی و دولتی	معاون حفاظت و امور اراضی، معاون امور املاک سازمان ثبت	۹۲/۵/۲۴۵۳۴ ۹۲/۵/۷	۹.
۵۶	ارائه دقیق پلاک براساس سیستم کاداستر	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۲/۵/۲۷۹۶۱ ۹۲/۵/۲۷	۱۰.
۵۷	ارسال اولین نسخه دستورالعمل تهیه نقشه کاداستر	معاون حفاظت و امور اراضی، معاون امور املاک سازمان ثبت	۹۲/۵/۳۵۳۳۱ ۹۲/۷/۶	۱۱.
۷۳	اهمیت اجرای پروژه کاداستر	ریاست سازمان	۹۲/۱/۳۶۳۴۷ ۹۲/۷/۱۰	۱۲.
۷۴	معافیت سازمان از پرداخت هزینه ثبتی	ریاست سازمان	۹۲/۱/۵۹۹۹۵ ۹۲/۱۱/۱۳	۱۳.
۷۶	تبدیل اسناد دفترچه ای به اسناد تک برگی	دفتر ممیزی اراضی	۹۳/۵/۱/۲۶۹۹۸ ۹۳/۶/۳۰	۱۴.
۷۸	ضرورت اجرای طرح کاداستر اراضی ملی و دولتی	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۳/۵/۴۵۰۷۱ ۹۳/۱۲/۰۲۸	۱۵.
۷۹	ابلاغ دستورالعمل اصلاح شده اجرای کاداستر اراضی ملی و دولتی	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۴/۵/۱۳۳۶۱ ۹۴/۵/۲۴	۱۶.

موضوع - تثبیت مالکیت دولت

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	۸۸/۱۶/۴۸۸۸۵ ۸۸/۷/۲۹	دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها	چگونگی جانمایی اراضی تصرفی اشخاص بر روی نقشه ها	۱۸۶
۲.	۸۸/۱/۵۳۰۱۴ ۸۸/۸/۱۴	ریاست سازمان	دستورالعمل چگونگی و شرایط برگزاری جشن انفال	۱۸۶
۳.	۸۹/۵۱/۶۹۱۹۵ ۸۹/۱۱/۹	دفتر ممیزی اراضی	قید عبارت هرگونه تغییر بهره بردار و واگذاری بعدی منوط به تصویب هیأت وزیران خواهد بود شامل اسناد صادره جدید برای انفال نمی شود	۱۸۸

۱۹۰	درج حدود و مساحت مستثنیات در صورتجلسه ۱۳-۳۹ و ذکر مساحت اراضی ملی و مستثنیات در سند مالکیت	دفتر ممیزی اراضی	۹۰/۵۱/۱۹۴۴۰ ۹۰/۴/۷	۴
۱۹۰	نحوه تفکیک اراضی ملی و دولتی واگذاری شده (هزینه بامتقاضی)	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۰/۵/۳۱۹۴۱ ۹۰/۴/۲۰	۵
۱۹۱	وضعیت حقوقی حریم انهار و رودخانه ها و بلا مانع بودن تثبیت مالکیت دولت تحت عنوان انفال	دفتر ممیزی اراضی	۹۰/۵۱/۳۷۰۳۷ ۹۰/۷/۶	۶
۱۹۲	نحوه صدور اسناد در مرز استانهای همجوار و اخذ اسناد محدوده و حریم شهرها	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۰/۵/۶۴۰۰۷ ۹۰/۱۱/۲۶	۷

موضوع - ماده واحد

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱	۸۸/۱/۴۳۶۴۶ ۸۸/۷/۷	ریاست سازمان	استفاده از تمامی استنادات در کمیسیون ماده واحد	۱۹۶
۲	۸۸/۵/۴۴۶۹۱ ۸۸/۷/۱۲	معاون حفاظت و امور اراضی	خلاف شرع نبودن ماده ۹ آئین نامه اجرایی قانون حفظ و حمایت خلع ید از تصرفات پس از آراء کمیسیون ماده واحد	۱۹۷
۳	۸۸/۵۱/۶۳۴۵۷ ۸۸/۹/۲۸	دفتر ممیزی اراضی	اعتراض به آراء علیه کمیسیون ماده واحد داخل محدوده قانونی توسط مسکن و شهرسازی	۱۹۹
۴	۸۸/۵/۷۸۵۲۲ ۸۸/۱۱/۲۵	معاون حفاظت و امور اراضی	تفسیر عکس یکی از مستندات می باشد و می بایست توسط کارشناسان ذیصلاح و گروه تفسیر عکس انجام شود	۲۰۰
۵	۸۸/۵/۷۹۹۹۷ ۸۸/۱۲/۱	معاون حفاظت و امور اراضی	رأی دیوان عدالت اداری موضوع ابطال بند ۲-۲ دستورالعمل نحوه پذیرش اسناد عادی	۲۰۱
۶	۱۸/۲۶۸۶۱ ۸۹/۴/۲۲	دفتر امور حقوقی	قبول کلیه اعتراضات واصله از اشخاص گرچه دارای سابقه تخلف باشد	۲۰۶
۷	۷۱۰۰/۱-هـ	معاون قضایی دیوان	تنها مرجع رسیدگی به شکایات	۲۰۶

	ماده ۵۶ قانون حفاظت کمیسیون ماده واحده می باشد	عالی کشور	۸۹/۶/۳	
۲۰۷	نظریه در خصوص چگونگی انشاء و امضاء رأی، تاریخ و شماره رأی کمیسیون ماده واحده	دفتر امور حقوقی	-۸۹/۱۸/۴۱۳۰۰ ۸۹/۶/۲۹	۸
۲۰۹	به هنگام سازی اطلاعات و آمار مربوط به عملکرد و آراء صادره کمیسیون	ممیزی اراضی	-۸۹/۵۱/۴۹۴۴۳ ۸۹/۸/۶	۹
۲۱۱	پلاک‌هایی که قبلاً به کل پلاک رسیدگی شده مجدد کمیسیون می تواند اعتراض واصل نماید	دفتر ممیزی اراضی	-۸۹/۵۱/۴۹۷۵۹ ۸۹/۸/۸	۱۰
۲۱۳	نحوه رسیدگی به اعتراض معترضین با توجه به دعوی مطروحه یا مختومه علیه همان معترض	دفتر ممیزی اراضی	-۸۹/۵۱/۵۵۰۶۰ ۸۹/۹/۳	۱۱
۲۱۵	اصلاحیه فرم دفتر ثبت اعتراضات کمیسیون ماده واحده	دفتر ممیزی اراضی	-۸۹/۵۱/۷۳۷۸۸ ۸۹/۱۲/۱	۱۲
۲۱۷	تصدی وزارت مسکن و شهرسازی نافی مسئولیت اداره منابع طبیعی نمی شود	دفتر امور حقوقی	-۱۸/۷۷۹۹۵ ۸۹/۱۲/۲۱	۱۳
۲۲۰	نحوه قبول درخواست پذیرش اعتراض نسبت به قطعات متعدد مشاعی	دفتر ممیزی اراضی	-۸۹/۵۱/۷۷۹۱۴ ۸۹/۱۲/۲۱	۱۴
۲۲۱	نحوه رسیدگی به اعتراضات واقع در محدوده مناطق آزاد تجاری	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۰/۵/۱۲۰۶ ۹۰/۱/۱۶	۱۵
۲۲۳	استفاده از خبرگان محلی و غیررسمی در هیأت ماده واحده	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵۱/۲۸۴۴ ۹۰/۱/۲۴	۱۶
۲۲۴	تصمیم صریح کمیته فنی ممیزی استان مبنی بر پذیرش یا عدم پذیرش آراء علیه کمیسیون ماده واحده	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵۱/۹۶۰۱ ۹۰/۲/۲۵	۱۷
۲۲۴	ابلاغ آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی	ریاست سازمان	-۹۰/۱/۱۱۷۰۵ ۹۰/۳/۳	۱۸
۲۳۳	فرم های اصلاحی دبیرخانه	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵۱/۱۶۱۷۳	۱۹

	هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی		۹۰/۳/۲۴	
۲۴۱	بلاع مانع بودن تعیین مسئول هیأت ماده واحده و کارشناس جنگل و مرتع عضو کمیسیون اگر رابطه مستقیم اداری داشته باشد	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵۱/۱۷۱۳۱ ۹۰/۳/۲۹	.۲۰
۲۴۱	تعیین حدود وظایف دبیرخانه های ماده واحده	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵۱/۱۷۰۹۱ ۹۰/۳/۲۹	.۲۱
۲۴۲	تشکیل کارگروه بررسی آراء علیه	ریاست سازمان	-۹۰/۱/۱۹۲۶۱ ۹۰/۴/۶	.۲۲
۲۴۴	نحوه بررسی آراء علیه	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵۱/۲۱۹۵۴ ۹۰/۴/۲۰	.۲۳
۲۴۵	فرمهای اصلاحی نظریه کارشناسی اعضاء کمیسیون ماده واحده	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵۱/۲۲۷۶۱ ۹۰/۴/۲۲	.۲۴
۲۵۱	دستورالعمل بستن دفاتر ثبت اعتراضات	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵۱/۲۸۲۴۱ ۹۰/۵/۱۹	.۲۵
۲۵۸	تعیین مهلت اعلام نظر کارگروه بررسی آراء علیه	ریاست سازمان	-۹۰/۱/۷۰۵۸۱ ۹۰/۱۲/۲۴	.۲۶
۲۵۸	منظور از رأی نهایی	دفتر ممیزی اراضی	-۹۱/۵۱/۴۰۸۹۸ ۹۱/۷/۲۲	.۲۷
۲۵۹	صدور گواهی مبنی بر وصول یا عدم وصول اعتراض به اجرای مقررات توسط سازمان و ادارات کل منابع طبیعی	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۱/۵/۴۲۰۱۰ ۹۰/۷/۲۶	.۲۸
۲۶۰	نحوه اعتراض به اجرای مقررات ملی شدن از سوی ادارات کل منابع طبیعی	دفتر امور حقوقی	۹۱/۱۸/۶۰۹۲۹ ۹۱/۱۰/۱۹	.۲۹
۲۶۵	لغو بند ۳ مصوبه ۸۹/۸/۲۴ شورای فنی ممیزی سازمان	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۲/۵/۳۲۴۷ ۹۲/۱/۲۸	.۳۰
۲۶۸	اصلاح ترکیب اعضاء کارگروه بررسی آراء علیه	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۲/۵/۴۵۰۸۱ ۹۲/۸/۲۷	.۳۱
۲۶۸	صلاحیت کمیسیون ماده و احده در رسیدگی به اعتراضات ادارات کل منابع طبیعی و	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۲/۵/۵۳۳۶۵ ۹۲/۱۰/۹	.۳۲

	آبخیزداری			
۲۷۲	نحوه ثبت اعتراضات اداره کل منابع طبیعی در دبیرخانه کمیسیون ماده واحده	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۳/۵/۵۴۲۵۲ ۹۲/۱۰/۱۵	۳۳
۲۷۳	نحوه عمل بر روی قرار صادره از کمیسیون ماده واحده	دفتر ممیزی اراضی	۹۲/۵/۱۵۴۰۰۶ ۹۲/۱۰/۱۵	۳۴
۲۷۴	مباحث مرتبط با اجرای مقررات و رسیدگی به اراضی اختلافی (نحوه عمل بر روی آراء شعبه ویژه)	ریاست سازمان	۹۳/۱/۲۸۹۴۷ ۹۳/۸/۵	۳۵
۲۷۸	وظیفه کارگروه بررسی آراء علیه	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۳/۵/۳۴۱۴۷ ۹۳/۱۰/۶	۳۶
۲۷۹	تأمین اعتبار اعتراضات باقیمانده کمیسیون ماده واحده	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۳/۵/۴۵۰۷۲ ۹۳/۱۲/۲۸	۳۷
۲۸۰	استفاده از کارگروه تفسیر عکس و عکس هوایی صرفا استناد اعضای هیئت و کارگروه قرار نگیرد	دفتر ممیزی اراضی	۹۴/۵/۱۵۶۸۱ ۹۴/۳/۸	۳۸
۲۸۳	تمدید مهلت اعتراض اشخاص و مفتوح نمودن دفاتر ثبت اعتراض	معاونت حفاظت و امور اراضی	۹۴/۵/۱۱۵۹۸ ۹۴/۵/۵	۳۹
۲۸۸	اصلاحیه فرمهای بازگشایی دفاتر ثبت اعتراض	معاونت حفاظت و امور اراضی	۹۴/۵/۱۲۳۳۸ ۹۴/۵/۱۲	۴۰
۲۹۰	هماهنگی با کانون کارشناسان رسمی جهت تفسیر عکس و آموزش تفسیر عکس همکاران	معاونت حفاظت و امور اراضی	۹۴/م/۵۰۰۷۰/۱۳۰۶ ۹۴/۵/۲۱	۴۱
۲۹۱	استفسار محاسبه قانونی مندرج در بند یک ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید	ریاست سازمان	۹۴/۱/۱۳۵۷۵ ۹۴/۵/۲۶	۴۲

موضوع - حق الزحمه کمیسیون ماده واحده

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	۸۹/۱/۶۷۱۲۶ ۸۹/۱۰/۲۸	ریاست سازمان	استنادات قانونی مبنی بر پرداخت حق الزحمه کمیسیون ماده واحده	۲۹۴
۲.	۹۰/۴/۸-۱/۱۹۷۶۱	ریاست سازمان	صور تجلسه مسئولین ذیربط سازمان مبنی بر پرداخت حق الزحمه کمیسیون ماده واحده	۲۹۵
۳.	۱۴۷۵۷/۱۶۴۷۸۶ ۹۰/۸/۱۸	معاون حقوقی رئیس جمهور	بلاغ مانع بودن پرداخت حق الزحمه اعضاء هیأت	۲۹۷
۴.	۹۰/۱/۵۹۱۷۱ ۹۰/۱۱/۳	ریاست سازمان	دلایل پرداخت حق الزحمه اعضاء کمیسیون ماده واحده	۳۰۰
۵.	۹۰/۱/۶۴۰۷۷ ۹۰/۱۱/۲۶	مشاور و مدیرکل دفتر ریاست	دستورالعمل اصلاحی پرداخت حق الزحمه اعضاء کمیسیون ماده واحده	۳۰۵
۶.	۹۰/۱۱/۲۹ ۶۴۳۸۲/۱/۹۰	مشاور و مدیر کل دفتر ریاست	بلاغ مانع بودن پرداخت حق الزحمه کمیسیون ماده واحده توسط دیوان محاسبات	۳۰۹
۷.	۹۳/۷/۲۷ ۹۰/۱/۲۸۵۲۰	ریاست سازمان	دستورالعمل اصلاحی پرداخت حق الزحمه اعضاء کمیسیون ماده واحده	۳۱۰

موضوع - تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	۸۹/۵/۳۸۳۰۷ ۸۹/۶/۱۵	معاون حفاظت و امور اراضی	موادی از قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	۳۱۶
۲.	۸۹/۷/۱۱-۳۵	شورای فنی ممیزی سازمان	نحوه اقدامات مرتبط با تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری	۳۲۰
۳.	۸۹/۱/۴۹۶۹۷ ۸۹/۸/۸	ریاست سازمان	متن آگهی و سه برگ دستور العمل در اجرای تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری	۳۲۲
۴.	۸۹/۵/۱/۵۵۹۵۰ ۸۹/۹/۸	دفتر ممیزی اراضی	چاپ آگهی نوبت اول در روزنامه سراسری اطلاعات موضوع تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری	۳۲۵

۳۲۵	نامه تعیین و استقرار شعب ویژه از قوه قضائیه	وزیر جهاد کشاورزی	۰۲۰/۱۲۷۷۳ ۹۰/۴/۴	۵.
۳۲۶	تشکیل شعبه ۱۰۵۰ بعنوان شعبه ویژه	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۰/۵/۳۹۱۶۰ ۹۰/۷/۱۷	۶.
۳۲۷	پیگیری ادارات کل منابع طبیعی از دادگستری استان جهت معرفی شعبه ویژه	دفتر ممیزی اراضی	-۹۰/۵/۱۶۱۵۱۸ ۹۰/۱۱/۱۵	۷.
۳۲۹	ابلاغیه تعیین شعبه و یا شعبی از دادگاههای عمومی حقوقی در شهرستان مرکز استان	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۰/۵/۱۶۸۳۵۶ ۹۰/۱۲/۱۵	۸.
۳۳۸	اعتراضات ادارات کل که در شعب ویژه ثبت گردیده تا حصول نتیجه نهایی از طریق شعبه ویژه پیگیری گردد.	معاون حفاظت و امور اراضی	۳۰۴۰۷/۳۰۴۰۷ ۹۳/۸/۲۴-۹۳/۵	۹.
۳۳۲	نحوه اجرای تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری در خصوص عوض زمین یا پرداخت قیمت کارشناسی	ریاست سازمان	-۹۳/۱/۳۵۰۱۲ ۹۳/۱۰/۱۳	۱۰.

موضوع - پاسخگویی به استعلامات

صفحه	موضوع بخشنامه	مرجع صادر کننده	تاریخ و شماره نامه	ردیف
۳۳۶	عدم پاسخ استعلام مبنی بر بلامانع بودن کلیه اراضی	معاون حفاظت و امور اراضی	۸۸/۲/۵-۸۸/۵/۵۹۲۶	۱.
۳۳۸	الزام استعلام واحدهای ثبتی در اراضی ملی و دولتی از طریق ادارات منابع طبیعی	معاون حفاظت و امور اراضی	-۸۸/۵/۳۳۱۸۱ ۸۸/۵/۲۴	۲.
۳۴۰	معافیت ادارات از هزینه های پاسخ استعلامات ثبتی	دفتر ممیزی اراضی	-۸۹/۵/۱۵۴۷۲۷ ۸۹/۹/۱	۳.
۳۴۱	واگذاری وظیفه تصدی گری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات	ریاست سازمان	-۹۰/۱/۱۴۰۴۴ ۹۰/۳/۱۲	۴.
۳۶۶	وظایف محوله سازمان نظام مهندسی کشاورزی مربوط به صدور گواهی مستثنیات	ریاست سازمان	-۹۰/۱/۲۷۸۳۷ ۹۰/۵/۱۷	۵.

۳۶۷	ضوابط فنی تهیه نقشه گواهی مستثنیات	دفتر ممیزی اراضی	-۹۱/۵۱/۳۶۴۳۸ ۹۱/۷/۱	۶
۳۶۸	بلامانع بودن استفاده از افراد حقیقی و حقوقی عضو نظام مهندسی و کارشناس بازنشسته جهت پاسخگویی به استعلامات	ریاست سازمان	-۹۲/۱/۲۹۳۹۹ ۹۳/۶/۵	۷
۳۶۹	استفاده از اشخاص حقیقی صاحب صلاحیت جهت پاسخگویی به استعلامات	ریاست سازمان	-۹۳/۱/۲۶۹۹۴ ۹۳/۶/۳۰	۸
۳۶۹	ضرورت، اهمیت، دقت و کیفیت پاسخ به استعلامات	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۳/۵/۳۵۱۳۴ ۹۳/۱۰/۱۴	۹

ماده ۳۳، ۶۴ و موضوع - تبصره ۲ ماده ۵۵ قانون حفاظت و بهره برداری

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱	-۲۰۰/۳۲۹۶ ۸۹/۳/۹	معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی وزیر جهاد کشاورزی	نحوه صدور احکام هیأت نظارت ماده ۳۳ اصلاحی قانون حفاظت	۳۷۲
۲	-۸۹/۵/۳۹۹۴۱ ۸۹/۶/۲۳	معاون حفاظت و امور اراضی	پرونده های ماده ۶۴ مطروحه در هیأت نظارت موضوع ماده ۳۳ اصلاحی قانون حفاظت	۳۷۳
۳	-۹۱/۱/۷۹۱۷ ۹۱/۲/۱۶	ریاست سازمان	قانون اصلاح ماده ۳۳ اصلاحی قانون حفاظت	۳۷۴
۴	-۹۲/۱/۱۹۵۶۸ ۹۲/۴/۱۶	ریاست سازمان	دستورالعمل نحوه تصویب طرحهای موضوع تبصره ۲ ماده ۵۵ در اراضی ماده ۶۴	۳۷۷
۵	-۹۲/۵/۳۰۰۵۶ ۹۲/۶/۹	معاون حفاظت و امور اراضی	ارسال مدارک و مستندات اراضی مرتعی مشمول ماده ۶۴ قانون حفاظت	۳۸۱
۶	-۹۳/۱/۲۵۲۷۰ ۹۳/۶/۳	ریاست سازمان	دستورالعمل اصلاحی طرحهای موضوع تبصره ۲ ماده ۵۵ در اراضی ماده ۶۴	۳۸۱

موضوع - اراضی دولتی

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	۸۹/۵۱/۶۲۲۸- ۸۹/۲/۴	دفتر ممیزی اراضی	نحوه تحویل و تحول پرونده های مربوط به اراضی موات و ایراد محاکم قضایی در شکایات	۳۸۸
۲.	۸۹/۲/۶-۵۱/۶۹۵۲	دفتر ممیزی اراضی	وضعیت اراضی و املاک مجهول المالک	۳۹۰
۳.	۸۹/۱/۶۵۷۱۲- ۸۹/۱۰/۲۱	ریاست سازمان	دفاع از پرونده های اراضی موات و دولتی توسط ادارات منابع طبیعی	۳۹۲
۴.	۹۰/۵۱/۱۷۲۳۶- ۹۰/۳/۳۰	دفتر ممیزی اراضی	آراء قطعی ابطال اراضی موات بالای ۵۰ هکتار	۳۹۵
۵.	۹۰/۵۱/۳۲۲۶۰- ۹۰/۶/۱۲	دفتر ممیزی اراضی	بلامانع بودن صدور گواهی اراضی خالصه	۳۹۶

موضوع - اراضی داخل محدوده (ماده ۸، ماده ۶، ماده ۴ مسکن مهر)

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	۸۸/۱/۳۴۵۲۲- ۸۸/۵/۲۹	ریاست سازمان	اراضی معوض در ازای اراضی ملی در قالب طرح مسکن مهر	۳۹۸
۲.	۸۸/۵/۶۵۵۴۰- ۸۸/۱۰/۷	معاون حفاظت و امور اراضی	نحوه اراضی معوض در ازای اراضی ملی در قالب طرح مسکن مهر	۳۹۹
۳.	۸۹/۵/۲۲۱۰۰- ۸۹/۳/۳۰	معاون حفاظت و امور اراضی	ضوابط و شرایط واگذاری و انتقال اسناد اراضی ملی به بنیاد مسکن در اجرای ماده ۴ قانون ساماندهی	۴۰۰
۴.	۰۲۰/۱۵۵۴۶- ۸۹/۴/۲۱	وزیر جهاد کشاورزی	اصلاح اسناد مالکیت داخل محدوده عرصه های جنگلهای طبیعی نهالستانها، پارکهای جنگلی و ... بنام سازمان جنگلها	۴۰۳
۵.	۸۹/۵-۳۶۲۰۰- ۸۹/۶/۳	معاون حفاظت و امور اراضی	تصدی و نمایندگی دولت بر اراضی منابع ملی و دولتی واقع در حریم شهرها، شهرستانها و شهرهای جدید	۴۰۵

۴۰۶	عدم تغییر نمایندگی واقع در حریم شهرها به مسکن و شهرسازی	ریاست سازمان	-۸۹/۱/۵۹۹۳۸ ۸۹/۹/۲۸	۶
۴۰۷	تحويل اراضی مورد نیاز وزارت مسکن و شهرسازی و سازمانهای تابعه کماکان انجام شود	ریاست سازمان	-۸۹/۱/۷۰۲۴۵ ۸۹/۱۱/۱۲	۷
۴۰۸	نمایندگی دولت در اجرای ماده ۸ قانون افزایش بهره وری در اراضی با کاربری کشاورزی از طریق وزیر جهاد کشاورزی	معاون اول رئیس جمهور	-۲۳۸/۶۷۴۰ ۹۱/۱/۲۰	۸
۴۰۸	تکلیف دولت در ماده ۸ قانون از طریق وزارت راه و شهرسازی (جایگزین)	معاون اول رئیس جمهور	-۵۰۶/۱۲۲۴۹ ۹۱/۱/۲۸	۹
۴۰۹	مغایر قانون بودن مصوبه ۵۰۶/۱۲۲۴۹ مورخ ۹۱/۱/۲۸ هیأت وزیران موضوع ماده قانون افزایش بهره وری	رئیس مجلس شورای اسلامی	-۶۴۶۵۴/هـ/ب ۹۱/۹/۲۰	۱۰
۴۱۰	ممنوعیت و عدم انتقال اسناد نهالستانها و جنگل کاری ها	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۲/۵/۱۸۹۴۰ ۹۲/۴/۱۱	۱۱
۴۱۲	لغو مصوبه ۵۰۶/۱۲۲۴۹ مورخ ۹۱/۱/۲۸ هیأت وزیران	معاونت حقوقی رئیس جمهور	-۱۸۳۰۲/۰۸۶۸۴ ۹۲/۶/۴	۱۲
۴۱۳	ضرورت جلوگیری از صدور و اصلاح اسناد صادر شده ملی به نام سایر ارگانها و ادارات و مسکن و شهرسازی	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۲/۵/۳۵۲۱۷ ۹۲/۷/۶	۱۳
۴۱۵	پیگیری پرونده های اراضی تحويل و تحول شده مفتوحه قضایی توسط ادارات راه و شهرسازی استانها	دفتر امور حقوقی	-۱۸/۴۴۵۳۷ ۹۲/۸/۲۵	۱۴
۴۱۶	تحويل و تحول اراضی به اداره کل راه و شهرسازی در راستای ماده ۸ قانون افزایش بهره وری و ماده ۶ قانون ساماندهی	ریاست سازمان	-۹۲/۱/۵۶۹۱۸ ۹۲/۱۰/۳۰	۱۵
۴۱۷	نحوه اجرای ماده ۸ قانون افزایش بهره وری و ماده ۶ قانون ساماندهی و حمایت از تولید	ریاست سازمان	-۹۲/۱/۶۴۸۴۱ ۹۲/۱۲/۶	۱۶
۴۱۸	عدم اجرای ماده ۱۰ قانون زمین شهری و ماده ۲۰ آئین نامه	دفتر استعدادیابی و بهره برداری از منابع	-۹۳/۵۲/۴۰۴۳۸ ۹۳/۱۲/۲	۱۷
۴۱۹	ابلاغیه آئین نامه اجرایی ماده ۸ قانون افزایش بهره وری	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۳/۵/۴۳۰۹۱ ۹۳/۱۲/۱۹	۱۸

بخشنامه ۸۹/۱۱/۱۱ و ۹۳/۳/۱۳ وزیر جهاد کشاورزی

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	۸۹/۱/۷۳۰۱۱ ۸۹/۱۱/۲۷	ریاست سازمان	ابلاغ دستورالعمل ۰۲۰/۴۵۹۵۷- ۸۹/۱۱/۱۱ وزیر جهاد کشاورزی	۴۲۶
۲.	۹۰/۱/۴۸۰۷۲ ۹۰/۹/۵	ریاست سازمان	ابلاغ کاربرد ها و فرآیند و مراحل انجام دستورالعمل ۸۹/۱۱/۱۱ وزیر	۴۳۵
۳.	۹۰/۱/۶۴۲۷۳ ۹۰/۱۱/۲۹	ریاست سازمان	پاسخ به سؤالات درخصوص دستورالعمل ۸۹/۱۱/۱۱ وزیر	۴۳۸
۴.	۹۲/۱/۲۶۵۳۵ ۹۲/۵/۲۰	ریاست سازمان	موقوف الاجرا شدن دستورالعمل ۸۹/۱۱/۱۱-۰۲۰/۴۵۹۵۷	۴۴۲
۵.	۹۳/۳/۲۵ ۹۳/۱/۱۴۸۶۵	مشاور و مدیرکل حوزه ریاست	ابلاغ بخشنامه ۰۲۰/۶۹۹۹ مورخ ۸۹/۳/۱۳ وزیر جهاد کشاورزی	۴۴۸

اراضی وقفی

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	۹۰/۱/۱۴۶۱۸ ۹۰/۳/۱۷	ریاست سازمان	توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ سازمان جنگلها با سازمان اوقاف	۴۵۸
۲.	۹۰/۱/۲۷۸۰۰ ۹۰/۵/۱۷	ریاست سازمان	دستورالعمل توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ سازمان جنگلها با اوقاف	۴۶۰
۳.	۹۰/۵/۱۶۳۵۵۶ ۹۰/۱۱/۲۵	دفتر ممیزی اراضی	پاسخ به سؤالات مربوط به توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱	۴۶۳
۴.	۹۱/۹/۲۲-۹۱/۵۳۶۰۸	ریاست سازمان	صور تجلسه مورخ ۹۱/۸/۶ فی مابین سازمان جنگلها با اوقاف مبنی بر پیگیری جدی	۴۷۰
۵.	۹۱/۵/۵۵۵۷۱ ۹۱/۹/۲۸	معاون حفاظت و امور اراضی	ارسال فرم شماره ۲۱ و پیگیری نتیجه اقدامات توافقنامه	۴۷۳
۶.	۹۱/۵/۵۸۶۸۹ ۹۱/۱۰/۱۰	معاون حفاظت و امور اراضی	نحوه بررسی پرونده ها در راستای توافقنامه مشترک (فرم شماره ۳)	۴۷۹
۷.	۹۱/۵/۶۱۰۷۶	معاون حفاظت و	تفاهم نامه سه جانبه فی مابین	۴۸۲

	سازمان ثبت اسناد، اوقاف و سازمان جنگلها	امور اراضی	۹۱/۱۰/۲۰	
۴۸۵	دستوالعمل سه جانبه فی مابین سازمان ثبت اسناد، اوقاف و سازمان جنگلها و مراتع	معاون حفاظت و امور اراضی	-۹۲/۵/۲۲۵۴۲ ۹۲/۴/۲۹	۸.
۴۸۷	ارسال آخرین بخشنامه مشترک در خصوص تفاهم نامه با سازمان اوقاف	دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی	-۹۳/۵/۱۲۲۱۳۶ ۹۳/۴/۲۹	۹.
۴۸۹	ابلاغ پاسخ های اصلاحی به سوالات توافقنامه	معاون حفاظت و امور اراضی، معاون اوقافی و حقوقی اوقاف	-۹۳/۱۲/۱۲۸۷۱ ۹۳/۱۲/۱۲	۱۰.
۴۹۳	ابلاغ دستورالعمل اجرایی اصلاحی توافقنامه منعقد سازمان جنگلها و سازمان اوقاف	معاون حفاظت و امور اراضی، معاون اوقافی و حقوقی اوقاف	-۹۳/۱۲/۱۲۹۴۲ ۹۳/۱۲/۱۲	۱۱.

سایر موارد

ردیف	تاریخ و شماره نامه	مرجع صادر کننده	موضوع بخشنامه	صفحه
۱.	-۸۹/۱/۵۱۴۱۸ ۸۹/۸/۱۶	ریاست سازمان	تقویت و بکارگیری نیروهای مستعد در بخش ممیزی اراضی	۵۰۰
۲.	-۸۹/۵/۷۰۳۱۶ ۸۹/۱۱/۱۵	معاون حفاظت و امور اراضی	نظریه مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه مربوط به معافیت جهاد کشاورزی از هزینه دادرسی	۵۰۰
۳.	-۹۰/۱/۴۲۶۳۱ ۹۰/۸/۳	ریاست سازمان	نگهداری عکسهای هوایی بصورت اموال و اسناد مهم در بایگانی بعنوان سند ملی	۵۰۱
۴.	-۹۰/۱/۵۳۷۹۳ ۹۰/۱۰/۴	ریاست سازمان	تمرکز طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات (ادغام ممیزی و مهندسی)	۵۰۲
۵.	-۰۲۰/۳۸۴۰۶ ۹۰/۱۰/۱۴	وزیر جهاد کشاورزی	توجه ویژه رؤسای سازمان جهاد به بخش منابع طبیعی	۵۰۳
۶.	-۹۰/۵/۶۰۳۵۴ ۹۰/۱۱/۱۰	معاون حفاظت و امور اراضی	تخصیص ردیف پستی رئیس اداره ممیزی و واگذاری اراضی به	۵۰۶

	مسئول اداره ممیزی اراضی			
۵۰۷	حضور رؤسای ادارات مهندسی در کمیته فنی ممیزی استانها	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۰/۵۱/۶۴۱۰۰ ۹۰/۱۱/۲۶	۷
۵۰۷	نحوه اقدام قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی	وزیر جهاد کشاورزی	۰۲۰/۲۸ ۹۱/۱۱/۱۵	۸
۵۰۸	ماده ۳۶ قانون حفاظت	دفتر امور حقوقی	۱۸/۲۰۱۸۴ ۹۱/۴/۱۳	۹
۵۰۹	استفاده از کارشناسان باتجربه در امور نقشه برداری در کمیته فنی ممیزی اراضی	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۱/۵/۲۶۴۷۵ ۹۱/۵/۱۰	۱۰
۵۱۰	معرفی رؤسای ادارات منابع طبیعی بعنوان قائم مقام مدیران جهاد کشاورزی قانون اراضی ساختمانهای فاقد سند	ریاست سازمان	۹۱/۱/۲۷۱۷۵ ۹۱/۵/۱۴	۱۱
۵۱۱	مواردی جهت صحیح انجام شدن قانون تعیین تکلیف اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی	دفتر ممیزی اراضی	۹۱/۵۱/۳۲۶۴۸ ۹۱/۶/۱۳	۱۲
۵۱۲	توافقنامه با مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره)	ریاست سازمان	۹۲/۱/۴۵۸۸۸ ۹۲/۹/۳	۱۳
۵۱۷	چگونگی صدور اسناد ملی و نحوه اجرای مقررات	ریاست سازمان	۹۲/۱/۵۱۲۲۰ ۹۲/۹/۲۶	۱۴
۵۲۱	تشبیه حاکمیت دولت (سازمان) در اراضی ساحلی و مستحدث	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۳/۵/۹۷۳۶ ۹۳/۲/۲۹	۱۵
۵۲۲	استفاده از فرم نمونه جهت ارسال عملکرد ممیزی اراضی	دفتر ممیزی اراضی	۹۳/۵۱/۱۴۶۳۰ ۹۳/۳/۲۴	۱۶
۵۲۶	عدم درخواست و اجرای گواهی بند (د) ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی	دفتر ممیزی اراضی	۹۳/۵۱/۱۷۳۷۶ ۹۳/۴/۸	۱۷
۵۲۸	ارسال مشخصات شناسایی کاربران جهت بانک اطلاعات زمین	دفتر ممیزی اراضی	۹۳/۵۱/۳۱۸۲۴ ۹۳/۹/۹	۱۸
۵۲۸	ابلاغ حجم عملیات و اعتبارات و متعدد بودن به انجام سطوح	دفتر ممیزی اراضی	۹۳/۵۱/۳۶۷۱۸ ۹۳/۱۰/۲۸	۱۹
۵۲۹	نحوه ورود به سامانه بانک اطلاعات حفاظت و امور زمین	دفتر ممیزی اراضی	۹۳/۵۱/۳۸۷۲۱ ۹۳/۱۱/۱۵	۲۰
۵۳۰	رفع ابهام صدور گواهی بند ۶	دفتر ممیزی اراضی	۹۴/۵۱/۱۱۶	۲۱

	آیین نامه اموال دولتی بر روی اسناد ملی (انفال)		۹۴/۱/۱۵	
۵۳۴	پاسخ به سوالات در گردهمایی یزد	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۴/۵/۷۵۷ ۹۴/۱/۲۲	.۲۲
۵۴۵	عدم نیاز به صدور گواهی بند (د) ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی بر روی اسناد ملی	دفتر ممیزی اراضی	۹۴/۵۱/۷۱۸۳ ۹۴/۳/۲۰	.۲۳
۵۴۷	تعیین کد شناسه ملی اسناد اراضی ملی و دولتی	معاون حفاظت و امور اراضی	۹۴/۵/۱۱۲۵۷ ۹۴/۵/۳	.۲۴
۵۴۸	عدم پرداخت هزینه های دادرسی و کارشناسی از محل طرح ممیزی	دفتر ممیزی اراضی	۹۴/۵۱/۱۴۰۵۰ ۹۴/۵/۳۱	.۲۵

مقدمه

سازمان جنگلها، مراتع و ابخیزداری کشور به موجب قانون مسئولیت حفظ احیاء توسعه و بهره برداری از منابع طبیعی تجدید شونده (جنگلها، مراتع، بیشه زارها، اراضی جنگلی، ...) را به عهده داشته و همچنین تکالیف و وظایف قانونی نیز در اراضی مستحدث و ساحلی را عهده دار می باشد. انجام این وظایف خطیر و اساسی ابتدا مستلزم شناخت و تشخیص این منابع و سپس تثبیت آن به اموال عمومی (انفال) و نیز رسیدگی و تعیین تکلیف اختلافات و مسائل حقوقی مبتنی بر شناخت منابع مذکور می باشد.

علاوه بر قانون و آیین نامه ها و مقرراتی که در مراجع قانونی ذیربط تصویب و ابلاغ می گردد دستورالعمل ها، بخشنامه ها و مکاتباتی که در راستای انجام صحیح وظایف مذکور، تدوین و ابلاغ می شود از جمله ضرورت هایی است که دست اندرکاران و مجریان امر می بایست به آنها استناد نموده و در راستای انجام وظایف محوله مورد بهره برداری قرار دهند.

در همین راستا جمع بندی قانون، آیین نامه ها، مقررات و دستورالعمل ها و گردآوری آن در قالب کتاب و یا لوح فشرده امری است که هم ضرورت داشته و هم دسترسی مجریان امر را به مستندات مرتبط با تصمیمات و اقدامات اجرایی سهولت می بخشد. این مجموعه که در تداوم اقدامات و تهیه ۲ جلد کتاب قبلی به کوشش و تلاش آقای مهندس غفاریان کارشناس محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان متبوع گردآوری و تنظیم شده است، بخشنامه ها، دستورالعمل ها، مکاتبات مرتبط با وظایف دفتر ممیزی اراضی را طی سالهای ۸۸ الی شهریور ۹۴ شامل می گردد. بر خود لازم می دانم که:

اولاً: از این همکار ارجمند و نیز مدیر کل و سایر کارشناسان دفتر ممیزی و حدنگاری و سپس سایر دفاتری که در تهیه و چاپ این مجموعه مساعدت نموده اند صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم. ثانیاً: از همه همکاران ذیربط چه در ستاد سازمان و چه در ادارات کل استانها و در ادارات شهرستانی، بهره برداری و نیز ارائه نقطه نظرات و پیشنهادات به منظور غنای بیشتر این مجموعه را درخواست نمایم.

مسعود منصور

معاونت حفاظت و امور اراضی

موادی از قوانین مرتبط

قانون ملی شدن جنگلهای کشور (مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷)

ماده ۱: عرصه و اعیانی کلیه جنگل‌ها و مراتع، بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی کشور جزء اموال عمومی محسوب و متعلق به دولت است ولو اینکه قبل از این تاریخ افراد آن را متصرف شده و سند مالکیت گرفته باشند.

ماده ۲: حفظ و احیاء و توسعه منابع فوق و بهره‌برداری از آنها بعهده سازمان جنگلبانی ایران است.

تبصره ۳: عرصه و محاط تأسیسات و خانه‌های روستایی و همچنین زمینهای زراعی و باغات واقعه در محدوده اسناد مالکیت جنگل‌ها و مراتع که تا تاریخ تصویب این قانون احداث شده‌اند مشمول ماده یک این قانون نخواهند بود. ادارات ثبت مجازند با تشخیص و گواهی سازمان جنگلبانی ایران اسناد مالکیت عرصه و اعیانی جداگانه برای مالکین آنها صادر نمایند.

بند ب ماده ۴: مراتع غیر مشجری که با توجه به قانون اصلاحات ارضی مصوب ۱۳۴۰ در سهم اشخاص قرار گرفته و همچنین مراتع غیر مشجری که در تاریخ تصویب این قانون یا بعداً به موجب اسناد مالکیت یا آراء قطعی محاکم قضایی یا هیئت‌های رسیدگی به املاک واگذاری در محدوده املاک مزروعی قرار گرفته یا بگیرند مشمول مقررات این قانون نخواهند بود

ماده ۱۳ آیین‌نامه اجرایی قانون ملی شدن

ماده ۱۳) ادارات ثبت اسناد و املاک مکلفند به تقاضای مأمورین سازمان جنگلبانی رونوشت اسناد مالکیت و نقشه‌های ثبتی و صورت مجالس تحدید حدود کلیه املاک و رقباتی که به منظور تشخیص منابع طبیعی ملی شده و مستثنیات مذکور از قانون ملی شدن جنگل‌ها و بالنتیجه اجرای مقررات قانون مزبور مورد نیاز مأمورین سازمان باشد و همچنین اگر احتیاج به مطالعه پرونده ثبتی داشته باشند. مأمور ثبت باید پرونده مورد تقاضا را در بایگانی اداره ثبت تحت نظارت خود در اختیار مأمورین سازمان بگذارد. مأمورین سازمان نسبت به آنچه که طبق قانون ملی شدن جنگل‌ها مستثنی است و همچنین منابع طبیعی ملی شده‌ای که از محدود املاک باید منتزع شود از حیث حدود و مشخصات و مسافت گزارشی تنظیم و به ادارات جنگلبانی یا سرچنگلداری‌های مربوطه

تسلیم می نمایند ادارات جنگلبانی یا سرچنگلداری ها پس از رسیدگی گواهی لازم صادر و به ادارات ثبت اسناد و املاک مربوطه ارسال می دارند.

ادارات ثبت مکلفند مواد مندرج در گواهی مذکور را از موضوع سند مالکیت تفکیک نموده سند مالکیت جدید نسبت به مورد استثناء شده جهت اشخاص صادر و سند مالکیت سابق را با قید موارد تفکیک به نام دولت اصلاح کنند و در اسناد مزبور شماره گواهی اداره جنگلبانی سا سرچنگلداری مربوطه را قید نمایند.

ماده ۲۰ آیین نامه اجرایی قانون ملی شدن

ماده ۲۰) تشخیص منابع ملی مندرج در ماده یک قانون ملی شدن جنگلها با رعایت تعاریف که در این آیین نامه شده با جنگلدار مربوطه است و هرگاه نظر مزبور مورد اعتراض سازمان جنگلبانی یا شخص ذینفع واقع شود اعتراض مزبور در کمیسیون مرکب از رئیس کل کشاورزی استان، سرچنگلدار و بازرس سرچنگلداری مطرح و مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و نظر اکثریت این هیأت قطعی و لازم الاجرا است.

ماده ۲ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع

ماده ۲) حفظ و احیا و اصلاح و توسعه و بهره برداری از جنگلها و مراتع و بیشه های طبیعی و اراضی جنگلی ملی شده متعلق به دولت به عهده سازمان جنگلبانی ایران است.

ماده ۲۳ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع

ماده ۲۳) وظایف و اختیارات رئیس سازمان جنگلبانی ایران به شرح زیر است:

۱- اداره امور سازمان جنگلبانی و مراتع ایران بر اساس قوانین و مقررات مربوطه
 ۲- استخدام و عزل و نصب کارکنان طبق قوانین و مقررات مربوط و بر اساس تشکیلات و بودجه مصوب.

۳- نمایندگی دولت در مورد حقوق مالکیت مربوط به عرصه و اعیانی جنگلها و مراتع و بیشه های طبیعی و اراضی جنگلی که ملک دولت بوده یا قانوناً به تملک دولت درآمده است.

۴- نمایندگی دولت در مورد کلیه دعاوی مربوط به سازمان جنگلبانی و مراتع در مراجع اداری و قضایی و مؤسسات خصوصی اعم از داخلی و خارجی با حق انتخاب وکیل و اعطای حق وکالت در توکیل تا یک درجه.

تبصره) رئیس سازمان جنگلبانی ایران می‌تواند تمام یا قسمتی از اختیارات خود را به مسئولیت خود به هر یک از معاونان یا رؤسای واحدهای تابعه تفویض نماید.

ماده ۲۹ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

ماده ۲۹) در کلیه اقدامات ثبتی که نسبت به تملک منابع طبیعی ملی شده به عمل می‌آید سازمان جنگلبانی از پرداخت مالیات و عوارض ثبتی و حق‌الثبت و هر گونه الصاق تمبر معاف است ولی حقوقی که به سردفتران اسناد رسمی تعلق می‌گیرد باید به وسیله سازمان جنگلبانی پرداخت گردد.

ماده ۳۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

ماده ۳۶) به وزارت کشاورزی و منابع طبیعی اجازه داده می‌شود به اشخاص حقیقی که تا پایان سال ۱۳۵۲ به طور غیرمستقیم از سازمان‌های دولتی یا وابسته به دولت و شرکت‌های تعاونی مربوط به آنها زمین خریداری نموده و رقبه مورد معامله آنها بعداً و طبق قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع ملی تشخیص شده است به میزان مندرج در سند یا مدارک مربوط از مراتع غیرمشجر ملی شده همان شهرستان مجاناً واگذار نماید. در مواردی که مساحت مندرج در سند بیش از دوهزار متر باشد. فقط تا دوهزار متر واگذار خواهد شد. در هر حال به مشمولین در هیچ مورد بیش از یک قطعه واگذار نخواهد شد. مفاد این بند شامل اراضی جنگلی و مراتع مشجر ملی شده نخواهد بود. تبصره) دولت مجاز است به پیشنهاد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی به جای واگذاری زمین بهای این اراضی را تعیین و تأدیه نماید.

ماده ۳۹ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

ماده ۳۹) گواهی سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور که پس از اجرای کامل مقررات تشخیص منابع ملی موضوع قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع صادر شده یا می‌شود و نقشه‌های منظم به گواهی مذکور از لحاظ ثبتی و صدور سند مالکیت منابع ملی ملاک عمل ادارات ثبت خواهد بود. ادارات مذکور مکلفند اسناد مالکیت منابع ملی را با رعایت قوانین و مقررات مربوط به ثبت املاک بر اساس گواهی‌های مزبور و نقشه‌های مربوط صادر نمایند.

تبصره) به منظور ایجاد و توسعه مراکز جهانگردی در کرانه‌های بحر خزر بنا به پیشنهاد مشترک وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و وزارت اطلاعات و جهانگردی و تصویب هیأت وزیران اجازه تفکیک اراضی جنگلی جلگه‌ای واگذار شده منحصرأً به میزانی که برای این منظور اختصاص خواهد یافت صادر خواهد شد.

ماده ۵۵ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

چوب و همچنین انبارها را در هر موقع که لازم بدانند بازرسی و در صورت کشف چوب غیرمجاز نسبت به بازداشت آن اقدام و با تنظیم صورت مجلس مراتب را به دادسرای محل اطلاع دهند.

ماده (۵۵) هر کس به قصد تصرف به منابع ملی مذکور در ماده ۱ قانون ملی شدن جنگل‌های کشور تجاوز کند به یک سال تا سه سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد. تبصره (۱) وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مکلف است به وسیله گارد جنگل و مأمور خود به محض اطلاع رفع تجاوز کند و در صورتی که تشخیص وزارت کشاورزی و منابع طبیعی نسبت به منابع ملی مذکور در این ماده اخطار یا آگهی شده باشد و مراتب را به دادسرای محل اعلام دارد دادسرا متهم را مورد تعقیب کیفری قرار می‌دهد مگر اینکه نسبت به تشخیص وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در مهلت مقرر در اخطار یا آگهی اعتراض شده باشد که در این صورت تعقیب کیفری متوقف و ادامه آن موکول به حصول نتیجه اجرای کامل مقررات ماده ۵۶ خواهد بود.

مرور زمان تعقیب کیفری در این گونه موارد از تاریخ صدور حکم کمیسیون موضوع ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع شروع می‌شود. اعیانی که در عرصه مورد تجاوز احداث شده یا بشود به حکم دادگاه به نفع دولت ضبط می‌شود.

تبصره (۲) از تاریخ تصویب این قانون مراتعی که در اجرای ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور جزء مستثنیات مالکین شناخته می‌شود باید فقط برای تعلیف دام مورد استفاده قرار بگیرد.

تبدیل این قبیل مراتع به منظور استفاده دیگر، منحصرأً بر اساس طرحی که به تصویب وزارت کشاورزی و منابع طبیعی می‌رسد مجاز خواهد بود.

در صورتی که این قبیل مراتع به تشخیص هیأت نظارت مذکور در بند ۳ قانون اصلاح فصل پنجم و پاره‌ای از مواد قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

مصوب خردادماه ۱۳۵۴ کلاً یا جزئاً تبدیل شود مراتع مورد بحث به دولت تعلق خواهد گرفتیم و طبق نظریه هیأت نظارت فوق سند مالکیت صادر قبلی باطل می‌گردد.^۱

ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل‌ها و مراتع

ماده ۵۶) تشخیص منابع ملی شده و مستثنیات ماده ۲ قانون ملی جنگل‌ها و مراتع با رعایت تعاریف مذکور در این قانون با وزارت منابع طبیعی است ظرف یک ماه پس از اخطار کتبی یا آگهی وزارت منابع طبیعی وسیله یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار مرکز و یکی از روزنامه‌های محلی و سایر وسایل معمول و مناسب محل اشخاص ذینفع می‌توانند به نظر وزارت مزبور اعتراض کرده و اعتراضات خود را با ذکر دلیل و مستندات به مرجع صادرکننده آگهی یا محل صدور اخطار تسلیم دارند. برای رسیدگی به اعتراضات وارده کمیسیون مرکب از فرماندار و رئیس دادگاه شهرستان و سرپرست منابع طبیعی محل یا نمایندگان آنها (نماینده دادگستری یکی از قضات خواهد بود) تشکیل می‌شود کمیسیون مکلف است حداکثر ظرف سه ماه به اعتراضات واصله رسیدگی و اتخاذ تصمیم کند. تصمیم اکثریت اعضای کمیسیون قطعی است و چنانچه تصمیم کمیسیون مبنی بر ملی بودن محل بوده و محل در تصرف غیر باشد کمیسیون مکلف است به درخواست وزارت منابع طبیعی دستور رفع تصرف صادر کند به نحوی که منبع مذکور از هر جهت در اختیار وزارت منابع طبیعی قرار گیرد. مأمورین انتظامی مکلف به اجرای دستور کمیسیون هستند.^۲

تبصره ۱) در هر موردی که بر اساس مقررات مربوط به قانون ملی شدن جنگل‌های کشور جنگلدار در مقام تشخیص منابع ملی اظهارنظر کرده باشد به طریق زیر رفتار می‌شود:

الف) در صورتی که به نظر جنگلدار اعتراض نشده باشد نظر جنگلدار قطعی است.

ب) در صورتی که در مهلت تعیین شده به نظر جنگلدار اعتراض شده طبق مقررات مربوط به ماده ۱۲ قانون ملی شدن جنگل‌های کشور مورد رسیدگی و اتخاذ تصمیم واقع نشده باشد اعتراض برای رسیدگی به کمیسیون مقررات در این ماده ارجاع می‌شود.

ج) در صورتی که پس از اعلام نظر جنگلدار مبنی بر ملی بودن منابع از طرف ذینفع اعتراض شده باشد و اعتراض طبق مقررات مربوط به ماده ۱۲ قانون ملی شدن

^۱ - تبصره‌های ۱ و ۲ به موجب ماده واحده مصوب تیرماه ۱۳۵۴ اصلاح و اضافه شده است.

^۲ - به موجب قانون اصلاح قانون حفاظت مصوب ۴۸/۱/۲۶ ماده ۵۶ اصلاح گردیده و چهار تبصره به آن اضافه شده است.

جنگل‌های کشور مورد رسیدگی قرار گرفته و نظر جنگلدار تأیید شده باشد و یا به علت عدم وصول اعتراض نظر جنگلدار قطعی شده باشد دستور رفع تصرف از منابع ملی به درخواست اداره منابع طبیعی محل از طرف کمیسیون مقرر در این ماده صادر خواهد شد در صورتی که وزارت منابع طبیعی منبعی را ملی تشخیص و اعلام کند و در مهلت قانونی مورد اعتراض قرار نگیرد کمیسیون مزبور به درخواست اداره منابع طبیعی محل دستور رفع تصرف خواهد داد.

تبصره ۲) در مواردی که پس از اعلام وزارت منابع طبیعی فقط نسبت به قسمتی از منابع اعلام شده اعتراض شود وزارت منابع طبیعی اختیار دارد بدون رعایت مدت از کمیسیون مقرر در این ماده بخواهد نسبت به تمامی محدوده اعلام شده رسیدگی اظهار نظر کند.

تبصره ۳) نظر وزارت منابع طبیعی در تشخیص منابع ملی تا اتخاذ تصمیم نهایی کمیسیون مقرر در این ماده معتبر و لازم‌الرعایه است.

تبصره ۴) وزارت منابع طبیعی می‌تواند حق‌الزحمه مناسبی برای اعضای کمیسیون مقرر در این ماده برقرار پرداخت کند.

ماده ۶۳ و ۶۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

ماده ۶۳) مفاد تبصره ۳ ماده دوم قانون ملی شدن جنگل‌ها شامل اراضی جنگلی و بیشه‌های طبیعی نیز بوده و مساحت محوطه‌ها و ساختمان‌ها و تأسیسات در منابع ملی شده که تا قبل از تصویب قانون ملی شدن جنگل‌ها احداث شده‌اند تا بیست برابر مساحت زیربنا محسوب خواهد شد.

ماده ۶۴) مساحت مراتع مذکور در بند ب ماده ۴ قانون ملی شدن جنگل‌ها حداکثر تا دو برابر مساحت اراضی مزروعی و آیش و باغات و قلمستان خواهد بود.
تبصره) دامداران دهات و مزارع مربوط مجاور موضوع ماده فوق در استفاده از مراتع مازاد با رعایت مقررات و قوانین حق تقدم خواهند داشت.

ماده ۶۴ مکرر قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

ماده ۶۴ مکرر) وزارت منابع طبیعی مجاز است به منظور اجرای برنامه‌های حفاظت خاک و جنگلکاری و ایجاد پارک‌های عمومی یا هر نوع عملیاتی که مربوط به وظایف آن وزارت باشد مستثنیات مذکور در قانون ملی شدن جنگل‌ها واقع در منابع ملی را در برابر واگذاری عوض تملک و تصرف نماید. وزارت منابع طبیعی موظف از معادل بهای

مستثنیات تملک شده را از مراتع غیر مشجر نزدیکترین محل و یا سایر نقاط کشور و یا با توافق طرفین از اراضی جنگلی جلگه ای و یا مراتع غیر مشجر شمال به مالک انتقال دهد. بهای عوض معوض توسط کمیسیون ماده ۵۶ با جلب رضای کارشناس تعیین می شود و اگر مالک مستثنیات مایل به اجرای هیچکدام از شقوق فوق نباشد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بهای مستثنیات فوق را طبق نظر کارشناس رسمی وزارت دادگستری از محل اعتبار طرحهای مربوط پرداخت خواهد کرد.

موادی از قانون اراضی مستحدث ساحلی مصوب ۵۴/۴/۲۹

ماده ۱: تعاریف اراضی مستحدث، ساحلی، تالاب، حریم

ماده ۲: عرض اراضی ساحلی و مستحدث و حریم:

الف) عرض مستحدثات دریای خزر، خط تراز ۱/۵ متری از سطح آب در آخرین نقطه پیشرفت دریا در سال ۴۲ (در نقاط برخورد با جاده ساحلی عمومی، حدجاده مزبور خواهد بود).

ب) عرض اراضی ساحلی خلیج فارس ۲ km

ج) عرض اراضی ساحلی دریاچه رضاییه ۱ km (از آخرین حد پیشرفت آب در سال ۵۳) لجنزارهای متصل و نمکزارها تا آخرین حد جزء اراضی ساحلی است.

د) حریم دریای خزر ۶۰ متر (آخرین نقطه پیشرفت ۴۲)

حریم خلیج فارس و دریای عمان ۶۰ متر (آخرین نقطه پیشرفت دریا بالاترین نقطه مد) حریم رضاییه ۶۰ متر (آخرین نقطه پیشرفت ۵۳)

تبصره ۱: ظرف ۵ سال حدود علامتگذاری نشده اراضی مستحدث و حریم دریای خزر، و خلیج فارس و دریاچه رضاییه را شناسایی و نقشه برداری و با نصب علائم مشخص کند. این حد بعد از تشخیص از لحاظ حریم با اراضی مستحدث یا ساحلی قطعی است. اراضی که بعد از تصویب قانون ایجاد می شود به عرض حریم مذکور اضافه خواهد شد.

تبصره ۲: عرض حریم و حدود اراضی مستحدث سایر دریاچه ها و تالاب های کشور و مدت لازم برای نصب علائم مشخصه آن، به پیشنهاد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و تصویب هیأت وزیران تعیین می شود.

ماده ۳: کلیه اراضی مستحدث کشور متعلق به دولت و اشخاص حق تقاضای ثبت آنها را ندارند. .... ادارات ثبت محل مکلفند تقاضای ثبت اراضی مذکور را از وزارت کشاورزی و

منابع طبیعی .... بپذیرند. (یا سایر سازمان های دولتی واجد تصرف با تأیید وزارت کشاورزی .... بپذیرند)

تبصره ۱: اراضی مستحدث ثبت شده تا سال ۴۲ دریای خزرکه در دفتر املاک به ثبت رسیده باشد ... مستثنی است .

تبصره ۲: بند ۹ ماده ۱ ق ح و ب منحصرأ به دریای خزر بوده کماکان قابل اجراست .

ماده ۴ : کلیه اراضی ساحلی دریای عمان و دریاچه رضاییه که تا تاریخ تصویب این قانون به ثبت نرسیده باشد ، متعلق به دولت است .

تبصره ۱: مستثنیات : الف- اراضی واقع در محدوده قانونی شهرها (در تاریخ تصویب این قانون)

ب) عرضه اعیان احداث شده و اراضی مزروعی

ج) محاط ساختمان ها .... حداکثر تا ۲۰ برابر سطح زیربنا که از ۳۰۰۰ متر مربع بیشتر نبوده و در حریم دریا... واقع نباشد .

*تبصره ۲ : تشخیص مستثنیات مندرج در بندهای فوق با سازمان جنگلها و نظریه صادره قطعی است .

ماده ۶ : وزارت کشاورزی مجاز است عرصه اعیان و محوطه های ساختمانهای احداث شده در اراضی مستحدث دولتی که تا ۴۶/۵/۳۰ در خزر ایجاد شده به صاحبان آنها بفروشد یا اجاره دهد ....

ماده ۷: حریم منابع ماده ۲ قابل تملک و تصرف خصوصی نیست ولو آنکه متصرفین سند گرفته باشند .

ماده ۹: وزارت کشاورزی مجاز است اراضی مستحدث ساحلی متعلق به دولت را بفروشد یا اجاره دهد ...

ماده ۱۱: هرکس به قصد تصرف اراضی مستحدث و ساحلی متعلق به دولت تجاوز.. و یا برداشت شن و ماسه تخریب نماید به حبس جنحه ای تا ۳سال و خلع ید محکوم خواهد شد...

ماده ۱۲: رسیدگی به اعتراضات واصله

ماده ۱۳: لغو قانون اراضی ساحلی مصوب ۴۶

ماده ۱۴: آیین نامه اجرایی توسط وزارت کشاورزی تهیه و....

قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن

ماده واحده - کلیه اسناد و مدارک مربوط به غیر دولت اعم از رسمی و غیر رسمی مربوط به اراضی موات (یا سند مربوط به قسمتی از اراضی که موات باشد) واقع در خارج از محدوده استحقاقی شهرها به استثناء اراضی که توسط مراجع ذیصلاح دولت جمهوری اسلامی ایران واگذار شده است باطل و این قبیل اراضی در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد تا در جهت تولید محصولات کشاورزی و صنعتی، ایجاد اشتغال و مصارف عام‌المنفعه و بر طرف ساختن نیاز دستگاههای دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شهرداری ها و ایجاد مسکن و واگذاری زمین برای کسانی که مسکن ندارند.

حسب مورد بر اساس مقررات مربوطه اقدام نماید، ادارات ثبت اسناد مکلفند حسب اعلام هیأت‌های واگذاری زمین نسبت به ابطال سند آنها و صدور سند به نام دولت جمهوری اسلامی ایران اقدام نمایند.

تبصره ۱ - تشخیص موات بودن اراضی خارج از محدوده شهرها به عهده وزارت کشاورزی است که از طریق هیأت ۷ نفره اقدام می‌نماید و در صورتی که متصرف فعلی منکر موات بودن زمین باشد از طریق دادگاه صالح اقدام به عمل می‌آید و چنانچه دادگاه رأی به موات بودن زمین بدهد سند باطل و از متصرف خلع ید خواهد شد.

تبصره ۲ - اسناد مالکیت زمینهای مواتی که به موجب این قانون باطل می‌شود آزاد تلقی و مطالبات ناشی از فروش این گونه اراضی منتفی می‌گردد و مطالبات دیگر طلبکاران از سایر اموال بدهکار قابل استیفاء است.

تبصره ۳ - زمینهایی که اسناد آنها باطل می‌شود چنانچه حریم روستاها باشد جهت کارهای عام‌المنفعه و یا تعلیف احشام یا احداث واحدهای مسکونی روستا و سایر خدمات مورد لزوم برای روستا بر حسب مورد اختصاص داده خواهد شد.

تبصره ۴ - آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت ۲ ماه توسط وزارت کشاورزی و ستاد مرکزی هیأت‌های واگذاری زمین تهیه و جهت تصویب به هیأت دولت تقدیم می‌گردد.

تبصره ۵ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر ملغی می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و پنج تبصره در جلسه روز یکشنبه سی ام آذر ماه یک هزار و سیصد و شصت و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۰، ۱۰، ۱۳۶۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره

برداری از جنگلها و مراتع (مصوب ۲۲/۶/۱۳۶۷) مجلس شورای اسلامی ایران

ماده واحده: زارعین صاحب اراضی نسقی و مالکین و صاحبان باغات و تأسیسات در خارج از محدوده قانونی شهرها و حریم روستاها، سازمانها و مؤسسات دولتی که به اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحیه های بعدی آن اعتراض داشته باشند می توانند به هیئت مرکب از:

مسئول اداره کشاورزی	*****	مدیر جهاد کشاورزی
مسئول اداره جنگلداری	*****	رئیس اداره منابع طبیعی
عضو جهاد سازندگی	*****	کارشناس جنگل و مرتع
هیئت واگذاری زمین	*****	نماینده امور اراضی
یک نفر قاضی دادگستری	*****	قاضی هیات

بر حسب مورد دو نفر از اعضای شورای اسلامی روستا یا عشایر محل مربوطه، مراجعه نمایند. این هیئت در هر شهرستان زیر نظر وزارت کشاورزی و با حضور حداقل ۵ نفر از هفت نفر رسمیت یافته و پس از اعلام نظر کارشناسی هیئت رأی قاضی لازم الاجرا خواهد بود. مگر در موارد سه گانه شرعی مذکور در مواد ۲۸۴ و ۲۸۴ مکرر(آئین دادرسی کیفری).

تبصره ۱: ادارات ثبت اسناد شهرستانها مکلفند که اسناد مربوطه را مطابق رأی نهایی صادر اصلاح نمایند.

تبصره ۲: دیوان عدالت اداری مکلف است کلیه پرونده های موجود در مورد ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع و اصلاحیه های بعدی آن را که مختومه نشده است به کمیسیون موضوع این قانون ارجاع نمایند.

تبصره ۳: چنانچه سازمانها و مؤسسات دولتی به اجرای ماده ۵۶ معترض بوده و این اعتراض از سوی هیأت مذکور در ماده واحده بجا تشخیص داده شود با توجه به موقعیت و شرایط زمین نسبت به خلع ید از متصرفین اقدام به عمل آید.

تبصره ۴: دولت موظف است توسط دستگاه‌های ذیربط نسبت به خلع ید از اراضی متصرفی بعد از اعلام مورخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ دولت جمهوری اسلامی اقدام لازم بعمل آورد.

تبصره ۵: از تاریخ تصویب این ماده واحده کلیه قوانین و مقررات و آیین نامه های مغایر با این قانون لغو و تنها مرجع رسیدگی به شکایات مربوط به اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع و اصلاحیه های آن هیئت موضوع این قانون خواهد بود.

تبصره ۶: وزارت کشاورزی مکلف است آئین نامه اجرایی این قانون را حداکثر ظرف دو ماه تهیه و تصویب و جهت اجرا ابلاغ نماید.

قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری مصوب (۱۳۸۷/۳/۵) مجلس شورای اسلامی ایران

ماده واحده: عبارت (لازم الاجراء خواهد بود مگر در موارد سه گانه شرعی مذکور در مواد ۲۸۴ و ۲۸۴ مکرر آئین نامه دادرسی کیفری) از متن قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجراء ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع مصوب ۶۷/۶/۲۲ حذف و عبارت (...رأی قاضی هیات قابل اعتراض در شعب دادگاه بدوی و تجدید نظر می باشد، هیات می تواند از خبرگان محلی و غیررسمی به عنوان کارشناس استفاده نماید) جایگزین آن می گردد.

روزنامه رسمی شماره ۱۲۷۳۴-۱۳۶۷/۸/۲۴-۱۳۶۷/۸/۴ شماره ۲۶۵۰

شورای عالی محترم قضایی

پیرو نامه های متعددی که از بعض محاکم دادگستری و اشخاص در رابطه با مواد ۵۵ و ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحی ۱۳۴۸ به دبیرخانه شورای نگهبان واصل شده بود موضوع در جلسه شورای نگهبان مطرح و با استفاده از اصل ۴ قانون اساسی نظر فقهای شورای نگهبان به شرح ذیل اعلام می گردد:

۱- شمول ماده ۵۵ اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و تبصره آن نسبت به کسانی که در رژیم گذشته اقدام به تصرف و احیاء منابع مذکور نموده اند برخلاف موازین شرع و در این قسمت ماده مذکور ابطال می شود.

۲- در ماده ۵۶ اصلاحی قانون مذکور محدود نمودن پذیرش اعتراض اشخاص ذی‌نفع به یک ماه خلاف موازین شرع و در این قسمت ماده مذکور ابطال می‌شود و بند الف این ماده بر این اساس اصلاح می‌شود.

۳- در ماده ۵۶ اصلاحی ملاک عمل قرار دادن و قطعی دانستن تصمیم اکثریت کمیسیون مذکور در ماده خلاف موازین شرع و در این قسمت نیز ماده مذکور ابطال می‌شود.

۴- در بند ج ماده ۵۶ مذکور دستور رفع تصرف و خلع ید از اراضی مذکور که در رژیم گذشته تصرف و احیاء شده است خلاف موازین شرع و در این قسمت نیز ماده مذکور ابطال می‌شود.

لازم به تذکر است که پس از تهیه و ابلاغ آیین‌نامه قانون تعیین اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی این ماده واحده ملاک عمل خواهد بود.

دبیر شورای نگهبان

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص تعیین تکلیف باقیمانده قراء مزارع و املاک مشمول قانون اصلاحات ارضی (مصوب ۱۳۷۰/۳/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام)

ماده واحده - وزارت کشاورزی موظف است، نسبت به اراضی مشمول «قانون اصلاحات ارضی» که به تصرف زارعین صاحب نسق درآمد و تاکنون اسناد رسمی مالکیت برای آنها صادر نشده است، اقدام نموده تا طبق قانون اسناد مالکیت آنها صادر شود.

تبصره ۱) در این موارد وزارت کشاورزی موظف است، به مالکان متقاضی در نزدیکترین محل ممکن زمین برای کشاورزی طبق مقررات جاری واگذار نماید.

تبصره ۲) چنانچه زارعان و مالکان این اراضی، به طریقی غیر از آنچه که در قانون آمده است، قبل از صدور سند تراضی نمایند، این اراضی معتبر خواهد بود.

موضوع «تعیین تکلیف باقیمانده قراء، مزارع و املاک مشمول قانون اصلاحات ارضی» در اجرای بند هشتم اصل یکصد و دهم قانون اساسی، در جلسه مورخ ۷۰/۳/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام بررسی و به شرح ماده واحده فوق به تصویب رسید.

ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور

ماده ۲) تشخیص منابع ملی در قانون و مستثنیات ماده ۲ قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع با رعایت تعاریف مذکور در قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع با وزارت جهاد سازندگی است که شش ماه پس از اخطار کتبی یا آگهی به وسیله روزنامه‌های کثیرالانتشار مرکز و یکی از روزنامه‌های محلی و سایر وسایل معمول و مناسب محلی، ادارات ثبت موظفند پس از انقضای مهلت مقرر در صورت نبودن معترض حسب اعلام وزارت جهاد سازندگی نسبت به صدور سند مالکیت به نام دولت جمهوری اسلامی ایران اقدام نمایند.

تبصره ۱) معترضین می‌توانند پس از اخطار یا آگهی وزارت جهاد سازندگی اعتراضات خود را به ارائه ادله مثبت جهت رسیدگی به هیأت مذکور در قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی تسلیم نمایند. صدور سند مالکیت به نام دولت جمهوری اسلامی ایران مانع مراجعه معترض به هیأت مذکور نخواهند بود.

تبصره ۲) عبارت وزارت کشاورزی در ذیل ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲ و تبصره ۶ ذیل آن به وزارت جهاد سازندگی تغییر یافته و کمیسیون موضوع ماده واحده همچنان به اعتراضات رسیده به اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع رسیدگی می‌نماید.

آیین‌نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور (مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ هیأت وزیران)

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰/۷۱/۷۷۶۷/و مورخ ۱۳۷۱/۱۰/۲۸ وزارت جهاد سازندگی و به استناد ماده (۳) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۱۳۷۱، آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱) تشخیص منابع ملی شده و مستثنیات ماده (۲) قانون ملی شدن جنگل‌ها بر اساس تعریف مصرح در فصل اول قانون حفاظت بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع به عهده وزارت جهاد سازندگی است که از طریق سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور اقدام می‌نماید.

ماده ۲) در برگ تشخیص، خصوصیات منابع ملی از حیث وضع طبیعی و تعریف قانونی همچنین مشخصات ثبتی، نسق زراعی، محل وقوع، حدود و مساحت منطقه مورد بازدید و مستثنیات موضوع ماده (۲) قانون ملی شدن جنگل‌ها با استعلام از مراجع ذیربط ذکر می‌شود و هر گاه در مرز منطقه مورد بازدید کوه یا رودخانه یا بزرگراه یا جاده عمومی وجود داشته باشد شرح داده می‌شود تا محل منابع و مستثنیات آن از هر حیث مشخص باشد. ادارات ثبت اسناد و کشاورزی و سایر مراجع موظفند اطلاعات لازم را در اختیار مأمورین سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور قرار دهند.

ماده ۳) مأمور بازدیدکننده منطقه باید از منطقه مورد بازدید نقشه تهیه نماید و در صورت عدم امکان، کروکی تهیه نموده و تحقیقات لازم را به وسایل مقتضی نسبت به وضعیت منطقه مورد بازدید و مستثنیات قانونی آن بنماید و اگر احراز کند که مستحداثات بعد از تصویب قانون ملی شدن جنگل‌ها احداث شده تاریخ احداث و دلایل آن را در برگ بازدید بنویسد و با اظهارنظر به واحدی که او را مأمور رسیدگی نموده تسلیم کند.

تبصره ۱) آگهی موضوع ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی، علاوه بر روزنامه کثیرالانتشار و روزنامه محلی باید جداگانه تکثیر شود و به وسیله مأموران انتظامی برای اطلاع اهالی در معابر و اماکن عمومی محل وقوع رقبه الصاق گردد. در آگهی باید محل قبول اعتراضات و نتیجه عدم اعتراض قید شود. مأموران انتظامی موظفند ظرف یک هفته آگهی را الصاق کرده و مراتب را به صورت کتبی به مرجع ارسال‌کننده آگهی اعلام کنند.

تبصره ۲) در آگهی باید نام و موقعیت رقبه و در صورت داشتن مشخصات ثبتی شماره پلاک‌های اصلی و فرعی بخش ثبتی، حدود و مساحت کل محدوده مورد تشخیص با تعیین مساحت مستثنیات و منابع ملی قید شود.

تبصره ۳) نسبت به هر منطقه نزدیکترین محلی که روزنامه در آنجا منتشر می‌شود روزنامه محلی محسوب می‌شود.

ماده ۴) چنانچه ظرف شش ماه از تاریخ اخطار به وسیله انتشار آگهی یا الصاق آن در معابر عمومی اعتراض نرسیده باشد مرجع ذیربط در سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور موظف است مراتب را به اداره ثبت اسناد و املاک محل اعلام نماید تا مطابق ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور و ماده (۳۹) قانون حفاظت

و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع و ماده (۱۳) آیین‌نامه قانون ملی شدن جنگل‌ها نسبت به منابع ملی مورد تشخیص، سند مالکیت تحت عنوان منابع ملی به نام دولت جمهوری اسلامی ایران (با نمایندگی وزارت جهاد سازندگی) صادر گردد.

تبصره ۱) مبدأ مهلت قانونی اعتراض، تاریخ انتشار آگهی در روزنامه کثیرالانتشار خواهد بود. هرگاه آخرین روز مهلت قانونی مصادف با روز تعطیل باشد اولین روز بعد از تعطیل آخرین روز محسوب می‌شود.

تبصره ۲) سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور مطابق ماده (۲۹) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور در انجام مقررات ثبتی و صدور سند مالکیت جهت منابع ملی مورد تشخیص به جز حقوقی که به سردفتران اسناد رسمی تعلق می‌گیرد از پرداخت کلیه هزینه‌های ثبتی اعم از حق‌الثبت و هزینه مقدماتی و غیره معاف می‌باشد.

ماده ۵) اعتراض نسبت به تشخیص منابع ملی و مستثنیات ماده (۲) قانون ملی شدن جنگل‌ها بر اساس مقررات قانونی تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده (۵۶) قانون جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۶۷ مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.

ماده ۶) ترتیب وصول و ثبت اعتراضات، تشکیل جلسات و نحوه رسیدگی هیأت‌ها و پرداخت حق‌الزحمه اعضا و همکاران هیأت که علاوه بر وظایف محول شده، خارج از وقت اداری همکاری می‌نمایند و نحوه وصول و تأمین هزینه‌های مربوط مطابق آیین‌نامه‌ای است که به استناد تبصره ۶) قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی به تصویب وزارت جهاد سازندگی می‌رسد.

ماده ۷) تأمین و تدارک امکانات تجهیزات و لوازم و ابزار کار مورد نیاز هیأت‌های مقرر در قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده (۵۶) قانون جنگل‌ها و مراتع بر عهده سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور می‌باشد.

ماده ۸) در مواردی که تشخیص منابع ملی شده و مستثنیات ماده (۲) قانون ملی شدن جنگل‌ها بر اساس مقررات مربوط و ماده (۵۶) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور انجام شده باشد حسب مورد به ترتیب زیر رفتار می‌گردد:

الف) در صورتی که به اجرای مقررات ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع اعتراض شده باشد و موضوع در کمیسیون مقرر در ماده (۵۶) مورد رسیدگی واقع نشده باشد، اعتراضات رسیده برای رسیدگی به هیأت مقرر در ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون جنگل‌ها و مراتع ارجاع می‌شود.

ب) چنانچه به اجرای مقررات ماده (۵۶) اعتراض نشده باشد پس از انقضای مهلت مقرر در ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع حسب تقاضای سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور ادارات ثبت موظف به صدور سند مالکیت به نام دولت جمهوری اسلامی خواهند بود.

ماده (۹) پس از صدور رأی هیأت ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون جنگل‌ها و مراتع چنانچه در محدوده منابع ملی شده تصرفات غیرمجاز وجود داشته باشد با اعلام واحد ذیربط در سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور قوای انتظامی به استناد تبصره (۴) قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون جنگل‌ها و مراتع مکلف به خلع ید از تصرفات مذکور خواهند بود.

تبصره) در مورد خلع ید از تصرفات غیرمجاز در منابع ملی قطعیت‌یافته قبل از تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ از طریق مراجع قضایی اقدام می‌شود.

ماده (۱۰) در اجرای این آیین‌نامه وزارت دادگستری، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، وزارت کشاورزی و سایر مراجع ذیربط مکلف به انجام همکاری‌های لازم با وزارت جهاد سازندگی (سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور) می‌باشند.

ماده (۱۱) سازمان برنامه و بودجه مکلف است بنابر پیشنهاد وزارت جهاد سازندگی هزینه‌های اجرایی این ماده قانون را اعم از خرید ماشین‌آلات، تجهیزات و امکانات و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز، هر ساله تأمین و در بودجه عمومی کشور منظور نماید.

معاون اول رئیس جمهور

ماده ۴۵ و ۵۴ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

ماده ۴۵- اصلاحات زیر در تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۹) و ماده (۳۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۲۳/۴/۱۳۸۹ صورت می‌گیرد:

۱- عبارت «ظرف مدت یکسال» در تبصره (۱) ماده (۹) به «ظرف مدت پنج سال پس از تصویب این قانون»، اصلاح و عبارت «عکسهای هوایی سال ۱۳۴۶ نیز جزء مستندات قابل قبول محسوب می‌شود» به انتهای تبصره اضافه می‌شود.

۲- واگذاری اراضی ملی و دولتی برای احداث شهرکهای صنعتی، کشاورزی و خدمات گردشگری و مناطق ویژه اقتصادی مصوب و طرحهای قابل واگذاری دولتی، با رعایت مقررات زیست محیطی، از شمول تبصره (۲) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مستثنی می‌شود. آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط

وزارتخانه‌های جهادکشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۳- در صدر ماده (۳۲) پس از عبارت «در قالب بودجه‌های سنواتی» عبارت «در ردیف اعتباری خاص» اضافه می‌شود.

ماده ۵۴- یک تبصره به شرح زیر به ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی اضافه می‌گردد:

تبصره - وزارت جهادکشاورزی مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به رفع تداخلات ناشی از اجرای قوانین و مقررات موازی در اراضی ملی، دولتی و مستثنیات اشخاص اقدام نموده پس از رفع موارد اختلافی نسبت به اصلاح اسناد مالکیت و صدور اسناد اراضی کشاورزی اقدام نماید.

آیین‌نامه اجرائی این تبصره و چگونگی دریافت هزینه و قیمت اراضی رفع تداخل شده و مصرف آن برای حفاظت، پایش و سنددار کردن اراضی کشاورزی، با پیشنهاد وزارت جهادکشاورزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور سه ماه پس از ابلاغ قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

كادا ستر

شماره نامه: ۸۸/۵۱/۷۱۸۶۶

تاریخ نامه: ۸۸/۱۰/۳۰

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام،

احتراماً، به پیوست بخشنامه شماره ۸۸/۱۷۸۹۹۵ مورخ ۸۸/۱۰/۲۴ مدیرکل محترم تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور جهت استحضار و بهره برداری لازم در جهت اخذ باقیمانده اسناد اراضی ملی و دولتی ارسال میگردد. دستور فرمایید از روند اجرایی و سایر هماهنگی های استانی این دفتر را مطلع نمایند. ۱۰-۲۸-۰۳۸۵۴/m

مرادحسین میرزائی

مدیر کل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۸۸/۱۷۸۹۹۵

تاریخ: ۱۳۸۸/۱۰/۲۳

پیوست: ندارد

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

مدیرکل محترم ثبت اسناد و املاک استان ...

سلام علیکم

با احترام، پیرو نامه شماره ۸۸/۱۴۳۷۹۳ مورخ ۸۸/۸/۲۴ در رابطه با دستورالعمل اجرایی تهیه نقشه های منابع طبیعی با استانداردهای کاداستر به استحضار می‌رساند: با عنایت به وجود برخی از ابهامات موجود در استان‌ها و مکاتبات به عمل آمده در خصوص نحوه اجرای دستورالعمل مذکور، موضوع مجدداً در جلسه مورخ ۸۸/۱۰/۲۲ با حضور مدیرکل محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و نماینده محترم آن اداره کل محترم مورد بررسی قرار گرفت و همان طور که اعلام گردید دستورالعمل مذکور ناظر بر تهیه و ارسال نقشه‌هایی از اراضی ملی می‌باشد که اقدامات و تشخیص آن بعد از تصویب دستورالعمل صورت پذیرفته بدیهی است در رابطه با سایر اراضی که اقدامات آن در گذشته و قبل از ابلاغ دستورالعمل در دستور کار بوده نقشه‌های آن نیز برابر شرایط محلی آن استان تهیه گردیده برابر مقررات در صورت نداشتن تداخل و تعارض ملاک انجام عملیات ثبتی می‌باشد.

بنابراین با توجه به تکلیف مقرر در بند ج ماده ۶۸ قانون برنامه چهارم توسعه خواهشمند است دستور فرمایید همکاری های لازم با اداره منابع طبیعی آن استان معمول گردد.

مرتضی ادب

مدیرکل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

رونوشت:

جناب آقای میرزایی مدیرکل محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور پیرو نامه فوق الاشعار و مذاکره حضوری جهت استحضار ارسال می گردد.

شماره نامه: ۸۹/۵/۵۹۱۴۸

تاریخ نامه: ۸۹/۰۹/۲۲

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: نقشه های کاداستر

باسلام؛

احتراماً، در راستای ماده ۹ قانون افزایش بهره وری و با توجه به هماهنگی با سازمان ثبت اسناد و املاک و نیز به منظور تسریع اقدامات در ارتباط با اخذ اسناد اراضی ملی به پیوست صورتجلسه مشترک دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها و دفتر ممیزی اراضی سازمان و همچنین بخشنامه شماره ۹/۱۴۲۸۳۴ مورخ ۸۹/۸/۱۵ ریاست محترم سازمان ثبت اسناد و املاک کشور جهت بهره برداری و اقدام ارسال می گردد. م.د.۵۷۲۰/۱۷-۹

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

«بسمه تعالی»

صورتجلسه مشترک دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها و دفتر ممیزی اراضی

در خصوص اجرای ماده ۹ قانون افزایش بهره وری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی و با عنایت به بخشنامه ۹/۱۴۲۸۳۴ تاریخ ۹/۱۴۲۸۳۴ سازمان ثبت اسناد کشور، در تاریخ ۸۹/۹/۱۷ جلسه ای در دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور با حضور مدیران کل دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها و دفتر ممیزی اراضی تشکیل و مقرر گردید:

۱- ادارات مهندسی ادارات کل با رعایت مفاد ماده ۹ قانون صدرالذکر تهیه نقشه مبتنی بر استانداردهای کاداستر (به ویژه استفاده از سیستم تصویر UTM) را برای پلاک هایی که تاکنون سند اراضی ملی و دولتی آن اخذ نشده است در اولویت قرار داده و در اقدام تسریع نمایند.

۲- منبهد ادارات ممیزی اراضی برای اخذ سند اراضی ملی و دولتی پلاک‌های باقیمانده، ضمن رعایت مفاد ماده ۹ قانون صدرالذکر نقشه تهیه شده موضوع بند یک این صورتجلسه را، ضمیمه سایر مدارک و مستندات نموده و به اداره ثبت اسناد و املاک ارائه نمایند.

رضا سهرابی

مسعود منصور

مدیرکل دفتر مهندسی و ارزیابی طرح‌ها

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۸۹/۱۴۲۸۳۴

تاریخ: ۸۹/۸/۱۵

معاون رئیس قوه قضاییه و رئیس سازمان

به کلیه مدیران محترم کل ثبت اسناد و املاک استان‌ها

سلام علیکم

با عنایت به تکالیف ماده ۶۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ضرورت مستندسازی سریع و به هنگام املاک دولت به عنوان اصلی‌ترین اقدام در صیانت از اموال غیرمنقول بیت‌المال شایسته است در راستای ضرورت بهره‌گیری از نقشه‌های کاداستر در تثبیت مالکیت دولت در اجرای تکالیف مقرر در تبصره یک ماده ۱۵۶ قانون ثبت و ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب سال ۸۸ ترتیبی اتخاذ گردد که از تاریخ ابلاغ این بخشنامه کلیه اقدامات ثبتی در جهت صدور اسناد مالکیت اراضی و املاک به نام دستگاه‌های دولتی بر اساس نقشه‌های کاداستر که توسط آن دستگاه‌ها ارائه می‌شود صورت پذیرفته و متعاقب آن اسناد مالکیت ذیربط مطابق دستورالعمل به صورت سند مالکیت تک‌برگی صادر گردد. نظارت بر رعایت این بخشنامه به عهده مدیران کل و رؤسای واحدهای ثبتی می‌باشد.

احمد توپسرکانی

رئیس سازمان

شماره نامه: ۸۹/۱/۷۱۳۹۰

تاریخ نامه: ۸۹/۱۱/۱۹

پیوست: دارد

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام؛

احتراماً، به پیوست تفاهم نامه همکاری مشترک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان متبوع به شماره ۸۹/۱۹۷۵۴۰ مورخ ۸۹/۱۱/۳ که به امضاء اینجانب و رئیس

محترم سازمان ثبت اسناد و املاک کشور رسیده است برای بهره برداری و اقدام لازم

ابلاغ می گردد. م.د.د. ۱۱-۱۶-۶۴۴۰/۱

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۸۹/۱۹۷۵۴۰

تاریخ: ۸۹/۱۱/۳

بسمه تعالی

تفاهم نامه همکاری مشترک

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

در راستای تداوم همکاری های مؤثر دو سازمان در جهت تثبیت مالکیت دولت بر اراضی ملی، موات و دولتی و تکالیف قانونی مندرج در قانون ملی شدن جنگل ها، قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع و نیز قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی و به ویژه ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳ مجلس شورای اسلامی مبنی بر اینکه: «وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در اجرای قوانین و مقررات مربوط، با تهیه حدنگاری (کاداستر) و نقشه های مورد نیاز، نسبت به تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی و اراضی موات و دولتی و با رعایت حریم روستاها و همراه با رفع تداخلات ناشی از اجرای مقررات موازی اقدام و حداکثر تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، سند مالکیت عرصه ها را به نمایندگی از سوی دولت اخذ و ضمن اعمال مدیریت کارآمد، نسبت به حفاظت و بهره برداری از عرصه و اعیانی منابع ملی و اراضی یاد شده بدون پرداخت هزینه های دادرسی در دعاوی مربوطه اقدام نماید.» موارد ذیل جهت اجرا مورد توافق قرار گرفت:

ماده (۱) ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها مکلفند من بعد به همراه درخواست اخذ اسناد مالکیت اراضی ملی و دولتی، نقشه های اجرای مقررات را که دارای مشخصات و استانداردهای کاداستر می باشند به ادارات کل ثبت و اسناد استان ها ارائه نمایند.

تبصره - اصلاح و بازنگری اقدامات قبلی از جمله سوابق اجرای مقررات و اسناد صادره برای اراضی ملی و دولتی به منظور تطبیق با استانداردهای کاداستر بر اساس دستورالعملی که توسط کارگروه مشترک تهیه و به تصویب کمیته راهبری موضوع بند ۴

این تفاهم‌نامه می‌رسد، انجام می‌گردد. این دستورالعمل می‌بایست حداکثر تا پایان سال جاری تهیه، تصویب و جهت اجرا به واحدهای ستادی و استانی دو سازمان ابلاغ گردد. ماده ۲) مقرر شد تعهدات ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها در خصوص اخذ اسناد ملی و دولتی که بر اساس تکالیف مندرج در قانون برنامه‌های توسعه کشور از سوی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور تعیین و به واحدهای استانی ذیربط ابلاغ می‌گردد، از طریق سازمان ثبت اسناد و املاک نیز به ادارات کل ثبت و اسناد استان‌های سراسر کشور ابلاغ تا همکاری و مساعدت لازم را برای تحقق اهداف تعیین شده سالانه، معمول نمایند.

در این راستا سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز را از محل طرح ممیزی اراضی و تفکیکی مستثنیات، از طریق مبادی ذیربط پیگیری و تأمین نماید.

تبصره) در استان‌هایی که سطح صدور اسناد اراضی ملی و دولتی آنها به ۹۸٪ کل سطح اراضی ملی و دولتی استان برسد، در قالب جشن انفال از مدیران و کارشناسان دو مجموعه برابر دستورالعمل مربوطه قدردانی می‌شود.

ماده ۳) با استفاده از تجربیات کاداستر شهری و غیرشهری، برنامه‌های مشترک آموزشی و پژوهشی مرتبط با کاداستر ملی، موات و دولتی جهت کارشناسان و راهبران سیستم تدوین و اجرا می‌گردد.

ماده ۴) به منظور هماهنگی‌های مورد نیاز دو سازمان و نیز پیگیری مفاد این تفاهم‌نامه کمیته راهبری متشکل از:

- معاون حفاظت و امور اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
- معاون املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
- مدیر کل دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
- مدیر کل دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
- مدیر کل دفتر مهندسی و ارزیابی طرح‌ها سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
- مدیر کل کاداستر سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تشکیل می‌گردد.

این کمیته موظف است کارگروهی از مدیران و کارشناسان دو سازمان را به منظور تدوین دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های اجرایی و نیز پیگیری مسائل و مشکلات منعکس شده از سوی استان‌ها و دیگر موارد مرتبط را تشکیل، تا پیشنهادات خود را برای تصویب

به کمیته مذکور ارائه نماید. مصوبات کمیته با امضاء مشترک معاونین دو سازمان برای اجرا به واحدهای ستادی و استانی ذیربط ابلاغ می‌گردد.

تبصره - عملکرد ادارات کل ثبت اسناد و املاک و منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها در خصوص مفاد این تفاهم‌نامه از طریق کمیته راهبری مورد ارزیابی قرار گرفته و استان‌های موفق مورد تقدیر قرار خواهند گرفت. ضمن آنکه کمیته موظف است گزارش اقدامات مرتبط با این تفاهم‌نامه را به طور مستمر و هر ۶ ماه یکبار به رؤسای دو سازمان گزارش نماید.

ماده (۵) این تفاهم‌نامه در ۵ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۸۹/۱۰/۳۰ به تصویب رؤسای دو سازمان رسیده است.

سلاجقه

تویسرکانی

معاون وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها،
مراتع و آبخیزداری کشور

معاون رئیس قوه قضاییه و رئیس سازمان ثبت
اسناد و املاک کشور

شماره: ۹۰/۱۶/۲۰۸۰

تاریخ: ۹۰/۰۱/۲۱

پیوست: ندارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

موضوع: نحوه در اختیار قراردادن اطلاعات رقومی به ادارات ثبت اسناد و املاک کشور
با سلام ،

احتراماً ، با توجه به درخواست مکرر ادارات ثبت اسناد و املاک کشور و توافقات صورت گرفته مبنی بر در اختیار گرفتن نقشه های رقومی تفکیک انفال، تذکرات لازم به شرح ذیل اعلان می گردد :

۱- تحویل نقشه هایی که اخیراً و براساس استانداردهای مورد توافق دو سازمان تهیه گردیده الزامی می باشد.

۲- نقشه هایی که در سنوات قبل تهیه شده لیکن اقدامات لازم جهت اخذ سندمالکیت آن هم اکنون در حال اجرا است ، ابتدا نقشه مربوطه میباید بر اساس استانداردهای تهیه نقشه کاداستر به هنگام شده و سپس اقدامات ضروری دیگر صورت پذیرد

۳- تحویل نقشه های سنواتی که دقت و صحت مکانی آنها پس از بررسیهای فنی و کارشناسی و اعمال عملیات اصلاح هندسی و حذف مناطق گپ و تداخل وسایر اصلاحات لازمه به تایید کمیته فنی و ممیزی اداره کل رسیده باشد ، بلامانع است .

بدیهی است تحویل نقشه های رقومی سنواتی که در فرایند موزائیک نقشه ها ، عدم دقت و صحت مکانی آن به اثبات رسیده قبل از عملیات اصلاح هندسی و تعیین و تکلیف فنی و حقوقی، فاقد ارزش فنی لازم بوده واستفاده از آنها به هر صورت اکیداً مجاز نمی باشد.

رضا سهرابی

مدیرکل دفترمهندسی و ارزیابی طرح ها

شماره نامه: ۹۰/۵/۴۷۷۱۶

تاریخ نامه: ۹۰/۰۹/۰۱

پیوست: دارد

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

باسلام ؛

احتراماً، به پیوست نامه شماره ۹۰/۱۳۹۲۹۳ مورخ ۱۳۹۰/۸/۱ اداره کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در خصوص جانمایی نقشه رقومی اراضی ملی تثبیت شده، جهت همکاری و مساعدت لازم ارسال می گردد. ۸-۲۱-۲۳۲۵/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۰/۱۳۹۲۹۳

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۸/۰۱

پیوست: ندارد

ادارات کل محترم ثبت اسناد و املاک ...

سلام علیکم

با احترام، نظر به اینکه برابر منویات مقام عالی ریاست سازمان و برنامه عملیاتی مصوب سالجاری حوزه املاک جانمایی نقشه رقومی اراضی ملی تثبیت شده (که سند مالکیت آنها بر اساس نقشه های سنواتی تهیه شده) در دستور کار سازمان قرار گرفته، لذا با عنایت به هماهنگی های به عمل آمده با سازمان محترم جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور خواهشمند است با برنامه لازم تا پایان سال با همکاری اداره کل منابع طبیعی آن استان نسبت به اخذ نقشه های رقومی هر یک از پلاک های معرفی شده (سه پلاک بزرگ اراضی ملی هر واحد ثبتی) اقدامات لازم معمول گردد. بدیهی است نتیجه اقدام از طریق بازبینی نقشه های جانمایی شده در بانک جامع املاک و کاداستر مورد ممیزی قرار

خواهد گرفت. همچنین مستدعی است ضمن ارسال برنامه زمان بندی شده تا پایان سال چنانچه در اجرای این مهم واحدهای ثبتی با مشکل یا موانعی مواجه می باشند مراتب را با اظهار نظر صریح به این اداره کل گزارش فرمایید.

مرتضی ادب

مدیرکل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

رونوشت:

دفتر محترم ممیزی سازمان جنگل ها پیرو هماهنگی های به عمل آمده و جلسات تشکیلی جهت استحضار ارسال، خواهشمند است با توجه به آمادگی این سازمان در بازنگری و ممیزی پلاک های مشخص شده اراضی ملی در غالب سهمیه سال جاری دستور فرمایید ادارات کل محترم منابع طبیعی به نحو مقتضی همکاری های لازم را معمول تا انشاءالله با اجرای این بخش از برنامه امکان برنامه ریزی جامع برای سنوات آتی برنامه پنجم توسعه فراهم گردد.

شماره: ۹۰/۱/۵۷۹۲۵

تاریخ: ۹۰/۱۰/۲۶

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: تهیه کاداستر اراضی ملی و دولتی

با سلام ؛

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۹۰/۱۸۷۸۸۱ مورخ ۹۰/۱۰/۱۸ مدیر کل محترم تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ارسال می گردد ، مقتضی است در اجرای تفاهم نامه مشترک ۱۹۷۵۴۰ مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۳ و نیز صورتجلسه مورخ ۱۳۹۰/۸/۳ منضم به نامه شماره ۹۰/۵/۴۳۷۴۲ مورخ ۹۰/۸/۸ معاون محترم حفاظت و امور اراضی (تصویر پیوست) تمامی تلاش و مساعی خود را در جهت تحقق مفاد مستندات مذکور معمول فرمائید.

بدیهی است این مهم در ارزیابی واحدهای استانی مورد استناد قرار خواهد گرفت

مسعود منصور

مشاور و مدیر کل دفتر ریاست، ارزیابی عملکرد و

پاسخگویی به شکایات

«بسمه تعالی»

صور تجلسه کمیته راهبری

در راستای اجرای تفاهمنامه همکاری فیما بین دو سازمان به شماره ۸۹/۱۹۷۵۴۰ مورخ ۸۹/۱۱/۳ و با توجه به جلسات کارگروه مشترک موضوع ماده ۴ تفاهمنامه فوق‌الذکر، کمیته راهبری با حضور اعضای ذیل آقایان: بکائیان، ادب، شیخ‌علی شاه، عموزاده، منصور، سهرابی، محمدپور و کاشفی در مورخ ۱۳۹۰/۸/۳ در محل سالن جلسات دفتر ریاست تشکیل و پس از بحث و تبادل نظر مقرر گردید:

۱- ضمن تأکید بر اخذ اسناد باقیمانده اراضی با توجه به دستورالعمل شماره ۸۷/۵/۶۸۱۱۷ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ تسریع لازم در روند مربوط با همکاری فی‌مابین به نحوی که حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۱ اسناد اراضی ملی کلیه مناطق جنگلی و استان‌های شمالی کشور صادر گردد.

۲- در اجرای ماه یک تفاهمنامه فی‌مابین، دستورالعمل «کاداستر اراضی ملی و دولتی» که توسط کارگروه مشترک بررسی و تأیید گردیده است، به تصویب رسید تا به منظور بررسی و ارزیابی روند اجرایی به استان‌های فارس، همدان، یزد و اصفهان به صورت پایلوت ابلاغ گردد و نظارت مربوطه توسط کارگروه مشترک موضوع تفاهمنامه به انجام خواهد رسید.

۳- با توجه به انجام تکالیف قانونی موضوع ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری و همچنین برنامه پنجم توسعه و با عنایت به گستردگی و وسعت زیاد اراضی ملی و دولتی و حجم کار مربوط به تطبیق اسناد صادره قبلی با اسناد کاداستر و اصلاح و آماده‌سازی اطلاعات و نقشه‌های رقوم اراضی ملی و دولتی جهت ورود به سامانه کاداستر، مقرر شد سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در قالب یک طرح که به تصویب مراجع ذیصلاح برسد از ردیف اعتباری مشخص برخوردار گردد تا نسبت به تهیه نقشه با استانداردهای کاداستر و ارائه آن به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اقدام و متعاقباً سازمان اخیرالذکر نسبت به صدور اسناد تک‌برگی کاداستر اقدام مقتضی معمول نماید.

۴- سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور نقشه‌های موجود خود را با مختصات UTM رقومی نموده و برابر زمان‌بندی ذیل در اختیار سازمان ثبت اسناد و املاک قرار می‌دهد. اصلاحات لازم برای رفع نواقص این نقشه‌ها در اجرای بند ۳ فوق‌الذکر و دستورالعمل مشترک انجام و تا انجام آن در سامانه کاداستر ثبت اسناد و املاک بلوکه شده باقی می‌ماند.

سال	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴
سطح (هکتار)	۱۵	۲۰	۲۰	۲۵	۴۰

۵- آن دسته از اسناد اراضی ملی و دولتی که با هم تداخل دارند (اراضی ملی با ملی، اراضی ملی با موات، اراضی موات با موات) با توجه به نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در اراضی مذکور، سازمان مذکور نسبت به رفع تداخل و اصلاح نقشه و اطلاعات مربوط اقدام و نتایج را به سازمان ثبت اسناد و املاک اعلام و سازمان اخیرالذکر برابر مقررات نسبت به اصلاح اسناد صادره قبلی اقدام نماید.

بکائیان- عموزاده - شیخ علی شاهی - منصور - ادب - سهرابی - کاشفی - محمد پور

شماره: ۹۰/۱۸۷۸۸۱

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۰/۱۸

پیوست: ندارد

جناب آقای عموزاده

معاون محترم حفاظت و امور اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم

با احترام، پیرو نامه شماره ۹۰/۱۷۰۵۷۱ مورخ ۹۰/۰۹/۲۲ و با عنایت به اهمیت مستندسازی و تثبیت اراضی دولتی و عرصه‌های منابع طبیعی به عنوان اصلی‌ترین راهکار جهت صیانت از اموال غیرمنقول بیت‌المال و جلوگیری از پدیده مذموم زمین‌خواری به استحضار می‌رساند:

بخش قابل ملاحظه‌ای از عرصه‌های دولتی کشور مربوطه به اراضی ملی بوده که این سازمان از بدو تصویب قانون جنگل‌ها با تمام ظرفیت و امکانات خود سعی نموده نسبت به تثبیت مالکیت و صدور اسناد آنها مطابق مقررات اقدام نماید که در این رابطه اسناد مالکیت بیش از ۱۲۷ میلیون هکتار اراضی ملی صادر و تسلیم سازمان جنگل‌ها و مراتع گردیده، نظر به ابلاغ تکالیف جدید از جمله ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و تبصره ذیل ماده ۲۱۱ قانون توسعه برنامه پنجم این سازمان را مکلف به اخذ نقشه‌های رقومی و تهیه کاداستر عرصه‌های منابع طبیعی از آن سازمان محترم نموده که به منظور ساماندهی اجرای این تکالیف، تفاهمنامه همکاری مشترک دو سازمان طی شماره ۸۹/۱۹۷۵۴۰ مورخ ۸۹/۱۱/۳ تنظیم، امضاء و مبادله گردیده که بر اساس آن این سازمان

زیرساخت‌های لازم در تمامی ادارات کل ثبت استان‌ها جهت اخذ نقشه‌های رقومی را فراهم و بخشنامه‌های لازم را جهت همکاری با ادارات کل منابع طبیعی صادر نموده است بنابراین خواهشمند است با عنایت به تکالیف قانونی مرقوم دستورات لازم در خصوص همکاری لازم و ارائه نقشه‌های رقومی تمامی عرصه‌های ملی و موات، به منظور جانمایی در لایه کاداستر صادر تا مطابق مقررات نسبت به تثبیت و صیانت از این سرمایه ملی اقدامات لازم به عمل آید.

مرتضی ادب

مدیرکل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

رونوشت:

جناب آقای منصور مدیر کل محترم حوزه ریاست سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور پیرو مذاکره حضوری جهت استحضار و صدور دستور لازم جهت عملیاتی‌سازی صورتجلسه مورخ ۹۰/۰۸/۰۳ کارگروه ستادی تفاهمنامه مبادله شده

شماره نامه: ۹۰/۵/۴۳۷۴۲

تاریخ نامه: ۹۰/۰۸/۰۸

پیوست: دارد

برادر ارجمندجناب آقای بکائیان

معاون محترم املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

باسلام؛

احتراماً، پیرو برگزاری دومین جلسه کمیته راهبری موضوع تفاهم نامه شماره ۸۹/۱۹۷۵۴ مورخ ۸۹/۱۱/۲ فی مابین دو سازمان، به پیوست دو برگ صورتجلسه کمیته فوق الذکر که در تاریخ ۹۰/۸/۳ در محل این سازمان تشکیل شده است جهت استحضار و صدور دستورات مقتضی ایفاد می گردد. ۸-۸-۲۲۱۸/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۰/۵/۶۰۳۴۳

تاریخ: ۹۰/۱۱/۱۰

پیوست: دارد

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان/منطقه

با سلام؛

احتراماً، پیرو نامه شماره ۹۰/۱/۵۷۹۲۵ مورخ ۹۰/۱۰/۲۶ مشاور و مدیر کل محترم دفتر ریاست، ارزیابی عملکرد و پاسخگوئی به شکایات؛ ضمن ارسال نامه شماره

۹۰/۱۸۷۸۸۱ مورخ ۹۰/۱۰/۱۸ مدیر کل محترم تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، اعلام می‌دارد، در اجرای تفاهم نامه مشترک ۱۹۷۵۴۰ مورخ ۸۹/۱۱/۳ و نیز بند ۴ صورتجلسه مورخ ۹۰/۸/۳ کمیته راهبری موضوع تفاهم نامه فوق الذکر در خصوص ارائه ۱۵ میلیون هکتار از نقشه های رقومی شده و UTM پلاکهای اخذ سند شده در سنوات گذشته تا پایان سال ۱۳۹۰، دستور فرمایید براساس جدول توزیعی پیوست در اسرع وقت نسبت به ارائه فایل نقشه رقومی پلاکهای اخذ سند شده به ادارات کل ثبت اسناد و املاک استانها اقدام لازم معمول و نتیجه را به دفتر ممیزی اراضی اعلام گردد.

لازم به ذکر است این نقشه ها می بایست حتی الامکان براساس استانداردهای نقشه های کاداستر بوده و از پلاکهای نسبتاً وسیع استان و با حداقل تعارضات و تداخلات انتخاب گردد، همچنین مقرر گردیده است ادارات کل ثبت اسناد و املاک پس از بررسی نقشه های مذکور و مشخص نمودن اشکالات ثبتی و گپ و تداخلات موجود، نسبت به اعلام موارد اقدام و متعاقباً ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری نسبت به انجام اصلاحات برابر دستورالعمل کاداستر عمل نمایند. ۱۰-۲۸-۲۸۸۲/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

جدول ارائه فایل‌های رقومی پلاکهای اخذ شده به ادارات کل ثبت اسناد و املاک استانها

ردیف	نام استان	مساحت اراضی ملی پلاک (هکتار)	توضیحات
۱	آذربایجان شرقی	۲۵۰,۰۰۰	
۲	آذربایجان غربی	۲۵۰,۰۰۰	
۳	اردبیل	۱۵۰,۰۰۰	
۴	اصفهان	۱,۲۰۰,۰۰۰	
۵	البرز	۵۰,۰۰۰	
۶	ایلام	۱۵۰,۰۰۰	
۷	بوشهر	۱۷۰,۰۰۰	
۸	تهران	۱۰۰,۰۰۰	
۹	چهار محال و بختیاری	۱۵۰,۰۰۰	
۱۰	خراسان رضوی	۹۰۰,۰۰۰	
۱۱	خراسان شمالی	۲۵۰,۰۰۰	
۱۲	خراسان جنوبی	۱,۰۰۰,۰۰۰	
۱۳	خوزستان	۶۰۰,۰۰۰	
۱۴	زنجان	۱۰۰,۰۰۰	
۱۵	سمنان	۹۰۰,۰۰۰	
۱۶	سیستان و بلوچستان	۱,۹۰۰,۰۰۰	
۱۷	فارس	۱,۲۰۰,۰۰۰	
۱۸	قزوین	۹۰,۰۰۰	
۱۹	قم	۱۰۰,۰۰۰	
۲۰	کردستان	۱۵۰,۰۰۰	
۲۱	کرمان	۱,۵۰۰,۰۰۰	
۲۲	کرمان (جیرفت و کهنوج)	۴۰۰,۰۰۰	
۲۳	کرمانشاه	۲۵۰,۰۰۰	
۲۴	کهگیلویه و بویر احمد	۱۷۰,۰۰۰	
۲۵	گلستان	۱۰۰,۰۰۰	
۲۶	گیلان	۷۰,۰۰۰	
۲۷	لرستان	۲۰۰,۰۰۰	
۲۸	مازندران - ساری	۱۰۰,۰۰۰	
۲۹	مازندران - نوشهر	۵۰,۰۰۰	
۳۰	مرکزی	۲۵۰,۰۰۰	
۳۱	هرمزگان	۷۰۰,۰۰۰	
۳۲	همدان	۲۰۰,۰۰۰	
۳۳	یزد	۱,۳۵۰,۰۰۰	
	جمع کل	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	

شماره: ۹۰/۵۱/۶۱۴۳۳

تاریخ: ۹۰/۱۱/۱۵

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان بوشهر

موضوع: کد و عنوان اخذ اسناد اراضی ملی

با سلام

احتراماً، عطف به نامه شماره ۲۴۸۳۲/۶۶/۱۹ مورخ ۹۰/۹/۷ منضم به نامه شماره ۱۱۷۹۰/۳ مورخ ۹۰/۸/۲۱ اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان دشتستان در خصوص کد و عنوان اخذ سند اراضی ملی و دولتی، بدینوسیله به استحضار می رساند؛ با عنایت به نامه شماره ۹۰/۱۹۷۱۵۵ مورخ ۹۰/۱۱/۳ دفتر تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور (تصویر پیوست) جهت اراضی ملی، کد شماره ۲۱۹۰۵۵۰۰۳ با عنوان دولت جمهوری اسلامی ایران با نمایندگی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور تعیین شده است../ش

محمدتقی عموزاده

سرپرست دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۹۰/۱۹۷۱۵۵

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۱/۰۳

پیوست: ندارد

جناب آقای عموزاده

سرپرست محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم

احتراماً با عنایت به نامه شماره ۹۰/۵۱/۵۱۳۳۸ مورخ ۹۰/۹/۲۲ در خصوص کدهای اختصاصی به اراضی ملی و دولتی به استحضار می رساند: برابر سوابق کد شماره ۲۱۹۰۵۵۰۰۳ جهت اراضی ملی به عنوان دولت جمهوری اسلامی ایران با نمایندگی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، و کد شماره ۲۱۹۰۵۵۰۰۰ جهت دولت جمهوری اسلامی ایران با نمایندگی مراکز خدمات روستایی اختصاص یافته است. که مراتب جهت بهره برداری به حضور ارسال می گردد.

مرتضی ادب

مدیرکل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

شماره: ۹۲/۵/۲۴۵۳۴

تاریخ: ۹۲/۰۵/۰۷

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان

موضوع: بخشنامه

با سلام؛

احتراماً، در راستای توافقنامه مشترک شماره ۸۹/۱۹۷۵۴۰ مورخ ۸۹/۱۱/۳ منعقدۀ فیما بین دو سازمان به منظور تسهیل در انتقال قطعی اراضی منابع ملی و دولتی واگذاری به اشخاص حقیقی و حقوقی در اجرای قوانین مربوطه، در خصوص قطعات واگذاری که در پلاکهای اراضی ملی و دولتی واقع شده اند و قبلاً سند مالکیت دفترچه ای آنها بنام دولت صادر شده و دارای نقشه اجرای مقررات (رقومی شده و یا نشده) باشند، ابتدا می بایست از قطعه مورد نظر نقشه رقومی با مختصات UTM تهیه و سپس موقعیت دقیق آن توسط اداره منابع طبیعی بر روی نقشه اجرایی مقررات (مادتین ۱۳ و ۳۹) پلاک جانمایی و پیاده گشته و جهت صدور سند تک برگی قطعه واگذار شده به اشخاص، در اختیار اداره ثبت اسناد و املاک قرار گیرد. ۴-۲۳-۷۷۸۲/m.

محمدحسن بکائیان

محمدتقی عموزاده

معاون امور املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

معاون حفاظت و امور اراضی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

شماره نامه: ۹۲/۵/۲۷۹۶۱

تاریخ نامه: ۹۲/۰۵/۲۷

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ارائه دقیق پلاک

با سلام و احترام؛

با توجه به حساسیت موضوع تهیه نقشه های انفال بر اساس سیستم کاداستر لازم است تا متناسب با ارتقاء سخت افزاری و نرم افزاری در تولید نقشه، موضوع ارائه دقیق پلاک نیز

مورد توجه جدی قرار گیرد. بدیهی است مسئولیت عدم توجه به این موضوع که موجب کاهش دقت عملیات و ایجاد خسارت به سرمایه ملی خواهد شد برعهده آن اداره کل محترم می باشد. /m/۱۱۳-۸۱-۲۷-۵

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۲/۵/۳۵۳۳۱

تاریخ: ۹۲/۰۷/۰۶

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

مدیر کل محترم ثبت اسناد و املاک استان

با سلام و احترام؛

باعنایت به صورتجلسه کمیته راهبری موضوع تفاهم نامه مورخ ۹۰/۸/۳ فیما بین سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و همچنین پیگیریهای بعمل آمده در خصوص توافقنامه منعقد، بدینوسیله ضمن ارسال اولین نسخه دستورالعمل تهیه نقشه کاداستر اراضی ملی و موات با استفاده از نقشه های سنواتی طرح تفکیک انفال، خواهشمند است نسبت به اجرای مفاد زیر اقدام و نتایج حاصله را به سازمانهای متبوع اعلام فرمائید.

بند ۱- ضمن تأکید براهخذ اسناد مالکیت کاداستری باقیمانده اراضی باتوجه به دستورالعمل شماره ۸۷/۵/۶۸۱۱۷ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ تسریع لازم در روند مربوط با همکاری فی مابین به نحوی که حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۱ اسناد مالکیت کاداستری اراضی ملی بلامعارض کلیه مناطق جنگلی در استانهای شمالی کشور وفق مقررات صادر گردد.

بند ۲- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور نقشه های سنواتی موجود خود را رقومی نموده و برابر زمانبندی ذیل در اختیار سازمان ثبت اسناد و املاک قرار خواهد داد. با توجه به اینکه اطلاعات فوق صرفا تبدیل نقشه های رستری به وکتوری بوده و هیچگونه عملیات تصحیح هندسی در آنها صورت نگرفته است لذا تا انجام اصلاحات لازم برای رفع نواقص این نقشه ها در اجرای بند ۵ و دستورالعمل مشترک، در لایه منابع طبیعی کاداستر ثبت اسناد و املاک کشور بصورت بلوکه شده باقی خواهد ماند.

سال	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴
سطح (میلیون هکتار)	۲۰	۲۰	۲۵	۴۰

بند ۳- استانهای فارس، اصفهان، همدان و یزد بعنوان استانهای پایلوت انتخاب تا نسبت به اجرای دستورالعمل مذکور حداقل در سطح یک شهرستان اقدام و گزارش های دوره ای مربوط را ارسال نمایند.

بند ۴- در خصوص سایر استانها و ادارات کل ، لازم است نسبت به بررسی کارشناسی و اجرای آزمایشی دستورالعمل مذکور اقدام و نقطه نظرات خویش را حداکثر تا پایان شهریور ۱۳۹۱ اعلام نمایند.

بند ۵- باتوجه به انجام تکالیف قانونی موضوع ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و همچنین تکالیف ذیربط درقانون برنامه پنجم توسعه ، گستردگی و وسعت زیاد اراضی ملی و موات و ضرورت اصلاح و آماده سازی کلیه اطلاعات و نقشه های سنواتی اراضی ملی و موات جهت ورود به بانک جامع املاک و کاداستر، مقرر شد سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور نسبت به تهیه نقشه با استانداردهای کاداستر و ارائه آن به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اقدام و متعاقباً سازمان اخیرالذکر نسبت به صدور اسنادمالکیت کاداستری برابر مقررات حاکم اقدام نمایند.

بند ۶- باتوجه به نمایندگی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور در اراضی منابع ملی و موات ، آن دسته از اسناد اراضی مذکور که با هم تداخل دارند (اراضی منابع ملی با ملی یا موات و یا اراضی موات با موات، اراضی منابع ملی با اراضی بایر و موات موضوع قوانین اصلاحات ارضی و یا با قوانین اراضی خالصه) ، سازمان مذکور نسبت تهیه و اصلاح نقشه رقومی پلاکها و اطلاعات مربوط به آن اقدام و نتایج را به سازمان ثبت اسناد و املاک اعلام تا برابر مقررات نسبت به اصلاح اسناد صادره قبلی اقدام گردد. ۷-۲-۸۳۸۰/ m.د.د

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت وامور اراضی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

محمدحسن بکائیان

معاون امور املاک

سازمان ثبت اسناد واملاک کشور

به نام خدا

دستورالعمل ایجاد سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی
(نسخه آزمایشی)

سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

دفتر ممیزی اراضی

بهار ۱۳۹۱

سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

دستورالعمل ایجاد سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی

فهرست مطالب

..... فهرست مطالب

..... مقدمه

..... فصل اول: هدف

..... فصل دوم: مراحل اجرایی

..... فصل سوم: ضوابط و دستورالعمل فنی و اجرایی

مقدمه

در راستای دستیابی به سیاست های کلی نظام (ابلاغی طی شماره ۷۶۲۳۰/۱-۷۹/۱۱/۳ منضم به تأیید مقام معظم رهبری) و اهداف کلی سند چشم انداز افق ۱۴۰۴ توسعه منابع طبیعی برای ایجاد پایگاه اطلاعاتی و تقویت نظام رسانی منابع طبیعی و مدیریت منابع آب و خاک کشور، همچنین سیاست های کلی نظام بخش کشاورزی (مصوب ۸۴/۴/۱۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام و دست آخر ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی، کاداستر منابع طبیعی در دستور کار سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور قرار گرفته است.

با توجه به سوابق اجرایی سازمان ثبت اسناد و املاک در اجرای «کاداستر شهری» و نیز تکلیف ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری مبنی بر هماهنگی دو سازمان در اجرای این طرح بهره‌گیری از نقشه‌های تهیه شده سنواتی از عرصه‌های موصوف و سایر اطلاعات حقوقی، ترسیمی و ثبتی مکتسبه در اراضی فوق و تلفیق با نقشه‌های پوشش گیاهی و همچنین استعدادیابی این اراضی، انجام طرح کاداستر منابع طبیعی و سامانه اطلاعات ملی زمین ضروری و زمینه‌ساز توسعه، مدیریت، حفاظت، نظارت و تلفیق و تثبیت مالکیت عمومی (انفال) و مالکیت خصوصی (اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی) اراضی و همچنین استفاده بهینه و توأم با بهره‌وری از اراضی مذکور خواهد بود.

در مرحله ابتدایی «سامانه اراضی ملی و دولتی» ایجاد و در ادامه «کاداستر منابع طبیعی» با تلفیق لایه‌های مربوطه در دستور کار سازمان قرار خواهد گرفت.

فصل اول - اهداف:

در طرح کاداستر منابع طبیعی با ایجاد پیوستگی بین مجموعه‌ای از داده‌های مکانی (نقشه‌ها، تصاویر و ... از کلیه قطعات زمین) و داده‌های توصیفی محور (شامل محتویات پرونده‌های ثبتی و اطلاعات عمومی و حقوقی اراضی) در یک بانک اطلاعاتی پیشرفته، اعمال قانون به منظور مدیریت بر منابع، از طریق:

- تضمین و تثبیت قطعی مالکیت و تقویت مدیریت و نظارت بر امور اراضی ملی و دولتی
- شناسایی و برخورد قانونی با متجاوزان به اراضی دولتی و عمومی و جلوگیری از زمین‌خواری

- ایجاد پایگاه واحد اطلاعاتی در خدمات‌رسانی بهینه درون و برون‌سازمانی توسط دستگاه‌های ذیربط و سهولت و یکپارچگی در پاسخ به استعلامات

- توسعه مدیریت علمی و فنی در پایش منابع طبیعی و تولید اطلاعات منسجم آماری
- ایجاد زیرساخت آمایش سرزمین جهت تضمین سرمایه‌گذاری در اراضی ملی و دولتی و امکان برنامه‌ریزی دقیق بخشی و کشوری

- ایجاد زمینه تحقق اهداف دولت الکترونیک از طریق توسعه پایگاه اطلاعاتی.
به عمل آمده و با انجام این طرح، ضمن رفع موانع اجرایی مختلف، موجبات تسهیل، تسریع و تدفیق پاسخگویی و مدیریت علمی و گسترده و هماهنگ کشوری بر عرصه و اعیان منابع طبیعی و اراضی دولتی فراهم می‌گردد و امکان رفع مغایرت‌های احتمالی

ناشی از بازنگری و تدفیق نقشه‌ها و سایر اطلاعات توصیفی مرتبط، جهت اصلاح اسناد مالکیت اراضی ملی و دولتی برحسب ضوابط به سازمان ثبت اسناد و املاک را به وجود می‌آورد.

فصل دوم - مراحل اجرایی:

مرحله (۱)

۱- جمع‌آوری و آماده‌سازی نقشه‌ها (در محدوده مقیاس‌های مختلف) و اسناد ملی و دولتی مربوط به هر پلاک، اعم از: کروکی، نقشه‌های ثبتی، نقشه‌های اجرای مقررات و سایر اسناد مرتبط

تبصره: ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، مدیریت‌های امور اراضی و سازمان‌های جهاد کشاورزی استان‌ها موظفند، نسبت به ارائه آخرین اطلاعات قطعی و تأیید شده مورد نیاز، اعم از نقشه (مشمتمل بر پلیگون‌های اراضی؛ واگذار شده، واجد آراء ماده واحده) و اطلاعات توصیفی مرتبط اقدام نمایند.

لازم است اطلاعات مربوط به محدوده‌های اراضی تخریب و تصرف شده تنها به منظور ایجاد لایه رقومی (بدون هر گونه اعتبار حقوقی) نیز همراه اطلاعات صدرالذکر لحاظ گردد.

۲- رقومی‌سازی نقشه‌های سنواتی و انتقال از فرمت آنالوگ به دیجیتال (اسکن و وکتورایز نمودن)

۳- مختصات‌دار و زمین مرجع کردن نقشه (GEOREFENCING) مطابق با سیستم تصویر U.T.M و بیضوی ۸۴WGS

۴- لایه‌بندی و کارتوگرافی

۵- موزاییک و استخراج سطوح گپ و تداخل پلاک‌ها

تبصره مهم: در تمامی مراحل یاد شده، رعایت آخرین دستورالعمل رقومی‌سازی نقشه‌های سنواتی الزامی است.

مرحله (۲)

- تطبیق، بررسی و اصلاح هندسی نقشه‌ها بر اساس:
- نقشه‌های رقومی حاصل از مرحله اول
- نقشه‌های ۱/۲۵۰۰۰ سراسری کشور

- تهیه عکس‌های هوایی اورتو شده دهه هزار و سیصد و چهل و به کارگیری توأم با تفسیر
- بازدید میدانی و عملیات نقشه‌برداری با رعایت مفاد مدارک اجرای قانون
- ارائه اطلاعات حاصله به انضمام نقشه تصحیح شده جهت طرح در کمیته فنی ممیزی اراضی و در صورت لزوم مراجع ذیربط قانونی

مرحله ۳)

- بررسی و تثبیت نهایی نقشه‌های ارائه شده

مرحله ۴)

- GIS ready کردن نقشه‌های تولید شده

مرحله ۵)

- اسکن کلیه سوابق، خلاصه‌برداری و تولید جداول اطلاعات توصیفی مرتبط

مرحله ۶)

- تلفیق اطلاعات حقوقی و مکانی (کدگذاری قطعه زمین بر اساس استانداردهای کاداستر)

مرحله ۷)

- ثبت اراضی و صدور (اصلاح) اسناد در سیستم کاداستر

فصل سوم - ضوابط و دستورالعمل فنی و اجرایی:

۱-۳- تهیه نقشه‌های تفکیک انفال جهت باقیمانده اسناد:

- ۱- نقشه‌های تفکیک انفال که جهت صدور سند مالکیت ارائه می‌گردد در سیستم تصویر UTM بر روی بیضوی WGS۸۴ تهیه و به طریق رقومی ترسیم گردد.
  - ۱-۱- بدیهی است از تاریخ تصویب این دستورالعمل کلیه مستندات ارسالی به واحدهای ثبتی بایستی مطابق با استانداردهای فنی و کارتوگرافی این دستورالعمل باشند.
  - ۲- دقت نقشه‌های تفکیک انفال در مرز محدوده پلاک‌ها (اصلی یا فرعی) بر اساس دقت نقشه‌های ۱:۲۵۰۰۰ توپوگرافی سازمان نقشه‌برداری و در مرز مستثنیات بر اساس دقت نقشه‌های ۱:۲۰۰۰ الی ۱:۵۰۰۰ می‌باشد. ضمن آنکه طول ابعاد اضلاع و مساحت محدوده‌ها باید با اتکاء به مختصات گوشه‌ها تعیین و روی نقشه‌ها منعکس شده باشد.

۳- نرم‌افزار گرافیکی جهت تهیه نقشه رقومی نرم‌افزار Microstation ویرایش se و یا بالاتر و یا نرم‌افزار Autocad ویرایش ۲۰۰۴ و بالاتر باشد.

۴- در صورت موجود بودن نقشه رقومی ۱:۲۵۰۰۰ پوششی سازمان نقشه‌برداری از منطقه، نقشه‌های منابع طبیعی بر روی نقشه‌های ۱:۲۵۰۰۰ جانمایی گردد.

۵- از نقشه‌های تفکیک انفال یک نسخه پلات در مقیاس مناسب، خروجی تهیه و همراه فایل رقومی به واحدهای ثبتی ارائه گردد.

۶- در صورتی که نقشه تهیه شده توسط منابع طبیعی در محدوده مرز پلاک با طبیعت مطابقت داشته ولی با مرز پلاک‌های همجوار و یا با نقشه ثبتی موجود تطبیق نداشته باشد (عدم تطبیق پلاک‌های همجوار و یا نقشه‌های ثبتی مربوطه با طبیعت)، نماینده و نقشه‌بردار منابع طبیعی و نماینده و نقشه‌بردار از واحد ثبتی به اتفاق به محل عزیمت و مرزهای مورد نظر را نهایی نموده و پس از تهیه گزارش لازم و برابر مقررات نسبت به صدور سند مالکیت پلاک جدید و اصلاح محدوده پلاک‌های مجاور قدیم اقدام لازم صورت پذیرد.

۷- در صورتی که مطابق احکام قطعی و نهایی دادگاه‌ها و مراجع ذیصلاح قضایی تغییراتی در مساحت منابع ملی و مستثنیات حاصل شود، ادارات منابع طبیعی بایستی نقشه اصلاحی را در سیستم مختصات منطبق با حکم صادره تهیه و جهت اصلاح تحویل اداره ثبت اسناد و املاک محل نماید.

۲-۳- اصلاح نقشه‌های سنواتی:

طبقه‌بندی اشکالات حقوقی و توصیفی در نقشه‌های سنواتی:

- تداخل ملی با موات
- تداخل ملی با ملی
- تداخل ملی با مستثنیات
- تداخل موات با مستثنیات
- تداخل مستثنیات با مستثنیات
- اختلاف اراضی با اوقاف
- تداخل انواع اراضی دولتی با یکدیگر

طبقه‌بندی اشکالات هندسی در نقشه‌های سنواتی:

- حالت اول: گپ بین نقشه‌های مجاور
- حالت دوم: تداخل بین نقشه‌های مجاور
- حالت سوم: جابجایی عارضه‌ها در داخل نقشه
- حالت چهارم: وجود یک یا چند نقشه در دل نقشه اصلی با سوابق اجرایی متعدد

نحوه اقدامات:

الف) گپ نقشه‌ها:

در هر حال که گپ بین نقشه‌ها حادث شده باشد بدو با استفاده از سوابق اجرای قانون، نقشه ثبتی، حدود عرفی، و سایر اطلاعات توصیفی و ثبتی و فنی، مشخص شود که فاصله (گپ) ایجاد شده مربوط به کدام یک از دو پلاک ثبتی می‌باشد. سپس نسبت به اصلاح و تدقیق نقشه‌ها اقدام شود و سطوح گپ به شکل صحیح برطرف گردد.

در صورتی که گپ حاصله مربوط به هیچ یک از دو یا چند پلاک مورد بررسی نبود با هماهنگی اداره ثبت اسناد و املاک ذیربط، نسبت به اقدام تحت عنوان باقیمانده پلاک، یا پلاک جدید اجرای مقررات صورت می‌گیرد.

ب) تداخل نقشه‌ها:

حالت اول: تداخل محدوده اراضی ملی با یکدیگر

- مربوط به عوارض تعریف شده است: در تعیین عارضه به عنوان مثال تپه یا رودخانه مورد نظر در طبیعت اشتباه برداشت شده‌اند.

- عوارض ثابت در طبیعت قابل تبیین می‌باشد ولی نقاط برداشت شده واجد مشکل جانمایی است.

در این گونه موارد می‌توان؛ با بررسی سوابق مربوطه، بر اساس نقشه ثبتی و یا حدود ثبتی و یا حدود عرفی، نقشه را اصلاح نمود.

حالت دوم: اراضی ملی با اراضی مستثنیات

پس از بررسی حسب مفاد فنی این دستورالعمل دو حالت متصور می‌باشد:

حالت (۱) تفسیر عکس حاکی از وجود مستثنیات در مقطع زمانی اجرای قانون می‌باشد. بایستی پاسخ مثبتی بر ملی بودن داده شود و متقاضی یا متقاضیان در کمیسیون ماده واحده اعتراض و بر اساس رأی کمیسیون نقشه اصلاح گردد.

حالت ۲) چنانچه در تفسیر عکس آثار احیاء وجود نداشته (فاقد مستثنیات) باشد. اداره کل منابع طبیعی استان نسبت به اعتراض به مستثنیات اعلامی در کمیسیون ماده واحده در خصوص اراضی ملی مورد تداخل با ارائه دلایل مثبت و پیگیری صدور رأی مبنی بر ملی بودن اقدام نماید.

حالت سوم: اراضی مستثنیات با اراضی مستثنیات

در این حالت در صورت لزوم ضمن تطبیق سوابق ثبتی و استفاده از سایر اطلاعات توصیفی و فنی نسبت به انطباق و تصحیح تداخل به وجود آمده با رعایت ضوابط قانونی مربوطه اقدام می‌شود.

- اداره کل منابع طبیعی استان موظف است، نسبت به ثبت و نگهداری سوابق، مدارک و نقشه‌های مربوطه همچنین ضوابط حقوقی و فنی مورد استفاده، اقدام و گزارش مربوطه را به صورت ماهانه، حسب فرم‌های پیوست به دفاتر «مهندسی و ارزیابی طرح‌ها» و «ممیزی اراضی»، با تأیید مدیر کل منابع طبیعی استان ارسال دارد.
- در طی مراحل اجراء، مرجع پاسخگویی به هر گونه ابهام، اشکال اعم از فنی یا اجرایی و هماهنگی‌های برون‌سازمانی، معاونت حفاظت و امور اراضی و دفتر مهندسی و ارزیابی طرح‌ها می‌باشد.

دستورالعمل فنی اصلاح هندسی نقشه‌های سنواتی طرح تفکیک انفال

با توجه به روند تولید نقشه‌های اراضی منابع طبیعی با استانداردهای کاداستر از نقشه‌های سنواتی طرح تفکیک انفال، ضروری است تا ابتدا نقشه‌های سنواتی «رقومی»، «زمین مرجع» و اصلاح هندسی گردند.

خصوصیات نقشه رقومی و زمین مرجع شده مدنظر:

۱- تمامی عوارض موجود در نقشه‌ها باید در لایه تعریف شده مختص به خود قرار داشته باشند.

۲- عوارض اضافی اعم از خط، نقطه پلیگون به طور اکید از سطح نقشه پاک شوند.

۳- عوامل زمین مرجع نمودن هر پلاک به طور مشخص در لایه خاص خود موجود باشد.

- ۴- کلیه نقشه‌ها از نظر زمین مرجع بودن می‌بایست به کمک نقشه‌های ۱:۲۵۰۰۰ کنترل و صحت یا عدم صحت آن گزارش شده و در صورت لزوم نقشه انفال مجدداً زمین مرجع شود.
- ۵- نقشه ارائه شده به طور اکید می‌بایست آخرین نسخه واجد اجرای مراحل قانونی بوده یا منجر به اخذ سند شده باشد.
- ۶- همراه فایل ارائه شده، لایه رستری نقشه مورد عمل موجود باشد.
- ۷- کلیه فایل‌ها تحت نرم‌افزار AutoCad و در قالب DWG باشد.
- ۸- در هر فایل می‌بایست شماره شیت نقشه ۱:۲۵۰۰۰ مورد استفاده در آن نقشه ذکر شده باشد.

دقت مکانی عکس‌های ارتو شده:

دقت مکانی عکس‌های ارتو شده مورد استفاده می‌بایست توسط مشاور یا پیمانکار مورد ارزیابی و کنترل قرار گرفته (دقت مکانی عکس‌ها از ۱۵ متر کمتر نباشد) و در صورت عدم دقت لازم، موضوع جهت اصلاح مجدد به کارفرما گزارش گردد.

تذکرات بسیار مهم پیرامون اصلاح هندسی نقشه‌های سنواتی انفال

۱. عوارض خطی نظیر رودخانه، جاده، خط‌الرأس، خط‌القعر و ... که مرز پلاک در نقشه اجرای مقررات یا اجرای قانون را تشکیل می‌دهند، در صورتی که به صورت مشترک هم در عکس و هم در نقشه ۱:۲۵۰۰۰ مشاهده شوند، ملاک اصلاح مرز پلاک، تلقی می‌گردد.

۲. در صورتی که محدوده مشخص شده عوارض طبیعی از قبیل خط‌الرأس، عوارض طبیعی، نهر، جاده و ... باشد که به صورت عوارض خطی دارای بعد بلندتر از ۱۰m (ده متر) محسوب می‌شوند سیستم کنترلی کاداستر از طریق مقایسه آن با نقشه‌های پوششی کشوری یا به صورت انتخاب موردی چندین نقطه و برداشت آن توسط GPS های دستی انجام می‌شود و با رعایت حقوق مجاورین و در نظر گرفتن سایر نقشه‌های کاداستر به منظور جلوگیری از تداخل محدوده‌ها (مطابق دستورالعمل نظارت GPS). اختلاف مختصات نقشه با مختصات سیستم کنترل کاداستر تا ۱۰m قابل قبول است.

۳. در صورتی که مرز پلاک در نقشه انفال بدون عارضه مشخص و تنها تابع حدود ثبتی (میل‌های ثبتی) باشد، بازدید صحرایی و نقشه‌برداری مجدد به کمک GPS دستی با رعایت مفاد اجرای قانون ملی شدن (موارد قطعی شده) از منطقه مورد نظر الزامی است.

۴. در صورت عدم تطابق حدود ثبتی با طبیعت (نادرست بودن حدود ثبتی) مطابق بند ۶ دستورالعمل اجرایی تهیه نقشه‌های منابع طبیعی با استانداردهای کاداستر، به شماره ۸۷/۱۰/۲۱-۸۷/۵/۶۸۱۱۷ اقدام گردد.

۵. با توجه به تعدد فرایندهای اصلاح محدوده پلاک، مجری موظف است طی گزارشی با ذکر مختصات ابتدا و انتهای هر محدوده، شرح چگونگی عملیات اصلاح را ارائه نماید. به عنوان مثال

از نقطه (... ، ...) A تا (... ، ...) B بر اساس مطابقت با عارضه موجود در عکس هوایی اصلاح گردید.

از نقطه (... ، ...) B تا (... ، ...) C بر اساس نقشه‌برداری مجدد زمینی اصلاح گردید و ...

۶. مستثنیات موجود در هر پلاک بر اساس عوارض ثابت موجود در آنها جانمایی می‌شوند به عبارت دیگر پلی‌گون‌های مستثنیات بدون تغییر در طول و ابعادشان و تنها بر اساس عوارض ثابت موجود (با رعایت مفاد اجرای قانون ملی شدن) جانمایی می‌شوند. در خصوص جابجایی پلی‌گون‌ها در نقشه، تغییر شکل، علی‌الخصوص مستثنیات، تنها به منظور تدقیق موقعیت مکانی عارضه و تصحیح آن بر روی نقشه صورت می‌گیرد.

۷. در صورتی که در راستای تصحیح هندسی پلاک، میزان تغییرات مساحت کمتر از ۰.۵٪ مساحت اولیه پلاک باشد. تصحیح فوق با رعایت مفاد این دستورالعمل و تأیید فنی مأمورین ذیربط ثبت و منابع طبیعی و قید در صورتجلسه، بلامانع و نیازی به انجام سایر تشریفات ندارد.

تذکر: پلی‌گون‌های داخل پلاک (اعم از ملی یا مستثنیات) تابع قاعده فوق می‌باشند.

۸. ملاک ارزش‌گذاری پلاک‌های مختلف، شامل اولویت زمانی و مکانی اجرای کاداستر پلاک با رعایت ضرورت‌های اجرایی؛ اقلیمی، حفاظتی، اجتماعی و ... و میزان فاصله از شهر و تراکم عوارض در آن برعهده ادارات منابع طبیعی می‌باشد.

۹. با اقدامات ناشی از اصلاح و تدقیق نقشه‌های اجرای قانون، یا به عبارت بهتر کاداستر منابع طبیعی، بعضاً مواجه با تعارض مساحت و یا تغییر در محدوده‌های ترسیم شده با

سوابق اجرایی اعم از برگ تشخیص و آگهی منتشره نسبت به نقشه تهیه شده می‌باشیم. در این گونه موارد نسبت به تطبیق اجرای مقررات اراضی مربوطه اقدام نموده و با تهیه گردشکار پرونده شامل مشخصات اراضی و جریان عملیات انجام شده و در صورت لزوم نقشه‌های مربوطه با حور ارائه‌دهندگان و نقشه‌برداران اداره منابع طبیعی و ثبت اسناد و املاک، در طبیعت تعرفه و موارد تداخل و میزان و موقعیت آن طی صورتجلسه‌ای تعیین و جهت اصلاح مشخص شود.

۱۰. بدیهی است اطلاعات توصیفی موجود در پرونده‌های سنواتی در کنار سایر عوامل از جمله، مساحت و ابعاد هندسی، سوابق ثبتی و اصلاحات ارضی، وضعیت سایر قوانین مرتبط با دستگاه‌های دولتی می‌باشد که بعضاً حسب مورد به عوارض ثابت و پدیده و اوضاع طبیعی یا غیرطبیعی اعم از: رودخانه‌ها، چشمه‌ها، جاده‌ها، قنوت، و ... در زمان تنظیم برگ تشخیص اشاره نموده‌اند که به عنوان اماره به همراه سایر موارد مذکور در اصلاح صحیح نقش خواهد داشت. بدیهی است با توجه به تکنولوژی فعلی با استفاده از عکس‌های هوایی مقارن اجرای قانون (عکس‌های هوایی است که در سال‌های ۱۳۳۴ تا ۱۳۴۶ توسط سازمان جغرافیایی یا سازمان نقشه‌برداری تهیه شده‌اند) و سایر عوامل مهندسی، امکان جلوگیری از تضییع حقوق احتمالی اشخاص یا دولت وجود دارد.

۱۱. همچنین در مراحل اجرایی احتمال وجود اشکال در حدود اربعه پلاک نسبت به پلاک‌های مجاور وجود دارد که حسب بخشنامه‌های مرتبط با موزاییک پلاک‌ها مرتفع می‌گردد.

۱۲. با رعایت موارد قانونی مرتبط، تغییرات حاصله یاد شده، از طریق آگهی اصلاحی به اطلاع عموم رسیده و پس از تأیید هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶، ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

۱۳. در صورتی که به لحاظ بررسی سوابق ثبتی و نقشه‌برداری از محدوده پلاکی که در سوابق اجرای قانون منضم به برگ تشخیص آمده، مشخص شود که پلاک یاد شده، بخشی از پلاک دیگر و یا شامل دو یا چند پلاک ثبتی بوده است، اما در برگ تشخیص نام پلاک‌های واقع در محدوده مورد تشخیص، قید نگردیده باشد، با رعایت مفاد این دستورالعمل و به استناد نظر کمیته فنی ممیزی اراضی و تأیید مدیرکل استان، نسبت به

انتشار آگهی اصلاحی و طرح موضوع در هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی، اقدام لازم به عمل آید.

۱۴. احصاء و استفاده از لوازم فنی موجود و امکانات جدید حرفه‌ای مورد نیاز (سخت‌افزاری و نرم‌افزاری)، استفاده از سوابق نقشه (دفترچه برداشت و غیره)، با هماهنگی دفتر ستادی و رعایت دستورات عمل‌های مربوطه مورد تأکید می‌باشد.

۱۵. تذکر: توجه به این نکته حائز اهمیت است که در فرآیند اصلاح هندسی اصل بر؛ ثابت بودن موقعیت عرصه در طبیعت است و این اصلاح، صرفاً در جهت انطباق موقعیت صحیح مکانی عوارض در نقشه رقومی است که ممکن است در ذهن عموم، اشتباه بودن مرزبندی در عرصه تلقی گردد. لذا تأکید می‌گردد این اقدامات به نحوی صورت پذیرد که تبعات ذهنی حاصل از اقدامات فوق به شکل صحیح و با همکاری مسئولین ذیربط مدنظر واقع شود.

سایر نکات:

عوامل مؤثر در احراز محدوده پلاک‌های مورد بررسی عبارتند از:

- عکس‌های هوایی دهه ۱۳۴۰ و ۱۳۳۰
- نقشه‌های ۱:۲۵۰۰۰
- عملیات صحرائی
- سوابق اجرای مقررات همراه با نقشه‌های موجود و نقشه یا سوابق ثبتی مرتبط
- تصاویر ماهواره‌ای با دقت مکانی کمتر از ۱۰ متر
- اطلاعات توصیفی مندرج در سوابق اجرای قانون

چگونگی و مراحل احراز محدوده مستثنیات در داخل هر پلاک (محدوده‌های مستقل و پراکنده).

الف) در اولین مرحله باید محدوده مستثنیات با استفاده از عکس‌های ارتو شده دهه ۴۰ مورد بررسی قرار گیرد و در صورتی که در عکس آثار مستثنیات مربوطه وجود داشته باشد، محدوده مورد نظر توسط عکس مجدداً ترسیم و پس از بررسی فنی و حقوقی نسبت به جایگزینی محدوده جدید به جای محدوده قبلی اقدام شود.

تبصره ۱) در صورتی که محدوده استخراج شده از عکس از نظر شکل هندسی و موقعیت مکانی با محدوده موجود در نقشه اجرای مقررات مطابقت کامل داشته باشد، محدوده

نقشه برداری شده ملاک عمل قرار خواهد گرفت. بدیهی است در صورت وجود تغییرات جزئی در مساحت، حسب بند ۷ تذکرات خیلی مهم فصل ۵ این دستورالعمل اقدام گردد.

تبصره ۲) در صورتی که محدوده استخراج شده از عکس از نظر شکل هندسی با نقشه اجرای مقررات مطابقت داشته ولی از نظر موقعیت مکانی و احتمالاً دوران مغایرت داشته باشد در این صورت تغییرات مکانی و دورانی با حفظ شکل هندسی مستثنیات مورد نظر در نقشه اجرای مقررات مجاز خواهد بود.

بدیهی است در صورت وجود تغییرات جزئی در مساحت، حسب بند ۶ فصل ..... اقدام گردد.

تبصره ۳) در صورتی که محدوده استخراج شده از عکس هوایی از نظر شکل هندسی و موقعیت مکانی مغایرت کلی با نقشه اجرای مقررات داشته باشد، مراتب به همراه گردش کار کامل مشتمل بر کلیه اطلاعات فنی و توصیفی مربوطه، جهت تصمیم نهایی به کمیته فنی ممیزی اراضی ارجاع و پس از اخذ نتیجه اقدامات لازم معمول خواهد شد.

توجه:

- در اجرای کلیه مراحل این دستورالعمل صرفاً مستثنیات مقرر در تبصره ۳ ماده ۲ قانون ملی شدن که تا تاریخ ۴۱/۱۰/۲۷ احداث و ایجاد شده‌اند مناط اعتبار می‌باشد.
- استفاده از اطلاعات مربوطه اعم از سوابق اجرایی و سایر سوابق (ثبتي، اصلاحات ارضی و ...) مورد تأکید می‌باشد.
- در صورت عدم وجود نقاط مشخصه ثابت، اعم از عوارض ثابت طبیعی یا غیرطبیعی خارج از پلاک که در نقشه‌های اجرای قانون پلاک‌های مجاور وجود دارد استفاده گردد.

طبقه‌بندی روش‌های تصحیح:

- تصحیح در کارتوگرافی: تغییر در لایه‌بندی، هاشور، خطوط عوارض این نوع تصحیحات اصولاً ماهیت کارتوگرافی دارند به عنوان مثال عارضه بهداری به عنوان مدرسه آورده شده است.
- تصحیح در محدوده پلیگون‌ها

- تصحیح موقعیت: جابجایی پلیگون یا عوارض به عنوان مثال پلیگون زراعت به جای ضلع شرقی رودخانه در ضلع غربی آن قرار گرفته است. (اشکال قرائت طول و امتداد)
- تصحیح از قلم افتادگی: موارد لحاظ نشده اجرای قوانین قبلی در نقشه مربوطه.
- تصحیح اندازه و ابعاد: تصحیح مساحت و طول ابعاد پلیگون ها

۳-۳- در صورت وجود کروکی:

استفاده از اطلاعات مربوطه اعم از سوابق اجرایی و سایر مدارک و مستندات قانونی از جمله سوابق ثبتی، سوابق اصلاحات ارضی، عکس های هوایی یا نقشه های توپوگرافی مقارن اجرای قانون، بدون در نظر گرفتن وضعیت موجود مورد تأکید می باشد. در صورت عدم وجود نقاط مشخصه ثابت، از عوارض ثابت طبیعی و یا غیرطبیعی خارج از پلاک که در نقشه های اجرای قانون پلاک های مجاور وجود دارد استفاده گردد و در هر صورت از وسایل مرتبط جهت ذکر و ترسیم نقاط مختصاتی در نقشه تهیه شده بهره لازم به عمل آید.

۳- نحوه بررسی و اتخاذ تصمیم:

دبیر کمیته فنی ممیزی اراضی استان گردشکار کامل و دقیق از پرونده و اشکالات آن را که بر اساس مدارک و مستندات قانونی مربوطه به انضمام نقشه تهیه شده با استفاده از عکس هوایی مقارن اجرای قانون می باشد به کمیته فنی ممیزی اراضی استان ارائه و پس از بررسی و تأیید کمیته مزبور مبنی بر رعایت ضوابط حقوقی و فنی مربوطه، با تأیید مدیرکل منابع طبیعی استان قابل اقدام می باشد.

گزارش اقدامات به عمل آمده به صورت فرم های پیوست تکمیل و در پایان هر فصل به اطلاع دفتر فنی ممیزی اراضی خواهد رسید.

۴- شرایط و نحوه تبدیل کروکی به نقشه:

الف) در زمان تبدیل کروکی گویا، به نقشه، چنانچه حدود اربعه مستثنیات و منابع ملی قید شده در برگ تشخیص کروکی با عکس هوایی و عوارض طبیعی و غیرطبیعی، تطابق دقیق و مستدل داشته باشد. تغییرات حاصله ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

ب) در زمان تبدیل کروکی غیرگویا به نقشه، چنانچه حدود اربعه مستثنیات و منابع ملی قید شده در برگ تشخیص و کروکی با عکس‌های هوایی و عوارض طبیعی و غیرطبیعی مطابقت نداشته باشد.

۲- نکات لازم‌الرعایه:

- در امر تشخیص و تبدیل کروکی به نقشه صرفاً مستثنیات مقرر در تبصره ۳ ماده ۲ قانون ملی شدن که تا تاریخ ۴۱/۱۰/۲۷ احداث و ایجاد شده‌اند معتبر می‌باشد.

- در صورت وجود اشکال در حدود اربعه پلاک نسبت به پلاک‌های مجاور بخشنامه‌های مرتبط با موزاییک پلاک‌ها رعایت گردد.

- اطلاعات توصیفی اوراق تشخیص در زمان تبدیل کروکی به نقشه مدنظر واقع شود.

- صرفاً پلاک‌های واجد کروکی که مراحل اجرای قانون ملی شدن به طور کامل (تشخیص و آگهی) انجام شده باشد، شامل این دستورالعمل می‌باشد.

تشخیص‌های واجد کروکی که آگهی نشده‌اند با به کارگیری اطلاعات توصیفی برگ تشخیص و با رعایت مفاد بند «ب» آتی نقشه‌برداری و آگهی می‌گردند.

بر اساس مقررات و سوابق ثبتی نقشه دقیق (با استفاده از عکس‌های هوایی (حتی‌الامکان) قائم ارتو) شده مقارن اجرای قانون و رعایت اطلاعات توصیفی و اجرایی برگ تشخیص و سایر ضmann مربوطه و در صورت لزوم تحقیقات محلی و بررسی میدانی و لحاظ تعاریف قانونی) تهیه و تغییرات حاصله، از طریق آگهی اصلاحی به اطلاع عموم رسیده و پس از تأیید هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ ملاک عمل خواهد بود.

ج) در صورتی که به لحاظ بررسی سوابق ثبتی و نقشه‌برداری از محدوده پلاکی که در کروکی منضم به برگ تشخیص آمده، مشخص شود که کروکی تهیه شده شامل بخشی از پلاک و یا شامل دو یا چند پلاک ثبتی بوده است، اما در برگ تشخیص نام پلاک‌های واقع در محدوده مورد تشخیص، قید نگردیده باشد، با رعایت بندهای (الف) و (ب) این دستورالعمل و ضمن مشخص نمودن شماره و مرز پلاک‌های مزبور در نقشه (با لحاظ نمودن کلیات کروکی منضم به برگ تشخیص) اصلاحات لازم صورت گرفته و به تأیید کمیته فنی ممیزی اراضی و مدیرکل استان رسیده و نسبت به انتشار آگهی اصلاحی و طرح موضوع در هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی اقدام گردد.

تبصره:

- اجرای این دستورالعمل، صرفاً مربوط به پلاک‌هایی است که در آنها تبدیل کروکی به نقشه به عمل آمده و بازنگری سایر اقدامات قبلی مشمول این دستورالعمل نخواهد بود.

شماره: ۹۲/۱/۳۶۳۴۷

تاریخ: ۹۲/۰۷/۱۰

پیوست: ندارد

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها

موضوع: اهمیت اجرای پروژه کاداستر

سلام علیکم؛

از آنجائیکه ورود به سامانه ملکی کشور به عنوان تکلیفی محوری برای این سازمان تلقی میگردد لذا ضرورت آماده سازی اطلاعات تولید شده (مکانی و توصیفی) در راستای اجرای طرح تفکیک انفال و تثبیت مالکیت اراضی ملی طی سالهای گذشته جهت بارگذاری در سامانه مذکور امری غیر قابل اجتناب می باشد.

با توجه به اینکه در حال حاضر این تکلیف (اجرای عملیات کاداستر با استفاده از نقشه های سنواتی طرح تفکیک انفال) با عنوان پروژه کاداستر، یکی از پروژه های جاری طرح تفکیک انفال می باشد، بنا براین ضروریست تا جهت اجرای هر چه موفق تر آن ، سیاست گذاری ، هماهنگی و برنامه ریزی دقیق و همه جانبه از سوی معاونت حفاظت و امواراضی (دفتر ممیزی اراضی) و با در نظر گرفتن پتانسیلهای علمی و نیروی انسانی موجود در ادارات کل منابع طبیعی صورت پذیرد . بدیهی است ادارات کل منابع طبیعی نیز جهت دستیابی به اهداف بزرگ سازمانی در راستای اجرای پروژه صدرالذکر ، موظف به همکاری کامل با آن معاونت و دفتر مذکور بوده واز هرگونه اقدامی در این زمینه قبل از هماهنگی جدا خودداری نمایند.

امید است با یاری خداوند متعال و برقراری هر چه بیشتر تعامل فیما بین واحدهای فنی، اجرایی و عملیاتی سازمان در دستیابی به اطلاعاتی دقیق، یکپارچه و هماهنگ و نظام مند در کل کشور نائل آئیم. ۵-۲۰-۸۰۴/م

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۹۲/۱/۵۹۹۹۵

تاریخ: ۹۲/۱۱/۱۳

پیوست: دارد

جناب آقای دکتر تویسرکانی

معاون محترم قوه قضائیه و رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

موضوع: پرداخت هزینه های ثبتی

با سلام و احترام؛

باستحضار میرساند براساس مواد قانونی مختلف منجمله ماده ۲۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع با اصلاحات بعدی (مصوب ۴۶/۵/۳۰) «در کلیه اقدامات ثبتی که نسبت به تملک منابع طبیعی ملی شده به عمل می آید سازمان جنگلبانی از پرداخت مالیات و عوارض ثبتی و حق الثبت و هرگونه الصاق تمبر معاف است ولی حقوقی که به سردفتران اسناد رسمی تعلق می گیرد باید بوسیله سازمان جنگلبانی پرداخت گردد» و نیز تبصره ۲ ماده ۴ آئین نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور (مصوب ۷۱/۱۲/۱۶) «سازمان جنگلها و مراتع کشور مطابق ماده ۲۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور در انجام مقررات ثبتی و صدور سند مالکیت جهت منابع ملی مورد تشخیص به جز حقوقی که به سردفتران اسناد رسمی تعلق می گیرد از پرداخت کلیه هزینه های ثبتی اعم از حق الثبت و هزینه مقدماتی و غیره معاف می باشد.» و همچنین بخشنامه ها و مکاتبات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور از جمله:

- ۱- نامه شماره ۷/۱۵۷ مورخ ۷۱/۰۴/۲۳ رئیس اداره حقوقی قوه قضائیه.
- ۲- نامه شماره ۴۱/۳۰۱۵ مورخ ۷۷/۰۷/۰۹ مدیرکل امور املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.
- ۳- بند (۱) بخشنامه مشترک مسئولان دو سازمان به شماره ۱/۴۱/۲۴۸۴۳ مورخ ۷۸/۱۲/۲۵
- ۴- بخشنامه شماره ۱/۳/۳۴/۱۵۷۱۶ مورخ ۸۴/۰۶/۲۳ معاون محترم قوه قضائیه و رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.
- ۵- نامه شماره ۴۱/۱۰۵۲۸ مورخ ۸۴/۱۱/۰۹ مدیرکل امور املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.

۶- نامه شماره ۸۹/۱۵۴۲۷۶ مورخ ۸۹/۰۸/۳۰ مدیرکل تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.

۷- نامه شماره ۹۰/۱۴۸۵۰۹ مورخ ۹۰/۰۸/۱۵ مدیرکل تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.

که همگی تأکید بر معاف بودن سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور از پرداخت هزینه های ثبتی دارند، متأسفانه به دفعات موضوع درخواست پرداخت هزینه های ثبتی از سوی ادارات تابعه استانی آن سازمان محترم مطرح می گردد بطوریکه این امر مشکلاتی را در راستای انجام وظایف محوله این سازمان فراهم نموده است. از آخرین موارد اینگونه مکاتبات متعدد میتوان به نامه های پیوستی به شرح ذیل اشاره نمود:

- نامه شماره ۱۲۳/۹۲/۲۶۲/۴۸۳۰ مورخ ۹۲/۱۰/۹ مدیرکل ثبت اسناد و املاک استان چهارمحال و بختیاری.

- نامه شماره ۱۱۸/۱۱۹۲۵ مورخ ۹۲/۱۰/۲۴ مدیرکل ثبت اسناد و املاک استان سیستان و بلوچستان.

- نامه شماره ۱۰۶/۹۲/۲۱۶۲۴ مورخ ۹۲/۸/۱۱ مدیرکل ثبت اسناد و املاک استان خوزستان.

- نامه شماره ۹۰/۱۷۴۷۵۹ مورخ ۹۰/۹/۲۹ مدیرکل دفتر حقوقی و امور بین الملل آن سازمان که از سوی مدیرکل دفتر تمرکز دفاتر و املاک دولتی طی نامه شماره ۹۰/۱۸۹۴۳۳ مورخ ۹۰/۱۰/۱۹ به ادارات کل ثبت اسناد و املاک استانها ابلاغ گردیده است.

قابل ذکر است که مفاد مواد مورد استناد در دو نامه اخیر الذکر ارتباطی با موضوع اسناد اراضی ملی ندارند، بطوری که نامه شماره ۱۰۶/۹۲/۲۱۶۲۴ مورخ ۹۲/۸/۱۱ (خوزستان) مربوط به هزینه تفکیک عرصه و نامه شماره ۹۰/۱۷۴۷۵۹ مورخ ۹۰/۹/۲۹ (دفتر حقوقی و امور بین الملل سازمان ثبت اسناد و املاک کشور) مربوط به استعلام اسناد صادره می باشند. براین اساس خواهشمند است ترتیبی اتخاذ فرمائید که مشکل مربوطه به نحو مقتضی حل و مرتفع گردد تا این سازمان بتواند براساس ماموریتها و اهداف پیش بینی شده در قانون برنامه پنجم توسعه نسبت به تثبیت کامل حاکمیت دولت بر اراضی منابع ملی و دولتی اقدام نماید. پیشاپیش از بذل توجه و عنایت خاصی که مبذول می فرمائید کمال تشکر و قدردانی بعمل می آید. ۱۱-۷-۹۳۰۳/m

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۹۳/۵۱/۲۶۹۹۸

تاریخ: ۱۳۹۳/۶/۳۰

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه موضوع: تبدیل اسناد مالکیت دفترچه‌ای به اسناد تک‌برگی

با سلام و احترام

به پیوست تصویر نامه شماره ۲۳۰/۱۳۵۹ مورخ ۹۳/۵/۱۸ مدیرکل محترم دفتر امور حقوقی معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی در خصوص اجرای ماده ۲۷ مصوبه شماره ۱۹۲۴۴۱/ت/۵۰۳۲۷ مورخ ۹۲/۱۲/۲۸ هیأت وزیران در ارتباط با تبدیل اسناد مالکیت دفترچه‌ای به تک‌برگی ارسال می‌گردد، مقتضی است ضمن انجام اقدامات لازم در این راستا، در تبدیل اسناد مالکیت دفترچه‌ای اراضی ملی، مراتب به نحوی صورت گیرد که ماهیت ملی (انفالی) اسناد مربوطه حفظ گردد. ضمناً بخشنامه شماره ۹۳/۵۱/۱۷۳۷۶ مورخ ۹۳/۴/۸ این دفتر که تأکید بر عدم درخواست و اجرای گواهی بند (د) ماده ۲۶ آیین‌نامه اموالی دولتی بر روی جنگل‌ها، اراضی جنگلی، بیشه‌های طبیعی، جنگل‌های دست‌کاشت، پارک‌های جنگلی، نهالستان‌ها و مراتع را داشته مدنظر قرار گیرد، و بر این اساس کلیه اسناد دفترچه‌ای اراضی ملی با حفظ ماهیت به اسناد تک‌برگی تبدیل گردند.

اکرم توفیقی

سرپرست دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

شماره: ۲۳۰/۱۳۵۹

تاریخ: ۹۳/۵/۱۸

رئیس محترم سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

با سلام و احترام

ضمن ارسال تصویر نامه شماره ۵۱/۱۹۰۶۶۶ مورخ ۹۳/۲/۱۵ معاون نظارت مالی و خزانه‌داری کل کشور در خصوص اجرای ماده ۲۷ ضوابط اجرایی بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور موضوع مصوبه شماره ۱۹۲۴۴۱/ت/۵۰۳۲۷ مورخ ۹۲/۱۲/۲۸ هیأت محترم وزیران، خواهشمند است به منظور تبدیل اسناد مالکیت دفترچه‌ای به اسناد تک‌برگی ضمن تهیه و ارائه نقشه رقومی نسبت به معرفی نماینده به ادارات ثبت اسناد و املاک مربوطه جهت دریافت اسناد مالکیت سابق از خزانه و همچنین پیگیری و دریافت اصل

سند تک‌برگی را که مطابق مقررات به نام دولت جمهوری اسلامی ایران به نمایندگی آن دستگاه صادر می‌گردد را تحویل خزانه اسناد مالکیت دولت نمایند.

صدرآبادی

مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره: ۵۱/۱۹۰۶۶۶

تاریخ: ۱۳۹۴/۲/۱۵

پیوست:

وزارتخانه‌ها، موسسات، سازمان‌ها

در اجرای «ماده ۲۷ ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور موضوع مصوبه شماره ۱۹۲۴۴۱/ت/۵۰۳۲۷ هـ مورخ ۹۲/۱۲/۲۸ هیأت محترم وزیران» ضمن تأکید بر مستندسازی اموال غیرمنقول در اختیار که تاکنون برابر مقررات به نام دولت جمهوری اسلامی ایران به نمایندگی دستگاه بهره‌بردار مستندسازی نشده است، مقتضی است دستور فرمایید در اجرای ماده یاد شده اسناد مالکیت دفترچه‌ای اموال غیرمنقول را که قبلاً مطابق ماده ۱۲۳ قانون محاسبات عمومی کشور و ماده ۶۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، جهت نگهداری تحویل خزانه اسناد مالکیت دولت (در مرکز اداره کل اموال دولتی و اوراق بهادار و در استان‌ها اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان) گردیده است، به منظور تبدیل به اسناد تک‌برگی با هماهنگی ادارات ثبت اسناد و املاک مربوطه ضمن ارائه نقشه رقومی به صورت تدریجی با معرفی نماینده از خزانه اسناد مالکیت تحویل گرفته و اصل سند تک‌برگی را که مطابق مقررات به نام دولت جمهوری اسلامی ایران به نمایندگی آن دستگاه صادر می‌گردد را در اجرای قوانین مورد اشاره به خزانه اسناد مالکیت دولت اعاده نمایند.

سیدرحمت‌الله اکرمی

شماره: ۵۰۳۲۷/ت/۱۹۲۴۴۱

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۲/۲۸

معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۲/۱۲/۲۸ به پیشنهاد شماره ۱۱۴۰۲۷ مورخ

۱۳۹۲/۱۲/۱۸ معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و به استناد اصل

یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور را به شرح زیر تصویب کرد:
ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور

ماده ۲۷- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مکلفند نسبت به مستندسازی اموالی غیرمنقول در اختیار خود برای صدور اسناد مالکیت تکبرگی به نام دولت جمهوری اسلامی ایران با نمایندگی وزارتخانه یا مؤسسه مربوط برابر مقررات اقدام و اصل اسناد مالکیت را به خزانه اسناد مالکیت اموال غیرمنقول دولت (وزارت امور اقتصادی و دارایی) تحویل نمایند.
تبصره - پرداخت هزینه‌های مربوط به مستندسازی اموال غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و اموال غیرمنقول دولت که در اختیار شرکت‌های دولتی می‌باشد از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و یا وجود حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول مازاد بر نیاز، مطابق مقررات مجاز می‌باشد.

شماره: ۹۳/۵/۴۵۰۷۱

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۲/۴۵۰۷۱۲۸

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: اجرای طرح کاداستر اراضی ملی و دولتی

سلام علیکم؛

احتراماً، با عنایت به ضرورت اجرای پروژه کاداستر در سطح کشور و در نظر گرفتن سیاست‌های اجرایی این معاونت در راستای کاهش زمان اجرای پروژه با جذب اعتبار از محل سایر منابع ممکن از جمله اعتبارات استانی مقرر است استان‌های پیشگام از نظر وجود زیرساخت‌های مورد نیاز و لحاظ نمودن توانایی اداره کل در جذب اعتبارات استانی در اولویت برنامه‌ریزی قرار گیرند، لذا موافقت‌نامه اجرای طرح کاداستر اراضی ملی و دولتی در استان بوشهر جهت مزید استحضار به پیوست ارسال، لطفاً دستور فرمایید در صورت وجود توانمندی در آن استان جهت اجرای پروژه به صورت ویژه موضوع از طریق استانداری محترم آن استان جهت جذب اعتبارات استانی پیگیری و نتیجه را به این معاونت اعلام فرمایید.

بدیهی است معادل اعتبار اختصاص یافته استانی از محل اعتبارات ملی به آن اداره کل اختصاص خواهد یافت تا امکان اتمام پروژه کاداستر در کوتاهترین زمان ممکن برای آن استان فراهم آید.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای کورش فنبری مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، بودجه و هماهنگی طرح‌ها با سلام جهت استحضار
جناب آقای اکرم توفیقی مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی با سلام جهت استحضار و پیگیری
جناب آقای هادی معماری معاون حدنگاری (کاداستر)
جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور با سلام جهت استحضار و ارسال به استان‌ها
جناب آقای سیدعباس میرحسینی مسئول هماهنگی و پیگیری معاونت درج در بخشنامه‌ها

شماره: ۹۴/۵/۱۳۳۶۱

تاریخ: ۹۴/۵/۲۴

پیوست: دارد

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

موضوع: ابلاغ دستورالعمل اصلاح شده اجرای کاداستر اراضی ملی و دولتی

سلام علیکم؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۴/۵/۲۵۰۸ مورخ ۹۴/۲/۶ و در اجرای ماده ۹ قانون جامع حدنگاری (کاداستر) مصوب ۹۳/۱۱/۱۲ به پیوست "دستورالعمل اجرای کاداستر اراضی ملی و دولتی" بمنظور اصلاح نقشه‌های سنواتی تفکیک انفال، تبدیل اسناد دفترچه ای به تک برگی و اخذ اسناد کاداستر در راستای تحقق ایجاد سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی و اخذ اسناد تک برگی اراضی کشور جهت اجراء ابلاغ می گردد.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای اکرم توفیقی مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی
جناب آقای عیسی عباسی مدیر کل دفتر حقوقی
جناب آقای سید عباس میرحسینی کارشناس مسئول تملک و اخذ اسناد اراضی ملی و دولتی درج بخشنامه‌ها
جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور

دستورالعمل ایجاد سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی

سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

معاونت حفاظت و امور اراضی

دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

مرداد ماه ۱۳۹۴

فهرست مطالب

۸۲	.....مقدمه
۸۲	..... فصل اول - مستندات:
۸۳	..... فصل دوم - تعاریف:
۸۷	..... فصل سوم - اهداف:
۸۹	..... فصل چهارم - فرایند اجرایی:
۹۰	..... مرحله ۱- مطالعه پرونده اجرای مقررات، تکمیل فرم‌های مربوطه
۹۲	..... مرحله ۲- جمع‌آوری اطلاعات مکانی مرتبط (نقشه‌های موضوعی ممیزی اراضی، عکس‌های هوایی)
۹۳	..... مرحله ۳- تشکیل بانک اطلاعاتی پلاک:
۹۳	..... مرحله ۴- تطبیق اطلاعات مکانی و توصیفی با طبیعت و تدوین پیشنهاد راهکار اجرایی (حقوقی و فنی):
۹۵	..... مرحله ۵- تدوین برنامه اجرایی کاداستر پلاک:
۹۶	..... مرحله ۶- بررسی برنامه اجرایی در کمیته فنی ممیزی و اتخاذ راه کارهای حقوقی و فنی و ابلاغ مجری:
۹۷	..... مرحله ۷- اعمال اصلاحات فنی و حقوقی مصوب کمیته فنی و تهیه کاداستر پلاک:
۹۷	..... مرحله ۸- بررسی تأیید نهایی نقشه کاداستر:
۹۷	..... مرحله ۹- پیاده‌سازی و بهره‌برداری از سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی و پایگاه داده مکانی:
۹۸	..... فصل پنجم - ایجاد سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی کشور
۹۸	..... الف. لایه‌های اطلاعات مکانی در محیط Arc GIS
۱۰۱	..... تصویر شماره "۱": نمونه یکپارچه‌سازی خروجی لایه‌های اطلاعات مکانی در محیط Arc GIS
۱۰۳	..... فرم شماره "۱": جدول دسته‌بندی نوع، کلاس و نام عوارض (لایه) ها در محیط ArcGIS
۱۰۷	..... ب. جدول اطلاعات توصیفی کاداستر
۱۰۷	..... فرم شماره "۲": جدول کلی طراحی مدل فیزیکی داده‌های مکانی تخصصی
۱۰۸	..... فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای

- فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای ۱۲۴
- فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای ۱۴۰
- فرم شماره "۶": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای ۱۵۶
- فرم شماره "۷": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی ۱۶۲
- فرم شماره "۸": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی ۱۶۴
- فرم شماره "۹": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی ۱۶۶
- فرم شماره "۱۰": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی ۱۶۸
- فرم شماره "۱۱": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی مستحدث ساحلی ۱۷۲
- فرم شماره "۱۲": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اجرای سایر قوانین ۱۷۴
- فرم شماره "۱۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس سایر اراضی دولتی ۱۷۶
- فرم شماره "۱۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس سایر اراضی، لایه تداخل ۱۷۸
- فرم شماره "۱۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس سایر اراضی، لایه گپ ... ۱۸۰
- ج. کد گذاری نقشه‌ها بر اساس استاندارد نقشه برداری و استاندارد کاداستر ۱۸۱
- فرم شماره "۱۶": راهنمای کدگذاری نقشه‌ها بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر ۱۸۱
- فرم شماره "۱۷": جدول دسته بندی کد استان‌ها ۱۸۲
- فصل ششم - تهیه خروجی‌ها و اخذ اسناد تک برگگی ۱۸۳
- فصل هفتم - نظارت و ارزیابی ۱۸۳
- الف) وظایف اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان: ۱۸۴
- ب) وظایف دفتر ممیزی و حد نگاری اراضی: ۱۸۴

مقدمه

در راستای دستیابی به سیاست‌های کلی نظام (ابلاغی طی شماره ۷۶۲۳۰/۱-۷۹/۱۱/۳ منضم به تأیید مقام معظم رهبری) و اهداف کلی سند چشم‌انداز افق ۱۴۰۴ توسعه منابع طبیعی برای ایجاد پایگاه اطلاعاتی و تقویت نظام رسانی منابع طبیعی و مدیریت منابع آب و خاک کشور، همچنین سیاست‌های کلی نظام بخش کشاورزی و منابع طبیعی (م صوب ۸۴/۴/۱۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام و ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی، تبصره ذیل ماده ۳ قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور و ماده ۹ همین قانون کاداستر اراضی ملی و دولتی در دستور کار سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور قرار گرفته است.

با توجه به تکالیف قانونی مطرح در فوق مبنی بر هماهنگی دو سازمان (ثبت اسناد و املاک کشور، جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) در اجرای این طرح بهره‌گیری از نقشه‌های تهیه شده سنواتی از عرصه‌های موصوف و سایر اطلاعات حقوقی، ترسیمی و ثبتی مکتسبه در اراضی فوق و تلفیق با نقشه‌های پوشش گیاهی و همچنین استعداد یابی این اراضی، انجام طرح کاداستر اراضی ملی و دولتی و سامانه اطلاعات ملی زمین‌شناسی و زمین‌ساز توسعه، مدیریت، حفاظت، نظارت و تلفیق و تثبیت مالکیت عمومی (انفال) و مالکیت خصوصی (اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی) اراضی و همچنین استفاده بهینه و توأم با بهره‌وری از اراضی مذکور خواهد بود.

با اجرای این دستورالعمل "سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی" مطابق فرآیند اجرایی پیش‌بینی شده در سطح کشور ایجاد و نقشه‌های حاصل جهت صدور سند تک‌برگی (حدنگار) به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ارسال خواهد شد.

فصل اول - مستندات

- سیاست کلی نظام ابلاغی توسط مقام معظم رهبری (پیوست شماره ۱)
- قوانین جاری (ملی شدن جنگل‌های کشور، حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع، تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری، اراضی مستحدث ساحلی، مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن،

اصلاحات ارضی، حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی، افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، الحاق دو تبصره به قانون ابطال اسناد و فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه و ....) قانون جامع حد نگار (کاداستر) کشور، قانون رفع موانع تولید و ارتقاء نظام مالی کشور و آئین نامه های اجرایی مرتبط با قوانین مذکور (پیوست شماره ۲)، دستورالعمل های (تبدیل کروکی به نقشه (پیوست شماره ۳) - دستورالعمل رقومی سازی (پیوست شماره ۴)، تهیه نقشه با استانداردهای کاداستر (پیوست شماره ۵)، نحوه رفع مشکلات ناشی از اجرای مقررات موازی ملی و موات (پیوست شماره ۶)، دستورالعمل رفع تداخل ها اراضی ابلاغی طی نامه شماره ۰۲۰/۶۹۹۹ مورخ ۱۳/۳/۱۳۹۳ وزیر محترم جهاد کشاورزی (پیوست شماره ۷)، دستورالعمل اجرایی توافقنامه اوقاف (پیوست شماره ۸)، نحوه تشکیل و وظایف شورای فنی ممیزی در سازمان و کمیته های فنی ممیزی در اداره کل منابع طبیعی (پیوست شماره ۹)

فصل دوم - تعاریف:

- **کاداستر:** فهرست مرتب شده اطلاعات مربوط به قطعات زمین است که مشخصه های زمین مانند: اندازه، کاربری، مشخصات رقومی، ثبتی و یا حقوقی به نقشه بزرگ مقیاس اضافه شده است.
- **طرح کاداستر اراضی ملی و دولتی:** به منظور تشخیص حدود و موقعیت اراضی ملی دولتی و مستثنیات قانونی اعم از اینکه سند آن اخذ شده یا نشده باشد نقشه ثبتی آن ها به صورت رقومی و با تلفیق لایه های حقوقی، فنی و توصیفی به صورت بزرگ مقیاس تهیه و منجر به اخذ سند تک برگی اراضی ملی و دولتی خواهد شد.
- **نقشه حد نگار:** نقشه ای است که بر اساس حد نگاری تهیه می شود.
- **حد نگاری (عملیات کاداستر):** مجموعه فعالیت های مرتبط با حد نگار (کاداستر) است که شامل تهیه نقشه با استفاده از عکس ها و تصاویر زمینی، دریایی، هوایی، ماهواره ای، تبدیل رقومی عکس ها و تصاویر، عملیات زمینی نقشه برداری، ویرایش و تکمیل نقشه های زمینی و تطبیق نقشه با وضعیت واقعی و موجود املاک و

اضافه کردن کلیه اطلاعات ثبتی، حقوقی و توصیفی و کنترل نهایی و به روز رسانی آن می‌باشد.

- **نظام جامع:** نظام جامع اطلاعات املاک و حد نگار (کاداستر) کشور و سامانه اطلاعات رایانه‌ای مکان محوری است که کلیه اطلاعات حد نگاری از جمله اطلاعات نقشه‌ها و اسناد مالکیت حد نگار و سایر اطلاعات ثبتی، حقوقی و توصیفی کلیه املاک و عارضه‌های طبیعی کشور در آن ثبت می‌شود.

- **سند مالکیت حد نگار:** سند مالکیتی که بر اساس حد نگاری و تحت نظام جامع تهیه می‌شود.

- **نقشه سنواتی انفال:** به نقشه‌ای که به صورت آنالوگ (دستی) بر روی کاغذ یا کالک ترسیم و تهیه شده باشند اطلاق می‌گردد.

- **رقومی سازی:** به عملیات تبدیل نقشه آنالوگ (دستی) به نقشه دیجیتالی (کامپیوتری) اطلاق می‌گردد.

- **نقشه رقومی:** به نقشه‌ای رقومی می‌گویند که توسط نرم افزار و تکنیک‌های رایانه‌ای رقومی و به صورت برداری و رستری ذخیره شود.

- **زمین مرجع کردن:** به کلیه عملیاتی که در جهت مختصات دار نمودن نقشه، عکس هوایی و تصاویر ماهواره‌ای که فاقد مختصات باشند اطلاق می‌گردد.

- **گپ:** به فضای خالی بین نقشه‌های دو یا چند پلاک هم‌جوار که از نظر ثبتی یا عرفی دارای مرز مشترک با همدیگر باشند اطلاق می‌گردد.

- **تداخل:** به فضای هم پوشانی بین نقشه‌های دو یا چند پلاک هم‌جوار که دارای مرز مشترک با همدیگر باشند اطلاق می‌گردد.

- **GIS Ready:** تبدیل و ویرایش اطلاعات مکانی جهت استفاده در نرم افزار سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS اطلاق می‌گردد. به عبارت دیگر کشف و رفع خطاها را Gis Ready می‌گویند، که داده‌ها را آماده می‌کند برای زدن توپولوژی (Topology) تا نقشه هیچ خطایی نداشته و طبق واقعیت زمینی دربیاید.

- DBMS (Database management system) : سیستم مدیریت پایگاه داده، مجموعه ای از نرم افزار کامپیوتری که باعث می شود داده ها بصورت کارآمد به اشتراک گذاشته شود بگونه ای که صحت و امنیت داده ها تضمین می شود.

- Database : یک پایگاه داده، مجموعه سازمان یافته ای از داده های مرتبط به هم است که برای ذخیره و بازیابی کارآمد طراحی شده است. در این سیستم، داده ها در یک سری (series) از روابط ذخیره می شوند که به آنها جدول (table) گفته می شود.

- Geodatabase : پایگاه داده های مکانی یا زمین مرجع، علاوه بر اطلاعات توصیفی، اطلاعات مکانی و گرافیکی مربوطه را نیز ذخیره و مدیریت می کند. ژئودیتابیس مدل توپولوژیکی کاملی است که می تواند شامل Dataset، کلاس های عارضه (Feature Class)، توپولوژی ها (Topology)، رابطه بین کلاس های عارضه (Relationship) و لایه های متنی Annotation، نقشه های رستری و جداول اطلاعات توصیفی باشد.

- SDI (Spatial Data Infrastructure) : زیر ساخت داده مکانی، چنانچه داده های مکانی در بین کلیه کاربران دستگاه های اجرایی و سایر ذینفعان در سطح کشوری به اشتراک گذاشته شوند صرفه جویی قابل ملاحظه ای در هزینه های جمع آوری داده و کاربرد آن و تسریع در اخذ تصمیم خواهد نمود. استقرار زیر ساخت ملی داده مکانی، فنآوری، سیاست ها، نیروهای انسانی لازم برای پیشبرد به اشتراک گذاری داده های مکانی در کلیه سطوح دولتی، خصوصی، و بخش های غیر انتفاعی و انجمن های علمی را مشخص می کند.

- **برگ تشخیص:** سندی است که به موجب قانون و در حدود وظایف و اختیارات توسط مأمور ذیصلاح دولت در اجرای مرحله اول مقررات ملی شدن (ماده ۲۰ قانون ملی شدن جنگل های کشور، ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع کشور، ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور) تنظیم و به تأیید رسیده است.

- **آگهی:** اعلان عمومی یا خصوصی حدود، مساحت و مشخصات اراضی ملی و مستثنیات موضوع اجرای مقررات ملی شدن که از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار، محلی یا اخطار رسمی، منتشر و به اطلاع عموم می‌رسد.
- **رأی کمیسیون:** رأیی است که در نتیجه اعتراض اشخاص حقیقی و حقوقی به ملی یا غیر ملی اعلام شدن عرصه و پس از رسیدگی توسط کمیسیون موضوع اجرای قانون (ماده ۲۰، ماده ۵۶، ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶) به استناد قانون توسط کمیسیون یا قاضی هیأت صادر شده یا می‌شود.
- **قطعیت:** حالت تثبیت شده پرونده اجرای مقررات ملی شدن است که بر اثر عدم اعتراض و پذیرش نظریه مأمور تشخیص یا پس از اعتراض معترضین رأی نهایی توسط کمیسیون مربوطه، محاکم قضایی و یا شعبه ویژه صادر و پرونده به قطعیت می‌رسد.
- **منابع ملی:** به عرصه‌هایی اطلاق می‌گردد که بر اساس قانون ملی شدن جنگل‌های کشور و آئین نامه اجرائی آن، جزء اموال عمومی و متعلق به دولت شناخته می‌شوند و عرصه و اعیانی کلیه جنگل‌ها، مراتع، بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی کشور را شامل می‌شود.
- **جنگل:** عرصه‌ای (اعم از خشکی یا آبی) که عمدتاً از درخت و درختچه خودرو یا دست کاشت همراه با سایر رستنی‌های خشکی و علفی خودرو پوشیده شده باشد مشروط به آنکه مساحت آن کمتر از نیم هکتار و تاج پوشش درختی آن به طور طبیعی کمتر از پنج درصد نباشد.
- **اراضی موات:** زمین‌هایی که سابقه احیاء و بهره برداری نداشته و به صورت طبیعی باقی مانده باشد، مشروط به آنکه مشمول تعاریف جنگل، بیشه، اراضی جنگلی و مراتع نباشد.
- **اراضی بایر:** زمین‌هایی که سابقه احیاء دارند ولی به علت اعراض یا عدم بهره برداری بدون عذر موجه حداقل مدت پنج سال متوالی متروک مانده باشد.

- **اراضی دولتی:** آن دسته از اراضی که در اجرای قوانین و مقررات مربوطه و مرتبط از جمله اصلاحات اراضی، خالصه و مجهول المالک، قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن به تملک دولت درآمد است.
- **سند مالکیت:** برگه‌ای است که پس از طی تشریفات قانونی و ثبت ملک در دفتر املاک بنام مالک صادر و دولت وی را مالک می‌شناسد.
- **اجرای مقررات:** به مجموعه اقداماتی که در اجرای قوانین جاری و با هدف تفکیک اراضی ملی و دولتی از مستثنیات قانونی اشخاص و به تثبیت مالکیت دولت منجر می‌گردد، اطلاق می‌شود.

فصل سوم - اهداف:

در اجرای تبصره ذیل ماده ۳ قانون جامع حد نگار (کاداستر) کشور و ماده ۹ همین قانون و همچنین با ایجاد پیوستگی بین داده‌های مکانی (نقشه‌ها، تصاویر و ... از کلیه قطعات زمین) و داده‌های توصیفی محور (شامل محتویات پرونده‌های ثبتی و اطلاعات عمومی و حقوقی اراضی) در یک بانک اطلاعاتی پیشرفته اهداف اصلی و فرعی ذیل حاصل می‌گردد:

اهداف اصلی:

- اعمال استانداردهای کاداستر در نقشه‌های اجرای مقررات تثبیت مالکیت دولت (ملی شدن، موات، اراضی مستحدث ساحلی و غیره).
- ایجاد سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی منطبق بر پایگاه ملی اطلاعات مکانی.
- اخذ اسناد تک برگی اراضی ملی و دولتی.

اهداف فرعی:

- تثبیت مالکیت و تقویت مدیریت و نظارت بر اراضی ملی و دولتی.
- شناسایی و برخورد قانونی با متجاوزان به اراضی ملی و دولتی و جلوگیری از زمین خواری.

- ایجاد پایگاه واحد اطلاعاتی در خدمات رسانی بهینه درون و برون سازمانی توسط دستگاه‌های ذی‌ربط و سهولت و یکپارچگی در پاسخ به استعلام‌ها.
- توسعه مدیریت علمی و فنی در پایش منابع طبیعی و تولید اطلاعات منسجم آماری.
- ایجاد زیرساخت آمایش سرزمین جهت تضمین سرمایه گذاری در اراضی ملی و دولتی و امکان برنامه ریزی دقیق بخشی و کشوری.
- ایجاد زمینه تحقق اهداف دولت الکترونیک از طریق توسعه پایگاه اطلاعات مکانی.
- با انجام این طرح، ضمن رفع موانع اجرایی مختلف، موجبات تسهیل، تسریع و تدقیق در پاسخگویی به استعلام و مدیریت علمی و گسترده و هماهنگ کشوری بر عرصه و اعیان منابع طبیعی و اراضی دولتی فراهم می‌گردد.
- امکان رفع مغایرت‌های احتمالی ناشی از بازنگری و تدقیق نقشه‌ها و سایر اطلاعات توصیفی مرتبط، جهت اصلاح اسناد مالکیت اراضی ملی و دولتی در اجرای قانون جامع حدنگاری کشور را به وجود می‌آورد.
- بازنگری اطلاعات و نقشه جات و تغییر سیستم موجود به سیستم پویایی نوین سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی.
- کمک به تدوین لوایح قانونی مرتبط با اراضی ملی و دولتی در راستای توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور و نیز مدیریت بهینه زمین .
- کمک به ایجاد زیرساخت ملی اطلاعات مکانی کاداستر اراضی ملی و دولتی.

ویژگی‌های سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی:

سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی به صورت فراگیر و موزائیکی در سطح شهرستان به اجرا درآمده تا به تدریج سطح کل شهرستان، استان و کشور را تحت پوشش قرار دهد. در این سامانه:

الف) نقشه کاداستر که بر اساس سوابق اجرای مقررات ملی شدن و تملک اراضی دولتی و بدون تغییر در ماهیت عرصه تهیه شده یا در اجرای مقررات مربوط با رعایت اصول حدنگاری تهیه می‌گردد.

ب) سیستم سامانه بر اساس کد شناسه واحد نقشه‌های اجرای مقررات و منطبق بر سوابق اجرای مقررات و مدارک حقوقی منحصر به فرد با نقاط متناظر آن در طبیعت می‌باشد.

ج) به روز رسانی و کارآمد نمودن از مشخصات و ویژگی‌های بارز این سیستم است.

د) بالا بودن ضریب اطمینان و امنیت اطلاعات مورد توجه بوده به نحوی که موجب جلب اعتماد بخش دولتی و عموم مردم گردد.

ه) صحت و جامعیت داده‌های موجود در سامانه از مرحله آماده سازی تا مرحله بهره برداری باید حفظ گردد.

فصل چهارم - فرایند اجرایی:

فرآیند اجرایی ایجاد سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی شامل مراحل ۹ گانه زیر می‌باشد:

مرحله ۱- مطالعه پرونده اجرای مقررات و استخراج اطلاعات، اسکن اسناد مورد لزوم و تکمیل فرم‌های مربوط به پلاک، رقبه یا محدوده.

مرحله ۲- جمع آوری اطلاعات مکانی مرتبط (نقشه‌های موضوعی ممیزی اراضی، عکس‌های هوایی، تصاویر ماهواره‌ای، نقشه‌های پوششی رقومی ۱:۲۵۰۰۰ و... مربوط به پلاک، رقبه یا محدوده).

مرحله ۳- تشکیل بانک اطلاعاتی پلاک، رقبه یا محدوده.

مرحله ۴- تطبیق اطلاعات مکانی و توصیفی و حقوقی پلاک با یکدیگر و انطباق نقاط متناظر در سوابق با طبیعت تثبیت و جانمایی ارتباط بین اسناد و موقعیت جغرافیایی قطعات زمین

مرحله ۵- تدوین برنامه اجرایی کاداستر پلاک.

مرحله ۶- بررسی برنامه اجرایی در کمیته فنی ممیزی و اتخاذ راهکارهای حقوقی و فنی و ابلاغ به مجری.

مرحله ۷- اعمال اصلاحات فنی و حقوقی مصوب کمیته فنی و تهیه نقشه کاداستر پلاک.

مرحله ۸- تائید نهایی نقشه کاداستر و ارسال به اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان.

مرحله ۹- پیاده سازی و بهره برداری از سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی. که در ادامه به تشریح مراحل ۹ گانه فوق الذکر پرداخته می شود.

مرحله ۱- مطالعه پرونده اجرای مقررات، تکمیل فرم‌های مربوطه

جمع آوری و آماده سازی اطلاعات توصیفی اراضی ملی و دولتی به شرح ذیل و تکمیل فرم‌های اطلاعات توصیفی کاداستر

الف (اراضی ملی:

الف-۱) برگ تشخیص.

الف-۲) آگهی یا اخطار و آگهی‌های اصلاحی .

الف-۳) گواهی قطعیت.

الف-۳-۱) گواهی قطعیت به دلیل عدم اعتراض.

الف-۳-۲) گواهی قطعیت به دلیل آراء نهایی صادره از کمیسیون‌های موضوع مواد ۲۰ آئین نامه اجرایی قانون ملی شدن، ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری، هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی و شعب ویژه.

الف-۴) آراء قطعی صادره از محاکم قضایی که در اثر رسیدگی به آراء موضوع بند فوق صادر گردیده است.

الف-۵) سوابق ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل‌ها و مراتع از مراحل اولیه صدور گواهی تا (تصمیمات هیأت نظارت ماده ۳۳).

الف -۶) واگذاری های صورت گرفته در قالب کلیه مواد قانونی که انتقال قطعی عرصه صورت گرفته است.

الف -۷) پلاک های فرعی درون پلاک اصلی که منجر به تحدید حدود یا صدور سند گردیده است.

الف -۸) صورت جلسه ۱۳ و ۳۹ و اسناد صادره اراضی ملی .

الف -۹) صورت جلسات کمیته فنی ممیزی اراضی استان در زمینه روند اجرای مقررات ملی شدن ، رفع تداخل اجرای مقررات موازی و یا سایر تصمیمات که به نحوی منجر به تغییر ماهیت عرصه گردیده است .

الف -۱۰) عوض و معوض (در قالب ماده ۶۴ مکرر) یا اراضی به تملک درآمده در اجرای توافقات انجام شده با سازمان ها و ارگان های مختلف نظیر توافقتنامه اوقاف و غیره صورت گرفته در پلاک، رقبه یا محدوده.

ب) اراضی دولتی:

ب -۱) برگ تشخیص موات، صورت جلسه موضوع قانون کشت موقت، اراضی موات قانون اصلاحات ارضی، خالصجات، ماده واحده اراضی بایر موضوع مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام.

ب -۲) آراء و صورت جلسات صادره.

ب -۳) آگهی های منتشره در اجرای قوانین فوق الذکر.

ب -۴) آراء مراجع قضایی و هیأت ۳ نفره.

ب -۵) صورت مجالس تفکیکی.

ب -۶) واگذاری های صورت پذیرفته.

ب -۷) اسناد صادره اراضی موات.

ج) اراضی مستحدث و ساحلی:

ج -۱) صورت جلسه تشخیص.

ج -۲) نقشه حریم.

ج-۳) نقشه اراضی ساحلی.

ج-۴) نقشه اراضی مستثنی از قانون.

ج-۵) نقشه اراضی مستحدث.

تبصره: در صورت اجرای قوانین موازی یا مکرر در یک پلاک کلیه موارد مدنظر قرار گرفته و در فیله‌های جدول اطلاعات توصیفی مربوطه با رعایت تقدم و تأخر زمانی قید گردد.

مرحله ۲- جمع آوری اطلاعات مکانی مرتبط (نقشه‌های موضوعی ممیزی اراضی، عکس‌های هوایی، نقشه‌های ثبتی، کروکی، تصاویر ماهواره‌ای، نقشه‌های پوششی ۱:۲۵۰۰۰ رقومی و غیره مربوط به پلاک):

۱- جمع آوری و آماده سازی نقشه‌های اراضی ملی و دولتی (در محدوده مقیاس‌های مختلف) مربوط به هر پلاک، رقبه یا محدوده اعم از کروکی، نقشه ثبتی، نقشه‌های اجرای مقررات و تکمیل فرم‌های اطلاعات کاداستر.

۲- رقومی سازی نقشه‌های سنواتی و انتقال از فرمت آنالوگ به دیجیتال (اسکن و کتورایز نمودن) برابر دستورالعمل رقومی سازی به شماره ۳۰۵۲/۱۶ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۶.

۱- مختصات دار و زمین مرجع کردن (GEOREFRENCING) نقشه‌های اجرای قانون و سایر نقشه‌های موجود در پرونده مرتبط، مطابق با سطح مبنای مسطحاتی (بیضوی) WGS ۱۹۸۴ و بر مبنای سیستم تصویر جهانی U.T.M.

۳- لایه بندی و کارتوگرافی.

۴- موزائیک و استخراج سطوح گپ و تداخل پلاک با پلاک‌های مجاور.

تبصره ۱: در تمامی مراحل یاد شده، رعایت آخرین دستورالعمل رقومی سازی نقشه‌های سنواتی، کارتوگرافی و نقشه برداری با استاندارد کاداستر به شماره ۸۷/۵/۶۸۱۱۷ مورخ ۸۷/۱۰/۲۱ الزامی است و تعیین مقیاس برای حدود مستثنیات در نقشه‌های سنواتی ۱:۵۰۰۰ و بزرگتر ۱:۲۰۰۰ و برای نقشه‌های ۱:۱۰۰۰۰ و کوچکتر ۱:۵۰۰۰ می‌باشد.

تبصره ۲: انجام پروژه کاداستر در پلاک‌ها، صرفاً به صورت موزاییکی صورت می‌گیرد.

مرحله ۳- تشکیل بانک اطلاعاتی پلاک:

در این مرحله با جمع بندی داده‌های حاصل از مراحل ۱ و ۲ و همچنین انتقال اطلاعات پرونده مربوط به هر پلاک به جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی (فرم شماره ۲) که در قالب Access و در محیط برنامه ArcGIS طراحی شده و منطبق بر ساختار پایگاه داده های مکانی است، نسبت به تشکیل بانک اطلاعاتی و تلفیق لایه‌های مکانی و توصیفی (Geodatabase) اقدام و در پایگاه داده مکانی بارگذاری می‌گردد.

مرحله ۴- تطبیق اطلاعات مکانی و توصیفی با طبیعت و تدوین پیشنهاد راهکار اجرایی (حقوقی و فنی):

در این مرحله لایه‌های اطلاعاتی موجود در بانک اطلاعات با مکان نظیر خود در طبیعت انطباق و ضمن تثبیت لایه‌های حقوقی بر روی لایه‌های هندسی مغایرت‌های فنی و حقوقی احصاء گردیده و با بهره گیری از دستورالعمل‌های حقوقی و فنی مرتبط راه کار اجرایی بر اساس محدوده منحصر به فرد جهت تدوین برنامه کاداستر پلاک ارائه می‌گردد. لازم به ذکر است بازدید زمینی، عملیات نقشه برداری در حد رعایت استاندارد نقشه برداری جهت افزایش دقت فنی نقشه‌ها ضروری است.

تطبیق، بررسی و اصلاح هندسی نقشه‌ها بر اساس موارد ذیل صورت می‌پذیرد:

- ۱- نقشه‌های رقومی حاصل از بند ۱.
- ۲- نقشه‌های توپوگرافی ۱:۵۰۰۰۰ و ۱:۲۵۰۰۰ رقومی پوششی سراسر کشور با ذکر شماره اندکس.

توجه: در تطبیق اطلاعات مکانی و توصیفی، در مناطقی که نقشه پوششی رقومی با مقیاس ۱:۲۵۰۰۰ وجود ندارد (بخصوص در مناطق مرزی) از نقشه توپوگرافی ۱:۵۰۰۰۰ استفاده گردد.

۳- تهیه عکس‌های هوایی اورتو شده دهه ۱۳۴۰ و ۱۳۳۰ (با دقت مکانی زیر یک متر و با اسکن ۳۰ میکرون).

بازدید میدانی و عملیات نقشه برداری با رعایت مفاد مدارک اجرای قانون. تصاویر ماهواره‌ای (با دقت مکانی زیر یک متر).

❖ اهم مغایرت‌های فنی و حقوقی:

الف) مغایرت در حدود پلاک ناشی از:

عدم انطباق حدود نقشه با حدود ثبتی یا عرفی پلاک:

۱-۱- عدم انطباق حدود نقشه با حدود ثبتی یا عرفی پلاک و تداخل با مجاورین: ۱-

تداخل همراه مغایرت در ماهیت عرصه، ۲- تداخل بدون مغایرت در ماهیت عرصه.

۱-۲- عدم انطباق حدود نقشه با حدود ثبتی یا عرفی پلاک عدم تداخل با مجاورین.

۱-۳- عدم انطباق حدود نقشه با حدود ثبتی یا عرفی پلاک و ترکیبی از دو حالت

فوق.

عدم انطباق حدود نقشه با طبیعت:

۱-۲- عدم انطباق حدود نقشه با طبیعت و تداخل با مجاورین: ۱- تداخل همراه با

مغایرت در ماهیت عرصه، ۲- تداخل بدون مغایرت در ماهیت عرصه.

۲-۲- عدم انطباق حدود نقشه با طبیعت و عدم تداخل با مجاورین.

۲-۳- عدم انطباق حدود نقشه با طبیعت و ترکیبی از دو حالت فوق.

ب) عدم هم‌خوانی حدود اراضی ملی و مستثنیات با حدود متناظر در طبیعت.

ج) تداخل و همپوشانی اقدامات حقوقی درون پلاک و ایجاد مغایرت حقوقی در

ماهیت عرصه.

د) عدم تطابق نقشه از نظر حدود و یا حدوث اراضی ملی و مستثنیات با سوابق

اجرای مقررات.

ه) عدم تطابق نقشه از نظر حدود و یا حدوث اراضی دولتی با سوابق شناسایی اراضی

دولتی.

و) عدم تطابق نقشه از نظر حدود و یا حدود اراضی دولتی با حدود نظیر در طبیعت.
 ز) تداخل اجرای مقررات موازی (ملی، موات، مستحدث و ساحلی) بر روی عرصه واحد.

❖ تذکرات بسیار مهم پیرامون اصلاح هندسی نقشه‌های سنواتی:

۱. عوارض خطی نظیر رودخانه، جاده، خط الرأس، خط القعر و ... که مرز پلاک در نقشه اجرای مقررات یا اجرای قانون را تشکیل می‌دهند و در نقشه‌های سنواتی یا پلاک به آن‌ها اشاره شده است، در صورتیکه به صورت مشترک در عکس و هم در نقشه ۱:۲۵۰۰۰ مشاهده شوند، ملاک اصلاح مرز پلاک در حالات تداخل و گپ بین پلاک‌ها تلقی می‌گردد.

۲. در جانمایی قطعات مستثنیات که فاقد عوارض ثابت مشخص می‌باشند بهره‌گیری از عکس‌های هوایی جهت جانمایی دقیق پلی‌گون‌های مستثنیات الزامی است.
 ۳. در شناسایی و تطبیق عوارض موجود در نقشه‌های اجرای مقررات با عرصه و عکس هوایی در مواردی بازدید میدانی الزامی است، به ویژه شهرها و جاده‌ها که امکان تغییر، جابجایی، حذف و یا اضافه دارند و بررسی‌های میدانی این مستندات به عنوان سوابق لازم است ارائه گردد.

مرحله ۵- تدوین برنامه اجرایی کاداستر پلاک:

با توجه به اینکه اجرای مقررات ملی شدن معمولاً به صورت کلی و اصطلاحاً با نگرش از بالا به پایین صورت گرفته و بعد از اجرای مقررات اقدامات حقوقی و ثبتی بسیاری بر اساس بررسی وضعیت عرصه به صورت تفکیکی و اصطلاحاً با نگرش جزء به کل صورت گرفته و از آنجائیکه هر محدوده در سامانه کاداستر منحصر به فرد می‌باشد لذا هر محدوده‌ای باید به صورت خاص مورد بررسی قرار گرفته و تلاش گردد که با مذاقه کامل در سوابق اجرای مقررات از جمله:

الف) نحوه تعریف حدود پلاک در کروکی، برگ تشخیص، نقشه و آگهی.

ب) اسامی محلی قید شده در کروکی و برگ تشخیص.

ج) بررسی اینکه آیا در تبدیل کروکی به نقشه ضوابط به طور کامل رعایت شده است یا خیر.

د) صورت جلسه اجرای ماده ۱۳ و ۳۹.

ز) و سایر اسناد و مستندات موجود در پرونده که ماهیت عرصه را به نوعی معرفی می کند.

و) تطبیق سند مالکیت صادره از حیث حدود تعریف شده و مساحت اراضی ملی و موات با قطعیت مربوطه ضمن انطباق سوابق حقوقی و ثبتی و نقشه ها با یکدیگر و با نقاط متناظر خود در طبیعت مرتبط گشته و بدون تغییر در ماهیت عرصه اطلاعات حقوقی، توصیفی و مکانی نقاط متناظر گزارش حد نگاری پلاک به طور دقیق و لحاظ نمودن کلیه مستندات تدوین گردد و در صورت بروز هر یک از مغایرت های احصاء شده در بند ۴ و نیاز به اصلاح و یا اقدام حقوقی خاص با توجه به اینکه هر پرونده روند حقوقی خاص خود را طی کرده است به استناد قوانین جاری، آئین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی اقدامات مورد لزوم جهت تعیین تکلیف عرصه پیش بینی و ارائه گردد.

مرحله ۶- بررسی برنامه اجرایی در کمیته فنی ممیزی و اتخاذ راه کارهای حقوقی و فنی و ابلاغ مجری:

در این مرحله با لحاظ نمودن کلیه سوابق و مستندات حقوقی، اطلاعات توصیفی با نقشه رقومی و بررسی نتایج حاصل انطباق سوابق و نقشه رقومی، طبیعت جهت حدود پلاک و قطعات ملی، و مستثنیات پلاک، رقبه یا محدوده برنامه اجرایی کاداستر تدوین و در کمیته فنی ممیزی اراضی مطرح و مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت ضمن اعلام موارد تثبیت شده برای مشکلات فنی و حقوقی راه کار اجرایی و قانونی ارائه می گردد و مصوبه کمیته فنی ممیزی اراضی با تائید مدیر کل به مجری ابلاغ می گردد.

مرحله ۷- اعمال اصلاحات فنی و حقوقی مصوب کمیته فنی و تهیه کاداستر پلاک:

در این مرحله اصلاحات مورد لزوم با به کارگیری و ملاحظه کلیه اسناد و سوابق بانک اطلاعات کاداستر از طریق نقشه برداری زمینی یا فتوگرامتری منطبق با تبصره ۱ مرحله ۲ تهیه می‌گردد.

مرحله ۸- بررسی تأیید نهایی نقشه کاداستر:

پس از اعمال اصلاحات موضوع بند ۷ اصلاحات انجام شده در برنامه اجرایی کاداستر پلاک درج و نقشه اصلاحی مجدداً در کمیته فنی مطرح و اتخاذ تصمیم می‌گردد. نقشه کاداستر پس از تأیید به وسیله کمیته فنی با تأیید نهایی توسط مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان در سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی و پایگاه داده مکانی بارگذاری و در اجرای ماده ۹ قانون جامع کاداستر کشور جهت جای‌گذاری در سامانه کاداستر ثبت به اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۱: فایل نقشه نهایی کاداستر به دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی سازمان ارسال گردد.

تبصره ۲: در صورت عدم تأیید توسط کمیته فنی یا مدیرکل، مراحل ۷ و ۸ مجدداً اعمال می‌گردد.

مرحله ۹- پیاده سازی و بهره برداری از سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی و پایگاه داده مکانی:

با توجه به ماده ۵ قانون جامع کاداستر و لزوم به‌روزرسانی و ارسال کلیه اطلاعات به ادارات ثبت سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی با درج آخرین تغییرات به‌روزرسانی شده و مراتب به ادارات ثبت اسناد اعلام می‌گردد تا در ارائه خدمات به بخش‌های درون و برون سازمانی اعم از عموم مردم و دستگاه‌های دولتی مورد استفاده قرار گیرد.

فصل پنجم - ایجاد سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی کشور

از آنجائیکه پیاده‌سازی نقشه‌های رقومی پلاک‌ها در سیستم اطلاعات جغرافیائی (GIS) نیاز به فرمت استاندارد و تلفیق و یکپارچه‌سازی اطلاعات مکانی و جدول اطلاعات توصیفی کاداستر دارد و با توجه به اینکه با تهیه اطلس نقشه جانمایی پلاک‌ها می‌توان به ارزیابی دقیق و ارائه آمار نهایی در سطح کلان و خرد را به سهولت انجام داد؛ لذا در این دستورالعمل سعی شده تا با جامع‌نگری و کاهش حجم لایه‌های مکانی و تمامی اطلاعات مندرج در جدول اطلاعات توصیفی کاداستر مربوط به هر پلاک از جمله: موقعیت پلاک، سوابق اصلاحات ارضی، مشخصات تشخیص، حدود اربعه، مشخصات آگهی، نوع قطعیت، مشخصات رأی، مساحت رأی، مساحت قطعیت یافته قانونی، ماده ۱۳ و ۳۹، مشخصات سند، صدور گواهی ماده ۶۴، مساحت نقشه ماده ۶۴، نظریه هیأت نظارت ماده ۳۳، مساحت حاصل از نقشه برداری، مقیاس نقشه، شماره اندکس نقشه ۱:۲۵۰۰۰ رقومی، تاریخ نقشه برداری، مشخصات تهیه کنندگان نقشه، تغییرات نقشه نسبت به قطعیت، آراء قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی، مشخصات گواهی‌های صادره، مشخصات واگذاری‌ها، تطبیق دستورالعمل رقومی سازی و موزائیک نقشه‌های سنواتی طرح تفکیک انفال، تعیین نوع اشکالات هندسی در نقشه‌های سنواتی، مساحت تداخل در نقشه‌های سنواتی، نتایج حاصل از اصلاح هندسی (کاداستر) و سایر فیلدهای اطلاعات توصیفی کاداستر مربوط به پلاک گنجانده شود. (لازم به ذکر است که در برخی از موارد به دلیل ادغام یک یا چند پلاک در داخل یک پلاک، نیاز به تکمیل تمامی فیلدهای اطلاعاتی برای همه پلاک‌های فرعی الزامی می‌باشد).

الف. لایه‌های اطلاعات مکانی در محیط Arc GIS

در خصوص یکپارچه‌سازی اطلاعات فضائی (Spatial) لایه‌های تولید شده پلاک‌های پروژه کاداستر نیاز به رعایت موارد ذیل است:

۱- تبدیل فرمت تمامی لایه‌های مکانی هر پلاک از فرمت DWG به فرمت

Geodatabase و استفاده از برنامه Arc Map نسخه ۱۰ به بالا.

۲- نام عارضه (لایه) های اطلاعاتی گویا و حتماً از فرمت ارائه شده در این دستورالعمل و مطابق با فرم شماره "۱" اقتباس شود. بنابراین تمامی لایه‌های اطلاعات مکانی مورد نیاز بجز لایه‌های اطلاعاتی عمومی شامل: تقسیمات کشوری، نقشه توپوگرافی ۱:۵۰۰۰۰ و ۱:۲۵۰۰۰ رقومی پوشش سراسری کشور و غیره، اطلاعات لایه-های گرافیکی متعلق به هر پلاک به صورت یکپارچه ارسال گردند.

۳- سیستم تصویر: از آنجایی که سطح زمین کروی است، به منظور نمایش آن به صورت مسطح نیاز به سیستم تصویر داریم که پیشنهاد می‌گردد در پروژه‌های کاداستر از چهارچوب مرجع هندسی در انواع نقشه‌ها و اطلاعات مکانی، سطح مبنای مسطحاتی (بیضوی) WGS ۱۹۸۴ و بر مبنای سیستم تصویر جهانی U.T.M استفاده گردد. همچنین لازم به ذکر است که در سیستم تصویر جهانی U.T.M هر ۶ درجه در یک Zone واقع شده است بنابراین ۶۰ عدد Zone در سطح کره زمین وجود دارد که ایران در چهار زون (Zone ۳۸, ۳۹, ۴۰, ۴۱) قرار گرفته است.

۴- در هنگام ارسال لایه‌های اطلاعاتی، چند ضلعی عوارض هم‌ارزش در یک فایل اطلاعات گرافیکی قرار گیرند (به طور مثال: تمام پلاک‌های یک استان در یک فایل جمع‌آوری شده و تنها در فرمت GeoDataBase^۴ ArcGIS ارسال گردند) پروژه

^۳ توضیح اینکه: بعضی از استان‌ها مانند استان‌های فارس و گلستان در دو Zone واقع شده‌اند و این پدیده مشکلاتی را از لحاظ محاسبات ایجاد می‌نماید. برای حل این مشکل بررسی شود قسمت اعظم پلاک در کدام zone قرار گرفته است، آن را مبنای محاسبات قرار داده و بخش دیگر پلاک را به zone مبنای تبدیل کنید و هنگام رفع این مشکل حتماً توضیح زیر را در قسمت ملاحظات جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی وارد نمایید:

"قسمتی از این پلاک مربوط به Z۴۰ می‌باشد ولیکن محاسبات آن در Z۳۹ انجام پذیرفته است."

۴ آشنایی با Geodatabase

Geodatabase مدل داده‌ها بر مبنای DBMS مخفف Database Management System و به معنی سیستم مدیریت پایگاه داده است. در واقع Geodatabase عبارت است از مدل داده‌ای به منظور ارائه اطلاعات جغرافیایی که از روابط استاندارد موجود در پایگاه داده استفاده می‌نماید. Geodatabase دو وظیفه اصلی نگهداری و مدیریت داده‌ها را بر عهده دارد به این ترتیب که گرافیک عوارض به فرمت database و به صورت کدهای رمزدار در پایگاه داده‌های گرافیکی ذخیره می‌شوند. Geodatabase در دو نوع چند کاربر (Multiuser) و شخصی (Personal) موجود می‌باشند. با استفاده از Geodatabase می‌توان بسیاری از قوانین و قابلیت‌های موجود در نرم افزار را بر روی داده‌های

ArcGIS استان با فرمت (Database management system) DBMS و Mxd (به صورت Store Relative Path) همراه اطلاعات ارسال گردد. همچنین لازم است در هنگام ارسال لایه‌های اطلاعاتی، یک فایل با نام پلاک ایجاد گشته و شامل فایل‌های جداگانه:

- فایل DWG شامل: فایل‌های اتوکدی و نقشه سنواتی ژئورفرنس شده، عکس‌های هوایی اورتو شده و تصاویر ماهواره‌ای پلاک مورد نظر.
- فایل Geodatabase شامل: تمامی لایه‌های اطلاعاتی مربوط به پلاک، Feature class، dataset، جداول Access، Geodatabase و MXD های مربوطه.
- فایل Scan شامل: اسکن تمام مدارک مندرج در بند مرحله ۱ فصل چهارم دستورالعمل حاضر مربوط به پلاک.
- فایل JPEG شامل: تصویر خروجی (Export Map) در محیط GIS باشد و از ارسال اطلاعات در سایر فرمتها خودداری گردد.

توجه: در تلفیق و ارسال نقشه‌های مکانی و جداول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی، از فرمت Access مربوط به پلاک که در محیط نرم افزار تخصصی ArcGIS تهیه و ارسال شده توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور - دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی اقتباس شود. زیرا هرگونه تغییر در مشخصه‌های جدول

مکانی اعمال و با استفاده از آنها داده‌های جغرافیایی را به صورت دلخواه مدل سازی نمود. Geodatabase یک فایل با پسوند mdb از نوع فرمت های Access است. مزیت‌های Geodatabase در ذیل آورده شده است:

- به جای فرمت داده حجیم Shapefile یا Coverage جایگزین شده است.
- به جهت دارا بودن فرمت mdb با Access هم خوانی دارد.
- Font فارسی Geodatabase از Font فارسی Unicode تبعیت می‌کند.
- عرض ستون‌های توصیفی بزرگتر از dbf انتخاب می‌شود.
- قابلیت ایجاد توپولوژی به طور مستقل را دارا است.
- امکان بستن polygon ها با استفاده از خطوط بسته و Label ها میسر می‌باشد.
- قابلیت ایجاد Geometric Network و انجام تحلیل های شبکه ای را دارا است.

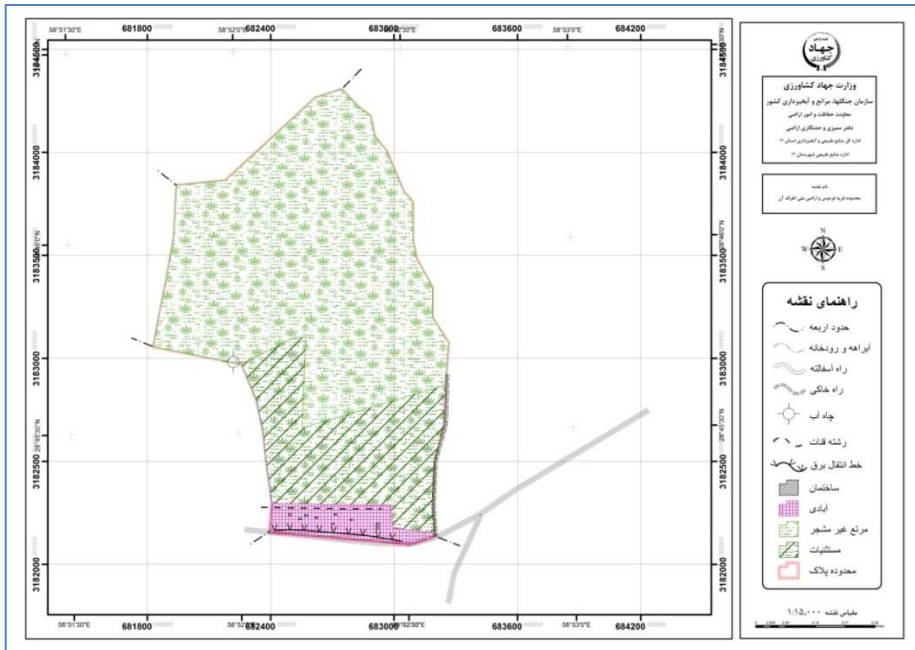
۵ برای ذخیره در فرمت mxd از منوی فایل Document Properties را انتخاب کرده و در قسمت Data Source option گزینه Store Relative path names to data sources را انتخاب کرده و در روی دکمه ok کلیک نمایید.

اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی، باعث خواهد شد یکپارچه سازی اطلاعات به طور ناقص منتقل گردد.

۵- معرفی Graid: در این خصوص در خروجی نقشه دو نوع گرید معرفی نمایید: یک Graid به صورت متریک (U.T.M) و یک Grids هم به صورت مختصات جغرافیایی (DMS) معرفی گردد. برای انجام این کار بر روی Layers راست کلیک نموده و روند زیر را انجام دهید:

Properties _____> Grids _____> New Grids

۶- استاندارد کردن الگوی چیدمان نقشه ارسالی، رنگ، سمبل و اطلاعات ترسیمی در راهنمای نقشه (طبق الگو) و گرفتن یک خروجی با فرمت JPEG و ارسال آن به همراه اطلاعات رقومی پلاک ها.

تصویر شماره "۱": نمونه یکپارچه سازی خروجی لایه های اطلاعات مکانی در محیط Arc GIS مربوط به پروژه کاداستر اراضی ملی و دولتی.

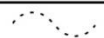
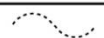

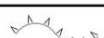
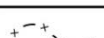

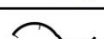

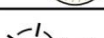

تذکر مهم: مرز عوارض چند ضلعی در یک لایه اطلاعات مکانی (مرز مجاور پلاک‌ها) تدقیق گردیده تا حتماً دارای مرز مشترک واحدی باشند. زیرا به کرات مشاهده شده است که به دلیل اجرای پروژه کاداستر در پلاک‌های هم‌جوار توسط کارشناسان یا مشاورین مختلف، مرز محدوده پلاک‌های مجاور دارای گپ یا تداخل هستند و در هنگام یکپارچه‌سازی، دو مرز برای یک محدوده در لایه نهایی، ایجاد شبه و سوال می‌کند و از این پس، هنگام عقد قرارداد با مشاورین پروژه‌های کاداستر آتی، محدوده پلاک‌هایی که قبلاً مطالعه شده تحویل گردد تا مشاورین بتوانند مرز پلاک‌های جدید را طبق دستورالعمل تدقیق نمایند.

فرم شماره "۱": جدول دسته بندی نوع، کلاس و نام عوارض (لایه) ها در محیط ArcGIS
مطابق با دستورالعمل تهیه نقشه های رقومی به روش مستقیم زمینی در مقیاس ۱:۱۰۰۰۰

Symbology	Layers		Class	Feature Type	ردیف
نمایش عارضه (لایه) در محیط Arc GIS	معادل نام عارضه (لایه) در محیط Arc GIS	نام عارضه (لایه)	کلاس عارضه (لایه)	نوع عارضه (لایه)	
	Benchmark	بنچ مارک	بنچ مارک	عوارض نقطه ای	1
	Hill	تپه	ارتفاعات		2
	Dune	تپه شنی			3
	Mountain	کوه			4
	Mineral Spring	چشمه			عوارض آبی
	Water Well	چاه آب	6		
	Water source	منبع آب	7		
	Bridge	پل	سازه		8
	Tunnel	تونل			9
	Electric Tower	دکل برق فشار قوی			10
	Dam	سد			11
	Shrine	امامزاده	مستحانات		12
	Mosque	مسجد			13
	Single Tree	تک درخت	پوشش گیاهی		14
	Nati Walnut	گردو ملی	مستثنیات		15

ادامه فرم شماره "۱۱": جدول دسته بندی نوع، کلاس و نام عوارض (لایه) ها در محیط ArcGIS

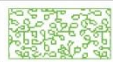

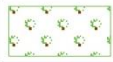

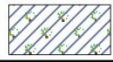
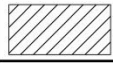

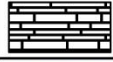

مطابق با دستورالعمل تهیه نقشه های رقومی به روش مستقیم زمینی در مقیاس ۱:۱۰۰۰۰

Symbology	Layers		Class	Feature Type	ردیف		
نمایش عارضه (لایه) در محیط Arc GIS	معادل نام عارضه (لایه) در محیط Arc GIS	نام عارضه (لایه)	کلاس عارضه (لایه)	نوع عارضه (لایه)			
	Stream	آبریز، آبراهه، نهر، جوی	عوارض آبی		16		
	Aqueducts	رشته قنات			17		
	Channel	کانال آب			18		
	River	بستر رودخانه			19		
	Boundaries	حدود اربعه	حدود اربعه		20		
	rail Road	راه آهن	جاده و راه آهن		21		
	Highway	اتوبان			22		
	Paved Road	راه آسفالتنه			23		
	Schusse Road	راه شوسه			24		
	Dirt Road	راه خاکی			25		
	Malraux Road	راه مالرو			26		
	Gas Pipeline	خط لوله گاز			خطوط انتقال		27
	Water Pipeline	خط انتقال آب					28
	Power Line	خط انتقال (نیرو) برق	29				
	Tel Lines	خط تلگراف و تلفن	30				
	Fencing	سیم خاردار	سازه		31		
	Pale	نرده			32		
	Trenching	ترانشه			33		
	Levee	خاکریز			34		
	Paling	چپر و پرچین			35		
	Topography	منحنی میزان	منحنی میزان		36		

ادامه فرم شماره "۱": جدول دسته بندی نوع، کلاس و نام عوارض (لایه) ها در محیط ArcGIS

مطابق با دستورالعمل تهیه نقشه های رقومی به روش مستقیم زمینی در مقیاس ۱:۱۰۰۰۰

Symbology	Layers		Class	Feature Type	ردیف
	معادل نام عارضه (لایه) در محیط Arc GIS	نام عارضه (لایه)			
نمایش عارضه (لایه) در محیط Arc GIS			کلاس عارضه (لایه)	نوع عارضه (لایه)	
	Forest	جنگل	اراضی ملی	عوارض سطحی	37
	Wood Range	مرتع مشجر			38
	Nwood Range	مرتع غیر مشجر			39
	Shrub Land	بیشه طبیعی			40
	Forest Land	اراضی جنگلی			41
	Cultivation	زراعت	مستثنیات		42
	Orchard	باغ			43
	Building	ساختمان	مستحذات		44
	Village	آبادی			45
	Cemetery	گورستان			46
	Pool	استخر			47
	FS LandReform	مرحله اول اصلاحات ارضی	اراضی دولتی		48
	Pure Land	اراضی خالصه			49
	Incult Land	اراضی بایر اعراضی			50
	Mawat Land	اراضی موات			51

ادامه فرم شماره "۱۱": جدول دسته بندی نوع، کلاس و نام عوارض (لایه) ها در محیط ArcGIS

مطابق با دستورالعمل تهیه نقشه های رقومی به روش مستقیم زمینی در مقیاس ۱:۱۰۰۰۰

Symbology	Layers		Class	Feature Type	ردیف
نمایش عارضه (لایه) در محیط Arc GIS	معادل نام عارضه (لایه) در محیط Arc GIS	نام عارضه (لایه)	کلاس عارضه (لایه)	نوع عارضه (لایه)	
	Art 20	اجرای ماده ۲۰	اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن		52
	Art ۵۶	اجرای ماده ۵۶			53
	Art ۲	اجرای ماده ۲			54
	Art ۶۴	موضوع ماده ۶۴			55
	Privacy	حریم	اراضی مستحدث ساحلی		56
	Coastal Land	اراضی ساحلی			57
	Per PriLand	مستثنیات اشخاص			58
	CoastCon	مستحدث ناشی از عقب نشینی آب			59
	Certain Allocat	واگذاریهای قطعی یافته	سایر اراضی		60
	Incompat	تداخل			61
	GAP	گپ			62
	Consolid Ownership	تثبیت مالکیت	اجرای سایر فصولین (ثبت عمومی، خرید، هبه و غیره)		63
	Certific Issued	گواهی های صادره			64
	Fvot against	آراء قطعی علیه	سایر محدوده ها		65
	Plaque Confine	محدوده پلاک			66
	Riverbed	بستر رودخانه	عوارض آبی		67

ب. جدول اطلاعات توصیفی کاداستر

با توجه به اهمیت رعایت مفاد این دستورالعمل در **فرم شماره "۲"** طراحی مدل فیزیکی داده های مکانی تخصصی کلاس ممیزی و حدنگاری اراضی در یک دید کلی ارائه شده است، همچنین با توجه به اینکه تعداد فیلدهای جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی متعلق به هر پلاک مطابق با جدول مندرج در **"فرم های شماره ۳ تا ۱۵"** بیش از عرض کاغذ A۴ می باشد، لذا اطلاعات جدول فوق در دستورالعمل حاضر در یک جدول و زیر هم قرار داده شده است که در ادامه جدول اطلاعات توصیفی کاداستر به همراه شرحی بر تکمیل مشخصه ها آورده شده است.

فرم شماره "۲": جدول کلی طراحی مدل فیزیکی داده های مکانی تخصصی

کلاس ممیزی و حدنگاری اراضی

(Audit Land Cadastre Management)

نام لایه	نام زیر کلاس	ردیف
اجرای ماده ۲۰	اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن	۱
اجرای ماده ۵۶		
اجرای ماده ۲		
موضوع ماده ۶۴		
مرحله اول اصلاحات ارضی	اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان	۲
اراضی خالصه		
اراضی بایر اعراضی		
اراضی موات		
اراضی مستحدث ساحلی	اراضی مستحدث ساحلی	۳
تثبیت مالکیت	اجرای سایر قوانین (ثبت عمومی، خرید، هبه و ...)	۴
واگذاریها	سایر اراضی	۵
تداخل		
گپ		

فرم شماره "۳۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان	
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Section		بخش	
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی	
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی	
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	Plaq_name		نام پلاک	
تحدید حدود ثبتی از اعلام جریان ثبتی از اداره ثبت اسناد و املاک استخراج و عبارت ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	Delimit_Record		تحدید حدود ثبتی	
در مشخصات ثبتی، سند مالکیت صادره بنام اشخاص ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	Deed_IssPerson		سند مالکیت صادره بنام اشخاص	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_ فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری	

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در Art- ۲۰: GIS)		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Long Integer	RLLR_HN_Inquir	Rec_Land_reform	تاریخ و شماره استعلام	سوابق اصلاحات ارضی
آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	RLLR_Stat_Law		آمار موضوع قانون	
بر اساس نقشه ثبتی، تعیین حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال	حدود اربعه
بر اساس نقشه ثبتی، تعیین حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب	
بر اساس نقشه ثبتی، تعیین حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق	
بر اساس نقشه ثبتی، تعیین حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب	
تاریخ و شماره آگهی بر اساس: الف) ثبت در دفتر اداره کل. ب) قید شده بر روی آگهی. ج) قید شده در نامه تحت عنوان ارشاد اسلامی قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	AC_HN_Adver	AC_HN_News	تاریخ و شماره آگهی	مشخصات آگهی
تاریخ و شماره انتشار روزنامه قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Long Integer			تاریخ و شماره روزنامه	

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
نوع آگهی (اخطاریه رسمی ندارد/ دارد قید می‌گردد).	۵۰	Length	Text	ACK_Office_Notice	Kind_Adver	اخطاریه رسمی	نوع آگهی	مشخصات آگهی
نوع آگهی انتشار در روزنامه ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	ACK_Public_News		انتشار در روزنامه		
شماره اخطاریه‌ای که اداره منابع طبیعی به نام مالک صادر و در سیستم اداره منابع طبیعی ثبت می‌شود قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	AC_N_Notice		شماره اخطاریه		
تاریخ اخطاری که اداره منابع طبیعی به نام مالک صادر و در سیستم اداره منابع طبیعی ثبت می‌شود قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	AC_H_Notice		تاریخ اخطار		
نام روزنامه کثیرالانتشاری که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	AC_N_News		نام روزنامه کثیرالانتشار		
نام روزنامه محلی که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	AC_Name_Locnews		نام روزنامه محلی		
قید تاریخ و شماره درخواست ثبت که بر اساس عدم اعتراض صادر شده است، گواهی دبیرخانه ماده واحده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Kc_Lack_Protest	Kind_certainly	عدم اعتراض	نوع قطعیت	
رأی کمیسیون بر اساس الف) رأی کمیسیون ماده ۲۰ (ب) رأی کمیسیون ماده ۵۶ ج) رأی کمیسیون هیأت‌ماده واحده) رأی شعبه ویژه قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Kc_Vote_Commissi		رأی کمیسیون		

ادامه فرم شماره "۳۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land Nationalization Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
شماره ثبت اعتراضی معترض بر اساس الف) دبیرخانه استان یا شهرستان ب) در دفتر ثبت اعتراض هیأت قانون تعیین تکلیف قید می گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_N_Protest		شماره ثبت اعتراض	
معترض به ماده ۵۶ یا ماده ۲ بر اساس الف) اعتراض به اجرای مقررات ماده ۵۶ ب) اعتراض به اجرای مقررات ماده ۲ قید می گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_Protest_Ar ^۶ _۲		معترض به ماده ۵۶ یا ماده ۲	
مدارک مورد استناد اعتراض که پیوست اعتراض معترض قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	CVC_Doc_Protest		مدارک مورد استناد اعتراض	
مساحت مورد اعتراض اعلامی در اعتراض معترض (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CVC_Protest_A		Commission_Vote_ Charact	
	۴	Scale					
نام و نام خانوادگی قاضی مندرج در آراء صادره هیئت ماده واحده قید می گردد.	۷۰	Length	Text	CVC_FName_Judge		نام و نام خانوادگی قاضی	
شماره رأی کمیسیون ماده ۲۰، رأی کمیسیون ماده ۵۶، رأی کمیسیون ماده واحده، رأی شعبه ویژه قید می گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_N_Votes		شماره رأی	
تاریخ رأی کمیسیون ماده ۲۰، رأی کمیسیون ماده ۵۶، رأی کمیسیون ماده واحده، رأی شعبه ویژه قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	CVC_H_Vote		تاریخ رأی	

مشخصات رأی کمیسیون

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law			
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد			
مساحت رأی له بر اساس مفاد رأی صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAV_Pro_A	Commission_ vote_Area	له	مساحت رأی کمیسیون		
	۴	Scale							
مساحت رأی علیه بر اساس مفاد رأی صادر (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAV_Against_A		national_regu		علیه	اجرای مقررات ملی شدن
	۴	Scale							
مساحت مستثنیات در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعی ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادر از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_PrivateLand_A	national_regu		مساحت مستثنیات	اجرای مقررات ملی شدن	
	۴	Scale							
مساحت منابع ملی در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعی ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادر از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_Nati_A		national_regu	مساحت منابع ملی		اجرای مقررات ملی شدن
	۴	Scale							
مساحت کل در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعی ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_Total_A	national_regu		مساحت کل	اجرای مقررات ملی شدن	
	۴	Scale							

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
تاریخ قید شده در صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹ تائید شده توسط نمایندگان منابع طبیعی و ثبت محل قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	M۱۳_۳۹_D	Meet ۱۳_۳۹	تاریخ صورتجلسه مواد ۱۳ و ۳۹	صورتجلسه مواد ۱۳ و ۳۹	ماده ۱۳ و ۳۹
مساحت منابع ملی قید شده در صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹ تائید شده توسط نمایندگان منابع طبیعی و ثبت محل (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	M۱۳_۳۹_Natio_A		مساحت منابع ملی قید شده در صورت جلسه		
مساحت منابع ملی مندرج در صفحه ۲ سند مالکیت (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	M۱۳_۳۹_EviNati_A	مساحت سند منابع ملی			
مساحت سند اراضی که به هر نحوی در اجرای سایر مقررات و قوانین جاری کشور (ثبت عمومی، خرید، هبه، عوض و معوض و ...) به تملک دولت درآمده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	Provisi_Evid_A	مساحت سند ناشی از اجرای سایر مقررات			
تاریخ اخذ سند مندرج در سند مالکیت قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	ENC_H_degree	Evid_National_Charact	تاریخ اخذ سند	مشخصات سند ملی	
شماره مسلسل مندرج در سند قید می گردد.	۵۰	Length	Text	ENC_N_GunEvi		شماره مسلسل سند		
شماره مسلسل مندرج در سند تک برگی قید می گردد.	۵۰	Length	Text	ENC_N_GunDoc		شماره مسلسل سند تک برگی		
فایل رقومی نقشه پلاک بر اساس سیستم کاداستر منجر به صدور سند تک برگی نشده/ شده قید می گردد.	۵	Length	Text	ENC_A_Single_doc		صدور سند تک برگی بر اساس سیستم کاداستر		

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت مستثنیات نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی مندرج در لژاند نقشه مستند به سوابق اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MOA_PriLand_A	Map_Old_Area	مستثنیات اراضی زراعی و باغی	
	۴	Scale		MOA_Build_A		مستثنیات مستحدثات	
	۱۰	Precision	Double	MOA_Nati_A		مساحت منابع ملی	
	۴	Scale		MOA_Total_A		مساحت کل	
مساحت منابع ملی نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی مندرج در لژاند نقشه مستند به سوابق اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MOA_Total_A	Map_Old_Charact	تاریخ نقشه برداری	
	۴	Scale		MOC_H_survey		مقیاس نقشه اجرای قانون	
تاریخ نقشه برداری مستند به سوابق اجرای مقررات قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	MOC_H_survey		شماره اندکس نقشه ۱:۵۰۰۰۰	
مقیاس مندرج در لژاند نقشه قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Scale_Law		سال چاپ نقشه توپوگرافی با مقیاس ۱:۵۰۰۰۰	
شماره اندکس نقشه ۱:۵۰۰۰۰ که پلاک مورد نظر بر روی آن قرار می‌گیرد قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Ind_۰۰۰۰۰	نام و نام خانوادگی نقشه بردار		
سال چاپ نقشه توپوگرافی با مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ که پلاک مورد نظر بر روی آن قرار می‌گیرد قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Year_۰۰۰۰۰	نام و نام خانوادگی ارائه دهنده		
نام و نام خانوادگی نقشه بردار قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Sur_Name	نام و نام خانوادگی جنگلدار		
نام و نام خانوادگی ارائه دهنده قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Upsur_Name			
نام و نام خانوادگی جنگل دار قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Forester_Name			

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land Nationalization Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت مستثنیات مندرج در لژاند نقشه رقومی تهیه شده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	MM_PriLand_A	Map_Mapped	مستثنیات اراضی زراعی و باغی	مساحت نقشه رقومی
	۴	Scale					
	۱۰	Precision	Double	MM_Build_A		مستثنیات مستحقات	
	۴	Scale					
مساحت منابع ملی مندرج در لژاند نقشه رقومی تهیه شده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	MM_Nati_A	مساحت منابع ملی		
	۴	Scale					
مساحت کل مندرج در لژاند نقشه رقومی تهیه شده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	MM_Total_A	مساحت کل		
	۴	Scale					
تاریخ نقشه برداری مستند به سوابق اجرای مقررات قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	MMC_H_survey	Map_Mapped_Charact Map_Mapped	تاریخ نقشه برداری	مشخصات نقشه رقومی
مقیاس مندرج در لژاند نقشه قید می گردد.	۱۰	Length	Text	MMC_Scale_Law		مقیاس نقشه اجرای قانون	
شماره اندکس نقشه ۱:۲۵۰۰۰ که پلاک مورد نظر بر روی آن قرار می گیرد قید می گردد.	۱۰	Length	Text	MMC_Ind_۲۵۰۰۰		شماره اندکس نقشه ۱:۲۵۰۰۰ رقومی	
نام و نام خانوادگی نقشه بردار قید می گردد.	۷۰	Length	Text	MMC_Sur_Name		نام و نام خانوادگی نقشه بردار	
نام و نام خانوادگی ارائه دهنده قید می گردد.	۷۰	Length	Text	MMC_Upsur_Name		نام و نام خانوادگی ارائه دهنده	
نام و نام خانوادگی جنگل دار قید می گردد.	۷۰	Length	Text	MMC_Forester_Name		نام و نام خانوادگی جنگلدار	

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CACPLA_add	CAC_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	الف) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به قطعیت (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CACPLA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CACNA_add	CAC_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CACNA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CACTA_add	CAC_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CACTA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در Art- ۲۰: GIS)		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land Nationalization Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASPA_add	CAS_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	ب) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به نقشه رقومی (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASPA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASNA_add	CAS_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASNA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASTA_add	CAS_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASTA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه سطحاتی (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOPA_add	CAO_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	ج) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به نقشه سطحاتی (بر حسب هکتار)
	۴	Scale		CAOPA_decrea				
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه سطحاتی (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAONA_add	CAO_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale		CAONA_decrea				
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه سطحاتی (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOTA_add	CAO_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale		CAOTA_decrea				
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه سطحاتی (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOPA_add	CAO_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	
	۴	Scale		CAOPA_decrea				
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه سطحاتی (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAONA_add	CAO_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale		CAONA_decrea				کاهش
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه سطحاتی (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOTA_add	CAO_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale		CAOTA_decrea				کاهش

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAEPA_add	CAE_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	د تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به سند صادره (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAEPA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAENA_add	CAE_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAENA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAETA_add	CAE_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAETA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law					
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد					
میزان افزایش مساحت مستثنیات بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DPA_add	Denatured_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات				
	۴	Scale									
میزان کاهش مساحت مستثنیات براساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DPA_decrea		Denatured_Nati_Area			کاهش	مساحت منابع ملی	(ه) تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار)
	۴	Scale									
میزان افزایش مساحت منابع ملی بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DNA_add	Denatured_Total_Area		افزایش	مساحت کل			
	۴	Scale									
میزان کاهش مساحت منابع ملی بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DNA_decrea		Denatured_Total_Area	کاهش			مساحت کل	
	۴	Scale									
میزان افزایش مساحت کل بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DTA_add	Denatured_Total_Area		افزایش	مساحت کل			
	۴	Scale									
میزان کاهش مساحت کل بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DTA_decrea		Denatured_Total_Area	کاهش			مساحت کل	
	۴	Scale									

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
شماره رأی قطعی له، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.	۵۰	Length	Text	VP_N_vote		Vote_Pro	تاریخ و شماره رأی
	۱۰	Precision	Double	VP_vote_A			مساحت رأی
		Scale		VP_Map_Mapped			نقشه رقومی
	نقشه ندارد/ دارد (نوع نقشه مسطحانی یا رقومی) قید می گردد.	۱۰	Length	Text	VP_compli_CA		انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر
انطباق نقشه آراء قطعی له، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	VA_N_vote		Vote_Against	تاریخ و شماره رأی
شماره رأی قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	VA_vote_A			مساحت رأی
		Scale		VA_Map_Mapped			نقشه رقومی
نقشه ندارد/ دارد (نوع نقشه مسطحانی یا رقومی) قید می گردد.	۱۰	Length	Text	VA_Compli_CA			انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر
انطباق نقشه آراء قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text				(ب) آراء قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی ناشی از روند حقوقی رسیدگی به رأی کمیسیون که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده است

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
گواهی ماده ۶۴ بر اساس: الف) نظریه مأمور تشخیص. ب) رأی کمیسیون ماده ۵۶ قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	IA۱۳A_A۶۴_Cert		گواهی ماده ۶۴	
شماره مندرج در گواهی‌های صادره در پرونده اجرای مقررات ملی شدن قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	IA۱۳A_N_Cert		شماره گواهی	
مساحت مستثنیات مندرج در گواهی‌های صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA۱۳A_PriLand	Implementation_Art_۱۳_A	مستثنیات	مساحت اجرای ماده ۱۳
	۴	Scale					
مساحت منابع ملی مندرج در گواهی‌های صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA۱۳A_nati		منابع ملی	
	۴	Scale					
نقشه ندارد/ دارد و همچنین نوع نقشه مسطحاتی یا رقومی) قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	IA۱۳A_Map_Mapped		نقشه رقومی	
انطباق نقشه گواهی‌های صادره با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	IA۱۳A_Compli_CA		انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر	

ادامه فرم شماره "۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲۰

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲۰		نام لایه: اجرای ماده ۲۰		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LPA_add	Legalcert_ PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	نتایج حاصل از کاداستر و مطابقت با قطعیت قانونی پلاک
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LPA_decrea	Legalcert_ Nati_Area	کاهش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LNA_add	Legalcert_ Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LNA_decrea	Legalcert_ Total_Area	کاهش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LTA_add	Legalcert_ Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LTA_decrea	Legalcert_ Total_Area	کاهش	مساحت کل	
	۴	Scale						
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر		

فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان	
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Section		بخش	
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی	
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی	
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	Plaq_name		نام پلاک	
تحدید حدود ثبتی از اعلام جریان ثبتی از اداره ثبت اسناد و املاک استخراج و عبارت ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	Delimit_Record		تحدید حدود ثبتی	
در مشخصات ثبتی، سند مالکیت صادره بنام اشخاص ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	Deed_IssPerson		سند مالکیت صادره بنام اشخاص	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_ فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری	

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می گردد.	۳۰	Precision	Long Integer	RLR_HN_Inquir	Rec_Land_reform	تاریخ و شماره استعلام	سوابق اصلاحات ارضی
آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می گردد.	۵۰	Length	Text	RLR_Stat_Law		آمار موضوع قانون	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال	حدود اربعه
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب	
تاریخ و شماره آگهی بر اساس: الف) ثبت در دفتر اداره کل. ب) قید شده بر روی آگهی. ج) قید شده در نامه تحت عنوان ارشاد اسلامی قید می گردد.	۵۰	Length	Text	AC_HN_Adver		تاریخ و شماره آگهی	مشخصات آگهی
تاریخ و شماره انتشار روزنامه قید می گردد.	۵۰	Precision	Long Integer	AC_HN_News		تاریخ و شماره روزنامه	

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
نوع آگهی (اخطار به رسمی ندارد/ دارد قید می‌گردد).	۵۰	Length	Text	ACK_Offic_Notice	Kind_Adver	اخطار به رسمی	نوع آگهی	مشخصات آگهی
نوع آگهی انتشار در روزنامه ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	ACK_Public_News		انتشار در روزنامه		
شماره اخطار به ای که اداره منابع طبیعی به نام مالک صادر و در سیستم اداره منابع طبیعی ثبت می‌شود قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	AC_N_Notice		شماره اخطار به		
تاریخ اخطاری که اداره منابع طبیعی به نام مالک صادر و در سیستم اداره منابع طبیعی ثبت می‌شود قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	AC_H_Notice		تاریخ اخطار		
نام روزنامه کثیرالانتشاری که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	AC_N_News		نام روزنامه کثیرالانتشار		
نام روزنامه محلی که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	AC_Name_Locnews		نام روزنامه محلی		
قید تاریخ و شماره درخواست ثبت که براساس عدم اعتراض صادر شده است، گواهی دبیرخانه ماده واحده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Kc_Lack_Protest	Kind_certainly	عدم اعتراض	نوع قطعیت	
رأی کمیسیون بر اساس: الف) رأی کمیسیون ماده ۲۰ ب) رأی کمیسیون ماده ۵۶ ج) رأی کمیسیون هیأت ماده واحده د) رأی شعبه ویژه قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Kc_Vote_Commissi		رأی کمیسیون		

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land Nationalization Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
شماره ثبت اعتراضی معترض بر اساس: الف) دبیرخانه استان یا شهرستان ب) در دفتر ثبت اعتراض هیأت قانون تعیین تکلیف قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_N_Protest	Commission_Vote_Charact	شماره ثبت اعتراض	مشخصات رأی کمیسیون
معترض به ماده ۵۶ یا ماده ۲ بر اساس: الف) اعتراض به اجرای مقررات ماده ۵۶ ب) اعتراض به اجرای مقررات ماده ۲ قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_Protest_Ar۵۶_۲		معترض به ماده ۵۶ یا ماده ۲	
مدارک مورد استناد اعتراض که پیوست اعتراض معترض قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	CVC_Doc_Protest		مدارک مورد استناد اعتراض	
مساحت مورد اعتراض اعلامی در اعتراض معترض (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CVC_Protest_A		مساحت مورد اعتراض	
	۴	Scale					
نام و نام خانوادگی قاضی مندرج در آراء صادره هیئت ماده واحده قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	CVC_FName_Judge		نام و نام خانوادگی قاضی	
شماره رأی کمیسیون ماده ۲۰، رأی کمیسیون ماده ۵۶، رأی کمیسیون ماده واحده، رأی شعبه ویژه قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_N_Votes		شماره رأی	
تاریخ رأی کمیسیون ماده ۲۰، رأی کمیسیون ماده ۵۶، رأی کمیسیون ماده واحده، رأی شعبه ویژه قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	CVC_H_Vote	تاریخ رأی		

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت رأی له بر اساس مفاد رأی صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAV_Pro_A	Commission_vote_Area	له	مساحت رأی کمیسیون
	۴	Scale					
مساحت رأی علیه بر اساس مفاد رأی صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAV_Against_A		علیه	
	۴	Scale					
مساحت مستثنیات در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_PrivateLand_A	مساحت مستثنیات	اجرای مقررات ملی شدن	
	۴	Scale					
مساحت منابع ملی در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_Nati_A	national_regu		مساحت منابع ملی
	۴	Scale					
مساحت کل در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_Total_A	مساحت کل		
	۴	Scale					

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
تاریخ قید شده در صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹ تائید شده توسط نمایندگان منابع طبیعی و ثبت محل قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	M۱۳_۳۹_D	Meet ۱۳_۳۹	تاریخ صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹	صور جلسه مواد ۱۳ و ۳۹	ماده ۱۳ و ۳۹
مساحت منابع ملی قید شده در صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹ تائید شده توسط نمایندگان منابع طبیعی و ثبت محل (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	M۱۳_۳۹_Natio_A		مساحت منابع ملی قید شده در صورت جلسه		
مساحت منابع ملی مندرج در صفحه ۲ سند مالکیت (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	M۱۳_۳۹_EviNati_A		مساحت سند منابع ملی		
	۴	Scale						
مساحت سند اراضی که به هر نحوی در اجرای سایر مقررات و قوانین جاری کشور (ثبت عمومی، خرید، هبه، عوض و معوض و ...) به تملک دولت درآمده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	Provisi_Evid_A		مساحت سند ناشی از اجرای سایر مقررات		
	۴	Scale						
تاریخ اخذ سند مندرج در سند مالکیت قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	ENC_H_degree	Evid_National_Charact	تاریخ اخذ سند	مشخصات سند ملی	
شماره مسلسل مندرج در سند قید می گردد.	۵۰	Length	Text	ENC_N_GunEvi		شماره مسلسل سند		
شماره مسلسل مندرج در سند تک برگی قید می گردد.	۵۰	Length	Text	ENC_N_GunDoc		شماره مسلسل سند تک برگی		
فایل رقومی نقشه پلاک بر اساس سیستم کاداستر منجر به صدور سند تک برگی نشده/شده قید می گردد.	۵	Length	Text	ENC_A_Single_doc		صدور سند تک برگی بر اساس سیستم کاداستر		

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land Nationalization Law			
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد			
مساحت مستثنیات نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی مندرج در لژاند نقشه مستند به سوابق اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MOA_PriLand_A	Map_Old_Area	مستثنیات اراضی زراعی و باغی	مساحت نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی		
	۴	Scale							
	۱۰	Precision	Double					MOA_Build_A	مستثنیات مستحدثات
	۴	Scale							
مساحت منابع ملی نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی مندرج در لژاند نقشه مستند به سوابق اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MOA_Nati_A	مساحت منابع ملی				
	۴	Scale							
مساحت کل نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی مندرج در لژاند نقشه مستند به سوابق اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double			MOA_Total_A	مساحت کل		
	۴	Scale							
تاریخ نقشه برداری مستند به سوابق اجرای مقررات قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	MOC_H_survey	Map_Old_Charact			تاریخ نقشه برداری	مشخصات نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی
مقیاس مندرج در لژاند نقشه قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Scale_Law				مقیاس نقشه اجرای قانون	
شماره اندکس نقشه ۱:۵۰۰۰۰ که پلاک مورد نظر بر روی آن قرار می‌گیرد قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Ind_۰۰۰۰۰		شماره اندکس نقشه ۱:۵۰۰۰۰			
سال چاپ نقشه توپوگرافی با مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ که پلاک مورد نظر بر روی آن قرار می‌گیرد قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Year_۰۰۰۰۰		سال چاپ نقشه توپوگرافی با مقیاس ۱:۵۰۰۰۰			
نام و نام خانوادگی نقشه بردار قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Sur_Name		نام و نام خانوادگی نقشه بردار			
نام و نام خانوادگی ارائه دهنده قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Upsur_Name		نام و نام خانوادگی ارائه دهنده			
نام و نام خانوادگی جنگل دار قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Forester_Name		نام و نام خانوادگی جنگلدار			

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACPLA_add	CAC_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	الف) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به قطعیت (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACPLA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACNA_add	CAC_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACNA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACTA_add	CAC_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیت یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACTA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASPA_add	CAS_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	ب) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به نقشه رقومی (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASPA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASNA_add	CAS_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASNA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASTA_add	CAS_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASTA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOPA_add	CAO_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	ج) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOPA_decrea	CAO_PrivateLand_Area	کاهش	مساحت مستثنیات	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAONA_add	CAO_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAONA_decrea	CAO_Nati_Area	کاهش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOTA_add	CAO_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOTA_decrea	CAO_Total_Area	کاهش	مساحت کل	
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAEPA_add	CAE_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	د تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به سند صادره (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAEPA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAENA_add	CAE_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAENA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAETA_add	CAE_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAETA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DPA_add	Denatured_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	(ه) تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DPA_decrea				
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DNA_add	Denatured_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DNA_decrea				
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DTA_add	Denatured_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DTA_decrea				
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
شماره رأی قطعی له، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.		۵۰	Length	Text	VP_N_vote	Vote_Pro	تاریخ و شماره رأی
مساحت رأی قطعی له، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.		۱۰	Precision	Double	VP_vote_A		مساحت رأی
نقشه ندارد/ دارد (نوع نقشه مسطحاتی یا رقومی) قید می گردد.		۴	Scale		VP_Map_Mapped		نقشه رقومی
انطباق نقشه آراء قطعی له، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر		۱۰	Length	Text	VP_compli_CA		انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر
شماره رأی قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.		۵۰	Length	Text	VA_N_vote	Vote_Against	تاریخ و شماره رأی
مساحت رأی قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.		۱۰	Precision	Double	VA_vote_A		مساحت رأی
نقشه ندارد/ دارد (نوع نقشه مسطحاتی یا رقومی) قید می گردد.		۴	Scale		VA_Map_Mapped		نقشه رقومی
انطباق نقشه آراء قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می گردد.		۱۰	Length	Text	VA_Compli_CA		انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
گواهی ماده ۶۴ بر اساس: الف) نظریه مأمور تشخیص. ب) رأی کمیسیون ماده ۵۶ قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	IA۱۳A_A۶۴_Cert		گواهی ماده ۶۴	
شماره مندرج در گواهی‌های صادره در پرونده اجرای مقررات ملی شدن قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	IA۱۳A_N_Cert		شماره گواهی	
مساحت مستثنیات مندرج در گواهی‌های صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA۱۳A_PriLand	Implementation_Art_۱۳_A	مستثنیات	مساحت اجرای ماده ۱۳
	۴	Scale					
مساحت منابع ملی مندرج در گواهی‌های صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA۱۳A_nati		منابع ملی	
	۴	Scale					
نقشه ندارد/ دارد و همچنین (نوع نقشه مسطحانی یا رقومی) قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	IA۱۳A_Map_Mapped		نقشه رقومی	
انطباق نقشه گواهی‌های صادره با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	IA۱۳A_Compli_CA		انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر	

ادامه فرم شماره "۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۵۶

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۵۶		نام لایه: اجرای ماده ۵۶		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	LPA_add	Legalcert_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	نتایج حاصل از کاداستر و مطابقت با قطعیت قانونی پلاک
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	LPA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	LNA_add	Legalcert_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	LNA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	LTA_add	Legalcert_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل حاصل از نقشه اصلاح شده و تائید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	LTA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر		

فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Text	Province_name		نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Text	Township_name		نام شهرستان	
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Text	Section		بخش	
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی	
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی	
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۷۰	Text	Plaq_name		نام پلاک	
تحدید حدود ثبتی از اعلام جریان ثبتی از اداره ثبت اسناد و املاک استخراج و عبارت ندارد/ دارد قید می‌گردد.		۵	Text	Delimit_Record		تحدید حدود ثبتی	
در مشخصات ثبتی، سند مالکیت صادره بنام اشخاص ندارد/ دارد قید می‌گردد.		۵	Text	Deed_IssPerson		سند مالکیت صادره بنام اشخاص	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.		۲۰	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری	

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Long Integer	RLR_HN_Inquir	Rec_Land_reform	تاریخ و شماره استعلام	سوابق اصلاحات ارضی
آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	RLR_Stat_Law		آمار موضوع قانون	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال	حدود اربعه
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب	
تاریخ و شماره آگهی بر اساس: الف) ثبت در دفتر اداره کل. ب) قید شده بر روی آگهی. ج) قید شده در نامه تحت عنوان ارشاد اسلامی قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	AC_HN_Adver		تاریخ و شماره آگهی	مشخصات آگهی
تاریخ و شماره انتشار روزنامه قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Long Integer	AC_HN_News		تاریخ و شماره روزنامه	

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
نوع آگهی (اخطاریه رسمی ندارد/ دارد قید می‌گردد).		۵۰	Text	ACK_Office_Notice	Kind_Adver	اخطاریه رسمی		نوع آگهی
نوع آگهی انتشار در روزنامه ندارد/ دارد قید می‌گردد.		۵۰	Text	ACK_Public_News		انتشار در روزنامه		
شماره اخطاریه‌ای که اداره منابع طبیعی به نام مالک صادر و در سیستم اداره منابع طبیعی ثبت می‌شود قید می‌گردد.		۵۰	Text	AC_N_Notice		شماره اخطاریه		
تاریخ اخطاری که اداره منابع طبیعی به نام مالک صادر و در سیستم اداره منابع طبیعی ثبت می‌شود قید می‌گردد.		۱۰	Long Integer	AC_H_Notice		تاریخ اخطار		
نام روزنامه کثیرالانتشاری که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می‌گردد.		۵۰	Text	AC_N_News		نام روزنامه کثیرالانتشار		
نام روزنامه محلی که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می‌گردد.		۵۰	Text	AC_Name_Locnews		نام روزنامه محلی		
قید تاریخ و شماره درخواست ثبت که بر اساس عدم اعتراض صادر شده است، گواهی دبیرخانه ماده واحده قید می‌گردد.		۵۰	Text	Kc_Lack_Protest	Kind_certainly	عدم اعتراض		نوع قطعیت
رأی کمیسیون بر اساس الف) رأی کمیسیون ماده ۲۰ ب) کمیسیون ماده ۵۶ ج) رأی کمیسیون هیأت ماده واحده د) رأی شعبه ویژه قید می‌گردد.		۵۰	Text	Kc_Vote_Commissi		رأی کمیسیون		

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
شماره ثبت اعتراضی معترض بر اساس:الف) دبیرخانه استان یا شهرستان ب) در دفتر ثبت اعتراض هیأت قانون تعیین تکلیف قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_N_Protest	Commission_Vote_ Charact	شماره ثبت اعتراض	مشخصات رأی کمیسیون
معترض به ماده ۵۶ یا ماده ۲ بر اساس: الف) اعتراض به اجرای مقررات ماده ۲ قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_Protest_Ar۵۶_۲		معترض به ماده ۵۶ یا ماده ۲	
مدارک مورد استناد اعتراض که پیوست اعتراض معترض قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	CVC_Doc_Protest		مدارک مورد استناد اعتراض	
مساحت مورد اعتراض اعلامی در اعتراض معترض (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CVC_Protest_A		مساحت مورد اعتراض	
	۴	Scale					
نام و نام خانوادگی قاضی مندرج در آراء صادره هیئت ماده واحده قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	CVC_FName_Judge		نام و نام خانوادگی قاضی	
شماره رأی کمیسیون ماده ۲۰، رأی کمیسیون ماده ۵۶، رأی کمیسیون ماده واحده، رأی شعبه ویژه قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_N_Votes		شماره رأی	
تاریخ رأی کمیسیون ماده ۲۰، رأی کمیسیون ماده ۵۶، رأی کمیسیون ماده واحده، رأی شعبه ویژه قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	CVC_H_Vote		تاریخ رأی	

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت رأی له بر اساس مفاد رأی صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAV_Pro_A	Commission_vote_Area	له	مساحت رأی کمیسیون
	۴	Scale					
مساحت رأی علیه بر اساس مفاد رأی صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAV_Against_A	national_regu	علیه	
	۴	Scale					
مساحت مستثنیات در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_PrivateLand_A	national_regu	مساحت مستثنیات	اجرای مقررات ملی شدن
	۴	Scale					
مساحت منابع ملی در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_Nati_A	national_regu	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale					
مساحت کل در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون‌های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_Total_A	national_regu	مساحت کل	
	۴	Scale					

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
تاریخ قید شده در صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹ تأیید شده توسط نمایندگان منابع طبیعی و ثبت محل قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	M۱۳_۳۹_D	Meet ۱۳_۳۹	تاریخ صورتجلسه مواد ۱۳ و ۳۹	صورتجلسه مواد ۱۳ و ۳۹	ماده ۱۳ و ۳۹
مساحت منابع ملی قید شده در صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹ تأیید شده توسط نمایندگان منابع طبیعی و ثبت محل (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۴	Precision	Double	M۱۳_۳۹_Natio_A		مساحت منابع ملی قید شده در صورت جلسه		
مساحت منابع ملی مندرج در صفحه ۲ سند مالکیت(بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	M۱۳_۳۹_EviNati_A	مساحت سند منابع ملی			
	۴	Scale						
مساحت سند اراضی که به هر نحوی در اجرای سایر مقررات و قوانین جاری کشور (ثبت عمومی، خرید، هبه، عوض و معوض و ...) به تملک دولت درآمده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	Provisi_Evid_A	مساحت سند ناشی از اجرای سایر مقررات			
	۴	Scale						
تاریخ اخذ سند مندرج در سند مالکیت قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	ENC_H_degree	Evid_National_Charact	تاریخ اخذ سند	مشخصات سند ملی	
شماره مسلسل مندرج در سند قید می گردد.	۵۰	Length	Text	ENC_N_GunEvi		شماره مسلسل سند		
شماره مسلسل مندرج در سند تک برگی قید می گردد.	۵۰	Length	Text	ENC_N_GunDoc		شماره مسلسل سند تک برگی		
فایل رقومی نقشه پلاک بر اساس سیستم کاداستر منجر به صدور سند تک برگی بر اساس سیستم کاداستر	۵	Length	Text	ENC_A_Single_doc		صدور سند تک برگی بر اساس سیستم کاداستر		

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت مستثنیات نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی مندرج در لژاند نقشه مستند به سوابق اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MOA_PriLand_A	Map_Old_Area	مستثنیات اراضی زراعی و باغی	
	۴	Scale				مستثنیات مستحدثات	
	۱۰	Precision	Double	MOA_Build_A		مساحت منابع ملی	
	۴	Scale				مساحت کل	
مساحت منابع ملی نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی مندرج در لژاند نقشه مستند به سوابق اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MOA_Nati_A			
	۴	Scale					
مساحت کل نقشه یا نقشه‌های سنواتی یا مسطحاتی مندرج در لژاند نقشه مستند به سوابق اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MOA_Total_A			
	۴	Scale					
تاریخ نقشه برداری مستند به سوابق اجرای مقررات قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	MOC_H_survey	Map_Old_Charact	تاریخ نقشه برداری	
مقیاس مندرج در لژاند نقشه قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Scale_Law		مقیاس نقشه اجرای قانون	
شماره اندکس نقشه ۱:۵۰۰۰۰ که پلاک مورد نظر بر روی آن قرار می‌گیرد قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Ind_۰۰۰۰۰		شماره اندکس نقشه ۱:۵۰۰۰۰	
سال چاپ نقشه توپوگرافی با مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ که پلاک مورد نظر بر روی آن قرار می‌گیرد قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MOC_Year_۰۰۰۰۰		سال چاپ نقشه توپوگرافی با مقیاس ۱:۵۰۰۰۰	
نام و نام خانوادگی نقشه بردار قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Sur_Name		نام و نام خانوادگی نقشه بردار	
نام و نام خانوادگی ارائه دهنده قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Upsur_Name		نام و نام خانوادگی ارائه دهنده	
نام و نام خانوادگی جنگل دار قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	MOC_Forester_Name		نام و نام خانوادگی جنگلدار	

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت مستثنیات مندرج در لژاند نقشه رقومی تهیه شده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	MM_PriLand_A	Map_Mapped	مستثنیات اراضی زراعی و باغی	
	۴	Scale				مساحت مستثنیات مستحدثات	
	۱۰	Precision	Double	MM_Build_A		مساحت منابع ملی	
	۴	Scale				مساحت کل	
مساحت منابع ملی مندرج در لژاند نقشه رقومی تهیه شده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	MM_Nati_A	Map_Mapped_Charact Map_Mapped	تاریخ نقشه برداری	
	۴	Scale				مقیاس نقشه اجرای قانون	
مساحت کل مندرج در لژاند نقشه رقومی تهیه شده (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	MM_Total_A		شماره اندکس نقشه ۱:۲۵۰۰۰ رقومی	
	۴	Scale				نام و نام خانوادگی نقشه بردار	
تاریخ نقشه برداری مستند به سوابق اجرای مقررات قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	MMC_H_survey	نام و نام خانوادگی ارائه دهنده		
مقیاس مندرج در لژاند نقشه قید می گردد.	۱۰	Length	Text	MMC_Scale_Law	نام و نام خانوادگی ارائه دهنده		
شماره اندکس نقشه ۱:۲۵۰۰۰ که پلاک مورد نظر بر روی آن قرار می گیرد قید می گردد.	۱۰	Length	Text	MMC_Ind_۲۵۰۰۰	نام و نام خانوادگی جنگلدار		
نام و نام خانوادگی نقشه بردار قید می گردد.	۷۰	Length	Text	MMC_Sur_Name			
نام و نام خانوادگی ارائه دهنده قید می گردد.	۷۰	Length	Text	MMC_Upsur_Name			
نام و نام خانوادگی جنگل دار قید می گردد.	۷۰	Length	Text	MMC_Forester_Name			

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land Nationalization Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیته یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACPLA_add	CAC_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	الف) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به قطعیت (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیته یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACPLA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیته یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACNA_add	CAC_Nat_i_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیته یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACNA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیته یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACTA_add	CAC_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت قطعیته یافته (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CACTA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASPA_add	CAS_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	ب) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به نقشه رقومی (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASPA_decrea	CAS_PrivateLand_Area	کاهش	مساحت مستثنیات	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASNA_add	CAS_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASNA_decrea	CAS_Nati_Area	کاهش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASTA_add	CAS_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه رقومی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CASTA_decrea	CAS_Total_Area	کاهش	مساحت کل	
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOPA_add	CAO_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	ج) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOPA_decrea	CAO_PrivateLand_Area	کاهش	مساحت مستثنیات	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAONA_add	CAO_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAONA_decrea	CAO_Nati_Area	کاهش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOTA_add	CAO_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت نقشه مسطحاتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAOTA_decrea	CAO_Total_Area	کاهش	مساحت کل	
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAEPA_add	CAE_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAEPA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAENA_add	CAE_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	(۵) تغییرات مساحت نقشه کاداستر نسبت به سند صادره (بر حسب هکتار)
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAENA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAETA_add	CAE_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل در نقشه کاداستر نسبت به مساحت سند صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	CAETA_decrea		کاهش		
	۴	Scale						

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law					
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد					
میزان افزایش مساحت مستثنیات بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DPA_add	Denatured_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	(۵) تغییرات ماهیتی (برحسب هکتار)			
	۴	Scale									
میزان کاهش مساحت مستثنیات بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DPA_decrea		Denatured_Nati_Area			کاهش	مساحت منابع ملی	(۵) تغییرات ماهیتی (برحسب هکتار)
	۴	Scale									
میزان افزایش مساحت منابع ملی بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DNA_add	Denatured_Nati_Area		افزایش	مساحت منابع ملی	(۵) تغییرات ماهیتی (برحسب هکتار)		
	۴	Scale									
میزان کاهش مساحت منابع ملی بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DNA_decrea		Denatured_Nati_Area	کاهش			مساحت منابع ملی	(۵) تغییرات ماهیتی (برحسب هکتار)
	۴	Scale									
میزان افزایش مساحت کل بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DTA_add	Denatured_Total_Area		افزایش	مساحت کل	(۵) تغییرات ماهیتی (برحسب هکتار)		
	۴	Scale									
میزان کاهش مساحت کل بر اساس تغییرات ماهیتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	DTA_decrea		Denatured_Total_Area	کاهش			مساحت کل	(۵) تغییرات ماهیتی (برحسب هکتار)
	۴	Scale									

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art-۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
شماره رأی قطعی له، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.	۵۰	Length	Text	VP_N_vote		تاریخ و شماره رأی	
مساحت رأی قطعی له، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	VP_vote_A		مساحت رأی	
	۴	Scale		VP_Map_Mapped		نقشه رقومی	
نقشه_ندارد/ دارد (نوع نقشه مسطحانی یا رقومی) قید می گردد.	۱۰	Length	Text	VP_Map_Mapped		نقشه رقومی	
انطباق نقشه آراء قطعی له، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	VP_compli_CA		انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر	
شماره رأی قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.	۵۰	Length	Text	VA_N_vote		تاریخ و شماره رأی	
مساحت رأی قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	VA_vote_A		مساحت رأی	
	۴	Scale		VA_Map_Mapped		نقشه رقومی	
نقشه_ندارد/ دارد (نوع نقشه مسطحانی یا رقومی) قید می گردد.	۱۰	Length	Text	VA_Map_Mapped		نقشه رقومی	
انطباق نقشه آراء قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	VA_Compli_CA		انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر	

الف) آراء قطعی له، صادره از محاکم قضایی ناشی از روند حقوقی رسیدگی به رأی کمیسیون که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده است

ب) آراء قطعی علیه، صادره از محاکم قضایی ناشی از روند حقوقی رسیدگی به رأی کمیسیون که منجر به تغییر در ماهیت عرصه گردیده است

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات		نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
گواهی ماده ۶۴ بر اساس: الف) نظریه مأمور تشخیص. ب) رأی کمیسیون ماده ۵۶ قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	IA۱۳A_A۶۴_Cert		گواهی ماده ۶۴
شماره مندرج در گواهی‌های صادره در پرونده اجرای مقررات ملی شدن قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	IA۱۳A_N_Cert		شماره گواهی
مساحت مستثنیات مندرج در گواهی‌های صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.		۱۰	Precision	Double	IA۱۳A_PriLand	Implementation_Art_۱۳_A	مساحت اجرای ماده ۱۳
		۴	Scale				
مساحت منابع ملی مندرج در گواهی‌های صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.		۱۰	Precision	Double	IA۱۳A_nati		منابع ملی
		۴	Scale				
نقشه ندارد/ دارد و همچنین (نوع نقشه مسطحاتی یا رقومی) قید می‌گردد.		۱۰	Length	Text	IA۱۳A_Map_Mapped		نقشه رقومی
انطباق نقشه گواهی‌های صادره با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	IA۱۳A_Compli_CA		انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر

ادامه فرم شماره "۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه اجرای ماده ۲

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۲		نام لایه: اجرای ماده ۲		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات		نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
میزان افزایش مساحت مستثنیات حاصل از نقشه اصلاح شده و تأیید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LPA_add	Legalcert_PrivateLand_Area	افزایش	مساحت مستثنیات	نتایج حاصل از کاداستر و مطابقت با قطعیت قانونی پلاک
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت مستثنیات حاصل از نقشه اصلاح شده و تأیید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LPA_decrea	Legalcert_PrivateLand_Area	کاهش	مساحت مستثنیات	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت منابع ملی حاصل از نقشه اصلاح شده و تأیید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LNA_add	Legalcert_Nati_Area	افزایش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت منابع ملی حاصل از نقشه اصلاح شده و تأیید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LNA_decrea	Legalcert_Nati_Area	کاهش	مساحت منابع ملی	
	۴	Scale						
میزان افزایش مساحت کل حاصل از نقشه اصلاح شده و تأیید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LTA_add	Legalcert_Total_Area	افزایش	مساحت کل	
	۴	Scale						
میزان کاهش مساحت کل حاصل از نقشه اصلاح شده و تأیید کمیته فنی با نقشه اولیه اجرای مقررات (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	LTA_decrea	Legalcert_Total_Area	کاهش	مساحت کل	
	۴	Scale						
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر		

فرم شماره "۶": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه موضوع ماده ۶۴

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۶۴		نام لایه: موضوع ماده ۶۴	نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)	نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Province_name	نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Township_name	نام شهرستان	
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Section	بخش	
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	Plaq_name	نام پلاک	
تحدید حدود ثبتی از اعلام جریان ثبتی از اداره ثبت اسناد و املاک استخراج و عبارت ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	Delimit_Record	تحدید حدود ثبتی	
در مشخصات ثبتی، سند مالکیت صادره بنام اشخاص ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	Deed_IssPerson	سند مالکیت صادره بنام اشخاص	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map	کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری	

ادامه فرم شماره "۶": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه موضوع ماده ۶۴

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۶۴		نام لایه: موضوع ماده ۶۴		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law			
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد			
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می‌گردد.		۳۰	Precision	Long Integer	RLR_HN_Inquir	Rec_Land_reform	تاریخ و شماره استعلام		
		آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می‌گردد.		۵۰	Length		Text	RLR_Stat_Law	آمار موضوع قانون
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال		
		بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length		Text	Sides_South	جنوب
		بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length		Text	Sides_East	شرق
		بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length		Text	Sides_West	غرب
تاریخ و شماره آگهی بر اساس الف) ثبت در دفتر اداره کل. ب) قید شده بر روی آگهی. ج) قید شده در نامه تحت عنوان ارشاد اسلامی قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	AC_HN_Adver	مشخصات آگهی	تاریخ و شماره آگهی		
		تاریخ و شماره انتشار روزنامه قید می‌گردد.		۵۰	Precision		Long Integer	AC_HN_News	تاریخ و شماره روزنامه

ادامه فرم شماره "۶": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه موضوع ماده ۶۴

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در :GIS Art- ۶۴		نام لایه: موضوع ماده ۶۴		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law			
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد			
نوع آگهی (اخطاریه رسمی ندارد/ دارد قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	ACK_Office_Notice	Kind_Adver	اخطاریه رسمی	نوع آگهی	مشخصات آگهی
نوع آگهی انتشار در روزنامه ندارد/ دارد قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	ACK_Public_News		انتشار در روزنامه		
شماره اخطاریه‌ای که اداره منابع طبیعی به نام مالک صادر و در سیستم اداره منابع طبیعی ثبت می‌شود قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	AC_N_Notice		شماره اخطاریه		
تاریخ اخطاری که اداره منابع طبیعی به نام مالک صادر و در سیستم اداره منابع طبیعی ثبت می‌شود قید می‌گردد.		۱۰	Precision	Long Integer	AC_H_Notice		تاریخ اخطار		
نام روزنامه کثیرالانتشاری که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	AC_N_News		نام روزنامه کثیرالانتشار		
نام روزنامه محلی که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	AC_Name_Locnews		نام روزنامه محلی		
قید تاریخ و شماره درخواست ثبت که بر اساس عدم اعتراض صادر شده است، گواهی دبیرخانه ماده واحده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Kc_Lack_Protest	Kind_certainly	عدم اعتراض	نوع قطعیت رأی کمیسیون	
رأی کمیسیون بر اساس الف) رأی کمیسیون ماده ۲۰ ب) کمیسیون ماده ۵۶ ج) رأی کمیسیون هیأت ماده واحده د) رأی شعبه ویژه قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Kc_Vote_Commissi				

ادامه فرم شماره "۶": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه موضوع ماده ۶۴

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در :GIS Art- ۶۴		نام لایه: موضوع ماده ۶۴		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت مستثنیات در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_PrivateLand_A	national_regu	مساحت مستثنیات	اجرای مقررات ملی شدن
	۴	Scale					
مساحت منابع ملی در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_Nati_A			
	۴	Scale					
مساحت کل در خصوص اجرای مقررات ملی شدن بر اساس: الف) قطعیت ناشی از عدم اعتراض. ب) رأی صادره از کمیسیون های مربوطه. ج) در صورت تعدد آراء کلیه آراء (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	NR_Total_A			
	۴	Scale					

ادامه فرم شماره "۶": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه موضوع ماده ۶۴

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۶۴		نام لایه: موضوع ماده ۶۴	نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)	نام فیلد
مساحت اراضی زراعتی طبق نقشه مورد تأیید مأمور تشخیص یا کمیسیون اجرای ماده ۵۶ (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	A۶۴_PriLand_A	مساحت زراعت
	۴	Scale			
مساحت مراتع غیر ملی مشمول اجرای ماده ۶۴ بر اساس گواهی صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	A۶۴_NNatipas_A	مساحت مراتع غیر ملی
	۴	Scale			
مجموع مساحت نقشه ماده ۶۴ (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	A۶۴_Sum_A	جمع
	۴	Scale			
تحدید حدود ثبتی از اعلام جریان ثبتی از اداره ثبت اسناد و املاک استخراج و عبارت ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	A۶۴_Delim_Record	تحدید حدود ثبتی
مرحله اصلاحات ارضی از سوابق اصلاحات ارضی استخراج می‌گردد.	۵۰	Length	Text	A۶۴_LandRef_step	مرحله اصلاحات ارضی
مالک سند ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	A۶۴_Evid_Plaq	سند پلاک
مساحت مجوز تغییر کاربری (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	A۶۴_ChUser_A	مساحت مجوز تغییر کاربری
	۴	Scale			
نظریه صادره توسط هیأت نظارت ماده ۳۳ قانون حفاظت قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	A۶۴_Theory_A۳۳	نظریه هیأت نظارت ماده ۳۳
مساحت مراتعی که بر اثر تبدیل غیرمجاز کلاً یا جزاً به مالکیت دولت برگشته است (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	A۶۴_Natipas_A	مساحت مراتع ملی شده
	۴	Scale			

موضوع ماده
۶۴

ادامه فرم شماره "۶": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن، لایه موضوع ماده ۶۴

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Art- ۶۴		نام لایه: موضوع ماده ۶۴		نام زیر کلاس: اراضی موضوع اجرای مقررات ملی شدن Land_Nationalization_Law		
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد		
گواهی ماده ۶۴ بر اساس الف) نظریه مأمور تشخیص. ب) رأی کمیسیون ماده ۵۶ قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	IA۱۳A_A۶۴_Cert		گواهی ماده ۶۴		
شماره مندرج در گواهی‌های صادره در پرونده اجرای مقررات ملی شدن قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	IA۱۳A_N_Cert		شماره گواهی		
مساحت مستثنیات مندرج در گواهی‌های صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA۱۳A_PriLand	Implementation_Art_۱۳_A	مستثنیات	مساحت اجرای ماده ۱۳	
	۴	Scale						
مساحت منابع ملی مندرج در گواهی‌های صادره (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA۱۳A_nati		Implementation_Art_۱۳_A	منابع ملی	مساحت اجرای ماده ۱۳
	۴	Scale						
نقشه ندارد/ دارد و همچنین (نوع نقشه مسطحاتی یا رقومی) قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	IA۱۳A_Map_Mapped			نقشه رقومی	
انطباق نقشه گواهی‌های صادره با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	IA۱۳A_Compli_CA			انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر		

اجرای ماده ۱۳

فرم شماره "۷": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه مرحله اول اصلاحات ارضی

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): First_Stage_Land_Reform		نام لایه: مرحله اول اصلاحات ارضی		نام زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Text	Province_name		نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Text	Township_name		نام شهرستان	
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Text	Section		بخش	
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی	
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی	
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۷۰	Text	Plaq_name		نام پلاک	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.		۳۰	Precision	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری	
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می‌گردد.		۳۰	Long Integer	RLR_HN_Inquir	Rec_Land reform	تاریخ و شماره استعلام	
آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می‌گردد.		۵۰	Text	RLR_Stat_Law		آمار موضوع قانون ارضی	

ادامه فرم شماره "۷": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه مرحله اول اصلاحات ارضی

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): First_Stage_Land_Reform		نام لایه: مرحله اول اصلاحات ارضی		نام زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال	حدود اریعه
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب	
مساحت کل اراضی مرحله اول اصلاحات ارضی در سوابق ثبتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IRFL_Total_A	Inscription_Records _First_landreform	مساحت کل	سوابق ثبتی مرحله اول اصلاحات ارضی
	۴	Scale					
مساحت انتقالی از اراضی مرحله اول اصلاحات ارضی به اشخاص بر اساس سوابق ثبتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IRFL_Transit_A		مساحت انتقالی به اشخاص	
	۴	Scale					
مساحت باقیمانده اراضی مرحله اول اصلاحات ارضی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IRFL_Remain_A		مساحت باقیمانده	
	۴	Scale					
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map	کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر		

فرم شماره "۸": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه اراضی خالصه

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Pure_Land		نام لایه: اراضی خالصه		نام زیر کلاس: اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان	
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Section		بخش	
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی	موقعیت پلاک
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی	
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	Plaq_name		نام پلاک	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری	
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Long Integer	RLR_HN_Inquir	Rec_Land_reform	تاریخ و شماره استعلام	سوابق اصلاحات ارضی
آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	RLR_Stat_Law		آمار موضوع قانون	

ادامه فرم شماره "۸": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه اراضی خالصه

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Pure_Land		نام لایه: اراضی خالصه		نام زیر کلاس: اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
بر اساس نقشه ثبتی، تعیین حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال
بر اساس نقشه ثبتی، تعیین حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب
بر اساس نقشه ثبتی، تعیین حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق
بر اساس نقشه ثبتی، تعیین حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب
مساحت کل اراضی خالصه موجود در سوابق ثبتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.		۱۰	Precision	Double	IRP_Total_A	Inscription_Records_PureLand	مساحت کل اراضی خالصه
مساحت واگذار شده از اراضی خالصه بر اساس سوابق ثبتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.		۴	Scale				Double
مساحت باقیمانده اراضی خالصه (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.		۱۰	Precision	Double	IRP_Remain_A		
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_ فصل پنجم) قید می‌گردد.		۳۰	Precision			Short Integer	CA_Cod_Map

فرم شماره "۹": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه اراضی بایر اعراضی

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Incult_Land		نام لایه: اراضی بایر اعراضی		نام زیر کلاس: اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Section		بخش
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۷۰	Length	Text	Plaq_name		نام پلاک
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.		۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می‌گردد.		۳۰	Precision	Long Integer	RLR_HN_Inquir	Rec_Land reform	تاریخ و شماره استعلام
آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	RLR_Stat_Law		آمار موضوع قانون

ادامه فرم شماره "۹": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه اراضی بایر اعراضی

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Incult_Land		نام لایه: اراضی بایر اعراضی		نام زیر کلاس: اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب
مساحت کل اراضی بایر اعراضی موجود در سوابق ثبتی (بر حسب هکتار) قید می گردد.		۱۰	Precision	Double	IRI_Total_A	Inscription_Records _Incultland	مساحت کل
		۴	Scale				
مساحت واگذار شده از اراضی بایر اعراضی بر اساس سوابق ثبتی (بر حسب هکتار) قید می گردد.		۱۰	Precision	Double	IRI_Assign_A		مساحت واگذار شده
		۴	Scale				
مساحت باقیمانده اراضی بایر اعراضی (بر حسب هکتار) قید می گردد.		۱۰	Precision	Double	IRI_Remain_A	مساحت باقیمانده	
		۴	Scale				
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می گردد.		۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر

فرم شماره "۱۰": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه اراضی موات

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Mawat_Land		نام لایه: اراضی موات		نام زیر کلاس: اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Section		بخش
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۷۰	Length	Text	Plaq_name		نام پلاک
تحدید حدود ثبتی از اعلام جریان ثبتی از اداره ثبت اسناد و املاک استخراج و عبارت ندارد/دارد قید می‌گردد.		۵	Length	Text	Delimit_Record		تحدید حدود ثبتی
در مشخصات ثبتی، سند مالکیت صادره بنام اشخاص ندارد/ دارد قید می‌گردد.		۵	Length	Text	Deed_IssPerson		سند مالکیت صادره بنام اشخاص
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.		۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب

ادامه فرم شماره "۱۰": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه اراضی موات

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Mawat_Land		نام لایه: اراضی موات		نام زیر کلاس: اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
تاریخ و شماره آگهی بر اساس: الف) ثبت در دفتر اداره کل. ب) قید شده بر روی آگهی. ج) قید شده در نامه تحت عنوان ارشاد اسلامی قید می گردد.	۵۰	Length	Text	AC_HN_Adver	Adver_Charact	تاریخ و شماره آگهی	
	۵۰	Precision	Long Integer	AC_HN_News		تاریخ و شماره روزنامه	
	۵۰	Length	Text	AC_N_News		نام روزنامه کثیرالانتشار	
نام روزنامه کثیرالانتشاری که مشخصات آگهی مربوط به پلاک در آن به چاپ رسیده قید می گردد.	۵۰	Length	Text	Kc_Lack_Protest	Kind_certainly	عدم اعتراض	
قید تاریخ و شماره در خواست ثبت که بر اساس عدم اعتراض صادر شده است، گواهی دبیرخانه ماده واحده قید می گردد.	۵۰	Length	Text	Kc_Vote_Commissi		رأی کمیسیون	
رأی کمیسیون بر اساس: الف) رأی کمیسیون ماده ۲۰ ب) رأی کمیسیون ماده ۵۶ ج) رأی کمیسیون هیأت ماده واحده د) رأی شعبه ویژه قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CVC_Protest_A	Commission_Vote_Charact	مساحت مورد اعتراض	
مساحت مورد اعتراض اعلامی در اعتراض معترض (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۴	Scale					
نام و نام خانوادگی قاضی مندرج در آراء صادره هیئت ماده واحده قید می گردد.	۷۰	Length	Text	CVC_FName_Judge		نام و نام خانوادگی قاضی	
شماره رأی کمیسیون ماده ۲۰، رأی کمیسیون ماده ۵۶، رأی کمیسیون ماده واحده، رأی شعبه ویژه قید می گردد.	۵۰	Length	Text	CVC_N_Votes		شماره رأی	
تاریخ رأی کمیسیون ماده ۲۰، رأی کمیسیون ماده ۵۶، رأی کمیسیون ماده واحده، رأی شعبه ویژه قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	CVC_H_Vote	تاریخ رأی		

ادامه فرم شماره "۱۰": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه اراضی موات

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Mawat_Land		نام لایه: اراضی موات		نام زیر کلاس: اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان Public_Land_FRWO	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت رأی شناسایی اراضی موات قطعیته یافته در خصوص اجرای مقررات موات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MR_vote_A		Mawat_regu	مساحت رأی شناسایی اراضی موات
	۴	Scale					
مساحت آگهی اعلان موات قطعیته یافته در خصوص اجرای مقررات موات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MR_Adver_A			مساحت آگهی اعلان موات
	۴	Scale					
مساحت موات قطعیته یافته در خصوص اجرای مقررات موات بر اساس: الف) قطعیته رأی بدون اعتراض. ب) رأی صادره بر اساس اعتراض معترضین به اعلان موات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MR_Allocat_A			مساحت موات قطعیته یافته
	۴	Scale					
مساحت اراضی موات در خصوص اجرای مقررات موات بر اساس: الف) رأی شناسایی اراضی موات، ب) مساحت مندرج. ج) رأی قطعی محاکم قضایی ناشی از اعتراض به اعلام موات (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MR_Awat_A			مساحت اراضی موات
	۴	Scale					
مساحت اراضی موات قید شده در سند مالکیت (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	MR_Evid_A		مساحت سند اراضی موات	
	۴	Scale					
نقشه ندارد/ دارد (نوع نقشه مسطحاتی یا رقمی) قید می‌گردد.	۱۰	Length	Text	MR_Map_Mapped		نقشه رقمی	

ادامه فرم شماره "۱۰": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی دولتی مرتبط با وظایف سازمان، لایه اراضی موات

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Mawat_Land		نام لایه: اراضی موات			
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
تاریخ مندرج در صدر صورت جلسه قید می گردد.	۵۰	Length	Text	MC_H_Meet	Mawat_Charact	تاریخ صورت جلسه	مشخصات سند موات
مساحت سند اراضی موات مندرج در سند مالکیت صادره (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	MC_Evid_A		مساحت سند اراضی موات	
	۴	Scale				تاریخ اخذ سند	
تاریخ اخذ صدور سند مالکیت مندرج در سند قید می گردد.	۵۰	Length	Text	MC_H_degree		شماره مسلسل سند	
شماره مسلسل قید شده در سند مالکیت قید می گردد.	۵۰	Length	Text	MC_N_gunevi		شماره مسلسل سند تک برگی موات	
شماره مسلسل قید شده در سند تک برگی موات قید می گردد.	۵۰	Length	Text	MC_N_MGunDoc			
میزان افزایش مساحت در مقایسه سند صادره با قطعیت (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CMEC_add	Compar_MEvid_cert	افزایش	مقایسه مساحت سند صادر موات با قطعیت
	۴	Scale				کاهش	
میزان کاهش مساحت در مقایسه سند صادره با قطعیت (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CMEC_decrea			
	۴	Scale					
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج فصل پنجم) قید می گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر	

فرم شماره "۱۱": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی مستحدث ساحلی، لایه اراضی مستحدث ساحلی

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Private_Land_Building		نام لایه: اراضی مستحدث ساحلی		نام زیر کلاس: اراضی مستحدث ساحلی Coastal_Land_building	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد	نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	Section		بخش
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.		۷۰	Length	Text	Plaq_name		نام پلاک
تحدید حدود ثبتی از اعلام جریان ثبتی از اداره ثبت اسناد و املاک استخراج و عبارت ندارد/ دارد قید می‌گردد.		۵	Length	Text	Delimit_Record		تحدید حدود ثبتی
در مشخصات ثبتی، سند مالکیت صادره بنام اشخاص ندارد/ دارد قید می‌گردد.		۵	Length	Text	Deed_IssPerson		سند مالکیت صادره بنام اشخاص
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج فصل پنجم) قید می‌گردد.		۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می‌گردد.		۳۰	Precision	Long Integer	RLR_HN_Inquir	Rec_Land reform	تاریخ و شماره استعلام
آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می‌گردد.		۵۰	Length	Text	RLR_Stat_Law		آمار موضوع قانون

ادامه فرم شماره "۱۱": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اراضی مستحدث ساحلی، لایه اراضی مستحدث ساحلی

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Private_Land_Building		نام لایه: اراضی مستحدث ساحلی		نام زیر کلاس: اراضی مستحدث ساحلی Coastal_Land_building	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال	حدود اربعه
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب	
مساحت حریم حدفاصل دریا تا حد حریم قانونی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IRCLB_Privacy_A	Inscription_Records _Coastal _Land_Building	مساحت حریم	سوابق ثبتی اراضی مستحدث ساحلی
	۴	Scale					
مساحت اراضی ساحلی تحت مالکیت دولت (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IRCLB_CoLand_A		مساحت اراضی ساحلی	
	۴	Scale					
مساحت اراضی که در اجرای قانون بعنوان ملک اشخاص تعریف شده است (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IRCLB__Per_PriLand_A	مساحت مستثنیات اشخاص		
	۴	Scale					
مساحت اراضی که در نتیجه عقب نشینی آب دریا به مالکیت دولت درآمده است (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IRCLB_CoastCon_A	مساحت ناشی از عقب نشینی آب		
	۴	Scale					
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_ فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map	کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر		

فرم شماره "۱۲": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اجرای سایر قوانین (ثبت عمومی، خرید، هبه و ...)، لایه تثبیت مالکیت

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Consolidation_Ownership		نام لایه: تثبیت مالکیت		نام زیر کلاس: اجرای سایر قوانین (ثبت عمومی، خرید، هبه و غیره) Implementation_Laws	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان	
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Section		بخش	
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی	موقعیت پلاک
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی	
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	Plaq_name		نام پلاک	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری	
تاریخ و شماره پاسخ استعلام در مرحله اجرای مقررات اصلاحات ارضی قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Long Integer	RLR_HN_Inquir	Rec_Land reform	تاریخ و شماره استعلام	سوابق اصلاحات ارضی
آمار موضوع قانون بر اساس نامه میزان مبذر اعلامی قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	RLR_Stat_Law		آمار موضوع قانون	

ادامه فرم شماره "۱۲": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس اجرای سایر قوانین (ثبت عمومی، خرید، هبه و ...)، لایه تثبیت مالکیت

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Consolidation_Ownership		نام لایه: تثبیت مالکیت		نام زیر کلاس: اجرای سایر قوانین (ثبت عمومی، خرید، هبه و غیره) Implementation_Laws	
ملاحظات		تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می گردد.		۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب
مساحت سند اراضی که به هر نحوی در اجرای سایر مقررات و قوانین جاری کشور (ثبت عمومی، خرید، هبه، عوض و معوض و ...) به تملک دولت درآمده (بر حسب هکتار) قید می گردد.		۱۰	Precision	Double	Cowner_Evid_A		مساحت سند تثبیت مالکیت
		۴	Scale				
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج فصل پنجم) قید می گردد.		۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر

فرم شماره "۱۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس سایر اراضی، لایه واگذاریهای قطعیته یافته

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Certain_Allocat		نام لایه: واگذاریهای قطعیته یافته		نام زیر کلاس: Other_land سایر اراضی	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان	
نام بخشی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Section		بخش	
شماره پلاک اصلی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Main	Plaq_Po	شماره پلاک اصلی	موقعیت پلاک
شماره پلاک فرعی بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۵۰	Precision	Short Integer	Plaq_no_Sub		شماره پلاک فرعی	
نام پلاک بر اساس گواهی ثبت اسناد شهرستان قید می‌گردد.	۷۰	Length	Text	Plaq_name		نام پلاک	
تحدید حدود ثبتی از اعلام جریان ثبتی از اداره ثبت اسناد و املاک استخراج و عبارت ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	Delimit_Record		تحدید حدود ثبتی	
در مشخصات ثبتی، سند مالکیت صادره بنام اشخاص ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	Deed_IssPerson		سند مالکیت صادره بنام اشخاص	
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج_ فصل پنجم) قید می‌گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	Sur_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شمال حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_North	four_sides	شمال	حدود اربعه
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، جنوب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_South		جنوب	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، شرق حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_East		شرق	
بر اساس نقشه ثبتی، تحدید حدود ثبتی، حدود اعلامی در بند ۴ برگ تشخیص، غرب حدود عرفی پلاک قید می‌گردد.	۲۰۰	Length	Text	Sides_West		غرب	

ادامه فرم شماره "۱۳": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس سایر اراضی، لایه واگذاریهای قطعی یافته

نام زیر کلاس: سایر اراضی Other_land		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Certain_Allocat		نام لایه: واگذاریهای قطعی یافته		نام زیر کلاس:	
نام فیلد		نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
ملاحظات	تعداد کاراکتر						
	تاریخ قید شده در صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹ تائید شده توسط نمایندگان منابع طبیعی و ثبت محل قید می گردد.	۱۰	Precision	Long Integer	M۱۳_۳۹_D	Meet ۱۳_۳۹	تاریخ صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹
مساحت منابع ملی قید شده در صورت جلسه مواد ۱۳ و ۳۹ تائید شده توسط نمایندگان منابع طبیعی و ثبت محل (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	M۱۳_۳۹_Natio_A	مساحت منابع ملی قید شده در صورت جلسه		
ملاحظات	تعداد کاراکتر						
	مساحت منابع ملی مندرج در صفحه ۲ سند مالکیت (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	M۱۳_۳۹_Evid_Nati_A		مساحت سند منابع ملی
ملاحظات	تعداد کاراکتر						
	نوع واگذاری بر اساس: ماده ۳۱ قانون حفاظت، ماده ۳۷ قانون حفاظت، ماده ۳۱ لایحه واگذاری، ماده ۲ دستورالعمل اصلاحی لایحه، ماده ۲ لایحه واگذاری، ماده ۲۴ قانون حفاظت، ماده ۳۲ لایحه واگذاری، ماده ۲۱ دستورالعمل اصلاحی لایحه قید می گردد.	۵۰	Length	Text	CAC_wanton	Certain_Allocat _Charact	نوع واگذاری
مساحت عرصه واگذاری منجر به انتقال قطعی (بر حسب هکتار) قید می گردد.	۱۰	Precision	Double	CAC_Transfer_A	مساحت واگذاری قطعی		
نقشه ندارد/ دارد و همچنین (نوع نقشه مسطحاتی یا رقومی) قید می گردد.	۱۰	Length	Text	CAC_Map_Mapped	نقشه رقومی		
انطباق نقشه واگذاری های انتقال قطعی با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر قید می گردد.	۲۰۰	Length	Text	CAC_Compli_CA	انطباق نقشه با سوابق در عملیات اجرایی کاداستر		
کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر (بند ج فصل پنجم) قید می گردد.	۳۰	Precision	Short Integer	CA_Cod_Map		کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر	

فرم شماره "۱۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس سایر اراضی، لایه تداخل

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Incompat		نام لایه: تداخل		نام زیر کلاس: Other_land سایر اراضی	
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Province_name		نام استان	
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Township_name		نام شهرستان	
در موزائیک نمودن محدوده پلاک مورد نظر با پلاک‌های مجاور خود تداخل ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	GD_Incompat	Geometric_Difficult	تداخل ناشی از همپوشانی پلاک‌های همجوار	
جابجایی عوارض در داخل نقشه پلاک مورد نظر وجود ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	GD_Relocation		جابجایی عوارض در داخل نقشه	
وجود یک یا چند نقشه در داخل پلاک اصلی مورد نظر وجود ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	GD_Map_Plaque		وجود یک یا چند نقشه در داخل پلاک اصلی	
اشکال در طول، ابعاد و مساحت در پلاک مورد نظر وجود ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	GD_Dimension		اشکال در طول، ابعاد و مساحت	
در پلاک مورد نظر آثار عدم تطبیق عوارض ترسیمی نقشه با زمین وجود ندارد/ دارد قید می‌گردد.	۵	Length	Text	GD_Map_Graphic		عدم تطبیق عوارض ترسیمی نقشه با زمین	
							اشکالات هندسی نقشه

ادامه فرم شماره "۱۴": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس سایر اراضی، لایه تداخل

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Incompat		نام لایه: تداخل		نام زیر کلاس: سایر اراضی Other_land	
ملاحظات		نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)		نام فیلد	
مساحت تداخل اجرای مقررات ملی با اجرای مقررات موات در نقشه‌های سنواتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA_Nati_Mavat	Incompat_Area	ملی با موات	مساحت تداخل
	۴	Scale					
مساحت تداخل اجرای مقررات ملی با اجرای مقررات ملی در پلاک‌های هم‌جوار در نقشه‌های سنواتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA_Nati_Nati		ملی با ملی	
	۴	Scale					
مساحت تداخل اجرای مقررات ملی با مستثنیات در نقشه‌های سنواتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA_Nati_PriLand		ملی با مستثنیات	
	۴	Scale					
مساحت تداخل اجرای مقررات موات با مستثنیات در نقشه‌های سنواتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA_Mavat_PriLand		موات با مستثنیات	
	۴	Scale					
مساحت تداخل مستثنیات با مستثنیات در نقشه‌های سنواتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	IA_PriLand_PriLand	مستثنیات با مستثنیات		
	۴	Scale					

فرم شماره "۱۵": جدول اطلاعات توصیفی کاداستر اراضی ملی و دولتی زیر کلاس سایر اراضی، لایه گپ

نوع لایه: سطحی (Polygon)		نام لایه به لاتین (معادل در GIS): Gap		نام لایه: گپ	نام زیر کلاس: Other_land سایر اراضی
ملاحظات	تعداد کاراکتر	نوع فیلد		نام فیلد به لاتین (معادل در GIS)	نام فیلد
نام استانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Province_name	نام استان
نام شهرستانی که تمام یا قسمت اعظم پلاک در آن واقع شده قید می‌گردد.	۵۰	Length	Text	Township_name	نام شهرستان
مساحت گپ بین نقشه‌های سنواتی (بر حسب هکتار) قید می‌گردد.	۱۰	Precision	Double	Gap_A	مساحت گپ
	۴	Scale			

ج. کد گذاری نقشه‌ها بر اساس استاندارد نقشه برداری و استاندارد کاداستر

فرم شماره "۱۶": راهنمای کد گذاری نقشه‌ها بر اساس استاندارد نقشه برداری و کاداستر

کد شماره مرحله نقشه برداری	کد محتوای نقشه	کد نوع نقشه	کد پلاک فرعی	کد پلاک اصلی	کد بخش	کد شهرستان	کد استان	کد کشور	نقشه کاداستر
۰۱-n	اجرای ماده ۲۰ B=	کروکی K=	شماره پلاک فرعی	شماره پلاک اصلی	۰۱-n	۰۱-n	۱۰-۴۲	۱	CA
	اجرای ماده ۵۶ P=	مسطحاتی M=							
	اجرای ماده ۲ D=	رقومی R=							
	موضوع رأی کمیسیون ماده ۲۰ RB=								
	موضوع رأی کمیسیون ماده ۵۶ RP=								
	موضوع رأی کمیسیون ماده واحده RV=								
	موضوع ماده ۶۴ SH=								
	اراضی موات MA=								
	موضوع گواهی G=								
	انتقال قطعی EG=								
	آراء قطعی محاکم قضایی AG=								
	اراضی خالصه KH=								
	اراضی پایر اعراضی BE=								
	اراضی مستحدث ساحلی MS=								
	سایر مقررات (ثبت عمومی، خرید، هبه و غیره) SA=								
	مرحله اول اصلاحات ارضی AE=								

توضیح ۱: کد بخش، کد پلاک اصلی و کد پلاک فرعی مستند به اطلاعات مندرج در برگ تشخیص می باشد.

توضیح ۲: در فیلد کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد کاداستر (حرف CA) در ابتدای کد حتماً قید گردد ولی در فیلد کد گذاری نقشه پلاک بر اساس استاندارد نقشه برداری حتماً (حرف CA) از ابتدای کد حذف گردد.

توضیح ۳: برای ردیف‌های نوع نقشه و محتوای نقشه بسته به نوع نقشه و محتوای نقشه (حرف انگلیسی مربوطه) قید می‌گردد.
توضیح ۴: برای کد پلاک اصلی شش کاراکتر تعریف و چنانچه پل یکی دو رقمی بود (۰۰۰۰۱۲) چهار رقم اول صفر خواهد بود.

فرم شماره "۱۷": جدول دسته بندی کد استان‌ها

نام استان	کد استان	نام استان	کد استان
قزوین	۲۷	آذربایجان شرقی	۱۰
قم	۲۸	آذربایجان غربی	۱۱
کردستان	۲۹	اردبیل	۱۲
کرمان	۳۰	اصفهان	۱۳
جیرفت و کهنوچ	۳۱	البرز	۱۴
کرمانشاه	۳۲	ایلام	۱۵
کهگیلویه و بویراحمد	۳۳	بوشهر	۱۶
گلستان	۳۴	تهران	۱۷
گیلان	۳۵	چهارمحال و بختیاری	۱۸
لرستان	۳۶	خراسان جنوبی	۱۹
مازندران (ساری)	۳۷	خراسان رضوی	۲۰
مازندران (نوشهر)	۳۸	خراسان شمالی	۲۱
مرکزی (اراک)	۳۹	خوزستان	۲۲
هرمزگان	۴۰	زنجان	۲۳
همدان	۴۱	سمنان	۲۴
یزد	۴۲	سیستان و بلوچستان	۲۵
----		فارس	۲۶

توضیح: در خصوص کد گذاری نقشه‌ها بر اساس استاندارد نقشه برداری و استاندارد کاداستر کد استان‌ها باید از جدول بالا استخراج شود.

فصل ششم - تهیه خروجی ها و اخذ اسناد تک برگی

مستند به ماده ۱۳ آئین نامه اجرائی قانون ملی شدن و ماده ۳۹ قانون حفاظت و تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری در پلاک های فاقد سند مالکیت، اخذ سند به صورت تک برگی صورت خواهد گرفت و در سایر پلاک هایی که دارای سند دفترچه ای هستند در اجرای ماده ۹ و ۱۱ قانون جامع کاداستر کشور نقشه کاداستر پلاک تهیه و پس از بارگذاری نقشه در سامانه کاداستر اراضی ملی و دولتی نقشه کاداستر به اداره ثبت ارسال تا پس از جانمایی و تثبیت عرصه در سامانه کاداستر سند دفترچه ای اصلاح و سند تک برگی پلاک اخذ گردد.

خروجی های سامانه عبارتند از:

(۱) فایل dwg	(۲) فایل Access
(۳) نسخه های پلات با مقیاس های مختلف	(۴) اطلس اراضی ملی و دولتی
(۵) سند پلاک به صورت کاداستر	(۶) فایل GeoDataBase

فصل هفتم - نظارت و ارزیابی

نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل در استان بعهده مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری بوده که از طریق معاون حفاظت و امور اراضی اداره کل و کمیته فنی ممیزی اراضی استان صورت می گیرد و در سطح ملی بعهده معاونت حفاظت و امور اراضی سازمان می باشد که از طریق دفتر ممیزی و حد نگاری اراضی انجام می شود.

(۱) ناظرین موظف هستند که موارد ذیل را به طور مستمر و منظم و با دقت کنترل و گزارش نمایند.

- عدم بروز هرگونه تغییر در ماهیت عرصه اعم از ملی، موات و مستثنیات قانونی.
- لحاظ نمودن کلیه اسناد و سوابق اجرای مقررات ملی شدن یا تملک اراضی دولتی به نوعی که هیچ حقی از دولت یا اشخاص حقیقی و حقوقی تضییع نگردد.

- جانمایی صحیح اطلاعات توصیفی و حقوقی بر روی نقاط متناظر خود در طبیعت و تهیه نقشه به صورت صحیح و منطبق بر مسائل حقوقی و فنی. بدیهی است عدم رعایت موارد فوق تخلف محسوب و مستوجب برخورد قانونی خواهد بود.

۲) وظایف هر بخش به شرح ذیل است:

الف) وظایف اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان:

- ۱-الف) نظارت بر مراحل ۹ گانه فرآیند اجرایی.
- ۲-الف) بررسی برنامه اجرایی کاداستر پلاک.
- ۳-الف) ارسال برنامه‌های اجرایی به صورت ماهیانه به دفتر ممیزی و حد نگاری اراضی.
- ۴-الف) ارسال عملکرد به صورت سه ماهه به دفتر ممیزی و حد نگاری اراضی و دفتر برنامه ریزی، بودجه و هماهنگی طرح‌ها.
- ۵-الف) نظارت بر رعایت قوانین و مقررات.

ب) وظایف دفتر ممیزی و حد نگاری اراضی:

- ۱-ب) نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات.
- ۲-ب) برگزاری دوره‌های آموزشی برای مجریان.
- ۳-ب) بررسی برنامه‌های کاداستر ارسالی توسط استان‌ها حداکثر ظرف مدت یک ماه و اعلام نتیجه بررسی‌ها به استان.
- ۴-ب) تأمین امکانات و زیر ساخت‌های فنی.
- ۵-ب) ارائه گزارش جامع هر سه ماه یکبار به معاونت حفاظت و امور اراضی.

تثبیت مالکیت دولت

شماره: ۸۸/۱۶/۴۸۸۸۵

تاریخ: ۸۸/۰۷/۲۹

پیوست: ندارد

دورنگار**اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان گیلان**

موضوع: چگونگی جانمایی اراضی تصرفی اشخاص بر روی نقشه ها

با سلام ،

احتراماً ، عطف به نامه شماره ۴۰۵۶۰/۸۳/۳ مورخ ۸۸/۷/۱۵ به استحضار می رساند ، همانطوریکه قبلاً نیز از سوی دفتر مهندسی و ممیزی عنوان گردیده ، در اجرای پروژه شماره ۲ طرح تفکیک انفال، ضمن اینکه برداشت اراضی تصرفی مورد تأکید است (نقشه برداری اراضی ملی که توسط اشخاص مورد تجاوز و تصرف قرار می گیرد)، ولی ترسیم و درج محدوده این مناطق بر روی کالک نقشه قبل از تعیین تکلیف نهائی اراضی تصرفی مجاز نمی باشد چون گاهی از درج محدوده های اینگونه اراضی به منزله ایجاد حق برای متجاوز نیز استفاده می گردد. لذا مراتب جهت اطلاع و بهره برداری ارسال می گردد .

رضا سهرابی

مدیر کل دفتر مهندسی و ارزیابی طرح ها

شماره نامه: ۸۸/۱/۵۳۰۱۴

تاریخ نامه: ۸۸/۰۸/۱۴

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام ،

احتراماً، با توجه به پرسش ها و پیگیری های بعمل آمده از سوی برخی از استان ها در خصوص چگونگی و شرایط برگزاری جشن انفال در استان، به پیوست دستورالعمل مربوطه جهت بهره برداری و اقدام لازم ارسال می گردد. m.۵۵۴/۰۱۸۳۴-۲۷-۷

فرود شریفی

معاون وزیر و رئیس سازمان

« بسمه تعالی »

مقدمه: نظر به اهمیت تثبیت مالکیت دولت بر عرصه های منابع طبیعی (اراضی ملی و دولتی) از ابتدای برنامه سوم توسعه طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات با شتاب بیشتری به اجرا درآمد و مقرر گردید در پایان برنامه چهارم توسعه اخذ اسناد اراضی ملی و دولتی به اتمام برسد، اما به دلیل عدم تأمین اعتبارات مورد نیاز قریب به ده درصد از سطوح باقیمانده در برنامه پنجم توسعه در نظر گرفته شده است. با این حال تعدادی از استانها با همت و تلاش بیشتر موفق شده اند، بیش از ۹۸ درصد عرصه ها را به تملک دولت در آورند که در این راستا دستورالعمل پیوست جهت برگزاری جشن انفال (تثبیت مالکیت دولت بر عرصه های ملی و دولتی) تهیه و تنظیم گردیده است.

ماده ۱- جشن انفال در استانهایی که در ۹۸ درصد سطح استان اسناد اراضی ملی و دولتی را تا سه ماهه سوم سال جاری اخذ نمایند قابل برگزاری خواهد بود که براساس جدول پیوست تا کنون استانهای ایلام، هرمزگان، یزد، گیلان، کرمانشاه، سیستان و بلوچستان مشمول این موضوع گردیده اند.

ماده ۲- جشن انفال در مرکز استان برگزار خواهد شد.

ماده ۳- مدعوین جشن عبارتند از :

الف - برون سازمانی:

معاون املاک یا یک نفر از مدیران کل ذیربط ستادی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - استاندار و معاونین استانداری - رئیس کل دادگستری استان، رئیس دادگستری شهرستان وقضات ذیربط - مدیر کل ثبت استان و روسای ادارات ثبت شهرستانها - مدیر کل صدا و سیمای مرکز استان - فرماندار شهرستان - خبرنگاران مطبوعات - سایر افراد به تشخیص مدیر کل استان

ب - درون سازمانی:

رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری - معاون حفاظت و امور اراضی - مدیر کل دفتر ممیزی اراضی - مدیر کل روابط عمومی سازمان - کارشناس معین استان - رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان و مدیر جهاد کشاورزی شهرستان - مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان - معاون حفاظت و امور اراضی استان - رئیس اداره منابع طبیعی شهرستان - رئیس اداره ممیزی استان و مسئول واحد ممیزی شهرستان و سایر افراد به تشخیص مدیر کل استان

ماده ۴- نحوه تشویق :

الف - سطح یک شامل مسئولینی که با امضاء وزیر لوح تقدیر به آنها اهداء خواهد شد عبارتند از:

۱- مدیرکل ثبت اسناد و املاک استان
 ۲- مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
 ب - سطح دو شامل مسئولینی که با امضاء معاون وزیر و رئیس سازمان لوح تقدیر به آنها اهداء خواهد شد:

۱- رئیس اداره ثبت شهرستان
 ۲- رئیس اداره منابع طبیعی شهرستان
 ۳- معاون حفاظت و امور اراضی استان
 ۴- رئیس اداره ممیزی استان
 ۵- مسئول ممیزی شهرستان و سایر کارکنان فعال در این زمینه با معرفی مدیرکل استان
ماده ۵- اهداء هدایا

- برای مسئولین سطح الف- ماده ۴ دو عدد سکه بهار آزادی و برای مسئولین سطح (ب) یک عدد سکه بهار آزادی اهداء می گردد.

ماده ۶- نحوه برگزاری مراسم به ترتیب ذیل خواهد بود:
 ۱-۶- ارائه گزارش عملکرد اخذ سند مالکیت استان توسط مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
 ۲-۶- ارائه گزارش توسط مدیرکل ثبت استان
 ۳-۶- سخنرانی رئیس سازمان یا معاون حفاظت و امور اراضی
 ۴-۶- سخنرانی معاون یا مدیرکل سازمان ثبت اسناد
 ۵-۶- اهداء لوح تقدیر به مقامات موردنظر در ماده ۵
ماده ۷- تهیه بروشور و پلاکارد از نحوه عملکرد و اخذ اسناد مالکیت توسط اداره کل با هماهنگی دفتر ممیزی اراضی صورت گیرد.

شماره: ۸۹/۵۱/۶۹۱۹۵

تاریخ: ۸۹/۱۱/۰۹

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان زنجان

با سلام؛

احتراماً، عطف به نامه شماره ۸۹/۲۰۶۶۵/۷۲ مورخ ۸۹/۱۰/۲۷ بدینوسیله اشعار میدارد: موضوع قید عبارت ((هرگونه تغییر بهره بردار و واگذاری بعدی منوط به تصویب هیأت محترم وزیران خواهد بود)) صرفاً ناظر بر آندسته از اسناد ملی و

دولتی است که در چارچوب مستند سازی اموال دولتی وفق ضوابط اجرایی مربوطه و بمنظور تعیین دستگاه بهره بردار صادر می گردد و لذا این موضوع ارتباطی با اسناد اراضی ملی و دولتی (انفال) نداشته و روال اجرایی اخذ اسناد اراضی موصوف کمافی السابق لازم الاجراست. به عبارت دیگر درج عبارت مذکور در اسناد صادره جدید برای انفال و یا اسناد باقیمانده انفال ضرورتی نداشته و مغایر مقررات می باشد .

مزید استحضار، موضوع فوق در نشست مورخه ۸۹/۱۰/۲۷ ستاد مرکزی مستند سازی با حضور مدیر کل محترم اموال دولتی نیز مورد تأکید و تأیید قرار گرفته است . مراتب جهت استحضار و اقدام لازم ارسال می گردد .

مسعود منصور

مدیر کل دفتر ممیزی اراضی

رونوشت:

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها جهت استحضار

شماره: ۸۹/۲۰۶۶۵/۷۲

تاریخ: ۸۹/۱۰/۲۷

به: مدیر کل محترم دفتر فنی ممیزی اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

از: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان زنجان

موضوع: نام مالکیت اسناد ملی و دولتی

با سلام

احتراماً به استحضار می‌رساند با عنایت به مشکلات جدید پیش آمده در خصوص اخذ اسناد اراضی ملی و دولتی، در صدور اسناد تک‌برگی، اخیراً وزارت امور اقتصادی و دارایی طی نامه شماره ۱۳۸۹/۸/۲-۱۲۱۱۷/۵۱ معاون اداره کل اموال دولتی، الزام به اصلاح نام مالکیت اسناد ملی به نام «دولت جمهوری اسلامی ایران به عنوان مالک با نمایندگی وزارت جهاد کشاورزی، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور» (اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان زنجان) با قید عبارت «هر گونه تغییر بهره‌بردار و واگذاری بعدی منوط به تصویب هیأت محترم وزیران خواهد بود» نموده است. از طرفی در اسناد صادره تک‌برگی جدید ثبت اسناد و املاک کشور امکان درج مالک با عبارت فوق به علت محدودیت فیلد برنامه مربوطه نمی‌باشد. لذا خواهشمند است دستور فرمایید نحوه اقدام

را در خصوص نام مالکیت اسناد اراضی ملی و دولتی امر به ابلاغ فرمایید. ضمناً مکاتبات و اقدامات صورت گرفته در ۶ برگ ارسال می‌گردد. تسریع در پاسخ موجب امتنان خواهد بود.

قدرت سعادت

مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری

شماره نامه: ۹۰/۵۱/۱۹۴۴۰

تاریخ نامه: ۹۰/۰۴/۰۷

پیوست: ندارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

موضوع: صورت مجلس ۳۹و۱۳

باسلام؛

احتراماً، براساس گزارش کارشناسان معین دفتر و سازمان بازرسی کل کشور، برخی از اسناد اخذ شده اراضی ملی، عبارت کلی شش دانگ عرصه ملی شده پلاک ..... به مساحت ..... به استثناء مستثنیات اشخاص ذکر می‌گردد. لذا ضمن درج حدود و مساحت مستثنیات در صورت مجلس ۱۳-۳۹ لازم است با همکاری ادارت ثبت اسناد و املاک مساحت اراضی ملی و مستثنیات در سند مالکیت جهت شفافیت و عدم سوء استفاده افراد قید گردد. ۴-۶-۰۹۳۱/m

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره نامه: ۹۰/۵/۲۱۹۴۱

تاریخ نامه: ۹۰/۰۴/۲۰

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری منطقه جیرفت و کهنوج

باسلام؛

احتراماً، عطف به نامه شماره ۲۱۴/۹۰/۳۸۲۴ مورخ ۹۰/۳/۲۱ در خصوص نحوه تفکیک اراضی ملی و دولتی واگذار شده در قالب طرحهای کشاورزی، تولیدی و غیرکشاورزی موضوع ابلاغیه ۰۲۰/۱۱۵۱۵ مورخ ۸۵/۴/۱۹ وزیر محترم جهاد کشاورزی، با عنایت به تفویض اختیار شماره ۸۶/۱۱/۱۷۶۰۸ مورخ ۸۶/۳/۱۹ رئیس محترم وقت

سازمان اعلام می دارد، با توجه به اینکه نمایندگی دولت نسبت به مالکیت اراضی ملی و دولتی با سازمان متبوع می باشد و از حیث مقررات ثبتی، تفکیک قطعات واگذاری نیز می بایست با تأیید نماینده دولت (ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری) صورت پذیرد مع الوصف از آنجاکه انجام امور ثبتی مربوط به تفکیک، مستلزم مقدماتی از جمله مساحی و تهیه نقشه و تنظیم صورتمجلس تفکیکی است تا النهایه سند بنام متقاضی انتقال یابد، لذا پیگیری انجام مقدمات فوق توسط شخص متقاضی و نیز پرداخت هزینه های مربوطه توسط ایشان با استناد به تبصره ۸ ماده ۳۰ دستورات العمل ضوابط واگذاری اراضی ملی و دولتی، با همکاری و هدایت مدیریت امور اراضی از ضروریات اجرایی تفکیک و انتقال سند می باشد، لیکن نقشه و صورتمجلس تفکیکی تهیه شده قطعاً می بایست توسط اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری تأیید گردد. م.د.د. ۰۷۵۱/م. ۲۳-۳

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره نامه: ۹۰/۵۱/۳۷۰۳۷

تاریخ نامه: ۹۰/۰۷/۰۶

پیوست: دارد

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان جنوبی

موضوع: تعیین تکلیف اراضی حریم انهار و رودخانه ها

باسلام؛

احتراماً، عطف به نامه شماره ۹۰/۰۱/۱۰۰۹۱ مورخ ۹۰/۴/۲۰ در خصوص وضعیت حقوقی حریم انهار و رودخانه ها اعم از داخل و خارج شهرها، به استحضار میرساند؛ با توجه مکاتبات و پیگیریهای صورت گرفته با دفتر تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به پیوست نظر آن سازمان به شماره ۹۰/۱۱۲۴۱۷ مورخ ۹۰/۶/۱۹ جهت اطلاع و اقدام در موارد مرتبط ارسال می گردد. م.د.د. ۰۱۹۴۰/م. ۶-۷

محمدتقی عموزاده

سرپرست دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۹۰/۱۱۲۴۱۷

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۶/۱۹

پیوست: دارد

جناب آقای منصور**مدیر کل محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور**

سلام علیکم

با احترام، عطف به نامه شماره ۹۰/۵۱/۳۰۲۱ مورخ ۹۰/۵/۲۹ در خصوص وضعیت حقوقی حریم انهار و رودخانه‌ها اعم از داخل و خارج شهرها به استحضار می‌رساند: هر چند برابر سوابق در خصوص موضوع مطروحه برابر با مفاد نامه شماره ۸۹/۲۸۲۷۷ مورخ ۸۹/۲/۲۱ اظهار نظر این اداره کل اعلام گردیده است و تمامی واحدهای ثبتی به طور کامل به وظایف قانونی خویش در این گونه اراضی واقف می‌باشند علیهذا چنانچه اراضی مورد نظر (حریم انهار و رودخانه‌ها و ...) در محدوده آگهی تشخیص اراضی ملی قرار گرفته باشند و به عنوان مستثنیات معرفی نشده باشند با اجرای مقررات موضوع ماده ۱۳ و ۳۹ مانعی برای تثبیت مالکیت دولت (انفال) ملاحظه نمی‌گردد بدیهی است متعاقب آن وزارت نیرو می‌تواند از طریق مقررات حاکم پس از تثبیت مالکیت از مبادی قانونی درخواست تغییر بهره‌بردار اراضی تحت مدیریت خود را نماید.

مرتضی ادب

مدیر کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

شماره نامه: ۹۰/۵/۶۴۰۰۷

تاریخ نامه: ۹۰/۱۱/۲۶

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان

باسلام؛

احتراماً، به پیوست صورتجلسه مورخ ۹۰/۱۱/۱۹ در خصوص صدور اسناد در مرز استان‌های همجوار و همچنین اخذ اسناد محدوده و حریم شهرها، که با حضور مدیران کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی و کاداستر سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در آن

استان منعقد شده است، جهت پیگیری و اقدام لازم ارسال می گردد. خواهشمند است از نتیجه اقدامات این دفتر مطلع فرمائید. ۱۱-۲۴-۳۰۷۵/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت وامور اراضی

بسمه تعالی

در تاریخ ۹۰/۱۱/۱۹ جلسه ای با حضور امضا کنندگان ذیل در محل اداره کل ثبت اسناد و املاک استان اصفهان در خصوص مسائل و مشکلات مبتلا به اسناد صادره، تفکیکی و اسناد صادره استان های مجاورین و اسناد مورد صدور در مرز استان ها بحث و بررسی های لازم صورت پذیرفت که نتایج حاصله به شرح زیر مصور گردید.

۱- در خصوص پلاک یان چشمه مقرر گردید تا بر اساس آخرین مصوبه تقسیمات کشوری مصوب ابلاغ شده نسبت به ارسال نقشه رقومی اراضی ملی منطبق با برگ تشخیص اجرای مقررات ملی شدن توسط منابع طبیعی اصفهان اقدام تا بر اساس دستور سازمانهای ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان جنگلها، مراتع نسبت به اصلاح اسناد مذکور اقدام لازم صورت پذیرد.

۲- در مورد سایر اختلافات مشابه موضوع اسناد صادره متداخل در محدوده های تقسیمات کشوری ادارات کل منابع طبیعی مکلفند نسبت به درخواست اصلاح اسناد مازاد بر مرز تقسیمات کشوری با ارسال نقشه رقومی محدوده مذکور ادارات کل ثبت استان خود اقدام و نتیجه اصلاح را به ادارات کل ثبت اسناد و منابع طبیعی استان همجوار اعلام نمایند.

۳- در محدوده و حرائم شهرها هر گونه اجرای مقررات ملی شدن جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور صورت پذیرفت ولی تا کنون تثبیت مالکیت نشده با درخواست منابع طبیعی و ارسال سوابق اجرایی قانون ملی شدن جهت تثبیت مالکیت دولت، ادارات ثبت برابر مقررات سند به نام دولت با نمایندگی سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور را صادر نمایند.

۴- لیست منابع ملی مذکور در تبصره ۲ الحاقی به ماده ۲ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها، مراتع (مانند نهالستان، پارک های جنگلی، ایستگاههای تولید بذر، جنگلهای طبیعی، جنگلهای دست کاشت و ...) واقع در محدوده و حریم شهرها همراه با ارسال نقشه رقومی مربوط جهت صدور اسناد آنها به نام دولت با نمایندگی سازمان جنگلها و مراتع و مستثنی نمودن از ماده ۱۰ قانون زمین شهری به اداره کل ثبت استان ارسال و رونوشت آن به سازمان متبوع ارسال گردد. مضافاً در صورت صدور اسناد منابع مذکور به نام سایر دستگاههای دولتی سازمان جنگل ها می تواند در راستای تبصره ماده ۶۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت به کمیسیون مستندسازی مراجعه و پیگیری نماید.

۵- در خصوص تعیین تکلیف اراضی ماده ۳۴ قانون اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع مراتب بلامانع صدور سند و انتقال اراضی واگذار شده به اشخاص در اجرای ماده ۳۴ مذکور طی نامه ای با امضاء وزیر محترم جهاد کشاورزی و یا ریاست محترم سازمان جنگل در مراتع به وزارت راه و شهرسازی اعلام و رونوشت آن به سازمان ثبت کشور جهت بررسی و اقدام مقتضی ارسال شود.

۶- مقرر شد در راستای صورتجلسه مورخ ۹۰/۸/۳ تا تاریخ ۹۰/۱۱/۲۵ نقشه های رقومی اسناد مالکیت صادره اراضی ملی و دولتی در سطح مصوب تحویل اداره کل ثبت اسناد و املاک استان شود. لازم به ذکر است ارسال نقشه ی فوق صرفاً به منظور حفظ اراضی منابع ملی بوده و هر گونه صدور سند در آن محدوده منوط به استعلام از منابع طبیعی و طی فرآیند اصلاح هندسی توسط سازمان جنگلها و مراتع می باشد.

امضا کنندگان

مدیر کل دفاتر و املاک دولتی	معاون حفاظت و امور اراضی سازمان جنگلها
مدیر کل کاداستر کشور	معاون دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگلها
رئیس گروه نقشه برداری سازمان جنگلها	مدیر کل منابع طبیعی استان اصفهان
مدیر کل ثبت اسناد و املاک استان اصفهان	معاون حفاظت و امور اراضی استان اصفهان
معاون ثبت اسناد و املاک استان اصفهان	رئیس اداره مهندسی استان اصفهان
مسئول کاداستر	

ماده واحده

شماره: ۸۸/۱/۴۳۶۴۶

تاریخ: ۸۸/۰۷/۷

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: کمیسیون ماده واحد

سلام علیکم،

نظر به دستور مقام عالی وزارت در خصوص گزارش سازمان بازرسی کل کشور مبنی بر وجود مشکلات در بعضی از پرونده های مطروحه در کمیسیون ماده واحد ضمن تأکید بر اجرای بخشنامه شماره ۱۰۲۲۰/۱۸/۱ مورخ ۸۰/۸/۳۰ موارد ذیل جهت اجرا و رعایت دقیق ابلاغ می گردد.

۱- برای بررسی وضعیت عرصه در مقطع قانون ملی شدن جنگلها و مراتع (مورخ ۴۱/۱۰/۲۷) علاوه بر بررسی های میدانی و تحقیقات محلی و استفاده از مدارک و مستندات مضبوط در ادارات ذیربط (جهادکشاورزی، اموراراضی، امورآب و...)، یکی دیگر از مستندات مهم که می تواند مورد استفاده قرار گیرد عکس های هوایی مقارن با قانون ملی شدن می باشد. بدیهی است تفسیر عکس از طریق کارشناس ذیصلاح اداره فنی مهندسی و گروه تفسیر عکس انجام گردد.

۲- بمنظور جلوگیری از هرگونه اشتباه در شناسایی اراضی معترض یا معترضین در هنگام تسلیم اعتراض به دبیرخانه تعیین تکلیف اراضی اختلافی لازم است در کنار سایر مدارک مثبت از نقشه محل مورد اعتراض که حاوی مختصات جغرافیایی (بوسیله GPS) در چند نقطه مشخصه در محدوده اراضی باشد استفاده گردد و از پذیرش نقشه های فاقد مختصات جغرافیایی اکیداً جلوگیری بعمل آید. ضمناً ضرورت دارداعضای هیأت ماده واحد و قاضی محترم کمیسیون نقشه مستند به رای را امضاء و ممهور به مهر کمیسیون گردد.

۳- مسئول دبیرخانه کمیسیون ماده واحد شهرستان وظیفه دارد مدارک و نقشه های معترض را با مدارک و نقشه های اجرای مقررات (انفال) تطبیق و از وقوع محل مورد اعتراض در اراضی ملی اطمینان حاصل و سپس در نوبت رسیدگی قرار دهد.

در رسیدگی به پرونده‌های با سابقه تشکیل بیش از یک سال تسریع گردد و از تشکیل پرونده‌های ناقص جداً خودداری گردد.

۴- لازم است کلیه آراء صادره علیه منابع ملی به همراه پرونده‌های مربوطه حاوی فرم‌های اظهارنظر کارشناسی اعضاء هیأت در اختیار کمیته فنی ممیزی اراضی قرار گیرد و برابر بخشنامه شماره ۱۱۰۵۰/۵ مورخ ۸۴/۱۱/۳ اقدام گردد.

۵- بمنظور جلوگیری از هرگونه شائبه جانبداری لازم است کارشناس عضو برابر مقررات قانون آئین دادرسی مدنی از اظهارنظر در خصوص پرونده‌های بستگان، خودداری نموده در چنین مواردی موضوع توسط کارشناس به دبیر کمیسیون (رئیس اداره منابع طبیعی) و سپس توسط دبیرخانه به اداره کل اعلام و مراتب کسب تکلیف گردد.

۶- مسئولیت حسن اجرای بخشنامه مذکور به عهده شخص مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان می باشد. m. ۱۵۶۱/۴-۷

معاون وزیر و رئیس سازمان

فرود شریفی

شماره: ۸۸/۵/۴۴۶۹۱

تاریخ: ۸۸/۰۷/۱۲

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: نظریه شورای محترم نگهبان در خصوص خلاف شرع نبودن ماده (۹) آئین نامه اجرایی با سلام،

احتراماً، به پیوست تصویر نظریه شورای محترم نگهبان عنوان رئیس محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ماده (۹) آئین نامه اجرائی قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی «موضوع خلع ید از تصرفات غیرمجاز در منابع ملی که قبل از تاریخ اسفند ۱۳۶۵ قطعیت یافته» «مبنی بر ارجاع مورد به مراجع قضایی تا آن مراجع با توجه به قوانین فعلی رسیدگی و انشاء حکم نمایند و این معنی خلاف موازین شرع نمی باشد با تفسیر و نظرات فقها شورای نگهبان مخالفتی ندارد» ارسال میگردد

ضمناً لازم به ذکر است که اولاً نظریه قبلی شورای محترم نگهبان به شماره روزنامه رسمی ۱۳۰۷۴ مورخ ۶۸/۱۰/۲۵ (مندرج در صفحه ۶۷۲ مجموعه قوانین منابع طبیعی) تصرفات بعد از سال ۱۳۶۵ را بر اساس قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده

۵۶ مصوب سال ۱۳۶۷ و آئین نامه اجرایی آن (تبصره (۵) قانون و ماده (۲۱) آئین نامه اجرایی) تعیین تکلیف نموده است.

ثانیاً برابر تبصره (۲) قانون اصلاحی ماده ۳۴ قانون حفاظت و بهره برداری، از اشخاصی که در مهلت مقرر در ماده ۳۴ یاد شده نسبت به تسلیم تقاضای خود به کمیسیون تشخیص ماده ۳۴ اقدام ننموده اند، خلع ید خواهد شد. در این خصوص نیز علاوه بر حکم تبصره (۲) یاد شده، ماده (۵) آئین نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی و نیز ماده (۹) آئین نامه اجرایی قانون حفظ و حمایت از ذخایر جنگلی، تکلیف را مشخص نموده و با توجه به نظریه پیوست شورای محترم نگهبان نیز خلاف موازین شرع شناخته نشده و با تفسیرات و نظرات فقها محترم شورای نگهبان نیز مخالفتی ندارد. ۷-۱۱-۱۶۷۱/m.d

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۸۸/۳۰/۳۵۰۷۸

تاریخ: ۸۸/۰۵/۱۲

پیوست:

رئیس محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

عطف به نامه شماره هـ/ ۱۹۰/۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۱۷؛

موضوع تبصره ماده ۹ آیین نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ هیأت وزیران، در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۰۴/۲۴ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر فقهای محترم به شرح زیر اعلام می گردد:

- مفاد تبصره ماده ۹ ارجاع مورد «خلع ید از تصرفات غیرمجاز در منابع ملی که قبل از تاریخ اسفند ۱۳۶۵ قطعیت یافته» با مراجع قضایی است تا آن مراجع با توجه به قوانین فعلی رسیدگی و انشاء حکم نمایند و این معنی خلاف موازین شرع نمی باشد و با تفسیرات و نظرات فقهاء شورای نگهبان مخالفتی ندارد.

محمد رضا علیزاده

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

شماره: ۸۸/۵۱/۶۳۴۵۷

تاریخ: ۸۸/۰۹/۲۸

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام ،

احتراماً به پیوست تصویر نامه شماره ۱۸/۶۱۷۵۵ مورخ ۸۸/۹/۲۱ مشاور و مدیرکل محترم دفتر امور حقوقی به انضمام نامه شماره ۵۱/۵۴۵۶۰ مورخ ۸۸/۸/۲۰ این دفتر در خصوص اعتراض به آراء علیه کمیسیون ماده واحده داخل محدوده قانونی شهرها توسط مسکن و شهرسازی ارسال می گردد. دستور فرمایند آراء علیه صادره در داخل محدوده بدون طرح در کمیته فنی ممیزی اراضی استان مراتب به ضمیمه رأی صادره در اسرع وقت به سازمان مسکن و شهرسازی استان ارسال گردد. m.۵۵۴۲۵/۰۳۴۲۵-۹-۲۱

مرادحسین میرزائی

مدیر کل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۱۸/۶۱۷۵۵

تاریخ: ۸۸/۰۹/۲۱

پیوست: ندارد

جناب آقای میرزایی

مدیر کل محترم دفتر ممیزی اراضی

موضوع: اعتراض به آراء کمیسیون ماده واحده

با سلام

احتراماً ، عطف به نامه شماره ۵۱/۵۴۵۶۰ مورخ ۸۸/۸/۲۰ اعلام می دارد : با توجه به ماده ۱۰ قانون زمین شهری و ماده ۲۰ آیین نامه اجرایی این قانون در خصوص اراضی داخل محدوده قانونی شهرها ، سازمان مسکن و شهرسازی چه به موجب سند رسمی و چه مواردی که منجر به صدور سند رسمی نشده باشد مالک و متولی این اراضی بوده و هرگونه اقدام اعم از طرح دعوی در محاکم قضایی و سایر موارد به عهده سازمان یاد شده می باشد. لذا در صورت اعتراض ادارات منابع طبیعی به آراء صادره از کمیسیون ماده واحده در خصوص اراضی داخل در محدوده شهرها ممکن است از طرف خواننده مطابق

مواد آ.د.م به دلیل عدم سمت دادخواست دهنده (معترض) مورد ایراد قرار گرفته و منجر به رد دعوی گردد پس مطابق با اصول دادرسی و قوانین مربوطه حاکم بر این قبیل اراضی، در صورتی که اراضی مورد اختلاف با طی کلیه تشریفات و مقررات در داخل حریم شهرها واقع شده باشند، (یا سند رسمی به نام مسکن و شهرسازی منتقل شده باشد یا تحویل و تحول صورت گرفته باشد)، در اینگونه موارد سازمان مسکن و شهرسازی مکلف است پس از ابلاغ رای صادره از سوی قاضی کمیسیون هرگونه اقدام جهت اعتراض و ارائه دعاوی در محاکم قضایی را در مورد این اراضی اعمال نماید و بدین ترتیب بایستی ترتیبی اتخاذ شود تا پس از صدور رأی دائر به غیر ملی بودن اراضی مورد اعتراض مراتب به ضمیمه رای به سازمان مسکن و شهرسازی استان یا شهرستان محل وقوع ملک جهت اقدامات بعدی اعلام شود. / س.م. ۱۶-۹/۸

اکبر بوالحسنی

مشاور و مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره: ۸۸/۵/۷۸۵۲۲

تاریخ: ۸۸/۱۱/۸۵

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان آذربایجان غربی

باسلام،

احتراماً، عطف به نامه شماره ۵۲۴۶۶/۲۱۴/۲/۲۰ مورخ ۸۸/۱۰/۲۹ در خصوص استفاده از تفسیر عکسهای هوایی در کمیسیون های ماده واحده استان اشعار می دارد پیرو بخشنامه های شماره ۸۰۰۰/۵ مورخ ۸۴/۵/۱۰ معاونت حفاظت و امور اراضی وقت و ۸۸/۱/۴۳۴۶۴ مورخ ۸۸/۷/۷ ریاست محترم سازمان یکی از مستندات مهم جهت بررسی وضعیت عرصه، عنداللزوم تفسیر عکسهای هوایی بوده که از طریق کارشناسان ذیصلاح اداره مهندسی و گروه تفسیر عکس انجام می گردد و لذا: (۱) در صورت انجام تفسیر عکس توسط اداره مذکور، پرداخت وجه موضوعیت ندارد (۲) الزام متقاضیان و معترضین (اعم از منابع طبیعی و اشخاص) به تفسیر عکس هوایی و نیز پرداخت هزینه های آن به عنوان یک رویه ثابت فاقد توجیه می باشد اگر چه معترض در صورت تمایل می تواند راساً در

این خصوص اقدام و به عنوان مدارک مورد استناد اعتراض خود، نتیجه آن را به همراه سایر مدارک به کمیسیون ارائه نماید. m/۴۰۷۶-۰۴-۱۱-۱۱

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۸۸/۵/۷۹۹۹۷

تاریخ: ۸۸/۱۲/۰۱

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام ،

احتراماً، با عنایت به مفاد رأی هیأت عمومی محترم دیوان عدالت اداری به شماره ۱۷۶ مورخ ۸۸/۲/۲۷ در خصوص بند ۲-۲ دستورالعمل شماره ۸۶/۱/۲۹۴۵۹ مورخ ۸۶/۵/۹ نظریه شماره ۸۷/۳۰/۳۰۸۹۵ مورخ ۸۷/۱۲/۴ شورای محترم نگهبان که طی شماره ۸۸/۳۵/۳۶۳۰۰ مورخ ۸۸/۸/۳ در پاسخ به نامه این معاونت ارسال گردیده (تصاویر پیوست) بدینوسیله موارد ذیل برای استحضار و بهره برداری لازم ابلاغ می گردد: مفاد نظریه محترم شورای نگهبان که مبنای صدور رای یادشده قرار گرفته بیا نگر آنست که: ((...وقتی دبیرخانه اعتراض شاکی را نپذیرد شاکی نمی تواند به مرجع قضایی دیگر مراجعه کند و چه بسا استشهادیه های داده شده حاوی دلیل شرعی بر مالکیت شاکی باشد بنابر این اطلاق بند ۲-۲ خلاف موازین شرع شناخته شد.)) نتیجتاً نظریه فوق الاشعار صرفاً اطلاق و مقید نبودن بند ۲-۲ مذکور را محل ایراد دانسته است و لزوماً در تمامی موارد دلالت بر پذیرش مالکیت شرعی معترض ندارد ، بنابر این لازم است:

۱) معترضینی که استشهادیه را بعنوان مبنای مالکیت و تصرف خود در اختیار دارند، علاوه بر سایر مدارک لازم و تکمیل فرم های مربوطه، می بایست استشهادیه ای را ارائه نمایند که رابطه شهود و آنچه شهادت می دهند را دقیقاً مشخص و محل و موقعیت مکانی عرصه، میزان و سابقه تصرف و نیز مشخصات شهود در آن تعیین شده و با توجه به لزوم شناسایی شهادت شهود برای کشف حقیقت در نهایت مراتب مورد تأیید شورای اسلامی ذیربط قرار گرفته باشد.

۲) مدارک ارائه شده از جمله استشهادیه فوق الذکر صرفاً برای تشکیل پرونده و ارائه آن به اعضاء و قاضی محترم کمیسیون موضوعیت داشته و لذا طبعاً اعضاء و قاضی کمیسیون براساس قانون و مقررات و احراز سمت و کمیت و کیفیت استشهادیه واحضارشهود برای ادای شهادت با رعایت موازین شرعی شهادت برای محسوب شدن به عنوان دلیل شرعی و لحاظ سابقه تصرف معترض و نیز بررسی عرصه و سوابق اجرای مقررات قانون ملی شدن جنگلها و مراتع، حسب مورد اتخاذ تصمیم و مبادرت به صدور قرار و یا رأی مقتضی خواهند نمود. م.۴۱۸۲/م.۰۴۸-۱۱

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

رأی شماره ۱۷۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال بند ۲-۲ دستورالعمل

نحوه پذیرش اسناد عادی به شماره ۸۶/۱/۲۹۴۵۹ مورخ ۱۳۸۶/۵/۹ سازمان

جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

تاریخ: ۱۳۸۸/۲/۲۷

شماره دادنامه: ۱۷۶

کلاسسه پرونده: ۲۹۶/۸۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: خانم فرحناز آراء نعمتیان

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۲-۲ دستورالعمل نحوه پذیرش اسناد عادی به

شماره ۸۶/۱/۲۹۴۵۹ مورخ ۱۳۸۶/۵/۹ سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور مقدمه: شاکي به شرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، ملک اینجانبان با توجه به نقشه اداره منابع طبیعی در زمره اراضی ملی و نقشه ماده ۵۶ منابع طبیعی قرار گرفته در حالی که اسناد اینجانب به صورت عادی می باشد از ثبت نام اینجانب در کمیسیون ماده ۵۶ ممانعت به عمل آورده و علت آن را دستورالعمل سازمان جنگلها و مراتع کشور به شماره ۸۶/۲/۲۹/۴۵۹ مورخ ۱۳۸۶/۵/۹ ذکر کرده اند. اشکال دستورالعمل موصوف این است که بر طبق نظریه شماره ۵۹۰۸ مورخ ۱۳۷۳/۱/۲۴ شورای محترم نگهبان از این حیث که مالکیت منحصر به موارد مذکور در بند ۲ ماده یک آیین نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع کشور

مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۲۰ وزارت جهاد سازندگی باشد را به صراحت، خلاف شرع تشخیص داده و طی رأی هیأت عمومی به شماره ۸۳ مورخ ۱۳۸۱/۳/۵ و شماره ۲۳۶ مورخ ۱۳۸۱/۷/۷ با استناد به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال گردیده است. لذا با توجه به این موضوع که دستورالعمل موصوف با استناد به بند ۲ ماده یک قانون پیش گفته تنظیم گردیده که خود بند ۲ ماده یک توسط شورای نگهبان طی نظریه شماره ۵۹۰۸ مورخ ۱۳۷۳/۱/۲۴ و رأی وحدت رویه ۸۲ مورخ ۱۳۸۱/۳/۵ نقض گردیده، لذا دستورالعمل فوق‌الذکر عملاً مغایر با نظریه شورای نگهبان و رأی وحدت رویه می‌باشد و متقاضی ابطال آن می‌باشد. سرپرست دفتر امور حقوقی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری وزارت جهاد کشاورزی در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۸۷/۱۸/۸۱۴۰۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۰ و ۸۷/۵/۸۲۲۵۶ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۲ اعلام داشته‌اند، اداره منابع طبیعی شهرستان رامسر به اشتباه و عدم تطبیق درست مدارک استنادی با مفاد بخشنامه از پذیرش درخواست ایشان خودداری نموده که پس از اطلاع این سازمان بلافاصله به موجب نامه شماره ۸۷/۵/۷۷۸۳۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۲۶ دستور اقدام به منظور پذیرش اعتراض نامبرده صادر و تذکر لازم به اداره کل استان مربوطه ابلاغ گردید. بنابراین مشارالیه‌ها می‌بایست ضمن مراجعه به دبیرخانه تعیین تکلیف اراضی اختلافی مستقر در اداره منابع طبیعی رامسر موضوع را پیگیری نمایند.

۲- دستورالعمل مورد بحث، دقیقاً مطابق قوانین جاری و حاکم کشور از جمله قانون مدنی و قانون ثبت اسناد و املاک و سایر مقررات ذیربط و همچنین آراء صادره از هیأت عمومی صادر گردیده است، لذا شکایت شکایه مردود می‌باشد.

۳- در دستورالعمل صادره نه تنها اشخاص و معترضین اعم از محق و غیرمحق و دارای اسناد رسمی و عادی از اعتراض ممنوع نشده و باب کمیسیون ماده واحده بر روی اشخاص مسدود نگردیده بلکه صرفاً با توجه به پیچیده بودن موضوع و ارزش بالای زمین و هجوم زمین‌خواران دستورالعمل مربوطه جهت ایجاد انسجام لازم در نحوه پذیرش اسناد عادی تنظیم گردیده به طوری که در بند یک آن تصریح شده است، در مواردی که معترضین پلاک مورد نظر دارای هر یک از سوابق اعم از ثبتی و اصلاحات ارضی بوده و یا وارث ذینفع آنان در پرونده ثبتی یا اصلاحات ارضی می‌باشند، اعتراض آنان پذیرفته شود و همچنین در مواردی که ید معترض ناشی از افراد فوق‌الذکر و یا وارث آنان بوده باشد با ارائه گواهی حصر وراثت حتی با اخذ وکالتنامه توسط احدی از وارث نسبت به

پذیرش اعتراض اقدام گردد. در بند ۲ بخشنامه نیز تصریح شده در مواردی که ملک دارای سابقه ثبتی یا اصلاحات ارضی بوده ولی معترض فاقد سابقه ثبتی باشد، باز هم باب پذیرش اعتراض را مسدود نکرده بلکه به استناد آراء وحدت رویه شماره ۸۷۶/۷۵ مورخ ۱۳۷۵/۹/۶ به شماره دادنامه ۱۶۶ تاریخ ۱۳۷۵/۷/۲۸ و همچنین شماره ۱۴۹/۷۲ مورخ ۱۳۷۴/۲/۱۷ شماره دادنامه ۹۶ به تاریخ ۱۳۷۳/۸/۲۸ کلاس پرونده ۱۴۹/۷۲ هر دو صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اعلام گردیده که پس از تنفيذ مبیعه‌نامه در دادگاه عمومی اعتراض پذیرفته و ثبت گردد. لذا معترضین حرفه‌ای با وجود نداشتن هر گونه مدرک مثبت مالکیت اعم از تصرفات مالکانه و یا اسناد مالکیت رسمی و عادی قصد تشکیل پرونده و طرح اعتراض در کمیسیون را دارند تا از این طریق موجبات آثار تصرفات خود را فراهم و به هدف غیرقانونی خود برسند که این گونه ادعاها مسموع نیست. لذا رأی هیأت عمومی پیوستی و مورد استناد نیز هیچگونه ارتباطی به موضوع ندارد و نظریه شورای نگهبان نیز در خصوص آیین‌نامه اجرایی قانون یاد شده در خصوص حصر مالکین بوده و بخشنامه یاد شده نیز هیچگونه مغایرتی با آن ندارد، زیرا در دستورالعمل مورد شکایت اصلاً به موضوع حصر مالکین پرداخته نشده است به همین جهت موضوع از شمول مفاد حکم هیأت عمومی و مورد استناد شاکی خارج است، علیهذا با توجه به اینکه دستورالعمل مورد شکایت با هیچ یک از قوانین و مقررات حاکم و موازین شرع مغایرت ندارد، رد شکایت شاکیه مورد استدعا است. قائم مقام محترم دبیر شورای نگهبان در خصوص ادعای خلاف شرع بودن بند ۲-۲ دستورالعمل مورد شکایت و طی نامه شماره ۱۷/۳۰/۳۰۸۹۵ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۴ اعلام داشته‌اند، چون بند ۲-۲ دستورالعمل مورد شکایت اعتراض شاکی را در مواردی که تنها به استشهادیه مستند باشد نپذیرفته است و دبیرخانه هیأت مذکور در ماده واحد آن را قبول نمی‌کند و طبق بند ۵ ماده واحد قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع تنها مرجع رسیدگی به شکایات مربوط به اجرای ماده ۵۶ هیأت مذکور در این قانون می‌باشد و وقتی دبیرخانه آن را نپذیرد شاکی نمی‌تواند به مرجع قضایی دیگر مراجعه کند. با عنایت به اینکه چه بسا استشهادیه‌های داده شده حاوی دلیل شرعی بر مالکیت شاکی باشد، بنابراین اطلاق بند ۲-۲ خلاف موازین شرع شناخته شد. هیأت عمومی دیوان در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران

و دادرسان علی‌البدل در تاریخ فوق تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره یا اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

با عنایت به اینکه به شرح نظریه شماره ۱۷/۳۰/۳۰۸۹۵ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۴ فقهای محترم شورای نگهبان بند ۲-۲ دستورالعمل نحوه پذیرش اسناد عادی به شماره ۸۶/۱/۲۹۴۵۹ مورخ ۱۳۸۶/۵/۹ سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری خلاف موازین شرع شناخته شده است، بنابراین مستنداً به ماده ۴۱ قانون دیوان عدالت اداری حکم به ابطال بند ۲-۲ از دستورالعمل مورد اعتراض صادر می‌شود.

دیوان عدالت اداری - رهبرپور، هیأت عمومی دیوان عدالت اداری معاون قضایی دیوان

شماره: ۸۷/۳۰/۳۰۸۹۵

تاریخ: ۸۷/۱۲/۴

پیوست:

رئیس محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

عطف به نامه شماره هـ/ع/۲۹۶/۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۹

موضوع بند ۲-۲ دستورالعمل نحوه پذیرش اسناد عادی در دبیرخانه‌های کمیسیون ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی به استناد به نظریه شماره ۵۹۰۸ مورخ ۱۳۷۳/۱/۲۴ فقهای محترم شورای نگهبان، در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۳۰ فقهای شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر فقهای محترم به شرح زیر اعلام می‌گردد: چون بند ۲-۲ دستورالعمل مورد شکایت اعتراض شاکی را در مواردی که تنها به استشهادیه مستند باشد نپذیرفته است و دبیرخانه هیأت مذکور در ماده واحده آن را قبول نمی‌کند و طبق بند ۵ ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع (مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی) تنها مرجع رسیدگی به شکایات مربوط به اجرای ماده ۵۶ هیأت مذکور در این قانون می‌باشد و وقتی دبیرخانه آن را نپذیرد شاکی نمی‌تواند به مرجع قضایی دیگر مراجعه کند.

با عنایت به اینکه چه بسا استشهادهای داده شده جاری دلیل شرعی بر مالکیت شاکی باشد بنابراین اطلاق بند ۲-۲ خلاف موازین شرع شناخته شد.

محمدرضا علیزاده

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

شماره: ۱۸/۲۶۸۶۱

تاریخ: ۸۹/۰۴/۲۲

پیوست: ندارد

مدیرکل محترم دفتر ممیزی اراضی

موضوع: اعتراض وارده به کمیسیون ماده واحد

با سلام

احتراماً، عطف به نامه شماره ۸۹/۳۳/۹۴۷۴ مورخ ۸۹/۳/۲ اشعار می دارد؛ دبیرخانه کمیسیون ماده واحد قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) ق. ح، ب مطابق قانون مکلف به قبول کلیه اعتراضات واصله از اشخاص، نسبت به اجرای تشریفات ملی شدن اراضی می باشد، گرچه معترض دارای سابقه تخلف بوده و یا احکام صادره له منابع طبیعی و در مورد قلع و قمع هم باشد در مقام دفاع منابع طبیعی میبایستی کلیه موارد مذکور را به عنوان مستند ارائه نماید و تشخیص در خصوص صحت یا عدم صحت ادعای معترض با قاضی محترم کمیسیون می باشد. خ/۳/۱۱

اکبر بوالحسنی

مشاور و مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره: ۷۱۰۰/۱/هـ

تاریخ: ۸۹/۶/۳

ریاست محترم سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم

عطف به درخواست ۱۳۸۹/۴/۱۲-۱۶۶۹ منابع طبیعی شهرستان تبریز بدین وسیله تصویر رأی وحدت رویه قضایی ۶۹۷-۸۵ با مقدمات مربوط به آنکه ناظر به مورد تقاضا است جهت بهره‌برداری لازم به پیوست ایفاد می‌گردد. /ن

ابراهیم ابراهیمی

معاون قضایی دیوان عالی کشور

شماره ردیف: ۱۵/۸۵

رأی شماره: ۶۹۷-۱۱/۲۴-۱۳۸۵

بسمه تعالی

رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور

قطع نظر از اینکه به موجب رأی شماره ۳/۷۶- ه - ۱۳۷۶/۱۰/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مرجع صالح به اعتراضات موضوع قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی اجرای قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع - فارغ از محل وقوع اراضی مربوطه - هیأت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع شناخته شده و به موجب قسمت اخیر ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری رأی اکثریت هیأت عمومی دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع مربوطه من جمله هیأت موضوع ماده واحده فوق‌الذکر در موارد مشابه لازم‌الاتباع است، اساساً با لحاظ تبصره ۲ و اطلاق و عموم تبصره ۵ ماده واحده فوق‌الذکر از تاریخ تصویب این ماده واحده کلیه قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های مغایر با این قانون لغو و تنها مرجع رسیدگی به شکایات مربوط به اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع و اصلاحیه‌های آن هیأت موضوع این قانون خواهد بود، بنا به مراتب رأی شماره ۵۱۳-۱۳۸۳/۸/۲۶ شعبه ۳۸ دیوان عالی کشور که با این نظر مطابقت دارد از نظر اکثریت قاطع اعضای هیأت عمومی دیوان عالی کشور صحیح تشخیص و مورد تأیید است.

این رأی بر طبق ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاه‌ها در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

شماره: ۸۹/۱۸/۴۱۳۰۰

تاریخ: ۸۹/۰۶/۲۹

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان جنوبی

موضوع: انشاء و امضاء رای

باسلام

احتراماً، عطف به نامه شماره ۸۹/۵۱/۳۳۷۹۳ مورخ ۸۹/۵/۲۳ به استحضار میرساند براساس ماده ۲۹۶ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی رای دادگاه پس از انشاء لفظی باید نوشته شده و به امضاء دادرسی یا دادرسان برسد و نکات زیر در آن رعایت گردد:

- ۱- تاریخ صدور رای
  - ۲- مشخصات اصحاب دعوی یا وکیل یا نمایندگان قانونی آنان با قید اقامتگاه
  - ۳- موضوع دعوی و درخواست طرفین
  - ۴- جهات، دلایل، مستندات، اصول و مواد قانونی که رای بر اساس آنها صادر شده است
  - ۵- مشخصات و سمت دادرس یا دادرسان دادگاه
- با توجه به اینکه تایپ یا نوشتن رای با ماشین و ثبت آن در دفتر امری تشریفاتی است که عدم رعایت انجام آن تزلزلی در اعتبار آن ایجاد نخواهد کرد همچنین انجام امور مربوط به ثبت رای و الصاق مهر در ذیل آن از وظایف دبیرخانه بوده و نه قاضی کمیسیون بنابراین با فرض وجود شرایط فوق ادامه اجرای تشریفات پس از احراز انشاء رای توسط قاضی ابلاغ رای بلاشکال می باشد.

اکبر بوالحسنی

مشاور و مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره نامه: ۸۹/۵۱/۳۳۷۹۳

تاریخ نامه: ۸۹/۰۵/۲۳

پیوست: ندارد

جناب آقای بوالحسنی

مشاور و مدیرکل محترم دفتر حقوقی

باسلام

احتراماً، بدینوسیله نامه شماره ۸۹/۲۲/۷۰۴۲-۸۹/۵/۱۴ اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان جنوبی ایفاد می گردد. با عنایت به اینکه در سنوات گذشته قطعه زمین اختلافی توسط هیأت کارشناسی کمیسیون ماده واحده مورد بررسی قرار گرفته و از سوی قاضی محترم انشاء و امضاء رأی شده ولی رأی پس از تأیید به امضاء قاضی نرسیده و فاقد شماره و تاریخ نیز می باشد و در حال حاضر نیز اعضاء کمیسیون ماده واحده شهرستان تغییر کرده اند. خواهشمند است نظر حقوقی در جهت قبول رأی یا بررسی مجدد پرونده را به ایندفتر اعلام فرمائید. m.۴۲۷۸-۲۰-۵

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

حسین میرزائی

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام

احتراماً، در راستای بخشنامه شماره ۱۱۰۵۰/۵ مورخ ۸۴/۱۱/۳ ریاست محترم سازمان و با عنایت به ضرورت بهنگام سازی اطلاعات و آمار مربوط به عملکرد و آراء صادره توسط هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و ارزیابی اثر بخشی آن و نیز کاهش حجم مکاتبات و ضامم مربوطه، خواهشمند است دستور فرمائید موارد ذیل مورد اقدام واقع گردد.

- ۱- ضمن تأکید مجدد بر موارد مندرج در بخشنامه فوق الذکر، لازم است با احصاء کلیه مدارک، مستندات، بررسی‌های فنی و کارشناسی (تفسیر عکسهای هوایی بوسیله کارشناسان مجرب، بازدیدهای میدانی و ...) که بموجب آن مراتب اعتراض یا عدم اعتراض به آراء علیه از سوی کمیته فنی ممیزی اراضی اداره کل مسجل و اتخاذ تصمیم می‌گردد، لذا این اقدامات کمافی السابق بادقت نظر و حساسیت بیشتری انجام گردد.
- ۲- بمنظور ایجاد وحدت رویه در ارائه اطلاعات موردنظر این دفتر در خصوص آمار عملکرد هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده)، فعلاً و تا زمان بهره برداری از بانک اطلاعات زمین لازم است فرمهای پیوست را حتی المقدور در قالب فرمت EXCELL هر سه ماه یکبار تکمیل و به این دفتر ارسال نمایند.
- ۳- بمنظور استفاده و بهره مندی سایر ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری لازم است، آراء ماده واحده ای که دارای استنادات قوی و استنتاجی بوده و از حیث رسیدگی ماهوی به اعتراضات اشخاص واجد ویژگیهای خاص، فنی و حقوقی میباشند را به ایندفتر ارسال تا مورد اقدام لازم قرار گیرد.
- ۴- گروههای نظارتی و معین این دفتر با عنایت به اطلاعاتی که در قالب فرمهای موضوع بند ۲ و یا آراء موضوع بند ۳ ارسال خواهد گردید، عملکرد آن اداره کل (هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی) را ارزیابی و حسب مورد نسبت به درخواست مستندات مربوطه اقدام خواهند نمود که مقتضی است در این صورت نسبت به ارسال موارد خواسته شده اقدام گردد. بدیهی است بجز در مواردی که ایندفتر درخواست می نماید ارسال مدارک ضرورتی نخواهد داشت.
- ۵- فرم موضوع بند ۲ این بخشنامه براساس تعاریف ذیل تکمیل گردد:

۵-۱- آراء علیه منابع ملی (له معترضین): به آرای اطلاق می گردد که ضمن آن قسمتی یا کل عرصه مورد اعتراض از شمول مقررات ملی شدن خارج و بعنوان مستثنیات اعلام گردیده باشد.

۵-۲- آراء له منابع ملی: به آرای اطلاق میگردد که ضمن آن کل عرصه مورد اعتراض بعنوان منابع ملی اعلام و با مفاد اجرای مقررات قانون ملی شدن تثبیت گردیده باشد. قرار: به آرای اطلاق میگردد که صرفاً بصورت شکلی و بدون رسیدگی ماهوی به پرونده و موضوع اعتراض صادر شده باشد.

۶- با ارسال این بخشنامه، مفاد بخشنامه های ۲۶۰۱/۵۱ مورخ ۸۴/۳/۱۶ و ۸۵/۵۱/۵۴۳۳۱ مورخ ۸۵/۸/۱۵ و ۸۹/۵۱/۵۹۹/۴۱ مورخ ۸۹/۶/۳۰ اصلاح و منبهد مفاد این بخشنامه ملاک اقدام می باشد. ۸۰/۵-۲-۸۰/ m.

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

فرم شماره یک

وضعیت آراء علیه صادره «هیئت تعیین تکلیف اراضی اختلافی» شهرستان: ..... در سه ماه ..... سال														
توضیحات ضروری	نتیجه بررسی آراء علیه					مساحت ناشی از رای عیله (هکتار)	مشخصات اعتراض					ردیف		
	نظریه نهایی کمیته فنی ممیزی اراضی						تاریخ صدور رای	شماره رای	مساحت مورد اعتراض (هکتار)	وضعیت ثبتی			نام معترض	
	دلایل مورد استناد کمیته			نتیجه بررسی کمیته						بخش	نام پلاک			شماره پلاک
	سوابق و استنادات کارشناسی	بازدید و تحقیق اعضا کمیته	استفاده از تفسیر عکس هوایی	عدم اعتراض	اعتراض									

تذکر مهم: ارقام حداکثر تادورقم اعشار قید شود.

چنانچه تا هنگام تنظیم گزارش سه ماهه، آراء در کمیته فنی بررسی نشده باشد، به ارسال اطلاعات مربوطه در مقطع بعدی اقدام نموده و در پایان فرم ۲ تعداد آراء با شرایط فوق را در قسمت توضیحات ضروری اعلام فرمایید.

دلایل و مستنداتى که مورد استفاده کمیته فنى قرار گرفته در ستون مربوطه با علامت ✓ مشخص شود. فرم شماره دو

وضعیت آراء علیه صادره «هیئت تعیین تکلیف اراضی اختلافی» شهرستان: ..... در سه ماه ..... سال											
توضیحات ضروری (تعداد آراء علیه بررسی نشده این مقطع در کمیته فنى)	مجموع کل آراء صادره (له، علیه، قرار)	علیه				قرار		له		مجموع مساحت مورد اعتراض (هکتار)	اداره منابع طبیعی شهرستان ردیف
		نظریه کمیته فنى ممیزی اراضی				مساحت (هکتار)	تعداد آراء علیه	تعداد آراء	مساحت (هکتار)		
		مساحت (هکتار)	عدم اعتراض (مورد)	مساحت (هکتار)	اعتراض (مورد)						
											جمع

امضا: نام و نام خانوادگی:

تظیم: رییس اداره ممیزی اراضی

شماره نامه: ۸۹/۵۱/۴۹۷۵۹

تاریخ نامه: ۸۹/۰۸/۸

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر صورتجلسه مورخ ۸۹/۸/۲ شورای فنى ممیزی اراضی سازمان برای استحضار، بهره برداری و اقدام لازم ایفاد و یادآور می شود به موجب مفاد این صورتجلسه چنانچه نسبت به پلاکهایی که قبلاً و در راستای رسیدگی به اعتراضات مربوط به قسمتی از پلاک برای باقیمانده پلاک نیز آراء موسوم به آراء کلی صادر شده، اعتراض یا اعتراضات جدیدی واصل گردد، دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی موظف است با وصول اعتراض جدید و در صورتیکه اعتراض معترض جدید قبلاً از طریق هیأت مذکور رسیدگی نشده باشد، با اخذ مدارک و تشکیل پرونده (برابر مقررات و دستور العمل های مربوطه) مراتب را به همراه رأی کلی صادره قبلی به هیأت ارائه تا اعضاء و قاضی هیأت اتخاذ تصمیم نمایند. به عبارت دیگر دبیرخانه نباید رأساً و بدون طرح موضوع در هیأت در خصوص اعتراضات جدیدی که قبلاً رسیدگی

نشده است، اتخاذ تصمیم نماید. ۸-۴-۵۰۹۵/m

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

بسمه تعالی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

شورای فنی ممیزی اراضی

«صور تجلسه»

۱- مشخصات جلسه:

شماره جلسه: ۳۶	زمان جلسه: یکشنبه ساعت ۱۳
تاریخ جلسه: ۸۹/۰۸/۲	مکان جلسه: دفتر ممیزی اراضی

۲- اعضاء:

الف) حاضرین: آقایان: عموزاده، بوالحسنی، منصور، خلیل‌پور، سهرابی، اسفندی	ب) میهمانان جلسه:
---	-------------------

۳- دستور کار جلسه:

ردیف	عنوان	ارائه‌دهنده	ملاحظات
۱	آراء ماده واحده صادره مربوط به کل پلاک	مهندس منصور	

۴- مصوبات:

چنانچه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی به واسطه اعتراض یک یا چند نفر قسمتی از اراضی ملی یک پلاک را رسیدگی و قاضی علاوه بر رسیدگی به بخش‌های مورد اعتراض نسبت به سایر اراضی ملی پلاک نیز به صورت کلی اعلام نظر و انشاء رأی نموده باشد و متعاقباً معترض یا متعرضین دیگری به اجرای مقررات قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع در همان پلاک معترض باشند مشروط به آنکه محل مورد اعتراض و اعتراض معترض اخیر قبلاً رسیدگی نشده باشد، دبیرخانه هیأت می‌تواند با اخذ مدارک لازم (برابر مقررات و دستورالعمل‌های مربوطه) مراتب را به هیأت ارائه تا هیأت و قاضی محترم هیأت با ملاحظه مدارک معترض یا معترضین جدید و نیز عنایت به رأی صادره قبلی هیأت، بررسی و اتخاذ تصمیم نمایند. به عبارت دیگر دبیرخانه هیأت می‌تواند در مورد اراضی که قبلاً مورد اعتراض قرار نگرفته و منجر به رسیدگی و صدور رأی قاضی هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی صورت نگرفته باشد، با رعایت مقررات و دریافت اعتراض جدید و مدارک لازم نسبت به تشکیل پرونده و طرح موضوع اعتراض در هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی محل وقوع ملک اقدام نماید.

۵- امضاء حاضرین:

محمدتقی عموزاده	مسعود منصور	اکبر بوالحسنی
معاون حفاظت و امور اراضی و رئیس شورا	مدیرکل دفتر ممیزی اراضی و دبیر شورا	مدیرکل دفتر حقوقی و عضو شورا
رضا سهرابی	سیدعلی خلیل‌پور	ناصر اسفندی
مدیرکل دفتر مهندسی و ارزیابی	مدیرکل دفتر استعدادیابی و بهره‌برداری اراضی و عضو شورا	کارشناس مسئول دفتر ممیزی اراضی و مسئول دبیرخانه شورا

شماره نامه: ۸۹/۵۱/۵۵۰۶۰

تاریخ نامه: ۸۹/۰۹/۳

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام ؛

احتراماً، به پیوست تصویر صورتجلسه مورخ ۸۹/۸/۲۴ شورای فنی ممیزی اراضی سازمان برای استحضار ، بهره برداری و رعایت مفاد آن ارسال می گردد. مقتضی است ضمن دقت و توجه ویژه به نحوه اقدام و تاکید بر حفظ و صیانت از منابع طبیعی، در صورت وجود ابهام در مصوبات، مراتب با این دفتر هماهنگی و مورد تبادل نظر قرار گیرد. ۹-۲-۵۴۴۵/m.د.د

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

و دبیر شورای فنی ممیزی اراضی سازمان

بسمه تعالی

سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

شورای فنی ممیزی اراضی

«صورتجلسه»

۱- مشخصات جلسه:

شماره جلسه:	زمان جلسه: ۱۳ الی ۱۵:۳۰
تاریخ جلسه: ۸۹/۰۸/۲۴	مکان جلسه: دفتر ممیزی اراضی

۲- اعضاء:

حاضرین: آقایان: عموزاده، بوالحسنی، منصور، (ب) میهمانان جلسه:	خلیل پور، سهرابی، محمدپور
--	---------------------------

۳- دستور کار جلسه:

ردیف	عنوان	ارائه دهنده	ملاحظات
۱	صلاحیت عام کمیسیون ماده واحده در رسیدگی به		

	مطلق اعتراضات	
۲	نحوه رسیدگی به اعتراض معترضین در کمیسیون ماده واحده با توجه به دعاوی مطروحه یا مختومه علیه همان معترضین در محاکم قضایی	

۴- مصوبات:

۱- مستنداً به رأی وحدت رویه شماره ۶۶۸ مورخ ۸۵/۹/۱۹ دیوان عدالت اداری و رأی وحدت رویه شماره ۶۹۷ مورخ ۸۵/۱۱/۲۴ هیأت عمومی دیوان عالی کشور در تأیید رأی وحدت رویه شماره ۳/۷۶-هـ مورخ ۷۶/۱۰/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، کمیسیون‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده) صلاحیت عام در رسیدگی به مطلق اعتراضات، فارغ از محل وقوع اراضی، اعم از داخل محدوده و حریم شهر یا خارج از آن را دارند و مطابق ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری آرای هیأت عمومی این دیوان در مقام وحدت رویه برای کلیه مراجع اداری در موارد مشابه لازم‌الاتباع می‌باشد.

۲- در خصوص نحوه رسیدگی به اعتراض معترضین در کمیسیون ماده واحده با توجه به دعاوی کیفری یا حقوقی، مطروحه یا مختومه علیه همان معترضین در محاکم قضایی، مقرر گردید: تا زمانی که رأی قطعی دال بر شمول عرصه مورد اختلاف در مستثنیات که فعلاً ملی تشخیص داده شده است صادر نگردیده باشد ادارات منابع طبیعی موظفند با متخلفین و متصرفین غیرمجاز برخورد و پرونده متشکله در محاکم را تا حصول نتیجه و اخذ رأی پیگیری نمایند. اگر چه این امر مانع پذیرش اعتراض آنها در کمیسیون تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده) نمی‌باشد. بدیهی است آرای محکومیت متصرفین می‌تواند، به عنوان مستند دفاع منابع طبیعی در پرونده‌های مربوطه که احتمالاً در کمیسیون مذکور رسیدگی می‌شود مورد استناد قرار بگیرد.

۳- در موارد صدور احکام از محاکم قضایی علیه متصرفین مبنی بر قلع و قمع، در صورت اعتراض همان متصرفین به اجرای مقررات، ادارات منابع طبیعی می‌توانند، تا صدور حکم نهایی مبنی بر مستثنیات یا ملی بودن اراضی مورد اختلاف اجرای احکام قلع و قمع را به تأخیر اندازند.

۵- امضاء حاضرین:

محمدتقی عموزاده	مسعود منصور	اکبر بوالحسنی
معاون حفاظت و امور اراضی و رئیس شورا	مدیرکل دفتر ممیزی اراضی و دبیر شورا	مدیرکل دفتر حقوقی و عضو شورا
رضا سهرابی	سیدعلی خلیل‌پور	طاهره احمدیان
مدیرکل دفتر مهندسی و ارزیابی	مدیرکل دفتر استعدادیابی و بهره‌برداری اراضی و عضو شورا	کارشناس مسئول دفتر ممیزی اراضی و مسئول دبیرخانه شورا

شماره نامه: ۸۹/۵۱/۷۳۷۸۸

تاریخ نامه: ۸۹/۱۲/۱

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: اصلاحیه فرم دفتر ثبت اعتراضات کمیسیون تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده) با سلام؛

احتراماً، با عنایت به ضرورت اصلاح برخی از بند های فرم دفتر ثبت اعتراضات کمیسیون ماده واحده و با توجه به مصوبات جلسه مورخ ۱۰ و ۱۱ بهمن ماه در گردهمایی منطقه ای برگزار شده در استان هرمزگان، بدینوسیله موارد ذیل را به استحضار می رساند:

الف) تغییرات فرم دفتر ثبت اعتراضات: ستونهای دفتر ثبت اعتراضات دبیر خانه کمیسیون ماده واحده، به شرح ذیل اصلاح می گردند:

۱- ستون اول (شماره ردیف) به عنوان **کلاس پرونده** بوده، لذا در ذیل ردیف (کلاس پرونده) داخل پرائنتز آورده شود.

۲- ستون پنجم (تاریخ تحویل درخواست فرم اعتراض) حذف و بجای آن عنوان (ضمائم پیوست فرم اعتراض نامه) درج گردد.

۳- ستون شش (تاریخ تحویل فرم اعتراض نامه و اعلام ۵٪ ارزش معاملاتی) حذف به جای آن عنوان (شماره و تاریخ نامه ابلاغ رفع نقص «فرم شماره ۲») درج گردد.

۴- ستون شماره (۸) تاریخ اعاده فیش و فرم تکمیل شده حذف و بجای آن عنوان (تاریخ دریافت مدارک تکمیلی معترض) درج گردد.

۵- ستون شماره (۹) در ذیل ضمائیم پیوستی عبارت (پس از رفع نقص) درج گردد.

۶- ستون شماره (۱۰) قبض نوبت رسیدگی حذف و بجای آن عنوان (تاریخ و شماره نامه فرم نوبت رسیدگی «فرم شماره ۴») درج گردد.

ب) توصیه های لازم:

۱- ستون دوم (تاریخ) منظور تاریخ ثبت اعتراض با قید (روز، ماه و سال) است.

۲- ستون سوم (نام معترض) منظور (نام و نام خانوادگی) معترض می باشد.

۳- ستون چهارم در شرح اعتراض رسیده می باید (اطلاعات و مشخصات ثبتی شامل پلاک فرعی و اصلی، بخش و نام محل و سطح مورد اعتراض بر اساس مدارک ارائه شده) درج گردد.

۴- ستون شماره (۷) امضای معترض فاقد تغییر میباید لازم است در هنگام ثبت اعتراض، امضاء معترض اخذ گردد.

۵- در ستون شماره (۱۳) خلاصه رأی، حتماً (مساحت مورد رأی «علیه یا له منابع طبیعی») درج گردد.

۶- فرم های شش گانه ی دبیرخانه، متعاقباً و پس از ابلاغ آیین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی اصلاح و ابلاغ خواهد شد.

ضمناً بپیوست یک برگ از دفتر ثبت اعتراضات، پس از انجام اصلاحات صدر الذکر جهت بهره برداری ارسال می گردد، مقتضی است ضمن ابلاغ مراتب به دبیر خانه های کمیسیون ماده واحد، منبهد اصلاحات لازم در دفاتر مربوطه بصورت دستی با لاک گیری و استفاده از خودکار قرمز از تاریخ ارسال این بخشنامه صورت گیرد و طی رونوشت ابلاغیه مذکور این دفتر را از نتیجه اقدامات مطلع فرمایید. m. ۶۵۸۸/ ۲۶-۱۱

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

دفتر ثبت اعتراضنامه و اوقات دبیرخانه هیأت رسیدگی موضوع قانون تعیین تکلیف اراضی

اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و راتع کشور

اداره کل منابع طبیعی ..... شهرستان ..... صفحه

ملاحظات	تاریخ ابلاغ رأی	خلاصه رأی	تاریخ صدور رأی	تعداد جلسات هیأت	تاریخ شماره نامه فرم نوبت رسیدگی (فرم شماره ۴)	ضمائم پیوستی (پس از رفع نقص)	تاریخ دریافت مارک تکمیلی معترض	اعضا معترض	شماره و تاریخ نامه ابلاغ رفع نقص (فرم شماره ۲)	ضمائم پیوست فرم اعتراضنامه	شرح اعتراض رسیده	نام معترض	تاریخ	شماره ردیف کلاس پرونده

توجه: تغییرات فرم با فونت نستعلیق مشخص شده است.

شماره: ۱۸/۷۷۹۹۵

تاریخ: ۸۹/۱۲/۲۱

پیوست: ندارد

مدیریت محترم دفتر ممیزی اراضی

موضوع: رسیدگی به اعتراضات در داخل محدوده قانونی شهرها

با سلام

احتراماً، بازگشت به نامه شماره ۵۱/۳۹۳۱۷ مورخ ۸۹/۶/۲۱ درخصوص استعلام بعمل آمده از ناحیه اداره کل منابع طبیعی استان قزوین و ایراد قاضی محترم شعبه دوم دادگاه عمومی تاکستان اعلام می دارد: از لحاظ آیین دادرسی مدنی استناد و استدلال قاضی محترم صحیح می باشد زیرا شخصی که در دعوی اولیه و بدوی حضور نداشته حق اعتراض به طریق عادی را ندارد مگر تحت عنوان اعتراض. ثالث لذا قرارگرفتن اراضی در

محدوده شهر و قرارگرفتن آن در تصدی وزارت مسکن و شهرسازی نافه مسوولتیت اداره منابع طبیعی در رسیدگی به اعتراضات اشخاص به اجرای مقررات ملی شدن از یک سو و همچنین اعتراض نمودن اداره کل منابع طبیعی به اجرای مقررات تشخیص نمی گردد مضافاً اینکه حق و اختیار سازمانهای دولتی از جمله وزارت مسکن نیز به اجرای مقررات ملی شدن برابر صدر قانون تعیین تکلیف اراضی پابرجاست.خ/۷۲۵

اکبر بوالحسنی

مشاور و مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره نامه: ۵۱/۳۹۳۱۷

تاریخ نامه: ۸۹/۰۶/۲۱

پیوست: ندارد

فوری

مشاور و مدیرکل محترم دفتر امور حقوقی

باسلام

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۸۶۸۴/۹۲/۱۲ مورخ ۸۹/۶/۲ اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان قزوین، موضوع صلاحیت سازمان مسکن و شهرسازی در خصوص اعتراض به آراء ماده واحده داخل محدوده قانونی و حریم شهرها ارسال میگردد. شایان ذکر است محاکم قضائی استان با توجه به نامه شماره ۱۸/۶۱۷۵۵ مورخ ۸۸/۹/۲۱ آن دفتر صلاحیت مسکن و شهرسازی را در دعاوی فوق الاشاره مورد وصول نمی داند. مراتب جهت بررسی و اعلام نظر ارسال می گردد.م.د.د.۴۴۶۵/۱۵-۶

حسین میرزائی

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

بسمه تعالی

جناب آقای عموزاده

معاونت محترم حفاظت و امور اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم

احتراماً به استحضار می‌رساند اخیراً شعبه دوم دادگاه‌های عمومی حقوقی شهرستان تاکستان طی دو فقره رأی به شماره‌های ۸۹۰۰۳۵۱-۸۹۰۰۳۵۲ به تاریخ ۸۹/۴/۸ با مضمون رد اعتراض سازمان مسکن و شهرسازی استان قزوین نسبت به رأی ماده واحده ۵۶۶-۸۷/۹/۲۶ به طرفیت اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان تاکستان و وراث مرحوم نصرت‌اله طاهرخانی به اسامی شرح متن آراء پیوستی را صادر و با این استدلال که سازمان مذکور (خواهان) جزء معترضین یا طرفین در رسیدگی کمیسیون به برگ تشخیص نبوده تا به تبع آن حق اعتراض به رأی اصداری را داشته باشد خواسته سازمان مسکن و شهرسازی را غیروارد تشخیص داده است علی‌یحال با توجه به دستورالعمل‌ها و نظرات سازمان متبوع خصوصاً دفتر حقوقی و غیره مبنی بر اینکه کلیه پرونده‌های اراضی ملی که در محدوده قانونی و حریم شهرها واقع شده و در اجرای ماده ۱۰ قانون زمین‌شهری و ماده ۲۰ آیین اجرای آن ماده به تملک سازمان مسکن و شهرسازی درآمده و یا پس از وصول اعتراض به تشخیص اراضی ملی در حریم شهرها واقع شده اعتراض به آراء هیئت‌های ماده واحده که منجر به ابطال تشخیص منابع طبیعی می‌گردد در صلاحیت سازمان مسکن و شهرسازی قرار گرفته که تصمیم مذکور برابر مفاد آرای صادره مورد پذیرش مرجع قضایی قرار نگرفته است. لذا خواهشمند است دستور فرمایید در این خصوص نظریه ارشادی را به این اداره کل اعلام نمایند.

میرحامد اختری

مدیرکل

شماره نامه: ۸۹/۵۱/۷۷۹۱۴

تاریخ نامه: ۸۹/۱۲/۲۱

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام؛

احتراماً، در خصوص نحوه قبول درخواست پذیرش اعتراض نسبت به قطعات متعدد مشاعی طبق یک سند نسق زراعی مشمول اصلاحات ارضی در دبیرخانه های کمیسیون ماده واحده، به استحضار می رساند:

- ۱- در صورتی که معترض نسبت به ملی شدن قطعه زمینی مشخص اعتراض نموده باشد، در صورتی که قبلاً اعتراض ایشان بر روی عرصه موردنظر بدلیل نقص در مدارک و پرونده متشکله رسیدگی نشده باشد و یا به لحاظ نقص مدارک قرار صادر شده باشد پذیرش و رسیدگی ماهوی به درخواست مجدد معترض بلامانع می باشد.
- ۲- اگر اشخاص حقیقی و حقوقی با یک نسق زراعی با فرض تصرف به میزان نسق در چند نقطه از یک پلاک نسبت به نحوه اجرای مقررات اعتراض نموده باشند، ضمن اخذ استعلام از مدیریت امور اراضی در خصوص میزان مساحت مبذر زراعی زارع معترض، در صورتیکه نسق زراعی مربوط به قطعات متعددی باشد که قبلاً یک یا چند قطعه از آن قطعات توسط کمیسیون ماده واحده رسیدگی شده باشد و معترض با همان سند در محل دیگری معترض باشد چنانچه مساحت مورد تصرف برابر مبذر اعلامی و قطعات مورد تصرف در نقشه ای مشخص، مورد تأیید مدیریت امور اراضی و معتمدین محلی آن پلاک قرار گرفته باشد و در صورتیکه قطعه فعلی مورد اعتراض توسط کمیسیون ماده واحده رسیدگی نشده باشد، میتوان ضمن پذیرش درخواست معترض و تنظیم گردشکار پرونده اولیه و رأی صادره قبلی مربوط به معترض و نیز مفاد پاسخ امور اراضی، سوابق را جهت بررسی به کمیسیون ماده واحده ارائه تا تصمیم لازم اتخاذ نماید. ۱۲-۱۰-۶۹۲۲/م

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره نامه: ۹۰/۵/۱۲۰۶

تاریخ نامه: ۹۰/۰۱/۱۶

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

باسلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر صورتجلسه شماره ۳۸ مورخ ۸۹/۱۲/۹ شورای فنی ممیزی اراضی سازمان برای استحضار، بهره برداری و رعایت مفاد آن ارسال می گردد. مقتضی است ضمن دقت و توجه ویژه به نحوه اقدام و تاکید بر حفظ و صیانت از منابع طبیعی، در صورت وجود ابهام در مصوبات، مراتب با دفتر ممیزی اراضی هماهنگی و مورد تبادل نظر قرار گیرد. ۱-۸-۰۰۰۹/m

محمد تقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

بسمه تعالی*

سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

شورای فنی ممیزی اراضی

«صورتجلسه»

۱- مشخصات جلسه:

شماره جلسه: ۳۸	زمان جلسه: ۸۹/۹/۱۲ ساعت ۱۰ الی ۱۲
تاریخ جلسه: ۸۹/۱۲/۰۹	مکان جلسه: دفتر ممیزی اراضی

۲- اعضاء:

الف) حاضرین: آقایان: عموزاده، بوالحسنی، منصور، خلیل پور، سهرابی، خانم احمدیان	ب) میهمانان جلسه: آقایان نجاتی، فدایی
---	---------------------------------------

۳- دستور کار جلسه:

ردیف	عنوان	ارائه دهنده	ملاحظات
۱	نحوه رسیدگی به اعتراضات موضوع تعیین تکلیف اراضی اختلافی واقع در محدوده مناطق آزاد تجاری - صنعتی		
۲	بررسی نحوه رفع مشکلات ناشی از اجرای ماده ۳۴ قانون حفاظت و بهره برداری در رعایت تبصره ۵ ماده ۳۳ قانون مذکور.		

۴- مصوبات:

در خصوص موضوع اول جلسه با عنایت به آراء وحدت رویه شماره ۶۶۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و شماره ۶۹۷ صادره از هیأت عمومی دیوان عالی کشور، در خصوص صلاحیت کمیسیون‌های ماده واحده در رسیدگی به مطلق اعتراضات به اجرای مقررات ملی شدن برابر تبصره ۵ ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب سال ۶۷ و نظریه معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری در خصوص عدم تراحم ماده ۲۴ مناطق آزاد تجاری - صنعتی با ماده ۵۶ قانون حفاظت (پیوست)، و عدم سلب حقوق معترضین اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی، در طرح اعتراضات، حتی در خصوص اراضی ملی واقع در محدوده مناطق آزاد تجاری - صنعتی، کمیسیون‌های ماده واحده، با رعایت مهلت مقرر در تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی مرجع رسیدگی می‌باشند و ماده ۳۴ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری و صنعتی و مواد ۵ و ۷ آیین‌نامه نحوه استفاده از زمین و منابع ملی در مناطق آزاد، سالب حدود اختیارات و وظایف کمیسیون‌های ماده واحده در رسیدگی به اعتراضات اشخاص نسبت به اراضی ملی واقع در مناطق آزاد تجاری و صنعتی از حیث احراز اصل ملی بودن یا نبودن اراضی نمی‌باشد. و اساساً رسیدگی به اعتراضات اشخاص تکلیف هیأت‌های مربوطه قلمداد می‌گردد نه تکلیف سازمان که اختیار آن قابل تفویض به سازمان مناطق آزاد تجاری - صنعتی باشد. بدیهی است پس از صدور رأی از کمیسیون‌های مذکور، سایر حقوق و تکالیف از حیث اعتراض به آراء کمیسیون‌ها و طرح و تعقیب دعاوی در محاکم حقوقی و کیفری به عهده سازمان هر منطقه آزاد تجاری و صنعتی مربوطه به عنوان نماینده دولت می‌باشد.

در خصوص موضوع دوم جلسه - با عنایت به اینکه در واگذاری‌های اراضی ملی به اخذ استعلام از جمله ادارات کل حفاظت محیط زیست از حیث احراز مناطق چهارگانه ممنوعه محیط زیست در مقررات پیش‌بینی گردیده با این وجود در خصوص پرونده‌های موضوع ماده ۳۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری در صورت عدم انجام استعلام در زمان اقدام برای واگذاری به افراد مشمول این ماده و انجام مقدمات مربوط به واگذاری به اشخاص، و احراز بعدی مبنی بر اینکه اراضی مورد واگذاری در زمان اقدام در یکی از مناطق ممنوعه چهارگانه محیط زیست واقع بوده شرایط قابلیت انتقال قطعی را نداشته، لذا مراتب می‌بایست توسط ادارات منابع طبیعی مربوطه به اشخاص مشمول این موضوع جهت انتقال قطعی، بر این مضمون که مشارالیهم مخیر به مسترد داشتن ثمن پرداختی خود یا مراجعه به محاکم قضایی جهت الزام اعلام گردد. بدیهی است تنها رأی قطعی قضایی در خصوص مورد تعیین تکلیف می‌نماید.

۵- امضاء حاضرین:

محمدرضا عموزاده	مسعود منصور	اکبر بوالحسنی
معاون حفاظت و امور اراضی و رئیس شورا	مدیرکل دفتر ممیزی اراضی و دبیر شورا	مدیرکل دفتر حقوقی و عضو شورا
رضا سهرابی	سیدعلی خلیل‌پور	طاهره احمدیان
مدیرکل دفتر مهندسی و ارزیابی طرح‌ها و عضو شورا	مدیرکل دفتر استعدادیابی و بهره‌برداری اراضی و عضو شورا	کارشناس مسئول دفتر ممیزی اراضی و مسئول دبیرخانه شورا

شماره نامه: ۹۰/۵۱/۲۸۴۴

تاریخ نامه: ۹۰/۰۱/۲۴

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان

موضوع: استفاده از خبرگان محلی و غیررسمی توسط قاضی هیأت در جلسات کمیسیون ماده واحده

با سلام؛

احتراماً، عطف به نامه شماره ۸۹/۴۹/۵۲۷۳۷ مورخ ۸۹/۱۲/۲۱ در خصوص استفاده از خبرگان محلی و غیررسمی توسط قاضی محترم کمیسیون ماده واحده شهرستان خوانسار باتوجه به قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری (مصوب ۸۷/۳/۵ مجلس شورای اسلامی) موارد ذیل جهت اطلاع و اقدام دبیرخانه های کمیسیون ماده واحده متذکر می گردد؛

۱- مطابق نص صریح قانون، هیأت می تواند از خبرگان محلی غیررسمی بعنوان کارشناس استفاده نماید.

۲- اگر منظور قانونگذار الزام به استفاده از خبرگان محلی در تمامی پرونده های کمیسیون ماده واحده می بود، علی القاعده خبرگان محلی را بعنوان یک عضو ثابت هیأت در قانون مذکور ذکر می نمود.

۳- کلمه «می تواند» به معنای اختیار است، یعنی در موارد خاص و ضروری از خبرگان استفاده شود.

۴- اعضاء شورای اسلامی روستا یا عشایر محل که در ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده ۵۶ مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی بعنوان اعضاء هیأت قید شده اند، در ماهیت عملاً نقش مطلعین و خبرگان محلی رانیز به نوعی ایفای نمایند. لذا باتوجه به موارد فوق می توان اینگونه نتیجه گرفت که هیأت در موارد خاص و لازم می تواند از خبرگان محلی استفاده نماید و از آنجاکه این امر رویه ثابت تمامی پرونده ها نمی باشد لذا تهیه فرم نیز چندان ضروری به نظر نمی رسد. ۱-۲۱-۰۰۰۸۱/m

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۹۰/۵۱/۹۶۰۱

تاریخ: ۹۰/۰۲/۲۵

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مرکزی

با سلام؛

احتراماً، عطف به نامه شماره ۸۹/۱/۱۵۴۵۴ مورخ ۸۹/۸/۱۲ در خصوص تصمیمات صورتجلسه مورخ ۸۹/۶/۲۹ کمیته فنی ممیزی اراضی استان مربوط به رأی شماره ۷۶۰ مورخ ۸۹/۵/۲۰ قاضی محترم کمیسیون ماده واحده شهرستان ساوه اشعار می دارد با توجه به بخشنامه شماره ۱۱۰۵/۵ تاریخ ۸۴/۱۱/۳ ریاست محترم وقت سازمان اتخاذ تصمیم در پذیرش یا عدم پذیرش آراء علیه منابع طبیعی با احصاء کلیه مدارک و مستندات و ابراز نظریه فنی با برهان و دلایل به کمیته فنی ممیزی اراضی و تأیید مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان محول گردیده است. لذا نیازی به ذکر جمله: ((در صورت تأیید دفتر ممیزی اراضی و..... نبوده و رافع مسئولیت آن اداره کل در اجرای بخشنامه مذکور نمی باشد. ضمناً با عنایت به بند ج دستورالعمل کمیته فنی ممیزی اراضی به شماره ۴۶۱۱/۵ مورخ ۸۳/۵/۱۸ تصمیمات کمیته های فنی ممیزی با اکثریت آراء اعضاء و پس از تأیید مدیرکل قابل اجرا خواهد بود. دستور فرمایند منبهد موضوع مورد توجه قرار گیرد. ۲-۲۴-۰۴۴۲/m.

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

رونوشت: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها جهت استحضار و رعایت موضوع

شماره: ۹۰/۱/۱۱۷۰۵

تاریخ: ۹۰/۰۳/۳

پیوست: دارد

مهم - فوری

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ابلاغ آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده)

با سلام؛

احتراماً، به پیوست آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی که به شماره ۲۰/۶۲۴۲ مورخ ۹۰/۲/۲۶ از سوی وزیر محترم جهاد کشاورزی ابلاغ گردیده ارسال، موارد ذیل برای بهره برداری و اقدام دقیق اعلام می گردد.

۱- اجرای دقیق و کامل مفاد آئین نامه و نظارت مدیران کل بر حسن اجرای آن مورد تأکید و انتظار می باشد.

۲- با هماهنگی دفتر ممیزی اراضی سازمان عندالزوم نسبت به برگزاری جلسات و کارگاههای آموزشی در استان با حضور مسئولین ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستانها و کارشناسان و مسئولین دبیرخانه هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده) اقدام شود.

۳- ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری موظفند برابر فرم‌ها و دستورالعمل‌های ارسالی دفتر ممیزی اراضی نسبت به ارسال گزارش عملکرد هیأت‌ها به دفتر مذکور اقدام و مدیران کل نیز در این خصوص تأکید و نظارت لازم را بعمل آورند. /ش

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۲۰/۶۲۴۲

تاریخ: ۹۰/۲/۲۶

پیوست:

جناب آقای سلاجقه

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم

در اجرای تبصره (۶) قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی، مصوب ۶۷/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی، بدین وسیله «آیین نامه اصلاحی آیین نامه اجرایی قانون مذکور» مشتمل بر ۲۱ ماده و ۱۷ تبصره، جهت اجرای ابلاغ و نظارت بر حسن اجرای قانون و آیین نامه به جنابعالی محول می گردد.

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

آئین نامه اصلاحی آئین نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی

موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع کشور

ماده ۱- تعاریف و اصطلاحاتی که در این آئین نامه به کار برده می شود از لحاظ اجرای قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع کشور به شرح زیر می باشد:

۱- زارعین صاحب اراضی نسقی: زارعین صاحب اراضی نسقی به افرادی اطلاق می گردد که براساس مراحل سه گانه قوانین و مقررات اصلاحات ارضی نسق زراعی به آنها واگذار گردیده و یا در آمارهای مربوط به عنوان زارع صاحب نسق زراعی قید شده باشد.

۲- مالکین و صاحبان باغات و تأسیسات: به اشخاص حقیقی یا حقوقی اطلاق می گردد که مطابق مراحل سه گانه قوانین و مقررات اصلاحات ارضی، قانون خالصجات، قانون کشت موقت یا گواهی اداره ثبت اسناد و املاک مشعر بر مالکیت، قوانین ثبتی، آئین دادرسی مدنی، و یا احکام قطعی قضایی بعنوان مالک شناخته شده باشند.

۳- باغ: مطابق تعاریف مندرج در قانون اصلاحات ارضی و قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور می باشد.

۴- قانون: عبارت است از قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع (مصوب ۲۲/۶/۱۳۶۷ مجلس شورای اسلامی).

۵- هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی: که در این آئین نامه به اختصار هیأت نامیده میشوند مرکب از:

۱- مدیر جهاد کشاورزی. ۲- رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری. ۳- عضو جهاد کشاورزی (کارشناس جنگل و مرتع) با پیشنهاد مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری و تأیید و ابلاغ رئیس سازمان جهاد کشاورزی ۴ - عضو هیأت واگذاری زمین با معرفی مدیر امور اراضی استان (هیأت واگذاری زمین) ۵- قاضی با معرفی ریس کل دادگستری استان. ۶- برحسب مورد دو نفر از اعضاء شورای اسلامی و یا عشایر محل مربوطه (با معرفی دستگاه ذیربط).

۶- شعب ویژه: شعبی که در اجرای تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی با تعیین و ابلاغ رئیس قوه قضائیه در مرکز تشکیل می‌گردد. ماده ۲- هیأت در اداره منابع طبیعی و آبخیزداری و یا واحد جایگزین در هر شهرستان تشکیل می‌شود و مسئولیت اداره جلسات هیأت بعهدہ رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان می‌باشد.

تبصره ۱- دبیرخانه هیأت مذکور زیرنظر رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان در محل اداره منابع طبیعی و آبخیزداری یا واحد جایگزین تشکیل می‌گردد. کلیه امور دبیرخانه تحت نظر رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری انجام خواهد شد. تبصره ۲- بمنظور ایجاد هماهنگی بین دبیرخانه هیأت‌های شهرستان‌ها و پیگیری امور مربوطه، دبیرخانه‌ای در اداره ممیزی اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان تشکیل و مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان موظف است نظارت لازم را بر حسن اجرای قانون و آئین‌نامه معمول نماید.

ماده ۳- در اجرای قانون، ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری مکلف می‌باشند در شهرستان‌هایی که تاکنون هیأت‌های موضوع این آئین‌نامه تشکیل نشده نسبت به تشکیل و استقرار هیأت‌های مذکور اقدام و وزارتخانه‌های دادگستری و جهاد کشاورزی حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این آئین‌نامه نمایندگان قانونی خود را به دبیرخانه هیأت در هر شهرستان معرفی نمایند. ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری مکلفند موضوع را پیگیری نمایند.

تبصره ۱- دبیرخانه هیأت موظف است از تمامی ۷ نفر عضو هیأت برای شرکت در جلسات دعوت بعمل آورد بدیهی است، جلسات هیأت با حضور حداقل ۵ نفر از ۷ نفر اعضاء رسمیت می‌یابد.

تبصره ۲- هیأت می‌تواند از خبرگان محلی غیررسمی بعنوان کارشناس و نیز از معترض یا نماینده قانونی وی برای ادای توضیحات دعوت نماید.

ماده ۴- هر هیأت بعد از استقرار در هر شهرستان موظف است با صدور یک نوبت آگهی موجودیت خود را با تعیین حوزه عمل و محل استقرار در روزنامه محلی و کثیرالانتشار و ابلاغ به شوراهای اسلامی روستاهای آن حوزه اعلان نماید.

ماده ۵- رسیدگی به اعتراضات اشخاص نسبت به اجرای مقررات قانون ملی شدن جنگلهای کشور، ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی در صلاحیت هیأت میباشد.

ماده ۶- معترض یا معترضین به تشخیص منابع ملی شده یا نمایندگان قانونی آنها اعتراضیه خود را در فرمهای مخصوص تنظیم و همراه با مدارک و مستندات لازم به دبیرخانه هیأت مستقر در اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مربوطه تسلیم و شماره و تاریخ ثبت آنرا دریافت می نماید. معترض یا معترضین موظفند نشانی دقیق جهت ابلاغ اوراق و دعوت نامه و سایر مکاتبات را در فرم اعتراضیه قید و در صورت تغییر نیز نشانی جدید خود را کتباً به دبیرخانه مذکور اطلاع دهند.

تبصره ۱- دبیرخانه هیأت مکلف است حداکثر ظرف یک هفته پس از وصول اعتراض مدارک را بررسی و در صورتیکه اعتراض نامه و یا مدارک ارائه شده به لحاظ شکلی دارای نواقصی باشد بلافاصله اخطار رفع نقص از سوی مسئول دبیرخانه به معترض ابلاغ و در صورتی که معترض ظرف مهلت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ نسبت به تکمیل مدارک و رفع نقص اقدام ننماید، مسئول دبیرخانه هیأت مکلف است در اولین جلسه مراتب اخطار و عدم رفع نقص مدارک را کتباً به هیأت گزارش و تصمیم قاضی هیأت را به معترض ابلاغ نماید و مسئول دبیرخانه در صورت تکمیل بودن مدارک براساس تاریخ ثبت اعتراض (بجز مواردی که به تشخیص مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خارج از نوبت رسیدگی می شود)، نوبت رسیدگی را تعیین می نماید.

تبصره ۲- در صورتیکه در یک پلاک بیش از یک اعتراض واصل شده باشد در زمان رسیدگی به اولین اعتراض سایر اعتراضات مربوط به آن پلاک خارج از نوبت، مورد رسیدگی قرار می گیرد.

تبصره ۳- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری نیز میتوانند بمنظور اعاده منابع طبیعی ناشی از نحوه اجرای قانون ملی شده جنگلها و ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و اصلاحات بعدی آن و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی که به موجب آن منابع

ملی و انفال بعنوان مستثنیات قانونی تشخیص داده شده باشد اعتراض خود را به دبیرخانه هیأت جهت اقدامات لازم تسلیم نمایند.

تبصره ۴- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور موظف است، دفتر ثبت اعتراض و آراء و همچنین فرمهای موردنیاز از جمله فرم اعتراض و فرمهای نظریه کارشناسی را به تعداد کافی تهیه نموده و از طریق ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری در اختیار هیأت ها قرار دهد.

تبصره ۵- اعتراضات وارده در دفتر ثبت اعتراض نامه ثبت می شود این دفتر مجلد، نخ کشی و پلمپ و صفحات آن شماره شده و مجموع صفحات در صفحه اول و آخر با تمام حروف قید و توسط مسئول دبیرخانه هیأت، امضاء و مهر می شود.

تبصره ۶- مدارک موردنیاز جهت رسیدگی هیأت عبارت است از :

۱- تکمیل و رایحه فرم مربوط به اعتراض بوسیله معترض یا معترضین .

۲- ارائه دلیل سمت (اصیل، وکیل، قائم مقام یا نماینده قانونی) بوسیله معترض یا معترضین.

۳- ارائه مدارک و دلایل مثبت مالکیت موضوع ماده یک این آئین نامه بوسیله معترض یا معترضین.

۴- ارائه نقشه دارای مختصات UTM از محل مورد اعتراض با مقیاس مناسب مورد نیاز بوسیله معترض یا معترضین .

۵- پاسخ استعلامات و سایر مدارک مورد نیاز به تشخیص هیأت.

بدیهی است دبیرخانه موظف است قبل از رسیدگی هیأت از طریق اداره منابع طبیعی و آبخیزداری با تطبیق مدارک رایحه شده از ملی بودن عرصه مورد اعتراض اطمینان حاصل نماید و در هر صورت نتیجه را به همراه سایر مدارک جهت رسیدگی به هیأت ارائه نماید .

تبصره ۷ : در خصوص تطبیق مشخصات نسق زراعی معترض از جمله ، شماره و مشخصات پلاک ، نام و میزان سهم زارع با محل مورد اعتراض، گواهی مدیریت امور اراضی استان که براساس تصمیم شورای اصلاحات ارضی صادر شده باشد ، ملاک اقدام برای هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی می باشد.

تبصره ۸ - در خصوص اعتراضات واصله نسبت به پلاک‌هایی که قبلاً بصورت کلی و نسبت به کل پلاک اعلام نظر شده باشد، دبیرخانه هیأت با اخذ مدارک مربوطه و تشکیل پرونده مراتب را به هیأت گزارش نموده، تا هیأت و قاضی با بررسی مدارک معترض جدید و نیز با عنایت به رأی صادره قبلی هیأت، اتخاذ تصمیم نمایند.

ماده ۷ - در صورتیکه عرصه مورد اعتراض در اراضی واقع که نمایندگی دولت از سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری به سازمان مسکن و شهرسازی یا بنیاد مسکن انقلاب اسلامی منتقل شده باشد هیأت مکلف است، حسب مورد از نمایندگان ارگانهای مذکور بعنوان مطلع دعوت بعمل آورد و نظر کارشناسی آنان را اخذ و در پرونده درج نماید.

تبصره - آراء صادره از هیأت در خصوص اراضی موضوع این ماده از طریق دبیرخانه هیأت جهت اقدامات بعدی (اعم از اعتراض، اجرا و ...) حسب مورد به ارگانهای مذکور در این ماده و نیز اداره ثبت اسناد و املاک ارسال می گردد.

ماده ۸ - هیأت به اعتراضات واصله طبق ضوابط و مقررات مرتبط با موضوع از جمله قانون ملی شدن جنگلها، (مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷) و قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور (مصوب سال ۱۳۴۶) و اصلاحات بعدی آن و قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری (مصوب سال ۱۳۶۷) و اصلاحات بعدی آن و نیز قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی (مصوب سال ۱۳۷۱) و آئین نامه های مربوطه حسب مورد رسیدگی می نماید.

ماده ۹ - هیأت با بررسی کلیه مدارک ارائه شده از سوی معترض یا معترضین با اخذ سوابق و مدارک موجود در اداره منابع طبیعی و آبخیزداری، مدیریت جهاد کشاورزی، اداره ثبت اسناد و املاک و سایر مراجع ذیربط، معاینه محل و عنداللزوم تحقیق از مطلعین و معتمدین و ریش سفیدان محلی و ملاحظه نقشه ها و عکسهای هوایی تفسیر شده، به موضوع رسیدگی و گردشکار پرونده اجرایی و نظر کارشناسی را با مشخصات معترض و موارد اعتراض بدون اجمال و ابهام به همراه فرمهای اظهارنظر کارشناسی در صورتجلسه نوشته به نحوی که گردش کار پرونده اجرای مقررات ملی شدن و نیز رسیدگی مقدماتی و نظریه کارشناسی اعضاء هیات در فرمهای مربوطه مندرج و منعکس باشد را تنظیم و جهت صدور رأی در اختیار قاضی عضو هیأت قرار میدهد.

تبصره ۱- هیأت صرفاً نسبت به تشخیص ملی یا مستثنیات بودن عرصه مورد اعتراض رسیدگی و اتخاذ تصمیم می نماید و از آنجائیکه آراء صادره از هیأت الزاماً به معنای تعیین مالک مستثنیات اعلامی نمی باشد، در صورت صدور رأی نهایی و قطعی مبنی بر مستثنیات بودن، چنانچه اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی علیه یکدیگر مدعی داشتن حقی باشند مرجع رسیدگی به احقاق حق مراجع ذیصلاح قضایی و اداری ذیربط خواهد بود.

تبصره ۲- در صورتیکه محل مورد اعتراض براساس ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و یا اصلاح نقشه و سوابق برابر مقررات و همچنین تطبیق محل مورد اعتراض با نقشه اجرای مقررات، برابر گواهی اداره منابع طبیعی و آبخیزداری بعنوان مستثنیات مشخص شده پرونده اعتراضیه مربوطه مختومه، و دبیرخانه هیأت مکلف است مراتب را در اسرع وقت به معترض ابلاغ نماید.

ماده ۱۰- قاضی عضو هیات با استماع و دریافت نظرات کارشناسی اعضاء هیأت و خبرگان محلی غیر رسمی (در صورت استفاده) و بررسی پرونده رأی خود را مبنی بر ملی یا مستثنیات بودن عرصه مورد اعتراض اعلام می نماید. رأی قاضی هیأت پس از ابلاغ قابل اعتراض در مراجع قضایی ذیصلاح می باشد.

تبصره - نقشه ممهور شده به مهر دبیرخانه و امضاء اعضاء و قاضی هیأت جزء لاینفک رأی می باشد و کلیه مراحل رسیدگی به اعتراضات در مراجع بعدی نیز باید براساس رأی و موقعیت این نقشه صورت پذیرد.

ماده ۱۱ - دبیرخانه هیأت مکلف است رأی قاضی هیأت را بلافاصله با رعایت مقررات قانونی آئین دادرسی مدنی به طرفین ابلاغ نماید.

ماده ۱۲- به منظور نظارت بر حسن اجرای قانون و این آئین نامه دبیرخانه مرکزی در دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور تشکیل خواهد شد این دبیرخانه موظف است هر سه ماه یکبار گزارشات مربوط به چگونگی اجرای قانون و این آئین نامه را به معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور ارائه نماید.

تبره - شرح وظایف دبیرخانه مرکزی و نیز دبیرخانه های استان و شهرستان توسط معاون وزیر و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور تدوین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۳- ادارات ثبت اسناد و املاک در اجرای قانون، همکاری های لازم را با هیأت بعمل آورده و به استعلامات آنان در اسرع وقت پاسخ خواهند داد و پس از صدور رای قطعی نهایی ضمن رعایت تشریفات و مقررات ثبتی و براساس نقشه مورد استناد رأی، نسبت به اصلاح و یا صدور اسناد جدید اقدام می نمایند.

ماده ۱۴- هر یک از اعضاء هیات در صورت وجود مواد مصرح در ماده ۹۱ آئین دادرسی مدنی از اظهار نظر و رسیدگی امتناع نموده و هیات براساس نظرات سایر اعضاء رسیدگی می نماید.

ماده ۱۵- مأمورین و کسانی که مأمور اجرای مقررات قانون و این آئین نامه می باشند هرگاه در اجرای وظایف مقرر مرتکب جرم یا تخلفات اداری شوند به مجازاتی که برای آن تخلف یا جرم در قوانین مقرر است محکوم خواهند شد.

ماده ۱۶- معاونت برنامه ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی بنا به پیشنهاد سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اعتبارات و امکانات لازم را جهت اجرای این قانون پیش بینی و هرساله برای منظور کردن در بودجه کل کشور به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری ارایه می نماید.

ماده ۱۷- سازمانهای جهاد کشاورزی و ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری موظفند از عرصه هایی که در اجرای رأی نهایی و قطعی هیأت بعنوان اراضی منابع ملی تشخیص داده می شود بوسیله مأمورین انتظامی یا یگان حفاظت محل نسبت به رفع تجاوز اقدام نمایند.

ماده ۱۸- به هر یک از اعضاء هیأت و کارکنانی که علاوه بر وظایف خود در اجرای قانون و آئین نامه همکاری می نمایند. متناسب با پیشرفت کار بر طبق دستورالعملی که توسط رئیس سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری تهیه و ابلاغ می گردد با رعایت سایر قوانین مربوطه حق الزحمه پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۹ - با عنایت به تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی دبیرخانه هیات صرفاً تا تاریخ ۱۱/۶/۱۳۹۰ مکلف به پذیرش اعتراض می‌باشد و پس از این تاریخ شعب ویژه، مرجع پذیرش اعتراض می‌باشند.

ماده ۲۰- اصلاحات لازم در این آئین نامه توسط سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور پیشنهاد و پس از تصویب وزارت جهاد کشاورزی جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲۱- این آئین نامه اصلاحی در ۲۱ ماده و ۱۷ تبصره در تاریخ ۹۰/۲/۲۶ به تصویب وزارت جهاد کشاورزی رسیده و جایگزین آیین نامه مصوب ۷۳/۷/۱۶ وزارت جهاد سازندگی سابق گردیده، از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می‌باشد.

شماره: ۹۰/۵۱/۱۶۱۷۳

تاریخ: ۹۰/۰۳/۲۴

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: فرم‌های اصلاحی دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی

باسلام؛

احتراماً، با عنایت به تبصره ۴ ماده ۶ آئین نامه اصلاحی ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی، ابلاغی طی نامه شماره ۰۲۰/۶۲۴۲ مورخ ۹۰/۲/۲۶ وزیر محترم جهاد کشاورزی، بدینوسیله یک فقره جزوه حاوی توضیحات و فرمهای شش گانه دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی ارسال می‌گردد، شایسته است فرمهای مذکور به تعداد کافی در سربرگ اداری هر شهرستان تهیه و در اختیار دبیرخانه هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستانها جهت بهره‌برداری قرار گرفته و از نتیجه این دفتر را مطلع نمایند. ضمناً این بخشنامه جایگزین بخشنامه شماره ۷۴۹۴/۵۱ مورخ ۸۴/۱۰/۱۳ گردیده و از تاریخ ابلاغ لازم‌الرعايه می‌باشد. ۳-۱۷-۰۶۸۹/m

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

توضیحات و نکات قابل توجه

- با عنایت به تبصره (۴) ماده (۶) آیین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی ابلاغی طی شماره ۰۲۰/۶۲۴۲ مورخ ۹۰/۲/۲۶ وزیر محترم جهاد کشاورزی، فرمهای شش گانه دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی به شرح ذیل می باشد.
- ۱- فرم شماره (۱) ارایه اعتراض اشخاص حقیقی و حقوقی: این فرم باتوجه به ماده (۶) آیین نامه تهیه شده و مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی می باشد، تکمیل صحیح و کامل تمام مندرجات این فرم به جهت فراهم آوردن زمینه مناسب بررسی مبتنی بر واقعیت، از اهمیت بسیار زیادی برخوردار می باشد براین اساس معترض و یا معترضین علاوه بر تکمیل پارگراف اول (مشخصات عمومی و میزان اراضی مورد اعتراض و...) می باید مدارک مورد درخواست شش گانه را حسب مورد ارائه نماید.
- ۲- فرم شماره (۲) اخطار رفع نقص: این فرم باتوجه به تبصره (۱) ماده (۶) آیین نامه جهت تکمیل مدارک و رفع نقص پرونده معترض تهیه شده است، دبیرخانه حداکثر یک هفته پس از وصول اعتراض، مدارک معترض یا معترضین را بررسی می نماید و در صورت وجود نواقصی در مدارک ارائه شده، می باید بلافاصله اخطار رفع نقص را در قالب این فرم با تصریح نواقص و ایرادات به معترض یا معترضین ابلاغ نماید.
- ۳- فرم شماره (۳) اعلام تصمیم قاضی در ارتباط با پرونده های رفع نقص نشده: این فرم براساس تبصره (۱) ماده (۶) آیین نامه در صورتی استفاده خواهد گردید که معترض یا معترضین در مهلت ۱۰ روزه موضوع فرم شماره ۲ (اخطار رفع نقص) نسبت به تکمیل پرونده و ارایه مدارک مورد درخواست، اقدام نموده باشد. در صدر این فرم (پیرو نامه...) شماره و تاریخ فرم شماره ۲ درج می گردد.
- ۴- فرم شماره (۴) وصول اعتراض و در نوبت رسیدگی قرار گرفتن اعتراض: این فرم براساس تبصره (۱) ماده (۶) آیین نامه و در مواردی که معترض و یا معترضین از ابتدا مدارک مربوطه را به صورت کامل ارائه و یا پس از اخطار رفع نقص نسبت به تکمیل مدارک اقدام نموده باشند، مورد استفاده قرار می گیرد.

۵- فرم شماره (۵) مربوط به اعتراض مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری: این فرم براساس تبصره (۳) ماده (۶) آیین نامه و در مواردی که بخشی از منابع طبیعی به اشتباه در هنگام اجرای مقررات بعنوان مستثنیات اعلام شده باشد مورد استفاده قرار گرفته و صرفاً توسط مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری امضاء خواهد شد.

۶- فرم شماره (۶) مربوط به گواهی عدم وصول اعتراض و اعتراضات واصله رسیدگی شده: این فرم به منظور صدور گواهی برای اخذ اسناد اراضی ملی به اداره ثبت اسناد و املاک، تکمیل می‌گردد. و شامل دو گزینه می‌باشد که حسب مورد یکی از موارد انتخاب و مورد دیگر با خط تیره علامت گذاری می‌شود.
سایر نکات قابل توجه:

الف: در تمامی فرم‌ها قسمت‌هایی که مصداق و ضرورتی برای تکمیل آن وجود ندارد الزاماً با خط تیره علامت گذاری می‌شود.

ب: دفتر ثبت اعتراضات بر اساس بخشنامه اصلاحی شماره ۸۹/۵۱/۷۳۷۸۸ مورخ ۸۹/۱۲/۰۱ تکمیل و مورد استفاده دقیق قرار گرفته، کلیه آرای صادره توسط قاضی هیأت در دفتر ثبت آراء بطور مسلسل ثبت و سایر مکاتبات دبیرخانه هیأت مانند استعلامات، اظهارهای رفع نقص، صدور گواهی و... در دفتر اندیکاتور مستقل دبیرخانه هیأت ثبت می‌گردد.

ج: مستفاد از تبصره ۱ ماده ۲ آیین نامه، مکاتبات دبیرخانه و فرم‌های (۲ و ۳ و ۴ و ۶) توسط مسئول دبیرخانه هیأت تنظیم و به امضاء رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان می‌رسد.

فرم شماره یک/۱	بسمه تعالی وزارت جهاد کشاورزی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان	شماره: تاریخ: پیوست:
	<p style="text-align: center;">هیأت محترم تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی شهرستان</p> <p style="text-align: center;">سلام علیکم:</p> <p>احتراماً اینجانب ..... فرزند ..... دارای شماره شناسنامه ..... کد ملی ..... صادره از ..... ساکن ..... شماره ..... مورخ ..... به شرح ..... مندرج در ..... مزبور، با ارائه مدارک و مستندات ذیل نسبت به تشخیص و اعلام ملی نمودن میزان ..... از اراضی پلاک ..... بخش ..... موضوع ردیف ..... آگهی شماره ..... مندرج در روزنامه ..... معترض و استدعا دارم مطابق مقررات قانونی مورد رسیدگی قرار گرفته و نتیجه را اعلام فرمایند.</p> <p style="text-align: center;">ضمناً مدارک مورد ارایه ذیل نیز پیوست می باشند:</p> <p>۱- تصویر نسق زراعی منضم به عین گواهی مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان ..... مبنی بر تأیید.....</p> <p>نسق زارعانه در پلاک شماره ..... بخش ..... موسوم به .....</p> <p>۲- براساس مفاد بند (۲) ماده (۱) آئین نامه اصلاحی، تصویر..... بعنوان دلایل مثبت مالکیت اینجانب بر .....</p> <p>۳- تصویر وکالتنامه (در صورت وکالت)</p> <p>۴- نقشه گویا با مختصات UTM مربوط به اراضی مورد اعتراض به همراه فایل نقشه</p> <p>۵- گواهی انحصار وراثت (در موارد ذیربط)</p> <p>۶- سایر مدارک حسب مورد به شرح ذیل</p> <p style="text-align: right;">-۱-۶ -۲-۶ -۳-۶</p> <p style="text-align: center;">با تقدیم احترام: نام و نام خانوادگی: امضاء: تاریخ:</p>	

عنوان: ارائه اعتراض اشخاص حقیقی و حقوقی

<p>فرم شماره دو / ۲</p> <p>عنوان: اخطار رفع نقص</p>	<p>بسمه تعالی</p> <p>وزارت جهاد کشاورزی</p> <p>سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور</p> <p>اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .</p>	<p>شماره:</p> <p>تاریخ:</p> <p>پیوست:</p>
	<p>به :</p> <p>به نشانی :</p> <p>از : دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان</p> <p>با سلام:</p> <p>در پاسخ به درخواست جنابعالی که به شماره ..... مورخ ..... ثبت دفتر اعتراضات این دبیرخانه گردیده، نظر به اینکه مدارک و مستندات تسلیمی دارای نواقص و ایراداتی به شرح ذیل می باشد مقتضی است حداکثر ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ این اخطاریه نسبت به رفع نقص اقدام، در غیر اینصورت مستند به تبصره (۱) ماده (۶) آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۹۰/۲/۲۶ اقدام می گردد.</p> <p>۱- ۲- ۳- ۴- ۵-</p> <p>دبیرخانه هیات تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان...</p>	

فرم شماره سه / ۳ عنوان: اعلام تصمیم مرتبط با پرونده های رفع نقض نشده	شماره: تاریخ: پیوست:	بسمه تعالی وزارت جهاد کشاورزی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
	به : به نشانی : از : دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان با سلام: پیرو نامه شماره ..... مورخ ..... نظر به اینکه در مهلت مقرر نسبت به تکمیل مدارک و رفع نقص اقدام ننموده اید ، لذا موضوع در جلسه مورخ ..... هیأت مطرح و به موجب تبصره (۱) ماده (۶) آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۹۰/۲/۲۶ به پیوست تصمیم شماره..... مورخ..... قاضی محترم هیأت ارسال میگردد . دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان	

فرم شماره چهار / ۴ اعتراض و قرار گرفتن در نوبت رسیدگی عنوان: وصول	شماره: تاریخ: پیوست:	بسمه تعالی وزارت جهاد کشاورزی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
	به : به نشانی : از : دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان با سلام: مستند به تبصره (۱) ماده (۶) آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۹۰/۲/۲۶ به اطلاع میرساند اعتراض شما به شماره ..... مورخ ..... در دفتر اعتراضات ثبت و در نوبت رسیدگی قرار گرفته است. دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان	

<p>فرم شماره پنج / ۵</p> <p>عنوان: ارائه اعتراض منابع طبیعی و آبخیزداری</p>	<p>بسمه تعالی</p> <p>وزارت جهاد کشاورزی</p> <p>سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور</p> <p>اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان</p>
	<p>شماره:</p> <p>تاریخ:</p> <p>پیوست:</p>
<p>هیأت محترم تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع ماده ۲ قانون حفظ حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی شهرستان</p> <p style="text-align: right;">با سلام:</p> <p>احتراماً، اینجانب ..... مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ..... با تقدیم مدارک ذیل و مستند به تبصره (۳) ماده (۶) آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۹۰/۲/۲۶ با عنایت به اینکه ..... از اراضی ملی پلاک شماره ..... بخش ..... موسوم به ..... که در نقشه پیوست مشخص و به موجب برگ تشخیص شماره ..... و آگهی شماره ..... بعنوان مستثنیات تشخیص داده شده است، بدینوسیله اعتراض خود را تقدیم و تقاضای رسیدگی دارم.</p> <p>۱- نقشه محل مورد اعتراض حاوی نقاط UTM.</p> <p>۲- عکس هوایی سال مقارن قانون ملی شدن از محل مورد اعتراض و تفسیر آن</p> <p>۳- سایر دلائل و مستندات به شرح ذیل.</p> <p style="text-align: right;">۳-۱</p> <p style="text-align: right;">۳-۲</p> <p style="text-align: right;">۳-۳</p> <p style="text-align: center;">مترمربع</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">هکتار</p> <p style="text-align: center;">مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان</p>	

فرم شماره شش / ۶ عنوان: گواهی عدم وصول اعتراض ، اعتراضات واصله رسیدگی شده	شماره: _____ تاریخ: _____ پیوست: _____	بسمه تعالی وزارت جهاد کشاورزی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
	<h2>گواهی</h2> <p>به : اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان از : دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان</p> <p style="text-align: right;">با سلام،</p> <p>بدینوسیله گواهی می شود تا تاریخ انقضاء مهلت قانونی، نسبت به پلاک شماره ..... بخش ..... موسوم به ..... موضوع ردیف ..... آگهی منتشره به شماره ..... در روزنامه های ..... در خصوص اجرای مقررات قانون ملی شدن جنگلها، مراتع: ☐ اعتراضی به این دبیرخانه واصل نگردیده است.</p> <p>☐ تعداد ..... فقره اعتراض در مهلت مقرر واصل که منجر به رسیدگی و صدور ..... فقره رأی گردیده است.</p> <p style="text-align: center;">دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان</p>	

شماره: ۹۰/۵۱/۱۷۱۳۱

تاریخ: ۹۰/۰۳/۲۹

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری منطقه جیرفت و کهنوج

با سلام؛

احتراماً، عطف به نامه شماره ۲۱۴/۹۰/۳۸۴۰ مورخ ۹۰/۳/۲۲ در خصوص تعیین مسئول دبیرخانه هیأت ماده واحده و کارشناس جنگل و مرتع عضو کمیسیون ماده واحده اعلام می دارد؛

اشخاص حقیقی که با رعایت تبصره ذیل ماده ۳۲ قانون مدیریت خدمات کشوری بصورت مستقیم و بلاواسطه رابطه قراردادی یا استخدامی با ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری را دارند با رعایت تشریفات بند ۵ ماده یک آئین نامه اصلاحی قانون ماده واحده به شماره ۰۲۰/۶۲۴۲ مورخ ۹۰/۲/۲۶ بعنوان عضو (کارشناس جنگل و مرتع) در هیأت‌های مذکور و همچنین به عنوان مسئول دبیرخانه میتوانند ایفای وظیفه نموده ضمن آنکه عضویت یک کارشناس جنگل و مرتع در چند هیأت نیز بلامانع می باشد. M. ۵۸۰-۲۴-۳

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

رونوشت:

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان جهت اطلاع و اقدام

شماره: ۹۰/۵۱/۱۷۰۹۱

تاریخ: ۹۰/۰۳/۲۹

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: تعیین حدود وظایف دبیرخانه های ماده واحده

با سلام؛

احتراماً، به استحضار میرساند، با عنایت به تعیین حدود وظایف دبیرخانه های ماده واحده به موجب آئین نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی سابق و آئین نامه اصلاحی اخیرالتصویب که در مورخ ۹۰/۲/۲۶ توسط وزیر محترم ابلاغ گردیده و پیرو بخشنامه ها و دستورالعمل های صادره در خصوص حدود وظایف دبیرخانه های

مارالذکر، بعضاً مشاهده می گردد که دبیرخانه خارج از حدود وظایف خود نسبت به الزام معترضین اقدام و مشارالیهم را جهت اخذ سند مجزا برای پلاک فرعی به ادارات ثبت مربوطه هدایت می نمایند. لذا لازم است ضمن تذکر جدی به دبیرخانه های مذکور تأکید گردد که ملاک بررسی اعتراض اشخاص دریافت مدارک لازم و احصاء موقعیت محل اعتراض در محدوده اراضی ملی پلاک می باشد، نه الزاماً فرعی یا اصلی بودن پلاک موردنظر، در هر صورت تصمیم در خصوص قابل رسیدگی بودن اعتراض یا غیر قابل رسیدگی بودن آن هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی می باشند و نه دبیرخانه های مربوطه به عبارت دیگر دبیرخانه در حدود وظایف تعیین شده نسبت به تشکیل پرونده و اخذ مدارک لازم اقدام نموده و برای اتخاذ تصمیم در اختیار هیأت قرار می دهد و رأساً مجاز به اتخاذ تصمیم در خصوص پذیرش یا عدم پذیرش اعتراض و یا الزام معترض مبنی بر اخذ اسناد مالکیت نمی باشند. مراتب جهت استحضار و بهره برداری و ابلاغ به کلیه دبیرخانه های تعیین تکلیف اراضی اختلافی ارسال می گردد. ۳-۱۷-۰۶۸۴/m.۵۵

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۹۰/۱/۱۹۲۶۱

تاریخ: ۹۰/۰۴/۰۶

پیوست: دارد

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

سلام علیکم؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۱/۱۱۷۰۵ مورخ ۹۰/۳/۳ موضوع ابلاغ آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی به شماره ۰۲۰/۶۲۴۲ مورخ ۹۰/۲/۲۶ از سوی وزیر محترم جهاد کشاورزی، و بمنظور رعایت حقوق قانونی اشخاص و جلوگیری از تشکیل بی رویه پرونده ها در محاکم قضایی، بدینوسیله نحوه بررسی و تعیین تکلیف آن دسته از آراء هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی که بر مستثنیات بودن تمام یا بخشی از عرصه مورد اعتراض اتخاذ تصمیم شده (علیه منابع طبیعی رأی صادر شده است) به شرح ذیل جهت رعایت دقیق اعلام می گردد:

۱- کلیه آراء فوق الذکر به همراه پرونده های مربوطه حاوی فرمهای اظهارنظر کارشناسی اعضاء هیأت و نقشه محل مورد اعتراض بلافاصله و قبل از هرگونه اقدامی در اختیار کارگروهی به مسئولیت مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری و متشکل از افراد ذیل قرار می گیرد:

الف- معاون حفاظت و امور اراضی یا رئیس اداره ممیزی اراضی اداره کل بعنوان دبیر

ب - مدیر امور اراضی سازمان جهاد کشاورزی

ج - رئیس اداره حقوقی اداره کل

د - رئیس اداره مهندسی و مطالعات اداره کل

۲- کارگروه فوق الذکر، مدارک ارائه شده به همراه سوابق اجرای مقررات ملی شدن و تفسیر عکسهای هوایی مقارن اجرای قانون محدوده مورد اعتراض و سایر دلایل و مستندات فنی و حقوقی مرتبط را بررسی و نظریه خود در خصوص عرصه موضوع رأی را با ذکر کلیه دلایل و مدارک و مستندات موضوع رأی صادره، صورتجلسه و بوسیله مسئول کارگروه جهت اجراء ابلاغ می نماید.

۳- چنانچه براساس نظریه کارگروه مذکور و بر اساس مندرجات صورتجلسه فوق الذکر، مستثنیات بودن عرصه مورد رأی محرز باشد از اعتراض نسبت به اینگونه آراء در مراجع قضایی خودداری و ضمن پذیرش رأی، سوابق اجرای مقررات پلاک مربوطه اصلاح می گردد.

۴- در صورتیکه بر اساس نظریه کارگروه مذکور عرصه مورد رأی همچنان از مصادیق اراضی ملی تشخیص داده شود، اداره حقوقی اداره کل با همکاری اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مراحل اعتراض را پیگیری می نماید.

۵- مراحل و اقدامات فوق به نحوی انجام پذیرد که در اسرع وقت اقدام لازم معمول گردد. بدیهی است در هر زمان و در صورت احراز مستندات مکتوم که مؤثر در اثبات ملی بودن عرصه های موضوع آراء این دستورالعمل باشد به تشخیص اینجانب نسبت به اعتراض در مراجع قضایی اقدام لازم صورت پذیرد.

۶- ضمناً از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، بخشنامه شماره ۱۱۰۵۰/۵ مورخ ۸۴/۱۱/۳ کان

لم یکن تلقی می گردد. ۰۵۵۵/m.۷-۳

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۲۰/۶۸۰۴

تاریخ: ۹۰/۲/۳۱

جناب آقای سلاجقه**معاون محترم وزیر رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور**

سلام علیکم

پیرو ابلاغیه شماره ۰۲۰/۶۲۴۲ مورخ ۹۰/۲/۲۶ موضوع آیین‌نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۱۳۶۷ و به منظور رعایت حقوق قانونی اشخاص و جلوگیری از تشکیل پرونده‌های بی‌مورد در محاکم قضایی که نوعاً موجب نارضایتی مردم و متضمن صرف وقت و تحمیل هزینه به دولت می‌باشد، ضرورت دارد حداکثر ظرف مدت ۲۰ روز رویه و ساز و کار مناسبی برای کل کشور تدوین و ابلاغ گردد، به طوری که آن دسته از آراء کمیسیون ماده واحده که بر مستثنیات بودن عرصه مورد اعتراض اتخاذ تصمیم شده، با تدقیق در اسناد و مدارک موجود و بررسی‌های علمی و فنی چنانچه مستثنیات بودن عرصه موضوع رأی محرز می‌باشد از اعتراض نسبت به این گونه آراء در مراجع قضایی خودداری و با توجه به قطعیت آن در راستای اجرای مفاد رأی، وفق مقررات و مقررات اقدامات لازم به عمل آید.

نظارت بر حسن اجرا به عهده جنابعالی بوده و لازم است نتیجه اقدامات انجام شده را به صورت سه ماهه به اینجانب گزارش نمایید.

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

شماره نامه: ۹۰/۵۱/۲۱۹۵۴

تاریخ نامه: ۹۰/۰۴/۲۰

پیوست: ندارد

دورنگار**مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه**

باسلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۱/۱۹۲۶۱ مورخ ۹۰/۴/۶ در خصوص نحوه بررسی و تعیین تکلیف آراء علیه منابع طبیعی، به استحضار میرساند، کارگروه تعیین شده در

بخشنامه فوق الذکر صرفاً وظیفه بررسی آراء علیه صادره از هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی را بعهدده دارد و سایر وظایف و ترکیب کمیته های فنی ممیزی ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری برابر دستورالعمل شماره ۴۶۱۱/۵ مورخ ۸۳/۵/۱۸ معاون محترم وزیر و رئیس وقت سازمان همچنان به قوت خود باقی می باشد.

قابل ذکر است تشکیل مستمر و منظم جلسات کار گروه موصوف و نیز کمیته فنی ممیزی اراضی و حسب مورد انجام وظایف محوله مورد تأکید می باشد. ۴-۱۹-۱۰۶۹/m.

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۹۰/۵۱/۲۲۷۶۱

تاریخ: ۹۰/۰۴/۲۲

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: فرم های اصلاحی نظریه کارشناسی اعضاء هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی با سلام ؛

احتراماً ، با عنایت به تبصره ۴ ماده ۶ آئین نامه اصلاحی ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی ، ابلاغی طی نامه شماره ۰۲۰/۶۲۴۲ مورخ ۹۰/۲/۲۶ وزیر محترم جهاد کشاورزی، بدینوسیله فرمهای نظریه کارشناسی اعضاء هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی به انضمام صورتجلسه بازدید اعضاء و فرم گردشکار پرونده که حاصل جمعبندی نظرات استانها و کارشناسان این دفتر می باشد جهت اجرا ابلاغ میگردد. لازم است بدو فرم مربوط به گردش کار توسط دبیرخانه هیأت به صورت کامل و خوانا تکمیل و در اختیار اعضاء محترم هیأت قرار گیرد و پس از بازدید از عرصه و تنظیم صورتجلسه بازدید ، اعضاء هیأت حسب مورد نسبت به تکمیل فرم های ذیربط اقدام نمایند. ضمناً این بخشنامه جایگزین بخشنامه شماره ۱۴۱۴۱/۵۱ مورخ ۸۳/۱۲/۱۰ گردیده و

از تاریخ ابلاغ لازم الرعایه می باشد. ۴-۱۲-۰۶۶۶/m.

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

بسمه تعالی	کلاس پرونده، تاریخ تنظیم، نام معترض.
سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان	
گردشکار	
الف - مشخصات معترض :	
نام و نام خانوادگی	با مدارک مثبت موضوع ماده ۱ آئین نامه اصلاحی شامل:
(۱)	(۲)
(۳)	
مساحت مورد اعتراض	متر مربع/هکتار منضم به نقشه با مقیاس ..... واقع در پلاک ..... بخش
ثبتي	شهرستان ..... موسوم به ..... در ..... قطعه، درای نقاط GPS با سیستم مختصات UTM به
شرح	..... می باشد.
ب - سوابق اجرای مقررات :	
به موجب برگ تشخیص شماره ..... مندرج در آگهی شماره ..... پلاک مذکور به مساحت کل ..... هکتار	
دارای ..... هکتار منابع ملی و ..... هکتار مستثنیات مشمول اجرای مقررات گردیده و بدلیل عدم اعتراض / رأی	
کمیسیون	ماده ۵۶ ☐ قطعیت یافته و سند مالکیت منابع ملی به مساحت ..... هکتار صادر ☐ شده است
	ماده واحده ☐ نشده است ☐
ج - سایر اطلاعات عرصه مورد اعتراض	
در محدوده و حریم شهر واقع ☐ می باشد	* مالکیت دولت به مسکن شهرسازی تغییر نمایندگی داده ☐ شده است
☐ نمی باشد	☐ نشده است
در محدوده روستا براساس طرح هادی واقع ☐ می باشد	* عرصه به بنیاد مسکن تحويل ☐ شده است
☐ نمی باشد	☐ نشده است
* پرونده تخریب اراضی ملی ☐ دارد	* منجر به صدور رأی مرجع قضایی ☐ شده است
☐ ندارد	☐ نشده است
* معترض قبلا در هیأت ماده واحده سابقه تشکیل پرونده ☐ دارد	* برای کل پلاک سابقه صدور رأی هیأت ☐ دارد
☐ ندارد	☐ ندارد
* واگذاری به اشخاص انجام ☐ گرفته است	* پروانه چرا یا طرح مرتعداری ☐ دارد
☐ نگرفته است	☐ ندارد
دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان	
مهر و امضا	

کلاس پرونده: تاریخ تنظیم: نام معترض:	بسمه تعالی	سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .....
<p>صورتجلسه بازدید از عرصه مورد اعتراض در اجرای ماده ۹ آئین نامه اصلاحی ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی و با عنایت به گردش کار پرونده کلاس فوق در تاریخ ..... افراد ذیل از اراضی مورد اعتراض آقای/خانم ..... واقع در پلاک ..... بخش ..... موسوم به ..... بازدید بعمل آوردند، که نتیجه مشاهدات با توجه به تطبیق نقشه مورد اعتراض با طبیعت به شرح ذیل می باشد. ضمناً نظرات کارشناسی اعضاء هیأت جداگانه در قالب فرمهای مربوطه در اختیار دبیرخانه هیأت، جهت ملاحظه و صدور رأی قاضی محترم هیأت قرار خواهد گرفت. نتیجه بازدید:</p>		
محل امضاء	نام و نام خانوادگی	سمت
		۱- قاضی کمیسیون
		۲- مدیر جهاد کشاورزی شهرستان
		۳- رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان
		۴- عضو جهاد کشاورزی (کارشناس جنگل و مرتع)
		۵- عضو هیأت واگذاری زمین
۲-		۶- عضو شورای اسلامی روستا یا عشایر محل ۱-
		۷- نقشه بردار
		۸- ارائه دهنده (معترض یا نماینده قانونی وی)

کلاس پرونده: تاریخ تنظیم: نام معترض:	بسمه تعالی	سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .....
<p>نظریه کارشناسی رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری و عضو هیأت شهرستان..... با در نظر گرفتن مفاد و تعاریف مندرج در قانون ملی شدن جنگلهای کشور به خصوص ماده یک آن، قانون حفاظت و بهر برداری از جنگلها و مراتع و قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی و نتایج تفسیر عکسهای هوایی ۱:۴۰۰۰۰ یا ۱:۲۰۰۰۰ منطقه مربوط به سال ..... به شماره های ..... و بازدید از محل و تحقیقات محلی و استفاده از مدارک و مستندات مضبوط در ادارات ذیربط و بررسی وضعیت سایر اراضی این پلاک که بعنوان مستثنیات اعلام شده است. لذا باتوجه به موارد فوق الذکر و توضیحات ذیل: اینجانب ..... بعنوان عضو هیأت، اعتراض مربوط به میزان کل/قسمتی از عرصه مورد اعتراض را به مساحت ..... مترمربع/هکتار برابر نقشه پیوست را وارد می دانم/نمی دانم. تاریخ وصول و محل مهر دبیرخانه نام و نام خانوادگی محل امضاء</p>		

کلاس پرونده:	بسمه تعالی
تاریخ تنظیم:	سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
نام معترض:	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .....
<p>نظریه کارشناسی کارشناس جنگل و مرتع و عضو هیأت شهرستان .....</p> <p>با در نظر گرفتن مفاد و تعاریف مندرج در قانون ملی شدن جنگلهای کشور به خصوص ماده یک آن، قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی و نتایج تفسیر عکسهای هوایی ۱:۴۰۰۰۰ یا ۱:۲۰۰۰۰ منطقه مربوط به سال .....</p> <p>به شماره های ..... و بازدید از محل و تحقیقات محلی و استفاده از مدارک و مستندات مضبوط در ادارات ذیربط ، عرصه مورد اعتراض در محدوده ای با مشخصات ذیل قرار دارد.</p> <ul style="list-style-type: none"> • توپوگرافی منطقه مورد نظر با شیب ..... درصد به صورت دشت (تا ۰.۳٪) / تپه ماهور (بین ۳ تا ۰.۷٪) / کوهستان (بین ۷ تا ۲۰٪) / کوهستان سخت (بین ۲۰ تا ۶۰٪) / کوهستان خیلی سخت (بیش از ۶۰٪) است. • محدوده فوق در حوزه آبخیز ..... قرار گرفته و پوشش غالب منطقه ..... می باشد و از نظر پوشش گیاهی دارای وضعیت (ضعیف/متوسط/خوب) ظرفیت (ضعیف/متوسط/خوب) و گرایش (منفی/ثابت/مثبت) میباشد. • عرصه مورد اعتراض در حال حاضر دارای پوشش ..... می باشد. <p>لذا با عنایت به موارد فوق الذکر و توضیحات ذیل:</p> <p>اینجانب..... بعنوان عضو هیأت اعتراض مربوط به میزان کل/قسمتی از عرصه مورد اعتراض را به مساحت ..... مترمربع/هکتار برابر نقشه پیوست را وارد می دانم/نمی دانم.</p> <p>تاریخ وصول و محل مهر دبیرخانه نام و نام خانوادگی امضاء</p>	

کلاس پرونده:	بسمه تعالی
تاریخ تنظیم:	سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
نام معترض:	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .....
<p>نظریه کارشناسی عضو هیأت واگذاری زمین (نماینده مدیریت امور اراضی) و عضو هیأت شهرستان.....</p> <p>با در نظر گرفتن مفاد و تعاریف مندرج در قانون ملی شدن جنگلهای کشور به خصوص ماده یک آن، قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی و با عنایت به آئین نامه های مربوطه و نیز بازدید از محل و تحقیقات صورت گرفته و براساس (سوابق اصلاحات ارضی) گواهی می شود اراضی مورد اعتراض، مشمول مرحله .....</p> <p>مقررات اصلاحات ارضی گردیده است/نگردیده است و معترض یا معترضین دارای ..... سهم نسق زراعی می باشد/ نمی باشد.</p> <ul style="list-style-type: none"> • میزان ..... نسق زراعی به زارعین تخصیص و مابقی به میزان ..... در سهم مالک و ..... در سهم دولت باقیمانده است. • میزان سهم نسق معترض یا معترضین ..... هکتار/ مترمربع می باشد. <p>لذا باتوجه به موارد فوق الذکر و توضیحات ذیل:</p> <p>اینجانب ..... بعنوان عضو هیأت، اعتراض مربوط به میزان کل/قسمتی از عرصه مورد اعتراض را به مساحت ..... مترمربع/هکتار برابر نقشه پیوست را وارد می دانم/نمی دانم.</p> <p>تاریخ وصول و محل مهر دبیرخانه نام و نام خانوادگی محل امضاء</p>	

کلاس پرونده:	بسمه تعالی
تاریخ تنظیم:	سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
نام معترض:	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .....
<p>نظریه کارشناسی مدیر جهاد کشاورزی و عضو هیأت شهرستان.....</p> <p>با در نظر گرفتن مفاد و تعاریف مندرج در قانون ملی شدن جنگلهای کشور به خصوص ماده یک آن، قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی و با عنایت به آئین نامه ها مربوطه و نیز بررسی سوابق موجود در مدیریت جهاد کشاورزی و آمار و گواهی مراکز خدمات کشاورزی، دارای اطلاعات به شرح ذیل میباشد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • اراضی مورد اعتراض به لحاظ بعنوان اراضی دارای سابقه کشاورزی قلمداد می گردد/نمی گردد. • وضعیت خاک عرصه مورد اعتراض به لحاظ سوابق، دلالت بر سابقه کشاورزی به مدت ..... سال دارد. • اراضی مورد اعتراض بصورت ..... و آبیاری از طریق قنات/ چاه و ..... انجام می گیرد. <p>لذا با توجه به موارد فوق الذکر و توضیحات ذیل:</p> <p>اینجانب ..... بعنوان عضو هیأت، اعتراض مربوط به میزان کل/ قسمتی از عرصه مورد اعتراض را به مساحت ..... مترمربع/ هکتار برابر نقشه پیوست را وارد می دانم/ نمی دانم.</p> <p>تاریخ وصول و محل مهر دبیرخانه نام و نام خانوادگی محل امضاء</p>	

کلاسه پرونده:	بسمه تعالی
تاریخ تنظیم:	سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
نام معترض:	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان.....
<p>نظر کارشناسی عضو شورای اسلامی روستا/عشایر محل..... و عضو هیأت اینجانب ..... فرزند ..... باتوجه به معرفی نامه شماره ..... و با در نظر گرفتن قانون ملی شدن جنگلهای کشور و قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی و همچنین بررسی سوابق، تحقیق از مطلعین محلی و ریش سفیدان روستا بنامهای ..... و ..... و ..... که از قدیم الایام در منطقه سکونت داشته اند و همچنین بازدید از وضعیت اراضی کشاورزی و مستحذات روستا، اطلاعات مربوط به اراضی مورد اعتراض را به شرح ذیل اعلام می دارم .</p> <ul style="list-style-type: none"> • عرصه مذکور مورد چرای دام و بهره برداری روستا قرار می گیرد/ نمی گیرد. • از قدیم الایام توسط ..... کشت می شده است/ نمی شده است. • در حال حاضر اراضی مذکور بصورت ..... و تحت بهره برداری ..... می باشد. <p>لذا با توجه به موارد فوق الذکر و توضیحات ذیل :</p>	
<p>اینجانب ..... بعنوان عضو هیأت ، اعتراض مربوط به میزان کل/ قسمتی از عرصه مورد اعتراض به مساحت ..... مترمربع/ هکتار برابر نقشه پیوست را وارد می دانم/ نمی دانم.</p>	
نام و نام خانوادگی محل امضاء	تاریخ وصول و محل مهر دبیرخانه

شماره: ۹۰/۵۱/۲۸۲۴۱

تاریخ: ۹۰/۰۵/۱۹

پیوست: دارد

دورنگار - فوری

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: بستن دفتر ثبت اعتراضات ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی

باسلام؛

احتراماً، با عنایت به تبصره (۱) ماده (۹) قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و در راستای ماده (۱۹) آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۹۰/۲/۲۶، در ارتباط با اتمام مهلت پذیرش ثبت اعتراضات در دبیرخانه های هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و با توجه به حساسیت و اهمیت بستن دفاتر ثبت اعتراضات در فرجه قانونی مذکور، مقتضی است آن اداره کل نسبت به بستن دفاتر ثبت اعتراضات دبیرخانه هیأت شهرستانهای تابعه با مد نظر قراردادن موارد ذیل (با عنایت به تفکیک وظایف صورت پذیرفته در سطوح شهرستان و استان) اقدام نماید:

- بخش اول اقدامات شهرستان

- ۱- تاریخ بستن دفتر ثبت اعتراضات پایان وقت اداری روز ۹۰/۶/۱۲ می باشد.
- ۲- بستن دفتر مذکور در هر شهرستان از طریق کمیته سه نفره ذیل انجام خواهد شد:
  - الف) رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری.
  - ب) رابط حراست.
  - ج) مسئول دبیرخانه هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی.
- ۳- لازم است کمیته صدرالذکر در پایان وقت اداری روز ۹۰/۶/۱۲ طی جلسه ای در محل اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان اقدامات ذیل را انجام دهد.
  - ۱-۳- کمیته کلیه ردیفهای جامانده بین شماره های ثبت شده را با خط قرمز به صورت غیر قابل درج خط کشی نماید.
  - ۲-۳- کمیته می بایست پس از کشیدن خط قرمز در ذیل آخرین اعتراض در آخرین صفحه استفاده شده دفتر ثبت اعتراضات، نسبت به امضاء و ممهور نمودن به مهر هیأت

در ذیل آن اقدام نماید. ضمن آنکه علاوه بر امضاء و مهر دبیرخانه، نسبت به ذکر آخرین شماره و تاریخ ثبت آن نیز در همان صفحه اقدام نمایند.

۴- پس از بستن دفتر ثبت اعتراضات، فرم شماره (۱) به عنوان صورتجلسه، در سه (۳) نسخه تکمیل، امضاء و ممه‌ور به مهر هیأت می‌گردد.

۵- رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان و مسئول دبیرخانه هیأت موظف اند تا پایان وقت اداری ۹۰/۶/۱۳ با حضور در اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان، نسبت به ارائه نسخ فرم تکمیل شده شماره (۱) به همراه دفتر ثبت اعتراضات جهت بررسی و تأیید نهایی، به اداره کل اقدام نمایند.

۶- بدیهی است با عنایت به اینکه وظیفه رسیدگی به اعتراضات ثبت شده تا پایان وقت اداری ۹۰/۶/۱۲ کما فی سابق با هیأت می‌باشد، لذا مسئول دبیرخانه هیأت شهرستان موظف است نسبت به حفظ دفاتر، مدارک و پرونده های موجود (چه رسیدگی گردیده و چه رسیدگی نشده) دقت و توجه کافی و لازم را به عمل آورد.

بخش دوم اقدامات استان

۱- لازم است اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان حداکثر تا مورخ ۹۰/۶/۱ نسبت به ابلاغ و ارسال این دستورالعمل و ضوابط پیوست به دبیرخانه های تابعه شهرستانی اقدام و همزمان با آن نسبت به ارسال دعوتنامه جهت حضور رئیس اداره و مسئول دبیرخانه هیأت شهرستان در اداره کل برای روز ۱۳/۶/۹۰ مبادرت نماید.

۲- با عنایت به وظیفه مندی سازمان متبوع در ارزیابی نتایج اقدامات اجرایی ناشی از تبصره (۱) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و اعلام به مراجع ذیصلاح، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان می‌باید بر اساس مندرجات فرمهای شماره (۱)، نسبت به جمع بندی نهایی آمار و ارقام استانی اقدام و حداکثر تا تاریخ ۹۰/۶/۲۵ نسبت به ارسال اطلاعات به دفتر ممیزی اراضی سازمان مبادرت نماید. اطلاعات ارسالی شامل فرم شماره ۲ (مربوط به اطلاعات استانی بستن دفتر ثبت اعتراضات) به همراه فرم شماره یک (صورتجلسه بستن دفتر ثبت اعتراضات) به تعداد شهرستانهای استان می‌باشد.

۱-۲ در هر اداره کل وظیفه بررسی و کنترل دفاتر ثبت اعتراضات و رفع نواقص احتمالی فرمهای (شماره یک) دریافتی از شهرستانها به عهده کمیته ذیل می‌باشد:

الف- معاون حفاظت و امور اراضی

ب- رئیس اداره حقوقی

ج- رئیس اداره حراست

د- رئیس اداره ممیزی اراضی

۲-۲- یک نسخه از فرم شماره (۱) پس از تأیید توسط کمیته استانی به آخرین صفحه ثبت شده دفتر اعتراضات الصاق گردد.

۲-۳- تأیید نهایی اطلاعات مأخوذه جمع بندی شده ، توسط مدیر کل ، در ذیل فرم شماره (۲) صورت خواهد پذیرفت.

تذکرات :

۱- در صورت اعلام هر گونه تعطیلی در روز ۱۲ شهریور (با عنایت به ماده ۴۴۴ قانون آئین دادرسی)، آخرین روز مهلت پذیرش اعتراضات ، پایان وقت اداری روز بعد از تعطیلی تعیین و تاریخ اقدامات فوق الذکر به همان نسبت اصلاح خواهد شد .

۲- لازم به ذکر است که سایر اطلاعات تکمیلی از جمله میزان آراء علیه ، له ، اراضی مورد اعتراض ، سطوح افزایش مستثنیات و افزایش منابع ملی اعلام شده متعاقباً از طریق این دفتر درخواست خواهد گردید.

۳- در صورت ارسال اعتراضات ثبت شده رسیدگی نشده به شهرستانهای همجوار در اجرای تقسیمات کشوری لازم است آمار مربوط به ثبت اعتراضات توسط دبیرخانه هیأت مقصد اعلام گردد.

۴- دو برگ فرم ، یک برگ توضیحات تکمیلی و یک برگ گردش کار پیوست این بخشنامه می باشد.

۵- مستفاد از تبصره ۲ ماده ۲ آئین نامه اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی نظارت بر حسن اجرای این بخشنامه در هر اداره کل برعهده مدیرکل منابع طبیعی و آبخیز داری استان می باشد و در این راستا هر گونه تخلفی مشمول مفاد ماده (۱۵) آئین نامه اصلاحی مذکور خواهد بود.

تذکر مهم : مقتضی است ضمن اعلام وصول این بخشنامه حداکثر تا تاریخ ۹۰/۶/۱ به دفتر ممیزی اراضی ، از ابلاغ و وصول آن به واحدهای شهرستانی

تابعه نیز اطمینان حاصل نمایند. ۴-۲۰-۱۰۸۵/m

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

« بسمه تعالی »

فرم شماره (۱)

صور تجلسه بستن دفتر ثبت اعتراضات قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی (مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲)

استان:		شهرستان:	تاریخ تنظیم:
ردیف	عنوان	شرح	ملاحظات
۱	تاریخ ثبت اولین اعتراض		
۲	تعداد کل صفحات پر شده دفتر (صفحه).		
۳	تعداد اعتراضات ثبت شده از ابتدا تا زمان بستن دفتر (فقره)		
۴	تعداد اعتراضات ثبت شده پس از آگهی تبصره (۱) ماده (۹) تا زمان بستن دفتر (فقره)		
۵	تعداد ردیفهای مخدوش به همراه ذکر شماره .		
۶	تعداد شماره های خالی (جا مانده) مابین اعتراضات ثبت شده (شماره ها نیز ذکر شود):		
۷	تعداد اعتراضات رسیدگی شده (فقره).		
۸	تعداد اعتراضات در دست بررسی (رسیدگی نشده) فقره.		
۹	تعداد کل آراء صادره (فقره)		
۱۰	تعداد اعتراضاتی که به دلیل عدم رفع نقص از رسیدگی خارج شده اند		
اعضای کمیته شهرستانی			
۱۲	اعضاء کمیته (شهرستان)	سمت	نام و نام خانوادگی
		رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری	امضاء و مهر هیأت
		رابط (نماینده) حراست	
		مسئول دبیرخانه	
اعضای کمیته استانی			
۱۳	اعضاء کمیته (اداره کل)	معاون حفاظت و امور اراضی	
		رئیس اداره حقوقی	
		رئیس اداره حراست	
		رئیس اداره ممیزی اراضی	

« بسمه تعالی »

فرم شماره (۲)

اطلاعات دفاتر ثبت اعتراض هیاتهای تعیین تکلیف اراضی اختلافی پس از انقضای مهلت قانونی موضوع تبصره ۱

ماده ۹ قانون افزایش بهره وری استان..... به تفکیک شهرستان

ملاحظات	تعداد کل آراء صادر شده (فقره)		تعداد کل اعتراضات رسیدگی نشده (فقره)	تعداد کل اعتراضات رسیدگی شده (فقره)	تعداد کل اعتراضات ثبت شده از زمان انتشار آگهی تبصره (۱) ماده (۹) تا هنگام بستن دفتر (فقره)	تعداد کل اعتراضات ثبت شده از ابتدا تا زمان بستن دفتر (فقره)	شهرستان	ردیف
	رای	قرار						
								۱
								۲
								۳
								۴
								۵
								۶
								۷
								۸
								۹
								۱۰
								۱۱
								۱۲
								۱۳
								۱۴
								۱۵
								جمع

تنظیم کننده : رئیس اداره ممیزی اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری

تأیید کننده : مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری

نام و نام خانوادگی : امضاء نام و نام خانوادگی : امضاء نام و نام خانوادگی : امضاء

توضیحات نحوه تکمیل فرم های شماره (۱) و (۲)

الف - توضیحات فرم شماره (۱)

ردیف	عنوان	توضیحات تکمیلی
۱	تاریخ ثبت اولین اعتراض	تاریخ ثبت اولین اعتراض (شماره یک) در دفتر ثبت اعتراضات
۲	تعداد کل صفحات پر شده دفتر (صفحه)	تعداد کل صفحات از صفحه اول تا صفحه ای که آخرین اعتراض در آن ثبت شده باشد
۳	تعداد اعتراضات ثبت شده از ابتدا تا زمان بستن دفتر (فقره)	تعداد اعتراضات از شماره یک تا آخرین اعتراض (ممکن است بین شماره های ثبت شده تعدادی از شماره ها به هر دلیلی خالی باشد که جزء آمار محسوب نمی شود)
۴	تعداد اعتراضات ثبت شده پس از آگهی تبصره (۱) ماده (۹) تا زمان بستن دفتر (فقره)	اعتراضات ثبت شده از تاریخ ۸۹/۹/۳۰ (زمان اولین انتشار آگهی سراسری) تا آخرین اعتراض ثبت شده
۵	تعداد ردیف های مخدوش به همراه ذکر شماره	شماره هایی که به هر دلیلی دارای خط خوردگی و لاک گرفتگی باشد تعداد و شماره آنها در فرم شماره (۱) ذکر گردد.
۶	تعداد ردیف های خالی (جا مانده) مابین اعتراضات ثبت شده :	در صورت وجود ردیف های جامانده بین اعتراضات ثبت شده تعداد کل در فرم شماره (۱) ذکر گردد.
۷	تعداد اعتراضات رسیدگی شده (فقره).	تعداد اعتراضاتی که مورد رسیدگی هیأت قرار گرفته و منجر به صدور رأی گردیده است .
۸	تعداد اعتراضات در دست بررسی (رسیدگی نشده) فقره.	تعداد اعتراضاتی که منجر به صدور رأی یا قرار نشده و در نوبت رسیدگی قرار دارند.
۹	تعداد کل آراء صادره (فقره)	تعداد آرائی که توسط قاضی هیأت صادر شده باشد.
۱۰	تعداد اعتراضاتی که به دلیل وجود نواقص از رسیدگی خارج شده اند	اعتراضاتی که بواسطه قرار توسط قاضی هیأت و یا قبلاً توسط مسئول دبیرخانه به استناد تبصره ۵ ماده ۴ آئین نامه قبلی از دور رسیدگی خارج شده باشند.
۱۱	اعضای کمیته شهرستانی	شامل افراد ذکر شده در فرم شماره (۱) می باشد که اطلاعات ردیف ۱ الی ۱۰ را که توسط مسئول دبیرخانه هیأت تکمیل گردیده با دفتر ثبت اعتراضات مطابقت و نسبت به امضاء و مهر هیأت اقدام نمایند.
۱۲	اعضاء کمیته استانی	شامل افراد ذکر شده در فرم شماره (۱) می باشد که فرم تکمیل شده شماره یک را به همراه دفتر ثبت اعتراضات کنترل و مورد بررسی قرار داده و نسبت به امضاء و تأیید اقدام می نمایند.

ب - توضیحات فرم شماره (۲)

فرم شماره (۲) براساس مندرجات فرم های شماره (۱) که مورد تأیید اعضای کمیته استانی قرار گرفته توسط رئیس اداره ممیزی اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان تکمیل و به تأیید مدیرکل استان می رسد و سپس طی نامه ای حداکثر تا تاریخ ۹۰/۶/۲۵ به دفتر ممیزی اراضی سازمان ارسال می نمایند.

گردش کار اجمالی بستن دفاتر ثبت اعتراضات هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع

تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری

شماره: ۹۰/۱/۷۰۵۸۱

تاریخ: ۹۰/۱۲/۲۴

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزدای استان

موضوع: تعیین مهلت اعلام نظر کمیته فنی ممیزی

با سلام، حسب اطلاع واصله و بررسی های به عمل آمده ملاحظه می گردد پرونده هائی که بعد از صدور رای از سوی قضات محترم هیات های ماده واحده مبنی بر قبول اعتراض و در نتیجه غیرملی بودن اراضی مورد اعتراض، جهت بررسی و اظهار نظر مبنی بر لزوم یا عدم لزوم طرح اعتراض به رای صادره، در کمیته فنی اداره کل مطرح می گردد روند رسیدگی در کمیته مذکور طولانی و در بعضی موارد حتی چندین ماه به طول می انجامد و این امر تاثیر نامطلوبی در مدیریت بر پرونده ها و طرح به موقع اعتراض ایجاد می نماید. فلذا به منظور ایجاد روند مناسب و اصولی ترتیبی اتخاذ گردد تا حداکثر ظرف مهلت ۴۵ روز از زمان صدور رای نسبت به پرونده هائی که بدین منظور در کمیته یاد شده مطرح می گردد اظهار نظر گردد. در غیر این صورت و عدم اظهار نظر به موقع، اداره حقوقی اداره کل موظف است نسبت به رای صادره اقدام قضایی لازم بعمل آورد. مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه با شخص مدیر کل می باشد.

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۹۱/۵۱/۴۰۸۹۸

تاریخ: ۹۱/۰۷/۲۲

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

با سلام و احترام؛

پیرو رونوشت نامه شماره ۸۸/۵۱/۲۶۱۸۰ مورخ ۸۸/۴/۲۷ در خصوص نحوه اجرای آرای صادره اشعار می دارد؛ منظور از رأی نهائی، آراء صادره کمیسیون ماده واحده که در کارگروه بررسی آراء علیه پذیرفته شده یا در گذشته در کمیته فنی ممیزی اراضی مورد پذیرش قرار گرفته یا آرای است که در اثر پیگیری توسط دادگاه تجدید نظر صادر گردیده

باشد. لذا باتوجه به تبصره یک قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی، ادارات ثبت اسناد و املاک شهرستان، مکلفند که اسناد مربوطه را مطابق رأی مذکور صادره اصلاح نمایند. بدیهی است که ادارات کل منابع طبیعی نیز مطابق رأی نهایی می بایست نقشه اجرای قانون را اصلاح نمایند. ۸-۱۰-۴۸۰۵/m

محمدصادق خیری

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۹۱/۵/۴۲۰۱۰

تاریخ: ۹۱/۰۷/۲۶

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

با سلام و احترام؛

باعنایت به اطلاعات واصله از برخی از ادارات کل استانها مبنی بر اینکه شعبه ویژه موضوع تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی تاکنون تشکیل نگردیده و تعدادی از شعبات تشکیل شده جهت صدور گواهی مبنی بر وصول یا عدم وصول اعتراض جهت اخذ سند مالکیت اراضی ملی (موضوع انتشار آگهی بعد از تاریخ ۹۰/۶/۱۲) به علت عدم پیش بینی در قانون مذکور، همکاری لازم را ندارند، بدینوسیله موارد ذیل جهت بهره برداری اعلام میگردد:

باتوجه به اینکه مطابق ماده ۳۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع با اصلاحات بعدی مصوب ۱۳۴۶/۵/۳۰ که تصریح دارد: (گواهی سازمان جنگلها و مراتع کشور که پس از اجرای کامل مقررات تشخیص منابع ملی موضوع قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع صادر شده یا می شود و نقشه های منضم به گواهی مذکور از لحاظ ثبتی و صدور سند مالکیت منابع ملی ملاک عمل ادارات ثبت خواهد بود...) و نیز مطابق حکم مندرج در ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی و ماده ۴ آئین نامه اجرایی ماده ۲ قانون موصوف، ادارات ثبت اسناد و املاک موظفند پس از اجرای کامل مقررات و انقضای مهلت مقرر در قانون (شش ماه) در صورت نبودن معترض حسب اعلام وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگلها،

مراتع و آبخیزداری کشور) نسبت به صدور سند مالکیت بنام دولت اقدام نمایند. بنابراین در قوانین و آئین نامه موصوف الزام و تکلیفی جهت اخذ گواهی از مرجع قضایی خاصی پیش بینی نگردیده به گونه ای که در حال حاضر صدور سند بنام دولت منوط به ارائه گواهی از شعبه ویژه صدرالذکر باشد و با عنایت به اینکه قانونگذار اعلام مراتب از ناحیه این سازمان دائر بر عدم وصول اعتراض را، کافی در صدور سند دانسته است و مسئولیت قانونی آن نیز بعهده این سازمان و ادارات کل تابعه می باشد، بدیهی است ادارات محترم ثبت اسناد و املاک نیز بنا به مراتب فوق همکاری لازم رامبذول خواهند داشت. ۴۳۶۵/m-

۵-۱۰

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۱/۱۸/۶۰۹۲۹

تاریخ: ۹۱/۱۰/۱۹

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: نحوه اعتراض به اجرای مقررات ملی شدن از سوی ادارات منابع طبیعی

با سلام همان طوری که مطلع هستید

۱- بر اساس ماده ۲۰ آیین نامه قانون ملی شدن تشخیص منابع ملی مندرج در ماده یک قانون ملی شدن جنگل ها به عهده شخص جنگلدار محول گردیده است و بر اساس ماده مذکور مقرر گردید هرگاه نظر جنگلدار مورد اعتراض سازمان جنگلبانی یا شخص ذی نفع واقع شود اعتراض مزبور در کمیسیونی مرکب از رئیس کل کشاورزی استان؛ سر جنگلدار و بازرس سر جنگلدار مطرح و مورد رسیدگی قرار گیرد و نظر اکثریت این هیأت قطعی و لازم الاجرا بود.

(لازم به توضیح است که چون تشخیص به عهده شخص جنگلدار نهاده شده بنابراین برای سازمان و یا ادارات کل نیز حق اعتراض در نظر گرفته شد)

۲- با تصویب قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع در سال ۱۳۴۶ و بر اساس ماده ۵۶ قانون مرقوم تشخیص منابع ملی و مستثنیات ماده ۲ قانون ملی شدن جنگل ها و مراتع به عهده وزارت منابع طبیعی قرار گرفته و بر اساس آن ظرف یک ماه پس از

اخطار کتبی یا آگهی اشخاص ذینفع حق داشتند به نظر وزارت مزبور اعتراض کرده و موضوع در کمیسیون مرکیب از فرماندار؛ رئیس دادگاه شهرستان و سرپرست منابع طبیعی محل و یا نمایندگان آنها مطرح و اتخاذ تصمیم می‌گردید. که نظر اکثریت نیز ملاک عمل و قطعی بوده است.

(در این ماده حق اعتراض برای اشخاص ذینفع در نظر گرفته شد که مطابق رویه معمول اشخاص غیر از ادارات منابع طبیعی بوده است)

۳- با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی شورای محترم نگهبان نسبت به ماده ۵۶ اظهار نظر نموده و ماده ۵۶ را از سه جهت دارای اشکال شرعی دانسته است که عین نظریه به شرح ذیل می‌باشد.

(الف) در ماده ۵۶ اصلاحی قانون مذکور محدود نمودن پذیرش اعتراض اشخاص ذینفع به یک ماه خلاف موازین شرع و در این قسمت ماده مذکور ابطال می‌شود. و بند الف این ماده بر این اساس اصلاح می‌شود.

(ب) در ماده ۵۶ اصلاحی ملاک عمل قرار دادن و قطعی دانستن تصمیم اکثریت کمیسیون مذکور در ماده خلاف موازین شرع و در این قسمت نیز ماده مذکور ابطال می‌شود.

(ج) در بند ج ماده ۵۶ مذکور دستور رفع تصرف و خلع ید از اراضی مذکور که در رژیم گذشته تصرف و احیاء شده است؛ خلاف موازین شرع و در این قسمت نیز ماده مذکور ابطال می‌شود.

۴- با تصویب قانون تشکیل دیوان عدالت اداری در سال ۱۳۶۰ و به تبع آن تشکیل دیوان بر اساس ماده ۱۱ آن صلاحیت دیوان راجع به اعتراضات مردم نسبت به تصمیمات اتخاذ شده از سوی کمیسیون‌ها بوده و بدین ترتیب با توجه به دیدگاه فقه‌ای شورای محترم نگهبان مبنی بر عدم قطعیت آراء کمیسیون ماده ۵۶ تصمیمات کمیسیون مذکور قابل اعتراض در شعب دیوان عدالت بوده و از آنجا که مراجعه به دیوان برای دولت پیش‌بینی نگردیده بنابراین فرض اعتراض از سوی ادارات منابع طبیعی به دیوان عدالت اداری در مواردی که به نحوه اجرای مقررات اعتراض داشته باشند متصور نخواهد بود.

۵- در سال ۱۳۶۷ ماده واحد قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و ... تصویب و بر اساس آن مقرر گردید که اعتراض اشخاص ذینفع به اجرای مقررات ملی شدن موضوع قانون در کمیسیون مرکب از ... رسیدگی و همان طوری که مطلع هستید رأی هیأت توسط قاضی صادر و همچنین قابل اعتراض در محاکم عمومی و تجدیدنظر می‌باشد.

همچنین بر اساس تبصره ۳ قانون مرقوم مقرر گردید: چنانچه سازمان‌ها و مؤسسات دولتی به اجرای ماده ۵۶ معترض باشند و این اعتراض از سوی هیأت مذکور در ماده واحد بجا تشخیص داده شود با توجه به موقعیت و شرایط زمین نسبت به خلع ید از متصرفین اقدام به عمل می‌آید.

(منظور از سازمان‌ها و مؤسسات دولتی غیر از سازمان متبوع بوده و قابل تعمیم به ادارات کل منابع طبیعی نخواهد بود)

۶- لیکن در آیین‌نامه ماده واحد و در تبصره ۲ ماده ۴ قانون مزبور پیش‌بینی گردیده که سازمان جنگل‌ها و ادارات منابع طبیعی نیز می‌توانند به منظور اعاده منابع طبیعی ناشی از نحوه اجرای قانون ملی شدن و ماده ۵۶ قانون حفاظت و ... که به موجب آن منابع ملی و انفال در سهم اشخاص حقیقی و یا حقوقی قرار گرفته است اعتراض خود را به دبیرخانه هیأت جهت اقدامات لازم تسلیم نمایند.

«و بدین ترتیب از تاریخ تصویب آیین‌نامه مزبور ادارات منابع طبیعی هنگام تفکیک انفال و اخذ اسناد اراضی ملی در مواردی که مشاهده می‌نمودند که در تشخیص دچار اشتباه گردیدند موضوع را در هیأت ماده واحد مطرح و قضات هیأت در این خصوص مبادرت به صدور رأی می‌نمودند.»

۷- در سال ۱۳۷۱ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور تصویب و بر اساس ماده ۲ آن مقرر گردید که تشخیص منابع ملی و مستثنیات ماده دو قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع با وزارت جهاد سازندگی است. که ظرف شش ماه از تاریخ آگهی ادارات ثبت مکلف به صدور سند به نام دولت به نمایندگی سازمان متبوع شدند و مطابق تبصره یک ماده مرقوم مقرر شد معترضین می‌توانند اعتراض خود را با ادله مثبت

در هیأت مذکور در ماده واحده قانون تعیین ... تسلیم نموده و صدور سند به نام دولت مانع مراجعه افراد جهت طرح اعتراض نخواهد بود.

(صرف نظر از اینکه در ماده مرقوم اشاره‌ای به حق اعتراض سازمان متبوع و یا ادارات منابع طبیعی در هیأت ماده واحده نشده در آیین‌نامه تنظیمی نیز اشاره‌ای به آن نشده که قابل تأمل و توجه خواهد بود)

۸ - مطلع هستم که در سال ۱۳۸۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی تصویب و بر اساس تبصره یک ماده ۹ قانون یاد شده مقرر گردید که مهلت مراجعه اشخاص به هیأت ماده واحده جهت طرح تبصره یک ماده ۹ قانون یاد شده مقرر گردید که مهلت مذکور چنانچه اشخاص ذینفع رأی از شعبه یا شعبی که به دستور ریاست قوه در مرکز تشکیل می‌گردد مبنی بر احراز مالکیت ارائه نمایند دولت مکلف است عین و در صورت تعذر مثل و یا قیمت آن را با موافقت محکوم‌له به وی تحویل نماید. قطع نظر از اینکه هدف قانونگذار از تصویب این بخش از قانون جلوگیری از تزلزل مالکیت در کشور می‌باشد منتهی مجدداً در همان ماده و در ادامه باب جدیدی در محکمه باز شده و مقرر گردید که حق اعتراض اشخاص به ملی شدن کماکان در شعب ویژه باقی باشد. منتهی نکته مهم و اساسی این است که چنانچه ادارات منابع طبیعی به اجرای مقررات اعتراض داشته باشند: اعم از اینکه اعتراض ناشی از روی هم افتادگی نقشه‌جات پلاک‌ها؛ اسناد مالکیت معارض؛ جابجایی ملی و مستثنیات و سایر اموری که به لحاظ فنی بودن توأم با اشتباه می‌باشد پرسش‌های زیر مطرح است.

اولاً: مرجع صالح جهت طرح اعتراض کیست؟

ثانیاً: صدور گواهی عدم اعتراض برای ارائه به اداره ثبت به عهده چه مرجعی باشد؟
ثالثاً: در صورت ملزم بودن ادارات به مراجعه به شعب ویژه عنوان خواسته و نیز خواننده دعوی چه کسانی خواهند بود؟

از آنجا که ادارات کل در اجرای مقررات مواجه با این اشکال شدند لذا موضوع به سازمان منعکس و به لحاظ اهمیت در شورای حقوقی و با حضور ریاست سازمان مطرح و پس از بحث و تبادل نظر نهایتاً به پیشنهاد ریاست محترم سازمان مقرر گردید تا موضوع در کارگروهی متشکل از نمایندگان دفاتر حقوقی؛ ممیزی اراضی؛ رؤسای حقوقی و معاونین حفاظت بعضی از ادارات کل بررسی و جمع‌بندی گردد که در این راستا از تعدادی از همکاران دعوت به عمل آمد و در نهایت پس از بحث و تبادل نظر چهار پیشنهاد ذیل ارائه گردید.

الف) عده‌ای اعتقاد دارند که تشخیص به عهده وزارت منابع طبیعی (ماده ۵۶) و یا جهاد کشاورزی (ماده ۲ قانون حفظ و حمایت) قرار دارد بنابراین مرجع اصلاح نیز قطعاً وزارت مذکور (ادارات کل) خواهد بود و این موضوع نیاز به اخذ مجوز از هیأت ماده واحد و یا شعب ویژه ندارد. و در این مورد پس از مشخص شدن اشتباهات اعم از اینکه سابقه رأی کمیسیون ماده واحد داشته باشد و یا خیر در هر حال موضوع در کمیته فنی اداره کل مطرح و پس از تأیید و احراز اشتباه؛ مجوز صدور آگهی اصلاحی صادر خواهد شد. قطعاً پس از صدور آگهی اصلاحی چنانچه به حقوق مکتسبه اشخاص اعم از حقیقی و یا حقوقی لطمه وارد شود حق خواهند داشت در راستای تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری نسبت به تشخیص مجدد در شعب ویژه طرح دعوی نمایند. و مرجع صدور گواهی نیز واحد حقوقی شهرستان و یا اداره منابع طبیعی باشد (زیرا کلیه دادخواست‌ها از سوی محکمه برای ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری ارسال می‌گردد)

ب) عقیده دوم بر این مبنا استوار می‌باشد که چون در گذشته در چنین مواردی موضوع در هیأت ماده واحد مطرح و اتخاذ تصمیم می‌گردید بنابراین موضوع مستلزم طرح دعوی در شعب ویژه خواهد بود و مجاز بودن ادارات کل به صدور گواهی اصلاحی منوط به مجوز قانونی است که در حال حاضر این مجوز وجود ندارد و مرجع صدور گواهی اداره منابع طبیعی و آبخیزداری باشد.

ج) عده‌ای دیگر اظهار داشتند که بین موردی که رأی کمیسیون ماده ۵۶ دارد با موردی که چنین سابقه‌ای را فاقد می‌باشد باید قائل به تفاوت بود در حالت اول الزاماً باید به شعب ویژه و در حالت دوم اداره بر اساس راهکاری که در بند الف ارائه گردیده آگهی اصلاحی صادر نماید و مرجع صدور گواهی نیز اداره منابع طبیعی باشد.

د) عده‌ای نیز اظهار عقیده نمودند که صلاحیت اعضای کمیسیون ماده واحد کماکان برای اعتراض ادارات در چنین مواردی باقی باشد و اعتراضات ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری در آن دفتر ثبت و گواهی عدم اعتراض نیز کماکان از سوی دبیرخانه صادر گردد و مرجع صدور گواهی را مانند فرض الف دانستند.

در جمع‌بندی نهایتاً کلیه اعضای حاضر در جلسه اظهار داشتند چنانچه موارد مندرج در بند الف از سوی ریاست محترم سازمان به عنوان سیاست‌گذاری ابلاغ شود بر این اساس

عمل خواهد شد. مسلماً چنانچه بنا را بر عقیده دوم یعنی الزام ادارات به مراجعه به شعب ویژه بدانیم عواقب آن به شرح ذیل خواهد بود.

اولاً: چون موضوع تشخیص امری حاکمیتی است لذا منوط دانستن آن به حکم دادگاه اختیار وزارت را دچار خدشه خواهد نمود.

ثانیاً: با توجه به سابقه طولانی امر تشخیص در سازمان و ادارات کل و فنی و تخصصی بودن موضوع و پراکندگی موضوعات مطروحه در محاکم قضایی و عدم تبحر کافی قضات محترم در همه موضوعات بیانگر این واقعیت است که قطعاً اقدامات ادارات کل دقیق‌تر و به واقع نزدیکتر خواهد بود.

ثالثاً: با فرض پذیرش الزام به طرح دعوی به شعب ویژه به لحاظ تخصصی بودن موضوع به کارشناسی ارجاع خواهد شد که با توجه به عدم دقت و تبحر کافی کارشناسان محترم و اعمال سلائق شخصی در این خصوص موجبات تزلزل تشخیص و نهایتاً منجر به تضییع حقوق بیت‌المال خواهد شد.

رابعاً: با فرض پذیرش خواسته توسط دادگاه و صدور رأی به نفع اداره خواهان عدم قطعیت آراء و قابلیت تجدیدنظرخواهی و طرح در محاکم تجدیدنظر رسیدگی طولانی را در پی خواهد داشت. در نتیجه اقدام اداره کل و مستند شدن اراضی مواجه با اطاله خواهد شد.

خامساً: در صورت عدم پذیرش خواسته در دادگاه اقدام بعدی اداره کل منتفی خواهد بود. علی‌ایحال با عنایت به مراتب موصوف موضوع مورد توجه جدی واقع و نقطه نظرات آن اداره کل را جهت طرح در شورای حقوقی سازمان حداکثر ظرف یک هفته به این دفتر ارسال نمایند.

عیسی عباسی

مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره: ۹۲/۵/۳۲۴۷

تاریخ: ۹۲/۰۱/۲۸

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: لغو بند ۳ مصوبه مورخ ۸۹/۸/۲۴ شورای فنی ممیزی اراضی سازمان

با سلام و احترام؛

پیرو بخشنامه شماره ۸۹/۵۱/۵۵۰۶ مورخ ۸۹/۹/۳ مدیرکل سابق دفتر ممیزی اراضی

سازمان ضمن ارسال تصویر گزارش شماره ۲۳۳۳۴۷ مورخ ۹۱/۱۲/۶ قائم مقام محترم

رئیس سازمان بازرسی کل کشور و رئیس کمیسیون تطبیق مصوبات دستگاههای اداری با قانون متضمن دستور مورخ ۹۱/۱۲/۱۲ مقام عالی وزارت بدینوسیله بند (۳) مصوبه موضوع صورتجلسه مورخ ۸۹/۸/۲۴ شورای فنی ممیزی اراضی سازمان لغو و کان لم یکن میگردد و بر لزوم اجرای مفاد احکام قطعی صادره از محاکم تأکید و اعلام می گردد که ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری موظف به اجرای مفاد احکام می باشند مگر اینکه دادگاه صالح دستور موقت مبنی بر تأخیر یا توقیف عملیات در اجرای حکم را صادر نموده باشد. ۱-۲۸-۷۲۴۱/م

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت واموراراضی

شماره: ۹۱/۱۲/۶

تاریخ: ۲۳۳۳۴۷

وزیر محترم جهاد کشاورزی

سلام علیکم

احتراما بند (۳) مصوبه مورخ ۸۹/۸/۲۴ صورت جلسه شورای فنی ممیزی اراضی سازمان جنگلها و مراتع کشور منضم به بخشنامه شماره ۸۹/۵۱/۵۵۰۶۰ مورخ ۸۹/۹/۳ مدیر کل دفتر ممیزی اراضی و دبیر شورای فنی ممیزی اراضی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور در «کمیسیون تطبیق مصوبات دستگاه های اداری با قانون» این سازمان مورد بررسی قرار گرفت و نتیجه به شرح زیر اعلام می شود.

الف- طرح موضوع: در راستای وصول اطلاعاتی ای دایر بر عدم برخورد با تصرفات غیرقانونی اراضی دولتی از سوی اداره منابع طبیعی شهرستان مهدی شهر، بازرسان سازمان نسبت به بررسی موضوع اقدام و ملاحظه نموده اند، علی رقم صدور آرای قطعی از محاکم قضایی دایر بر رفع تصرف و قلع و قمع بنای متصرفین واقع در اراضی منابع ملی، اداره مذکور در اجرای ماده (۲۷۸) ق.آ.د.ک در صدد اجرای احکام صادره از طریق واحد اجرای احکام شعبه مربوطه بر نیامده و محکومین یاد شده را به طرح اعتراض در کمیسیون ماده واحده بند (۳) مصوبه مورخ ۸۹/۸/۲۴ شورای فنی ممیزی اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور ارشاد کرده است و دلیل این امر بخشنامه شماره

۸۹/۵۱/۵۵۰۶۰ مورخ ۸۹/۹/۳ مدیر کل دفتر ممیزی اراضی و دبیر شورای فنی ممیزی اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور اعلام شده است.

ب- مفاد بخشنامه: در صورت جلسه موضوع بخشنامه مذکور مقرر شده است: «... ۳- در مورد صدور احکام از محاکم قضایی علیه متصرفین مبنی بر قلع و قمع، در صورت اعتراض همان متصرفین به اجرای مقررات ادارات منابع طبیعی می توانند تا صدور حکم نهایی مبنی بر مستثنیات یا ملی بودن اراضی مورد اختلاف اجرای احکام قلع و قمع را به تأخیر اندازد»

ج- نظریه: بند سوم صورت جلسه موضوع بخشنامه فوق مغایر با قانون است، زیرا: اولاً- بر حسب قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور، کشاورزی تعقیب متصرفین اراضی و رفع تصرفات جزء اختیارات قانونی آن وزارت خانه است. مسلماً اجرای بند (۳) مصوبه مورد نظر مانع از اجرای تکالیف آن وزارت خانه خواهد بود.

ثانیاً - اجازه مذکور با ماده (۲۷۸) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری (مبنی بر لزوم الاجراء بودن احکام قطعی دادگاهها) مغایرت دارد و با اجرای بند (۳) مصوبه عملاً قوام، استواری و لزوم اجرای احکام قطعی صادره از محاکم قضایی تحت الشعاع قرار می گیرد.

ثالثاً- با اجرای مصوبه کلیه اقدامات حقوقی و قضایی بی تاثیر تلقی می گردد. به علاوه امکان طرح اعتراض از سوی محکومین در کمیسیون ماده واحده منابع طبیعی پس از صدور آرای قطعی (در اجرای مصوبه مذکور)، باب سوء استفاده و تبانی افراد سودجو را فراهم می نماید.

بنابه مراتب با ارسال نسخه ای از گزارش مربوط به ضمیمه این نظریه شایسته است که دستور فرمایید نسبت به الغای مصوبه مذکور اقدام نمایند. بدیهی است در صورت عدم الغای مصوبه و ابطال آن در دیوان عدالت اداری، مقام صادرکننده بخشنامه مستند به ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی قابل تعقیب خواهد بود.

ولی الله خبره

قائم مقام رییس سازمان

و رییس کمیسیون تطبیق مصوبات دستگاههای اداری با قانون

رونوشت:

- ریاست سازمان برای استحضار
- معاون محترم نظارت و بازرسی امور تولیدی و توسعه

شماره نامه: ۹۲/۵/۴۵۰۸۱

تاریخ نامه: ۹۲/۰۸/۲۷

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: اصلاح ترکیب اعضاء کارگروه بررسی آراء عليه

باسلام و احترام؛

پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۵۱/۲۶۴۷۵ مورخ ۹۱/۵/۱۰ در خصوص ترمیم اعضاء کمیته فنی ممیزی اراضی در راستای بخشنامه شماره ۹۰/۱/۵۳۷۹۳ مورخ ۹۰/۱۰/۴ ، بمنظور اصلاح ترکیب اعضای کارگروه بررسی آراء عليه (موضوع بخشنامه شماره ۹۰/۱/۱۹۲۶۱ مورخ ۹۰/۴/۶) لازم است تا یک نفر کارشناس باتجربه در امور نقشه برداری (ترجیحا مسلط به امور تفسیر عکس و GIS) با پیشنهاد معاونت حفاظت و امور اراضی اداره کل و ابلاغ مدیرکل بعنوان عضو تعیین و به ترکیب

کارگروه مذکور اضافه و در جلسات شرکت

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت واموراراضی

نماید.. ۷-۱۱-۸۷۵۹/m

شماره: ۹۲/۵/۵۳۳۶۵

تاریخ: ۹۲/۱۰/۰۹

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: اعتراض ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری

با سلام و احترام؛

به پیوست تصویرنامه شماره ۱۶۹۵۸/۱۴۴۰۰۰ مورخ ۹۲/۹/۲۵ سرپرست محترم امور هماهنگی و رفع اختلافات حقوقی دستگاههای اجرایی معاونت حقوقی رئیس جمهور به انضمام دادنامه شماره ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۸۹۰۰۳۱۸ مورخ ۹۲/۵/۲۲ صادره از شعبه پنجم دیوانعالی کشور در خصوص صلاحیت هیأت های موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی ماده ۵۶ در رسیدگی به اعتراضات ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری نسبت به

اجرای قانون ملی شدن جهت بهره برداری و اقدام لازم ارسال می گردد. دستور فرمائید کمافی السابق مطابق تبصره ۳ ماده ۶ آئین نامه اصلاحی (مصوب ۹۰/۲/۲۶) فقط در مواردی که بخشی از منابع طبیعی به اشتباه در هنگام اجرای مقررات بعنوان مستثنیات اعلام شده باشد (عدم مستثنیات بودن و یا رفع ابهامات و اصلاحات هندسی نقشه های سنواتی) با تنظیم فرم شماره پنج دبیرخانه هیأت ماده واحده صدرالذکر که صرفاً توسط مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری امضاء خواهد شد حسب مورد نسبت به طرح موضوع و اعتراض در هیأت‌های صدرالذکر اقدام گردد. ضمناً چگونگی ثبت اینگونه اعتراضات متعاقباً اعلام خواهد شد. ۱۰۰۳-۹۰۹۲/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت وامور اراضی

شماره: ۱۶۹۵۸/۱۴۴۰۰۰

تاریخ: ۹۲/۹/۲۵

جناب آقای جلالی

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم؛

با احترام، بازگشت به نامه شماره ۹۱/۱/۲۳۱۹۴ مورخ ۱۳۹۱/۴/۲۷ در خصوص تأثیر تبصره (۱) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی در حق اعتراض آن سازمان به اجرای مقررات ملی شدن جنگل‌ها و مراتع در هیأت ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۶۷ اعلام می‌دارد:

۱- با توجه به سیاق تبصره (۱) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹، حکم مقرر در این تبصره مبنی بر امکان اعتراض به اجرای مقررات ملی شدن جنگل‌ها و مراتع ظرف مدت یکسال در هیأت ماده واحده پیش گفته و پس از انقضاء آن و عدم ثبت اعتراض، رجوع به شعبه یا شعب ویژه که برای رسیدگی به این گونه اعتراض‌ها در مرکز از سوی رئیس قوه قضاییه تعیین می‌شود، ناظر به اشخاص غیردولتی می‌باشد. زیرا اولاً: در صدر تبصره یاد شده عبارت «اشخاص ذینفع» آمده است که اصولاً ظهور در اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی داشته و سازمان‌ها و

مؤسسات دولتی را شامل نمی‌شود. ثانیاً: در بخش پایانی تبصره مزبور نیز مقرر شده که در صورت صدور حکم قطعی و نهایی به نفع ذینفع، دولت مکلف است در صورت امکان عین زمین را مسترد و در صورت عدم امکان، ملزم به دادن عوض زمین یا قیمت کارشناسی مالک می‌باشد که این عبارات نیز مبین و مثبت آن است که مقصود قانونگذار از واژه «ذینفع» در این تبصره، اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی هستند که اراضی آنها از سوی سازمان جنگل‌ها و مراتع، ملی اعلام شده است.

۲- علی‌ایحال با وجود مراتب فوق و علیرغم عدم دلالت تبصره (۱) ماده (۹) قانون صدرالذکر بر امکان اعتراض سازمان جنگل‌ها و مراتع به اجرای مقررات ملی شدن جنگل‌ها و مراتع به ترتیب و شرایط مقرر در این تبصره بنا به دلایل زیر، آن سازمان کماکان می‌تواند به اجرای مقررات ملی شدن جنگل‌ها و مراتع اعتراض نماید:

۱-۲- مفاد تبصره (۱) ماده (۹) قانون موصوف بر نفی حق اعتراض سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشوری نسبت به آراء موضوع اجرای ماده (۵۶) دلالت ندارد و همان طور که گفته شد صرفاً در مقام بیان کیفیت و مهلت اعتراض اشخاص غیردولتی در مورد اینگونه آراء می‌باشد و بدیهی است «اثبات شیء نفی ما عدا نمی‌کند» و از تصریح مقنن به امکان اعتراض از سوی اشخاص غیردولتی نمی‌توان سلب حق اعتراض سازمان‌های مؤسسات دولتی را استنباط کرد. خصوصاً که در هیچ یک از مواد قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی از جمله تبصره (۱) ماده (۹) این قانون صراحتاً یا حتی به صورت تلویحی به نسخ ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع اشاره نشده است.

۲-۲- ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری یاد شده در هیچ یک از مواد قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی از جمله تبصره (۱) ماده (۹) آن مورد نسخ واقع نشده است و در صورت تردید در نسخ یا بقاء قانون، اصل بر بقاء اعتبار آن است. از طرفی مفاد تبصره (۳) ماده واحده مزبور و تبصره (۲) ماده (۴) آیین‌نامه اصلاحی آیین‌نامه اجرایی قانون فوق‌الذکر (که عدم مغایرت آن با قانون در بند «الف» رأی شماره ۲۳۶ مورخ ۱۳۸۱/۷/۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تأیید شده است) صراحتاً مبین امکان اعتراض سازمان‌ها، جنگل‌ها و مراتع به آراء ماده (۵۶) می‌باشد. لذا آن سازمان صرفنظر از مفاد تبصره (۱)

ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی می‌تواند بر اساس سایر قوانین و مقررات مرتبط با موضوع از جمله قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶)، به آراء صادره از سوی کمیسیون موضوع این ماده اعتراض نماید. کما اینکه دادنامه شماره ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۸۹۰۰۳۱۸ مورخ ۱۳۹۲/۵/۲۲ (تصویر پیوست) صادره از شعبه پنجم دیوان عالی کشور نیز مؤید موضوع می‌باشد. /

با احترام حسین صادقی

سرپرست امور هماهنگی و رفع اختلافات

حقوقی دستگاه‌های اجرایی

شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۸۹۰۰۳۱۸

شماره پرونده: ۹۲۰۹۹۸۰۴۰۴۳۰۰۰۵۵

شماره بایگانی شعبه: ۹۲۰۲۲۶

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۲/۵/۲۲

کلاس پرونده: ۹۲۰۲۲۶/۵ تاریخ رسیدگی: ۱۳۹۲/۵/۲۲

موضوع رسیدگی: تشخیص صلاحیت

مرجع رسیدگی: شعبه پنجم دیوان عالی کشور

هیأت شعبه آقایان: سیدعلی معینی (رئیس) محمدحسن جلیلی تقویان (مستشار)

خلاصه جریان پرونده:

حسب محتویات پرونده شعبه سوم دادگاه عمومی اردبیل طی دادنامه شماره ۹۲/۳/۱۹-۳۰۰۱۳۷ در خصوص دعوی اداره کل منابع طبیعی استان اردبیل به طرفیت مجری ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها به خواسته اعتراض به تشخیص مجری ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور با این خلاصه که خواهان توضیح داده است که اراضی پلاک ۳۸۰ بخش ۳ در سال ۱۳۴۸ مورد بازدید مأمورین مجری ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور قرار گرفته و مساحت اراضی ملی ۲۲۰ هکتار تشخیص داده شده است. اخیراً در راستای اجرای مقررات پلاک مذکور و تهیه کروکی و نقشه و اجرای مادتين ۱۳ و ۳۹ جهت اخذ سند مالکیت نسبت به اراضی ملی مشاهده گردید مساحت اراضی ملی ۲۸۵/۲۹ هکتار و مستثنیات ۲۰۳۶/۸۶ و مساحت کل پلاک ۴۸۸۸/۱۵ هکتار برداشت و ترسیم شده است لذا با عنایت به اختلاف فاحش نقشه تهیه شده با کروکی ماده ۵۶ و مستنداً به تبصره ۲

ماده ۴ آیین نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده ۵۶) رسیدگی و صدور حکم را خواستار شده است. دادگاه قرار عدم صلاحیت خود را به صلاحیت رسیدگی کمیسیون مذکور در ماده واحده هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان نمین صادر و سپس پرونده را در اجرای ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی مدنی به دیوان عالی کشور ارسال نموده که پرونده به این شعبه ارجاع و توسط دفتر ثبت و تکمیل شده و اینک تحت نظر قرار دارد.

به تاریخ فوق شعبه پنجم دیوان عالی کشور متصدی امضاء کنندگان زیر متشکل است پرونده کلاسه فوق تحت نظر است. پس از بررسی محتویات پرونده و قرائت گزارش عضو ممیز و انجام مشاوره به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می نماید:

(رأی شعبه)

قرار عدم صلاحیت صادره از شعبه سوم دادگاه عمومی اردبیل که در خصوص دعوی اداره کل منابع طبیعی استان اردبیل به طرفیت مجری ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها به اعتبار صلاحیت هیأت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع کشور صادر شده است با توجه به محتویات پرونده صحیحاً و مطابق موازین قانونی بوده و لذا با تأیید قرار عدم صلاحیت مذکور پرونده را از طریق دادگاه مربوطه به مرجع ذیربط ارسال می نماید.

اعضای امضاء کننده

شعبه پنجم دیوان عالی کشور

مستشار: حسن جلیلی تقویان

رئیس: سیدعلی معینی

شماره: ۹۲/۵/۵۴۲۵۲

تاریخ: ۹۲/۱۰/۱۵

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: نحوه ثبت اعتراضات ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری

با سلام و احترام؛

پیرو بخشنامه شماره ۹۲/۵/۵۳۳۶۵ مورخ ۹۲/۱۰/۹ در خصوص صلاحیت هیأت های قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ در رسیدگی به اعتراضات ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری، با توجه به بسته شدن دفاتر ثبت اعتراضات نیاز به دفتر ثبت اعتراض جدید می باشد که در این خصوص چاپ و تهیه دفتر در دست اقدام است. لذا دستور فرمایند صرفاً اعتراضات مدیرکل طی فرم شماره ۵ که تا تاریخ ۹۰/۶/۱۲

در دبیر خانه کمیسیون ماده واحده ثبت نگردیده مطابق روال گذشته در دفتر ثبت اعتراض (جدید) ثبت گردد. ضمناً مطابق تبصره یک ماده ۶ آئین نامه اصلاحی با تشخیص مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ، اولویت رسیدگی خارج از نوبت اعتراضات تعیین می گردد. ۱۰-۱۴-۹۱۴۰/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت وامور اراضی

شماره نامه: ۹۲/۵۱/۵۴۰۰۶

تاریخ نامه: ۹۲/۱۰/۱۵

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

موضوع: نحوه عمل بر روی قرار صادره از کمیسیون ماده واحده
باسلام و احترام؛

به پیوست تصویر شماره ۱۸/۴۷۹۶۲ مورخ ۹۲/۹/۱۱ مدیرکل دفتر امور حقوقی در خصوص صدور قرار رد اعتراض توسط کمیسیون ماده واحده بعلت عدم رفع نقص علیرغم صدور اخطاریه به معترض و قابل اعتراض بودن اینگونه اعتراض ها در شعب ویژه موضوع تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی ارسال میگردد. ضمناً دستور فرمائید در پاسخ استعلام شعب ویژه از ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری، گردش کار قرار رد اعتراض کمیسیون ماده واحده توضیح داده شود. ۱۰-۱۴-۹۱۳۹/m

محمدصادق خیری

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۱۸/۴۷۹۶۲

تاریخ: ۹۲/۰۹/۱۱

پیوست: ندارد

جناب آقای مهندس خیری

مدیر کل محترم دفتر ممیزی اراضی

موضوع: نحوه عمل بر روی قرار صادره از کمیسیون ماده واحده
با سلام

احتراماً عطف به نامه شماره ۵۱/۴۴۳۲۳ مورخ ۹۲/۸/۲۵ در خصوص اصدار قرار رد دعوی به علت عدم رفع نقص علیرغم صدور اخطاریه از سوی کمیسیون ماده واحده به

معترض، به استحضار می‌رساند با عنایت به اینکه قرار رد دعوی به این معنی است که نسبت به ماهیت موضوع رسیدگی به عمل نیامده و تنها از لحاظ شکلی بررسی گردیده لذا از اعتبار امر مختومه برخوردار نبوده و با توجه به برچیده شدن کمیسیون مذکور و جایگزینی شعب ویژه موضوع تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری، کلیه اشخاص ذینفعی که قبلاً به اعتراض آنان در مراجع ذی صلاح رسیدگی نشده است (از جمله) (معترض معروض عنه) می‌توانند اعتراض خود را در شعب ویژه مستقر در استان مطرح نمایند.

عیسی عباسی

مدیر کل دفتر امور حقوقی

شماره: ۹۳/۱/۲۸۹۴۷

تاریخ: ۱۳۹۳/۸/۵

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: مصوبات گردهمایی مناطق مدیران کل منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

سلام علیکم؛

احتراماً، در راستای مصوبات گردهمایی مناطق مدیران کل منابع طبیعی و آبخیزداری کشور که با حضور معاونت‌ها و دفاتر تخصصی سازمان و مدیران مناطق سه‌گانه کشور در خصوص برخی موضوعات و مباحث مربوط به منابع طبیعی کشور برگزار گردیده، موارد ذیل جهت اجرا و اقدام مقتضی ابلاغ می‌گردد.

بدیهی است حسن اجرای این بخشنامه بر عهده مدیران محترم ذیربط می‌باشد؛

۱- مباحث مرتبط با درختکاری‌های ایجاد شده در اراضی ملی بدون طی مراحل:

در رسیدگی به تصرفات اراضی ملی و در صورتی که در عرصه صرفاً درختکاری شده، از تنظیم دادخواست اولیه مبنی بر قلع و قمع خودداری و چنانچه پرونده قبلاً در مراجع قضایی تشکیل و رأی صادر نشده است تا قبل از رسیدگی دادخواست به سایر خواسته‌ها از جمله رفع تصرف، ضبط اعیانی و غیره اصلاح گردد. در صورتی که پرونده‌های مذکور منجر به صدور رأی گردیده با هماهنگی مراجع قضایی موضوع در شورای حفظ حقوق بیت‌المال مطرح و اتخاذ تصمیم شود.

۲- مباحث مربوط به معادن و اخذ خسارات اجرای طرح‌های عمرانی:

الف) کمیته نظارت بر فعالیت‌های معدنی و طرح‌های عمرانی با ترکیب معاون حفاظت و امور اراضی (رئیس کمیته)، رئیس اداره حفاظت و حمایت (دبیر)، معاون فنی، رئیس بازرسی و رئیس اداره حقوقی در ادارات کل منابع طبیعی استان‌ها با نظارت مدیرکل و ترکیب مشابه در ستاد سازمان تشکیل گردد.

ب) تعهدات خسارات وارده به عرصه‌های منابع طبیعی از جانب دستگاه‌های دولتی در قالب نامه کتبی و یا صورتجلسه رسمی کفایت داشته و الزامی به ارائه تعهدنامه محضری نمی‌باشد. همچنین خسارات برآورد شده در راستای بند (ب) ماده ۱۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، به صورت مرحله‌ای متناسب با زمان‌بندی طرح قابل دریافت می‌باشد.

ج) پاسخ به استعلامات معادن باید فنی و مستند به مسائل قانونی باشد.

۳- مباحث مرتبط با اجرای مقررات و رسیدگی به اراضی اختلافی:

الف) در هنگام تغییر در مدیریت شهرستان، وضعیت اجرای مقررات و تصرفات در عرصه‌های منابع طبیعی نیز بررسی و تحویل و تحول گردد.

ب) چنانچه به موجب آرای قطعی مراجع ذیصلاح و پذیرش نهایی طرفین، بخشی از اراضی ملی به عنوان مستثنیات تعیین گردد، سوابق وفق مقررات اصلاح و به هیچ وجه به عنوان تعیین مالکیت اشخاص منظور نشده و انتقال مالکیت از طریق منابع طبیعی انجام نگردد، به عبارتی در این خصوص صرفاً گواهی مستثنیات بدون تأیید مالکیت به نام شخص صادر گردد.

ج) آرای صادره مرتبط با اجرای مقررات ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع یا ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور (اعم از هیأت ماده واحده، شعبه ویژه و دادگاه) صرفاً یکبار قابل طرح در کارگروه موضوع بخشنامه شماره ۹۰/۱/۱۹۲۶۱ مورخ ۹۰/۴/۶ سازمان بوده که در خصوص اعتراض یا عدم اعتراض به رأی، مستند به دلایل قانونی اتخاذ تصمیم گردد.

د) نظریات کارشناسان رسمی دادگستری که از طریق مراجع قضایی در خصوص اجرای مقررات، اعم از ماده ۲۰ آیین‌نامه اجرایی قانون ملی شدن ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی، به ادارات کل منابع طبیعی ابلاغ می‌گردد صرفاً یکبار در کارگروه موضوع بخشنامه شماره

۹۰/۱/۱۹۲۶۱ مورخ ۹۰/۴/۶ مطرح و در خصوص اعتراض یا عدم اعتراض به نظریه کارشناسی اتخاذ تصمیم گردد. چنانچه نظر کارگروه اعتراض به نظریه کارشناسی باشد در تمام مراحل تا اتمام دادرسی ملاک اقدام قرار خواهد گرفت.

ح) تفسیر عکس‌های هوایی به عنوان یکی از مدارک و ادله در دعاوی از طرفین قابل استناد می‌باشد، در صورتی که ادارات کل منابع طبیعی از طریق مراجع ذیصلاح قضایی ملزم به تفسیر عکس شوند بایستی این امر ترجیحاً از طریق اداره مهندسی و مطالعات انجام گیرد، به هر صورت آنچه به مرجع مستعلم اعلام می‌گردد نظر اداره کل و با نامه رسمی خواهد بود.

۴- موضوع محاسبه حقوق عرفی در مراتع:

الف) ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری موظفند مراتع ممیزی نشده را حداکثر تا فصل چرای سال بعد (۱۳۹۴) آگهی و مراحل مربوط را پیگیری نمایند. ضمناً قبل از ممیزی و تعیین بهره‌بردار، محاسبه حقوق عرفی و اخذ آن، از شمول شیوه‌نامه خارج می‌باشد.

ب) در مواردی که به واسطه تخلفات دامدار یا مرتع‌دار، پروانه چرا یا طرح مرتعداری ابطال می‌گردد، حقوق عرفی برای متخلفی که پروانه یا طرح وی ابطال شده قابل محاسبه نخواهد بود.

ج) در طرح‌های مرتعداری عرصه‌هایی که مشمول تعریف قانونی مرتع نمی‌باشند و هیچ‌گونه اقدامات اصلاحی و احیایی در آن منظور نشده، چنانچه در مرحله استعدادیابی قابل تخصیص تشخیص داده شوند، با تشخیص کمیته فنی و تأیید مدیر کل، مشمول محاسبه حقوق عرفی نبوده و صرفاً از محدوده طرح منتزع و طرح اصلاح گردد.

۵ - موضوع نحوه واگذاری حق بهره‌برداری و محاسبه بهره مالکانه در طرح‌های مدیریت منابع طبیعی:

الف) دستورالعمل ابلاغی شماره ۱/۶۰۸۷۸ مورخ ۸۹/۱۰/۱ و بخشنامه رفع ابهام شماره ۹۰/۱/۶۰۲۸۷ مورخ ۹۰/۱۱/۹ مورد تأکید می‌باشد.

ب) مدت قرارداد طرح‌های مدیریت منابع طبیعی متناسب با طول دوره بهره‌برداری طرح، حداکثر ۳۰ سال می‌باشد، بهره مالکانه صرفاً برای طرح‌های جنگلداری و طرح‌های بهره‌برداری از محصولات فرعی محاسبه و برای بقیه طرح‌های مدیریت منابع طبیعی به اشکال دیگر از جمله اجاره و ... انجام گردد.

ج) جمع‌آوری آمار و اطلاعات، مستندسازی و تجزیه و تحلیل آن و پیگیری لازم به منظور بهنگام‌سازی شرایط قرارداد و وصول حقوق دولت (اجاره بها) و نظارت در راستای استمرار اجرای طرح‌های موضوع ماده ۳ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور، بر عهده معاونت حفاظت و امور اراضی سازمان می‌باشد و اطلاعات موارد مذکور به موقع در اختیار معاونت‌های تخصصی قرار گیرد. در این خصوص معاونت‌های تخصصی ذیربط، در امور تهیه یا اصلاح طرح و نظارت بر اجرا، برنامه‌ریزی و مدیریت می‌نمایند.

د) از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، دفتر امور حقوقی سازمان با هماهنگی بخش‌های ذیربط، فرم‌های قرارداد ماده ۳ را با لحاظ شرایط عمومی، حداکثر ظرف مدت یک ماه تهیه و به ادارات کل استان‌ها اعلام و ادارات کل نیز متناسب با طرح، شرایط خصوصی را تعیین و در فرم قرارداد درج و سایر مراحل قانونی را طی نمایند، همچنین معاونت حفاظت و امور اراضی و دفتر حقوقی سازمان، تبصره ذیل ماده ۹ دستورالعمل ماده ۳ قانون حفاظت و بهره‌برداری را به گونه‌ای اصلاح نموده که امکان اجرایی شدن آن توسط کمیسیون ۵ نفره استان میسر گردد. در صورتی که مجری طرح نسبت به تصمیم کمیسیون مزبور اعتراض نماید موضوع توسط اداره کل استان جهت بررسی و اعلام نظر به معاونت تخصصی سازمان ارسال گردد.

۶- به جهت تسهیل در اجرای مفاد فوق‌الذکر اقدامات ذیل ذکر اسرع وقت توسط دفاتر مربوطه انجام گیرد:

- الف) دفتر حقوقی سازمان، مستند به ماده ۱۳ آیین‌نامه معادن و تبصره‌های آن در متن تعهدنامه اصلاحات لازم را اعمال و به ادارات کل استان‌ها ارسال نماید.
- ب) معاونت حفاظت و امور اراضی، در خصوص اصلاح جداول مربوط به بند ب ماده ۱۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، موارد اصلاحی را مشخص و طی مکاتبه‌ای به هیأت دولت ارسال نماید. (به عنوان مثال: جدول شماره ۲ ستون ۳ درج شده از ۱/۸ به ۰/۸ اصلاح گردد. عدد اصلاحی از تاریخ این بخشنامه مبنا قرار گیرد)
- ج) دفتر استعدادیابی و بهره‌برداری منابع طبیعی، اصلاحیه مربوط به دستورالعمل استعدادیابی را جهت اخذ نظرات مجدداً به ادارات کل ارسال و مراحل ابلاغ آن را پیگیری نماید.

د) دفتر امور مراتع فرم نظارتی تهیه و به ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها ابلاغ تا هر ۳ ماه یکبار عملکرد شیوهنامه محاسبه حقوق عرفی را گزارش نمایند.

ح) دفتر امور مراتع، ضرایب و تعداد دام را به گونه‌ای تنظیم نماید که حقوق عرفی محاسبه شده در فرمول ذیربط به ترتیب برای طرح‌های کشاورزی حداکثر ۸,۷۰۰,۰۰۰ ریال و برای طرح‌های غیرکشاورزی حداکثر ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد.

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رییس سازمان

شماره: ۹۳/۵/۳۴۱۴۷

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۰/۶

پیوست: ندارد

جناب آقای تقوایی

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان رضوی

جناب آقای اکرم توفیقی سرپرست دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

موضوع: کارگروه بررسی آراء علیه

سلام علیکم؛

احتراماً، عطف به نامه‌های شماره ۳/۱۳۹۳/۳۱۸۶۵۰ مورخ ۹۳/۹/۲۰ و ۳/۱۳۹۳/۳۱۲۷۳ مورخ ۹۳/۹/۱۵ در خصوص تکالیف مقرر در بندهای ج و د از مبحث سوم بخشنامه شماره ۹۳/۱/۲۸۹۴۸ مورخ ۹۳/۸/۵ ریاست محترم سازمان اعلام می‌دارد؛ با عنایت به بخشنامه شماره ۹۰/۱/۱۹۲۶۱ مورخ ۹۰/۴/۶ ریاست محترم وقت سازمان، کارگروه موضوع بخشنامه مذکور موظف است با بررسی مدارک و سوابق اجرای مقررات و همچنین تفسیر عکس‌های هوایی مقارن اجرای قانون محدوده مورد رأی علیه و نیز سایر دلایل و مستندات فنی و حقوقی ماهیتاً بررسی نماید آیا رأی صادره علیه به درستی صادر شده و عرصه مورد نظر واقعاً مشمول مستثنیات موضوع تبصره ۳ ماده ۲ قانون ملی شدن می‌باشد و یا اینکه اراضی مذکور ماهیت ملی دارد، لذا چون یک مرحله کارگروه بررسی ماهیتی عرصه را انجام می‌دهد صدور آرا در مراحل مختلف رسیدگی متناسب با زمان و مرجع رسیدگی، الزاماً تأثیری در نتیجه بررسی کارگروه ندارد و لزومی به طرح مجدد موضوع در کارگروه در مراحل مختلف رسیدگی نمی‌باشد.

ضمناً عدم حضور مدیر امور اراضی در کارگروه فوق الذکر، مانع تشکیل جلسات نمی گردد و با حضور اکثریت اعضاء جلسات کارگروه رسمیت خواهد داشت ضمن اینکه مطابق نظر آن اداره کل در انتهای بند ۲ نامه صدرالذکر مبنی بر «اعتراضات مکرر و پی در پی به نظریه های کارشناسی موجب صرف تمام انرژی، وقت و بودجه اداره کل می گردد» در حقیقت مؤید مفاد مورد نظر در بخشنامه صدرالذکر و استدلالات فوق می باشد.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور ارسال به استان خراسان رضوی

جناب آقای اکرم توفیقی سرپرست دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

جناب آقای سیدعباس میرحسینی مسئول هماهنگی و پیگیری معاونت بخشنامه های کلی

شماره نامه: ۹۳/۵/۴۵۰۷۲

تاریخ نامه: ۱۳۹۳/۱۲/۲۸

پیوست: ندارد

جناب آقای خداکرم جلالی معاون وزیر و رئیس سازمان

موضوع: تأمین اعتبار اعتراضات باقیمانده کمیسیون ماده واحده

باسلام و احترام؛

همانگونه که مستحضرید با اجرای قانون ملی شدن جنگلهای کشور و اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت و ذخایر جنگلی سطحی معادل ۸۵ درصد کشور در راستای قوانین مذکور اجرای مقررات انجام گردیده و در این راستا میزان ۱۳۵ میلیون هکتار اسناد مالکیت بنام دولت به نمایندگی دولت اخذ گردیده است. و حسب تاکید قانون گذار رسیدگی به اعتراضات اشخاص به اجرای مقررات همواره سرلوحه وظایف و اقدامات سازمان جنگلها و مراتع قرار داشته و دارد که این امر از طریق هیأت های موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع در حال انجام می باشد.

استحضار دارید تاکنون تعداد ۲۳۰۴۲۵ فقره اعتراض در مساحت ۱۶۵۸۲۶۸۴ هکتار واصل و تعداد ۱۱۱۴۲۸ فقره اعتراض در مساحت ۸۰۲۲۸۱۶ هکتار (با احتساب آراء تجمیعی به میزان ۳۲۹۶۳ فقره) مورد رسیدگی قرار گرفته و بیش از ۸۵ هزار فقره

اعتراض در کل کشور در تحت رسیدگی قرار دارد که مطابق ماده ۱۶ آئین نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی، معاونت برنامه ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی بنابه پیشنهاد سازمان جنگلها و مراتع اعتبارات و امکانات لازم را جهت اجرای این قانون پیش بینی و هر ساله برای منظور نمودن در بودجه کل کشور به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری ارائه می نماید. متأسفانه ظرف چند سال اخیر عدم تامین اعتبارات مورد نیاز منتج به رکود در روند رسیدگی به پرونده های یاد شده گردیده و به تبع آن ضمن معطل ماندن اجرای قانون و سرگردانی مردم، عدم احقاق حق ذیحقان و نیز عدم امکان اتمام تثبیت مالکیت دولت فراهم می گردد.

لذا خواهشمند است با توجه آمادگی این معاونت و ادارات کل استانها برای تسریع در روند تعیین تکلیف این پرونده ها ف پیش بینی لازم برای تأمین اعتبارات لازم معمول گردد.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای مصطفی کیاکجوری معاون برنامه ریزی توسعه مدیریت و منابع جهت استحضار و همکاری.
 جناب آقای کورش قنبری مدیرکل دفتر برنامه ریزی، بودجه و هماهنگی طرحها جهت استحضار و همکاری.
 جناب آقای محمدحسین غفاریان کارشناس تعیین تکلیف اراضی اختلافی جهت اطلاع و پیگیری ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها - رونوشت

شماره: ۹۴/۵۱/۵۶۸۱

تاریخ: ۱۳۹۴/۳/۸

پیوست: دارد

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها

موضوع: استفاده از کلیه استنادات توسط اعضاء کمیسیون

سلام علیکم

احتراما، براساس گزارش توسط کارشناسان این دفتر اکثریت اعضا هیات های ماده واحده و کار گروه بررسی آرا علیه صرفا باستناد عکس های هوایی اظهارنظر می نماید متأسفانه سایر دلایل و مستندات فنی و حقوقی احصا نگردیده یا کم رنگ دیده میشود. با توجه به ماده ۹ آیین نامه اجرایی قانون ماده واحده و پیرو بخشنامه های شماره ۵/۸۰۰۰ مورخ ۸۴/۸/۱۰ معاون محترم وقت حفاظت و امور اراضی و شماره

موارد ذیل مورد تاکید اعضا کمیسیون ماده واحده و اعضا کارگروه بررسی آراء علیه قرار گیرد.

هیات با بررسی کلیه مدارک و مستندات ارائه شده از سوی معرض با اخذ سوابق و مدارک موجود در اداره منابع طبیعی و آبخیزداری، مدیریت جهاد کشاورزی، اداره ثبت اسناد املاک و سایر مراجع ذیربط، معاینه محل و عنداللزوم تحقیق از مطلعین و معتمدین و ریش سفیدان محلی و ملاحظه نقشه ها و عکسهای هوایی تفسیر شده می بایست به پرونده ها رسیدگی نماید.

تفسیر عکس های هوایی یکی از مدارک مستندات ابرازی قابل ارائه طرفین می باشد که در صورت نیاز به تفسیر عکس با رعایت اصول فنی (ارتوفتو، بازدید میدانی و استفاده از استرسکوپ آینه دار) توسط کارشناسان ذیصلاح عضو کارگروه تفسیر عکس هوایی استان انجام و نتیجه تفسیر با سوابق حقوقی پرونده منطبق جهت اجماع نظرات در کارگروه بررسی آراء علیه مورد مذاقه قرار گرفته و تصمیمات مقتضی اتخاذ گردد.

اکرم توفیقی

مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

رونوشت:

جناب آقای جواد جهانبخش مسئول مکاتبات راه دور

جناب آقای محمد حسین غفاریان کارشناس تعیین تکلیف اراضی اختلافی

جناب آقای علی رحیمی کارشناس و مسئول حوزه مدیریت

فرم تفسیر عکس های هوایی مقارن ملی شدن جنگلهای کشور

۱- مشخصات عمومی:		
استان:	شهرستان:	نام رقبه
		شماره پلاک:
مختصات منطقه مورد درخواست : UTM شامل پنج نقطه		
۲- مشخصات منابع مورد استفاده:		
۲-۱) نام نقشه توپوگرافی:	شماره بلوک:	شماره نقشه
۲-۲) مقیاس عکس هوایی:	شماره عکس هوایی:	تاریخ عکسبرداری:
شماره بلوک:	شماره خط پرواز:	
۳- سوابق اجرای مقررات ملی شدن:		
شماره و تاریخ برگ تشخیص:	شماره و تاریخ آگهی:	تاریخ نقشه برداری:
۴- هدف از تفسیر:		
۵- واحد درخواست کننده:		
۶- نتیجه بازدید میدانی:		
۷- نتیجه تفسیر:		
۸- اعضای کمیته تفسیر عکس:		
۱- نام و نام خانوادگی:	امضا	
۲- نام و نام خانوادگی:	امضا	
۳- نام و نام خانوادگی:	امضا	

تذکر ۱- ترسیم و پیوست نمودن تصاویر پلی گون محل مورد تفسیر (هم بر روی نقشه اجرای مقررات و هم بر روی عکس هوایی مورد عمل) الزامی می باشد.
تذکر: کلیه عکسهای هوایی می بایست با رعایت اصول فنی و به صورت اورتوفتو و با استفاده از دستگاه استریوسکوپ آینه دار مورد بهره برداری و استفاده قرار گیرد.

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

موضوع: تمدید مهلت ثبت نام اعتراض اشخاص

سلام علیکم:

احتراما، در اجرای بند ۱ ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ مجلس شورای اسلامی؛ موضوع اصلاح تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مقتضی است به محض وصول این بخشنامه در اصرع وقت با مفتوح نمودن دفاتر ثبت اعتراض دبیرخانه هیات رسیدگی به اعتراضات (ماده واحده) شهرستانها که براساس بخشنامه شماره ۹۰/۵۱/۲۸۲۴۱ مورخ ۹۰/۵/۱۹ بسته شده بودند نسبت به ثبت اعتراض اشخاص حقیقی و حقوقی که نسبت به ملی شدن اراضی موضوع قانون ملی شدن جنگلها و مراتع معترض می باشند با رعایت موارد ذیل اقدام نمایند:

۱- مفتوح نمودن دفاتر ثبت اعتراض از طریق کمیته ای متشکل از افراد مشروحه ذیل انجام گردد؛

(الف) رییس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان

(ب) نماینده حراست اداره کل

(ج) مسئول دبیرخانه هیات تعیین تکلیف اراضی اختلافی

(د) کارشناس حقوقی شهرستان

۲- اعضاء کمیته نسبت به درج متن مندرج در فرم شماره ۱ پیوست در دفاتر اعتراض اقدام و پس از امضا اعضا کمیته موضوع بند ۱ این بخشنامه؛ با مهر دبیرخانه هیات ممهور گردد.

۳- ردیفهای ثبت اعتراضات جدید در دفتر مذکور بر اساس شماره گذاری در ادامه اعتراضات ثبت شده قبلی خواهد بود.

۴- پس از مفتوح نمودن دفتر ثبت اعتراضات، فرم شماره ۲ در ۳ نسخه تهیه و پس از تکمیل و وارد نمودن کلیه اطلاعات به امضا اعضا کمیته رسیده و ممهور به مهر

هیات گردد. (یک نسخه الصاق در دفتر ثبت اعتراضات شهرستان مربوطه - یک نسخه اداره کل استان - یک نسخه دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی سازمان)

۵- رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان و مسئول دبیرخانه هیات موظف اند بلافاصله و قبل از ثبت اعتراض جدید با حضور در اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان نسبت به ارائه فرم تکمیل شده شماره ۲ به همراه دفتر ثبت اعتراض جهت بررسی و تایید نهایی توسط کمیته استانی اقدام نمایند.

۶- با عنایت به وظیفه مندی سازمان متبوع در ارزیابی نتایج اقدامات اجرای ناشی از تصویب بند ۱ ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقا نظام اداری کشور و اعلام آن به مراجع ذی صلاح، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان می باید بر اساس مندرجات فرم شماره ۲ اصلاحات و آمار مربوطه را برابر فرم شماره ۳ پیوست جمع بندی و به همراه یک نسخه صورت جلسه مفتوح نمودن دفاتر ثبت اعتراضات (فرم شماره ۲) به تعداد شهرستان های تابعه ظرف مدت یک ماه به دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی ارسال نماید.

۷- در هر اداره کل وظیفه بررسی و کنترل دفاتر ثبت اعتراضات و صورت جلسات مفتوح نمودن دفاتر دریافتی از شهرستان ها به عهده کمیته استانی متشکل از اعضا ذیل می باشد.

الف- معاون حفاظت و امور اراضی اداره کل

ب- رئیس اداره ممیزی و حدنگاری اراضی

ج- رئیس اداره حراست

د- رئیس اداره حقوقی

۸- تایید نهایی اطلاعات مأخوذه در ذیل فرم شماره ۲ توسط مدیر کل صورت خواهد پذیرفت.

۹- بدیهی است برای ثبت اعتراضات اشخاص حقیقی و حقوقی (غیر از ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری) از دفاتر قبلی که اعتراضات اشخاص ثبت گردیده بود و قبلا طی بخشنامه شماره ۹۰/۵۱/۲۸۲۴۱ مورخ ۹۰/۵/۱۹ و صورت جلسات در

مورخ ۹۰/۶/۱۲ بسته شده بود، بهره گیری و برای ثبت اعتراضات ادارات کل نیز از دفاتر جدید موضوع بخشنامه شماره ۹۲/۵/۵۴۲۵۲ مورخ ۹۲/۱۰/۱۵ استفاده می گردد.

۱۰- به استناد تبصره ۳ ماده ۳ آیین نامه اجرایی تبصره ۳ الحاقی ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی موضوع ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۹۴/۴/۷ هیات وزیران اخذ نظریه کارگروه رفع تداخلات شهرستان (موضوع تبصره ۲ ماده ۳ آیین نامه مذکور) مبنی بر وجود یا عدم وجود تداخل در پلاک مورد نظر توسط دبیرخانه های هیات تعیین تکلیف اراضی اختلافی ضروری است، بدیهی است در هر صورت رسیدگی به اعتراضات زارعین صاحب نسق های اصلاحات ارضی منوط به اعلام وجود یا عدم وجود تداخل در پلاک از سوی کارگروه شهرستان بوده و با اعلام وجود تداخل رسیدگی به اعتراضات پس از تصمیم کمیسیون رفع اختلافات خواهد بود. (فرم واحد استعلام متعاقبا توسط دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی سازمان تهیه و ارسال خواهد شد)

۱۱- ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری موظف می باشند وصول این بخشنامه و ابلاغ به شهرستانهای تابعه را به دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی سازمان اعلام نمایند.

مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه به ویژه بند ۱۰ به عهده مدیر کل محترم استان می باشد. لازم به ذکر است جهت تبیین بیشتر موضوع کارگاه آموزشی ویژه معاونین محترم حفاظت و امور اراضی بزودی برگزار خواهد شد.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای خدایم جلالی معاون وزیر و رییس سازمان برای استحضار
 جناب آقای نگهدار اسکندری مدیر حوزه ریاست و مدیریت عملکرد برای استحضار
 جناب آقای عیسی عباسی مدیر کل دفتر حقوقی برای استحضار
 جناب آقای اکرم توفیقی مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی برای اطلاع و نظارت لازم
 جناب آقای منوچهر سرداری مدیر کل دفتر استعدادیابی و بهره برداری منابع طبیعی برای اطلاع

جناب آقای علی جمشیدپها مدیر کلی دفتر مرکزی حراست برای اطلاع
 جناب آقای سید عباس میرحسینی مسئول هماهنگی و پیگیری معاونت درج در بخشنامه ها.
 جناب آقای جواد جهانبخش مسئول مکاتبات راه دور ارسال به استانها
 جناب آقای مصطفی کیاکجوری معاون برنامه ریزی توسعه مدیریت و منابع برای استحضار

فرم شماره ۱

(متن ذیر در دفتر ثبت اعتراض قید و به امضا اعضا کارگروه برسد)

به استناد بند ۱ ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب
 ۱۳۹۴/۲/۱ مجلس شورای اسلامی و در اجرای بخشنامه شماره ..... مورخ ..... سازمان
 جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، بدینوسیله دفتر ثبت اعتراضات شهرستان ..... برای پذیرش و
 ثبت اعتراض اشخاص مجددا مفتوح گردیده و با توجه به آخرین ردیف ثبت اعتراضات اداره کل در این
 دفتر به شماره ..... مورخ ..... ادامه ثبت اعتراضات از شماره ..... شروع خواهد شد.

- ۱- آقای ..... رییس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان
- ۲- آقای ..... مسوول دبیرخانه هیات تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان
- ۳- آقای ..... نماینده حراست
- ۴- آقای ..... کارشناس حقوقی شهرستان (در صورت اشتغال در شهرستان)

بسمه تعالی

فرم شماره (۲)

صورتجلسه مفتوح نمودن دفتر ثبت اعتراضات قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی (مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲) در اجرای بند ۱ ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر (مصوب ۱۳۹۴/۲/۱)

استان		شهرستان	تاریخ تنظیم
ردیف	عنوان	شرح	ملاحظات
۱	شماره ردیف و تاریخ ثبت آخرین اعتراض		
۲	تعداد کل صفحات پر شده دفتر (صفحه)		
۳	تعداد اعتراضات ثبت شده از ابتدا تا زمان بستن دفتر (فقره)		
۴	تعداد ردیفهای مخدوش به همراه ذکر شماره		
۵	تعداد شماره های خالی (جامانده) مابین اعتراضات ثبت شده		
۶	اعتراضات رسیدگی شده (تعداد و مساحت) تا زمان بازگشایی مجدد دفتر	تعداد: مساحت:	اعم از قرار، آراء صادره تجمیعی و غیر تجمیعی
۷	اعتراضات در دست بررسی (رسیدگی نشده) (تعداد و مساحت) تا زمان بازگشایی مجدد دفتر	تعداد: مساحت:	
۸	تعداد کل آراء صادره (تعداد و مساحت) تا زمان بازگشایی مجدد دفتر	تعداد: مساحت:	
۹	تعداد اعتراضاتی که به دلیل عدم رفع نقص از رسیدگی خارج شده اند تا زمان بازگشایی مجدد دفتر		
۱۰	تعداد اعتراضاتی که به دلیل عدم رفع نقص از رسیدگی خارج شده اند تا زمان بازگشایی مجدد دفتر		
اعضای کمیته شهرستانی			
۱۱	اعضای کمیته (شهرستان)	سمت	نام و نام خانوادگی
		رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری	
		رابط (نماینده) حراست	
		مسئول دبیرخانه	
		کارشناس حقوقی شهرستان (در صورت اشتغال در شهرستان)	
اعضای کمیته استانی			
۱۲	اعضای کمیته (اداره کل)	معاون حفاظت و امور اراضی	
		رئیس اداره حقوقی	
		رئیس اداره حراست	
		رئیس اداره ممیزی اراضی	
۱۳	تایید نهایی	مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان	

شماره: ۹۴/۵/۱۲۳۳۸

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۱۲

پیوست: دارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها

موضوع: پیرو بخشنامه شماره ۹۴/۵/۱۱۵۹۸ مورخ ۹۴/۵/۵ در مورد بازگشایی دفاتر ثبت اعتراض

سلام علیکم

احتراما، پیرو بخشنامه شماره ۹۴/۵/۱۱۵۹۸ مورخ ۹۴/۵/۵ در مورد بازگشایی دفاتر ثبت اعتراضات کمیسیونهای ماده واحده، بدینوسیله با توجه به جلسه مورخ ۹۴/۵/۱۱ معاونین حفاظت و امور اراضی ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری کل کشور، به پیوست فرمهای اصلاحی شماره یک و دو و فرم استعلام موضوع ماده ۱۰ بخشنامه مذکور جهت استحضار و اقدام مقتضی ایفا می گردد.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای نگهدار اسکندری مدیر حوزه ریاست و مدیریت عملکرد برای استحضار
جناب آقای عیسی عباسی مدیر کل دفتر حقوقی برای استحضار
جناب آقای سید عباس میرحسینی مسئول هماهنگی و پیگیری معاونت درج در بخشنامه ها.
جناب آقای اکرم توفیقی مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی برای استحضار
جناب آقای جواد جهانبخش مسئول مکاتبات راه دور برای استحضار

فرم شماره ۱

(متن ذیر در دفتر ثبت اعتراض قید و به امضا اعضا کارگروه برسد)

به استناد بند ۱ ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ مجلس شورای اسلامی و در اجرای بخشنامه شماره ۹۴/۵/۱۱۵۹۸ مورخ ۹۴/۵/۵ سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، بدینوسیله دفتر ثبت اعتراضات شهرستان ..... برای پذیرش و ثبت اعتراض اشخاص مجددا مفتوح گردیده و با توجه به آخرین ردیف ثبت اعتراضات اداره کل در این دفتر به شماره ..... و در مورخ ..... می باشد. و همچنین از شمار ..... لغایت ..... در نتیجه درج متن و الساق صورت جلسات بستن و بازگشایی دفاتر غیر قابل استفاده گردیده اند و بر این اساس ثبت اعتراضات جدید از شماره ..... خواهد بود.

- ۵- آقای ..... رییس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان
- ۶- آقای ..... مسوول دبیرخانه هیات تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان
- ۷- آقای ..... نماینده حراست
- ۸- آقای ..... کارشناس حقوقی شهرستان (در صورت اشتغال در شهرستان)

بسمه تعالی

فرم شماره (۲)

صورتجلسه مفتوح نمودن دفتر ثبت اعتراضات قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی (مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲) در اجرای بند ۱ ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر (مصوب ۱۳۹۴/۲/۱)

تاریخ تنظیم		شهرستان	استان
ملاحظات	شرح	ردیف	عنوان
		۱	شماره ردیف و تاریخ ثبت آخرین اعتراض
		۲	تعداد کل صفحات پر شده دفتر (صفحه)
		۳	تعداد اعتراضات ثبت شده از ابتدا تا زمان بستن دفتر (فقره)
		۴	تعداد ردیفهای مخدوش به همراه ذکر شماره
		۵	تعداد شماره های خالی (جامانده) مابین اعتراضات ثبت شده
اعم از قرار، آراء صادره تجمیعی و غیر تجمیعی	تعداد: مساحت:	۶	اعتراضات رسیدگی شده (تعداد و مساحت) تا زمان بازگشایی مجدد دفتر
	تعداد: مساحت:	۷	اعتراضات در دست بررسی (رسیدگی نشده) تا زمان بازگشایی مجدد دفتر
	تعداد: مساحت:	۸	تعداد کل قرار صادره تا زمان بازگشایی مجدد دفتر
	تعداد: مساحت:	۹	تعداد کل آراء صادره تا زمان بازگشایی مجدد دفتر
	تعداد: مساحت:	۱۰	تعداد اعتراضاتی که به دلیل عدم رفع نقص از رسیدگی خارج شده اند تا زمان بازگشایی مجدد دفتر
اعضای کمیته شهرستانی			
امضا و مهر هیات	نام و نام خانوادگی	سمت	اعضا کمیته (شهرستان)
		رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری	
		رابط (نماینده) حراست	
		مسئول دبیرخانه	
		کارشناس حقوقی شهرستان (در صورت اشتغال در شهرستان)	
اعضای کمیته استانی			
		معاون حفاظت و امور اراضی	اعضا کمیته (اداره کل)
		رئیس اداره حقوقی	
		رئیس اداره حراست	
		رئیس اداره ممیزی اراضی	
		مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان	تایید نهایی

مدیر محترم جهاد کشاورزی و رییس کارگروه رفع تداخل شهرستان

با سلام و احترام

خواهشمند است در اجرای تبصره ۲ ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۹۴ دستور فرمایید موضوع وجود تداخل یا عدم تداخل اجرای قانون اصلاحات ارضی با مقررات ملی شدن در پلاک ..... بخش ..... به ..... در حوزه ..... را بررسی و مراتب شمول تبصره ۱ ماده ۵ بر پلاک یا تبصره ۲ همان ماده را به این دبیرخانه اعلام فرمایند. بدیهی است در صورت شمول تبصره ۲ ماده ۵ رسیدگی به اعتراضات اشخاص در محدوده پلاک منوط به اتخاذ تصمیم پرونده در کمیسیون رفع تداخلات خواهد بود.

رییس هیات تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان

شماره: ۹۴/م/د/۰۰۷۰/۱۳۰۶

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۲۱

پیوست: ندارد

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها

موضوع: تفسیر عکسهای هوایی

سلام علیکم

احتراما، از آنجاییکه عکس های هوایی عرصه ها به عنوان یکی از مستندات، چه در مرحله تشخیص و چه رسیدگی در هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی و یا محاکم قضایی مورد بهره برداری و استناد قرار می گیرد، اخیرا گزارشاتی واصل شده که برخی از افراد سوچو که ادعایی نسبت به اراضی ملی دارند، عکسهای هوایی مناطق دیگری غیر از عرصه مورد ادعا را ارائه و در برخی موارد نیز محاکم یا کارشناسان محترم دادگستری نیز براساس عکسهای ارائه شده مدعی اعلام نظر و یا رسیدگی نموده اند این در حالیست که اساساً طرح دعوی و رسیدگی آن مربوط به عرصه ای دیگر بوده است. لذا مقتضی است: (۱) هماهنگی لازم با کانون محترم کارشناسان رسمی دادگستری و نیز مراجع قضایی استان معمول تا در این خصوص تاکیدات و توجه لازم را مبنی بر تطبیق عکس مورد استفاده با زمین مورد رسیدگی را احصا نمایند.

۲) حداقل یکی از کارشناسان ادارات کل و یکی از کارشناسان واحدهای شهرستان دوره های آموزشی مرتبط با استفاده و تفسیر عکس های هوایی را طی نموده و به تسلط نسبی در این خصوص نائل آید.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

- جناب آقای اسکندری مشاور و مدیر کل محترم حوزه ریاست و مدیریت عملکرد برای استحضار
- جناب آقای مهندس بیانی مدیر کل محترم مهندسی و مطالعات برای استحضار
- جناب آقای مهندس توفیقی مدیر کل محترم ممیزی و حدنگاری اراضی برای استحضار
- جناب آقای عباسی مدیر کل محترم حقوقی برای استحضار
- جناب آقای مهندس هدایتی مدیر کل محترم دفتر مرکزی حراست برای استحضار
- جناب آقای دکتر هادرابادی مدیر کل محترم آموزش و ترویج برای استحضار
- جناب آقای مهندس میرحسینی کارشناس مسوول هماهنگی حوزه معاونت برای درج در بخشنامه های کلی

شماره: ۹۴/۱/۱۳۵۷۵

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۲۶

پیوست: ندارد

جناب آقای دکتر آقایی

قائم مقام محترم وزیر در امور مجلس

موضوع: در خصوص استفسار محاسبه قانونی مندرج در بند ۱ ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر آبی

با سلام و احترام

به استحضار می رساند بند ۱ ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۹۴/۲/۱ که ناظر بر اصلاح تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی می باشد اعلام می دارد: که عبارت «ظرف مدت یک سال» مندرج در تبصره ۱ ماده ۹ به «ظرف مدت پنج سال پس از تصویب این قانون» اصلاح می گردد با عنایت به اینکه در خصوص حکم مقرر در این تبصره که آیا تاریخ مد نظر قانون گذار ناظر بر تاریخ پس از تصویب قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۸۹/۴/۲۳ یا قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۹۴/۲/۱ می باشد ابهام وجود دارد خواهشمند است در این

خصوص بررسی و عنداللزوم با استفسار از مجلس اعتراضات در کمیسیون ماده واحده شهرستان ها اقدام خواهد نمود لذا به جهت جلوگیری از تضییع حقوق دولت و اشخاص تسریع در ارسال پاسخ موجب امتنان است.

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رییس سازمان

رونوشت:

جناب آقای مسعود منصور معاون حفاظت و امور اراضی

جناب آقای امیر ابراهیم پور مسئول شبکه دولت

جناب آقای عیسی عباسی مدیر کل دفتر حقوقی

حق الزحمه ماده واحده

شماره: ۸۹/۱/۶۷۱۲۶

تاریخ: ۸۹/۱۰/۲۸

پیوست: ندارد

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام؛

احتراماً، با عنایت به وظایف قانونی که به موجب ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی و آئین نامه اجرایی آن بعهدہ سازمان متبوع گذارده شده و نیز وظایفی که متعاقب آن از طریق تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی معین شده است و در راستای تحقق تأکیدات مکرر وزیر محترم جهاد کشاورزی مبنی بر تسریع در رسیدگی به اراضی اختلافی و رفع اشکالات احتمالی در اجرای مقرراتی قانون ملی شدن جنگلها و مراتع، مقتضی است:

۱) هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی در تمامی واحدهای شهرستانی تابعه آن اداره کل بصورت فعال و مستمر تشکیل جلسه داده و برابر مقررات قانونی اعتراضات وارده را مورد رسیدگی قرار دهند.

۲) حق الزحمه اعضاء هیأت و سایر عوامل اجرایی مستند به:

۲-۱) ماده ۶ آئین نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفاظت و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ هیأت محترم وزیران.

۲-۲) ماده ۱۳ آئین نامه اصلاحی اجرای قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۱۳۷۳/۷/۱۶ وزارت جهاد سازندگی سابق.

۲-۳) تبصره ۶ ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۲ مجلس محترم شورای اسلامی.

برابر دستورالعمل شماره ۸۷/۱/۱۸۵۰۳ مورخ ۸۷/۴/۲ سازمان متبوع از محل اعتبارات ذیربط قانونی پرداخت گردد. ۱۰-۲۵-۶۲۴۰/m.۵۵

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

جناب آقای مهندس مهري لموکی

معاون محترم توسعه مدیریت و منابع انسانی

جناب آقای عموزاده

معاون محترم حفاظت و امور اراضی

جناب آقای مهندس کیاکجوری

مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی و بودجه

موضوع: حق الزحمه اعضاء کمیسیون ماده واحده و همکاران ذیربط

با سلام؛

احتراماً، به پیوست صورتجلسه مورخ ۱۳۹۰/۴/۴ درخصوص بررسی مسائل و مشکلات پرداخت حق الزحمه اعضاء هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و کارکنان ذیربط، جهت اجراء ابلاغ میگردد. /ش

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

« بسمه تعالی »

با استعانت از درگاه خداوند متعال جلسه ای در مورخه ۹۰/۴/۴ بمنظور بررسی مسائل و مشکلات هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی بویژه پرداخت حق الزحمه اعضاء و کارکنان ذیربط آن با حضور امضاء کنندگان ذیل در حضور ریاست محترم سازمان تشکیل و پس از بحث و بررسی و تبادل نظر با استناد به مواد قانونی ذیل:

۱- تبصره ۵ و تبصره ۶ ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب

۶۷/۶/۲۲

۲- آئین نامه اجراء قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب سالهای ۶۷-۷۳-۹۰

وزارت متبوع

۳- قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۷۱/۷/۱۲ مجلس شورای اسلامی

۴- ماده ۶ آئین نامه اجرایی قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی مصوب ۷۲/۱۲/۱۶ هیأت محترم وزیران

۵- دستورالعمل پرداخت موضوع آئین نامه اجرایی ماده واحده ابلاغی ریاست محترم سازمان و آخرین دستورالعمل به شماره ۸۷/۴/۲-۱/۱/۱۸۵۰۳

۶- ملاحظه موارد مرتبط با قانون مدیریت خدمات کشوری ضمن تأکید بر ضرورت تأمین هزینه های لازم و پرداخت حق الزحمه اعضاء هیأت و عوامل اجرایی، مقرر گردید:

الف - دفتر برنامه ریزی و بودجه هزینه های اجرای قانون مذکور منجمله حق الزحمه اعضاء هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و سایر عوامل ذیربط را در موافقت نامه طرح ملی ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات پیش بینی نماید.

ب - دفتر برنامه ریزی و بودجه حق الزحمه نیروهای ذیربط هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی را در موافقتنامه مرتبط با ردیف درآمد هزینه موضوع ماده ۱۳ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، پیش بینی تا متناسب با عملکرد ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری و تأیید دفتر ممیزی اراضی به استانها تخصیص یابد.

ج - ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها تلاش نمایند حتی الامکان در موافقتنامه های استانی ذیربط ، همچنین مصوبات سفرهای استانی هیأت محترم دولت ، نیز موضوع حق الزحمه اعضاء هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی و افراد ذیربط آنرا پیش بینی نمایند.

د - دفتر ممیزی اراضی حداکثر تا تاریخ ۹۰/۶/۳۰ ضمن جمع بندی اعتراضات واصله به دبیرخانه های هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی، نسبت به تنظیم برنامه زمانبندی رسیدگی به اعتراضات مذکور به همراه اعتبارات موردنیاز اقدام و به دفتر برنامه ریزی و بودجه منعکس نماید تا با هدایت ریاست محترم سازمان، منابع اعتباری لازم برای

رسیدگی به کلیه پرونده های اعتراضی ، پرداخت حق الزحمه اعضاء هیأت و سایر عوامل ذیربط تعیین و تخصیص یابد.

ذ - دفتر ممیزی اراضی نسبت به تدوین دستورالعمل اصلاحی نحوه پرداخت حق الزحمه افراد مشمول موضوع ماده ۱۸ آئین نامه اصلاحی آیین نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی اقدام سپس تأیید و ابلاغ آن به واحدهای اجرایی را پیگیری نماید. ۴-۵-۰۹۰۰/m

محمدتقی عموزاده معاون حفاظت و امور اراضی	عبدالحمید مهری لموکی معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی	علی سلاجقه معاون وزیر و رئیس سازمان
علی اکبر مؤدبی ذیحساب و مدیرکل امور مالی	مصطفی کیاکجوری مدیرکل دفتر برنامه ریزی و بودجه	عباس کارگر مدیرکل حوزه ریاست و رسیدگی به شکایات
مسعود منصور مدیرکل دفتر ممیزی اراضی	محمد رضا همتی مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان	حسین سلیمانی مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان کرمانشاه

شماره: ۱۴۷۵۷/۱۶۴۷۸۶

تاریخ: ۱۳۹۰/۸/۱۸

پیوست:

جناب آقای مهندس اورنگی

سرپرست محترم سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشوری

سلام علیکم؛

عطف به نامه های شماره ۹۰/۱/۳۰۸۶۵ و ۹۰/۱/۳۰۸۶۹ مورخ ۱۳۹۰/۶/۵ در خصوص استعلام از «امکان پرداخت حق الزحمه به اعضاء هیأت ها و کمیسیون های تشکیل شده به موجب قوانین و مقررات» اعلام می دارد:

الف) پرداخت حق الزحمه به آن دسته از اعضاء که کارمند دستگاه اجرایی مربوط (آن سازمان) می باشند:

۱- همان طور که عنایت دارند به موجب ماده (۷۸) قانون مدیریت خدمات کشوری تصریح شده است:

«ماده ۷۸ - در دستگاه‌های مشمول این قانون کلیه مبانی پرداخت خارج از ضوابط و مقررات این فصل به استثناء پرداخت‌های قانونی که در زمان بازنشسته شدن یا از کارافتادگی و یا فوت پرداخت می‌گردد و همچنین برنامه کمک‌های رفاهی که به عنوان یارانه مستقیم در ازای خدماتی نظیر سرویس رفت و آمد، سلف سرویس، مهد کودک و یا سایر موارد پرداخت می‌گردد. با اجرای این قانون لغو می‌گردد.

تبصره - در صورتی که با اجرای این فصل، حقوق ثابت و فوق‌العاده‌های مشمول کسور بازنشستگی هر یک از کارمندان که به موجب قوانین و مقررات قبلی دریافت می‌نمودند کاهش یابد، تا میزان دریافتی قبلی، تفاوت تطبیق دریافت خواهند نمود و این تفاوت تطبیق ضمن درج در حکم حقوقی با ارتقاءهای بعدی مستهلک می‌گردد. این تفاوت تطبیق در محاسبه حقوق بازنشستگی یا وظیفه نیز منظور می‌گردد.»

بنابراین به صراحت این ماده حکم عام ممنوعیت پرداخت خارج از ضوابط و مقررات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری پیش‌بینی شده و موارد استثناء هم به طور مشخص احصاء شده است. لذا پرداخت هر گونه مبلغی توسط دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری به «کارمندان خود» صرفاً در چارچوب مقررات فصل دهم این قانون و موارد مذکور در ماده (۷۸) امکان‌پذیر است. طبیعی است در موارد مشمول حکم تبصره ماده (۷۸) پرداخت مابه‌التفاوت به کارمندان مربوط ضرورت خواهد داشت.

از سوی دیگر به موجب ماده (۱۲۷) قانون مدیریت خدمات کشوری قوانین خاص مغایر با این قانون لغو شده و لذا امکان استناد به قوانین خاص برای پرداخت مبالغی به کارمندان دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری وجود ندارد. ضمناً به موجب بند «ج» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه نیز صریحاً و مجدداً بر ممنوعیت پرداخت خارج از مقررات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری تأکید و مواردی در خصوص «شرکت‌های دولتی» استثناء شده که شامل آن سازمان نمی‌گردد.

۲- مطابق ماده (۹۳) قانون مدیریت خدمات کشوری پرداخت حق‌الزحمه به کارکنان دستگاه‌های اجرایی که موظف می‌شوند در خارج از وقت مقرر اداری خدمت نمایند پیش‌بینی شده است و با توجه به آیین‌نامه اجرای مواد (۸۴، ۸۶، ۸۷، ۹۰، ۹۱ و ۹۳)

قانون مدیریت خدمات کشوری (موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۴۷۷۰/۷۷۶۸۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۸) پرداخت حق الزحمه بر اساس دستورالعمل مصوب معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری امکان‌پذیر می‌باشد.

ب) پرداخت حق الزحمه به آن دسته از اعضاء که کارمند دستگاه دیگری هستند:

به موجب تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور مقرر شده است: «تبصره ۲۹ - دریافت وجه به عنوان حقوق و هر نوع مزایا از وجوه عمومی یا اختصاصی دولت یا مؤسسات وابسته به دولت جز از یک وزارتخانه و یا یک مؤسسه برای کارکنان دولت و مؤسسات وابسته به دولت ممنوع است.»

دولت مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون برای موارد خاصی که پرداخت وجهی بابت خدمت فرهنگی یا فنی و امثال آن در دستگاه دیگری ضرورت داشته باشد آیین‌نامه لازم را تهیه و پس از تصویب کمیسیون مشترک دارایی مجلسین به موقع اجرا بگذارد مادام که آیین‌نامه مزبور به تصویب نرسیده است مقررات فعلی قابل اجرا خواهد بود.

جمع دریافتی‌های هر یک از مقامات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت به هر عنوان نیز طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران برسد مادام که آیین‌نامه مزبور به تصویب نرسیده است مقررات فعلی قابل اجرا خواهد بود.»

بنابراین پرداخت وجه به اعضای هیأت‌ها که کارمند دستگاه دیگری هستند در چارچوب قسمت دوم تبصره (۲۹) و آیین‌نامه اجرایی آن (که این آیین‌نامه به تصویب کمیسیون مشترک دارایی مجلسین سابق رسیده است) امکان‌پذیر می‌باشد. /

اسماعیل عباسی

معاون امور حقوقی دولت

۹۰/۱/۵۹۱۷۱

تاریخ: ۹۰/۱۱/۰۳

پیوست: ندارد

جناب آقای دکتر عربیان

معاون محترم دادستان دیوان محاسبات

موضوع: پرداخت حق الزحمه اعضای هیأت های ماده واحده

باسلام؛

احتراماً، پیرو مذاکره حضوری مورخ ۹۰/۱۱/۳ با جناب آقای رحیمی معاون محترم حضرتعالی به استحضار میرساند؛ منابع طبیعی کشور هم از نگاه انفال و هم بعنوان بستر حیات و توسعه پایدار دارای جایگاه ویژه ای بوده و برنامه ریزی در جهت حفظ این منابع ارزشمند و حیاتی بسیار ضروری می باشد و در حال حاضر با افزایش روزافزون جمعیت و متعاقب آن افزایش تقاضا برای مسکن و غذا، همچنین افزایش بی رویه معضل زمین خواری و باندهای مربوطه در کشور، قوای سه گانه تدابیری را در پیش گرفته تا بتوانند تا حد زیادی از این مشکلات بکاهند که از آن جمله تصویب و ابلاغ قانون ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع می باشد.

الف) قانون ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی و مستندات پرداخت حق الزحمه اعضاء هیاتها:

«زارعین صاحب اراضی نسقی و مالکین و صاحبان باغات و تأسیسات در خارج از محدوده قانونی شهرها و حریم روستاها، سازمانها و مؤسسات دولتی که به اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحیه های بعدی آن اعتراض داشته باشند می توانند به هیأتی مرکب از:

- ۱- مسئول اداره کشاورزی ۲- مسئول اداره جنگلداری ۳- عضو جهاد سازندگی ۴-
- عضو هیئت واگذاری زمین ۵- یک نفر قاضی دادگستری ۶- بر حسب مورد دو نفر از اعضای شورای اسلامی روستا یا عشایر محل مربوطه، مراجعه نمایند.»

این هیأت در هر شهرستان زیر نظر وزارت کشاورزی و با حضور حداقل ۵ نفر از هفت نفر رسمیت یافته و پس از اعلام نظر کارشناسی هیئت رأی قاضی لازم الاجرا خواهد بود.

(۱) تبصره ۵ ماده واحده قانون مذکور اشعار می دارد که «از تاریخ تصویب این ماده واحده کلیه قوانین، مقررات و آئین نامه های مغایر با این قانون لغو و تنها مرجع رسیدگی به شکایات مربوط به اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و و اصلاحیه های بعدی آن هیأت موضوع این قانون خواهد بود».

(۲) تبصره ۶ همان قانون «وزارت کشاورزی را مکلف به تهیه تصویب و ابلاغ آئین نامه نموده است».

(۳) آئین نامه اجرایی ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی ابتدا در ۶۷/۱۰/۲۴ ابلاغ و سپس در ۷۳/۷/۱۶ اصلاحیه آن تنظیم و ابلاغ گردید. در آئین نامه اصلاحی اخیرالذکر آمده است:

(۳-۱) ماده ۱۳: «به هر یک از اعضای هیأت و کارکنانی که علاوه بر وظایف خود در اجرای قانون و آئین نامه همکاری می نمایند متناسب با پیشرفت کار برطبق دستورالعمل رئیس سازمان جنگلها و مراتع حق حضور در جلسات و حق الزحمه مناسب پرداخت خواهد شد».

(۳-۲) ماده ۱۸: «وزارت جهاد سازندگی بنابه پیشنهاد سازمان جنگلها و مراتع اعتبارات و امکانات لازم را جهت اجرای این قانون پیش بینی و همه ساله برای منظور کردن در بودجه کل کشور به دولت ارائه می نماید».

با وجود آنکه هشت ماده از مواد آئین نامه مذکور قبلاً توسط دیوان عدالت اداری ابطال گردیده است لیکن مفاد مواد مذکور (۱۳ و ۱۸) مورد ایراد دیوان واقع نگردیده است.

(۴) مفاد مواد ۱۳ و ۱۸ آئین نامه قبلی که در بندهای (۳-۱ و ۳-۲) ذکر گردیده مجدداً در آئین نامه اجرایی اصلاحی که در ۱۳۹۰/۲/۲۶ اصلاح و ابلاغ گردیده نیز آمده است.

۵) در حال حاضر اعضاء هیأت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی عبارتند از:

۱- یک نفر قاضی به انتخاب رئیس کل دادگستری استان

۲- مدیر جهاد کشاورزی شهرستان

۳- رئیس اداره منابع طبیعی شهرستان

۴- نماینده هیأت هفت نفره (امور اراضی)

۵- عضو جهاد کشاورزی (کارشناس جنگل و مرتع)

۶- ۲ نفر از اعضای شورای اسلامی روستایی یا عشایر محلی حسب مورد».

۶) به استناد تبصره ذیل ماده ۵ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۱۳۷۱/۷/۱۲ مجلس شورای اسلامی «مرجع رسیدگی به اعتراضات اجرای ماده قانونی مذکور نیز هیأت‌های موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی می باشد. همچنین ماده ۳ همان قانون، وزارت جهاد سازندگی را مکلف به تهیه آئین نامه اجرایی و تصویب آن در هیأت دولت نموده است».

۷) آئین نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۷۲/۱۲/۱۶ هیأت وزیران، در ماده شش آن تصریح دارد به اینکه «ترتیب وصول و ثبت اعتراضات، تشکیل جلسات و نحوه رسیدگی هیأت‌ها و پرداخت حق الزحمه اعضاء و همکاران هیأت که علاوه بر وظایف محول شده خارج از وقت اداری همکاری می نمایند و نحوه وصول و تأمین هزینه های مربوطه مطابق آئین نامه ای است که به استناد تبصره ۶ قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی به تصویب وزارت جهاد سازندگی می رسد».

۸) مستندات فوق الذکر دلالت بر آن دارد که:

۸-۱) وظیفه رسیدگی به اعتراضات اراضی اختلافی به عهده هیأت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی است و این هیأت تنها مرجع رسیدگی به موضوع می باشد.

۸-۲) اگرچه دبیرخانه هیأت مذکور در ادارات منابع طبیعی مستقر است و سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری وظیفه سازماندهی و راهبری آن را بعهدده دارد لیکن

دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و وظایف آن مضاعف بروظایف سازمان مذکور می باشد.

۳-۸) باتوجه به مفاد بند (۲-۸) و نیز عنایت به اینکه وظایف اعضاء هیأت و عوامل اجرایی علاوه بر وظایف محوله سازمانی آنها است به همین دلیل قانونگذار در آئین نامه اجرایی ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی و نیز آئین نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی، پرداخت حق الزحمه به اعضاء هیأت و عوامل اجرایی قانونی را پیش بینی نموده است.

۹) طی قریب ۲۲ سال فعالیت این هیأت ها در سراسر کشور و مستند به موارد فوق الذکر و براساس دستورالعمل موضوع ماده ۱۷ آئین نامه اجرایی ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی حق الزحمه اعضاء هیأت و عوامل اجرایی پرداخت می گردید. ضمن آنکه این حق الزحمه بعنوان مزایای مستمر همکاران قلمداد نشده بلکه صرفاً متناسب با عملکرد و آراء صادره و با رعایت مفاد آئین نامه و دستورالعمل های مربوطه، هزینه های اجرایی قانون از جمله حق الزحمه اعضاء هیأت و عوامل اجرایی آن تأمین و پرداخت شده است.

۱۰) در ذیل طرح ممیزی اراضی، موضوع تعیین تکلیف اراضی اختلافی بعنوان یکی از پروژه های طرح مذکور پیش بینی و در موافقت نامه مربوط درج گردیده است.

۱۱) از طرف دیگر ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری، مزایا فوق العاده های قابل پرداخت به کارکنان دولت را احصاء و در ماده ۷۸ همان قانون پرداخت های خارج از موارد احصاء شده را لغو نموده است. پرواضح است که مفاد ماده ۷۸ به خصوص با توجه به مفاد تبصره ذیل آن، مواردی که بعنوان مزایای کارکنان دولت تعیین شده را شامل می گردد و اساساً در خصوص هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی به استثنای دو نفر، بقیه اعضاء هیأت پرسنل دستگاه مربوطه نمی باشند تا حق الزحمه مربوط به اجرای این قانون را تابع حقوق و مزایای آن نمایند.

ضمن آنکه هیأت های مشابهی مانند «هیأت حل اختلاف ثبت» «هیأت حل اختلاف قانون کار» «شورای شهرسازی و معماری» و ... نیز در سراسر کشور وجود دارند که به هرصورت جبران زحمات و خدمات آنان مصادیق مزایای موضوع ماده ۶۸ و ۷۸ قانون مدیریت خدمات کشوری نمی باشد.

ب) چالش ایجاد شده:

باتوجه به نامه شماره ۵۲۱۰۰/۳۱۵ مورخ ۹۰/۵/۱۰ سرپرست محترم گروه حسابرسی سازمانهای جهاد کشاورزی در خصوص مغایرت پرداخت حق الزحمه اعضای هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و سایر عوامل اجرایی با قانون مدیریت خدمات کشوری و درخواست ابطال بخشنامه های صادره در این خصوص به موجب نامه شماره ۹۰/۱/۲۹۹۲۷ مورخ ۹۰/۵/۲۸ موضوع پرداخت حق الزحمه اعضای هیأت های مذکور کان لم یکن شده است.

علیهذا با عنایت به مراتب فوق و استنادات قانونی صدرالذکر ونظر به رویکرد مثبت آن مرجع محترم در مقابله زمین خواری وحفظ حقوق بیت المال و از طرفی با توجه به موارد ذیل:

۱- کل مبلغ پرداختی حق الزحمه به قضات محترم و اعضای هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی تمامی شهرستانهای کشور رقم قابل توجهی نمی باشد.

۲- در اجرای تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی در مهلت یکساله تعیین شده در قانون مذکور ضمن اعلان عمومی نسبت به پذیرش اعتراض اشخاص به ملی شدن اراضی اقدام که برابر آمار و اطلاعات اخذ شده از ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها تعداد اعتراضات واصله به دبیرخانه های هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستانها از ابتدای تشکیل دبیرخانه های مذکور در ادارات منابع طبیعی (سال ۷۲) تا پایان مهلت ثبت اعتراض (۹۰/۶/۱۲) بالغ بر ۲۱۷۷۰۰ فقره می باشد که از این تعداد حدود ۱۵۰۰۰۰ فقره اعتراض هنوز رسیدگی نشده است که می بایست با فعال نمودن هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستانها و برنامه ریزی مناسب نسبت به تعیین تکلیف اعتراضات باقیمانده اقدام نمود.

۳- باوجود مشکل پیش آمده و عدم پرداخت حق الزحمه اعضای هیأت ها در شش ماهه اول سالجاری ، متأسفانه انگیزه لازم جهت تشکیل جلسات هیأت ها و رسیدگی به اعتراضات وجود ندارد ؛ بخصوص قضات محترم هیأتها بدلیل مشغله کاری و حضورشان در هیأت‌های مشابه که با مسئولیت کمتر جبران زحمات و خدمتشان بنحو مطلوب انجام می گردد ، دیگر انگیزه ای جهت حضور در جلسات هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی ندارند. نتیجتاً روند رسیدگی به پرونده های یادشده عملاً متوقف خواهدگشت وبه تبع

آن ضمن معطل ماندن اجرای قانون و سرگردانی مردم، عدم احقاق حق ذیحقان و نیز عدم امکان اتمام تثبیت مالکیت دولت فراهم می گردد.

۴- نقطه نظرات متفاوت اعلامی به این سازمان از ناحیه (معاون محترم امور حقوقی دولت- دبیر ستاد مشاوره فنی و حقوقی دیوان محاسبات کشور- معاون توسعه سرمایه انسانی ریاست محترم جمهور) و ضرورت اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص موضوع مورد بحث فوق الذکر .

لذا خواهشمند است موضوع بررسی و مساعدت لازم جهت حل مشکل پرداخت حق الزحمه اعضاء هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و عوامل اجرایی، مبذول فرمایند.

۱۱-۳-۲۹-۵/m

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره نامه: ۹۰/۱/۶۴۰۷۷

تاریخ نامه: ۹۰/۱۱/۲۶

پیوست: دارد

دورنگار- فوری

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: دستورالعمل پرداخت حق الزحمه ماده واحده

با سلام؛

احتراماً، به پیوست دستورالعمل اصلاحی پرداخت حق الزحمه اعضاء کمیسیون تعیین تکلیف اراضی اختلافی به شماره ۹۰/۱/۵۹۹۳۶ مورخ ۹۰/۱۱/۹ که به تأیید ریاست محترم سازمان رسیده است، جهت بهره برداری مقتضی ارسال میگردد. ۱۱-۹-۲۹۴۱/m.د

مسعود منصور

مشاور و مدیرکل دفتر ریاست،

ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات

شماره: ۹۰/۱/۵۹۹۳۶

تاریخ: ۹۰/۱۱/۰۹

پیوست: ندارد

دستور العمل موضوع ماده ۱۸ آئین نامه اصلاحی اجرائی

ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۱۳۹۰/۲/۲۶

در اجرای ماده ۱۸ آئین نامه اصلاحی آئین نامه اجرائی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور مصوب ۶۷/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی و تبصره ۶ قانون مذکور و مستنداً به ماده ۶ آئین نامه اجرائی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۴۴۵۰ ت - ۶۱ هـ - مورخ ۷۱/۱۲/۱۶ هیأت محترم وزیران و ماده ۹۳ قانون مدیریت خدمات کشوری بدینوسیله اصلاحیه دستور العمل اجرائی پرداخت حق الزحمه اعضاء هیأتهای تعیین تکلیف اراضی اختلافی و مأمورانی که در اجرای این قانون علاوه بر وظایف ذاتی خود همکاری می نمایند، بشرح ذیل جهت اجراء ابلاغ میشود، بدیهی است از تاریخ تعیین شده در این دستور العمل، سایر دستور العمل های قبلی کان لم یکن میگردد.

الف) رسیدگی به یک فقره اعتراض در هر پلاک اصلی یا فرعی موضوع اجرای ماده

۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری یا ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی :

۱- قاضی هیأت حداکثر ۴۰۰/۰۰۰ ریال.

۲- رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری ۲۵۰/۰۰۰ ریال

۳- شورای اسلامی روستا و عشایر هر عضو ۱۵۰۰۰۰ جمعا ۳۰۰۰۰۰۰ ریال

۴- سایر اعضاء هیأت باستثنای بند های ۳ و ۲ (هر عضو) حداکثر ۲۰۰/۰۰۰ ریال

ب) تجميع پرونده های اعتراضی در یک پلاک اصلی یا فرعی (حداکثر تا ده

پرونده) در صورت صدور رأی و رسیدگی به کلیه اعتراضات:

۱- قاضی هیأت حداکثر ۷۰۰/۰۰۰ ریال

۲- رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری ۴۰۰/۰۰۰ ریال.

۳- شورای اسلامی روستا و عشایر هر عضو ۲۰۰/۰۰۰ جمعا ۴۰۰/۰۰۰ ریال

۴- سایر اعضاء هیات به استثنای بند های ۳ و ۲ (هر عضو) حداکثر ۳۵۰/۰۰۰ ریال

ج) تجميع پرونده های اعتراضی در یک پلاک اصلی یا فرعی (بیش از ده پرونده)

در صورت صدور رأی و رسیدگی به کلیه اعتراضات:

- ۱- قاضی عضو هیأت حداکثر ۱/۲۰۰/۰۰۰ ریال
- ۲- رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری ۷/۰۰/۰۰۰ ریال
- ۳- شورای اسلامی روستا و عشایر هر عضو ۳۰۰/۰۰۰ جمعاً ۶۰۰/۰۰۰ ریال
- ۴- سایر اعضاء هیأت به استثنای بندهای ۲ و ۳ (هر عضو) حداکثر ۶۰۰/۰۰۰ ریال

د) قرار رد اعتراض و عدم صلاحیت ، رسیدگی شکلی و رفع ابهام از اقدامات قانون

ملی شدن:

- ۱- قاضی هیأت ۱۵۰/۰۰۰ ریال .
- ۲ - سایر اعضاء هیأت به استثنای شورای اسلامی روستا و عشایر محل (هر عضو)
۱۰۰/۰۰۰ ریال

ذ) حق الزحمه سایر عوامل اجرای قانون :

- ۱- کارکنان ذیربط (حقوقی _ مهندسی و ...) شهرستان متناسب با عملکرد و پیشنهاد رئیس اداره ممیزی اراضی استان و تأیید مدیر کل حداکثر تا ۶ نفر، هر نفر ماهانه حداکثر ۳۰۰/۰۰۰
- ۲- مسئول دبیرخانه ماده واحده شهرستان متناسب با عملکرد به پیشنهاد رئیس اداره ممیزی اراضی و تأیید مدیر کل ماهیانه حداکثر ۴۰۰/۰۰۰ ریال .
- ۳- مسئول هماهنگی دبیرخانه های ماده واحده اداره کل منابع طبیعی استان متناسب با تعداد آراء صادره به پیشنهاد رئیس اداره ممیزی و تأیید مدیر کل ماهیانه حداکثر ۵۰۰/۰۰۰
- ۴- رئیس اداره ممیزی اراضی استان متناسب با تعداد آراء صادره و عملکرد شهرستانها به پیشنهاد معاون حفاظت و امور اراضی و تأیید مدیر کل ماهیانه حداکثر ۶۰۰/۰۰۰ ریال
- ۵- معاون حفاظت و امور اراضی استان متناسب با عملکرد با تأیید مدیر کل ماهیانه حداکثر ۶۰۰/۰۰۰ ریال.
- ۶- سایر اعضاء کمیته فنی ممیزی اراضی اداره کل و کارگروه موضوع دستورالعمل ۹۰/۱/۱۹۲۶۱ مورخ ۹۰/۴/۶ و کارکنانی که در امر رسیدگی به آراء صادره همکاری دارند(از جمله مفسر عکس که با هیأت همکاری دارد) بنا به پیشنهاد رئیس اداره ممیزی اراضی استان و تأیید مدیر کل حداکثر ۵ نفر ، هر نفر ماهیانه حداکثر ۴۰۰/۰۰۰ ریال .

- ۷- مدیرکل منابع طبیعی استان متناسب با پیشرفت آراء صادره و وضعیت عملکرد با تأیید معاون حفاظت و امور اراضی سازمان ماهیانه حداکثر ۷۰۰/۰۰۰ ریال .
- ۸- مدیرکل دفتر ممیزی اراضی متناسب با پیشرفت آراء صادره با تأیید معاون حفاظت و امور اراضی سازمان ماهیانه حداکثر ۸۰۰/۰۰۰ ریال .
- ۹- سایر اعضاء شورای فنی ممیزی اراضی سازمان ، معاونین ، کارشناسان و کارکنان دفتر ممیزی اراضی و دفاتر ذریبست ستادی متناسب با عملکرد به تأیید معاون حفاظت و امور اراضی ماهیانه حداکثر ۶۰۰/۰۰۰ ریال .
- ۱۰- معاون حفاظت و امور اراضی و قائم مقام وی متناسب با پیشرفت کار با تأیید رئیس سازمان ماهیانه حداکثر ۸۰۰/۰۰۰ ریال .

هـ) تذکرات :

- ۱- در زمان نوبت رسیدگی به یک پرونده اعتراضی در یک پلاک چنانچه پروندهای اعتراضی دیگری در همان پلاک وجود داشته باشد به استناد تبصره ۲ ماده ۶ این نامه اصلاحی بطور تجمیعی و همزمان در دستور کار هیأت قرار گیرد .
- ۲- در صورتی که آراء صادره موضوع بند ۱ و ۲ این دستورالعمل در مناطق صعب العبور با فاصله زیاد نسبت به شهر باشد و منجر به بازدید اعضاء هیأت از محل گردد صرفاً حق الزحمه اعضاء اصلی کمیسیون با پیشنهاد رئیس اداره ممیزی اراضی استان و تأیید مدیرکل ۲۰٪ نسبت به مبالغ فوق افزایش می یابد .
- ۳- چنانچه هر یک از اعضاء کمیسیون و همکاران فوق الذکر براساس این دستورالعمل بیش از یک سمت بعهده داشته باشند صرفاً مطابق یکی از عناوین این دستورالعمل حق الزحمه دریافت می نماید.
- ۴- این دستورالعمل از تاریخ ۱۳۹۰/۱/۱ قابل اجراء و مسئولیت حسن اجرای آن در مرکز بعهده معاون حفاظت و امور اراضی سازمان و در استان به عهده مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری می باشد. ۱۰۵/m-

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره نامه: ۶۴۳۸۲/۱/۹۰

تاریخ نامه ۹۰/۱۱/۲۹

پیوست: ندارد

دورنگار

معاون محترم حفاظت و امور اراضی
معاون محترم توسعه مدیریت و منابع انسانی
مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی و بودجه
مدیر کل محترم دفتر حقوقی
مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان
باسلام؛

احتراماً، پیرو نامه شماره ۹۰/۱/۶۴۰۷۷ مورخ ۹۰/۱۱/۲۶ به پیوست تصویر نامه شماره ۷۰۰۰۰/۱۴۲ مورخ ۹۰/۱۱/۲۶ معاون محترم دادستان دیوان محاسبات کشور در خصوص حق الزحمه هیأت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی که در پاسخ به نامه شماره ۹۰/۱/۵۹۱۷۱ مورخ ۹۰/۱۱/۱۳ سازمان متبوع ابلاغ گردیده است، برای بهره برداری و اقدام لازم تقدیم می گردد. /

مسعود منصور

مشاور و مدیر کل دفتر ریاست،

ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات

شماره: ۷۰۰۰۰/۱۴۲

تاریخ: ۹۰/۱۱/۲۶

پیوست:

جناب آقای اورنگی
رئیس محترم سازمان جنگل ها، مراتع آبخیزداری کشور
با سلام و تحیات

عطف به نامه شماره ۹۰/۱/۵۹۷۱ مورخ ۹۰/۱۱/۳، در خصوص امکان قانونی پرداخت حق الزحمه اعضای هیأت های موضوع قانون ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی، اشعار می دارد:

نظر به اینکه در انجام کار یا مهیا شدن برای انجام کار، اصل، عدم تبرع است و پرداخت حق الزحمه موضوع ماده ۱۳ آیین نامه اجرایی ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب سال ۱۳۶۷ و اصلاحی سنوات ۷۳ و ۹۰ و همچنین ماده ۶ آیین نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب سال ۱۳۷۲ به اعضای هیأت‌های موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی نیز در همین راستا می‌باشد، لذا مغایرتی با مواد ۷۸ و ۹۳ قانون مدیریت خدمات کشوری ندارد.

فتح‌الله رحیمی

معاون دادستان دیوان محاسبات کشور

شماره: ۹۳/۱/۲۸۵۲۰

تاریخ: ۱۳۹۳/۷/۲۷

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: دستورالعمل اصلاحی حق الزحمه اعضا هیات‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی

با سلام

در اجرای ماده ۱۸ آیین نامه اصلاحی آیین نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور مصوب ۶۷/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی و تبصره ۶ قانون مذکور و مستندا به ماده ۶ آیین نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۴۴۵۰ت - ۶۱ هـ - مورخ ۷۱/۱۲/۱۶ هیات محترم وزیران و ماده ۹۳ قانون مدیریت خدمات کشوری بدینوسیله اصلاحیه دستورالعمل اجرایی پرداخت حق الزحمه اعضا هیات‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و مامورانی که در اجرای این قانون علاوه بر وظایفی ذاتی خود همکاری می نمایند. به شرح ذیل جهت اجرا ابلاغ می شود، بدیهی است از تاریخ تعیین شده در این دستورالعمل، دستورالعمل شماره ۹۰/۱/۵۹۹۳۶ مورخ ۹۰/۱۱/۹ کان لم یکن می گردد.

الف) رسیدگی به یک فقره اعتراض در هر پلاک اصلی یا فرعی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری یا ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی:

- ۱- قانون هیات حداکثر ۷۰۰/۰۰۰ ریال
  - ۲- رییس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری ۴۵۰/۰۰۰ ریال
  - ۳- شورای اسلان روستا و عشایر هر عضو ۲۵۰/۰۰۰ جمعاً ۵۰۰/۰۰۰ ریال
  - ۴- سایر اعضا هیات بااستثنای بندهای ۲ و ۳ (هر عضو) حداکثر ۳۵۰/۰۰۰ ریال
- (ب) تجميع پرونده های اعتراضی در یک پلاک اصلی یا فرعی (حداکثر تا ده پرونده) در صورت صدور رای و رسیدگی به کلیه اعتراضات:
- ۱- ۱- قاضی هیات حداکثر ۱/۲۰۰/۰۰۰ ریال
  - ۲- رییس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری ۷۰۰/۰۰۰ ریال
  - ۳- شورای اسلان روستا و عشایر هر عضو ۳۵۰/۰۰۰ جمعاً ۷۰۰/۰۰۰ ریال
  - ۴- سایر اعضا هیات بااستثنای بندهای ۲ و ۳ (هر عضو) حداکثر ۶۰۰/۰۰۰ ریال
- (ج) تجميع پرونده های اعتراضی در یک پلاک اصلی یا فرعی (بیش از ده پرونده) در صورت صدور رای و رسیدگی به کلیه اعتراضات:
- ۱- قاضی هیات حداکثر ۲/۱۰۰/۰۰۰ ریال
  - ۲- رییس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری ۱/۲۰۰/۰۰۰ ریال
  - ۳- شورای اسلان روستا و عشایر هر عضو ۲۰۰/۰۰۰ جمعاً ۴۰۰/۰۰۰ ریال
  - ۴- سایر اعضا هیات بااستثنای بندهای ۲ و ۳ (هر عضو) حداکثر ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال
- (د) قرارداد اعتراض و عدم صلاحیت، رسیدگی شکلی و رفع ابهام اقدامات قانون ملی شدن:
- ۱- قاضی هیات ۲۵۰/۰۰۰ ریال
  - ۲- سایر اعضا هیات به استثنای شورای اسلامی روستا و عشایر محل (هر عضو) ۱۸۰/۰۰۰ ریال
- (ذ) حق الزحمه سایر عوامل اجرای قانون:
- ۱- کارکنان ذیربط (حقوقی - مهندسی و...) شهرستان متناسب با عملکرد و پیشنهاد رییس اداره ممیزی اراضی استان و تایید مدیر کل حداکثر تا ۶ نفر، هر نفر ماهانه حداکثر ۴۵۰/۰۰۰ ریال

- ۲- مسئول دبیرخانه ماده واحده شهرستان متناسب با عملکرد به پیشنهاد رییس اداره ممیزی اراضی و تایید مدیر کل ماهیانه حداکثر ۶۰۰/۰۰۰ ریال
- ۳- مسئول هماهنگی دبیرخانه های ماده واحده اداره کل منابع طبیعی استان متناسب با تعداد آراء صادره به پیشنهاد رییس اداره ممیزی و تایید مدیر کل ماهیانه حداکثر ۷۰۰/۰۰۰ ریال
- ۴- رییس اداره ممیزی اراضی استان متناسب با تعداد آرا صادره و عملکرد شهرستانها به پیشنهاد معاون حفاظت و امور اراضی و تایید مدیر کل ماهیانه حداکثر ۸۵۰/۰۰۰ ریال
- ۵- معاون حفاظت و امور اراضی استان متناسب با عملکرد با تایید مدیر کل ماهیانه حداکثر ۸۵۰/۰۰۰ ریال
- ۶- سایر اعضاء کمیته فنی ممیزی اراضی اداره کل و کارگروه موضوع دستورالعمل ۹۰/۱/۱۹۲۶۱ مورخ ۹۰/۴/۶ و کارکنانی که در امر رسیدگی به آرا صادره همکاری دارند (از جمله مفسر عکس که با هیات همکاری دارد) بنابه پیشنهاد رییس اداره ممیزی اراضی استان و تایید مدیر کل حداکثر ۸ نفر، هر نفر ماهیانه حداکثر ۶۰۰/۰۰۰ ریال
- ۷- مدیر کل منابع طبیعی استان متناسب با پیشرفت آرا صادره و وضعیت عملکرد با تایید معاون حفاظت و امور اراضی سازمان ماهیانه حداکثر ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال
- ۸- مدیر کل دفتر ممیزی اراضی متناسب با پیشرفت آرا صادره با تایید معاون حفاظت و امور اراضی سازمان ماهیانه حداکثر ۱/۱۰۰/۰۰۰ ریال
- ۹- سایر اعضا شورای فنی ممیزی اراضی سازمان، معاونین، کارشناسان و کارکنان دفتر ممیزی اراضی و دفاتر ذیربط ستادی متناسب با عملکرد به تایید معاون حفاظت و امور اراضی ماهیانه حداکثر ۸۵۰/۰۰۰ ریال
- ۱۰- معاون حفاظت و امور اراضی و قائم مقام وی متناسب با پیشرفت کار با تایید رییس سازمان ماهیانه حداکثر ۱/۱۰۰/۰۰۰ ریال

(ه) تذکرات:

- ۱- در زمان نوبت رسیدگی به یک پرونده اعتراضی در یک پلاک چنانچه پرونده های اعتراضی دیگری در همان پلاک وجود داشته باشد به استناد تبصره ۲ ماده ۶ آیین نامه اصلاحی به طور تجمیعی و ۸ همزمان در دستور کار هیات قرار گیرد.
- ۲- در صورتیکه آراء صادره موضوع بند ۱ و ۲ و ۳ این دستور العمل در مناطق صعب العبور با فاصله زیاد نسبت به شهر باشد و منجر به بازدید اعضا هیات از محل گردد صرفا حق الزحمه اعضا اصلی کمیسیون با پیشنهاد رییس اداره ممیزی اراضی استان و تایید مدیر کل ۲۰٪ نسبت به مبالغ فوق افزایش می یابد.
- ۳- چنانچه هر یک از اعضا کمیسیون و همکاران فوق الذکر براساس این دستورالعمل حق از حمه دریافت می نماید.
- ۴- این دستور العمل از تاریخ ۱۳۹۳/۱/۱ قابل اجرا و مسئولیت حسن اجرای آن در مرکز به عهده معاون حفاظت و امور اراضی سازمان و در استان به عهده مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری می باشد و از محل اعتبارات ذیربط آن اداره ل قابل پرداخت می باشد. ر ۹۳/۷/۱۹

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رییس سازمان

تبصره یک ماده نه قانون افزایش بهروری

شماره: ۸۹/۵/۳۸۳۰۷

تاریخ: ۸۹/۰۶/۱۵

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام،

احتراماً، به پیوست تصویر قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی که در جلسه علنی مورخ ۸۹/۴/۲۳ مجلس محترم شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۸۹/۵/۶ به تایید شورای محترم نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۱۰۹۹۸۶-۸۹/۵/۲۴ ریاست محترم جمهوری ابلاغ گردیده، ارسال می‌گردد. نظر به اینکه تدوین آئین نامه‌های اجرایی و دستور العمل‌های قانون موصوف در دستور کار قرار گرفته، مقتضی است حداکثر تا ۸۹/۶/۲۵ نقطه نظرات و پیشنهادات خود صرفاً در خصوص مواد مرتبط با حوزه این معاونت (۸-۹-۱۲) را حسب مورد به دفاتر ذیربط (استعدادیابی - ممیزی - حفاظت) بصورت دورنگار ارسال و عندالزوم هماهنگی لازم را از طریق دفاتر مذکور معمول فرمائید.

ضمناً یاد آور می‌شود که به استناد فراز اخیر ماده ۹ قانون فوق‌الذکر منبهد دعاوی مربوط به حفاظت و بهره‌برداری از عرصه و اعیان منابع ملی و اراضی موات و دولتی بدون پرداخت هزینه‌های دادرسی انجام می‌گردد ۱۷۰۲۲-۶/۹

معاون حفاظت و امور اراضی

محمد تقی عموزاده

صرفاً مواد مرتبط با معاونت حفاظت و امور اراضی لحاظ گردیده

ماده ۸) به منظور حفاظت از منابع ملی شده و اراضی دولتی واقع در حریم شهرها، شهرک‌ها و شهرهای جدید (از مبدأ شروع حریم) و جلوگیری از تجاوز به این عرصه‌ها و توسعه فضای سبز اعم از زراعت چوب، جنگل‌کاری آبخیزداری، پارک‌های جنگلی، درختکاری مثمر و غیرمثمر و همچنین بهره‌برداری‌های همگن دیگر نظیر فعالیت‌های طبیعت‌گردی، توسعه کشت گیاهان دارویی و صنعتی و پروژه‌های شیلاتی، دولت مکلف است با حفظ مالکیت دولت، حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع از عرصه‌های مستعد مذکور را در قالب طرح‌های مصوب در اختیار متقاضیان واجد شرایط قرار دهد.

تبصره ۱) وجه قابل پرداخت بابت حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع این گونه اراضی برای سال اول به صورت مزایده تعیین و برای سال‌های بعد بر اساس نرخ تورم سالانه اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعدیل و تعیین می‌گردد. وجه حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع سالانه مذکور باید توسط مجریان طرح حداکثر تا پایان هر سال مالی به حساب مربوط در خزانه واریز گردد.

تبصره ۲) هر گونه واگذاری جزئی و یا کلی و یا تغییر کاربری غیرمجاز و یا تغییر طرح مصوب (کلی و یا جزئی) و یا عدم پرداخت به موقع وجه حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع سالانه از سوی مجری طرح، موجب فسخ یک طرفه قرارداد بهره‌برداری طرح از سوی وزارت جهاد کشاورزی می‌شود.

تبصره ۳) مدت زمان اجرای این گونه طرح‌ها پانزده سال تعیین می‌گردد و مفاد آن در پایان سال پانزدهم قابل تجدیدنظر می‌باشد. همچنین در صورتی که مجری طرح، مطابق مفاد این ماده و سایر قوانین مرتبط نسبت به اجرای تعهدات خود اقدام نموده باشد، وزارت جهاد کشاورزی مجاز است عرصه طرح مذکور را با شرایط تجدیدنظر شده، همچنان در اختیار مجری مذکور قرار دهد.

تبصره ۴) حجم فعالیت و میزان کل (مساحت) اراضی مورد اجرا در خصوص فعالیت‌های موضوع این ماده در سطح کشور برای هر سال در بودجه‌های سنواتی تعیین می‌گردد.

تبصره ۵) لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۱/۲۶ و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۹/۲/۳۱ و مواد (۳) و (۳۱) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی آن و ماده (۷۵) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۸ از حکم این ماده مستثنی بوده همچنین (در صورت ضرورت)، طرح‌های موضوع ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی آن که تا قبل از تصویب این قانون واگذار شده و به مرحله بهره‌برداری رسیده و مشمول مصادیق مذکور در این ماده می‌باشد، قابل انطباق با مفاد این ماده خواهد بود.

تبصره ۶) آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب «هیأت وزیران» می‌رسد.

ماده ۹) وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در اجرای قوانین و مقررات مربوط، با تهیه حدنگاری (کاداستر) و نقشه‌های مورد نیاز نسبت به تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی و اراضی موات و دولتی و با رعایت حریم روستاها و همراه با رفع تداخلات ناشی از اجرای مقررات موازی اقدام و حداکثر تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، سند مالکیت عرصه‌ها را به نمایندگی از سوی دولت اخذ و ضمن اعمال مدیریت کارآمد، نسبت به حفاظت و بهره‌برداری از عرصه و اعیانی منابع ملی و اراضی یاد شده بدون پرداخت هزینه‌های دادرسی در دعاوی مربوطه اقدام نماید.

تبصره ۱) اشخاص ذی‌نفع که قبلاً به اعتراض آنان در مراجع ذی‌صلاح اداری و قضایی رسیدگی نشده باشد می‌توانند ظرف یک مدت یک سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون نسبت به اجرای مقررات اعتراض و آن را در دبیرخانه هیأت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۹ شهرستان مربوطه ثبت نمایند و پس از انقضاء مهلت مذکور در این ماده، چنانچه ذی‌نفع، حکم قانونی مبنی بر احراز مالکیت قطعی و نهایی خود (در شعب رسیدگی ویژه‌ای که بدین منظور در مرکز از سوی رئیس قوه قضاییه تعیین و ایجاد می‌شود) دریافت نموده باشد، دولت مکلف است در صورت امکان عین زمین را به وی تحویل داده و یا اگر امکان‌پذیر نباشد و در صورت رضایت مالک، عوض زمین و یا قیمت کارشناسی آن را پرداخت نماید.

تبصره ۲) با تصویب این قانون، انتقال قطعی مالکیت دولت در واگذاری اراضی ملی، دولتی و موات به متقاضیانی که از تاریخ ابلاغ این قانون به بعد شروع به تشکیل پرونده درخواست اراضی می‌نمایند ممنوع بوده و قوانین مغایر لغو می‌گردد لکن صدور سند مالکیت اعیانی احداثی پیش‌بینی شده در طرح مصوب و پس از اجرای کامل طرح و تأیید هیأت نظارت مندرج در قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۸۶/۴/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام،

بلامانع بوده و بهره‌برداری از اراضی مذکور به صورت اجاره، حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع و در قالب طرح مصوب، مجاز می‌باشد.

ماده ۱۲: به منظور ارتقا بهره‌وری در حفاظت بهینه و نیز احیاء جنگلها، بیشه‌های طبیعی و مراتع کشور :الف: دولت مکلف است سیاست گذاری برنامه ریزی و اقدامات لازم را جهت کنترل و کاهش عوامل تخریب از طریق به کارگیری بخشهای غیر دولتی و با سازو کارهای افزایش پوشش حفاظتی و حمایتی به گونه ای ساماندهی نماید که تا پایان برنامه ۵ساله پنجم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران پوشش حفاظتی و حمایتی جنگلها و مراتع کشور به سطح سی و پنج میلیون هکتار برسد.

ب: دولت مکلف است در اجرای عمومی، عمرانی و توسعه ای خود و نیز اکتشاف و بهره برداری از معادن خسارات وارده به جنگلها و عرصه و اعیانی منابع طبیعی را در محاسبات اقتصادی و برآورد هزینه های امکان سنجی اجرا طرح منظور و پس از درج در بودجه های سنواتی در قالب موافقت نامه های مبادله شده با وزارت جهاد و کشاورزی برای حفاظت احیا و بازسازی عرصه ها اختصاص دهد. وزارت جهاد کشاورزی مکلف است هزینه های احیا و بازسازی و جبران خسارت وارده را حداکثر ظرف سه ماه پس از اعلام به دستگاه اجرایی مربوط تعیین و اعلام نماید. نحوه محاسبه خسارات وارده بر مبنای آیین نامه ای خواهد بود که حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی، معاونت نظارت و راهبردی رییس جمهور و سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیئت وزیران برسد.

بسمه تعالی

سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

شورای فنی ممیزی اراضی

«صور تجلسه»

۱- مشخصات جلسه:

شماره جلسه: ۳۵	زمان جلسه: ۱۲:۳۰ لغایت: ۱۵:۳۰
تاریخ جلسه: ۸۹/۷/۱۱ - یکشنبه	مکان جلسه: دفتر ممیزی اراضی

۲- اعضاء:

الف) حاضرین: آقایان عموزاده، بوالحسنی، منصور، خلیل‌پور، خیری (سهرابی)، اسفندی	ب) میهمانان جلسه: جناب آقای مهندس گلوی
---	--

۳- دستور کار جلسه:

ردیف	عنوان	ارائه‌دهنده	ملاحظات
۱	بحث و بررسی در خصوص نحوه اقدامات مرتبط با تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	آقای مهندس منصور	

۴- مصوبات:

دعوتنامه شماره ۵۱/۴۲۸۶۰ مورخ ۸۹/۷/۶ جلسه شورای فنی ممیزی اراضی سازمان در تاریخ ۸۹/۷/۱۱ با حضور اعضاء و در موعد مقرر در محل دفتر ممیزی اراضی تشکیل گردید. پس از طرح دستور جلسه توسط دبیر شورا (جناب منصور) و تشریح موارد قابل بررسی در خصوص نحوه اقدامات مرتبط با دستور جلسه موضوع اطلاع‌رسانی و اعلان عمومی و همچنین توجیه ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری در این خصوص، رئیس موارد مطروحه به عنوان سؤال بیان گردید.

سپس هر یک از اعضاء محترم شورا و حاضرین در جلسه به طرح دیدگاه و نظرات خود پرداختند. در پایان مطالب عنوان شده جمع‌بندی و موارد ذیل به تصویب شورا رسید:

۱- مقرر گردید به منظور اطلاع‌رسانی کامل به آحاد مردم (اشخاص ذینفع در اجرای مقررات ملی شدن) دو نوبت از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار، روزنامه‌های محلی، اعلان

به شوراهای اسلامی، یک بار هم از طریق صدا و سیما نسبت به انتشار آگهی موضوع تبصره ۱ قانون مذکور اقدام شود.

تبصره ۱) انتشار اعلان عمومی در مرکز با زیرنویس روابط عمومی سازمان و در استان‌ها با امضاء مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری خواهد بود.

تبصره ۲) انقضای مهلت قانونی ۹۰/۶/۱۱ خواهد بود.

۲- دفتر ممیزی اراضی می‌بایست (پیوست متن آگهی قانون مزبور) به منظور تبیین نحوه اقدامات اداره کل (موضوع پذیرش و رسیدگی به اعتراضات واصله تا انقضای مهلت تعیین شده) نسبت به تهیه و تدوین شیوه‌نامه اقدام نماید.

۳- در راستای اجرای تبصره مذکور، سازمان متبوع نیز مشمول محدودیت یکساله با رعایت قیود مربوطه (معتراض بودن و رسیدگی نشدن به اعتراض توسط مراجع ذیربط) خواهد بود. بنابراین لازم است این موضوع در شیوه‌نامه مذکور در بند ۲ به نحو مقتضی ابلاغ گردد.

۴- با عنایت به ذکر «... مراجع ذیصلاح اداری و قضایی ...» موضوع صرفاً مشمول اعتراضاتی است که توسط هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده) و یا شعب دادگاه‌های عمومی و تجدیدنظر رسیدگی نشده باشد.

۵- در آگهی مربوط به پلاک‌هایی که منبهد مشمول اجرای مقررات ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور می‌گردند قید شود که محل پذیرش تصمیمات تا ۹۰/۶/۱۱ هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و بعد از آن شعب ویژه‌ی مربوطه (مستقر در مرکز) می‌باشد.

۵- امضاء حاضرین:

محمدتقی عموزاده	مسعود منصور	اکبر بوالحسنی
معاون حفاظت و امور اراضی و رئیس شورا	مدیرکل دفتر ممیزی اراضی و دبیر شورا	مدیرکل دفتر حقوقی و عضو شورا
رضا سهرابی	سیدعلی خلیلی‌پور	ناصر اسفندی
مدیرکل دفتر مهندسی و ارزیابی طرح‌ها و عضو شورا	مدیرکل دفتر استعدادیابی و بهره‌برداری اراضی و عضو شورا	کارشناس مسئول دفتر ممیزی اراضی و مسئول دبیرخانه شورا

شماره نامه: ۸۹/۱/۴۹۶۹۷

تاریخ نامه: ۸۹/۰۸/۰۸

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام؛

احتراماً، پیرو نامه شماره ۸۹/۵/۳۸۳۰۷ ۸۹/۶/۱۵ معاون محترم حفاظت و امور اراضی به پیوست یک برگ متن آگهی، یک برگ صورتجلسه مورخ ۸۹/۷/۱۱ شورای فنی ممیزی اراضی سازمان و سه برگ دستور العمل مربوطه که در اجرای تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی تهیه شده است جهت ملاحظه، بهره برداری و اقدام لازم ابلاغ می‌گردد، مقتضی است نتیجه اقدامات را به معاونت حفاظت و امور اراضی سازمان گزارش نمائید. m.۴۹۰۱/۱۷-۷

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

« آگهی برای اطلاع عموم »

در اجرای تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳ مجلس محترم شورای اسلامی، بدینوسیله به اطلاع عموم می‌رساند کلیه ذینفعانی که به تشخیص منابع ملی شده موضوع ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی آن، یا ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۱۳۷۱ در هر رقبه معترض بوده و تاکنون اعتراض آنان در هیات‌های موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مصوب ۶۷/۶/۲۲ مجلس محترم شورای اسلامی رسیدگی نشده و یا در نوبت رسیدگی در دبیرخانه هیاتهای مذکور قرار نگرفته باشد، حداکثر تا پایان وقت اداری مورخه ۱۳۹۰/۶/۱۱ فرصت دارند اعتراض خود را کتباً به همراه اسناد و مدارک و مستندات قانونی به دبیرخانه هیأت مذکور مستقر در ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان‌های محل وقوع ملک تحویل و رسید دریافت نمایند.

بدیهی است اعتراضات واصله در خارج از مهلت قانونی مذکور قابل پذیرش در دبیرخانه مذکور نبوده و از سوی هیات های یاد شده ترتیب اثر داده نخواهد شد و پس از انقضای مهلت قانونی فوق الذکر چنانچه اشخاص به اجرای قوانین فوق الذکر معترض باشند، اعتراض آنها صرفاً در شعب رسیدگی ویژه ای که بدین منظور در مرکز از سوی رئیس محترم قوه قضائیه تعیین و ایجاد میشود قابل طرح و رسیدگی می باشد.

مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

« نکات لازم الرعایه در خصوص نحوه اقدامات مربوط به اجرای تبصره ۱ ماده ۹

قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی »

- ۱- آگهی مربوطه در ۲ نوبت به فاصله ۱۵ روز در یکی از روزنامه های محلی آن استان منتشر و نیز به شورای اسلامی روستاها ابلاغ گردد.
- ۲- همزمان در ۲ نوبت از طریق صدا و سیمای مرکز استان به اطلاع عموم رسانده شود.
- ۳- باتوجه به اینکه ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری نیز مشمول این فرجه قانونی می باشند، ضروری است تمهیدات لازم در بررسی اجرای مقررات پلاکهای نیازمند به اصلاح سوابق انجام و از این فرجه قانونی در جهت تثبیت حاکمیت دولت بر اراضی ملی استفاده شود.
- ۴- در صورتیکه هنوز عرصه هایی فاقد اجرای مقررات قانون ملی شدن وجود دارد لازم است با اولویت در انجام آن تسریع گردد.
- ۵- منظور از مراجع ذیصلاح اداری قید شده در متن تبصره ۱ ماده ۹ قانون مذکور، هیئت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده) شهرستان می باشد.
- ۶- مرجع رسیدگی به اعتراضات به اجرای مقررات موضوع بند ۴ فوق مطابق ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی تا پایان فرجه قانونی تبصره ۱ ماده ۹ (۱۳۹۰/۶/۱۱) کمیسیون های ماده واحده می باشد. لذا لازم است در آگهی اجرای مقررات محل پذیرش اعتراضات تا تاریخ فوق الذکر دبیرخانه های مذکور و پس از مهلت قانونی مذکور، شعب رسیدگی ویژه ای که بدین منظور در مرکز ایجاد می شود، درج گردد.
- ۷- اعتراضات واصله مطابق با آئین نامه و دستورالعمل های اجرایی و فعلی کمیسیون های ماده واحده سراسر کشور پس از ثبت در دفتر مخصوص اعتراضات در نوبت

رسیدگی قرار گرفته و کمافی السابق با طی تشریفات قانونی رسیدگی و نسبت به صدور رأی اقدام گردد.

۸- اشخاصی که قبلاً" اعتراض خود را در دبیر خانه مذکور ثبت و در نوبت رسیدگی قرار دارند ، نیاز به ارائه مدارک و طرح اعتراض مجدد ندارند.

۹- پس از انقضاء مهلت قانونی ، امکان ثبت اعتراضات در دفاتر مربوطه با حضور نمایندگان دفاتر ممیزی اراضی و حقوقی سازمان مسدود میگردد. لذا لازم است در انجام مراحل قانونی ثبت اعتراضات دقت کافی مبذول تا ضمن حفاظت از آن خدشه ای در انجام وظایف قانونی بوجود نیاید.

۱۰- لازم است ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری سراسر کشور گزارش ثبت اعتراضات موضوع آگهی مذکور در دبیرخانه های کمیسیون ماده واحده شهرستانهای تابعه استان را طی فرم پیوست به دفتر ممیزی اراضی هر سه ماه یکبار بصورت کامل و از طریق دیتا یا فاکس ارسال نمایند .

۱۱- با فعال سازی هیأتهای تعیین تکلیف اراضی اختلافی (ماده واحده) روند رسیدگی به اعتراضات را تسریع نمائید.

۱۲- هرگونه سوال و ابهام و هماهنگی لازم در اجرای موارد فوق الذکر را با دفتر ممیزی اراضی سازمان معمول نمائید .

گزارش عملکرد ثبت اعتراضات در دبیرخانه های کمیسیون ماده واحده استان

..... پس از صدور آگهی تبصره ۱ ماده ۹ مربوط به سه

ماهه.....سال.....از..... تا .....

ردیف	شهرستان	جمع تعداد اعتراضات	مجموع مساحت اعتراض
جمع کل			

شماره نامه: ۸۹/۵۱/۵۵۹۵۰

تاریخ نامه: ۸۹/۰۹/۰۸

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام؛

احتراماً، پیرو نامه شماره ۸۹/۱/۴۹۶۹۷ مورخ ۸۹/۸/۸ معاون محترم وزیر و رئیس سازمان در خصوص آگهی تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری کشاورزی و منابع طبیعی بدینوسیله به اطلاع می‌رساند که آگهی نوبت اول سراسری نیز از طریق روابط عمومی سازمان، در روزنامه کثیرالانتشار و سراسری "اطلاعات" مورخ ۳۰ آبان ماه ۱۳۸۹ به چاپ رسیده است. /ش

مسعود منصور

مدیر کل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۲۰/۱۲۷۷۳

تاریخ: ۹۰/۴/۴

بسمه تعالی

حضرت آیت‌الله آملی لاریجانی

ریاست محترم قوه قضاییه

سلام علیکم

احتراماً، به استحضار می‌رساند با عنایت به ابلاغ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۸۹/۵/۶ مجلس شورای اسلامی و نظر به حکم قانونگذار محترم به موجب قسمت اخیر تبصره (۱) ماده (۹) قانون مذکور، که در تعیین مرجع رسیدگی به اعتراضات اشخاص ذینفع نسبت به اجرای مقررات ملی شدن پس از انقضای مهلت یکساله از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون مذکور، رسیدگی به اعتراض ذینفعان را به شعب ویژه‌ای که از سوی آن مقام محترم تعیین و ایجاد می‌شود، محول نموده است. لذا با توجه به نزدیک شدن انقضای مهلت مذکور (یکساله) مستدعی است در اجرای مفاد تبصره (۱) ماده ذکر شده، جهت تعیین و استقرار شعب مدنظر قانونگذار و نیز جلوگیری

از ایجاد وقفه در نحوه پذیرش اعتراضات یاد شده، دستورات لازم صادر و تمهیدات مقتضی مبذول فرمایید. م. ۳/۲۵

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

رونوشت:

- جناب آقای سلاجقه معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
- بازگشت به نامه شماره ۹۰/۱/۱۶۲۴۸ مورخ ۸۹/۳/۲۵ برای اطلاع و اقدام لازم

نمابر - فوری

شماره: ۹۰/۵/۳۹۱۶۰

تاریخ: ۹۰/۷/۱۷

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: تشکیل شعبه ویژه

باسلام؛

احتراماً، بدینوسیله به استحضار میرساند که با عنایت به پیگیریهای بعمل آمده در خصوص تشکیل شعب ویژه رسیدگی به اعتراضات موضوع تبصره (۱) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری و با توجه به نامه شماره ۹۰۰۱/۱/۷۷۴۶ مورخ ۹۰/۶/۱۶ اداره کل دادگستری استان تهران، شعبه ۱۰۵۰ مستقر در دادسرای ناحیه ۳ تهران به نشانی: ((میدان ونک - خیابان ملاصدرا - خیابان پردیس - نبش زاینده رود)) جهت رسیدگی به اعتراضات صدرالذکر تعیین گردیده است، مقتضی است مراتب به صورت مختلف از طریق رسانه های استانی و همچنین الصاق آگهی در ادارات منابع طبیعی به اطلاع معترضینی که در فرجه قانونی (۹۰/۶/۱۲) موفق به تشکیل پرونده در دبیر خانه های هیات ماده واحده شهرستان نشده اند، رسانده شود، ضمناً مستند به تبصره ۱ ماده ۳ آیین نامه اجرائی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور در آگهی اعلام ملی شدن، محل شعبه مذکور جهت تسلیم اعتراض قید و اعلام گردد. به منظور اطلاع رسانی لازم است نسبت به انعکاس خبر به مراجع استانی از جمله استاندار محترم، سازمان جهاد کشاورزی استان، دادگستری و فرماندهی نیرویهای انتظامی نیز اقدام گردد. ۱۹۸۸م-۱۱-۸

محمد تقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۰۰۱/۱/۷۷۴۶

تاریخ: ۱۳۹۰/۶/۱۶

حضرت حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای خلفی رئیس محترم حوزه ریاست قوه قضاییه

سلام علیکم

احتراماً عطف به نامه شماره ۹۰۰۰/۲۲۵۶۸/۱۰۰ مورخ ۹۰/۶/۱ به استحضار می‌رساند شعبه ۱۰۵۰ مستقر در دادسرای ناحیه ۳ تهران ویژه اراضی ملی و منابع طبیعی جهت رسیدگی به اعتراضات موضوع تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی تعیین شده است. لذا مراتب جهت اقدام مقتضی تقدیم می‌شود.

سیدعلیرضا آوایی

رئیس دادگستری کل استان تهران

نمابر فوری

شماره: ۹۰/۵۱/۶۱۵۱۸

تاریخ: ۹۰/۱۱/۱۵

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ارسال نامه رئیس کل دادگاه های عمومی و انقلاب

باسلام؛

احتراماً، پیرو نامه شماره ۵۸۱۲۱ مورخ ۹۰/۱۰/۲۶ مشاور و مدیرکل محترم دفتر ریاست سازمان منضم به تصویر نامه شماره ۹۰۰۱/۵۰/۳۰ مورخ ۹۰/۱۰/۲۵ رئیس کل محترم دادگاههای عمومی و انقلاب تهران در خصوص تعیین شعبه ای از محاکم عمومی در مراکز استان جهت رسیدگی به اعتراضات موضوع تبصره (۱) ماده (۹) قانون افزایش بهره وری، مقتضی است دستورفرمایید :

اولاً سریعاً ضمن اعلام مراتب به ادارات تابعه شهرستان نسبت به الصاق تصویر نامه مزبور در تابلوهای اعلانات آن اداره کل و ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستانها جهت اطلاع عموم اقدام نمایید.

ثانیاً طی نامه ای مراتب به ریاست محترم کل دادگستری استان اعلام و درخواست شود نسبت به اختصاص و تعیین شعبه ویژه در استان تدابیر لازم را مبذول فرمایند. ۱۰۰۲۷-۲۸۷۷/m

محمدتقی عموزاده
سرپرست دفتر ممیزی اراضی

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۰/۲۵

شماره: ۹۰۰۱/۵۰۰/۳۰

پیوست:

بسمه تعالی

وزارت محترم جهاد کشاورزی

سلام علیکم

احتراماً؛ عطف به استعلام شماره ۱۲۷۷۳/۰۲۰ مورخ ۹۰/۰۴/۰۴ آن وزارتخانه از ریاست معظم قوه قضاییه و پاسخ شماره ۹۰۰۱/۱/۷۷۴۰۶ مورخ ۹۰/۰۶/۱۷ دادگستری کل استان تهران مبنی بر تعیین شعبه ۱۰۵۰ محاکم عمومی تهران ویژه رسیدگی به اعتراضات موضوع تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی با عنایت به برداشت تفسیر از کلمه (مرکز) مندرج در تبصره ۱ مذکور در راستای مواد ۶ و ۷ و ۹ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲، از ریاست معظم قوه قضاییه کسب تکلیف شد که مقرر فرمودند «با نظر مشاور محترم موافقت می‌شود» و منظور از (مرکز) همان مرکز استان می‌باشد و مقرر گردید در مرکز هر استان شعبه‌ای از محاکم عمومی جهت رسیدگی به اعتراضات موضوع تبصره ۱ ماده ۹ قانون مذکور اختصاص یابد لذا با ارسال نظریه مشاور محترم رئیس قوه قضاییه و نامه رئیس حوزه ریاست محترم قوه قضاییه مبنی بر موافقت با نظر مشاور محترم ارسال استدعا می‌گردد به عوامل مربوط به امور اراضی سراسر کشور طی بخشنامه‌ای ابلاغ گردد تا از ارسال پرونده‌های مذکور به تهران خودداری و با مراجعه به مراجع قضایی مراکز استان‌ها امور قضایی مربوطه را پیگیری نمایند. /ق

احمدی

رئیس دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران

رونوشت:

۱- امور اراضی سازمان منابع طبیعی استان تهران، جهت اطلاع و انجام وفق دستور ریاست محترم قوه قضائیه
۲- ریاست محترم مجتمع قضایی شهید قدوسی جهت ابلاغ به ریاست محترم شعبه ۱۰۵۰ مبنی بر اقدام عدم درخواست‌های مربوط به سایر استان‌ها و اعاده درخواست‌های واصله به دادگستری‌های مراکز استان‌های مربوطه.

شماره: ۹۰/۵۱/۶۸۳۵۶

تاریخ: ۹۰/۱۲/۱۵

پیوست: ندارد

نمابر فوری

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۹۰/۰۱/۳۹۷۶۶ مورخ ۹۰/۱۰/۲۵ وزیر محترم دادگستری منظم به بخشنامه شماره ۹۰۰۰/۴۸۱۶۷/۱۰۰ مورخ ۹۰/۱۰/۱۸ ریاست محترم قوه قضائیه در خصوص تعیین شعبه و عنداللزوم شعبی از دادگاه‌های عمومی حقوقی در شهرستان مرکز استان برای رسیدگی به پرونده‌های موضوع تبصره یک ماده ۹ و قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی ارسال می‌گردد. دستور فرمایند از نتیجه پیگیری و تعیین شعبه این معاونت را مطلع نمایند. ۱۲-۱۵-۳۳۴۸/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۰۰۰/۴۸۱۶۷/۱۰۰

تاریخ: ۹۰/۱۰/۱۸

پیوست:

رئیس کل محترم دادگستری استان بوشهر

سلام علیکم

با احترام، تصویر بخشنامه شماره ۹۰۰۰/۴۸۱۶۷/۱۰۰ مورخ ۹۰/۱۰/۱۸ ریاست محترم قوه قضائیه جهت استحضار و ابلاغ به واحدهای قضایی تابعه آن استان به منظور رعایت مفاد بخشنامه به پیوست ارسال می‌گردد. ۱۱/

محسن محدث

مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه

شماره: ۹۰۰۰/۴۸۱۶۷/۱۰۰

تاریخ: ۹۰/۱۰/۱۸

پیوست:

رؤسای محترم کل دادگستری استان‌ها

به موجب تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳ مجلس شورای اسلامی، مقرر شده شعب ویژه جهت رسیدگی به اعتراضات راجع به اجرای مقررات مربوط به تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی و اراضی موات و دولتی در مرکز تشکیل گردد. بدین وسیله به رؤسای کل دادگستری استان‌ها ابلاغ می‌شود با بررسی وضعیت خاص استان و لحاظ صلاحیت و تجارب قضات نسبت به اختصاص شعبه و عنداللزوم شعبی از دادگاه‌های عمومی حقوقی در شهرستان مرکز استان برای رسیدگی به این نوع پرونده‌ها اقدام و نتیجه کار را در پایان سال اعلام نمایند.

صادق لاریجانی

۹۰/۱۰/۱۸

شماره: ۹۰۰۰/۲۲۵۶۸۱۴

تاریخ: ۹۰/۶/۱

پیوست:

رئیس کل محترم دادگستری استان تهران

سلام علیکم

نامه شماره ۹۰/۴/۴-۰۲۰/۱۲۷۷۳ وزیر محترم جهاد کشاورزی در خصوص تعیین شعبه ویژه‌ای جهت رسیدگی به دعاوی موضوع تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی با توجه به بخشنامه شماره ۸۹/۴/۱۵-۹۰۰۰/۱۵۵۲۱/۱۰۰ رئیس محترم قوه قضائیه جهت اقدام لازم به پیوست ارسال می‌گردد. ۳۱۷۱۰۰۷/

علی خلفی

رئیس حوزه ریاست قوه قضائیه

رونوشت:

وزیر محترم جهاد کشاورزی

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

موضوع: بخشنامه

با سلام و احترام؛

پیرو بخشنامه شماره ۹۲/۵/۵۳۳۶۵ مورخ ۹۱/۱۰/۰۹ در خصوص صلاحیت هیأت‌های موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی در رسیدگی به اعتراضات ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری نسبت به اجرای قانون ملی شدن، به استحضار می‌رساند؛ چنانچه قبل از ابلاغ بخشنامه صدرالذکر آن اداره کل نسبت به طرح اعتراض به اجرای مقررات ملی شدن در شعب ویژه اقدام نموده است مراتب تا حصول نتیجه نهایی از طریق شعب مذکور پیگیری گردد. بدیهی است پس از ابلاغ بخشنامه فوق‌الذکر آن اداره کل می‌بایست اعتراضات خود را با تنظیم فرم شماره پنج از طریق هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی پیگیری نماید.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور جهت ارسال به استان‌ها
سرکار خانم نرگس سادات مرتضوی نصیری مسئول دفتر امور دبیرخانه.
جناب آقای اکرم توفیقی سرپرست دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی جهت اطلاع.
جناب آقای مسعود منصور مشاور و مدیرکل حوزه ریاست و مدیریت عملکرد جهت استحضار
جناب آقای عیسی عباسی مدیرکل دفتر حقوقی جهت اطلاع.

شماره: ۹۳/۱/۳۵۰۱۲

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۰/۱۳

پیوست: ندارد

معاونین محترم سازمان**مدیران کل محترم دفاتر مستقل ستادی****شورای عالی سازمان****مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استانها**

موضوع: نحوه اجرای تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

باسلام

احتراماً، براساس تکالیف مقرر در تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی در خصوص اراضی منابع ملی که در مراجع ذیصلاح قضایی منجر به صدور حکم قطعی قانونی مبنی بر احراز مالکیت قطعی و نهایی (شعب رسیدگی ویژه قوه قضائیه) به نفع معترض صادر شده باشد و استرداد عین اراضی موضوع رای به عنوان مستثنیات قانون اشخاص به علت تعهداتی که از سوی دولت بر روی عرصه ایجاد شده و یا سایر دلایل امکان پذیر نمی باشد با رضایت مالک واگذاری عوض زمین و یا پرداخت قیمت کارشناسی آن به صورت ذیل اقدام گردد:

- ۱- در صورتیکه رای قطعی از مراجع قضایی مربوطه از طریق دایره اجرای احکام به اداره منابع طبیعی و آبخیزداری محل وقوع ملک و یا به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ابلاغ گردیده باشد اداره کل می بایست عدم امکان استرداد عین زمین را به دایره اجرای احکام و ذینفع اعلام نماید.
- تبصره: در آراء صادره دقت شود که شعبه ویژه علاوه بر اعلام ملی نبودن عرصه به مالکیت شخص معترض هم اشاره و مالک ذیحق رای مشخص باشد.
- ۲- پس از ابلاغ حکم به اداره منابع طبیعی و آبخیزداری توسط اجرای احکام، واگذاری عوض زمین و یا احراز عدم امکان استرداد عین از طریق کمیته فنی ممیزی اراضی احصاء، بررسی و تصمیمات مقتضی اتخاذ گردد.
- ۳- عرصه عوض می بایست بلامعارض و خارج از طرحهای مصوب سازمان بوده و سند مالکیت آن نیز به نام دولت صادر شده باشد و لزوماً عوض خارج از ممنوعیتهای مقرر در ماده ۲ آیین نامه قانونی لایحه قانونی واگذاری واحیاء

اراضی در حکومت جمهوری اسلامی مصوب ۵۹/۲/۳۱ و سایر ممنوعیتهای قانونی انتخاب شود.

تبصره ۱: در صورت عدم وجود عرصه مناسب در محل وقوع ملک در نزدیکترین شهرستانهای همان استان مکان یابی شود.

تبصره ۲: چنانچه محل وقوع ملک در محدوده قانونی شهر واقع باشد رأی صادره مرجع قضایی برای اجرای تبصره یک ماده ۹ قانون مرقوم به اداره کل راه و شهرسازی ارسال گردد.

تبصره ۳: چنانچه محل وقوع ملک در حریم شهر واقع و تغییر نمایندگی در سند مالکیت بنام سازمان ملی زمین و مسکن انجام گردیده باشد رای و سایر اقدامات به اداره کل راه و شهرسازی جهت اجرای قانون ارسال گردد.

تبصره ۴: چنانچه محل وقوع ملک داخل حریم شهر واقع و نمایندگی دولت به موجب سند همچنان در اختیار اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری باشد و انتقال قطعی و یا سایر اقدامات از طریق اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری انجام گردیده باشد عرصه عوض حتماً خارج از حریم شهر مکان یابی و انتخاب شود.

۴- در صورتیکه ذینفع (مالک) مایل به اخذ قیمت کارشناسی عرصه خود باشد با جلب نظر کارشناس رسمی دادگستری مراتب در بودجه سنوات سال آینده پیش بینی و پس از تامین به ذینفع پرداخت گردد.

تبصره ۱: در صورت اعتراض به نظر کارشناس رسمی، هیأت ۳ نفره کارشناسی با معرفی دادگستری محل تعیین می گردد بدیهی است پرداخت هزینه کارشناسی به عهده معترض می باشد.

تبصره ۲: در تعیین قیمت کارشناسی عرصه، ارزش افزوده ناشی از سرمایه گذاری ایجاد شده بر روی زمین محاسبه نخواهد شد.

تبصره ۲: در تعیین قیمت کارشناسی عرصه، ارزش افزوده ناشی از سرمایه گذاری ایجاد شده بر روی زمین محاسبه نخواهد شد.

۵- به منظور بررسی و تعیین عرصه عوض و تایید قیمت کارشناسی، کارگروهی متشکل از اعضاء ذیل تشکیل و اتخاذ تصمیم می نمایند.

۵-۱) مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

- ۲-۵) معاون حفاظت و امور اراضی استان
- ۳-۵) رییس اداره حقوقی اداره کل
- ۴-۵) رییس اداره استعدادیابی و بهره برداری منابع طبیعی با رییس اداره ممیزی و حدنگاری اراضی (به تشخیص مدیر کل)
- ۵-۵) رییس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان محل وقوع اراضی عوض تبصره ۱: قیمت روز کارشناسی اراضی عوض و معوض توسط کارشناس رسمی دادگستری (با معرفی دادگستری محل) تعیین می گردد.
- ۶- هزینه کارشناسی به عهده اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری می باشد.
- ۷- چنانچه عرصه ای به دستگاههای دولتی واگذار شده و براساس رأی از شعبه ویژه مستثنیات گردیده باشد. اعمال تبصره ۱ ماده ۹ قانون مرقوم به عهده دستگاه دولتی مربوطه می باشد.
- ۸- در هنگام صدور سند مالکیت اراضی عوض به صاحب مستثنیات اخذ تعهدنامه محضری مبنی بر اینکه مالک مستثنیات یا وکیل قانونی وی حق هر گونه اعتراض خود را از خود سلب می نماید ضروری می باشد.
- ۹- معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی سازمان همه ساله اعتبار پرداخت بهاء اراضی که مالکین آنها حاضر به گرفتن عوض نیستند را در بودجه سنواتی منظور، تأمین و به این امر اختصاص دهد.

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رییس سازمان

رونوشت

جناب آقای جواد جهانبخشی مسوول مکاتبات راه دور ارسال به کلیه استانها

جناب آقای مسعود منصور معاون حفاظت و امور اراضی

جناب آقای عیسی عباسی مدیر کل دفتر حقوقی

جناب آقای سید عباس میرحسینی مسوول هماهنگی و پیگیری معاونت

جناب آقای نگهدار اسکندری مشاور و مدیر کلی حوزه ریاست و مدیریت عملکرد

پاسخگویی به استعلامات

شماره: ۸/۵/۵۹۲۶

تاریخ: ۸۸/۰۲/۰۵

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: نحوه پاسخگویی به استعلامات

با سلام ،

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۱۱۵۶/۱۰۰/۰۲ مورخ ۸۸/۱/۱۷ وزیر محترم مسکن و شهرسازی به انضمام نامه سازمان بازرسی استان اردبیل در خصوص اعلام پاسخ استعلام بعضی از ادارات منابع طبیعی به اداره ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی و مراجع دیگر مبنی بر بلامانع بودن اراضی مورد استعلام ارسال می گردد.

ضمن تأکید بر اجرای صحیح دستورالعمل اصلاحی و روش پاسخگویی به استعلامات و صدور گواهی ها به شماره ۶۴۷۳/۵ مورخ ۸۴/۷/۱۶ دستور فرمایند کلیه پاسخ استعلامات در چارچوب فرمهای دستورالعمل مذکور انجام پذیرد و از پاسخ استعلام مبنی بر بلامانع بودن کلیه اراضی جداً خودداری گردد. m.۰۰۶۹/۱-۲۴

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

تاریخ: ۸۸/۰۱/۱۷

شماره: ۱۱۵۶/۱۰۰/۰۲

بسمه تعالی

برادر ارجمند جناب آقای اسکندری**وزیر محترم جهاد کشاورزی**

سلام علیکم

حسب گزارشات واصله، برخی از ادارات منابع طبیعی (به شرح پیوست) در پاسخ به استعلام ادارات ثبت اسناد و املاک، دفاتر اسناد رسمی و مراجع قانونی واگذارکننده اراضی داخل حریم شهرها، بدون تعیین موضوع یا مورد استعلام به طور کلی و مطلق، پاسخ استعلام را بلامانع اعلام می نمایند و این امر زمینه سوءاستفاده افراد سودجو برای

تصرف غیرقانونی اراضی دولتی و متعاقباً اخذ سند مالکیت از طریق ماده ۱۴۷ اصلاحی قانون ثبت را فراهم می‌نماید، به منظور جلوگیری از هر گونه سوءاستفاده از پاسخ استعلام‌های کلی و غیرشفاف، دستور فرمایید مراجع پاسخ‌دهنده ذیربط در اجرای مواد ۲ و ۳ قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی برای امر مسکن به شرکت‌های تعاونی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، در پاسخ به استعلام بلامانع بودن موضوع را از قبیل احداث واحدهای مسکونی در اراضی مورد نظر و یا بلامانع بودن نقل و انتقال و با واگذاری زمین برای امر مسکن را به طور شفاف و روشن مشخص نمایند.

به امید استقرار عدالت در جهان

محمد سعیدی‌کیا

اداره کل بازرسی استان اردبیل

مدیر کل محترم منابع طبیعی استان اردبیل

سلام علیکم

احتراماً، در راستای رسیدگی به پرونده کلاسه ۲/۲۳/۸۷/۲۲۰ با موضوع «بررسی نحوه تملک و حفظ اراضی ملی حریم شهرهای استان اردبیل» نظر به اینکه ادارات منابع طبیعی مرکز استان و شهرستان‌های تابعه در پاسخ به استعلام ادارات ثبت اسناد و املاک، دفاتر اسناد رسمی و کلیه مراجع قانونی واگذارکننده اراضی موضوع قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی برای امر مسکن به شرکت‌های تعاونی مسکن و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی مصوب مجلس شورای اسلامی اعم از سازمان‌ها، نهادها و دستگاه‌های دولتی و غیردولتی در خصوص احراز تناسب اراضی مورد استعلام از نظر کاربری، ضوابط ساختمانی و هر گونه نقل و انتقال و یا واگذاری اراضی برای امر مسکن در داخل محدوده و حریم شهرها به شرکت‌های تعاونی مسکن و اشخاص حقیقی و حقوقی عبارت «بلامانع بودن» را در مسکن پاسخ قید نموده و این عبارت موجبات و زمینه سوءاستفاده افراد فرصت‌طلب و سودجو را برای تصرف غیرقانونی و اخذ سند مالکیت برای اراضی ملی و دولتی فراهم می‌نماید. در صورتی که طبق ضوابط و مقررات مندرج در قانون مارالذکر و آیین‌نامه اجرایی مربوطه مراجع قانونی مورد استعلام برای

احراز موضوعات معنون، حسب مورد شهرداری مربوطه و سازمان مسکن و شهرسازی استان می‌باشد. بنابراین مقتضی است به ادارات منابع طبیعی مرکز استان و شهرستان‌های تابعه ابلاغ گردد که در راستای پاسخ به استعلامات معنون ضمن خودداری از قید عبارت «بلامانع بودن»، به وظیفه قانونی خود عمل نموده و نظر مراجع استعلام‌کننده را به ضوابط و مقررات مندرج در قانون مارالذکر و آیین‌نامه اجرایی مربوطه معطوف نمایند. ن/۹۷۱

مدیرکل بازرسی استان اردبیل

رونوشت:

- ۱- مدیرکل محترم ثبت اسناد و املاک استان اردبیل جهت اطلاع و ابلاغ موضوع معنون به کلیه ادارات ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی استان
- ۲- ریاست محترم سازمان مسکن و شهرسازی جهت اطلاع و اقدام قانونی لازم

شماره: ۸۸/۵/۳۳۱۸۱

تاریخ: ۸۸/۵/۲۴

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام

احتراماً به پیوست تصویر بخشنامه شماره ۸۸/۷۶۴۲۷ مورخ ۸۸/۵/۷ معاونت محترم امور اسناد سازمان ثبت اسناد و املاک کشور با عنوان ادارات کل ثبت اسناد و املاک کشور جهت استحضار و اقدام لازم ارسال می‌گردد. مقتضی است تدابیر لازم به منظور اعمال دقیق وظایف حاکمیتی سازمان مطبوع در سطح استان و شهرستانهای تابعه به نحوی معمول گردد که پاسخگویی به استعلامات مربوط به اراضی ملی و موات صرفاً از طریق ادارات تابعه صورت گرفته و در این خصوص تعاملات لازم با واحدهای ثبتی برقرار گردد.

محمد تقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

اداره کل محترم ثبت اسناد و املاک استان

با سلام

طبق بند (ب) ماده یک قانون تسهیل تنظیم اسناد در دفاتر اسناد رسمی و ماده ۴ آئین نامه اجرایی قانون مزبور، دفاتر اسناد رسمی مکلف شده اند گواهی عدم شمول مقررات قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال سند آن و یا گواهی عدم شمول قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع در هنگام تنظیم سند انتقال سند اراضی و املاک واقع در خارج از محدوده و حریم شهرها را از وزارت جهاد کشاورزی (حسب مورد سازمان امور اراضی و سازمان جنگل ها و مراتع و آبخیزداری کشور) اخذ نمایند.

نظر به این که طبق اعلام سازمان جنگل ها و مراتع و آبخیزداری کشور حسب نامه شماره ۸۷/۵/۲۷۹۴۷ مورخ ۸۷/۴/۲۹، پس از تصویب قانون و آئین نامه صدرالذکر وظایف دو سازمان مذکور در امور مربوط به تملک و تثبیت مالکیت دولتی بر اراضی ملی و موات، در این سازمان (جنگل ها، مراتع و ...)، متمرکز گردیده است، لذا صدور هرگونه گواهی و اعلام نظر و پاسخ گویی نسبت به اراضی ملی و موات بند (ب) صدرالاراه، صرفا توسط مرجع مذکور صورت می گیرد.

مقتضی است مراتب جهت اطلاع و اقدام لازم وفق مقررات به کلیه دفاتر اسناد رسمی تابعه اعلام شود.

رونوشت:

معاون محترم حفاظت و امور اراضی سازما جنگل ها و مراتع و آبخیزداری کشور جهت استحضار.

موسی احمدی

معاون امور اسناد و املاک

شماره نامه: ۸۹/۵۱/۵۴۷۲۷

تاریخ نامه: ۸۹/۰۹/۰۱

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۸۹/۱۵۴۲۷۸ مورخ ۸۹/۸/۳۰ اداره کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در خصوص هزینه های پاسخ به استعلامات ثبتی موضوع جزء (ب) بند (۱۳) قانون بودجه ۱۳۸۹ کل کشور ارسال و یادآور می شود به موجب مفاد این نامه، ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری در خصوص اقدامات و استعلامات مربوط به تثبیت مالکیت اراضی ملی و دولتی از پرداخت هزینه های مربوط به حق ثبت و پاسخ استعلامات ثبتی معاف می باشند. ۹-۱-۵۴۱۳/m

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۸۹/۱۵۴۲۷۸

تاریخ: ۱۳۸۹/۸/۳۰

پیوست: ندارد

مدیرکل محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری

سلام علیکم

با احترام عطف به نامه شماره ۸۹/۵۱/۴۰۲۷۱-۸۹/۶/۲۴ در رابطه با هزینه های قانونی در خصوص استعلامات ثبتی توسط برخی از ادارات ثبت اسناد و املاک شهرستانها به استحضار می رساند:

هر چند که برابر سوابق و گواهی دبیرخانه پیروی به شماره ۸۹/۵۱/۳۱۳۹۵-۸۹/۵/۱۱ در این اداره کل ملاحظه نگردید. علیهذا در رابطه با شمول بخشنامه شماره ۸۹/۲/۸-۸۹/۲۱۰/۴۳ ریاست محترم این سازمان به اوراق تشخیص موضوع تبصره ۲ ماده ۴ آیین نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۷۱/۷/۵ اعلام می دارد.

چنانچه اقدامات صورت پذیرفته در ارتباط با ثبت ملک باشد برابر ماده اول قانون معافیت ادارات دولتی از پرداخت حق الثبت و نیم‌عشر اجرایی و آیین‌نامه اجرایی قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی از پرداخت هزینه حق ثبت معاف می‌باشند و در غیر این صورت هر گونه عملیات استعلام و یا اعلام وضعیت املاک وفق جزء «ب» بند ۱۳ ماده واحده قانون بودجه ۸۹ کل کشور دارای هزینه بوده و بخشنامه فوق‌الذکر شامل آن می‌باشد.

بنابراین هر گونه استعلام ادارات منابع طبیعی پس از تثبیت مالکیت در خصوص سایر اقدامات در شمول بخشنامه مرقوم بوده، همچنین به منظور هماهنگی لازم مجدداً طی رونوشت همین نامه مراتب به کلیه ادارات کل محترم ثبت اسناد و املاک استان‌ها اعلام خواهد گردید.

مرتضی ادب

مدیرکل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

شماره نامه: ۹۰/۱/۱۴۰۴۴

تاریخ نامه: ۹۰/۰۳/۱۲

پیوست: دارد

معاون محترم

مسئول محترم حوزه نمایندگی ولی فقیه

ریاست محترم شورای عالی

فرمانده محترم یگان حفاظت

مدیرکل محترم

مدیریت محترم

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: واگذاری وظیفه تصدی گری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات

باسلام؛

احتراماً، با عنایت به نامه شماره ۲۰/۵۶۰۱ مورخ ۹۰/۲/۲۴ وزیر محترم جهاد کشاورزی به پیوست "دستورالعمل واگذاری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات

به بخش غیر دولتی" که توسط دفتر ممیزی اراضی، مدیریت نوسازی و تحول اداری و همکاری بعضی از استانها تهیه و به تصویب رسیده است جهت اجرا ابلاغ می گردد. ضمناً در خصوص اجرایی کردن موضوع گردهمایی توجیهی در آینده نزدیک توسط واحدهای ذیربط اقدام خواهد شد.

علی سلاجقه

معاون وزیر و رییس سازمان

شماره: ۲۰/۵۶۰۱

تاریخ: ۹۰/۲/۲۴

پیوست:

بسمه تعالی

جناب آقای سلاجقه

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم

با عنایت به مصوبه مورخ ۸۹/۱۰/۲۸ ستاد مرکزی کاهش تصدیها و اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی، به پیوست «دستورالعمل واگذاری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات به بخش غیردولتی» جهت اجرا ابلاغ می گردد.

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

دستور العمل

واگذاری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات

(اصلاح و بهبود فرآیندها با رویکرد واگذاری وسعت تصدی گری به بخش غیردولتی)

تهیه و تدوین:

مرکز نوسازی و تحول اداری وزارت جهاد کشاورزی

سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی

دفتر حقوقی وزارت جهاد کشاورزی

دی ماه ۱۳۸۹

عنوان:

دستور العمل اجرایی صدور گواهی مستثنیات

تهیه و تدوین:

قباد افشار، علی امامی‌زاده، اکرم قاسمی، سعید گلزاده، ارسلان منصوری، محمدمهدی

محمدپور، محمدحسین فلاح سلو کلائی، کاوه کاشفی، علی جعفری، احمد یوسفلی،

محمدصادق خیری، ریگی، ایرج سالاری، محسن طرزی مقدم، اسدالله ابراهیمی

سال ۱۳۸۹

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان
	بخش اول: دستور العمل
	بخش دوم: نمودار فرآیندهای امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات
	بخش سوم: فرم‌ها

بخش اول:

دستوالعمل

در راستای واگذاری امور تصدی‌گری به بخش غیردولتی و اصلاح و بهبود فرآیندهای انجام کار و به منظور فراهم آوردن زمینه‌های مشارکت بیشتر مردم و افزایش سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی به استناد قانون مدیریت خدمات کشوری و مقررات مرتبط (آیین‌نامه‌های اجرایی مواد ۲۴ و ۲۲ قانون مدیریت خدمات کشوری)، قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و همچنین ابلاغیه شماره ۰۲۰/۳۴۵۹۷ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۱ مقام عالی وزارت جهاد کشاورزی، دستورالعمل اجرایی واگذاری امور تصدی‌گری صدور گواهی مستثنیات به بخش غیردولتی به شرح ذیل می‌باشد.

ماده (۱) تعاریف و اصطلاحات در معانی مشروح زیر به کار می‌رود:

- ۱- سازمان نظام مهندسی: منظور سازمان نظام مهندسی کشور می‌باشد.
- ۲- سازمان نظام مهندسی استان: منظور سازمان نظام مهندسی استان می‌باشد.
- ۳- سازمان: منظور سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور می‌باشد.
- ۴- اداره کل: منظور اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان می‌باشد.
- ۵- اداره شهرستان: منظور اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان می‌باشد.
- ۶- شرکت: اشخاص حقوقی دارای گواهی تشخیص صلاحیت فنی و رتبه از سازمان نظام مهندسی.
- ۷- متقاضی: اشخاص حقیقی و حقوقی که توسط مراجع قضایی ذی‌صلاح قانونی جهت اخذ پاسخ استعلام مراجعه می‌نماید.
- ۸- منابع ملی:

منظور منابع موضوع ماده (۱) قانون ملی شدن جنگل‌های کشور مصوب سال ۴۱ می‌باشد که جزء اموال عمومی محسوب و نحوه تشخیص و رسیدگی به موجب ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب سال ۴۶ و ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۷۱ و آیین‌نامه‌های اجرایی مربوطه و سایر مقررات ناظر بر موضوع می‌باشد.

۹- مستثنیات:

منظور مصادیق موضوع تبصره (۳) ماده (۲) قانون ملی شدن جنگل‌های شمال کشور مصوب سال ۴۱ می‌باشد که نحوه تشخیص آن و رسیدگی به موجب ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب سال ۴۶ و ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۷۱ و آیین‌نامه‌های اجرایی مربوطه و سایر مقررات ناظر به موضوع می‌باشد.

۱۰- ممیزی اراضی:

ممیزی اراضی عبارت است از بررسی، تهیه و جمع‌آوری سوابق ثبتی و اصلاحات اراضی، سیاهه تخلفات و شناسایی عرصه‌های منابع ملی و مستثنیات قانونی تنظیم برگ تشخیص، تهیه نقشه و جانمایی اطلاعات توصیفی می‌باشد.

۱۱- دستورالعمل:

عبارت است از دستورالعمل شماره ۶۴۷۳/۵ مورخ ۱۳۸۴/۷/۱۶ پاسخگویی به استعلامات ۱۲- مقیاس نقشه:

نسبت طول مشخص روی نقشه به همان طول روی زمین.
مقیاس ۱:۵۰۰۰۰

یک میلی‌متر طول روی نقشه برابر ۵۰ متر روی زمین می‌باشد.
۱۳- WGS ۸۴:

مدل استاندارد مجازی (مدل ریاضی) از سطح زمین که مبنای اندازه‌گیری مسطحاتی اطلاعات مکانی است و در سال ۱۳۸۴ میلادی تدوین گردیده است.
۱۴- فایل رقومی (نقشه رقومی):

فایلی که در آن نقشه صورت‌برداری (VECTOR) قابل ملاحظه و نقشه‌برداری می‌باشد.
۱۵- پلیگون:

چند ضلعی‌هایی که محدوده عوارض مسطحاتی را در برمی‌گیرد.
۱۶- اطلاعات خام:

اطلاعات اولیه و عاری از هر گونه پردازش

۱۷- هیئت انتظامی: منظور هیئت بدوی انتظامی ماده ۲۶ و هیئت عالی انتظامی ماده ۲۸ قانون تأسیس سازمان نظام مهندسی می‌باشد.

۱۸- امور تصدی‌گری گواهی مستثنیات:

به کلیه عملیات فنی و اجرایی مربوط به صدور گواهی مستثنیات که مشتمل از مرحله وصول در خواست متقاضی شروع به مرحله نقشه برداری و تحویل نقشه به اداره شهرستان ختم می شود اطلاق می گردد.

ماده ۲ - اهداف:

۲-۱- هدف اصلی:

فراهم آوردن شرایط لازم جهت توجه به بیشتر سازمان به امور حاکمیتی و امکان اعمال مدیریت بر حفظ اراضی منابع طبیعی از طریق سیاست گذاری، برنامه ریزی و نظارت بر امور تصدی گری گواهی مستثنیات توسط بخش غیردولتی.

۲-۲- اهداف فرعی:

- واگذاری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات به بخش غیردولتی.
  - اصلاح و بهبود فرآیندهای انجام کار.
  - تسهیل در امور مربوط به صدور گواهی مستثنیات.
  - ایجاد زمینه مناسب جهت جلوگیری از تخریب و تجاوزات به اراضی ملی.
  - کمک به دستیابی به آمار دقیق مساحت منابع ملی، دولتی و مستثنیات در سطح کشور.
  - بهره گیری از ظرفیت های بخش غیردولتی.
  - تدوین وظایف و تعیین نقش هر یک از واحدهای درگیر در اجرای فرآیند.
  - ارتقاء سطح نظارت دولت بر صدور گواهی مستثنیات.
  - ارتقاء سطح رضایت مندی ارباب رجوع.
  - کاهش هزینه های جاری دولت.
  - فراهم ساختن زمینه اشتغال فارغ التحصیلان رشته های منابع طبیعی، کشاورزی و نقشه برداری.
  - تأمین بخشی از نیروی انسانی مورد نیاز از بخش غیردولتی.
  - امکان استفاده از پتانسیل های ایجاد شده در اجرای سایر وظایف نظیر تهیه نقشه اراضی واگذار شده، نقشه مورد نیاز معترضین کمیسیون ماده واحده.
- ماده ۳ - دامنه شمول: واحدهای زیر با این دستورالعمل مرتبط می باشند:

۱-۳- سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور

- دفتر ممیزی اراضی

- دفتر مهندسی و ارزیابی طرح‌ها

۲-۳- اداره کل استان

۳-۳- اداره شهرستان

۴-۳- سازمان نظام مهندسی (کشور و واحدهای استانی و شهرستانی)

۵-۳- شرکت‌های تخصصی

ماده ۴ - وظایف واحدهای مشمول به شرح ذیل تعیین می‌گردد.

۴-۱- سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری

(الف) دفتر ممیزی امور اراضی:

- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت بر صدور گواهی مستثنیات با همکاری سایر واحدهای درگیر در اجرای فرآیند.

- تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌ها و استانداردهای اجرایی با همکاری واحدهای ذیربط.

- نظارت بر حسن اجرای صدور گواهی مستثنیات از طریق واحدهای استانی و شهرستانی.

- همکاری با سازمان نظام مهندسی در زمینه آموزش کارشناسان.

- تعیین سرفصل‌ها و عناوین دوره‌های آموزشی مورد نیاز در اجرای وظیفه.

- مطالعه و بررسی مستمر قوانین و مقررات حاکم بر موضوع و شناسایی مشکلات و ارائه پیشنهادات اصلاحی (وزارت جهاد کشاورزی).

- همکاری با سازمان نظام مهندسی در راستای استقرار سیستم‌های مربوط به مکانیزه کردن گواهی مستثنیات.

- همکاری در تدوین تعرفه‌ها با سازمان نظام مهندسی.

(ب) دفتر مهندسی و ارزیابی طرح‌ها:

- تدوین و ابلاغ ضوابط نقشه‌برداری، نظارت بر تهیه نقشه‌ها و تطبیق آنها.

۴-۲- اداره کل منابع طبیعی استان

- همکاری در تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های مرتبط با صدور گواهی مستثنیات.
- همکاری در تهیه و تدوین دستورالعمل‌ها و استانداردهای اجرایی.
- نظارت بر رعایت استانداردها و دستورالعمل‌های مربوط به صدور گواهی مستثنیات.
- شناسایی سرفصل و عناوین دوره‌های آموزشی مورد نیاز و پیگیری جهت اجرای آن توسط سازمان نظام مهندسی.
- همکاری با سازمان نظام مهندسی در اجرای دوره‌های آموزشی.
- شناسایی نارسایی‌های قانونی و اجرایی مرتبط با صدور گواهی مستثنیات و ارائه پیشنهادات به مراجع ذیربط.
- اعلام تخلفات شرکت‌ها به سازمان نظام مهندسی.

۴-۳- اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان

- اطلاع‌رسانی در خصوص واگذاری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات به وسیله بخش غیردولتی.
- وصول درخواست استعلام از دستگاه‌های دولتی و سایر افراد حقیقی و حقوقی.
- تطبیق نقشه تهیه شده با نقشه‌های مربوط به اجرای مقررات.
- صدور گواهی مستثنیات پس از گزارش شرکت‌های تخصصی.
- معرفی متقاضی به شرکت به همراه سوابق مربوطه.
- نظارت بر عملکرد شرکت‌ها.

۴-۴- سازمان نظام مهندسی

- همکاری در تدوین سیاست‌ها، برنامه‌ها، دستورالعمل‌های مربوط به صدور گواهی مستثنیات.
- پیشنهاد تعرفه‌های مربوط به صدور گواهی مستثنیات و اعلام به وزارت جهاد کشاورزی جهت تصویب.
- تشخیص صلاحیت و رتبه‌بندی شرکت‌ها و اشخاص حقیقی.
- رسیدگی به تخلفات شرکت‌ها و اشخاص حقیقی.
- برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیاز حسب نظر سازمان.

- مدیریت استقرار سیستم مکانیزه صدور گواهی مستثنیات با همکاری سازمان و شرکت های تخصصی.

- رعایت کلیه دستورالعمل ها، استانداردها و سایر مقررات مرتبط.

- تهیه و اعلام گزارش های نوبه ای و غیرنوبه ای مورد نیاز.

- اطلاع رسانی به ذینفعان از طریق رسانه ها و سایر ابزارها.

- ایجاد و توسعه شرکت ها و تشکل های خدمات تخصصی به منظور صدور گواهی مستثنیات.

- احصاء و شناسایی مشکلات قانونی و اعلام به سازمان به همراه پیشنهادات اصلاحی.

ماده ۵ - سازمان نظام مهندسی موظف است در صورت نیاز نسبت به هماهنگی با سازمان نظام مهندسی ساختمان جهت تعیین صلاحیت و رتبه بندی نقشه برداری اقدام نماید.

ماده ۶ - سازمان موظف است امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات را به شرکت های دارای صلاحیت و رتبه بندی سازمان نظام مهندسی واگذار نماید.

تبصره: در صورت عدم وجود شرکت های دارای صلاحیت و رتبه، سازمان نظام مهندسی می تواند اشخاص حقیقی دارای صلاحیت و رتبه را جهت انجام امور اجرایی گواهی مستثنیات معرفی نماید.

ماده ۷ - سازمان نظام مهندسی موظف است جهت انجام امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات نسبت به ساماندهی شرکت های موجود، پیگیری و هماهنگی جهت تشکیل شرکت های تخصصی یا رتبه بندی اشخاص حقیقی با شرایط مندرج در این دستورالعمل اقدام نماید.

ماده ۸ - سازمان نظام مهندسی موظف است حداکثر ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل نسبت به آموزش شرکت های صاحب صلاحیت جهت انجام امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات در کلیه شهرستان ها اقدام نماید و مراتب را به سازمان گزارش کند.

ماده ۹ - شرایط شرکت های تخصصی به شرح ذیل است:

۹-۱- شرایط عمومی:

مطابق با شرایط قانونی تشکیل شرکت‌های سهامی و تعاونی می‌باشد.

۹-۲- شرایط اختصاصی:

- دارای صلاحیت و رتبه سازمان نظام مهندسی باشد.

- فعالیت در زمینه منابع طبیعی و نقشه‌برداری در موضوع فعالیت شرکت و اساسنامه آن درج گردیده باشد.

- بازنشستگان عضو سازمان نظام مهندسی و وزارت جهاد کشاورزی دارای صلاحیت و تجربه مربوط به این دستورالعمل می‌توانند حداکثر ۴۹ درصد سهام شرکت و فارغ‌التحصیلان رشته‌های مرتبط حداقل ۵۱ درصد سهام شرکت‌ها را تشکیل دهند.

ماده ۱۰ - محل ارائه خدمات شرکت باید به گونه‌ای انتخاب گردد که در دسترس ادارات استان و یا شهرستان باشد.

تبصره: شرکت موظف است در صورت جابجایی محل ارائه خدمت، مراتب را حداقل دو هفته قبل از اقدام به طور رسمی به اداره کل استان یا شهرستان اعلام نماید.

ماده ۱۱ - وظایف شرکت:

- داشتن دفتر ارائه خدمات

- تأمین و جذب نیروی انسانی متخصص مورد نیاز

- تأمین تجهیزات و سایر امکانات فنی مورد نیاز در چارچوب ضوابط فنی ابلاغی

- تهیه و ارائه گزارش‌های دوره‌ای مورد نیاز و اعلام به اداره کل و اداره شهرستان و سازمان نظام مهندسی استان.

- حفظ و نگهداری از سوابق و مستندات مربوط به صدور گواهی‌ها

- پاسخگویی و تهیه گزارش لازم بر اساس ضوابط ابلاغی حداکثر ۷ روز پس از ارجاع پرونده به اداره منابع طبیعی.

- اخذ امضاء از متقاضی در ذیل نقشه‌های تهیه شده.

- انجام کلیه امور اجرایی و فنی حسب درخواست اعم از مکاتبات، تهیه نقشه و ... بر

اساس دستورالعمل‌ها و استانداردها

ماده ۱۲ - فرآیند پذیرش، بررسی و پاسخ به استعلامات گواهی مستثنیات به شرح ذیل می‌باشد.

۱۲-۱- درخواست دستگاه‌های اجرایی، مراجع قضایی و سایر مؤسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی به اداره شهرستان اعلام می‌گردد.

تبصره: اشخاص حقیقی صرفاً می‌توانند از طریق دفترخانه اسناد رسمی، دهیاری و بخشداری و شورای اسلامی اخذ استعلام نمایند.

۱۲-۲- اداره شهرستان موظف است حداکثر ۳ روز پس از ثبت استعلام بررسی اولیه را به منظور تشخیص نیاز و یا عدم نیاز به نقشه‌برداری به عمل آورد.

تبصره: در صورت عدم نیاز به تهیه نقشه بر اساس دستورالعمل‌ها و ضوابط اجرایی، اداره منابع طبیعی و آبخیزداری موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ روز نسبت به اعلام پاسخ به استعلام‌کننده اقدام نماید.

۱۲-۳- در صورتی که پاسخ به استعلام نیاز به تهیه نقشه و گزارش داشته باشد اداره شهرستان مکلف است حداکثر ۳ روز پس از وصول استعلام مراتب را به همراه سوابق به یکی از شرکت‌های موضوع ماده ۶ که توسط متقاضی معرفی می‌گردد ارجاع نماید.

تبصره: پرداخت هزینه‌های مربوطه طبق تعرفه ابلاغی به عهده متقاضی می‌باشد.

۱۲-۴- شرکت‌های موضوع ماده ۶ مکلفند حداکثر ۷ روز پس از وصول استعلام نسبت به تهیه گزارش و نقشه‌های مورد نیاز اقدام و مراتب را به همراه پرونده به اداره شهرستان ارسال نمایند.

۱۲-۵- اداره شهرستان مکلف است حداکثر ۷ روز پس از وصول گزارش شرکت‌ها، نسبت به تطبیق نقشه با سوابق و مقررات و صدور گواهی مستثنیات اقدام و به مراجع درخواست‌کننده ارسال نماید.

ماده ۱۳ - به منظور اطلاع‌رسانی و تسهیل در انجام امور اجرایی گواهی مستثنیات اداره کل استان و سازمان نظام مهندسی موظفند فرآیند مربوط را به اطلاع عموم متقاضیان برسانند.

ماده ۱۴ - در شهرستان‌هایی که داوطلب تشکیل شرکت وجود نداشته باشد سازمان نظام مهندسی می‌تواند نسبت به معرفی اعضای حقیقی دارای صلاحیت و رتبه برای امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات اقدام نماید.

ماده ۱۵ - تخلفات شرکتها در هیأت‌های انتظامی ماده ۲۶ و ۲۸ قانون تأسیس سازمان نظام مهندسی مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و گزارش آن به اداره کل منابع طبیعی ارسال می‌شود.

ماده ۱۶ - محدوده فعالیت شرکت‌های طبق ضوابط سازمان نظام مهندسی تعیین می‌گردد.

ماده ۱۷ - در صورتی که با انجام تغییر در اساسنامه، امکانات، تجهیزات، نیروی انسانی متخصص موضوع شرکت از مفاد این دستورالعمل خارج گردد گواهی تشخیص صلاحیت و رتبه‌بندی صادره ساقط می‌گردد و ادامه فعالیت شرکت در امور مربوط به صدور گواهی مستثنیات ممنوع می‌باشد.

تبصره: سازمان نظام مهندسی موظف است این گونه شرکت‌ها را از لیست واجدین شرایط حذف و به ادارات کل استان و شهرستان اعلام نماید.

ماده ۱۸ - سازمان نظام مهندسی موظف است نسبت به اعمال ضوابط فنی مورد نظر سازمان تعیین صلاحیت و رتبه‌بندی شرکت‌ها اقدام نماید.

ماده ۱۹ - سازمان نظام مهندسی موظف است سالانه با همکاری سازمان تعرفه‌های ارائه خدمت مرتبط با این دستورالعمل را به ستاد کاهش تصدی‌ها پیشنهاد نماید تا طبق ماده (۱۱) آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری بررسی و به تأیید مراجع ذیصلاح برسد.

ماده ۲۰ - به منظور اجرای سیاست‌ها - برنامه‌ها و هماهنگی امور مربوط به صدور گواهی مستثنیات معاونت حفاظت و امور اراضی سازمان «ستاد هماهنگی و اجرایی» با ترکیب و شرح وظایف ذیل تشکیل می‌گردد:

تبصره ۱: دبیر ستاد می‌تواند، حسب مورد نسبت به دعوت از کارشناسان و صاحبان نظر جهت حضور در جلسات ستاد اقدام به عمل آورد.

تبصره ۲: جلسات ستاد حداقل هر سه ماه یکبار تشکیل می‌گردد.

۱-۲۰- ترکیب:

۱- معاون حفاظت امور اراضی	رئیس
۲- مدیر کل دفتر ممیزی اراضی	عضو و دبیر

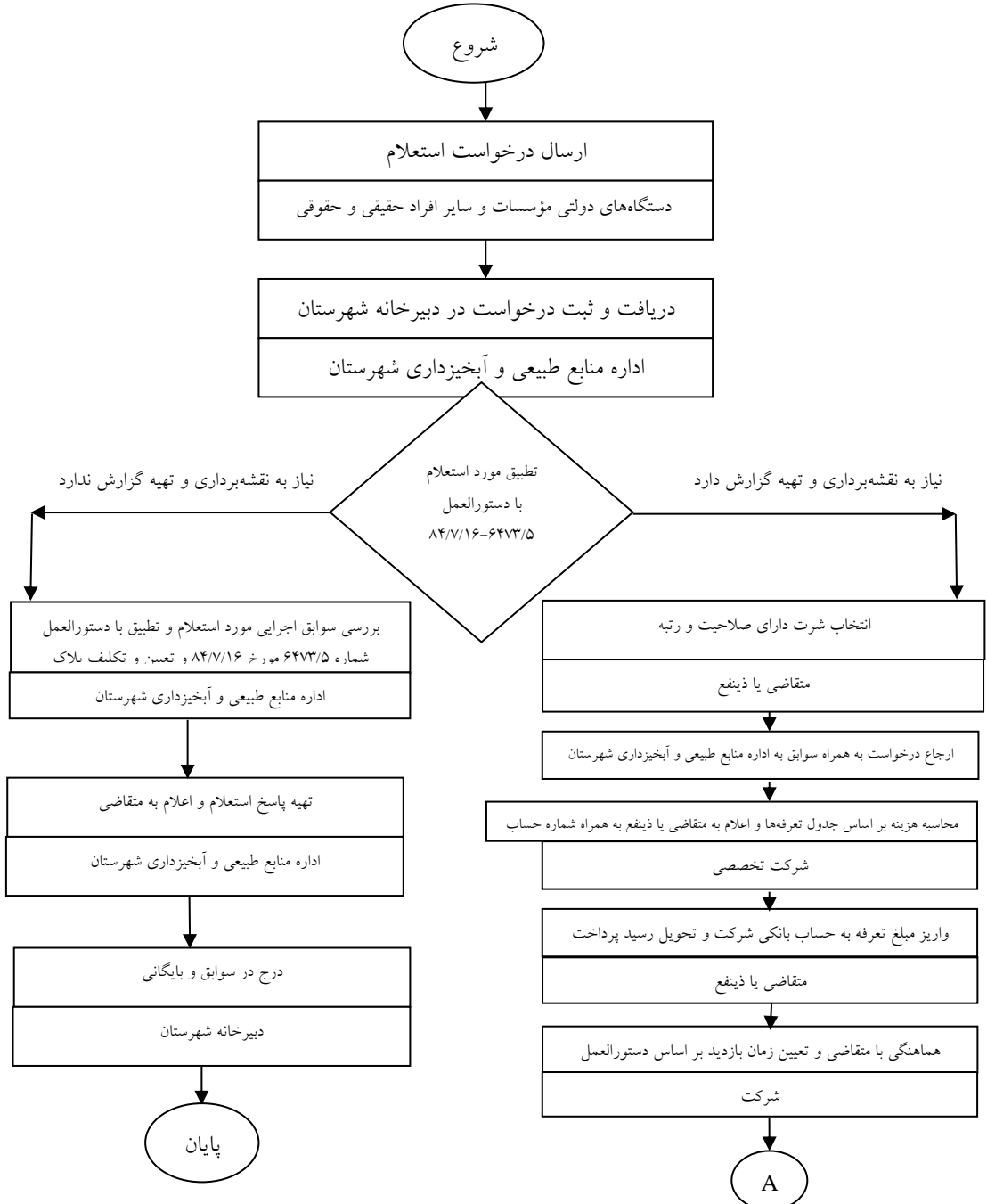

- ۳- مدیر کل دفتر حفاظت و حمایت عضو
  - ۴- مدیر کل دفتر مهندسی و ارزیابی طرح‌ها عضو
  - ۵- نماینده سازمان نظام مهندسی کشور عضو
  - ۶- نماینده امور حقوقی سازمان عضو
- ۲-۲۰- وظایف:

- ۱- فراهم آوردن زمینه‌های اجرایی سیاست‌ها و برنامه‌های مربوط به وظایف قابل واگذاری حوزه معاونت.
- ۲- کمک به اجرای دستورالعمل‌ها و استانداردهای اجرایی و نظارتی صدور گواهی مستثنیات
- ۳- کمک به حل مشکلات و ارائه راهکارهای اصلاحی

فرآیندها

ماده ۲۱ - فرآیند امور اجرایی پاسخگویی به استعلامات

ماده ۲۲- این دستورالعمل در ۲۲ ماده و ۸ تبصره تنظیم شده و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۸ به تصویب ستاد مرکزی کاهش تصدیه‌ها و اجرای اصل ۴۴ رسیده است که پس از ابلاغ وزیر محترم جهاد کشاورزی لازم‌الاجراست.

سیدعلی صدرالسادات معاون وزیر و رئیس ستاد مرکزی
 علی سلاجقه معاون وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
 محسن موحدیان عطار رئیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی

بخشی سوم:

فرم‌های مورد عمل

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۱ (کلاً ملی)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به:

موضوع: پاسخ استعلام

با سلام

عطف به نامه / رونوشت نامه شماره ..... مورخ ..... به اطلاع می‌رساند:
 کل اراضی واقع در محدوده پلاک شماره ..... فرعی از اصلی ..... بخش
 ..... شهرستان ..... موسوم به ..... به استناد سوابق اجرای مقررات
 قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع تماماً اراضی ملی تشخیص داده شده لذا خواهشمند
 است از هر گونه اقدام در خصوص اراضی مذکور بدون نظر این اداره خودداری گردد.
 رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- واحد حفاظت شهرستان جهت اطلاع و اقدام لازم

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۲ (کلاً مستثنیات)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به:

موضوع: پاسخ استعلام

با سلام

عطف به نامه / رونوشت نامه شماره ..... مورخ ..... به اطلاع می‌رساند:
کل اراضی واقع در محدوده پلاک شماره ..... فرعی از اصلی ..... بخش
..... شهرستان ..... موسوم به ..... به استناد سوابق اجرای مقررات
قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع تماماً مستثنیات تشخیص داده شده و ارتباطی به
اراضی ملی ندارد.

رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- واحد حفاظت شهرستان جهت اطلاع و اقدام لازم

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۳ (قسمتی ملی و مستثنیات)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به:

موضوع: پاسخ استعلام

با سلام

عطف به نامه / رونوشت نامه شماره ..... مورخ ..... به اطلاع می‌رساند:

قطعه/ قطعات مورد استعلام در محدوده پلاک شماره ..... فرعی از اصلی
 ..... بخش ..... شهرستان ..... موسوم به ..... واقع و بر اساس
 بررسی به عمل آمده قطعه / قطعات شماره ..... به مساحت ..... هکتار
 جزو اراضی ملی است لذا از هر گونه اقدام بر روی آن اراضی بدون کسب نظر این اداره
 خودداری و قطعه / قطعات

شماره ..... به مساحت عدد / حروف ..... هکتار/ مترمربع که بر روی
 قسمتی از نقشه پلاک) تصویر پیوست (با رنگ زرد مشخص و ممهور به مهر اداره
 گردیده جزء مستثنیات پلاک می باشد). این گواهی صرفاً وضعیت محدوده وقوع عرصه
 مورد نظر را تعیین نموده و ارزش دیگری ندارد.

رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- اداره کل منابع طبیعی استان ..... به انضمام تصویر گزارش بازدید مورخ ..... و نقشه محل مورد
 استعلام جهت استحضار.
 - واحد حفاظت شهرستان جهت اطلاع و اقدام لازم.

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۴ (سهم مشاع)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به:

موضوع: پاسخ استعلام

با سلام

عطف به نامه شماره ..... مورخ ..... در خصوص نقل و انتقال ..... سهم
 مشاع زراعی از پلاک ..... بخش ..... شهرستان ..... موسوم به
 ..... از آقای / خانم ..... به آقای / خانم ..... اشعار می دارد:

در پلاک فوق الذکر اجرای کامل مقررات قانون ملی شدن جنگل ها و مراتع انجام و از
 مجموع ..... هکتار مساحت کل پلاک، میزان و موقعیت اراضی ملی به مساحت
 ..... هکتار مشخص و سوابق ذیربط در اختیار اداره ثبت اسناد و املاک محل
 نیز قرار گرفته. لذا با عنایت به مشاع بودن استعلام و عدم ارائه عرصه معینی از پلاک

بدین وسیله اعلام می‌دارد انتقال سهام زراعی فوق‌الذکر در مستثنیات قانونی پلاک با رعایت موارد ذیل قابل انجام می‌باشد.

- ۱- هر گونه کشت و کار صرفاً در موقعیت مستثنیات قانونی مجاز است.
  - ۲- در صورتی که مشارالیه‌م قصد تثبیت حدود یا احداث مستحدثات در حدود مشخصی از پلاک را داشته باشند نیاز به انجام استعلام از این اداره می‌باشد.
  - ۳- پاسخ فوق نمی‌تواند مجوزی جهت تصرف اراضی ملی باشد که در این صورت طبق قوانین کیفری متصرف عدوانی تلقی و به مراجع قضایی معرفی می‌گردد.
- رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- واحد حفاظت شهرستان جهت اطلاع.

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۵ (در جریان اجرای مقررات)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به:

موضوع: پاسخ استعلام

با سلام

عطف به نامه / رونوشت نامه شماره ..... مورخ ..... به اطلاع می‌رساند: اجرای مقررات قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع کشور در پلاک شماره ..... فرعی از اصلی ..... موسوم به ..... در دست اقدام می‌باشد. لذا پاسخ استعلام فوق پس از طی تشریفات قانونی امکان‌پذیر خواهد بود.

رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- اداره کل منابع طبیعی استان ..... جهت استحضار

- واحدهای ممیزی و مهندسی شهرستان جهت اطلاع و برنامه‌ریزی به منظور تسریع اجرای مقررات در پلاک فوق‌الذکر.

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۶ (محدوده شهری)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به:

موضوع: پاسخ استعلام

با سلام

عطف به نامه شماره ..... مورخ ..... به استحضار می‌رساند:

عرصه مورد استعلام در پلاک شماره ..... بخش ..... شهرستان ..... واقع می‌باشد که مشمول اجرای مقررات ملی شدن جنگل‌ها و مراتع گردیده لیکن کل اراضی ملی پلاک در اجرای ماده ۱۰ قانون زمین شهری و ماده ۲۰ آیین‌نامه اجرایی آن، در اختیار سازمان مسکن و شهرسازی قرار گرفته است. لذا شایسته است از مراجع ذیربط استعلام گردد.

رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- نمایندگی مسکن و شهرسازی ..... جهت استحضار و اقدام لازم.

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۷ (محدوده شهری فاقد اجرای مقررات)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به:

موضوع: پاسخ استعلام

با سلام

عطف به نامه شماره ..... مورخ ..... به استحضار می‌رساند:

عرصه مورد استعمال در پلاک شماره ..... بخش ..... شهرستان ..... واقع می باشد که تاکنون مشمول اجرای قانون مقررات ملی شدن جنگل ها و مراتع نگردیده و با توجه به وقوع آن در محدوده شهر و حریم آن شایسته است در این خصوص از مراجع ذیربط استعمال گردد.

رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- نمایندگی مسکن و شهرسازی ..... جهت استحضار

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۸ (ارسال استعمال به مجری)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به: شخص حقیقی یا شرکت .....

موضوع: بازدید از اراضی پلاک .....

با سلام

به پیوست تصویر استعمال شماره ..... دفترخانه/اداره کل ..... نسبت به اراضی آقای / خانم / شرکت ..... واقع در منطقه / روستای ..... به شماره پلاک ..... بخش ..... منضم به یک شیت کروکی / نقشه ارسال می گردد.

مقتضی است برابر دستورالعمل شماره ..... ابلاغی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور و بر اساس نقاط ثابت به مختصات (پل - چاه آب - اعیانی - دکل برق و ...) ۱- ..... ۲- ..... ۳- .....

به همراه متقاضی از عرصه مورد ارائه بازدید و نسبت به تهیه نقشه و تنظیم فرم شماره ۴ بازدید اراضی اقدام و از تاریخ تحویل این فرم حداکثر ظرف مدت ده روز مدارک ذیل جهت بررسی به این اداره ارسال گردد:

۱- فرم بازدید عرصه

۲- لوح فشرده طبق دستورالعمل ضوابط فنی

۳- پوشه محتوی (کپی سند مالکیت با سمت قانونی متقاضی، ۱ شیت کالک یا نقشه برداشتی، فتوکپی شناسنامه یا کارت ملی متقاضی

رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- واحد ممیزی و مهندسی به انضمام سوابق جهت اطلاع و پیگیری.

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۹ (اعلام تعرفه)

از: شخص حقیقی یا شرکت

به: متقاضی آقای / خانم

موضوع: اعلام تعرفه نقشه برداری

با سلام

احتراماً، با عنایت به نامه شماره ..... مورخ ..... اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان ..... موضوع تهیه نقشه و بازدید از اراضی پلاک ..... واقع در بخش ..... به مساحت ..... هکتار / مترمربع ..... اعلام می‌دارد. با توجه به تعرفه ابلاغی، شایسته است نسبت به واریز مبلغ ..... ریال شرکت اقدام تا نسبت به تنظیم فرم گزارش و برداشت اراضی موصوف اقدام مقتضی به عمل آید.

با تشکر

نام و نام خانوادگی شخص حقیقی یا

مدیرعامل شرکت .....

رونوشت:

- اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان ..... عطف به نامه شماره ..... جهت استحضار

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۱۰ (تعیین وقت)

به: متقاضی آقای / خانم .....

از: شخص حقیقی یا شرکت .....

موضوع: تعیین وقت بازدید

با سلام

احتراماً، با عنایت به نامه شماره ..... اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان ..... و واریز مبلغ ..... ریال به حساب این شرکت طی فیش شماره ..... مورخ ..... شایسته است جهت بازدید از عرصه و تهیه نقشه و گزارش بازدید از عرصه در تاریخ ..... ساعت ..... در محل این شرکت با وسیله نقلیه مناسب حضور یابید.

با تشکر

نام و نام خانوادگی شخص حقیقی یا

مدیرعامل شرکت .....

رونوشت:

- اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان ..... عطف به نامه شماره ..... جهت استحضار

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۱۱ (گزارش وضعیت عرصه)

گزارش بازدید جهت پاسخگویی به استعلام

ریاست محترم اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

با سلام

احتراماً، با عنایت به نامه شماره ..... مورخ ..... به استحضار می‌رساند اینجانب آقای / خانم ..... در تاریخ ..... به محل مورد نظر عزیمت و پس از بازدید و انطباق کروکی / نقشه مورد ارائه توسط متقاضی و برداشت نقشه طبق دستورالعمل شماره ..... سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور بدین وسیله وضعیت عرصه مورد استعلام به شرح ذیل گزارش می‌گردد.

۱- اراضی به مساحت ..... هکتار / مترمربع واقع در پلاک ..... روستای

..... به تعداد ..... قطعه

- ۲- وضعیت فعلی عرصه به صورت زراعی ○ نوع زراعت دیم / آبی ○ باغ ○ چاه ○ مستحذات، نوع کاربری ..... و یا پوشش مرتعی / جنگلی .....
- توضیحات: .....
- ۳- شیب اراضی .....
- ۴- فاصله تا روستا ..... کیلومتر/متر
- ۵- بافت خاک .....
- ۶- مالکین و نوع اراضی واقع در حدود اربعه عرصه مورد استعلام:
- شمال: جنوب:
- شرق: غرب:
- نام و نام خانوادگی کارشناس شرکت ..... امضاء
- نام و نام خانوادگی و اثر انگشت ارائه دهنده / متقاضی امضاء و اثر انگشت
- نام و نام خانوادگی مدیرعامل* شرکت ..... امضاء
- *در صورتی که نقشه برداری توسط شرکت انجام پذیرد.

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۱۲ (ارسال مدارک)

به: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

از: شخص حقیقی یا شرکت .....

موضوع: ارسال مدارک و گزارش بازدید از پلاک .....

با سلام

احتراماً، با عنایت به نامه شماره ..... مورخ ..... به پیوست مدارک بازدید از .....

پلاک ..... واقع در بخش ..... که محدوده آن توسط آقای / خانم ..... ارائه

گردید به شرح ذیل تقدیم می‌گردد.

۱- فرم شماره ۴ بازدید از عرصه

۲- ۱ شیت کالک نقشه

۳- لوح فشرده حاوی اطلاعات و مختصات عرصه

۴- تصویر فیش واریزی

نام و نام خانوادگی شخص حقیقی یا
مدیرعامل شرکت

رونوشت:

- سابقه برای شخص حقیقی یا شرکت

شماره:

تاریخ:

پیوست:

فرم شماره ۱۳ (نقص مدارک و اعاده)

بسمه تعالی

از: اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

به: شخص حقیقی یا شرکت .....

موضوع: اصلاح سوابق و نقشه

با سلام

احتراماً، عطف به نامه شماره ..... موضوع ارسال نقشه و گزارش بازدید از اراضی آقای / خانم ..... واقع در پلاک ..... منطقه - روستای ..... بدین وسیله ضمن اعاده سوابق مقتضی است نسبت به اصلاح موارد ذیل اقدام و نتیجه را در اسرع وقت اعلام فرمایید.

رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

رونوشت:

- واحد ممیزی و مهندسی به انضمام سوابق جهت اطلاع و پیگیری.

شماره: ۹/۱/۲۷۸۳۷

تاریخ: ۹۰/۰۵/۱۷

پیوست: ندارد

رئیس محترم سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی

باسلام؛

احتراماً، با عنایت به ابلاغ دستورالعمل واگذاری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات به بخش غیردولتی موضوع مصوبه مورخ ۸۹/۱۰/۲۸ ستاد مرکزی کاهش تصدیها و اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی، طی نامه شماره ۰۲۰/۵۶۰۱ مورخ ۹۰/۲/۲۴ وزیر محترم جهاد کشاورزی، شایسته است دستور فرمایند اقدامات بعمل آمده در راستای وظایف محوله به آن سازمان مندرج در دستورالعمل مذکور، شامل موارد ذیل را اعلام تا ضمن هماهنگی، موضوع در ستاد هماهنگی و اجرایی مورد بررسی و اقدام قرار گیرد:

- ۱- سازماندهی شرکتهای موجود، پیگیری و هماهنگی جهت تشکیل شرکتهای تخصصی یا رتبه بندی اشخاص حقیقی (موضوع ماده ۷ دستورالعمل)
- ۲- آموزش شرکتهای صاحب صلاحیت جهت انجام امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات (موضوع ماده ۸ دستورالعمل)
- ۳- اقدامات انجام شده در خصوص هماهنگی با سازمان نظام مهندسی ساختمان جهت صلاحیت و رتبه بندی نقشه برداری (موضوع ماده ۵ دستورالعمل)
- ۴- تدوین تعرفه خدمات (موضوع ماده ۱۹ دستورالعمل) ۵-۹-۱۲۹۵/m

علیرضا اورنگی

سرپرست سازمان

شماره نامه: ۹۱/۵۱/۳۶۴۳۸

تاریخ نامه: ۹۱/۰۷/۰۱

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ارسال ضوابط فنی تهیه نقشه گواهی مستثنیات

با سلام و احترام؛

پیرو ابلاغیه شماره ۹۰/۱/۱۴۰۴۴ مورخ ۹۰/۳/۱۲ ریاست محترم سازمان متبوع و بر اساس بند «ب» ماده ۴ دستورالعمل فوق الذکر، به پیوست ضوابط فنی و اجرایی دستورالعمل واگذاری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات ارسال می گردد. خواهشمند است دستور فرمایید در این خصوص اقدامات مقتضی معمول و از نتیجه این دفتر را مطلع فرمایند.

محمد صادق خیری

مدیر کل دفتر ممیزی اراضی

ضوابط فنی و اجرایی دستورالعمل واگذاری امور اجرایی صدور گواهی مستثنیات

- ۱- کلیه نقشه ها می بایست با مقیاس ۱:۲۰۰۰ در سیستم تصویر (UTM) بر روی بیضوی WGS۸۴ بصورت رقومی و با فرمت (DWG) و هارد کپی (کاغذی) تهیه و ارائه گردد. ضمن آنکه طول ابعاد اضلاع و مساحت محدوده ها باید با اتکاء به مختصات گوشه ها تعیین و روی نقشه منعکس شده باشد.
- ۲- ابزارهای مورد استفاده در عملیات نقشه برداری می بایست قابلیت کافی جهت احراز دقت نقشه ۱:۲۰۰۰ را داشته باشد. (توتال استیشن- GPS حرفه ای ...)
- ۳- در تهیه نقشه های اراضی با وسعت زیاد می باید دقت فنی ذکر شده در بند ۱ رعایت گردد لیکن مقیاس خروجی آنها میتواند مطابق با مقیاس نقشه های اجرای قانون (نقشه انفال) باشد.
- ۴- در تهیه نقشه مورد استعلام، برداشت عوارض ثابت مشترک اعم از خطی - سطحی - نقطه ای، فیما بین نقشه های اجرای قانون، نقشه های ۱:۲۵۰۰۰ توپوگرافی منطقه و وضعیت فعلی الزامی می باشد.

تذکره ۱: اطلاعات موقعیت عوارض ثابت مشترک در نقشه های انفال جهت مشاهده ، بررسی و بهره برداری در عملیات نقشه برداری از سوی ادارات منابع طبیعی در اختیار شرکت پیمانکار قرارداد داده خواهد شد .

تذکره ۲: به هیچ عنوان نقشه های انفال در اختیار شرکت یا شرکت های پیمانکار قرار داده نخواهد شد .

۵- در صورت موجود بودن نقشه رقومی ۱:۲۵۰۰۰ پوششی سازمان نقشه برداری کشور جانمایی نقشه مورد استعلام بر روی آن الزامی می باشد.

۶- کارتوگرافی نقشه ها براساس دستورالعمل ارسالی این دفتر تهیه می گردد.

شماره نامه: ۹۲/۱/۲۹۳۹۹

تاریخ نامه: ۹۲/۰۶/۰۵

پیوست: دارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها

موضوع: برون سپاری پاسخگویی به استعلامات

سلام علیکم؛

در راستای تحقق اجرای سیاست برون سپاری پاسخگویی به استعلامات و تسریع در اجرای این امر خطیر، آن اداره کل میتواند علاوه بر بهره مندی از شرکتهای عضو نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی (که از همکاری کارشناسان نقشه بردار، برخوردار می باشند) از خدمات شرکتهای و همکاری افراد حقیقی و حقوقی عضو نظام مهندسی ساختمان و نیز کارشناسان بازنشسته و مورد تایید ادارات کل منابع طبیعی در موضوع برون سپاری پاسخگویی به استعلامات درمواقع ضروری بهره مند گردند. ۵-۲۱-۸۰۴۰/m

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۹۳/۱/۲۶۹۹۴

تاریخ: ۱۳۹۳/۶/۳۰

پیوست: ندارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

موضوع: دستورالعمل برون‌سپاری امور اجرایی پاسخگویی به استعلامات

با سلام و احترام

پیرو بخشنامه شماره ۹۲/۱/۲۹۳۹۹ مورخ ۹۲/۶/۵ در خصوص دستورالعمل برون‌سپاری امور اجرایی پاسخگویی به استعلامات همان گونه که در تبصره ذیل ماده ۶ دستورالعمل فوق‌الذکر آمده است «در صورت عدم وجود شرکت‌های دارای صلاحیت و رتبه، سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، سازمان مذکور می‌تواند اشخاص حقیقی دارای صلاحیت و رتبه را جهت انجام امور اجرایی گواهی مستثنیات معرفی نماید» لذا شایسته است ضمن رعایت موضوع، استفاده از اشخاص حقیقی صاحب صلاحیت با معرفی سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی انجام گردد. لذا بدین وسیله بخشنامه صدرالذکر کان لم یکن و این بخشنامه مبنای اقدام قرار می‌گیرد.

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۹۳/۵/۳۵۱۳۴

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۰/۱۴

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

موضوع: ضرورت و اهمیت و نیز دقت و کیفیت پاسخ به استعلامات

سلام علیکم؛

احتراماً؛ با توجه به ضرورت و اهمیت و نیز دقت و کیفیت پاسخ به استعلامات، مقتضی است ترتیبی اتخاذ فرمایید که کلیه پاسخ‌های استعلامات صرفاً در قالب مکاتبات اداری به نحوی که ممه‌ور به مهر برجسته باشد ارائه گردد. قابل ذکر است که این امر

قبلًا نیز در بخشنامه شماره ۸۶/م/س/۸۷۵ مورخ ۸۶/۵/۱۴ رئیس محترم سازمان مورد تأکید قرار گرفته است.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور ارسال به کلیه استانها
جناب آقای علی جمشیدی‌ها مدیرکل دفتر مرکزی حراست
جناب آقای بهمن افراسیابی مدیرکل دفتر حفاظت و حمایت منابع طبیعی
جناب آقای اکرم توفیقی سرپرست دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی
جناب آقای اکرم توفیقی سرپرست دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی
جناب آقای سیدعباس میرحسینی مسئول هماهنگی و پیگیری معاونت درج در بخشنامه‌های کلی

ماده ۳۳، ۶۴ و
تبصره ۲ ماده ۵۵ قانون
حفاظت و بهره برداری

شماره: ۲۰۰/۳۲۹۶

تاریخ: ۸۹/۰۳/۰۹

پیوست: دارد

بسمه تعالی**جناب آقای ...**

با سلام و احترام؛

در اجرای ماده واحده قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۸۶ و به استناد ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور، به موجب این حکم به عنوان عضو و کارشناس مرتبط با طرح‌های کشاورزی هیأت نظارت سازمان جهاد کشاورزی استان ..... منصوب می‌شوید.

امید است با اتکال به خداوند متعال در انجام وظایف محوله موفق باشید.

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

فرود شریفی

رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

علیرضا اورنگی

رئیس سازمان امور اراضی

شماره: ۲۰۰/۵۸۷۲

تاریخ: ۸۹/۰۵/۰۹

پیوست:

نمابر - آنی

رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی استان .....

با سلام و احترام؛

پیرو ابلاغیه شماره ۲۰۰/۳۲۹۶ مورخ ۸۹/۳/۹ در خصوص نحوه صدور احکام کارشناسان مرتبط با طرح‌های کشاورزی هیأت نظارت موضوع قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۸۶، بدین وسیله موارد ذیل برای اجرای ابلاغ می‌گردد:

۱- با عنایت به مفاد تبصره (۳) ماده (۱) دستورالعمل نحوه نظارت بر اجرای طرح‌های کشاورزی و غیرکشاورزی قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور (موضوع ابلاغیه شماره ۰۲۰/۳۲۱۱۷ مورخ ۸۸/۹/۲۱ وزیر محترم جهاد کشاورزی) مقرر فرمایید کارشناسان مرتبط با طرح‌های کشاورزی آن سازمان حتی‌المقدور در سطح معاون یا مدیر که دارای تجربه کافی در امر فعالیت‌های مرتبط با بخش کشاورزی می‌باشند حداکثر تا سه نفر معرفی گردند.

۲- ترتیبی اتخاذ گردد که کارشناسان فوق جهت تهیه پیش‌نویس حکم به دفتر مشاور محترم وزیر در امور مجلس و حقوقی معرفی گردند تا پس از تأیید موضوع توسط ایشان و رئیس محترم سازمان امور اراضی، پیش‌نویس احکام کارشناسان یاد شده جهت امضاء وزیر محترم جهاد کشاورزی به دفتر وزارتی ارسال گردد. (ص ۵/۶)

سیدعلی صدرالسادات

معاون وزیر

رونوشت:

- جناب آقای کرمی، مشاور وزیر و مدیرکل محترم دفتر وزارتی برای استحضار
  - جناب آقای سلاجقه، معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور برای استحضار
  - جناب آقای اورنگی، رئیس محترم سازمان امور اراضی برای استحضار
  - جناب آقای حسینی، مشاور محترم وزیر در امور مجلس و حقوقی برای استحضار
  - جناب آقای ادیبانی، دفتر امور مجلس و حقوقی برای استحضار
- اقدام‌کننده: دفتر حقوقی

شماره: ۸۹/۵/۳۹۹۴۱

تاریخ: ۸۹/۰۶/۲۳

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان تهران

با سلام

احتراماً، عطف به نامه شماره ۸۹/۶۷/۵۸۴۵ مورخ ۸۹/۶/۶ در خصوص پرونده های ماده ۶۴ مطروحه در هیأت نظارت موضوع ماده ۳۳ اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری، بدینوسیله موارد ذیل برای استحضار بهره برداری و اقدام مقتضی اعلام می گردد:

(۱) چنانچه مراتع بند ب ماده ۴ قانون ملی شدن جنگلها و مراتع با رعایت ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری، بدون توجه به مفاد تبصره ۲ ذیل ماده ۵۵ قانون اخیر الذکر، تغییر کاربری غیرمجاز داده شود ادارات منابع طبیعی موظفند برای احراز این امر و اتخاذ تصمیم قانونی مراتب را به هیأت نظارت موضوع ماده ۳۳ اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری اعلام و پیگیری نمایند.

(۲) چنانچه پرونده ای در دستور کار هیأت نظارت قرار گرفته و عرصه مورد بحث در محدوده و حریم شهر واقع باشد، فارغ از اینکه پرونده مربوط به چه طرحی باشد، مستند به تبصره ۲ ماده یک دستورالعمل موضوع ماده ۱۹ ائین نامه اجرائی ماده ۳۳ اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری، طبعا جلسه هیأت نظارت با حضور نماینده مسکن و شهرسازی برگزار می گردد.

(۳) بدیهی است در ارجاع پرونده های موضوع مراتع بند ب ماده ۴ قانون ملی شده جنگلها (ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری) به هیأت های نظارت فوق الذکر، رعایت بخشنامه ها و مصوبات شورای حقوقی و دستورالعملهای سازمان، لازم الرعایه می باشد. m. ۴۴۸۷/۱۷-۶

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره نامه: ۹۱/۱/۷۹۱۷

تاریخ نامه: ۹۱/۰۲/۱۶

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: قانون اصلاح ماده ۳۳ اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور
مصوب ۹۰/۱۲/۲۳

باسلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر قانون اصلاح ماده ۳۳ اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور مصوب ۹۰/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام که

طی نامه شماره ۶۱۴۲ مورخ ۹۱/۱/۲۷ توسط ریاست محترم جمهور ابلاغ گردیده جهت اطلاع و بهره برداری لازم ارسال می گردد.

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۶۱۴۲

تاریخ: ۱۳۹۱/۲/۲۷

وزارت جهاد کشاورزی

«قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور» که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ اول شهریورماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۳ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شده و طی نامه شماره ۲۸۴/۸۵۲ مورخ ۱۳۹۱/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است، به پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.ا/ک

محمود احمدی‌نژاد

رئیس جمهور

رونوشت:

دفتر مقام معظم رهبری، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و استانداری‌های سراسر کشور، دفتر رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دفتر ریاست قوه قضاییه، دفتر ریاست مجلس شورای اسلامی، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، دفتر هیأت دولت، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت، معاونت امور تقنینی نهاد ریاست جمهوری، اداره کل پیگیری طرح‌ها و لوایح، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، اداره کل اسناد و تنقیح قوانین مجلس شورای اسلامی، اداره کل قوانین و مقررات مجلس شورای اسلامی، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات نهاد ریاست جمهوری، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات نهاد ریاست جمهوری، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران (جهت درج در روزنامه) ابلاغ می‌شود. ۱،۲۰

شماره: ۲۸۴/۸۵۲

تاریخ: ۹۱/۱/۱۳

بسمه تعالی

قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری

از جنگل‌ها و مراتع کشور

ماده واحده - ماده (۳۳) قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۸۶/۴/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام و تبصره‌های (۲)، (۳) و (۴) آن به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق گردید:

الف) در ماده (۳۳) عبارت «هیأت سه نفره» به عبارت «هیأت پنج نفره» اصلاح و عبارت «مدیر امور اراضی استان، رئیس دستگاه اجرایی صادرکننده موافقت اصولی و پروانه بهره‌برداری یا نماینده تام‌الاختیار وی (حسب مورد)» بعد از عبارت «مدیرکل منابع طبیعی» اضافه شد.

ب) در تبصره (۲) ماده (۳۳) بعد از عبارت «با توافق طرفین تصمیم‌گیری و رأی صادر می‌نماید» عبارت «شعب مذکور مرکب از سه نفر از قضات با ابلاغ رئیس قوه قضائیه می‌باشند جلسات هر شعبه با حضور کلیه اعضاء رسمیت یافته و آرای صادره با رأی مثبت اکثریت حاضر در جلسه اعتبار دارد» اضافه شد. ضمناً عبارت «یا یک سال از لازم‌الاجرا شدن این قانون» جایگزین عبارت «تا پایان شهریور ماه سال ۱۳۸۷» شد.

پ) تبصره (۴) سابق به تبصره (۳) تغییر یافت و با اصلاحاتی به شرح زیر تصویب شد:

تبصره ۳ - در صورتی که مجری طرح وجهی بابت خرید اراضی به حساب دولت واریز و یا هزینه‌هایی در راستای اجرای طرح نموده باشد به هنگام تقویم، بهای روز با اخذ نظر کارشناسی محاسبه خواهد شد.

ت) تبصره (۳) سابق به تبصره (۴) تغییر یافت و با تغییراتی به شرح زیر تصویب شد:

تبصره ۴ - وزارت جهاد کشاورزی مکلف است هزینه‌های مجری (موضوع تبصره «۳») را تأمین و به مجری پرداخت و یا در صندوق ثبت تودیع نموده و سپس رأی قاضی و تصمیم نهایی هیأت مبنی بر فسخ، واگذاری و یا استرداد زمین را به ادارات ثبت محل و یا دفتر اسناد رسمی تنظیم‌کننده سند ابلاغ نماید و دستگاه‌های مذکور موظفند ظرف

حداکثر یک ماه پس از اعلام مراتب نسبت به اصلاح اسناد صادره و در صورت انتقال زمین نسبت به صدور دفترچه مالکیت به نام دولت به نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور اقدام نمایند.

ث) تبصره (۶) سابق به تبصره (۷) تغییر یافت.

ج) تبصره ذیل به عنوان تبصره (۶) به قانون الحاق گردید:

تبصره ۶ - پرونده‌های مشمول تبصره‌های (۲) و (۵) این قانون که در شعبه یا شعب قضایی مربوطه تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، اقامه دعوا گردیده و منجر به صدور حکم شده، حکم صادره قطعی و قابل رسیدگی مجدد نمی‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ اول شهریورماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۳ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

علی لاریجانی

شماره: ۹۲/۱/۱۹۵۶۸

تاریخ: ۹۲/۰۴/۱۶

پیوست: دارد

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

سلام علیکم

موضوع: ابلاغ دستورالعمل نحوه تصویب طرح‌های موضوع تبصره ۲ ماده ۵۵

”دستورالعمل نحوه رسیدگی و صدور مجوز تبدیل و اجرای طرح پیشنهادی در راستای تبصره ۲ ماده ۵۵ قانون حفاظت و بهره‌برداری در اراضی مرتعی مشمول ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری“

در اجرای مفاد تبصره ۲ ماده ۵۵ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور و بند ۴ صورتجلسه شماره ۳/۱۸ زط ۱۳۴ مورخ ۷۸/۱۱/۲ کمیسیون حقوقی سازمان و بند ۴ ابلاغیه شماره ۰۲۰/۵۳۳۳ مورخ ۸۷/۰۲/۲۳ وزیر وقت جهادکشاورزی و نامه شماره ۸۷/۱/۳۲۰۸۵ مورخ ۸۷/۵/۱۵ سازمان و بند یک تفویض اختیار شماره

۰۲۰/۳۰۲۹۷ مورخ ۹۰/۸/۱۱ وزیر جهاد کشاورزی موضوع تبصره های یک و دو ماده ۵۵ و نظریه حقوقی شماره ۱۸۱۵۷/۲۱۵۵۳۲ مورخ ۹۱/۱۲/۲۰ امور هماهنگی و رفع اختلاف حقوقی دستگاههای اجرائی معاونت حقوقی ریاست جمهوری، این دستورالعمل بمنظور بررسی طرحهای متقاضیان تبدیل اراضی مرتعی موضوع ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری جهت اجراء ابلاغ می گردد:

۱- تقاضای تبدیل مراتع موضوع ماده ۶۴ و تبصره (۲) ماده ۵۵ صرفاً در قالب طرح آن دسته از دارندگان مراتعی که تاکنون بصورت مرتع و بدون تغییر و تبدیل کلی و جزئی باقیمانده باشند و از طرف مالک یا قائم مقام قانونی ایشان ارائه می گردد قابل بررسی میباشد.

تبصره- تبدیل مراتع موضوع بند (۱) واقع در داخل محدوده و حریم شهرها از لحاظ تبدیل و تغییر کاربری با رعایت قانون و مقررات مشخص وزارت راه و شهرسازی قابل انجام است. و بدین منظور ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری در خصوص تبدیل این قبیل مراتع مکلفند مراتب را از ادارات کل راه و شهرسازی استعلام نمایند.

۲- تقاضاهای تبدیل مراتع موضوع ماده ۶۴ قانون واقع در خارج از حریم شهرها منضم به موافقت اصولی از دستگاه ذیربط (بالاترین مرجع واحد استانی) یا موافقت کارگروه تخصصی معماری و شهرسازی شورای برنامه ریزی استان و کتابچه اجرای طرح از طرف مالک یا قائم مقام قانونی ایشان جهت رسیدگی از سوی متقاضی به اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مربوطه تحویل می گردد.

۳- اداره منابع طبیعی شهرستان از محدوده اراضی ماده ۶۴ مذکور بازدید نموده و در صورت عدم تبدیل و عدم تغییر کاربری مراتع و باقیماندن عرصه بصورت مرتعی، ضمن تکمیل فرمهای ۱ و ۲ پیوست پاسخگویی به استعلامات ماده ۶۴ و نیز اخذ استعلامات مراجع ذیربط از قبیل (محیط زیست- شرکتهای آب منطقه ای و آبفا- برق- راه و شهر سازی و...) و تکمیل پرونده مراتب را به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ارسال و اداره کل مذکور از طریق معاونت حفاظت و امور اراضی نسبت به استعدادیابی و تعیین کاربری عرصه بر اساس دستورالعمل های اجرائی سازمان و بررسی دقیق موضوع و عنداللزوم تکمیل مستندات از طریق ادارات ذیربط اداره کل اقدام و نتایج حاصله را به

همراه سوابق، مدارک و مستندات به دبیرخانه مستقر در معاونت حفاظت و امور اراضی سازمان ارسال مینماید. و معاونت مذکور در صورت تکمیل مدارک و مستندات، موضوع را در کمیسیون بررسی طرحهای موضوع تبصره ۲ ماده ۵۵ مرکب از معاون حفاظت و امور اراضی سازمان - معاون آبخیزداری سازمان - مدیر کل دفتر امور حقوقی - رئیس شورای عالی سازمان - مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مربوطه و یا معاون حفاظت و امور اراضی اداره کل به نمایندگی از سوی ایشان مطرح و کمیسیون با در نظر گرفتن تمامی جوانب امر و ملاحظات فنی، اجرائی و حقوقی موضوع را بررسی و اتخاذ تصمیم خواهد نمود. رای اکثریت اعضاء ملاک عمل می باشد. تصمیم کمیسیون جهت اجراء از سوی ریاست سازمان ابلاغ می گردد.

تبصره: کمیسیون موضوع بند ۳ مکلف است نکات ذیل را در بررسی و پاسخگوئی رعایت نماید:

الف- مراتع مورد درخواست برای تبدیل به امور غیر کشاورزی از مراتع درجه یک نباشد.

ب- طرح مورد درخواست موجب تخریب و عدم بهره برداری بهینه از مراتع باقیمانده و یا مراتع همجوار نگردد.

ج- عرصه مورد درخواست در زمره ممنوعیتهای واگذاری اراضی و همچنین راههای ایل رو و کوچ عشایر نباشد.

د- در مراتع مورد تقاضا سابقه تشخیص اراضی موات (موضوع قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن مصوب سال ۱۳۶۵) صورت نگرفته باشد و در صورت وجود سابقه تشخیص موات، رای قطعی دادگاه مبنی بر نقض رای موات وجود داشته باشد.

ه- در انتخاب محل اجرای طرح؛ حفظ یکپارچگی مراتع مد نظر قرار گرفته به نحوی که ایجاد راههای دسترسی موجب تخریب بی رویه مراتع نگردد.

و- حداقل مساحت مورد نیاز برای اجرای طرح توسط مراجع صادر کننده موافقت اصولی اعلام گردد.

۴- در صورت موافقت با تبدیل مراتع در چارچوب طرح کشاورزی و یا غیر کشاورزی پیشنهاد شده توسط متقاضی، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری پس از اعلام نظر مراجع ذیربط واگذاری، با اخذ تعهد رسمی از مالک مبنی بر رعایت ضوابط و مقررات قانونی، عدم تغییر کاربری و تفکیک مراتع، نسبت به ادامه تشریفات قانونی اقدام می نماید.

۵- موافقت با تبدیل عرصه موردنظر در محدوده طرح پیشنهادی متناسب با طرح به میزان مورد نیاز عرصه میبایست به صورت متمرکز بوده و باقیمانده عرصه با حفظ کاربری و پوشش گیاهی طبیعی براساس توان اکولوژیکی و با توجه به کتابچه طرح و برای مدیریت مرتع صورت پذیرد.

۶- موافقت کمیسیون برای تبدیل و تغییر کاربری برای هر مورد مالکیت مفروزی و نیز در مواردی که مالک مشاعی به حکم دادگاه تفکیک و یا تغییر یافته باشد صرفاً یکبار خواهد بود و اصلاح و بررسی مجدد طرح مذکور حسب نوع طرح بعد از یک دوره بهره برداری و اعلام نظر عوامل نظارتی موضوع ماده (۱) آیین نامه اجرایی ماده (۳۳) قانون اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری امکان پذیر می باشد.

۷- در صورتیکه متقاضی دارای پروانه و یا طرح مرتعداری در عرصه مورد تقاضا و یا سایر مراتع باشد بعد از موافقت با تبدیل طرح، دام موجود متناسب با میزان عرصه و ظرفیت چرای دام کسر پروانه چرا اصلاح می گردد.

۸- موافقت با تبدیل اراضی به منزله مجوز احداث بنا نبوده و احداث هرگونه اعیانی منوط به اخذ مجوز از مراجع ذیربط بوده همچنین موافقت با تبدیل صرفاً در میزان مساحت مورد موافقت اصولی بوده و مالک مجاز به تبدیل و تغییر کاربری مرتعی باقیمانده عرصه نمیباشد.

۹- کلیه دستورالعمل های قبلی در موارد مغایر با مفاد این دستورالعمل ملغی الاثر اعلام میگردد.

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره نامه: ۹۲/۵/۳۰۰۵۶

تاریخ نامه: ۹۲/۰۶/۰۹

پیوست: ندارد

اداره کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

باسلام و احترام؛

باعنایت به بخشنامه شماره ۹۲/۱/۱۹۵۶۸ مورخ ۹۲/۴/۱۶ موضوع ابلاغ دستورالعمل نحوه تصویب طرحهای موضوع تبصره ۲ ماده ۵۵، مقتضی است دستور فرمایند در صورت وجود متقاضی اجرای طرحهای مذکور، موضوع را دقیقاً منطبق بر موارد یادشده در دستورالعمل فوق الذکر بررسی و مراتب را منضم به مدارک و مستندات کامل مربوط به اراضی مرتعی مشمول ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری، جهت طرح در کمیسیون طرحهای موضوع تبصره ۲ صدرالذکر به دبیرخانه کمیسیون مستقر در این معاونت ارسال

گرد. ۵۵. ۸۲۲۰/م. ۶-۶

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت واموراضی

شماره: ۹۳/۱/۲۵۲۷۰

تاریخ: ۱۳۹۳/۶/۳

پیوست: دارد

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

موضوع: ابلاغ اصلاحیه دستورالعمل تبصره ۲ ماده ۵۵

«دستورالعمل اصلاحی نحوه رسیدگی و صدور مجوز تبدیل و اجرای طرح پیشنهادی در راستای تبصره ۲ ماده ۵۵ قانون حفاظت و بهره برداری در اراضی مرتعی مشمول بند (ب) ماده ۴ قانون ملی شدن»

سلام علیکم

در اجرای مفاد تبصره ۲ ماده ۵۵ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور و بند ۴ صورتجلسه شماره ۳۱۳۴/۱۸ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲ کمیسیون حقوقی سازمان و بند ۴ ابلاغیه شماره ۰۲۰/۵۳۳۳ مورخ ۸۷/۲/۲۳ وزیر وقت جهاد کشاورزی و نامه شماره ۸۷/۱/۳۲۰۸۵ مورخ ۸۷/۵/۱۵ سازمان و بند یک تفویض اختیار شماره

۲۰۳۰۲۹۷ مورخ ۹۰/۸/۱۱ وزیر جهاد کشاورزی موضوع تبصره های یک و دو ماده ۵۵ و نظریه حقوقی شماره ۱۸۱۵۷/۲۱۵۵۳۲ مورخ ۹۱/۱۲/۲۰ امور هماهنگی و رفع اختلاف حقوقی دستگاههای اجرائی معاونت حقوقی ریاست جمهوری و پیرو ابلاغیه شماره ۹۲/۱/۱۹۵۶۸ مورخ ۹۲/۴/۱۶، این دستور العمل به منظور بررسی طرحهای متقاضیان تبدیل اراضی مرتعی موضوع بند (ب) ماده ۴ قانون ملی شدن جنگلها و مراتع کشور جهت اجراء ابلاغ می گردد.

۱- تقاضای تبدیل مراتع موضوع بند (ب) ماده ۴ قانون ملی شدن، صرفا در قالب طرح از آن دسته از مالکین و نسبت به مراتعی که تا کنون به صورت مرتع و بدون تغییر و تبدیل کلی و جزئی باقیمانده باشند و از طرف مالک یا قائم مقام قانونی ایشان ارائه می گردد قابل بررسی میباشد، مگر اینکه ثبت از تیرماه ۱۳۵۴ تغییر کاربری انجام شده باشد.

تبصره: تبدیل مراتع موضوع بند (۱) واقع در داخل محدوده شهرها از لحاظ تبدیل و تغییر کاربری با رعایت قانون و مقررات مشخص وزارت راه و شهرسازی قابل انجام است و در صورت استعلام از ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها، ادارات ذیربط موظفند مطابق فرم پیوست نسبت به ارائه پاسخ به مرجع مستعلم اقدام نمایند.

۲- تقاضاهای تبدیل مراتع موضوع بند (ب) ماده ۴ قانون ملی شدن؛ واقع در حریم و خارج از حریم شهرها منضم به طرح و موافقت اصولی آن از دستگاه ذیربط طرح (بالاترین مرجع واحد استانی) از طرف مالک جهت رسیدگی به اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مربوطه تحویل می گردد.

۳- اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان از محدوده اراضی بند (ب) ماده ۴ قانون ملی شدن، بازدید نموده و پس از احراز رعایت شرایط مندرج در بند یک این بخشنامه، ضمن تشکیل و تکمیل پرونده مراتب را به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ارسال و موضوع به همراه کلیه سوابق، مدارک و مستندات با حضور معاون حفاظت و امور اراضی استان در کمیته فنی اداره کل مطرح؛ چنانچه تصمیم کمیته فنی مبنی بر رد تقاضا باشد مراتب با امضاء مدیر کل به

اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مربوطه برای پاسخ به مستعلم ارسال و در صورتی که تصمیم کمیته یاد شده مبنی بر موافقت با تغییر کاربری از مرتع به غیر آن باشد مراتب با تایید مدیر کل به دبیرخانه مرکزی مستقر در معاونت حفاظت و امور اراضی سازمان ارسال می‌گردد. و معاونت مذکور در صورت تکمیل مدارک و مستندات، موضوع را در کمیسیونی مستقر در سازمان مرکب از؛ حوزه ریاست و مدیریت عملکرد - دفتر امور حقوقی - دفتری ممیزی و حدنگاری اراضی (دبیر) - دفتر استعدادیابی و بهره‌برداری منابع طبیعی - دفتر امور مراتع، مطرح و کمیسیون با در نظر گرفتن تمامی جوانب امر و ملاحظات فنی، اجرائی و حقوقی موضوع را بررسی و اتخاذ تصمیم خواهد نمود. رای اکثریت اعضاء ملاک عمل و توسط معاونت حفاظت و امور اراضی ابلاغ می‌گردد.

تبصره: کمیسیون موضوع بند ۳ مکلف است نکات ذیل را در بررسی و پاسخگویی رعایت نماید:

الف: کمیسیون به طور مستند عدم تبدیل کلی و یا جزئی مراتع مشمول را احراز و تایید نماید.

ب: مراتع مورد درخواست برای تغییر کاربری از مراتع درجه یک نباشد.

ج: طرح مورد درخواست موجب تخریب و عدم بهره‌برداری بهینه از مراتع باقیمانده و یا مراتع همجوار نگردد.

د: در صورت سابقه تشخیص اراضی موات (موضوع قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد ان مصوب سال ۱۳۶۵) در مراتع مورد تقاضا، تا قبل از زمان نقض رای موات، درخواست تغییر کاربری قابل رسیدگی نمی‌باشد.

ه: مساحت مورد نیاز برای اجرای طرح توسط مراجع صادر کننده موافقت اصولی اعلام گردد.

۴- موافقت با تبدیل عرصه مورد نظر در محدوده طرح پیشنهادی متناسب با طرح مصوب به میزان مورد نیاز و با رعایت حفظ یکپارچگی عرصه مرتعی انجام می‌گیرد و در صورتی که تقاضای تبدیل، کل مراتع موضوع بند (ب) ماده ۴ قانون

ملی شدن را در برنگیرد، نسبت به باقیمانده مراتع لازم است طرح پیشنهادی متقاضی در بردارنده مدیریت جامع برای کل محدوده مالکیت عرصه با حفظ کاربری و پوشش گیاهی طبیعی بر اساس توان اکولوژیکی باشد و موجب تخریب مراتع نگردد.

۵- موافقت کمیسیون برای تبدیل و اجرای طرح مصوب برای هر مورد مالکیت مفروزی و نیز در مواردی که مالکیت مشاعی به حکم دادگاه تفکیک و یا تغییر یافته باشد قابل اعمال خواهد بود.

۶- در صورتیکه متقاضی دارای پروانه و یا طرح مرتعداری در خارج از مرتع مورد تقاضا باشد موافقت با تغییر کاربری عرصه منوط به ابطال یا اصلاح پروانه و خروج دام از مرتع می باشد.

۷- موافقت با تبدیل اراضی به منزله مجوز احداث بنا نبوده و احداث هرگونه بنا و اعیانی منوط به اخذ مجوز از مرجع قانونی ذیربط بوده، همچنین موافقت با تبدیل صرفا در میزان مساحت مورد موافقت اصولی بوده و مالک مجاز به تبدیل و تغییر کاربری عرصه مرتعی باقیمانده نمی باشد.

۸- کلیه دستور الملهای قبلی در موارد مغایر با مفاد این دستور العمل ملغی الاثر اعلام می گردد.

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رییس سازمان

رونوشت:

جناب آقای مسعود منصور مشاور و مدیر کل حوزه ریاست و مدیریت عملکرد جهت اطلاع و اقدام لازم

جناب آقای محمد تقی عموزاده معاون حفاظت و امور اراضی جهت اطلاع و اقدام لازم

جناب آقای سید عباس میرحسینی کارشناس مسئول امور استانها جهت اطلاع

جناب آقای غلامرضا مسکنی مسئول دفتر درج در سوابق

جناب آقای اکرم توفیقی سرپرست دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی برای اطلاع و اقدام لازم

جناب آقای عیسی عباسی مدیر کل دفتر حقوقی برای اطلاع و اقدام لازم

به : ..... (مرجع مستعلم)

موضوع: پاسخ به استعلام

باسلام

احتراما در خصوص مراتع موضوع بند (ب) ماده ۴ قانون ملی شدن جنگلها و مراتع پلاک ..... بخش ..... شهرستان ..... موسو به ..... بدینوسیله ضمن تایید مالکیت مساحت ..... هکتار از اراضی مذکور، اعلام می دارد:

با توجه به وقوع مورد بحث در محدوده قانونی شهر، تغییر کاربری آن از مرتع به غیر آن با رعایت مقررات ناظر به تغییر کاربری عرصه و براساس نظر مراجع ذیربط (شهرداری، شهرداری) از نظر این اداره کل بلامانع می باشد.
مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .....

اراضی دولتی

شماره نامه: ۸۹/۵۱/۶۲۲۸

تاریخ نامه: ۸۹/۰۲/۰۴

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام،

احتراماً، به پیوست نظریه شماره ۱۸/۴۲۸۱ مورخ ۸۹/۱/۲۹ دفتر حقوقی سازمان در خصوص تحویل و تحول پرونده های مربوط به اراضی موات و ایراد محاکم قضایی درشکایات و دادخواستهای تنظیمی ارسال می گردد. دستور فرمائید در صورت وجود مشکل نظریه و استنادات مذکور مورد استفاده قرار گیرد. ۲-۱-۲۰۲۱/m

حسین میرزائی

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره نامه: ۱۸/۴۲۸۱

تاریخ نامه: ۸۹/۰۱/۲۹

پیوست: ندارد

جناب آقای عموزاده

معاونت محترم حفاظت و امور اراضی

موضوع: اراضی موات

با سلام

احتراماً، عطف به نامه شماره ۱۸/۸۷۸۵۶ مورخ ۸۸/۱۲/۲۵۲ همانطور که مستحضرد وظایف مربوط به امور خالصجات حسب قانون اصلاحات اراضی مصوب ۱۳۳۹ و اصلاحات بعدی آن و نیز قانون انحلال بنگاه خالصجات مصوب ۱۳۴۶ از طریق سازمان اصلاحات ارضی زیر نظر وزارت کشاورزی مورد پیگیری قرار می گرفته همچنین براساس ماده یک و دو اساسنامه سازمان امور اراضی که به استناد تبصره ۳ و ۴ ماده واحده قانون تفکیک وظایف وزارتخانه های کشاورزی و جهادسازندگی مورخ ۷۵/۱۱/۷ به تصویب هیات وزیران رسیده کلیه وظایف مربوط به اصلاحات اراضی و ستادهای مرکزی واگذاری زمین و هیات های هفت نفره به سازمان امور اراضی انتقال که زیر نظر وزارت کشاورزی اداره می گردد و نیز امور مربوط به موات که براساس قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد مورخ ۶۰/۹/۳۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده از

وظایف وزارت کشاورزی تعیین گردیده است. با تصویب قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی مصوب ۷۹/۱۰/۶ مجلس شورای اسلامی حسب ماده یک وزارت کشاورزی و جهاد ادغام و وزارتخانه ای تحت عنوان وزارت جهاد کشاورزی با کلیه وظایف و اختیارات دو وزارت مذکور تشکیل می گردد و در ماده ۲ صراحتاً اعلام می شود که کلیه مسئولیتها و اختیارات مربوط به وزیر و وزارتخانه کشاورزی و وزیر و وزارت جهادسازندگی به وزیر و وزارت جهاد کشاورزی منتقل می گردد که از جمله وظایف امور مربوط به مقررات اصلاحات اراضی و خالصجات و اراضی موات می باشد که تصویب نامه شماره ۱۸۸۰۱/ت/۲۵۶۳۸ مورخ ۸۱/۴/۲۵ هیات محترم وزیران در مقام شرح وظایف تفصیلی وزارت جهاد کشاورزی کلیه امور مربوط را معین و مشخص نموده است با این توضیح بدیهی است که وزیر جهاد کشاورزی می توان اختیار خود و وزارتخانه را جهت انسجام بهتر امور و جلوگیری از موازی کاری و حذف وظایف تکراری و تجمیع امور مربوط به موات را به شرح دستورالعمل سابق به سازمان جنگلها و مراتع منتقل نماید بنابراین با انتقال موضوع عرصه وظایف مربوط به حفظ و نگهداری نیز به عهده سازمان جنگلها و مراتع قرار می گیرد و ایراد محاکم به نظر محمل قانونی ندارد با وصف فوق چنانچه محاکم قضایی باز امر صلاحیت در دفاع از امور مربوط به موات را مورد پذیرش قرار ندادند حسب ماده ۲ اساسنامه سازمان امور اراضی که انجام وظایف سازمان اراضی در استانها را زیر نظر سازمانهای جهاد کشاورزی قرار داده سازمانهای جهاد کشاورزی می توانند برگه نمایندگی دفاع از پرونده های موات را در محاکم برای کارشناسان حقوقی منابع طبیعی صادر نمایند.

فرض دیگر مربوط به اختیارات و وظایف رئیس سازمان امور اراضی می باشد که برابر بند ح ماده ۷ اساسنامه مدیران استانی می توانند برگه نمایندگی جهت دفاع و تعقیب و استیفای منافع امور مربوط به اراضی موات را برای کارشناسان حقوقی ادارات کل منابع طبیعی صادر تا موضوع به نحوی رفع مشکل گردد مع هذا مراتب جهت هرگونه اقدام به حضور جنابعالی ایفاد می گردد. ۵۵/۳۴۷-۱/۲۹

اکبر بوالحسنی

مشاور و مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره نامه: ۵۱/۶۹۵۲

تاریخ نامه: ۸۹/۰۲/۰۶

پیوست: دارد

جناب آقای عموزاده

معاون محترم حفاظت و امور اراضی سازمان

باسلام،

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۶۷/۸۸/۱۲۴۷۷ مورخ ۸۸/۱۱/۳ اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان تهران در خصوص وضعیت اراضی و املاک مجهول المالک موضوع قانون اصلاحات ارضی در شهرستان دماوند بحضور ارسال میگردد. نظر به اینکه اراضی مذکور به استناد مکاتبات سازمان امور اراضی مجهول المالک بوده و حسب قانون اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت اسلامی، اشخاص حق هیچگونه تصرف یا تقاضای ثبت ملک بنام خودشان را ندارند و از طرفی نحوه عمل و نظارت بر اراضی دایر و بایر (اعم از مجهول المالک یا معلوم المالک) نیز در اجرای مقررات تشخیص اراضی منابع طبیعی که جزو مستثنیات می باشند، مشخص نمی باشد. لذا باتوجه به ابلاغیه های شماره ۰۲۰/۶۸۸ مورخ ۸۵/۱/۲۱ و ۰۲۰/۱۸۴۸۸ مورخ ۸۵/۶/۱۲ وزیر محترم جهاد کشاورزی در خصوص تفکیک وظایف و محول شدن کلیه امور واگذاری و تمرکز آن در سازمان امور اراضی، خواهشمند است درخصوص موضوع پیشنهاد مدیر کل محترم واگذاری و توسعه اراضی سازمان امور اراضی به شماره ۸۸/۵/۱۱ مورخ ۵۳/۰۲۸/۱۳۱۲۳۸ این مضمون که "پس از تنظیم اقرارنامه ثبتی فیما بین دولت به نمایندگی اداره کل منابع طبیعی استان و متصرفین اراضی و تنظیم سند صلح نسبت به ارزیابی حقوق دولت مطابق ارزیابی کمیسیون سه نفره اراضی بایر باقیمانده مرحله اول اصلاحات ارضی اقدام و پس از واریز وجه توسط متقاضی در خزانه دولت نسبت به بلامانع بودن پاسخ استعلام ثبت و اسناد محل اقدام گردد" نظریه ارشادی را جهت اقدامات بعدی به این دفتر اعلام فرمایید. ۱۲-۸-۰۴۳۰۷/m.

حسین میرزائی

مدیر کل دفتر ممیزی اراضی

بسمه تعالی

جواب آقای مهندس منصور به عنوان قائم مقام معاونت حفاظت به صورت هامش

نویسی

دفتر ممیزی اراضی:

با سلام

چنانچه اراضی مورد بحث بر اساس اجرای تعهدات به عنوان اراضی ملی یا موات شناخته شده باشند مشمول مقررات همان قوانین بوده و لازم است تصرفات اشخاص مطابق مقررات مربوطه تعیین تکلیف شوند، در غیر این صورت به موجب تبصره های ۴ و ۵ بند پ توافقنامه تفکیک وظایف و بند ج ماده ۵ و ماده ۶ بخشنامه شماره ۲۰/۱۸۴۸۸ مورخ ۸۵/۶/۱۲ وزیر محترم جهاد کشاورزی می بایست از طریق سازمان امور اراضی تعیین تکلیف شونده منصور ۸۸/۲/۷

شماره: ۶۷/۸۸/۱۲۴۷۷

تاریخ: ۸۸/۱۱/۰۳

پیوست: ندارد

مدیرکل محترم دفتر فنی ممیزی اراضی سازمان

«فوری - آنی»

سلام علیکم؛

با احترام؛ عطف به نامه شماره ۸۷/۵۱/۸۴۹۳۶ مورخ ۸۷/۱۲/۲۱ با ارسال تصویر نامه شماره ۷۶۵۵/۶۷/۳۴ مورخ ۸۸/۹/۲ اداره منابع طبیعی شهرستان دماوند (وارده به شماره ۱۶۷۱۰) و تصویر نامه شماره ۲۲۰/۷/۷/۸۸/۹۶۶۱ مورخ ۸۸/۷/۱۳ جهاد کشاورزی دماوند و تصویر نامه شماره ۵۳/۰۲۸/۱۳۱۲۳۸ مورخ ۸۸/۵/۱۱ مدیرکل محترم دفتر حفظ کاربری و امور زمین سازمان کشاورزی موضوع اعتراض به ثبت اراضی توسط اشخاص در املاک مجهول‌المالک مستحضر می‌دارد با توجه به مفاد بند ب - قسمت ۱۰ ماده یک آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۹/۲/۳۱ که عیناً در بین‌الهیالین درج می‌گردد: (اراضی که به نحوی از انحاء به دولت منتقل شده است اعم از طریق اصلاحات ارضی، خالصه، مجهول‌المالک و غیره) اعلام می‌دارد که فقط استناد به مفاد بند ب لایحه مرقوم

برای مالکیت دولت در خصوص موضوع اعتراض کافی به نظر نمی‌رسد. بلکه علاوه به استناد یاد شده، این گونه اراضی می‌بایست جزو اراضی منتقلی به دولت باشند. شایان ذکر است مستند به اصل ۴۵ قانون اساسی و قانون اصلاحات ارضی و همچنین عموماً قانون از جمله قانون ثبت، اراضی مجهول‌المالک جزو اراضی و ملک دولت شناخته می‌شوند و ادارات منابع طبیعی می‌بایست در اجرای قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع کشور و ماده ۲ قانون حفاظت و حمایت از ذخایر جنگلی کشور و یا ماده واحده قانون ابطال اسناد اراضی موات (در خارج از محدوده قانونی شهرها) نسبت به اجرای قانون بر روی اراضی مورد نظر اقدام و سند آن را به نام دولت اخذ نمایند. علیهذا مراتب به ضمیمه تصویر نامه‌های شماره ۶۷/۸۸/۲۷۹۷-۸۸/۳/۱۲ و ۶۷/۸۸/۱۱۰۹-۸۸/۲/۱۴ این اداره کل ارسال و توجه آن مقام محترم را به بند ۲ قسمت ب ماده ۵ دستورالعمل مربوط به امور شناسایی، تشخیص، ممیزی و تملک اراضی ملی و دولتی ابلاغی به شماره ۰۲۰/۱۸۴۸۸ مورخ ۸۵/۶/۱۳ مقام عالی وزارت (تصویر ضمیمه) معطوف می‌دارد.

خواهشمند است دستور فرمایید ضمن بررسی آن قسمت از امور اجرایی که مستند به بند ۲ قسمت ب ماده ۵ دستورالعمل موضوع نامه ابلاغی وزیر محترم را جهت اجرا به سازمان‌های جهاد کشاورزی اعلام فرمایند. و در سایر موارد نیز ادارات منابع طبیعی وفق تکلیف قانونی خود یعنی اجرای قانون جنگل‌ها و موات عمل نمایند. ۱۰/۲۲

علی اصغر منصور خاکی

مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان تهران

شماره: ۸۹/۱/۶۵۷۱۲

تاریخ: ۸۹/۱۰/۲۱

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۵۳/۰۲۰/۱۶۱۳۵۲ مورخ ۸۹/۹/۱۵ ریاست محترم سازمان امور اراضی در خصوص اجرای احکام صادره از سوی محاکم قضایی پیرامون اراضی موات ارسال و اشعار می‌دارد؛

با عنایت به تفویض اختیار شماره ۵۳/۰۲۰/۶۷۰۶۸ مورخ ۸۵/۱۲/۲۳ (تصویر پیوست) ریاست محترم سازمان امور اراضی در خصوص اختیارات رسیدگی به دعاوی مطروحه در محاکم قضایی نسبت به اجرای قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن و همچنین پرونده های اراضی دولتی که حسب مفاد ابلاغیه ۶۰۲۰/۱۸۴۸۸ مورخ ۸۵/۶/۱۲ مقام عالی وزارت پیگیری آن به این سازمان محول گردیده است، مقتضی است نسبت به پیگیری دفاع از حقوق قانونی دولت در مراحل مختلف وظایف انتقالی صدرالذکر از سازمان یاد شده مساعی و اهتمام لازم را معمول فرمایید. ۱۰-۱۵-۶۱۴۲/م

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۵۳/۰۲۰/۶۷۰۶۸

تاریخ: ۸۵/۱۲/۲۳

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی استان ...

موضوع: تفویض اختیار

با سلام

در اجرای ماده ۲ دستورالعمل مربوط به امور شناسایی، تشخیص، ممیزی و تملک اراضی ملی و دولتی موضوع ابلاغیه شماره ۰۲۰/۱۸۴۸۸ مورخ ۸۵/۶/۱۲ مقام عالی وزارت و بند «ح» ماده ۷ اساسنامه سازمان امور اراضی، بدین وسیله اختیارات مربوط به رسیدگی به دعاوی مطروحه در محاکم قضایی نسبت به اجرای قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن در مواردی که صرفاً منجر به صدور رأی موات گردیده و همچنین پرونده های اراضی دولتی که در اجرای دستورالعمل صدرالذکر پیگیری آن به سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور محول گردیده، در حوزه استانی به آن اداره کل تفویض می گردد تا اقدامات لازم شامل پیگیری برای اخذ سند از طریق اداره ثبت اسناد و املاک و شرکت در جلسات محاکم قضایی و دفاع از حقوق دولت را به نحوه مقتضی معمول نمایید.

علیرضا اورنگی

رئیس سازمان

رونوشت به:

- جناب آقای مهندس اسکندری، وزیر محترم جهاد کشاورزی، برای استحضار
 - جناب آقای مهندس جلالی، معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، برای استحضار
 - رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی استان ..... برای استحضار
 - مدیریت محترم و امور اراضی استان ..... برای استحضار

شماره: ۵۳/۰۲۰/۱۶۱۳۵۲

تاریخ: ۸۹/۰۹/۱۵

پیوست: دارد

بسمه تعالی

جناب آقای سلاجقه

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

موضوع: اجرای احکام صادره از سوی محاکم قضایی پیرامون اراضی موات

سلام علیکم،

احتراماً؛ به پیوست تصویری از نامه شماره ۲۲۰/۶۰۸۷۶ مورخ ۸۹/۸/۱۷ مدیریت امور اراضی استان گیلان در رابطه با اجرای احکام صادره از سوی محاکم قضایی پیرامون اراضی موات به حضور ارسال و اعلام می‌دارد: برابر اعلام مدیریت مذکور علیرغم ابلاغ بخشنامه شماره ۵۳/۰۲۰/۵۲۷۸۷ مورخ ۸۵/۷/۹ در رابطه با تفکیک وظایف دو سازمان و ارسال کلیه پرونده‌های اراضی موات و نیز پرونده‌های مطروحه در محاکم قضایی به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان گیلان و متعاقباً اعزام نماینده حقوقی از سوی اداره کل منابع طبیعی یاد شده به دادگاه به منظور دفاع از ادعای اشخاص، بعضاً محاکم قضایی استان مذکور جهت اجرای دادنامه‌های قطعی، برگ اجرائیه را به نام مدیریت امور اراضی گیلان صادر نموده و به آن مدیریت ابلاغ می‌کنند و تأکید مرجع قضایی این است که چون مدیریت امور اراضی یاد شده برابر ماده ۲۲ قانون ثبت، مالک عرصه می‌باشد می‌بایست کلیه جرائم و خسارات مندرج در احکام صادره را پرداخت نماید. در حالی که همچنان که مستحضرید برابر بخشنامه صدرالذکر و تفکیک وظایف دو سازمان، نمایندگی دولت برای شرکت در جلسات و دفاع از پرونده‌ها و طی کلیه مراحل دادرسی از مرحله بدوی تا تجدیدنظر و صدور رأی قطعی و نهایی و همچنین اجرای کامل دادنامه‌ها به عهده ادارات کل منابع طبیعی استان‌ها محول شده است لذا مستدعی است به اداره کل منابع طبیعی استان گیلان ابلاغ فرمایید که، اولاً: در دفاع از حقوق قانونی

دولت در این گونه پرونده‌ها با کلیه توان پیگیری فرمایند و ثانیاً: پس از صدور دادنامه از محاکم قضایی پیگیری‌های مجدانه خود را تا مراحل قطعیت و نهایی ادامه دهند و در مرحله اجرای دادنامه‌ها نیز با اعزام نماینده یا نمایندگان حقوقی اقدام لازم را معمول فرمایند.

علیرضا اورنگی

رئیس سازمان امور اراضی

شماره: ۹۰/۵۱/۱۷۲۳۶

تاریخ: ۹۰/۰۳/۳۰

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۸۹/۱/۶۵۷۱۲ مورخ ۸۹/۱۰/۲۱ ریاست محترم سازمان، با توجه به اینکه به موجب اعتراض اشخاص حقیقی و حقوقی در محاکم قضایی بدوی و تجدید نظر گاهاً آراء موات صادره در اجرای قانون مرجع تشخیص اراضی موات، ابطال می گردد شایسته است دستور فرمایند، ضمن ارسال یک نسخه از آراء فوق، در خصوص آن دسته از آراء قطعی که منجر به ابطال اراضی موات بالای ۵۰ هکتار می شود، در اجرای تبصره ذیل ماده ۱۲ دستورالعمل نحوه اخذ تصمیم در خصوص رفع مشکل اجرای موازی و مضاعف مقررات مربوط به قوانین اراضی ملی و موات ابلاغی طی شماره ۸۷/۵/۵۹۶۴۷ مورخ ۸۷/۹/۱۳، به منظور رعایت حقوق دولت و صیانت از انفال و رسیدگی مجدد در هیأت ۳ نفره قانون نحوه رسیدگی مجدد به آراء هیأت‌های واگذاری زمین، مدارک مشروحه ذیل را نیز به این دفتر ارسال نمایند.

۱- گردش کار اراضی مورد نظر (همراه با نقشه اراضی موات، نقشه و سوابق اجرای قانون ملی شدن در صورت اجرا، عکسهای هوایی، نظرات کارشناس رسمی دادگستری در صورت ارجاع به کارشناس)

۲- رأی موات صادره

۳- آراء محاکم قضایی بدوی و تجدیدنظر مبنی بر ابطال رأی موات ۰/۷۷۰/م. ۲۵-۲

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۹۰/۵۱/۳۲۲۶۰

تاریخ: ۹۰/۰۶/۱۲

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان

با سلام؛

احتراماً، عطف به نامه شماره ۹۰/۴۹/۲۳۲۴۳ مورخ ۹۰/۶/۸ در خصوص اصلاح حدود واحدهای مرغداری در اراضی خالصه پلاک ۱۲۵/۶۱ موسوم به موسی آباد بخش ۱۲ اصفهان اشعار می دارد چنانچه جابجایی و اصلاح حدود واحدهای مرغداری در داخل اراضی خالصه ای که به نام دولت تثبیت شده است قرار گرفته و تداخل با اراضی ملی پلاک مورد بحث نداشته باشد صدور گواهی عنوان مراجع ذیصلاح (مدیریت جهاد کشاورزی و امور اراضی) بلامانع می باشد. بدیهی است تعیین تکلیف معترضین اراضی خالصه و فروش یا اصلاح محدود انتقالی در دورن اراضی خالصه و با رعایت شروط فوق الذکر از طریق مدیریت امور اراضی انجام و ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری صرفاً وظیفه صدور گواهی را بعهده دارند. ۶-۱۲-۱۷۱۸/m

مسعود منصور

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

اراضی داخل محدوده
(ماده ۶، ۴، ۸ و مسکن مهر)

شماره: ۸۸/۱/۳۴۵۲۲

تاریخ: ۸۸/۰۵/۲۹

پیوست: دارد

جناب آقای**مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان**

موضوع: اراضی معوض در ازاء اراضی ملی در قالب طرح مسکن مهر

باسلام،

احتراماً، پیوست تصویب نامه هیات محترم وزیران بشماره ۸۸/۳/۳-۳۷۶۲۲/۴۷۸۳۸

مبنی بر:

" اولویت قرار گرفتن افرادی که زمین آنان در محدوده قانونی شهرها در اجرای قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی ملی اعلام گردیده، جهت بهره برداری و اقدام ارسال میگردد.

شایان ذکر است، تصویبنامه مذکور نسبت به افرادی اعمال میگردد که، " اراضی ملکی آنها مستند به اسناد مالکیت رسمی اعم از مفروز یا مشاع بوده و در اجرای قانون ملی شدن جنگلها و مراتع کشور و ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی کشور و قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده ۵۶ قانون یاد شده، ملی اعلام گردیده و هم اکنون در محدوده قانونی شهر قرار گرفته باشد و مشمولین تصویبنامه صدرالذکر، ضمن ارایه تقاضای برخورداری از مفاد تصویبنامه، در دفتر خانه اسناد رسمی نسبت به پذیرش ملی شدن اراضی اذعان نموده و عدم تسلیم هرگونه اعتراض آتی را نسبت به این ملک از خود سلب نماید" که دراین صورت جهت برخورداری از طرح مسکن مهر صرفاً برای یکبار به سازمان مسکن و شهر سازی معرفی می گردند.

در صورت وجود هرگونه ابهامی در اجرای تصویبنامه پیوست، م ۸ مراتب از معاونت حفاظت و امور اراضی سازمان استعلام گردد.

فرود شریفی

معاون وزیر و رئیس سازمان

وزارت مسکن و شهرسازی - وزارت جهاد کشاورزی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۷ بنا به پیشنهاد شماره ۰۲۰/۸۴۳۴ مورخ ۱۳۸۶/۳/۹ وزارت جهاد کشاورزی موافقت نمود:

کسانی که زمین آنان در محدوده قانونی شهرها در اجرای قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع و قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی، ملی اعلام گردیده باشد، در شهر محل وقوع زمین در صورتی که واجد شرایط هم نباشند، در قالب حق بهره‌برداری اجاره طولانی مدت ارزان قیمت (طرح مسکن مهر) در اولویت قرار می‌گیرند.

پرویز داودی

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور و دفتر هیأت دولت

شماره: ۸۸/۵/۶۵۵۴۰

تاریخ: ۱۳۸۸/۱۰/۷

پیوست: ندارد

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان/منطقه

با سلام،

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۸۸/۱/۳۴۵۲۲ مورخ ۸۸/۵/۲۹ ریاست محترم سازمان

در خصوص اراضی معوض در ازای اراضی ملی در قالب طرح مسکن مهر اشعار می‌دارد؛

۱- چنانچه اراضی منابع ملی در اجرای ماده ۱۰ قانون زمین شهری و ماده ۲۰ آئین

نامه اجرایی آن به سازمان مسکن و شهرسازی تحویل و تحول گردیده است با توجه

به بخش دوم دستورالعمل اصلاحی پاسخگویی به استعلامات به شماره ۶۴۷۳۱۵

مورخ ۸۴/۷/۱۶ کلیه استعلامات می‌بایست از طریق مراجع ذیربط انجام پذیرد.

۲- مشمولین تصویبنامه هیأت محترم وزیران به شماره ۳۷۶۲۲/۴۷۸۳۸ مورخ ۸۸/۳/۳

ضمن ارائه تقاضای برخورداری از مفاد تصویبنامه در دفترخانه اسناد رسمی نسبت

به پذیرش ملی شدن اراضی اذعان نموده و عدم تسلیم هرگونه اعتراض آتی را

نسبت به این ملک از خود سلب نماید سپس جهت برخورداری از طرح مسکن مهر

صرفاً برای یک بار به سازمان مسکن و شهرسازی معرفی گردند.

- ۳- در صورتی که اراضی پلاک همچنان در مدیریت و مالکیت منابع طبیعی می باشد در اسرع وقت نسبت به تحویل و تحول با مسکن و شهرسازی اقدام نمایند.
- ۴- آن دسته از اعتراض هایی که قبل از تاریخ تصویبنامه منجر به صدور رأی در کمیسیون ماده واحده یا سایر مراجع قضایی گردیده است چنانچه آراء صادره مبنی بر رد اعتراض معترض (علیه معترض) بوده و قطعی شده باشد تصویبنامه شامل حال آنان می گردد.
- ۵- معترضین داخل محدوده که پرونده آنان در کمیسیون ماده واحده مفتوح می باشد و یا ثبت دفتر اعتراضات گردیده و یا در مراجع عمومی و تجدیدنظر و یا سایر مراجع قضایی پرونده آنان مفتوح است در صورت انصراف (در دفترخانه) می توانند از طرح مذکور بهره مند شوند. m/۰۳۵۶۱-۱۰-۱

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۸۹/۵/۲۲۱۰۰

تاریخ: ۸۹/۰۳/۳۰

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .....

موضوع: ضوابط و شرایط واگذاری و انتقال اسناد مالکیت اراضی ملی و دولتی به بنیاد مسکن در اجرای ماده ۴ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن

احتراما ، پیرو بخشنامه شماره ۸۸/۵/۷۱۹۱۸ - ۸۸/۱۰/۳۰ موضوع ابلاغیه شماره ۸۸/۱۰/۳۰/۳۵۱۷۰ - ۰۲۰/۱۳/۱۳ وزیر محترم جهاد کشاورزی، با توجه به سوالات مکرر ادارات کل و به جهت شفاف سازی اجرای مقررات و ضوابط، بدینوسیله مراحل اجرایی ماده ۴ قانون یادشده بشرح ذیل اعلام، مقتضی است در هر مورد، برآیند کار به دفتر استعدادیابی و بهره برداری از اراضی گزارش شود:

- ۱- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی درخواست عرصه محدوده روستا را بانضمام طرح هادی مصوب شورای برنامه ریزی و توسعه استان و نقشه دارای مختصات جغرافیائی به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ارائه می نماید.
- تبصره ۱: طرح هادی شامل محدوده روستا و حریم توسعه کالبدی و تغییرات بعدی آن که به تصویب شورای برنامه ریزی و توسعه استان رسیده است ، خواهد بود .

تبصره ۲: بموجب تبصره ۳ ماده ۳ قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها مصوب ۸۴/۱۰/۱۴ مجلس شورای اسلامی، محدوده روستاهای فاقد طرح هادی، با هماهنگی شورای اسلامی روستا توسط بنیاد مسکن در قالب بافت مسکونی روستا پیشنهاد و به تصویب شورای برنامه ریزی و توسعه استان می‌رسد.

۲- اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان، مدارک ارسالی را بررسی و در صورت کامل بودن، موضوع را جهت تنظیم فرم صورت وضعیت و انطباق با نقشه اجرای مقررات و بررسی ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های قانونی به اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مربوطه ارسال می‌نماید.

تبصره: نسبت به درخواست اراضی فوق نیازی به انجام فرآیند استعدادیابی و تخصیص اراضی موضوع ضوابط و مقررات مندرج در دستورالعمل ۸۵/۱/۳۸۵۳۶-۸۵/۶/۱۳ ابلاغی ریاست وقت سازمان نمی‌باشد.

۳- اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان با همراهی نماینده بنیاد مسکن از عرصه بازدید و با تنظیم فرم صورت وضعیت و تطبیق نقشه طرح هادی مصوب با نقشه اجرای مقررات، گزارش امر را به همراه سوابق مربوطه و اعلام وضعیت بهره برداران رسمی و عرفی، پوشش گیاهی، طرح‌های واگذاری قبلی، وجود یا عدم وجود اعتراض در کمیسیون ماده واحده و.... به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ارسال می‌نماید.

۴- اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان (اداره استعدادیابی و بهره برداری از اراضی) با وصول نظریه و مدارک ارائه شده توسط اداره شهرستان، درخواست را در کمیته ای متشکل از (معاون حفاظت و امور اراضی، معاون فنی، معاون آبخیزداری، عنداللزوم رئیس اداره منابع طبیعی شهرستان ذیربط، رئیس اداره استعدادیابی و بهره برداری از اراضی (دبیر کمیته) مطرح و پس از بررسی مدارک و مستندات نتیجه ونحوه اقدام را طی نامه ای با امضای مدیر کل به اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان و رونوشت به بنیاد مسکن منعکس می‌نماید.

۵- اداره شهرستان پس از اجرای مفاد نامه موضوع بند ۴ از جمله تعیین تکلیف حقوق بهره برداران رسمی و عرفی و پرونده های ماده واحده و غیره، با همکاری بنیاد مسکن و اداره ثبت اسناد و املاک محل نسبت به تفکیک عرصه و تنظیم صورت مجلس تفکیکی

برای محدوده مورد بحث (طرح هادی مصوب) اقدام و نتیجه را به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری گزارش مینماید.

۶- مراتب توسط اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری به دفترخانه اسناد رسمی جهت تنظیم سند انتقال قطعی عرصه به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی بصورت رایگان و با امضای مدیرکل، اعلام و رونوشت به دفتر استعدادیابی و بهره برداری از اراضی سازمان به همراه فرم صورت وضعیت و نقشه طرح هادی مصوب ارسال میگردد.

تبصره ۱: در صورت عدم صدور سند مالکیت بنام دولت به نمایندگی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور، مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان پس از انجام مراحل اشاره شده فوق نسبت به اعطاء نمایندگی دولت جهت صدور سند مالکیت بنام بنیاد مسکن صرفاً نسبت به محدوده طرح هادی مصوب اقدام می نماید.

تبصره ۲: ممنوعیتهای مقرر در بند الف، ج، د ماده ۲ آیین نامه لایحه واگذاری و احیاء اراضی مصوب ۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب و تبصره ۴ ماده ۳۱ قانون حفاظت و بند "الف" ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست لازم الرعایه بوده و اینگونه اراضی مشمول واگذاری و انتقال سند به بنیاد مسکن نمی گردد

۷- کل عرصه محدوده طرح هادی مصوب بدون در نظر گرفتن کاربری تعیین شده در طرح، اعم از کاربری مسکونی، خدماتی، رفاهی، آموزشی، درمانی و بهداشتی و ... تحویل بنیاد مسکن می شود.

۸- **با عنایت به اینکه علاوه بر نیازهای مسکونی**، سایر نیازهای روستا از جمله (دهیاری)، زمین ورزشی، مرکز بهداشتی و درمانی، ادارات، مدرسه، مسجد، حسینیه، موزه و پارک روستایی، میدان فروش دام، قبرستان و ... می بایست در داخل طرح هادی پیش بینی و جانمایی گردد لذا لازم است ترتیبی اتخاذ گردد که درخواست های واگذاری برای تامین اینگونه موارد از محل اراضی واقع در محدوده طرح هادی مصوب به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی هدایت نموده و ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری از پذیرش و اخذ درخواست مستقل برای اجرای طرحهای اشاره شده و واگذاری و تخصیص اراضی ملی و دولتی خودداری نمایند. B/۱۵۵۸۲-۱۲/۲۳

محمد تقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

جناب آقای مهندس نیکزاد
وزیر محترم مسکن و شهرسازی

سلام علیکم

بر اساس گزارشات واصله از سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، به استحضار می‌رساند سازمان‌ها و ادارات تابعه آن وزارت برخلاف قوانین مربوطه، اقدام به اخذ اسناد مالکیت منابع ملی و یا تغییر نمایندگی مالکیت دولت در عرصه‌های تحت اختیار ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری شامل جنگل‌های طبیعی، نهالستان‌ها، پارک‌های جنگلی، ایستگاه‌های تولید بذر و نهال و همچنین اراضی و مراتع در خارج از محدوده و حریم شهرها و یا شهرک‌ها و شهرهای جدید به شرح جداول پیوست، به نام خود نموده‌اند.

علیهذا به استناد ماده (۲) قانون ملی شدن جنگل و همچنین ماده (۲) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع و نیز تبصره الحاقی به ماده (۲) قانون اخیرالذکر مصوب ۸۴/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی و بند (۳) ماده (۲۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری و همچنین بندهای ذیل ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیای اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۹/۲/۳۱ که جملگی دلالت بر عهده‌دار بودن تصدی و تولید این وزارتخانه (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) نسبت به اراضی و عرصه‌های مندرج در لیست پیوست دارد. خواهشمند است دستور فرمایید نسبت به اصلاح اسناد مالکیت و اعاده نمایندگی دولت به نام سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، ترتیبات قانونی لازم به عمل آید و نتیجه را به این وزارت اعلام نمایند. ۴/۱۶

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

رونوشت:

- جناب آقای سلاجقه معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور بازگشت به نامه شماره ۸۹/۱/۲۴۷۴۳ مورخ ۸۹/۴/۱۰ برای اطلاع و پیگیری لازم

بسمه تعالی

خلاصه مشخصات اسناد مالکیت غیرقانونی صادره به نمایندگی سازمان مسکن و شهرسازی

ردیف	استان/منطقه	(نهایستان، ایستگاه تولید بذر، پارک جنگلی، ساختمان اداری، ایستگاه بیسیم و ... داخل محدوده شهر	اراضی خارج از محدوده و حریم شهرها	پیگیری به عمل آمده توسط اداره کل	جمع اسناد صادره (هکتار)
۱	هرمزگان	.	.	.	.
۲	همدان	.	.	.	.
۳	مازندران (نوشهر)	.	.	.	.
۴	سیستان و بلوچستان	۲۰	.	پیگیری از طریق اداره کل شده منتج به نتیجه نشده است.	۲۰
۵	سمنان	۵۰,۲	.	.	۵۰,۲
۶	گیلان	۲۴۰,۷۲۸۸	۵۳,۳۴۱۸	درخصوص پناهگاه حیات وحش آستارا به مساحت ۶۲ هکتار را برابر دادنامه شماره ۹۵۸-۸۵/۸/۱۰-۱۰۱-۱ دادگاه عمومی جزائی آستارا حکم به ابطال صادر و رأی شماره ۱۴۶ مورخ ۸۶/۱/۳۰ صادره از شعبه دوم دادگاه تجدیدنظر در مقام تأیید رأی بدوی برآمده است.	۲۹۴,۰۷۰۶
۷	گلستان	۴۵,۲	۱۶۵,۵۵	مکاتبات متعدد با اداره ثبت شهرستان بندر گز در جهت جلوگیری از اسناد صادره به استناد قانون اراضی ساحلی مصوب ۲۹ تیرماه ۱۳۵۴	۲۱۰,۷۵
۸	کرمان	۳۰۰	.	پیگیری استان طی نامه به شماره‌های ۸۳/۱/۱/۱-۸۹۱۰ و ۸۶۳۵-۸۲/۱۰/۲۱	۳۰۰
۹	کردستان	۴۶۰	.	.	۴۶۰
۱۰	آذربایجان غربی	۱۲۴,۴۴	۴۶۳,۸۱	درخواست اقامه اسناد طی نامه شماره ۸۶/۲/۵-۵۲۲۷/۲۱	۵۸۸,۲۵
۱۱	لرستان	۸۶۰,۳	.	پیگیری ابطال سند مسکن از طریق مراجع قضایی	۸۶۰,۳
۱۲	یزد	۹۹۲	.	(درخواست اصلاح و صدور سند قسمت تاغکاری توسط اداره کل منابع طبیعی شده)	۹۹۲
۱۳	خراسان جنوبی	۶۱۹,۳۷۲۹	۲۷۸۴,۵۶۸۲	مکاتبه با مسکن و شهرسازی و عدم موافقت آن اداره جهت انتقال ارضی پلاک	۳۴۰۳,۹۴۱۱
۱۴	چهارمحال و بختیاری	۳۱۴,۸	۲۲۰۶,۱۹۹	.	۲۵۲۰,۹۹۹
۱۵	خراسان شمالی	.	۳۲۳۰,۷۳۴	.	۳۲۳۰,۷۳۴

۱۸۷۶۸،۵۶۵		۱۸۶۷۱،۹۳۲۲	۹۶،۶۳۲۸	اصفهان	۱۶
۱۷۴۵۳،۹۸۴۴	در حد مکاتبه	۱۷۳۲۴،۵۰۹۴	۱۲۹،۴۷۵	آذربایجان شرقی	۱۷
۱۵۹۲،۴۷۲۶	اداره منابع طبیعی شهرستان دشتی پیگیری و اعتراض نموده لاکن منجر به نتیجه نگردیده است.	۱۴۴۵،۹۱۲۶	۱۴۶،۵۶	بوشهر	۱۸
۵۰۷۴۶،۲۶۶۷		۴۶۳۴۶،۵۵۷۲	۴۳۹۹،۷۰۹۵	جمع کل	

شماره: ۸۹/۵/۳۶۲۰۰

تاریخ: ۸۹/۰۶/۰۳

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان

باسلام،

احتراماً، عطف به نامه شماره ۸۹/۵۵/۱۸۷۴۷ مورخ ۸۹/۵/۳ در خصوص مورد استعلام، ضمن بیان اینکه صورتجلسات مورد اشاره پیوست نامه عطفی فوق نبوده تا با ملاحظه مفاد آن پاسخ مناسب ارائه گردد مع الوصف با مذاقه در بندهای ۱ و ۲ نامه فوق الذکر باستحضار میرساند آنچه که مسلم است:

۱- باتوجه به اطلاق ماده ۱ قانون ملی شدن جنگلها مصوب ۱۳۴۱ و ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۶ و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۱۳۷۱ وظیفه حفظ و احیاء و اصلاح و توسعه و بهره برداری از مطلق منابع طبیعی کشور و همچنین تشخیص و ممیزی مصادیق آن با سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور است.

۲- مطابق قانون و آئین نامه زمین شهری متولی اراضی موات «شهری»، سازمان مسکن و شهرسازی است و نیز بااستناد مواد ۱۰ و ۲۰ قانون و آئین نامه زمین شهری، این سازمان صرفاً نمایندگی دولت را بر اراضی ملی و دولتی واقع در محدوده و حریم شهرها را (با رعایت ممنوعیتهای و محدودیتهای قانونی) که مطابق ضوابط و مقررات قانونی از جمله طرح های جامع یا هادی مصوب تعیین شده باشد به سازمان های مسکن و شهر سازی تغییر نمایندگی داده خواهد شد.

لذا با توجه به مراتب فوق آنچه از مجموع قوانین و مقررات موضوعه استنباط می گردد آن است که تصدی و نمایندگی قانونی اراضی ملی و دولتی خارج محدوده و حریم شهر

با وزارت جهاد کشاورزی (سازمان متبوع) بوده و سازمان مسکن و شهرسازی قانوناً به هیچ عنوان سمت و تصدی نسبت به اینگونه اراضی نخواهد داشت و با این وصف چنانچه ثابت گردد عرصه ای در حال حاضر خارج از محدوده و حریم شهر قرار داشته و به هر دلیلی سابقاً یا زمان حاضر توسط سازمان مسکن و شهرسازی اقدام به اخذ سند گردیده این اقدام موافق با قوانین و مقررات مصوب مجلس شورای اسلامی و مورد تأیید شورای نگهبان نبوده و بدلیل عدم رعایت ماده ۲۲ قانون ثبت اسناد و املاک، ضرورتاً می بایست ابطال و یا سند آن بنام متولی و متصدی قانونی (سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور) اصلاح گردد. شایان ذکر است علاوه بر آنکه قانونگذار قطعیت و تسجیل تصدی گری سازمان بر اراضی منابع ملی و دولتی خارج از محدوده و حریم را مشخص نموده است، اخیراً نیز قانونگذار در ماده ۸ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و تبصره های آن نحوه بهره برداری از اراضی واقع در حریم را مورد توجه قرار داده و طبعاً با تهیه و تصویب و ابلاغ آئین نامه اجرایی آن، نحوه بهره برداری از اراضی ملی و دولتی واقع در حریم شهرها و به تبع آن اسناد این اراضی نیز تعیین تکلیف می گردد. شایسته است اقدامات قانونی لازم در این خصوص بعمل آورده و از نتیجه این معاونت را مطلع فرمائید. m. ۴۳۸۰۱۱-۶-۱

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۸۹/۱/۵۹۹۳۸

تاریخ: ۸۹/۰۹/۲۸

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام؛

احتراماً، نظر به اینکه ماده ۸ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و تبصره های آن مصوب شهریورماه ۱۳۸۹ بمنظور حفاظت از منابع ملی شده و اراضی دولتی واقع در حریم شهرها، شهرکها و شهرهای جدید (از مبدأ شروع حریم) و جلوگیری از تجاوز به این عرصه ها و نیز توسعه فضای سبز را از طریق استعداد یابی کاربری های همگن و تهیه طرح و نهایتاً واگذاری اجرای طرحهای مصوب در این ماده را از طریق وزارت جهاد کشاورزی مورد حکم قرارداد است و همچنین در قانون برنامه

پنجم توسعه نیز تمهیداتی در خصوص نحوه تعیین تکلیف برخی از منابع ملی و اراضی دولتی واقع در محدوده و حریم شهرها پیش بینی شده است. لذا مستفاد از قوانین یاد شده و استنباط حاصله مبنی بر تکالیف قانونی سازمان متبوع بر اراضی موصوف واقع در حریم شهرها و شهرکها، مقتضی است از تاریخ ابلاغ این بخشنامه تا تصویب آئین نامه اجرایی ماده ۸ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و ابلاغ قانون برنامه پنجم توسعه، از تغییر نمایندگی دولت بر اراضی یاد شده خودداری و مراتب عنداللزوم به ادارات ثبت اسناد و املاک محل نیز اطلاع رسانی و هماهنگی گردد بدیهی است اراضی مورد نیاز وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان های تابعه در اجرای ماده ۶ قانون ساماندهی مسکن کماکان قابل تأمین و تحویل می باشد. B/۱۸۰۱۵-۹/۲۲

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره نامه: ۸۹/۱/۷۰۲۴۵

تاریخ نامه: ۸۹/۱۱/۱۲

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

باسلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۸۹/۱/۵۹۹۳۸ مورخ ۸۹/۹/۲۸ با عنایت به جلسه مورخ ۸۹/۱۱/۶ وزراء محترم مسکن و شهرسازی و جهاد کشاورزی، مقتضی است در اجرای قوانین مقررات مربوطه، اراضی مورد نیاز وزارت مسکن و شهرسازی و سازمانهای تابعه کماکان تأمین و به واحدهای ذیربط وزارت یاد شده تحویل گردد.

بدیهی است نحوه اجرای ماده (۸) قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی بموجب آیین نامه اجرایی آن که در اجرای تبصره (۶) قانون مذکور با پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و با استفاده از نقطه نظرات وزارت مسکن و شهرسازی و سایر دستگاههای ذیربط به تصویب هیات محترم وزیران میرسد، ملاک عمل وزارت متبوع و مسکن و شهرسازی خواهد بود. د.۱۱-۹-۶۲۸۰/m

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۲۳۸/۶۷۴۰

تاریخ: ۱۳۹۱/۱/۲۰

وزارت راه و شهرسازی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۷ به استناد اصل یکصد و سی و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران موافقت نمود:

نماینده‌گی دولت در اجرای ماده (۸) قانون بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی - مصوب ۱۳۸۹ - در اراضی با کاربری کشاورزی از طریق وزارت جهاد کشاورزی و سایر اراضی از طریق وزارت راه و شهرسازی مطابق قانون زمین‌شهری اعمال می‌گردد.

محمد رضا رحیمی

معاون اول رئیس‌جمهور

رونوشت: دفتر رئیس‌جمهور، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، وزارت جهاد کشاورزی و دفتر هیأت دولت ابلاغ می‌شود.

شماره: ۵۰۶/۱۲۲۴۹

تاریخ: ۱۳۹۱/۱/۲۸

وزارت راه و شهرسازی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۷ به استناد اصل یکصد و سی و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران موافقت نمود:

۱- اجرای تکلیف دولت در ماده (۸) قانون بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی - مصوب ۱۳۸۹ - از طریق وزارت راه و شهرسازی اعمال می‌گردد.

۲- این تصمیم‌نامه جایگزین تصمیم‌نامه شماره ۲۳۸/۶۷۴۰ مورخ ۱۳۹۱/۱/۲۰ می‌گردد.

محمد رضا رحیمی

معاون اول رئیس‌جمهور

رونوشت: دفتر رئیس‌جمهور، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، وزارت جهاد کشاورزی و دفتر هیأت دولت ابلاغ می‌شود.

شماره: ۶۴۶۵۴ هـ / ب

تاریخ: ۹۱/۹/۲۰

پیوست:

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام،

بازگشت به رونوشت تصویب نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۵۰۶/۱۲۲۴۹ مورخ ۱۳۹۱/۱/۲۸، موضوع: «اعمال تکالیف دولت در خصوص ماده (۸) قانون بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی از طریق وزارت راه و شهرسازی»، متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجرای اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به اینجانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است، ملغی الاثر خواهد بود.

«نظر به اینکه با توجه به تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۸) قانون بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی - مصوب ۱۳۸۹ - تکلیف دولت مقرر در ماده مذکور، از طریق وزارت جهاد کشاورزی انجام می‌گیرد، مصوبه مذکور مبنی بر اعمال تکلیف مذکور از طریق وزارت راه و شهرسازی، محلّ اختیارات وزارت جهاد کشاورزی بوده و لذا مغایر قانون است.»

علی لاریجانی

رونوشت:

- ریاست محترم دفتر مقام معظم رهبری، جهت اطلاع
- ریاست محترم قوه قضائیه، با عنایت به اصل یکصد و هفتادم (۱۷۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، جهت اطلاع
- معاونت‌های محترم نظارت و قوانین مجلس شورای اسلامی، جهت اطلاع

- معاونت‌های محترم حقوقی - امور مجلس - توسعه مدیریت و منابع انسانی - برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، جهت اطلاع

- وزارت محترم راه و شهرسازی، جهت اطلاع

- ریاست محترم کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی در اجرای ماده (۲۲) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، جهت اطلاع

- ریاست محترم دیوان محاسبات کشور، جهت اطلاع

- ریاست محترم سازمان بازرسی کل کشور، جهت اطلاع

- ریاست محترم دیوان عدالت اداری، با عنایت به اصل یکصد و هفتادم (۱۷۰) قانون اساسی و ماده واحده اصلاح قانون نحوه اجرای اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، در رابطه با مسئولیت‌های رئیس مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۸۸/۱/۳۰، جهت اطلاع

- مدیرعامل محترم روزنامه رسمی وفق ماده (۱) قانون مدنی و تبصره ذیل آن، جهت انتشار در روزنامه رسمی.

- دفتر هیأت بررسی و تطبیق مصوبات موقت با قوانین، جهت اطلاع و پیگیری، اخذ و ارائه گزارش در مهلت مقرر در تبصره (۴) الحاقی به قانون نحوه اجرای اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی و درج در سابقه ۱۷۵۱۷.

شماره: ۹۲/۵/۱۸۹۴۰

تاریخ: ۱۳۹۲/۴/۱۱

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: بخشنامه سازمان ثبت اسناد و املاک در خصوص ممنوعیت و عدم انتقال اسناد نهالستانها

و جنگلکاریها

با سلام

احتراما، به پیوست تصویر بخشنامه شماره ۹۲/۵۲۵۹۶ مورخ ۹۲/۴/۲۲ سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، در خصوص ممنوعیت انتقال سند جنگلکاریها و نهالستانها در حریم و محدوده شهرها به سازمانهای راه و شهرسازی استان ارسال می گردد. مقتضی است مراتب پیگیری و در صورت انتقال غیر قانونی اینگونه موارد، موضوع را جهت پیگیری به این سازمان گزارش نمایید. ع/۷۷۰۰-۹-۴

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۲/۵۲۵۹۶

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۳/۲۲

پیوست: ندارد

اداره کل محترم ثبت اسناد و املاک استان ....

سلام علیکم

با احترام، هر چند به استناد ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی لایحه قانون اصلاح لایحه قانونی نحوه واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۹/۲/۳۱ نهالستان‌ها و جنگل‌کاری‌های دشت کاشت واقع در حریم و محدوده شهرها از شمول ماده ۱۰ قانون زمین‌شهری خارج بوده و مشمول واگذاری نمی‌باشد. اما در برخی موارد ملاحظه می‌گردد که واحدهای ثبتی بدون توجه به این موضوع اقدام به صدور سند مالکیت به نام مسکن و شهرسازی و در جهت رعایت ماده ۱۰ اخیرالذکر نموده‌اند و این موضوع عملاً موجب تبدیل اراضی انفالی به اموالی و ایجاد مشکلات حقوقی عدیده‌ای در کمیسیون‌های تصمیم‌ساز (در اجرای تبصره ۸ ماده ۶۹ قانون تنظیم ...) شده است، لذا با عنایت به مراتب فوق و مستند صدرالذکر خواهشمند است دستور فرمایید تا در صدور اسناد مالکیت این نوع از اراضی دقت لازم صورت پذیرفته و عنداللزوم هماهنگی لازم با ادارات کل منابع طبیعی استان صورت پذیرد تا از تبدیل اراضی مزبور از انفال به اموال خودداری گردد. اداره کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

رونوشت:

جناب آقای خیری مدیرکل محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور جهت استحضار

شماره: ۱۸۳۰۲/۰۸۶۸۴

تاریخ: ۹۲/۶/۴

پیوست:

جناب آقای اورنگی

معاون محترم وزیر و ریاست سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم؛

با احترام، بازگشت به نامه شماره ۹۲/۱/۲۳۹۷۸ مورخ ۱۳۹۲/۰۵/۰۶ در خصوص اعمال تکالیف دولت به شرح مندرج در ماده (۸) قانون بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی از طریق وزارت جهاد کشاورزی اعلام می‌دارد:

تصویب‌نامه شماره ۵۰۶/۱۲۲۴۹ مورخ ۱۳۹۱/۰۱/۲۸ طی نامه شماره ۵۴۶۵۴هـ/ب مورخ ۱۳۹۱/۰۹/۲۰ رئیس محترم مجلس شورای اسلامی دایر بر اینکه تصویب‌نامه مزبور، محلّ اختیارات وزارت جهاد و کشاورزی بوده، مورد ایراد رسمی قرار گرفته است و مراتب لغو آن نیز طی نامه شماره ۱۷۳۵۱/۷۷۱۶۵ مورخ ۱۳۹۲/۰۴/۰۲ (تصویر پیوست) معاون امور حقوقی دولت اعلام گردیده است.

حسین صادقی

سرپرست امور هماهنگی و رفع اختلافات

حقوقی دستگاه‌های اجرایی

شماره نامه: ۹۲/۱/۲۳۹۷۸

تاریخ نامه: ۹۲/۰۵/۰۶

پیوست: ندارد

سرکار خانم بداغی

معاون محترم حقوقی ریاست جمهوری

موضوع: اظهار نظر حقوقی در خصوص اراضی ملی و دولتی واقع در حریم شهرها

با سلام

احتراماً، پیرو نامه شماره ۹۱/۱/۶۶۰۹۴ مورخ ۹۱/۱۱/۲۵ موضوع درخواست اظهار نظر حقوقی در خصوص اراضی ملی و دولتی واقع در حریم شهرها و با عنایت به ضرورت تعیین تکلیف موضوع به ویژه در اجرای ماده (۸) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و همچنین بند (ج) ماده ۱۴۷ قانون برنامه پنجم توسعه خواهشمند است دستور فرمایید در از اظهار نظر و ارشاد حقوقی تسریع نمایند.

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره نامه: ۹۲/۵/۳۵۲۱۷

تاریخ نامه: ۹۲/۰۷/۰۶

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: در خصوص ضرورت جلوگیری از صدور و اصلاح اسناد صادر شده ملی به نام سایر ارگان ها و ادارات به ویژه راه و شهرسازی

با سلام و احترام؛

پیرو نامه شماره ۹۲/۵/۱۸۹۴۰ مورخ ۹۲/۴/۱۱ موضوع ارسال بخشنامه شماره ۹۲/۵/۲۵۹۶ مورخ ۹۲/۳/۲۲ سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در خصوص ممنوعیت و عدم انتقال اسناد مالکیت نهالستان ها و جنگل کاری ها، به پیوست تصویر نامه شماره ۹۲/۸۱۹۱۸ مورخ ۹۲/۵/۷ اداره کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت کشور ارسال می گردد با عنایت به موارد مطروحه در نامه مذکور مبنی بر تأکید در جلوگیری از تغییر و صدور اسناد مالکیت اراضی ملی به نام سایر ادارات و ارگان ها به ویژه راه و شهرسازی و همچنین بهره گیری از ظرفیت کمیسیون مستندسازی در راستای اصلاح اسناد صادره قبلی به نام سایر ارگان ها و سازمان ها، مقتضی است ضمن پیگیری موضوع جهت اصلاح اسناد مربوطه نسبت به جلوگیری از اقدامات مشابه در سطح آن اداره کل اقدام فرمایید. ضمناً با عنایت به موارد صدرالذکر نسبت به تکمیل فرم پیوست و ارسال آن تا تاریخ ۹۲/۷/۳۰ اقدام لازم به عمل آید. /۸۲۹۷m-۱۷-۶

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۲/۵۲۵۹۶

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۳/۲۲

پیوست: ندارد

اداره کل محترم ثبت اسناد و املاک استان

سلام علیکم

با احترام، هرچند به استناد ماده ۲ آئین نامه اجرایی لایحه قانون اصلاح لایحه قانونی نحوه واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۹/۲/۳۱

نهالستان ها و جنگل کاری های دشت کاشت واقع در حریم و محدوده شهرها از شمول ماده ۱۰ قانون زمین شهری خارج بوده و مشمول واگذاری نمی باشد. اما در برخی موارد ملاحظه می گردد که واحدهای ثبتی بدون توجه به این موضوع اقدام به صدور سند مالکیت به نام مسکن و شهرسازی و در جهت رعایت ماده ۱۰ اخیرالذکر نموده اند و این موضوع عملاً موجب تبدیل اراضی انفالی به اموالی و ایجاد مشکلات حقوقی عدیده ای در کمیسیون های تصمیم ساز (در اجرای تبصره ۸ ماده ۶۹ قانون تنظیم ...) شده است، لذا با عنایت به مراتب فوق و مستند صدر الذکر خواهشمند است دستور فرمائید تا در صدور اسناد مالکیت این نوع از اراضی دقت لازم صورت پذیرفته و عندالازوم هماهنگی لازم با ادارات کل منابع طبیعی استان صورت پذیرد تا از تبدیل اراضی مزبور از انفال به اموال خودداری گردد.

اداره کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

رونوشت: جناب آقای خیری مدیر کل محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگلها، مراتع و ابخیزداری کشور جهت استحضار

شماره: ۳۲/۸۱۹۱۸

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۵/۰۷

پیوست: ندارد

جناب آقای خیری

مدیر کل محترم دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگلها، مراتع و ابخیزداری

سلام علیکم

با احترام، عطف به نامه شماره ۹۱/۵۱/۳۲۲۴۸ مورخ ۹۱/۶/۱۲ و پیرو موضوعات مطروحه در جلسه مورخ ۹۲/۴/۱۷ در خصوص چگونگی صدور اسناد اراضی جنگلکاری شده در حریم و محدوده شهرها و پلاک ۱۶۹/۶۹۴ بخش ۱۰ مشهد به استحضار می رساند: موضوع صدور اسناد مالکیت نهالستانها و جنگل کاریهای دست کاشت با جلسات مشترک و راهکارهای ارائه شده مورد تصمیم گیری قرار گرفت و متعاقباً مراتب طی بخشنامه شماره ۹۲/۵۲۵۹۶ مورخ ۹۲/۳/۲۲ مبنی بر جلوگیری از صدور اسناد مالکیت مزبور در اجرای ماده ۱۰ قانون زمین شهری به استانها ابلاغ گردید. علی ایحال با عنایت به موارد فوق به نظر می رسد در خصوص اسناد مالکیت صادره قبلی ضرورتاً می بایست

از ظرفیت کمیسیون مستندسازی موضوع ماده ۶۹ قانون تنظیم در جهت اصلاح اسناد مالکیت صادره بهره گیری نمود و این سازمان نیز به عنوان یکی از اعضای کمیسیون مزبور آمادگی هر گونه همکاری در جهت اعاده اسناد مالکیت مورد نظر به وضع سابق را خواهد داشت.

اداره کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی

شماره: ۱۸/۴۴۵۳۷

تاریخ: ۹۲/۰۸/۲۵

پیوست: ندارد

جناب آقای مهندس جلالی

معاون محترم وزیر و ریاست محترم سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

موضوع: اراضی تحویل تحول شده با سازمان راه و شهرسازی

با سلام،

احتراماً، نظر به گسترش روزافزون شهرهای کشور و تهیه طرح جامع شهرها پس از تصویب در شورای عالی معماری و شهرسازی قسمت های وسیعی از اراضی ملی در راستای اجرای تشریفات ماده ۱۰ قانون زمین شهری و ماده ۲۰ آیین نامه اجرایی آن به سازمان راه و شهرسازی تحویل و تحویل گردیده و تحت تولیت سازمان مذکور قرار می گیرد که در این اثناء بسیاری از اشخاص قبل یا پس از تشریفات تحویل و تحول اراضی اقدام به اعتراض به اجرای مقررات ملی شدن می نمایند از طرفی پس از تغییر نمایندگی دولت از وزارت متبوع به وزارت راه و شهرسازی قانوناً سمت ادارات تحت تابعه در پرونده های مطروحه زائل و سازمان منتقل الیه مکلف به پیگیری دعاوی مطروحه و دفاع از حقوق دولت در مراجع قضایی بوده که در اکثر استان ها علی رغم الزام قانونی مع الاسف سازمان راه و شهرسازی از پیگیری های پرونده های مفتوحه سر باز زده و کماکان پیگیری ها و کلیه هزینه های دادرسی و کارشناسی دعاوی کیفری و حقوقی بر عهده ادارات تحت تابعه بوده که از این حیث اسباب اتلاف وقت و صرف هزینه های هنگفتی را در برداشته و علی رغم مکاتبات متعدد با ادارات کل راه و شهرسازی کماکان از پیگیری و تعقیب دعاوی مورد نظر خودداری و ادارات کل تحت تابعه به ناچار نسبت به پرداخت هزینه های دادرسی و کارشناسی در راستای جلوگیری از تضییع حقوق دولت

اقدام که تاکنون نیز راهکار مناسبی در این خصوص اتخاذ نگردیده علیهذا پیشنهاد می‌گردد در راستای رفع معضل موجود که اسباب مشکلات متعددی را برای ادارات زیرمجموعه در پی داشته در صورت صلاحدید دستور فرمایید موضوع به استحضار مقام عالی وزارت رسانیده تا طی توافق‌نامه‌ای با وزیر محترم راه و شهرسازی اقدام مقتضی در مکلف نمودن ادارات کل راه و شهرسازی در پیگیری پرونده‌های مفتوحه که در راستای تحویل و تحول اراضی صورت پذیرفته اقدام لازم مبذول فرمایند.

عیسی عباسی

مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره: ۹۲/۱/۵۶۹۱۸

تاریخ: ۹۲/۱۰/۳۰

پیوست: ندارد

جناب آقای داودی

سرپرست محترم اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان آذربایجان شرقی

با سلام ،

احتراماً ، عطف بنامه شماره ۹۲/۳۳/۲۴۹۳۷ مورخ ۹۲/۸/۲۷ اعلام میدارد با توجه به ماده ۸ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۸۹/۴/۳ و ماده ۶ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۸۷/۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی که هر دو قانون موخر الصدور هستند لازم است که در واگذاری اراضی ملی و دولتی برای حریم شهرها به ادارات کل راه و شهرسازی ، ابتدا اداره کل مذکور با رعایت دقیق ماده ۶ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مبنی بر مطالعه و مکان‌یابی جهت تأمین اراضی مورد نیاز در قالب انواع طرحهای توسعه شهری بصورت متصل و ایجاد مجتمع‌های مسکونی ، شهرکها و شهرهای جدید بصورت منفصل اقدام لازم راصورت دهد و بعد از آن اداره کل منابع طبیعی استان باستناد ماده ۸ قانون افزایش بهره‌وری به منظور حفاظت از منابع طبیعی و اراضی دولتی واقع در حریم شهرها، شهرکها و شهرهای جدید و در راستای جلوگیری از تجاوز به این عرصه‌ها اقدامات مورد نیاز را انجام دهد. بنابراین چنانچه آن اداره کل بخواهد در راستای ماده ۱۰ قانون زمین شهری و ۲۰ آئین نامه اجرایی کل اراضی واقع در حریم شهرها را به اداره کل راه و شهرسازی تغییر نمایندگی

نماید عملاً ماده ۸ قانون افزایش بهره وری اجراء نخواهد گردید و مورد سؤال دستگاههای نظارتی واقع خواهیم شد. لذا نیازهای وزارت راه و شهرسازی صرفاً "در راستای ماده ۶" قانون مذکور برابر نیاز و ارائه طرح مصوب شورایعالی شهرسازی و معماری در قالب توسعه شهرها و ایجاد شهرکها و شهرهای جدید مورد بررسی و اقدام قرار گیرد.

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رئیس سازمان

گیرنده رونوشت:

کلیه مدیران کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها و مناطق جهت اطلاع و اقدام مشابه.

شماره: ۹۲/۱/۶۴۸۴۱

تاریخ: ۹۲/۱۲/۰۶

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: اراضی منابع ملی محدوده شهرها

با سلام؛

احتراماً؛ پیرو بخشنامه شماره ۹۲/۱/۵۶۹۱۸-۹۲/۱۰/۳۰ در خصوص نحوه اجرای ماده (۶) قانون سازماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۸۷/۲/۲۵ و ماده (۸) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب سال ۸۹ مجلس شورای اسلامی، با توجه به اینکه اراضی ملی و دولتی که در محدوده شهرها قرار می‌گیرند از اراضی حریم شهر مجزا و حد فاصل آن مشخص می‌باشد لذا مقتضی است کماکان آن قسمت از اراضی که برابر طرح‌های جامع شهری با مصوبات شورایعالی شهرسازی و معماری ایران در محدوده شهر واقع می‌گردد با ارائه مصوبه و نقشه مورد تأیید شورایعالی شهرسازی و معماری ایران به اداره کل راه و شهرسازی استان و همچنین تهیه نقشه تفکیکی با مختصات U.T.M از سوی اداره کل راه و شهرسازی استان نسبت به تحویل و تغییر نمایندگی اقدام گردد. ۹۲/۱۱/۵-۲۸۳۱۲

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره ۹۳/۵۲/۴۰۴۳۸

تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان و منطقه

موضوع: ماده ۱۰ قانون زمین شهری و آیین نامه مربوطه

با سلام

احتراما، پیرو بخشنامه های شماره ۹۳/۱/۵۶۹۱۸ - ۹۳/۱۰/۳۰ و ۹۲/۱/۶۴۸۴۱ - ۹۲/۲/۶ - ۲۳۰/۳۴۸۷ - ۹۳/۱۱/۱۳ مدیر کل محترم دفتر امور حقوقی وزارت جهاد کشاورزی در رابطه با عدم اجرای ماده ۱۰ قانون زمین شهری و ماده ۲۰ آیین نامه مربوطه آن جهت بهره برداری و اقدام لازم ایفاد می گردد.

منوچهر سرداری

مدیر کل دفتر استعدادیابی و بهره برداری از منابع طبیعی

رونوشت

جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور ارسال به کلیه استانها
 جناب آقای نگهدار اسکندری مشاور و مدیر کل حوزه ریاست و مدیریت عملکرد جهت استحضار
 جناب آقای مسعود منصور معاون حفاظت و امور اراضی جهت استحضار
 جناب آقای جاوید فقیه کارشناس مسئول برنامه ریزی اراضی
 جناب آقای جواد غفاری کارشناس مسئول بهره برداری و تخصیص اراضی

شماره: ۲۳۰/۳۴۸۷

تاریخ: ۹۳/۱۱/۱۳

جناب آقای منصور**معاون محترم حفاظت و امور اراضی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور**

با سلام

احتراما به استحضار می رساند که پس از تصویب قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت در سال ۱۳۸۰ و بویژه احکام مقرر در ماده ۶۹ این قانون و تبصره های ذیل آن، اجرای ماده (۱۰) قانون زمین شهری سال ۱۳۶۶ و ماده (۲۰) آیین نامه اجرایی آن مبنی بر تغییر نمایندگی دولت وجهی ندارد و این موضوع در جلسات مختلف کمیسیون

مستندسازی ریاست جمهوری نیز مطرح گردیده است. خواهشمند است با امتنان نظر به مراتب فوق ترتیبی اتخاذ تا ضمن انعکاس موضوع به ادارات تابعه، در این زمینه اقدام لازم بعمل آید.

ایرج حسینی صدر آبادی
مدیر کل دفتر امور حقوقی

شماره ۹۳/۵/۴۳۰۹۱

تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۹

پیوست دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: ابلاغیه آئین نامه اجرایی ماده ۸ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی

سلام علیکم؛

احتراماً، به پیوست مصوبه شماره ۱۵۰۸۰۱/ت ۴۶۸۳۸ هـ مورخ ۹۳/۱۲/۱۰ موضوع ابلاغیه آئین نامه اجرایی ماده ۸ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی برای بهره‌برداری و اقدام لازم ابلاغ می‌گردد. ضمناً لازم است در اجرای ماده ۴ آئین نامه اجرایی مذکور ترتیبی اتخاذ فرمائید که اسناد مربوط به مصادیق مندرج در این ماده، همچنان با حفظ نمایندگی سازمان متبوع، کاربری‌های آن استمرار داشته و نتایج اقدامات مربوط را به این معاونت گزارش فرمایند./

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای منوچهر سرداری مدیر کل دفتر استعدادیابی و بهره‌برداری منابع طبیعی
جناب آقای بهمن افراسیابی مدیر کل دفتر حفاظت و حمایت منابع طبیعی
جناب آقای اکرم توفیقی مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی
جناب آقای عیسی عباسی مدیر کل دفتر حقوقی
جناب آقای سید عباس میرحسینی مسئول هماهنگی و پیگیری معاونت
جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور ارسال به کلیه استانها
جناب آقای نگهدار اسکندری مشاور و مدیر کل حوزه ریاست و مدیریت عملکرد

شماره: ۱۵۰۸۰۱/ت ۴۶۸۳۸ هـ

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۲/۱۰

وزارت جهاد کشاورزی - وزارت راه و شهرسازی - وزارت امور اقتصادی و دارایی

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

سازمان حفاظت محیط زیست

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۱۰/۱۰ به پیشنهاد شماره ۰۲۰/۱۲۲۳۲ مورخ ۱۳۹۳/۵/۱ وزارت جهاد کشاورزی و به استناد تبصره (۶) ماده (۸) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی - مصوب ۱۳۸۹ - آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

ماده (۱) در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر دارای معانی مشروح زیر است:

- الف) قانون:** قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی - مصوب ۱۳۸۹ -
- ب) حریم شهرها، شهرک‌ها و شهرهای جدید:** مطابق تعاریف مندرج در قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها - مصوب ۱۳۸۴ -
- پ) بهره‌برداری همگن:** فعالیت‌هایی نظیر طبیعت‌گردی، توسعه کشت گیاهان صنعتی و دارویی و پروژه‌های شیلاتی و فضای سبز اعم از زراعت چوب، جنگل‌کاری، آبخیزداری، پارک‌های جنگلی، درخت‌کاری مثمر و غیرمثمر.
- ت) قرارداد بهره‌برداری:** قرارداد فی‌مابین وزارت جهاد کشاورزی و اشخاص حقیقی و حقوقی (مجری) که در اجرای ماده (۸) قانون و این آیین‌نامه منعقد می‌شود.
- ث) وجه قابل پرداخت بابت حق بهره‌برداری یا حق انتفاع:** وجوهی که بر اساس مزایده با قیمت پایه توسط کارشناس رسمی دادگستری، متناسب با نوع طرح، برای ارسال اول تعیین می‌گردد و برای سال‌های بعد بر اساس نرخ تورم سالانه اعلام شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعدیل و تعیین می‌گردد.
- ج) عرصه‌های مستعد:** عرصه‌هایی از منابع ملی شده و اراضی دولتی واقع در حریم شهرها، شهرک‌ها و شهرهای جدید از مبدأ شروع حریم که برای اجرای طرح‌های موضوع ماده (۸) قانون قابلیت داشته و مطابق ماده (۵) این آیین‌نامه، استعدادیابی، مکان‌یابی و کاربری آنها پس از تهیه نقشه تصویب می‌گردد.

ماده (۲) مصادیق طرح‌های موضوع ماده (۸) قانون و نحوه تصویب و اجرای طرح‌ها با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط به ترتیب زیر خواهد بود:

الف) طرح‌های مدیریت منابع طبیعی و آبخیزداری شامل زراعت چوب، درختکاری مثمر و غیرمثمر، گیاهان صنعتی و دارویی در طرح‌های مدیریت منابع طبیعی، جنگل‌کاری، آبخیزداری، پارک‌های جنگلی و فعالیت‌های طبیعت‌گردی از طریق وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور).

ب) طرح‌های کشاورزی نظیر پروژه‌های کاشت گیاهان دارویی و صنعتی و طرح‌های درختکاری مثمر و متناسب با موضوع ماده (۸) قانون از طریق وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی کشور).

تبصره - هر گونه واگذاری موضوع این آیین‌نامه صرفاً در قالب حق بهره‌برداری و حق انتفاع (حق استفاده) و زمان‌بندی متناسب با نوع بهره‌برداری خواهد بود و انتقال مالکیت در این اراضی مطلقاً ممنوع می‌باشد.

ماده (۳) وزارت جهاد کشاورزی مجاز است حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع از عرصه‌های مستعد موضوع این آیین‌نامه واقع در حریم شهرها که به موجب اسناد مالکیت صادره، نمایندگی آن به نام وزارت مذکور و سازمان‌های تابعه می‌باشد را برای طرح‌های موضوع ماده (۸) قانون با رعایت مفاد این آیین‌نامه واگذار نماید.

تبصره - آن دسته از عرصه‌های مستعد موضوع ماده (۵) این آیین‌نامه واقع در حریم شهرها که اسناد مالکیت آنها به نام وزارت راه و شهرسازی صادر شده باشد، با درخواست وزارت جهاد کشاورزی و موافقت وزارت راه و شهرسازی برای اجرای طرح‌های موضوع این آیین‌نامه به وزارت جهاد کشاورزی واگذار می‌شود.

ماده (۴) عرصه جنگل‌ها و بیشه‌های طبیعی، نهالستان‌های عمومی، پارک‌های جنگلی و جنگل‌های دست‌کاشت، ایستگاه‌های تحقیقاتی و تولید بذر و نهال و اعیانی‌های متناسب و موجود در عرصه‌های مستعد مذکور که قبلاً اسناد مالکیت آنها به نام دولت با نمایندگی وزارت جهاد کشاورزی یا سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور صادر گردیده است، مادامی که برای کاربری‌های فوق مورد استفاده قرار می‌گیرد، نمایندگی آن با کلیه وظایف و اختیارات به عهده وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) می‌باشد.

ماده ۵) بررسی، مطالعه، مکان‌یابی و استعدادیابی عرصه‌های مستعد برای طرح‌های موضوع ماده ۸) قانون در هر استان توسط کارگروهی با مسئولیت معاون هماهنگی عمرانی استاندار و دبیری رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان و با عضویت مدیران کل راه و شهرسازی، آب منطقه‌ای، حفاظت محیط زیست، منابع طبیعی و آبخیزداری و مدیر امور اراضی صورت می‌پذیرد.

وزارت جهاد کشاورزی عرصه‌های پیشنهادی کارگروه را برای سیر مراحل قانونی تصویب به دبیرخانه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ارسال می‌نماید.

تبصره ۱) دبیرخانه کارگروه در سازمان جهاد کشاورزی استان مستقر خواهد بود.

تبصره ۲) پس از ابلاغ کاربری‌های مصوب توسط شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، مدیریت امور اراضی و اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان حسب مورد موظفند نسبت به محاسبه قیمت پایه با استفاده از نظر کارشناس رسمی دادگستری برای مزایده و انعقاد قرارداد بهره‌برداری اقدام نماید.

ماده ۶) هر گونه واگذاری جزئی و یا کلی و یا تغییر کاربری غیرمجاز و یا تغییر در مفاد مندرج در طرح‌های مصوب موضوع ماده ۲) این آیین‌نامه (کلی و یا جزئی) ممنوع بوده و وزارت جهاد کشاورزی موظف است علاوه بر فسخ یک طرفه قرارداد بهره‌برداری، نسبت به اخذ خسارات وارد شده اقدام نماید.

ماده ۷) در صورت عدم پرداخت به موقع وجه حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع سالانه از سوی مجری طرح، وزارت جهاد کشاورزی موظف است ضمن ابلاغ اخطار به مجری، در صورت امتناع مجدد وی در پایان مهلت مقرر در اخطار (حداکثر دو ماه پس از ابلاغ اخطار) نسبت به فسخ یک طرفه قرارداد بهره‌برداری اقدام نماید.

ماده ۸) وزارت جهاد کشاورزی (حسب مورد سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان امور اراضی کشور) موظف است در آگهی مزایده موضوع تبصره ۱) قانون، محل اجرای طرح، مساحت، مدت و نوع طرح، شرایط متقاضیان و همچنین قیمت پایه و شرایط پرداخت را اعلام نماید.

تبصره) برندگان مزایده موظفند موافقت‌های لازم را حسب مورد از دستگاه‌های اجرایی ذیربط اخذ نمایند.

ماده ۹) پس از اتمام مدت قرارداد بهره‌برداری، در صورت عدم تمدید قرارداد، کلیه اعیان و مستحدثات متعلق به دولت بوده و مجری مکلف است عرصه و اعیان و مستحدثات مربوط را با رعایت قوانین و مقررات مربوط و بر اساس قرارداد به وزارت جهاد کشاورزی مسترد کند.

ماده ۱۰) در صورتی که قبل از انقضاء مدت طرح، اراضی موضوع قرارداد برای اجرای طرح‌های توسعه شهری مورد نیاز باشد، وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با اعلام قبلی (حداقل یک سال) ضمن خاتمه قرارداد، نسبت به استرداد اراضی از بهره‌برداران و تحویل آن به دستگاه اجرایی متقاضی اقدام کند.

تبصره) حقوق ناشی از سرمایه‌گذاری برای اجرای مدت باقیمانده طرح مطابق نظر کارشناس رسمی دادگستری از طریق دستگاه درخواست‌کننده طرف قرارداد پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۱) در صورتی که مجریان نسبت به اجرای موضوع قرارداد بر اساس برنامه زمان‌بندی مصوب اقدام نکنند، وزارت جهاد کشاورزی موظف است پس از یک بار اخطار، ضمن فسخ قرارداد بهره‌برداری اراضی موضوع قرارداد را استرداد نماید.

ماده ۱۲) در صورت خاتمه قرارداد بهره‌برداری، به دلیل عدم اجرای طرح، مراتب به دفتر اسناد رسمی جهت ابطال قرارداد بهره‌برداری و مجری ابلاغ و مجری مکلف است ضمن تحویل عرصه‌های واگذاری و اعیانی نسبت به پرداخت خسارت احتمالی وارده به دولت در نتیجه عدم اجرای طرح طبق مفاد قرارداد بهره‌برداری و بر اساس نظریه کارشناس رسمی دادگستری اقدام کند.

ماده ۱۳) نظارت بر اجرای طرح‌های موضوع ماده (۲) بر اساس طرح مصوب به عهده کارگروه موضوع ماده (۵) این آیین‌نامه می‌باشد.

ماده ۱۴) در مورد منابع طبیعی و سایر اراضی واقع در کاربری‌های سبز کمربند سبز شهرها، طبق بند (ج) ماده (۱۴۷) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹ - اقدام خواهد شد.

ماده ۱۵) شیوه‌نامه‌های اجرایی و نمونه قراردادهای بهره‌برداری این آیین‌نامه توسط نمایندگان وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و راه و شهرسازی و معاونت حقوقی رئیس جمهور، تدوین و توسط وزیر جهاد کشاورزی ابلاغ می‌شود.

اسحاق جهانگیری

معاون اول رئیس جمهور

بخشنامه

۹۳/۳/۱۳ و ۸۹/۱۱/۱۱

وزیر جهاد کشاورزی

شماره: ۸۹/۱/۷۳۰۱۱

تاریخ: ۸۹/۱۱/۲۷

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ابلاغ دستورالعمل ۴۵۹۵۷/۰۲۰ مورخ ۸۹/۱۱/۱۱ مقام عالی وزارت

سلام علیکم

در اجرای تکلیف ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و بمنظور رفع تداخلات ناشی از اجرای مقررات موازی، به پیوست دستورالعمل ۴۵۹۵۷/۰۲۰ مورخ ۸۹/۱۱/۱۱ وزیر محترم جهاد کشاورزی در خصوص رعایت حقوق قانونی متقابل دولت و تولید کنندگان واقعی بخش کشاورزی جهت دقیق ابلاغ می‌گردد. بدیهی است ابهامات احتمالی و سؤالات اجرایی ناشی از دستورالعمل پس از وصول، حسب نیاز و تشخیص دفتر ممیزی اراضی سازمان در کارگروه موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل بررسی و پاسخ لازم بصورت ابلاغ بخشنامه یا تشکیل کارگاه آموزشی اقدام خواهد شد ضمناً در اجرای ماده ۳ دستورالعمل مذکور لازم است برای هر شهرستان یکی از کارشناسان مجرب و با تجربه در امور ممیزی اراضی را تعیین و برای صدور حکم به رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی استان معرفی نمائید. ۱۱-۲۴-۶۵۶۲/m

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۰۲۰/۴۵۹۵۷

تاریخ: ۸۹/۱۱/۱۱

پیوست:

بسمه تعالی

جناب آقای سلاجقه

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

جناب آقای اورنگی

رئیس محترم سازمان امور اراضی کشور

سلام علیکم

با توجه به اهمیت تولید محصولات کشاورزی و رعایت حقوق قانونی تولیدکنندگان واقعی بخش کشاورزی در روند اجرای مقررات منابع ملی و اراضی موات و دولتی با حفظ حقوق متقابل دولت و مردم و در راستای سیاست‌های دولت خدمتگزار مبنی بر تکریم مردم و استفاده از ظرفیت‌های قانونی موجود برای حل مشکلات و رفع دغدغه کشاورزان عزیز، ضمن برخورد با زمین‌خواران و متجاوزین حرفه‌ای به منابع طبیعی و در اجرای تکلیف مندرج در ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مبنی بر اقدام برای تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی و اراضی موات و دولتی همراه با رفع تداخلات ناشی از اجرای مقررات موازی مصوب ۸۹/۴/۲۳ مجلس شورای اسلامی موارد ذیل در پلاک‌هایی که مشمول اجرای مقررات یاد شده اعم از اینکه اخذ سند شده یا نشده باشند و نیز مشمول مراحل سه‌گانه قوانین و مقررات اصلاحات ارضی، خالصجات و موات شده است، برای اجرا ابلاغ می‌گردد:

ماده (۱) منظور از کشاورزان و تولیدکنندگان واقعی مورد نظر در این دستورالعمل افرادی هستند که اولاً اراضی در اختیار و تحت کشت آنان مشمول قوانین و مقررات جاری و مورد عمل سازمان امور اراضی کشور شامل مراحل سه‌گانه قوانین اصلاحات ارضی، خالصجات و قانون کشت موقت و قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن بوده و ثانیاً افراد یاد شده مستمراً در سالیان دراز در اراضی موصوف دارای سابقه کشت و کار بوده باشند و به امر مقدس تولید پرداخته و در حال حاضر نیز اراضی تصرفی را به

صورت باغ و یا زراعت و یا سایر طرح‌های تولید کشاورزی مورد بهره‌برداری قرار می‌دهند.

ماده (۲) مدیر جهاد کشاورزی و رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مکلفند به صورت مستمر پرونده‌ها و سوابق مربوط به اجرای مقررات ملی شدن اراضی و همچنین اجرای قوانین و مقررات مذکور در ماده (۱) را از حیث تداخل اجرای مقررات موازی به شرح مندرج در این دستورالعمل، بررسی و فهرست کلیه پلاک‌هایی را که دارای تداخلات یاد شده می‌باشند طی جدولی حسب مورد و به تفکیک هر روستا، دهستان و بخش مربوطه به تدریج و حداکثر ظرف شش ماه استخراج و برای اقدامات بعدی به هیأت موضوع ماده (۳) ارائه نمایند.

ماده (۳) به منظور جانمایی اراضی موضوع ماده (۱) در نقشه اجرای مقررات ملی و دولتی در هر شهرستان هیأتی مرکب از نمایندگان مجرب و بصیر جهاد کشاورزی، منابع طبیعی و امور اراضی شهرستان که با حکم رئیس سازمان جهاد کشاورزی منصوب می‌گردند، تشکیل تا بر اساس فهرست تهیه شده موضوع ماده (۲) ضمن بازدید از محل اراضی پلاک مورد نظر و بررسی دقیق کلیه سوابق اجرای مقررات ملی شدن اراضی و سوابق اجرای مقررات مراحل سه‌گانه قوانین اصلاحات ارضی و خالصجات، قانون کشت موقت و قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن و اخذ اطلاعات مربوطه و انجام تحقیقات محلی از زارعین صاحب نسق همجوار و معتمدین و ریش‌سفیدان محل و با تعیین سهام هر یک از زارعین و تبدیل مبذرها و سهام انتقالی به هکتار طی صورتجلسه‌ای نسبت به اظهارنظر صریح در مورد میزان و مساحت و موقعیت دقیق و صحیح اراضی مشمول قوانین مذکور در ماده (۲) اقدام و مراتب را به همراه نقشه پلاک به طوری که اراضی احیاء شده موضوع ماده یک در آن جانمایی شده، به عنوان نقشه تجمیعی کلیه مقررات یاد شده امضاء و به انضمام اسناد و سوابق مثبت به توسط مدیر جهاد کشاورزی به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان منعکس نمایند.

تبصره (۱) در بررسی و تعیین موارد فوق زمان اجرای قانون فروش املاک مشمول قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره به زارعین مستأجر مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ و اراضی بایر مرحله اول قانون اصلاحات ارضی مدنظر قرار می‌گیرد.

تبصره ۲) در صورتی که نقشه موضوع ماده (۳) با نقشه اجرای مقررات ملی شدن به طور کامل مطابقت نداشته باشد موضوع صرفاً برای یک بار در کمیته فنی ممیزی اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری با حضور مدیر امور اراضی استان و نیز در صورت لزوم بنا به تشخیص مسئول کمیته با دعوت از هیأت موضوع ماده (۳) و استماع گزارشات مربوطه، به شرح مذکور در مواد فوق‌الذکر و در کمترین زمان ممکن بررسی و با استفاده از تفسیر عکس‌های هوایی (مقارن قانون ملی شدن) و در نظر گرفتن مستندات مذکور در این ماده، در خصوص تغییرات حاصله در نقشه پلاک اعلام نظر و اتخاذ تصمیم می‌نمایند و اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری موظف است مطابق تصمیمات کمیته فنی نسبت به اصلاح سوابق اجرای مقررات مربوط و نقشه‌ها اقدام و منبهد سوابق و نقشه اصلاحی ملاک عمل قرار گرفته و مستندات اقدامات جهاد کشاورزی و منابع طبیعی و نیز رسیدگی به درخواست‌ها و شکواییه‌های احتمالی می‌باشد.

تبصره ۳) در صورت مفتوح بودن پرونده مرتبط با پلاک‌های موضوع این ماده در دبیرخانه هیأت ماده واحده قانون تعیین اراضی اختلافی چنانچه در فرایند مواد مذکور اراضی مورد اعتراض به عنوان مستثنیات تعیین تکلیف شود، نسبت به مختومه نمودن پرونده اعتراض مربوطه در مراحل رسیدگی اداری و قضایی در اسرع وقت اقدام گردد.

ماده ۴) به منظور پیشگیری از تداخل اجرای مقررات در آن بخش از عرصه‌هایی که تاکنون نسبت به تنظیم و صدور برگ تشخیص اراضی ملی و دولتی اقدام نگردیده است. ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها مکلفند قبل از اجرای مقررات موضوع ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی و نیز قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن و یا سایر قوانین جاری مربوط، ضمن اخذ سوابق ثبتی، استعمال لازم را در خصوص اجرای قوانین و مقررات مورد عمل سازمان امور اراضی از مدیریت امور اراضی استان‌ها به عمل آورده و مدیریت‌های مذکور نیز مکلفند ظرف حداکثر یک ماه نسبت به پاسخ استعمال به همراه نقشه اجرای مقررات (در صورت اجرا) اقدام نمایند. بدیهی است در اجرای مقررات ملی شدن، سوابق مذکور توسط مأمور تشخیص منابع ملی (ممیز) مورد استناد و اقدام قرار می‌گیرد.

ماده (۵) با توجه به تکالیف قانونی وزارت جهاد کشاورزی بر اساس قوانین جاری شامل قانون تعیین تکلیف اراضی مزروعی و اعیان مستحدث از طرف اشخاص در دهات و مزارع خالصه، ماده (۵) قانون راجع به الحاق (۸) ماده به آیین‌نامه اصلاحات ارضی، در مورد تعیین تکلیف متصرفین اراضی دولتی و تثبیت مالکیت قانونی اشخاص و به منظور رفع تداخلات ناشی از اجرای مقررات موازی فارغ از نوع اراضی موضوع سند اخذ شده بر روی عرصه پلاک (اعم از اراضی ملی یا دولتی)، ابتدا سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها (مدیریت‌های امور اراضی) با احراز قطعیت اقدامات قبلی در عرصه مورد تصرف و وقوع آن در سهم دولت و در صورت نیاز به تفکیک قطعه مورد نظر از مابقی اراضی ملی و مالکیت دولت، مراتب را به ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اعلام تا پس از صدور گواهی تغییر نمایندگی و ارسال اصل سند مالکیت از سوی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری، مدیریت‌های امور اراضی نسبت به اجرای قوانین و مقررات مورد عمل (حسب مورد) با تکمیل پرونده برای متقاضیان مشمول مقررات یاد شده پی از طی تشریفات قانونی (احراز زمان تصرف قانونی، تهیه نقشه، تعیین مکان و میزان آن، تفکیک، تقویم و ارزیابی)، نسبت به معرفی اشخاص واجد شرایط به دفترخانه اسناد رسمی و امضاء سند انتقال قطعه مورد نظر اقدام نموده و متعاقباً نتیجه اقدامات معموله را به ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها همراه با اعاده اصل سند مالکیت اعلام تا بر اساس اقدامات مذکور، رفع تداخل ناشی از مقررات موازی و جانمایی لازم روی نقشه اجرای ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری صورت پذیرد.

ماده (۶) نحوه رفع تداخل تشخیص مستثنیات در اجرای قانون ملی شدن جنگل‌ها و اجرای قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن:

در جهت تعیین تکلیف اراضی موات برابر قسمت اخیر رأی شورای هیأت هفت نفره که مقرر داشته «تعیین مساحت دقیق اراضی فوق موکول به نقشه‌برداری و تحدید حدود ثبتی بوده و تعیین دقیق شماره پلاک، نام ملک و محدوده پس از بررسی‌های ثبتی ملاک عمل خواهد بود». بر این اساس، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان از طریق کمیته فنی ممیزی اراضی با استفاده از تفسیر عکس‌های هوایی مقارن قانون ملی شدن جنگل‌ها و قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن و سایر ادله مثبته

در صورتی که عرصه تحت کشت و کار در نقشه اجرای مقررات ملی شدن صحیحاً به عنوان مستثنیات تشخیص داده نشده باشد، نسبت به تعیین دقیق مساحت و محدوده و جانمایی اراضی موات و اخذ سند به نام دولت اقدام ولیکن چنانچه مستثنیات موضوع تبصره ۳ ماده ۲ قانون ملی شدن جنگل‌ها صحیحاً تشخیص و محرز شود، مستثنیات مذکور ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

ماده (۷) در مورد پلاک‌های مشمول بند (ب) ماده (۴) قانون ملی شدن جنگل‌ها و ماده (۶۴) و نیز تبصره (۲) ماده (۵۵) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع که متعاقباً در اجرای قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن اعلام موات گردیده حسب مورد بر اساس شقوق ذیل اقدام خواهد شد:

۱- در مواردی که نسبت به عرصه تحت کشت و تبدیل شده، مقررات ملی شدن اجرا و متعاقباً رأی موات صادر شده باشد، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان پس از بررسی‌های کارشناسی و تفسیر عکس‌های هوایی و در صورتی که تبدیل و تغییر کاربری مرتع بعد از تیرماه سال ۵۴ یا بدون کسب مجوز تشخیص داده شود. مراتب را در هیأت سه نفره نظارت موضوع قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون یاد شده مطرح می‌نماید و بر اساس مفاد رأی قطعی هیأت نظارت در اجرای مقررات مربوط نسبت به اعاده مالکیت و پیگیری اخذ سند به نام دولت اقدام خواهد شد.

۲- در صورت تشخیص هیأت نظارت یاد شده مبنی بر اینکه تبدیل مرتع قبل از تیرماه ۱۳۵۴ صورت گرفته باشد و یا بر اساس مجوز صادره از اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری، تغییر طرح بر اساس فراز پایانی تبصره (۲) ماده (۵۵) قانون حفاظت و بهره‌برداری صورت پذیرفته باشد، حسب مورد بر اساس مفاد رأی قطعی هیأت نظارت اقدام و سوابق اجرای مقررات اراضی موات بر آن اساس اصلاح می‌گردد.

ماده (۸) به منظور استفاده از ظرفیت حداکثری هیأت‌های ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) و اصلاحات بعدی آن، ضروری است:

۱- سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل پیش‌نویس اصلاحیه آیین‌نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی

موضوعی اجرای ماده (۵۶) را با لحاظ کردن مواد مذکور در این دستورالعمل حسب مورد تهیه و ارائه نماید.

۲- جلسات هیأت با دعوت از همه اعضا از جمله حسب مورد اعضای شورای اسلامی و یا عشایر محل مربوط برگزار گردد.

۳- هیأت‌های موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی شهرستان‌ها جهت پاسخگویی مناسب به اشخاص بیش از گذشته فعال و به صورت مستمر جلسات خود را تشکیل و پرونده‌های مربوطه را رسیدگی نمایند و بدین منظور حق الزحمه قضات و سایر اعضاء هیأت، کارکنان و عوامل اجرایی ذیربط و کمیته‌های فنی ممیزی اراضی، موضوع ماده (۱۳) آیین‌نامه اجرایی قانون مزبور بر اساس دستورالعمل مربوطه و از محل اعتبارات طرح ممیزی و تفکیک انفال توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و همچنین سایر ردیف‌های مربوطه با هماهنگی معاونت برنامه‌ریزی و امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی تأمین و پرداخت گردد.

۴- در پلاک‌هایی که مشمول مواد (۱) الی (۷) این دستورالعمل نگردیده و معترضین ذی‌نفع نسبت به اجرای مقررات ملی شدن معترض و در دبیرخانه ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی تشکیل پرونده داده‌اند، کماکان برابر قانون و آیین‌نامه مذکور رسیدگی و تعیین تکلیف گردند.

ماده (۹) در صورتی که محرز گردد مشخصات ملک مشمول قوانین اصلاحات ارضی اعم از پلاک اصلی، فرعی و بخش و مدارک و مستندات پرونده اجرایی و یا اسناد نسقی صادره برای زارعین پلاک، دارای اشکال بوده و طرح پرونده در دبیرخانه هیأت ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مستلزم رفع این اشکال باشد، شورای (۵) نفره اصلاحات ارضی استان موظف است در اسرع وقت در اجرای ماده (۳۸) آیین‌نامه اصلاحات ارضی نسبت به اصلاح آن اقدام و مراتب را به انضمام یک نسخه از رأی صادره از شورای مذکور به دبیرخانه هیأت ماده واحده صدرالذکر ارسال نماید. بدیهی است هیأت یاد شده با لحاظ اصلاحیه صورت گرفته برابر مقررات مربوطه نسبت به رسیدگی به اعتراض زارع یا زارعین ذینفع و صدور رأی قانونی اقدام خواهد نمود.

ماده (۱۰) در اجرای ماده (۳۶) قانون اصلاح قانون حفاظت و بهره‌برداری مبنی بر: «اعطاء عین یا بها» اراضی اشخاصی که تا پایان سال ۱۳۵۲ به طور مستقیم یا غیرمستقیم از سازمان‌های دولتی یا وابسته به دولت و شرکت‌های تعاونی مربوط به آنها، زمین خریداری نموده و رقبه مورد معامله آنها بعداً و طبق قانون ملی شدن جنگل‌های کشور، ملی تشخیص داده شده است...» در جهت حل و فصل برخی از مشکلات مبتلا به، به ویژه در مورد آن دسته از اراضی که مقررات مورد عمل سازمان امور اراضی در آنها اجرا شده، به نحو شایسته استفاده گردد.

ماده (۱۱) در هر مورد که در این دستورالعمل، استفاده از عکس‌های هوایی پیش‌بینی شده به منظور تسریع و همچنین اتقان فنی و استفاده از خرد جمعی کارشناسان ذیربط، کارگروه تفسیر عکس‌های هوایی متشکل از: رؤسای اداره مهندسی، اداره ممیزی اراضی و مسئول نقشه‌برداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان و رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان و یک نفر کارشناس سازمان نظام مهندسی در رشته مرتبط تشکیل و نسبت به بررسی و تفسیر عکس هوایی برای ارائه به کمیته فنی اقدام خواهند نمود. ماده (۱۲) آن دسته از اراضی که در اجرای قوانین و مقررات اعم از ملی، موات و دولتی برای اجرای طرح‌های مختلف تولیدی اعم از کشاورزی و غیر کشاورزی به اشخاص حقیقی و حقوقی در قالب قرارداد واگذار گردیده مشمول این دستورالعمل نمی‌باشد.

ماده (۱۳) به منظور حل و فصل مشکلات احتمالی در تعیین تکلیف پرونده‌های مشمول این دستورالعمل کارگروهی متشکل از معاون حفاظت و امور اراضی، مدیرکل دفتر حقوقی، مدیرکل دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و معاون حفظ کاربری و توسعه اراضی، مدیر امور حقوقی و مدیر کل دفتر حفظ کاربری و امور زمین سازمان امور اراضی تمهیدات لازم را معمول نمایند.

ماده (۱۴) مجریان و مسئولین ذیربط مکلفند ضمن جدا کردن حساب کشاورزان و تولیدکنندگان واقعی بخش کشاورزی از زمین‌خواران حرفه‌ای و متصرفین غیرقانونی که بعضاً به تغییر کاربری غیرقانونی اراضی نیز اقدام کرده‌اند نسبت به اجرای صحیح و مطلوب این دستورالعمل اقدام و با متجاوزان به منابع طبیعی و سایر افرادی که با تبدیل

اراضی ملی و کشاورزی به دنبال اهداف سودجویانه غیرمشروع هستند بدون هیچگونه اغمازی برخورد قانونی نمایند.

تبصره) چنانچه در مراحل روند رسیدگی بر اساس تشخیص هر یک از رؤسای سازمان‌های (جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و امور اراضی کشور) حسب مورد و در حیطه وظایف قانونی مرتبط، محرز گردد که از مفاد دستورالعمل هر گونه سوءاستفاده اعم از تخطی و یا سهل‌انگاری و قصوری صورت پذیرفته باشد، ضمن ابطال اقدامات خلاف صورت پذیرفته، با متخلف یا متخلفین بر اساس قانون رسیدگی به تخلفات اداری رفتار خواهد شد.

ماده ۱۵) سازمان جهاد کشاورزی استان موظف است پس از تعیین تکلیف مستثنیات قانونی اشخاص موضوع این دستورالعمل، در چهارچوب قوانین و مقررات جاری از جمله قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی مصوب ۸۵/۱۱/۲۱ و اصلاحات بعدی و آیین‌نامه اجرایی آن با همکاری ادارات ثبت و اسناد و املاک محل نسبت به پیگیری صدور اسناد مالکین اراضی کشاورزی اقدام نماید. ماده ۱۶) معاونت برنامه‌ریزی و امور اقتصادی موظف است جهت اجرای این دستورالعمل اعتبارات لازم را در بودجه وزارت جهاد کشاورزی پیش‌بینی و حسب مورد به سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان امور اراضی تخصیص نماید.

تبصره: کلیه همکارانی که در اجرای این دستورالعمل عهده‌دار وظایف محوله می‌باشند در چارچوب ضوابط قانون مدیریت خدمات کشوری، حق الزحمه آنان قابل پرداخت می‌باشد. ماده ۱۷) سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج موظف است در راستای اجرای مطلوب و به موقع این دستورالعمل همکاری لازم را با مسئولین و مجریان این دستورالعمل معمول نماید. ماده ۱۸) رؤسای سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان امور اراضی موظفند نظارت عالی بر حسن اجرای این دستورالعمل را معمول و گزارش پیشرفت کار را به صورت ماهیانه به اینجانب گزارش نمایند.

ماده ۱۹) از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل سایر دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مغایر ملغی‌الثر می‌باشد و در صورت نیاز به اصلاح و تکمیل و یا وجود موارد ابهام مراتب با پیشنهاد رؤسای دو سازمان و تأیید وزیر جهاد کشاورزی اقدام خواهد شد. بدیهی است اعمال این دستورالعملی نافی وظایف و تکالیف قانونی سازمان‌های جهاد کشاورزی و ادارات

کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها در خصوص برخورد قانونی با اشخاص فرصت طلب و زمین خواران و متنفذان سودجو نمی‌باشد.

ماده (۲۰) این دستورالعمل در (۲۰) ماده و (۵) تبصره تهیه و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد. م. ۱۰/۱۹

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

شماره: ۹۰/۱/۴۸۰۷۲

تاریخ: ۹۰ / ۹ / ۵

پیوست:

سازمان جهاد کشاورزی استان / منطقه

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

مدیریت امور اراضی استان / منطقه

موضوع: ابلاغ کاربردگ ها و فرایندها و مراحل انجام دستورالعمل شماره ۲۰/۴۵۹۵۷ مورخ ۸۹/۱۱/۱۱ با سلام؛

احتراماً، با عنایت به درخواست استانها جهت همسان سازی اقدامات و ایجاد رویه واحد در اجرای دستورالعمل صدرالذکر، به پیوست کاربردگ شماره ۱ موضوع ماده ۲ و کاربردگ شماره ۲ موضوع ماده ۳ و کاربردگ شماره ۳ فرایند و مراحل انجام کار، جهت اقدام ارسال می گردد. ضمناً متذکر می گردد در تکمیل کاربردگ به موارد ذیل عنایت لازم معمول گردد.

- ۱- میزان نسق زارعین براساس اطلاعات موجود در پرونده های اجرایی قانون مربوط عیناً (اعم از مبذر و سهام و یا هکتار) استخراج و درج گردد.
- ۲- منظور از تداخل فهرست پلاکها، آن دسته از پلاکهایی است که یک یا چند قانون مورد عمل سازمان امور اراضی مذکور در ماده یک دستورالعمل یادشده، بر روی آن اجرا گردیده و در عین حال در همان پلاک مقررات قانون مقررات ملی شدن نیز اجرا شده است.
- ۳- پلاکهایی که فقط مقررات ملی شدن در آن اعمال شده و قوانین مورد عمل سازمان امور اراضی در آن اجرا نگردیده است و یا بالعکس پلاکهایی که فقط قوانین امور

اراضی در آن اجرا شده و قانون ملی شدن در آن اجرا نشده است مشمول دستورالعمل و تنظیم این کاربرد نمی باشد.

۴- در صورتیکه عرصه واحدی در طبیعت در اجرای قوانین و مقررات موضوع این دستورالعمل با پلاکهای متفاوت اجرای قانون شده باشد و به نحوی از انحاء شماره پلاکها تغییر کرده باشد لازم است در ستون ملاحظات توضیح لازم قید گردد. (به عبارت دیگر در اجرای مقررات اصلاحات ارضی مزارع و قراء مختلف با پلاک واحد و همان مزرعه یا قراء پس از اجرای مقررات ملی با پلاکهای متعدد اجرا گردیده است). در حال حاضر تا ارسال برنامه نرم افزاری واحد؛ کاربرگها در برنامه word تعریف و تکمیل گردیده و به معاونت حفاظت و امور اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری ارسال گردد. برنامه نرم افزاری پس از تهیه توسط واحد مربوطه و ارائه آن به معاونت حفاظت و امور اراضی متعاقبا ارسال خواهد شد. ۸-۲۱-۲۳۲۲/m

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

و سرپرست سازمان امور اراضی

کاربرگ شماره یک

موضوع ماده ۲

فهرست پلاکهای دارای تداخل قوانین و مقررات موضوع ماده ۲ دستورالعمل شماره ۵۳/۰۲۰/۴۵۹۵۷

مورخ ۸۹/۱۱/۱۱ وزارت جهاد کشاورزی استان ..... شهرستان .....

(مساحت به هکتار)

ردیف	موقعیت پلاک		میان نسق زارعان در اجرای مراحل سه گانه اصلاحات ارضی امور اراضی مملکت و عرصه دولتی				مساحت ارضی بالغ بظلمهاده مرحله اول اصلاحات ارضی			مساحت ارضی و املاک عرصه موضوع قانون زمین تلفات ارضی مزروعی و امین مستعدله -			مساحت ارضی		مساحت ارضی		مساحت ارضی		ملاحظات
	پلاک	شماره	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	مختصات	

نام و نام خانوادگی و محل امضای مدیر جهاد کشاورزی

نام و نام خانوادگی و محل امضای رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری

کاربرگ شماره دو نتیجه تصمیمات هیئت سه نفره و کمیته فنی موضوع ماده ۳ دستورالعمل ۲۰/۴۵۹۵۷ مورخ ۸۹/۱۱/۱۱ موضوع ماده ۳ گزارش گیری عملکرد استانیها استان.....

ردیف	شماره	موقعیت پلاک			اقدامات هیأت ماده ۳ در تعیین نوع تداخل به میزان سهم و مساحت به هکتار							میزان مساحت مورد تأیید کمیته فنی	ملاحظات
		پلاک اصلی	پلاک فرعی	روستا	بخش	تداخل مقررات و اصلاحات ارضی یا مقررات ملی یا موات	تداخل اراضی و املاکخاصه یا مقررات ملی شده	تداخل اراضی کشت موقت یا مقررات ملی شدن	تداخل اراضی موات یا قانون ملی شدن	تداخل قانون موات یا اراضی موضوع ماده ۶۴ قانون حفاظت	جمع کل		

کاربرگ شماره ۳

فرایند و مراحل انجام دستورالعمل مورخ ۸۹/۱۱/۱۱

ردیف	نوع اقدام	انجام شده	ملاحظات
۱	تکمیل کاربرگ شماره ۲ توسط اعضای موضوع ماده ۲		
۲	صدور ابلاغ احکام هیأت سه نفره موضوع ماده ۳ توسط رئیس سازمان جهاد کشاورزی		
۳	تشکیل دبیرخانه کمیسیون ماده ۳ و دعوت از اعضاء پس از دریافت اطلاعات کاربرگ شماره ۲		
۴	تشکیل جلسه هیأت ماده ۳ و رسیدگی به شرح زیر:		
۴-۱	بررسی سوابق مربوط		
۴-۲	بازدید از محل و تنظیم صورتجلسه		
۴-۳	انجام تحقیقات محلی		
۴-۴	تبدیل مبذر و سهام بر هکتار		
۴-۵	تهیه نقشه تجمیع و جانمایی اراضی مورد تداخل در نقشه برابر دستورالعمل کاداستر		
۴-۶	تنظیم صورتجلسه اظهارنظر و تعیین و تشخیص نوع و میزان تداخل به شرح خلاصه مندرج در کاربرگ شماره ۳ و رعایت کامل مفاد ماده ۳ دستورالعمل		
۵	ارسال صورتجلسه اظهارنظر به هیأت ۳ نفره و نقشه و سوابق مربوط توسط مدیریت جهاد کشاورزی به اداره کل منابع طبیعی		

۶	دعوت دبیرخانه کمیته فنی اداره کل از اعضاء جهت رسیدگی و اظهارنظر مطابق کاربرد شماره ۳
۷	اعلام نتیجه کمیته فنی به دبیرخانه هیأت ماده واحده در صورت وجود پرونده مطروحه برای مختومه کردن آن
۸	درخصوص اراضی نسقی اعلام مراتب به اداره ثبت اسناد به منظور اعمال اصلاح اسناد مربوطه
۹	در مورد تعیین تکلیف متصرفین اراضی دولتی ادامه روند کار به شرح زیر است:
۹-۱	بررسی تصرفات متصرفین با مساحت اراضی کسر شده از اراضی ملی یا دولتی توسط کمیته فنی
۹-۲	با توجه به نوع قانون (خالصه، بایر باقیمانده مرحله اول) محاسبه اجور معوقه و ارزیابی اراضی
۹-۳	واریز اجور معوقه به حساب خزانه
۹-۴	تغییر نمایندگی از منابع طبیعی به مدیر کشاورزی
۹-۵	معرفی به دفترخانه عامل
۹-۶	صدور سند به نام متصرفین

شماره نامه: ۹۰/۱/۶۴۲۷۳

تاریخ نامه: ۹۰/۱۱/۲۹

پیوست: دارد

سازمان جهاد کشاورزی استان / منطقه

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

مدیریت امور اراضی استان / منطقه

موضوع: پاسخ به سؤالات مطرح شده درخصوص در اجرای دستورالعمل ۴۵۹۵۷/۲۰- تاریخ

۸۹/۱۱/۱۱

باسلام؛

احتراماً، به پیوست پاسخ به سؤالات ۱ الی ۸ که از طریق سازمان جهاد کشاورزی اداره کل منابع طبیعی استانها منعکس گردیده است جهت بهره برداری لازم ارائه می گردد. بدیهی است پاسخ باقیمانده سؤالات متعاقباً بررسی و منعکس خواهد شد. ۱۰-۲۵-۲۸۳۵/m

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

و سرپرست سازمان امور اراضی

سوال ۱- محل تشکیل دبیرخانه هیئت موضوع ماده ۳ در کجا می باشد؟
پاسخ: در خصوص تشکیل محل دبیرخانه هیئت ماده ۳ همچنانکه در بند ۵ پیوست بخشنامه ۹۰/۱/۳۸۴۷۸ تاریخ ۹۰/۷/۱۳ ذکر شده است اقدام گردد که در استان دبیرخانه در مدیریت امور اراضی و در شهرستان در مدیریت جهاد کشاورزی تشکیل می شود. همچنین تقسیم کار اعضای بخشنامه مذکور و کاربرگها تعیین گردیده است.

سوال ۲- آیا اراضی مسلوب المنفعه موضوع مقررات اصلاحات ارضی مشمول دستورالعمل می باشد؟

پاسخ: اراض مسلوب المنفعه مشمول دستورالعملی نمی باشد و تکلیفی برای هیئت ماده ۳ ندارد.

سوال ۳- نظر به اینکه نامی جهت هیات مندرج در ماده ۳ دستورالعمل فوق الذکر تعیین نگردیده، خواهشمند است جهت هماهنگی بیشتر دستور فرمایید نامی مناسب انتخاب و ابلاغ فرمایند، ضمناً پیشنهاد این اداره کل (هیات نهایی تثبیت مالکیت دولت برای اراضی ملی و دولتی) می باشد.

پاسخ: ضرورتی برای تعیین نام وجود ندارد و همچنان که مرسوم گردیده است در مکاتبات از عنوان «هیئت سه نفره موضوع ماده ۳» استفاده گردد.

سوال ۴- سازمان جهاد کشاورزی استان با عنایت به ماده ۱۶ دستورالعمل یاد شده مبنی بر پیگیری و تأمین اعتبارات لازم از طریق معاونت محترم برنامه ریزی و امور اقتصادی اقدام مقتضی معمول دارد.

تأمین اعتبار و ابلاغ آن به دستگاههای ذیربط جهت نقشه های جدید اراضی دارای تداخل بر اساس عکسهای هوایی زمان اجرای قانون و تفسی عکسهای هوایی.

پاسخ: فرآیند کار در دو سازمان در کارگروه بررسی گردیده است و اعتبارات لازم پیش بینی شده، و متعاقباً ابلاغ می گردد.

سوال ۵- به صراحت مقدمه و ماده ۳ دستورالعمل مبنی بر بررسی دقیق اجرای قوانین ملی، موات و مراحل سه گانه اصلاحات ارضی، خالصجات و کشت مقوت قید و تأکید شده است حال آنکه در بعضی از روستاهای استان هیچگونه مراحل اجرای قانون اعم از اصلاحات ارضی و... انجام نگرفته و روستاییان با اسناد محلی و عادی و به صورت خرده مالک خودکار به امورات کشاورزی مشغولند که بر اساس این دستورالعمل قابل بررسی و

طرح در هیئت نمی باشد و لذا اعضای هیئت با توجه به مراجعات مکرر روستائیان با بلا تکلیفی مواجه شده اند.

پاسخ: این دستور العمل در خصوص اجرای مقررات موازی می باشد بنابر این در این گونه موارد مراجعین به دبیرخانه کمیسیون ماده واحده هدایت شوند و با انقضا مهلت مذکور در تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی می باید به شعبه یا شعب ویژه ای که از سوی قوه قضائیه در مرکز استانها ایجاد شده مراجعه و اعتراض خود را مطرح نمایند.

سوال ۶- افرادی هستند که قبلا در دبیرخانه های کمیسیون ماده واحده (تعیین تکلیف اراضی اختلافی) پونده تشکیل داده و براساس آرا صادره از کمیسیون، دادگاههای بدوی و تجدید نظر و بعضا دیوان، رای به ملی بودن اراضی مورد ادعا داده شده است اینک اینگونه افراد مجددا به مدیریت های جهاد کشاورزی شهرستانها جهت تشکیل پرونده مراجعه نموده و خواستار طرح مجدد موضوع در هیئت با بلا تکلیفی مواجه می باشند.

اعضا هیئت در خصوص تعیین تکلیف پلاک به صورت یکجا و یا به صورت فرد به فرد در حین مراجعه افراد با بلا تکلیفی مواجه اند، چرا که دستورالعمل شفاف نیست که برابر درخواست فردی، به کل پلاک و تعیین تکلیف آن رسیدگی و اقدام خواهد کرد و یا تنها به محل مورد ادعای درخواست کننده رسیدگی خواهد شد.

پاسخ: در خصوص مراجعه افراد به هیات سه نفره موضوع ماده ۳ دستور العمل همچنانکه در ماده ۲ صراحتا اعلام شده است این دستور العمل ناظر بر رفع تداخلات ناشی از اجرای مقررات موازی در کلی پلاک می باشد لذا هیات فارغ از رسیدگی فردی اشخاص می باشند و مبنای دستور العمل پذیرش اعتراض نمی باشد.

همچنین دبیرخانه محل پذیرش و ثبت اعتراضات اشخاص نبوده و براساس کاربرد شماره یک لیست پلاکهای دارای تداخل اعلام و بر اساس آن رسیدگی صورت می گیرد اعم از اینکه از سوی اشخاص اعتراض واصل شده باشد یا خیر. لیکن چنانچه پس از تشخیص تداخل و طرح در هیئت معلوم گردد که اشخاص به ملی بودن اعتراض و رای قطعی و نهائی مبنی بر رد اعتراض صادر نشده باشد هیات می تواند به رسیدگی خود ادامه داده و در صورت احراز تداخل و ذیحق بودن اشخاص، ذینفعان می توانند در راستای مقررات نسبت به اعاده دادرسی از رای قطعی ظرف یکماه از تاریخ ابلاغ یا اطلاع از نظریه هیات اقدام نمایند.

سوال ۷- عملکرد هیات مقرر در ماده ۳ بخشنامه مذکور به موازات ماده واحده قانون تعیین تکلیف ارضی اختلافی و حتی ضعیفتر از آن بوده و عملکرد فعلی هیات های ماده واحده می تواند بهتر از آن در جهت تعیین تکلیف مالکیت تصرفات قانونی کشاورزان و تولیدکنندگان واقعی که در حال حاضر عرصه ی در اختیار ایشان تبدیل به باغ گردیده و یا زراعت واقعی در آن مستقر شده، عمل نماید درعین حال هیات مقرر در ماده ۳ بخشنامه محمل و جایگاه قانونی را نداشته و تصمیمات آن می توند تنش زا باشد.

پاسخ: در خصوص مغایرت های احتمالی قانونی و تفاوت هیئت ماده ۳ با هیئت ماده واحده باید متذکر گردید.

اولا دستورالعمل برای رفع تداخل ناشی از مقررات موازی است. در حالیکه هیئت ماده واحده نسبت به اعتراضات مربوطه اجرای مقررات ملی شدن اقدام می نماید.

ثانیا منشاء قانونی هیئت موضوع ماده ۳ دستورالعمل بر اساس ماده ۹ افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی می باشد. در حالیکه منشا قانونی هیئت ماده واحده، براساس قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده ۵۶ می باشد و لذا قانون گذار با علم به وجود قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی و علیرغم بقاء اختیارات هیئت ماده واحده در تبصره ۱ ماده ۹ قانون مذکور، اختیارات مربوط به رفع تداخلات ناشی از اجرای مقررات موازی در ماده ۹ را به وزارت جهاد کشاورزی تفویض نموده است.

سوال ۸- براساس تبصره ۲ ماده ۳ بخشنامه، نظریه کمیته فنی ممیزی اداره کل نمی تواند معیاری برای هیات کمیسیون ماده واحده باشد.

از آنجائیکه تصمیم گیری نهایی در کمیسیون های ماده واحده با قاضی محترم مربوطه می باشد فلذا تبصره ۳ قابلیت اجرایی نداشته و نمی توان به قاضی مربوطه این موضوع را القا نموده که اعتراض وارده به صورت مستثنیات تعیین تکلیف شود. فلذا براساس تبصره ۳ ماده ۳ بخشنامه وزیر محترم، مختومه نمودن پرونده های اعتراض در کمیسیون های ماده واحده براساس نظریه کمیته فنی ممیزی اداره کل و جاهت قانونی ندارد.

پاسخ: همچنانکه در تبصره ۲ و ۳ ماده ۳ اشاره گردیده کمیته فنی ممیزی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان با استفاده از تفسیر عکسهای هوایی مقارن قانون ملی شدن و اسوابق اجرای مقررات مربوطه اتخاذ تصمیم می نماید و این تصمیم نیز به نحو

کلی و بدون رسیدگی به اعتراض فرد یا افراد صورت می‌گیرد لذا چنانچه در فرآیند اجرایی بررسی‌های کمیته فنی مشخص شود که قسمتی از اراضی موجود در نقشه‌های منابع ملی به عنوان مستثنیات ناشی از رفع تداخل مقررات موازی تعیین تکلیف شود و در عین حال فرد یا افرادی قبلاً در کمیسیون ماده واحده اعتراض را طرح نموده باشند و محدوده اعتراض آنها تماماً یا جزئاً در مستثنیات فوق‌الاشاره قرار گرفته باشد، بدیهی است با عنایت به ابلاغ نتیجه به معترض و از طرف دیگر با توجه به تحصیل حاصل بودن خواسته ادامه رسیدگی مختومه خواهد بود و در تبصره ۲ و ۳ مذکور نیز پس از اجرای فرآیند یاد شده ارائه نتیجه فرآیند به دبیرخانه کمیسیون ماده واحده مد نظر قرار گرفته است و در صورت عدم طرح در نزد قاضی هیئت الزامی به طرح در نزد قاضی هیئت ندارد. مادام که رای صادر نشده مراتب به استحضار قاضی رسانده شود تا در مواردیکه نسبت به بخشی از اراضی مورد ادعا کماکان، معترض باشند قاضی محترم نفیاً یا اثباتاً اتخاذ تصمیم نماید.

شماره نامه: ۹۲/۱/۲۶۵۳۵

تاریخ نامه: ۹۲/۰۵/۲۰

پیوست: ندارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها

موضوع: موقوف الاجرا شدن دستورالعمل ۲۰/۴۵۹۵۷ تاریخ ۸۹/۱۱/۱۱

سلام علیکم؛

به پیوست نامه شماره ۰۲۰/۱۳۱۲۰ تاریخ ۹۲/۵/۷ وزیر محترم در خصوص موقوف الاجرا شدن دستورالعمل ۲۰/۴۵۹۵۷ تاریخ ۸۹/۱۱/۱۱ تا نهایی شدن رفع ایرادات (کمیسیون تطبیق مصوبات دستگاه‌های اداری با قانون) سازمان بازرسی کل کشور، جهت اطلاع و اقدام ارسال می‌گردد. بدیهی است پس از رفع ایرادات، مراتب متعاقباً به اطلاع خواهد رسید. ۵-۱۴-۸۰۲۸/m

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

بسمه تعالی

فوری

جناب آقای اورنگی

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

جناب آقای گرجی‌پور

رئیس محترم سازمان امور اراضی کشور

رؤسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها

سلام علیکم

نظر به طرح ایرادات صورت گرفته توسط سازمان بازرسی کل کشور (کمیسیون تطبیق مصوبات دستگاه‌های اداری با قانون) که طی نامه شماره ۲۱۳۲۲۸ مورخ ۹۱/۱۱/۹ اعلام گردیده است، بدین وسیله تا نهایی شدن رفع ایرادات کمیسیون مذکور، اجرای بخشنامه شماره ۰۲۰/۴۵۹۵۷ مورخ ۸۹/۱۱/۱۱ موقوف‌الاجرا اعلام می‌گردد. م. ۵/۶

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۱/۱۹

شماره: ۲۱۳۲۲۸

وزیر محترم جهاد کشاورزی

با سلام و تحیت

دستورالعمل شماره ۰۲۰/۴۵۹۵۷ مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۱۱ آن وزارتخانه در «کمیسیون تطبیق مصوبات دادگاه‌های؟؟ اداری با قانون» این سازمان مطرح رسیدگی است و ایراداتی به شرح زیر به برخی از مواد آن وارد شده است:

۱- ایرادهای وارد بر ماده (۱) دستورالعمل عبارت است از:

۱-۱- کلمات «تصرف» و «اراضی در اختیار» در این ماده مؤید آن است که تصرف اشخاص یاد شده در این ماده ناشی از انتقال قانونی نبوده است و خودسرانه اراضی را تصرف کرده‌اند. چون اگر تصرف به صورت قانونی بود این افراد باید به تبع مالک و ناقل قانونی ماقبل، مالک شناخته شوند نه متصرف، در حالی که برابر ماده (۳۵) و (۳۶) قانون مدنی تصرفات اشخاص در صورتی نافذ و معتبر است که مشروع باشد. بنابراین تصرف اشخاص مذکور منطبق با مواد (۳۶) و (۳۵) قانون مدنی نبوده و نباید منشأ حقی برای آنها باشد.

۲-۱- بنابر صراحت ماده یکم قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع، از تاریخ تصویب قانون مذکور، عرصه و اعیانی کلیه جنگل‌ها و مراتع و ... ملی بوده و متعلق به دولت می‌باشد و انفال عمومی محسوب می‌گردد.

۳-۱- طبق اصل (۴۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اراضی ملی و موات و جنگل‌ها و مراتع و ... جزء انفال عمومی محسوب و غیرقابل تملک برای اشخاص می‌باشد و بهره‌برداری از آنها صرفاً با قوانین مربوط امکان‌پذیر است. در صورتی که ماده یک دستورالعمل، تصرفات اشخاص در اراضی ملی را منشأ حق و سبب انتقال رسمی مالکیت به آنها می‌داند و از طرفی قید عبارات «تصرفات مستمر» و «سالیان دراز» هم مبهم است و هم مشخص نیست که منظور از سالیان دراز چند سال است.

۲- ایرادهای وارد بر ماده (۲) دستورالعمل به شرح ذیل است:

۱-۲- اجرای مقررات قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع طبق ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری و ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور یک تکلیف ذاتی و قانونی است که به سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور محصول شده و مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن، وظیفه سازمان امور اراضی است:

زمان تصویب قانون ملی شدن ... ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ می‌باشد. در حالی که زمان تصویب قانون مرجع تشخیص اراضی موات ... سال ۱۳۶۵ بوده و فقط اراضی موات را شامل می‌شود و لیکن قانون ملی شدن جنگل‌ها، مراتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی را شامل شده و نسبت به قانون تشخیص اراضی موات عام‌الشمول بر می‌باشد و ممکن است اراضی ملی در سال‌های بعد از تصویب قانون با نزدیک به سال ۱۳۶۵ احیا شده باشد. مسلم است که این اراضی ملی می‌باشند، اما ممکن است موات نباشند، چون امکان دارد که در سال‌های

قبل از آن احیاء شده باشد. در نتیجه اجرای قوانین مذکور توسط هر یک از دو سازمان تداخل محسوب نمی‌گردد.

۲-۲- اصولاً ملی یا موات اعلام نمودن یک عرصه ناقص مالکیت دولت نمی‌باشد.
۲-۳- طبق اصول قانونی، یک دستورالعمل یا بخشنامه نمی‌تواند قوانین عادی را نقض نماید چون قانونگذار راه‌های نقض تصمیمات متخذه ناشی از اجرای قانون ملی شدن و قانون موات را به طور خاص تعیین نموده است و افراد می‌توانند در اجرای مقررات ماده (۵۶)، اعتراض خود را با ارائه دلایل و مدارک به هیأت موضوع آن قانون ارائه و افرادی که به اجرای مقررات تشخیص اراضی موات معترض باشند، طبق آیین‌نامه اجرایی آن به محاکم قضایی مراجعه نمایند.

۳- در ماده (۳) دستورالعمل ذکر شده که در هر شهرستان، هیأتی مرکب از نمایندگان مجرب و بصیر جهاد کشاورزی، منابع طبیعی و امور اراضی با حکم رئیس سازمان جهاد کشاورزی منصوب می‌گردند. تشکیل تا ضمن بازدید از محل اراضی پلاک مورد نظر و بررسی دقیق کلیه سوابق اجرایی مقررات ملی شدن اراضی و سوابق اجرای مقررات مراحل سه‌گانه، قوانین اصلاحات اراضی و خالصجات، قانون کشت موقت و قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن و اخذ اطلاعات مربوطه و انجام تحقیقات محلی از شاغلین صاحب نسق همجوار، معتمدین و ریش سفیدان محل با تعیین سهام هر یک از زارعین و تبدیل آن به هکتار، طی صورتجلسه‌ای نسبت به اظهار نظر صریح در مورد میزان و مساحت و موقعیت دقیق و صحیح اراضی مشمول قوانین مذکور در ماده (۲) اقدام و مراتب را به همراه نقشه پلاک (به طوری که اراضی احیاء شده موضوع ماده یک در آن جانمایی شده)، توسط مدیر جهاد کشاورزی به اداره کل منابع طبیعی و آب‌خیزداری استان منعکس نمایند.

ایرادات قانونی بر ماده (۳) عبارتند از:

۳-۱- به استناد ماده یک قانون ملی شدن و اصل (۴۵) قانون اساسی، اراضی ملی و موات جزء انفال عمومی محسوب و غیرقابل تملک از سوی اشخاص می‌باشد و تغییر مالکیت دولت به استناد دستورالعمل وزیر و توسط هیأت موضوع ماده (۳) آن دستورالعمل، قانونی نیست.

۳-۲- قانونگذار به منظور اجرای صحیح هر یک از قوانین یاده شده، راهکار مناسب و خاصی در نظر گرفته است، لذا تأسیس مقرر در ماده (۳) دستورالعمل، مغایر ماده (۵۶)

قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور و ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده (۵۶) و ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور می‌باشد.

۳-۳- در تبصره یک ماده (۳) دستورالعمل، زمان اجرای قانون فروش املاک مشمول قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره به زارعین مستأجر را ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ و اراضی بایر را مرحله اول قانون اصلاحات اراضی اعلام نموده است. در صورتی که تبصره (۱) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری کشاورزی، مرجع رسیدگی به شکایات و اعتراض معترضین کمیسیون ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) تعیین کرده است و در ماده یک قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع، زمان تشخیص اراضی ملی و مستثنیات ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ (تاریخ تصویب قانون) تعیین شده است، در حالی که در دستورالعمل ملاک عمل زمان اجرای قانون فروش املاک مشمول قانون تعمیم و فروش املاک مورد اجاره به زارعین مستأجر تاریخ ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ بوده است که زمان آن مغایر با ماده یک قانون ملی شدن می‌باشد.

۳-۴- در دستورالعمل پلاک‌های اجرای مقررات شده (اعم از اینکه اخذ سند شده یا نشده)، را مشمول موارد بررسی و بازبینی دانسته است. در صورتی که با این وصف کلیه اقدامات صورت گرفته توسط منابع طبیعی طی ۴۹ سال گذشته را می‌بایست رها و به نوعی از ابتدا شروع به تشخیص اراضی ملی از مستثنیات نمود. این موضوع در حالی است که تاکنون حدود ۸۵ درصد عرصه‌های ملی تعیین تکلیف و دارای سند مالکیت شده‌اند. بسیاری از پلاک‌ها نیز در کمیسیون‌های ماده واحده رسیدگی و در حال تعیین تکلیف می‌باشند.

۴- با عنایت به اینکه رسیدگی به اعتراضات اشخاص به نحوه اجرای مقررات ماده (۵۶) قانون حفاظت و ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی می‌بایست ابتدا با اعتراض معترضین و ارائه مدارک و مستندات مالکیت مورد رسیدگی قرار گیرد. لیکن در دستورالعمل، بدون اعتراض معترضین و تشکیل هیأت ماده واحده، موضوع رسیدگی و اراضی زراعی اشخاص مشخص می‌شود. در صورتی که طبق قانون ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) با بررسی و ارائه نظریه کارشناسی اعضاء هیأت، افزایش و یا کاهش منابع ملی و مستثنیات افراد با رأی قاضی صورت می‌گیرد و

رأی صادره قابل تجدیدنظر در محاکم عمومی و تجدیدنظر می‌باشد که این موضوع در دستورالعمل رعایت نشده است.

همچنین قانون یاد شده و اصلاحات بعدی و آیین‌نامه اجرایی آن در مورد نحوه اعتراض به تصمیمات تشخیص و کمیسیون مربوط تعیین تکلیف نموده و ابهامی در این مقررات وجود ندارد و تعیین هر مرجع و هیأت دیگر به جای هیأت مقرر در قانون مرقوم (قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی ...) قانونی نیست و دستورالعمل نمی‌تواند مقام و یا هیأت دیگری را جایگزین کمیسیون ماده واحده مزبور نماید. بنابراین تبصره (۲) ماده (۳) دستورالعمل مغایر با قوانین می‌باشد.

۵- در تبصره (۳) ماده (۳) بخشنامه آمده است «در صورت مفتوح بودن پرونده مرتبط با پلاک‌های موضوع این ماده در دبیرخانه هیأت ماده واحده قانون تعیین اراضی اختلافی چنانچه در فرایند مواد مذکور اراضی مورد اعتراض به عنوان مستثنیات تعیین تکلیف شود نسبت به مختومه بودن پرونده اعتراض مربوطه در مراحل رسیدگی اداری و قضایی در اسرع وقت اقدام گردد». با این دستور، قانون ماده واحده تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون حفاظت نقض و اختیارات قانونی قاضی هیأت ماده واحده به هیأت سه نفره موضوع ماده (۳) دستورالعمل داده شده و حق تجدیدنظرخواهی و اعتراض از معترضین نیز سلب و دستور مختومه نمودن پرونده‌های ماده واحده صادر شده است.

۶- با توجه به اینکه اعمال مقررات قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع و همچنین اجرای مقررات اراضی موات مستنداً به حکم قانون انجام شده و قانون برای اراضی ملی و موات تعریف مشخصی دارد و اسناد و مدارک تشخیص ملی و مواد در حکم اسناد رسمی تلقی می‌شوند. لذا کنار گذاشتن این اقدام و به نحوی کان لم یکن نمودن اقدامات گذشته، نیاز به تصویب قانون دارد که از صلاحیت و اختیارات وزیر محترم جهاد کشاورزی خارج می‌باشد.

۷- از آنجا که نحوه برخورد قانونی با متصرفین غیرقانونی اراضی ملی و دولتی، ذیل مادتين (۵۵) و (۳۴) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع تعیین تکلیف شده است، بنابراین هر گونه راهکار دیگری، غیر از راهکار مذکور در مقررات فوق، مخالف قانون تلقی و قابلیت اجرا ندارد. در صورت ضرورت بایستی از طریق قانونی نسبت به اصلاح و یا رفع ابهام اقدام شود. بنا به مراتب ماده (۵) دستورالعمل مغایر با مفاد قانونی فوق می‌باشد.

۸- نظر به اینکه رفع اختلاف بین اراضی ملی و مستثنیات بایستی توسط کمیسیون ماده واحده قانون تعیین تکلیف ... و یا سایر مراجع ذیصلاح (مطابق ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب سال ۱۳۸۹) و با رعایت قیود (مهلت) ذکر شده و رعایت آیین‌نامه مربوط صورت پذیرد. لذا بخشی از ماده (۶) دستورالعمل در ارتباط با تکلیف اراضی اختلافی برخلاف قوانین مزبور تنظیم شده است.

به علاوه آنچه حائز اهمیت است، اینکه دستورالعمل در راستای ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹ تدوین شده است این ماده ناظر به تکلیف وزارت جهاد کشاورزی جهت همکاری با سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اجرای مقررات برای تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی و اراضی موات و دولتی و با رعایت حریم روستاها، اخذ سند مالکیت عرصه‌ها به نمایندگی از سوی دولت و اعمال مدیریت کارآمد نسبت به بهره‌برداری از عرصه و اعیانی منابع مذکور و طرح دعوا بدون پرداخت هزینه‌های دادرسی می‌باشد.

همچنین قانونگذار، مصوبه‌ای راجع به تعیین تکلیف اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی را به تصویب رسانیده که آیین‌نامه اجرایی آن (آیین‌نامه اجرایی تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی) در ۹۱/۴/۲۵ تصویب و به تعیین تکلیف اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی پرداخته است. بنا به مراتب شایسته است دستور فرمایید نسبت به اصلاح دستورالعمل مذکور اقدام و در صورتی که دلایل قانونی در وضع آن مواد وجود دارد: ظرف مدت ۱۵ روز به این سازمان اعلام شود.

ولی‌الله خبره

قائم مقام رئیس سازمان

و رئیس کمیسیون تطبیق مصوبات دستگاه‌های اداری با قانون

شماره: ۹۳/۱/۱۴۸۶۵

تاریخ: ۹۳/۰۳/۲۵

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام و احترام،

به پیوست تصویر نامه شماره ۰۲۰/۶۹۹۹ مورخ ۹۳/۳/۱۳ وزیر محترم جهاد کشاورزی موضوع ابلاغ دستورالعمل استفاده از ظرفیت‌های قانونی موجود برای حل

مشکلات و رفع دغدغه‌های کشاورزان در اجرای تکلیف مندرج در ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، جایگزین دستورالعمل شماره ۰۲۰/۴۵۹۵۷ مورخ ۸۹/۱۱/۱۱ متضمن پی‌نوشت مورخ ۹۳/۳/۲۴ جناب آقای مهندس جلالی معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جهت ملاحظه و همکاری لازم ارسال می‌گردد.

فرید صیدی‌نژاد

مشاور و مدیرکل دفتر حوزه ریاست

و مدیریت عملکرد

شماره: ۰۲۰/۶۹۹۹

تاریخ: ۹۳/۳/۱۳

پیوست:

جناب آقای جلالی

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

جناب آقای افشار

رئیس محترم سازمان امور اراضی کشور

رؤسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها

سلام علیکم

با توجه به اهمیت تولید محصولات کشاورزی و رعایت حقوق قانونی تولیدکنندگان بخش کشاورزی در روند اجرای مقررات منابع ملی و اراضی موات و دولتی با حفظ حقوق متقابل دولت و مردم در راستای سیاست‌های دولت، مبنی بر تکریم مردم و استفاده از ظرفیت‌های قانونی موجود برای حل مشکلات و رفع دغدغه کشاورزان و در اجرای تکلیف مندرج در ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۸۹/۴/۲۳ مجلس شورای اسلامی در پلاک‌هایی که مشمول اجرای قوانین و مقررات یاد شده گردیده اعم از اینکه اخذ سند شده یا نشده باشد و مشمول مراحل سه گانه قوانین و مقررات اصلاحات ارضی، خالصجات، موات و کشت موقت شده است و پیرو هماهنگی‌های صورت گرفته به سازمان بازرسی کل کشور موارد ذیل برای اجرا ابلاغ می‌گردد.

ماده (۱) منظور از کشاورزان و تولیدکنندگان در این دستورالعمل افرادی هستند که اراضی تحت کشت آنان مشمول قوانین و مقررات جاری و مورد عمل سازمان امور اراضی کشور شامل مراحل سه گانه قوانین اصلاحات ارضی، خالصجات، کشت موقت، قانون، مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن بوده و افراد یاد شده با منشأ قانونی موضوع قوانین فوق‌الاشاره مستمراً اراضی موصوف را مورد بهره‌برداری قرار می‌دهند.

ماده (۲) در هر شهرستان کمیته‌ای با مسئولیت مدیر جهاد کشاورزی و عضویت رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری و رئیس اداره امور اراضی به منظور بررسی پلاک‌هایی که از حیث سوابق مربوط به اجرای مقررات ملی شدن و همچنین اجرای قوانین و مقررات مذکور حسب اعلام مدیریت امور اراضی استان دارای تداخلات و همپوشانی می‌باشند، تشکیل و مراتب را طی فهرستی حسب مورد و به تفکیک هر روستا، دهستان و بخش مربوطه استخراج می‌نماید.

تبصره) کمیته شهرستان موظف است با جانمایی اراضی موضوع این دستورالعمل در نقشه اجرای مقررات اراضی ملی و دولتی، بازدید از محل اراضی پلاک مورد نظر و بررسی دقیق کلیه سوابق اجرای مقررات ملی شدن اراضی و سوابق اجرای مقررات مراحل سه گانه قوانین اصلاحات ارضی، خالصجات، کشت موقت، قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن و اخذ اطلاعات مربوطه و انجام تحقیقات محلی از زارعین صاحب نسق همجوار و معتمدین و مطلعین محل و با استخراج سهام هر یک از زارعین از پرونده‌های اجرای قوانین مربوطه و تبدیل مبذرها و سهام انتقالی در اجرای مصوبه ۲۰۴۶ شورای عالی اصلاحات ارضی به هکتار؛ طی صورتجلسه‌ای نسبت به اظهارنظر در مورد میزان مساحت و موقعیت اراضی مشمول قوانین مذکور در ماده (۲) اقدام و مراتب به همراه نقشه تجمیعی پلاک (دارای مختصات جغرافیایی (UTM) که کلیه مقررات یاد شده در آن مشخص شده باشد؛ به انضمام اسناد و سوابق مثبتی که به تأیید اعضای کمیته رسیده است؛ توسط مدیر جهاد کشاورزی به سازمان جهاد کشاورزی استان (کارگروه استان) منعکس نمایند.

ماده (۳) به منظور اتخاذ تصمیم در خصوص پرونده‌های ارسالی از کمیته شهرستان، کار گروهی به نام رفع تداخلات با مسئولیت رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان و با

عضویت مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری، مدیر امور اراضی، معاون حفاظت و امور اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری و کارشناس اصلاحات ارضی مدیریت امور اراضی، تشکیل و با رعایت موارد زیر اتخاذ تصمیم نماید.

۱- در بررسی و تعیین موارد فوق، تقدم زمان اجرای قوانین موضوع این دستورالعمل ملاک عمل می‌باشد.

۲- اداره کل منابع طبیعی و مدیریت امور اراضی موظفند حداکثر طی یک ماه، پرونده‌های ارسالی از دبیرخانه کارگروه را از لحاظ اجرا مقررات مربوطه و تطبیق نقشه‌ها با اسناد و مدارک، بررسی و نظریه صریح فنی خود را به کارگروه استان اعلام نمایند. ضمناً دبیرخانه کارگروه در سازمان جهاد کشاورزی استان مستقر می‌باشد.

تبصره ۱) کارگروه استان موظف است پس از تکمیل پرونده برای هر پلاک، نسبت به تشکیل جلسه اقدام نموده و با توجه به نظرات فنی ارائه شده اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری و مدیریت امور اراضی و عنداللزوم تفسیر عکس‌های هوایی مقارن با اقدامات قانونی مقدم و دعوت از کمیته شهرستان نسبت به بررسی و اتخاذ تصمیم با رأی اکثریت اعضاء (که رأی یک نفر از نمایندگان منابع طبیعی و امور اراضی ملحوظ شده باشد) در خصوص رفع تداخلات اقدام و نظریه خود را اعلام نماید. پس از تصمیم کارگروه استان، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری و مدیریت امور اراضی موظفند به شرح زیر اقدام نمایند:

الف) در پلاک‌هایی که تشخیص منابع ملی و مستثنیات انجام شده و پس از تشخیص، اقدامات منجر به صدور اسناد نگردیده است، حسب تصمیم کارگروه استان اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری ضمن اصلاح برگ تشخیص و نقشه‌ها، با رعایت مقررات نسبت به صدور گواهی مستثنیات اقدام نماید.

ب) در پلاک‌هایی که اسناد مالکیت اراضی ملی شده به نام دولت، وزارت جهاد کشاورزی و یا سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری صادر شده است حسب نظر کارگروه استان مراتب به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری اعلام تا با رعایت ضوابط مربوط نسبت به تغییر نمایندگی دولت در اسناد مالکیت به میزان تداخلات تأیید شده در کارگروه استان، به نام سازمان امور اراضی کشور اصلاح و سازمان مذکور مقررات مربوطه را اعمال نماید.

ج) مصوبات کارگروه رفع تداخلات، پس از ابلاغ توسط سازمان جهاد کشاورزی استان مبنای اقدامات اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری و مدیریت امور اراضی استان خواهد بود. تبصره ۲) اراضی اشخاص که قبلاً اعتراض آنها در کمیسیون ماده واحده و مراجع قضایی بررسی و منجر به صدور رأی قطعی شده است مشمول این دستورالعمل نخواهد بود. ماده ۴) به منظور پیشگیری از تداخل اجرای مقررات در آن بخش از عرصه‌هایی که تاکنون نسبت به تنظیم و صدور برگ تشخیص اراضی ملی اقدام نگردیده است، ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها مکلفند قبل از اجرای مقررات موضوع ماده ۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی و یا سایر قوانین جاری مربوط، ضمن اخذ ثبوتی استعلام لازم را در خصوص اجرای قوانین و مقررات مورد عمل سازمان امور اراضی کشور از مدیریت امور اراضی استان‌ها به عمل آورده و مدیریت‌های مذکور نیز مکلفند حداکثر ظرف دو ماه نسبت به پاسخ استعلام به همراه نقشه اجرای مقررات (در صورت اجرا) اقدام نمایند. در غیر این صورت ادارات کل منابع طبیعی مجاز به ادامه تشخیص می‌باشد و مسئولیت آن متوجه مدیر امور اراضی استان خواهد بود. بدیهی است در اجرای مقررات ملی شدن؛ سوابق مذکور توسط مأمور تشخیص منابع ملی بررسی و مورد استناد واقع و مورد اقدام قرار می‌گیرد.

ماده ۵) با توجه به تکالیف قانونی وزارت جهاد کشاورزی، در خصوص تعیین تکلیف اراضی تصرفی دولتی و به موجب قوانین جاری شامل ماده ۷۶ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت؛ قانون تعیین تکلیف اراضی مزروعی و اعیان مستحدث از طرف اشخاص در دهات و مزارع خالصه؛ ماده ۵ قانون الحاق (۸) ماده به آیین‌نامه اصلاحات ارضی و آیین‌نامه عمران اراضی بایر، مصوب ۱۳۵۵/۶/۱ هیئت وزیران و اصلاحات بعدی آن و ضوابط تعیین تکلیف و نحوه تقویم اراضی و بهره مالکانه اراضی بایر و موات اصلاحات ارضی؛ تعیین تکلیف این اراضی پس از تصویب کارگروه موضوع ماده ۲ این دستورالعمل طبق قوانین و مقررات مذکور حسب مورد صورت پذیرد.

ماده ۶) نحوه رفع تداخلات، تشخیص مستثنیات در اجرای قانون ملی شدن جنگل‌ها و اجرای قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن به شرح ذیل می‌باشد:

جهت تعیین تکلیف اراضی موات برابر قسمت اخیر رأی شورای هیأت هفت نفره که مقرر داشته (تعیین مساحت دقیق اراضی فوق موکول به نقشه‌برداری و تحدید حدود ثبتی بوده و تعیین دقیق شماره پلاک؛ نام ملک و محدوده پس از بررسی‌های ثبتی، ملاک عمل خواهد بود) بر این اساس اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان از طریق کمیته فنی ممیزی اراضی با حضور مدیر امور اراضی یا نماینده وی و با استفاده از تفسیر عکس‌های هوایی مقارن قانون ملی شدن جنگل‌ها و قانون تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن و سایر ادله مثبت در صورتی که عرصه تحت کشت و کار در نقشه اجرایی مقررات ملی شدن به عنوان مستثنیات صحیح تشخیص داده نشده باشد؛ نسبت به تعیین دقیق مساحت و محدوده و جانمایی اراضی موات و اخذ سند اراضی ملی به نام دولت اقدام و چنانچه تشخیص صحیح مستثنیات موضوع تبصره ۳ ماده ۲ قانون ملی شدن جنگل‌ها محرز شود مراتب توسط مدیر امور اراضی استان به شورای هیأت ۷ نفره گزارش و شورای مزبور با حضور حاکم شرع نسبت به بررسی مستندات، اقدام و تصمیم لازم را اتخاذ خواهند نمود.

ماده (۷) در مورد پلاک‌های مشمول بند (ب) ماده (۴) قانون ملی شدن جنگل‌ها و ماده (۶۴) و نیز تبصره (۲) ماده (۵۵) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع که متعاقباً در اجرای قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن اعلام موات گردیده، حسب مورد بر اساس مراتب ذیل اقدام خواهد شد:

۱- در مواردی که نسبت به عرصه تحت کشت و تبدیل شده؛ مقررات ملی شدن اجرا و متعاقباً رأی موات صادر شده باشد؛ اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان پس از بررسی‌های کارشناسی و تفسیر عکس‌های هوایی و در صورتی که تبدیل و تغییر کاربری مرتع بعد از تیر ماه سال ۵۴ یا بدون کسب مجوز تشخیص داده شود مراتب را در هیأت نظارت موضوع قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون یاد شده مطرح و بر اساس مفاد رأی قطعیت‌یافته هیأت نظارت در اجرای مقررات مربوط نسبت به اعاده مالکیت و پیگیری اصلاح سند به نام دولت اقدام گردد. بدیهی است در این فرض رأی موات صادره به قوت خود باقی خواهد ماند.

۲- در صورت تشخیص هیأت نظارت یاد شده مبنی بر اینکه تبدیل مرتع قبل از تیرماه ۱۳۵۴ صورت گرفته باشد و یا بر اساس مجوز صادره از اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری؛ تغییر طرح بر اساس قسمت اخیر تبصره (۲) ماده (۵۵) قانون حفاظت و بهره‌برداری صورت پذیرفته باشد؛ حسب مورد بر اساس مفاد رأی قطعیت‌یافته هیأت نظارت اقدام و سوابق اجرای مقررات اراضی موات بر اساس آن اصلاح می‌گردد.

ماده (۸) در صورتی که محرز گردد مشخصات ملک مشمول قوانین اصلاحات ارضی اعم از پلاک اصلی، فرعی، بخش و مدارک و مستندات پرونده اجرایی و یا اسناد نسقی صادره برای زارعین پلاک دارای اشکال بوده و طرح پرونده در هیأت ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی مستلزم رفع این اشکال باشد، شورای اصلاحات ارضی استان موظف است در اسرع وقت در اجرای ماده (۳۸) آیین‌نامه اصلاحات ارضی نسبت به اصلاح آن اقدام و مراتب را به انضمام یک نسخه از رأی صادره از شورای مذکور به دبیرخانه هیأت ماده واحده صدرالذکر ارسال نماید. بدیهی است هیأت یاد شده با لحاظ اصلاحیه صورت گرفته برابر مقررات مربوطه نسبت به رسیدگی به اعتراض زارعین ذی‌نفع و صدور رأی قانونی اقدام خواهد نمود.

ماده (۹) در اجرای ماده (۳۶) قانون اصلاح حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مبنی بر «بها اراضی اشخاصی که تا پایان سال ۱۳۵۲ به طور مستقیم یا غیرمستقیم از سازمان‌های دولتی یا وابسته به دولت و شرکت‌های تعاونی مربوط به آنها، زمین خریداری نموده و رقبه مورد معامله آنها بعداً و طبق قانون ملی شدن جنگل‌های کشور، ملی تشخیص داده شده است.» ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها موظفند با هماهنگی مدیریت امور اراضی استان در جهت حل و فصل مشکلات اشخاص حقیقی مشمول مربوط به این ماده اقدام لازم معمول دارند.

ماده (۱۰) در مواردی که در این دستورالعمل، استفاده از عکس‌های هوایی پیش‌بینی شده است، به منظور تسریع و اتمام فنی نظرات، کارگروه تفسیر عکس‌های هوایی استان متشکل از دو نفر کارشناس صاحب صلاحیت با معرفی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان و یک نفر کارشناس ذیربط مدیریت امور اراضی استان و در صورت عدم وجود کارشناسان صاحب صلاحیت، با استفاده از نظر کارشناس رسمی دادگستری

صاحب صلاحیت نسبت به بررسی و تفسیر عکس هوایی برای ارائه به کمیته فنی شهرستان یا کارگروه رفع تداخلات استان اقدام خواهند نمود.

ماده (۱۱) آن دسته از اراضی که در اجرای قوانین و مقررات اعم از ملی، موات و دولتی برای اجرای طرح‌های مختلف تولیدی اعم از کشاورزی و غیر کشاورزی به اشخاص حقیقی و حقوقی در قالب قرارداد واگذار گردیده مشمول این دستورالعمل نمی‌باشد.

ماده (۱۲) به منظور حل و فصل مشکلات احتمالی در تعیین تکلیف پرونده‌های مشمول این دستورالعمل و رفع هر گونه ابهام و پاسخگویی به سئوالات استان‌ها و بررسی نحوه عملکرد واحدهای مسئول، کارگروهی متشکل از معاون حفظ کاربری و توسعه اراضی، مدیرکل دفتر امور حقوقی و مدیرکل دفتر حفظ کاربری، یکپارچگی و امور زمین سازمان امور اراضی کشور و معاون حفاظت و امور اراضی، مدیرکل دفتر حقوقی، مدیرکل دفتر ممیزی اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور با مسئولیت رئیس سازمان امور اراضی کشور تشکیل و تمهیدات لازم را اتخاذ می‌نمایند.

تبصره) چنانچه در مراحل روند رسیدگی بر اساس تشخیص رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و رئیس سازمان امور اراضی کشور، حسب مورد در حیطه وظایف قانونی محرز گردد که تخطی و یا سهل‌انگاری و قصوری صورت پذیرفته است، مراتب در کارگروه ماده ۱۲ این دستورالعمل مطرح و در خصوص نحوه اجرای اقدامات تصمیم لازم اتخاذ خواهد شد.

ماده (۱۳) سازمان جهاد کشاورزی استان (مدیریت امور اراضی) موظف است پس از تعیین تکلیف مستثنیات قانونی اراضی اشخاص موضوع این دستورالعمل، در چارچوب قوانین و مقررات جاری از جمله قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسبی فنی، اقتصادی مصوب ۸۵/۱۱/۲۱ و اصلاحات بعدی و آیین‌نامه اجرایی آن با همکاری ادارات ثبت و اسناد و املاک محل نسبت به پیگیری صدور اسناد مالکین اراضی کشاورزی اقدام نماید.

ماده (۱۴) معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی موظف است جهت اجرای این دستورالعمل اعتبارات لازم را بنا به پیشنهاد سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان امور اراضی کشور در بودجه سالیانه آنها پیش‌بینی و لحاظ نماید.

تبصره) کلیه همکارانی که در اجرای این دستورالعمل عهده‌دار وظایف محوله می‌باشند؛ در چارچوب ضوابط قانون مدیریت خدمات کشوری، حق‌الزحمه آنان قابل پرداخت می‌باشد.

ماده (۱۵) این دستورالعمل شامل اراضی کشاورزی تحت بهره‌برداری کشاورزی و روستائیان موضوع ماده (۱) بوده و افرادی که اقدام به تصرف غیرقانونی و تخریب اراضی منابع ملی و دولتی نموده‌اند، مشمول این دستورالعمل نمی‌باشند و سازمان‌های جهاد کشاورزی، مدیریت‌های امور اراضی و ادارات کل منابع طبیعی استان‌ها موظف به پیگیری و برخورد قانونی با این اشخاص می‌باشند.

ماده (۱۶) مسئولیت اجرای این دستورالعمل در سطح استان به عهده رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان بوده و نظارت بر اجرای مفاد این دستورالعمل حسب مورد به عهده رئیس سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور و رئیس سازمان امور اراضی کشور می‌باشد و سازمان‌های مذکور موظفند گزارش پیشرفت کار را به وزیر جهاد کشاورزی ارائه نمایند.

ماده (۱۷) این دستورالعمل در (۱۷) ماده و (۵) تبصره تهیه و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد و کلیه واحدهای ستادی و استانی و شهرستانی وزارت جهاد کشاورزی، موظفند همکاری‌های لازم را با سازمان‌های مسئول به عمل آورند، ضمناً دستورالعمل شماره ۰۲۰/۴۵۹۵۷ مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۱۱ لغو و بلااثر می‌گردد. در صورت نیاز به اصلاح و تکمیل مفاد این دستورالعمل مراتب با پیشنهاد رؤسای سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان امور اراضی کشور از طریق وزیر ابلاغ خواهد شد. ک. ۲/۳۷

محمود حجتی

وزیر جهاد کشاورزی

اراضی وقفی

شماره نامه: ۹۰/۱/۱۴۶۱۸

تاریخ نامه: ۹۰/۰۳/۱۷

پیوست: دارد

آنی

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

باسلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ سازمان متبوع با سازمان اوقاف و امور خیریه برای اطلاع و بهره برداری و اقدام مقتضی ابلاغ میگردد. مقتضی است با هماهنگی دفتر ممیزی اراضی سازمان، ضمن تهیه مستندات و مدارک مورد نیاز آمادگی لازم را برای بررسی پلاک ذیربط در کمیته مشترک و عنداللزوم حضور کمیته مذکور در آن استان معمول فرمائید. ۳-۱۶-۰۶۵۰/m.

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۱/۱۱۲۸۷

تاریخ: ۹۰/۰۳/۱

پیوست: ندارد

« بسمه تعالی »

توافقنامه مشترک فیما بین سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان

اوقاف و امور خیریه

مقدمه: بمنظور رفع ابهامات و حل مشکلات مربوط به موقوفات و اراضی ملی کمیته ای مشترک با ترکیب و اختیارات زیر تشکیل می شود.

ماده ۱- ترکیب اعضاء

الف - نمایندگان سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور:

۱- معاون حفاظت و امور اراضی ۲- مدیر کل دفتر ممیزی اراضی ۳- مدیرکل امور

حقوقی ۴- مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ذیربط

ب - نمایندگان سازمان اوقاف و امور خیریه:

۱- معاون امور اوقافی سازمان یا جانشین وی ۲- مسئول واحد موقوفات حوزه های علمیه ۳- مدیر کلی دفتر حقوقی و ثبتی سازمان ۴- مدیرکل اوقاف و امور خیریه استان ذیربط

تبصره: در موارد اتخاذ تصمیم، حضور حداقل دو نفر از نمایندگان هر سازمان در جلسات کمیته الزامی است و با امضاء و موافقت ۳ نفر از اعضاء هر سازمان قطعی می شود.

ماده ۲- وظایف و اختیارات

الف - احصاء و تعیین موارد اختلافی و بررسی پرونده ها، اسناد و مدارک مربوطه موجود در ستاد و استانها

ب - عنداللزوم بازدید از عرصه ها و تشکیل جلسه با مسؤولان مربوطه در استان

ج - اتخاذ تصمیم بر مبنای: مالکیت ها و احوای اراضی، وقفنامه ها، عمل به وقف و تصرفات موقوف علیهم، قبض وقف، تعیین حریم، مراتع، جنگل، بیشه زار، تبدیل به احسن، قانون و اوقاف و قانون ملی شدن جنگلها و مراتع

د - تصمیمات کمیته مشترک برای هر دو سازمان لازم الاجرا و مبنای اقدامات سازمان ثبت اسناد و املاک جهت صدور سند مالکیت خواهد بود.

تبصره: در مواردی که موضوع در کمیته، مورد توافق و اتخاذ تصمیم قرار نگیرد در اولین فرصت موضوع در جلسه ای و با حضور رؤسای دو سازمان مطرح و تصمیم گیری شود.

ماده ۲- وظایف و اختیارات

الف - احصاء و تعیین موارد اختلافی و بررسی پرونده ها، اسناد و مدارک مربوطه موجود در ستاد و استانها

ب - عنداللزوم بازدید از عرصه ها و تشکیل جلسه با مسؤولان مربوطه در استان

ج - اتخاذ تصمیم بر مبنای: مالکیت ها و احوای اراضی، وقفنامه ها، عمل به وقف و تصرفات موقوف علیهم، قبض وقف، تعیین حریم، مراتع، جنگل، بیشه زار، تبدیل به احسن و قانون ملی شدن جنگلها و مراتع و قانون موقوفات

د - تصمیمات کمیته مشترک مبنای اقدامات سازمان ثبت اسناد و املاک جهت اخذ سند مالکیت خواهد بود.

تبصره ۵: در مواردی که موضوع در کمیته، مورد توافق و اتخاذ تصمیم قرار نگیرد در اولین فرصت موضوع در جلسه ای و با حضور رؤسای دو سازمان مطرح و تصمیم گیری شود.

ماده ۳- کمیته موظف است جدول زمانبندی برای حضور و بازدید از استانها را تا پایان اردیبهشت ماه آماده و براساس آن اقدام نماید.

ماده ۴- کمیته موظف است هر سه ماه یکبار گزارشی از اقدامات صورت گرفته را به رؤسای دو سازمان ارائه نمایند.

ماده ۵- دبیرخانه کمیته دفتر حقوقی و ثبتی سازمان اوقاف و امور خیریه می باشد.

ماده ۶- دبیر جلسه از نمایندگان سازمان ثبت اسناد و املاک کشور برای هماهنگی، اعلام نظر و انجام اقدامات بعدی دعوت بعمل می آید.

ماده ۷- این توافق نامه در ۷ ماده و ۲ تبصره و در ۲ نسخه تنظیم و در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۸ به امضاء رؤسای دو سازمان رسید.

رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری   نماینده ولی فقیه و سرپرست سازمان اوقاف و

علی سلاجقه   امور خیریه

علی محمدی

شماره: ۹۰/۱/۲۷۸۰۰

تاریخ: ۹۰/۰۵/۱۷

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ارسال دستورالعمل اجرایی توافقتنامه با سازمان اوقاف و امور خیریه

با سلام؛

احتراماً، بدینوسیله به پیوست دستورالعمل اجرایی توافقتنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷

مورخ ۹۰/۳/۱ مشترک با سازمان اوقاف و امور خیریه به شماره ۲۵۸۴۵ مورخ

۹۰/۵/۸ در خصوص حل و فصل موارد اختلافی فی مابین ارسال میگردد، مقتضی

است با عنایت به مفاد دستورالعمل نسبت به رفع اختلافات فی مابین اقدام نمایید. در صورت وجود موارد خارج از دستورالعمل پیوست و با عنایت به ماده (۷) آن، نسبت به ارجاع موضوع به کارگروه موضوع ماده (۱) توافقنامه مشترک (۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱) اقدام گردد، ضمناً مقتضی است گزارش عملکرد اجرایی دستورالعمل مذکور را هر سه ماه یکبار به معاونت حفاظت و امور ارضی سازمان گزارش نمائید. ۱۳۹۳/م. ۹-۵

علیرضا اورنگی

سرپرست سازمان

شماره: ۲۵۸۴۵

تاریخ: ۹۰/۵/۸

«بسمه تعالی»

دستورالعمل اجرایی توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱

فی مابین سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان اوقاف و امور

خیریه کشور

در اجرای توافقنامه فی مابین دو سازمان به شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ بدین وسیله رئوس و مبانی اساسی در راستای حل موارد اختلافی آن بخش از اراضی موقوفات که مشمول مقررات مربوط به اراضی ملی و موات گردیده و مورد اختلاف بین دو سازمان می باشند، به شرح ذیل ابلاغ تا واحدهای استانی و شهرستانی تابعه دو سازمان، بر اساس آن نسبت به تعیین تکلیف اراضی مذکور اقدام نمایند.

۱. کلیه اراضی دارای اسناد معتبر وقفی که با اجرای مقررات ذیربط به عنوان اراضی ملی و یا موات اعلام شده یا می شود و مورد اختلاف دو سازمان باشد و تاکنون منجر به اخذ سند به نام دولت به نمایندگی وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور) نگردیده، مشمول مفاد این دستورالعمل می باشند.

۲. موقوفات آستان قدس رضوی، حضرت معصومه (س)، حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) و حضرت شاه چراغ (ع) از شمول این دستورالعمل خارج می باشند.

۳. اراضی موضوع بند (۱) که به تشخیص سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری تا قبل از تاریخ ۶۵/۱۲/۱۶ احیاء شده باشند. سند تفکیکی مالکیت آنها تحت عنوان موقوفه صادر می‌گردد و در خصوص سایر اراضی موضوع بند (۱) به شرح آتی اتخاذ تصمیم می‌گردد.

۳-۱- چنانچه تشخیص سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور مبنی بر عدم احیاء قبل از ۶۵/۱۲/۱۶ مورد پذیرش سازمان اوقاف و امور خیریه کشور قرار نگرفت، موضوع در کارگروه ماده (۱) تفاهمنامه، مطرح و اتخاذ تصمیم خواهد شد.

۳-۲- عرصه و اعیان آن دسته موقوفاتی که به صورت معاطات وقف گردیده و به صورت مسجد، کاروانسرا، آب انبار، قبرستان و موارد مشابه، تحت بهره‌برداری عموم می‌باشد، به میزانی که عرفاً برای بهره‌برداری عموم از ملک لازم می‌باشد، به عنوان احیاء شده تلقی می‌گردد.

۴. در اراضی مورد نظر که به تشخیص سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در حال اجرای طرح یا مورد بهره‌برداری سازمان مذکور و یا مشمول مقررات واگذاری اراضی گردیده باشند، با رعایت مقررات تبدیل به احسن موقوفات، به نام دولت به نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور تثبیت و معادل ارزش آن از اراضی بلامعارض موات یا ملی سایر پلاک‌هایی که دارای ارزش سرمایه‌گذاری و اقتصادی باشند. جایگزین و به عنوان موقوفه تثبیت مالکیت خواهد شد. در صورتی که تحت بهره‌برداری و اجرای طرح‌های سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و یا مشمول اراضی واگذار شده نباشند، برابر حصه مشاعی نسبت به افراز و صدور سند مالکیت به نام موقوفه در همان پلاک اقدام می‌گردد.

۵. در مواردی که موقوفه دارای سهم مشاع از اراضی باشد (موقوفات مشاعی)، موارد ذکر شده در این دستورالعمل به نسبت سهم مشاعی موقوفه از کل اراضی قابل اجرا خواهد بود.

۱-۵- سهم اراضی موقوفه در هر پلاک ابتدائاً نسبت به سهم موقوفه از اراضی مستثنیات موضوع تبصره (۳) ماده (۲) قانون ملی شدن جنگل‌ها و مابقی آن از اراضی ملی یا موات تعیین خواهد شد.

۶. عرصه و اعیان جنگل ها و اراضی جنگلی بالاصاله، صرفاً به نام دولت و به نمایندگی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور تثبیت مالکیت و بهره برداری خواهد شد.

۷. در موارد خارج از شمول این دستورالعمل و همچنین هر گونه رفع ابهام و پاسخ به سئوالات و موارد اختلافی باقیمانده به وسیله کارگروه موضوع ماده (۱) تفاهمنامه صدرالذکر بررسی و اتخاذ تصمیم یا راهکارهای پیشنهادی ارائه خواهد شد. تصمیمات این کارگروه برای واحدهای تابعه دو سازمان الزامی خواهد بود.

نماینده ولی فقیه

معاون وزیر جهاد کشاورزی

و سرپرست سازمان اوقاف و امور خیریه کشور

و رئیس سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

علی محمدی

علی سلاجقه

شماره نامه: ۹۰/۵۱/۶۳۵۵۶

تاریخ نامه: ۹۰/۱۱/۲۵

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ارسال تصویر پاسخ به سئوالات مربوط به توافقنامه ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱

باسلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۱/۲۷۸۰۰ مورخ ۹۰/۵/۱۷ در خصوص ابلاغ دستورالعمل اجرایی توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ بین سازمان متبوع و سازمان اوقاف و امور خیریه، بدینوسیله تصویر پاسخ به سئوالات و موارد مطروحه در ارتباط با دستورالعمل اجرایی توافقنامه صدر الذکر که به تایید معاونین محترم دو سازمان رسیده، جهت بهره برداری ارسال می گردد. m.۵۵۵۲/۳۰۱۲-۱۶-۱۱

محمدتقی عموزاده

سرپرست دفتر ممیزی اراضی

بسمه تعالی

«پاسخ به سئوالات ادارات کل اوقاف و امور خیریه و منابع طبیعی و آبخیزداری
استان‌ها»

در خصوص سئوالات مطرح شده توسط ادارات کل منابع طبیعی و ادارات اوقاف و امور خیریه نسبت به دستورالعمل اجرایی توافقنامه فی مابین، موضوعات مطروحه بررسی و جوابیه آنها به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

سئوال (۱) در بند ۳ دستورالعمل اجرایی توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱، بر مبنای الحاق ۲ تبصره به قانون تصریح گردیده که اراضی احیاء شده قبل از سال ۱۳۶۵ به تشخیص سازمان متبوع از اراضی مورد تشخیص به عنوان موقوفه سند صادر شود لیکن در بند ۵ همین دستورالعمل در ارتباط با موقوفات مشاعی به تفکیک سهم اوقاف از کل پلاک اشاره شده است. در این حالت ممکن است در اراضی مورد تشخیص منابع طبیعی اراضی احیاء شده قبل از سال ۱۳۶۵ وجود نداشته باشد، با این وصف تکلیف چگونه خواهد بود؟

جواب: تلاش گردد با استفاده از قرائن و دلایل از قبیل عکس‌های هوایی، اراضی احیاء شده قبل از سال ۱۳۶۵ توسط اوقاف و یا سایر اشخاص و یا اراضی قرینه موجود احصاء گردد، و در صورت عدم وجود قرائن و مستندات مبنی بر احیای قبل از سال ۱۳۶۵ سهم اوقاف از محل حریم موقوفات مدنظر قرار گیرد و تعیین تکلیف گردد.

*****

سئوال (۲) اعتراضات واصله به هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی که در خصوص پلاک‌های اخذ سند شده یا نشده به نام دولت توسط اداره کل اوقاف و امور خیریه چگونه خواهد بود؟

جواب: در ارتباط با آن قسمت از اراضی که مورد اختلاف بوده و در هیأت‌های تعیین تکلیف اراضی اختلافی و یا محاکم قضایی مطرح رسیدگی می‌باشد، بایستی پرونده‌های مذکور همراه با کلیه مدارک و مستندات توسط کارگروه مشترک استانی بررسی و بر اساس دستورالعمل اجرایی تعیین تکلیف و اتخاذ تصمیم گردد سپس، تصمیمات اتخاذ شده در کارگروه مشترکاً به محاکم قضایی و دبیرخانه هیأت اعلام گردد.

*****

سؤال ۳) با عنایت به قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و رقبات موقوفه مصوب سال ۱۳۷۱ و الحاق دو تبصره به آن، موضوعیت موقوفات که در خصوص موقوفات عام قید شده، آیا توافقنامه مشمول موقوفات خاص هم می‌باشد یا خیر؟
جواب: توافقنامه و دستورات العمل اجرایی آن مشمول کلیه موقوفات اعم از خاص و عام می‌باشد.

*****

سؤال ۴) نحوه پاسخگویی به استعلامات رسیده از مراجع قضایی، دفاتر ثبت اسناد و بانک‌ها و ... در اراضی تحت عمل این دستورات العمل اجرایی چه خواهد بود؟
جواب: به مرجع مذکور اعلام گردد پس از تعیین تکلیف موضوع در کارگروه استانی، پاسخ استعلام ارائه می‌گردد، بدیهی است این گونه موارد در اسرع وقت در کارگروه مربوطه مورد بررسی و اتخاذ تصمیم قرار گیرد.

*****

سؤال ۵) نحوه واگذاری معوض موضوع بند ۴ دستورات العمل چگونه و به چه صورت خواهد بود؟
جواب: واگذاری اراضی معوض بر اساس ارزش‌گذاری توسط کارشناس منتخب و تصمیمات کارگروه استانی مورد اقدام قرار گیرد.

*****

سؤال ۶) در مواردی که میزان تصرفات فعلی اوقاف در مستثنیات، از سهم اوقاف در کل پلاک بیشتر باشد آیا می‌توان مقدار اضافه آن (متصرفی در مستثنیات) را از سهم اوقاف در اراضی ملی کسر نمود؟
جواب: چنانچه در اراضی مورد اختلاف سهم موقوفه طبق مقررات بیش از درصد سهم مقرر برای موقوفه در مستثنیات بوده و در مالکیت و تصرف وقف قرار گرفته باشد از سهم اوقاف در اراضی ملی کسر می‌گردد.

*****

سؤال ۷) آیا اراضی ماده ۳۴ که به دلیل عدم پرداخت وجه در موعد مقرر تعیین تکلیف نشده را می‌توان در سهم اوقاف قرار داد؟

جواب: بله، در صورت عدم تعیین تکلیف قطعی اراضی موضوع ماده ۳۴ در موعد مقرر قانونی به دلیل عدم پرداخت وجه، می‌توان بابت سهم موقوفه در مالکیت موقوفه قرار گیرد.

*****

سؤال ۸) در اراضی خریداری شده در شمال کشور از اشخاص حقیقی و حقوقی در راستای خروج دام، طرح تجمیع و ... که مورد ادعای اوقاف می‌باشند، چگونه اقدام می‌گردد؟

جواب: برابر تبصره ۳ ماده واحده قانون ابطال اسناد و فروش رقبات آب و اراضی موقوفات، ادارات کل منابع طبیعی می‌توانند برای دریافت خسارات وارده به فروشنده رجوع نمایند و برابر تبصره ۱ ماده واحده مذکور ادارات کل منابع طبیعی می‌توانند ملک را از اوقاف اجاره نمایند و یا اینکه برابر بند ۴ دستورالعمل اجرایی اقدام گردد.

*****

سؤال ۹) منظور از سند معتبر وقفی در بند (۱) دستورالعمل چیست؟
جواب: ۱- وقفنامه: با استنباط از مفاد ماده ۴ و تبصره ذیل ماده ۱۰ قانون اوقاف، وقفنامه عبارتست از نوشته‌ای که توسط واقف یعنی مالک ملک، تنظیم گردیده است و همچنین اثلاث باقیه محبوسات، نذور، صدقات و وصیتنامه با توجه به بند ۷ ماده ۱ قانون اوقاف.

- ۲- اسناد و سوابق ثبتی: بر اساس مواد ۲۱ و ۲۲ قانون ثبت.
۳- شیاع محلی و شهرت وقفیت: شیاع محلی بر اساس مسائل ۲۰۵۹ و ۲۰۶۰ رساله اجوبه الاستفتائات مقام معظم رهبری و شهرت وقفیت طبق مسئله ۱۱ از کتاب استفتائات باب وقف معظمله
۴- سیره جاریه (رویه‌ای است مستنبط از نظر واقف که عواید موقوفه فاقد وقفنامه بر آن اساس مصرف می‌شده است. احراز این رویه با شعب حقوقی ادارات تحقیق می‌باشد): بر اساس بند ۷ قسمت الف ماده ۶ آیین‌نامه کیفیت تحقیق.
۵- مستندات مربوط به سوابق عمل به وقف.

*****

سؤال ۱۰) تشخیص و اعلام معتبر بودن اسناد وقفی به عهده کیست؟

جواب: با ادارات کل اوقاف و امور خیریه استان‌ها می‌باشد و چنانچه از سوی ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری اختلافی در پذیرش آن باشد مراتب به دبیرخانه کمیته مشترک مرکز ارسال تا بر اساس بند ۷ دستورالعمل اجرایی اقدام شود.

*****

سؤال (۱۱) منظور از کلمه ارزش در بند (۴) چیست؟ آیا منظور فقط ارزش عرصه می‌باشد یا عرصه و اعیان موجود در آن؟
جواب: منظور از کلمه ارزش در بند ۴ فقط ارزش اراضی می‌باشد و شامل اعیانی و مستحدثات نمی‌گردد.

*****

سؤال (۱۲) در ارتباط با دعاوی مطروحه در محاکم و همچنین چگونگی استرداد دعاوی فی مابین تکلیف چیست؟

جواب: در خصوص پرونده‌های مطروحه در محاکم قضایی بایستی پرونده‌های مذکور همراه با کلیه مدارک و مستندات توسط کارگروه استانی بررسی و بر اساس دستورالعمل اجرایی تعیین تکلیف و اتخاذ تصمیم گردد، سپس تصمیمات اتخاذ شده در کارگروه، مشترکاً به محاکم قضایی جهت استرداد دعاوی اعلام گردد.

*****

سؤال (۱۳) اراضی ملی که در سهم موقوفه قرار می‌گیرد آیا مالکیت این اراضی به موقوفه منتقل می‌گردد یا فقط بهره‌برداری آن به موقوفه داده می‌شود؟
جواب: پس از مشخص شدن سهم اوقاف در اراضی ملی با رعایت دستورالعمل اجرایی این اراضی در مالکیت موقوفه قرار می‌گیرد و بهره‌برداری آن نیز با موقوفه می‌باشد.

*****

سؤال (۱۴) آیا توافقات انجام شده در خصوص اراضی مورد اختلاف در کارگروه استانی، را می‌توان به ادارات ثبت جهت اخذ اسناد مالکیت ابلاغ کرد و یا نیاز به تأیید رؤسای دو سازمان متبوع دارد؟

جواب: توافقات کارگروه استانی برای ادارات ثبت ملاک عمل می‌باشد. که در این خصوص نامه‌ای به شماره ۹۰/۸۲۲۷۳۷ مورخ ۹۰/۰۹/۲۷ به معاون محترم امور املاک

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اعلام شده است و متعاقب آن توسط سازمان ثبت اسناد و املاک طی نامه‌ای به شماره ۹۰/۱۵۶۱۸۳ مورخ ۱۳۹۰/۰۸/۲۹ به کلیه ادارات کل ثبت استان‌ها ابلاغ گردیده است.

*****

سؤال ۱۵) به موجب ابلاغیه وزیر محترم وقت وزارت کشاورزی سابق، مدیریت امور اراضی از دخالت در اراضی موقوفه و تشخیص اراضی به عنوان موات منع گردیده و در مواردی از سوی مدیریت امور اراضی نیز گواهی عدم دخالت صادر شده است در حال حاضر تکلیف اداره کل با این گونه روندها چگونه خواهد بود؟

جواب: در خصوص اراضی موات که بر اساس آراء تشخیص موات هیأت‌های واگذاری زمین نیز طبق دستورالعمل اجرایی اقدام گردد.

*****

سؤال ۱۶) کارگروه استانی و شهرستانی دارای چه ترکیبی از اعضاء است؟

جواب: کارگروه مشترک استانی مرکب از: مدیران کل منابع طبیعی و اوقاف و امور خیریه استان و دو نفر کارشناس از هر اداره کل بوده و دبیرخانه آن در اداره کل اوقاف و امور خیریه استان و دبیر آن معاون اوقافی ادارات کل اوقاف استان می‌باشد و کارگروه شهرستانی متشکل از: رؤسای ادارات منابع طبیعی و اوقاف و امور خیریه هر شهرستان به همراه یک نفر کارشناس از هر اداره می‌باشد. تشکیل کارگروه شهرستانی بر اساس تشخیص و تصمیم کارگروه استانی خواهد بود.

*****

سؤال ۱۷) وظیفه کارگروه شهرستانی چه می‌باشد:

جواب: مستندسازی کلیه پلاک‌های مورد اختلاف در سطح شهرستان و تکمیل فرم شماره یک پیوستی و همراه گردشکار و ارسال آن به دبیرخانه کارگروه مشترک استانی.

*****

سؤال ۱۸) وظایف کارگروه استانی چه می‌باشد:

جواب:

۱-۱۸- کارگروه استانی موظف است که فهرست و اطلاعات کلیه پلاک‌های مورد اختلاف را مطابق جدول ارسالی به دبیرخانه کمیته مشترک مرکزی ارسال نماید.

۲-۱۸- نظارت دقیق و کامل بر عملکرد ادارات شهرستانی.

۳-۱۸- در جلسه کارگروه مشترک استانی علاوه بر اعضای کارگروه، رؤسای ادارات اوقاف و منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مربوطه که پرونده‌های آن مطرح رسیدگی باشد و در صورتی که موقوفه غیرمتصرفی باشد متولی یا وکیل متولی موقوفه بایستی حضور داشته باشند.

۴-۱۸- تشکیل جلسات به طور مستمر (هر دو هفته یکبار) با برنامه زمان‌بندی شده صورت گرفته و برنامه به دبیرخانه کمیته مشترک سازمانی ارسال گردد.

۵-۱۸- پیگیری انجام مصوبات کارگروه مشترک استانی و کمیته مشترک مرکزی توسط ادارات تابعه در شهرستان تا مرحله صدور سند مالکیت.

۶-۱۸- ارسال گزارش اقدامات صورت گرفته در پایان هر ماه به کمیته مشترک مرکزی.

۷-۱۸- چنانچه موارد اختلافی خارج از مفاد توافقنامه و دستورالعمل مربوطه به آن قابلیت حل و فصل در کارگروه مشترک استانی را نداشته باشد، نسبت به تهیه و ارسال گزارش مشروح به انضمام کلیه مستندات و مدارک به کمیته مشترک مرکزی اقدام گردد.

سوال ۱۹) ادارات تابعه استانی در خصوص سوالات، ابهامات و گزارشات ارسالی در ارتباط با توافقنامه مشترک ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ چگونه عمل نمایند؟

جواب: ابتدا ادارات تابعه (چه اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری و چه اداره کل اوقاف و امور خیریه استان) می‌باید کلیه سئوالات، ابهامات، گزارشات خود را به دبیرخانه کارگروه استانی مستقر در اداره کل اوقاف و امور خیریه استان ارسال و سپس از طریق کارگروه استانی به دبیرخانه مرکزی مستقر در دفتر حقوقی و ثبتی سازمان اوقاف و امور خیریه به آدرس: خیابان نوفل‌لوشاتو - سازمان اوقاف و امور خیریه دفتر حقوقی و ثبتی سازمان. به شماره فاکس: ۶۶۷۵۳۹۴۴ و تلفن: ۶۶۷۵۳۹۴۴-۱۱۵۳-۶۶۷۵۱۱۵۴-۶۶۷۵۳۹۵۴ ارسال گردد.

محمدتقی عموزاده

محمدرضا کائینی

معاون حفاظت و امور اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری

معاون امور اوقافی و خیریه سازمان

اوقاف و امور خیریه

شماره: ۹۱/۱/۵۳۶۰۸

تاریخ: ۹۱/۰۹/۲۲

پیوست: دارد

مدیران کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها

با سلام ؛

به پیوست یک نسخه صورتجلسه مصوبات مورخ ۹۱/۸/۶ فیما بین این سازمان و سازمان اوقاف و امور خیریه حاوی بندهای چهارگانه جهت اطلاع و اجراء ابلاغ می گردد. ضمناً باعنایت به تبصره ۶ الحاقی به ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات ، آب و اراضی موقوفه مصوب اسفند ۱۳۸۰ و مستفاد از فتوای مقام معظم رهبری در این خصوص (پیوست) شایان ذکر است در خصوص بند (۱) صورتجلسه صدرالذکر به شرح ذیل اقدام لازم بعمل آید.

۱- همچنانکه در صدر مصوبات مذکور تصریح گردیده اجرای بند یادشده صرفاً بقعه متبرکه امام زاده های واقع در محدوده منابع ملی که در زمان تشخیص منابع موصوف اشتباها مستثنیات اعلام نگردیده را شامل میگردد و متناسب با وضعیت منطقه و نیز با توجه به عمران و آبادی واحیاء انجام شده تا میزان (۵) هکتار بعنوان محل و محوطه امام زاده تعیین و به عنوان موقوفه تثبیت مالکیت میگردد.

۲- مازاد بر میزان تعیین شده به عنوان محل و محوطه موقوفه ، هر مقدار که عرفاً حریم بقعه متبرکه امامزاده باشد حداکثر تا میزان (۱۵) هکتار بعنوان حریم تعیین خواهد شد و در صورتی که میزان اختصاص یافته برای حریم در عرصه جنگلی واقع شده باشد صرفاً در قالب طرح حفاظتی و چنانچه عرصه جنگلی نباشد نیز طرح درختکاری و فضای سبز تهیه میگردد و برای بهره برداری با رعایت موارد مذکور در فراز پایانی بند (۱) صورتجلسه ۹۱/۸/۶ در اختیار اداره کل اوقاف و امور خیریه قرار می گیرد. ۹-۱۸-۶۱۷۰/m

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

بسمه تعالی

در راستای نظارت بر روند اجرای تفاهمنامه مشترک به شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ جلسه کمیته مشترک مرکزی با حضور نماینده محترم ولی فقیه و رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه و معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در مورخ ۹۱/۸/۶ در محل سازمان اوقاف و امور خیریه برگزار گردید. در این جلسه آخرین وضعیت اجرای تفاهمنامه مشترک در استان‌ها مورد ارزیابی قرار گرفت و رؤسای دو سازمان ضمن تأکید بر پیگیری جدی و مستمر تفاهمنامه فوق‌الذکر تا حصول نتیجه، موارد ذیل را تصویب نموده‌اند:

«مصوبات»

۱- نظر به توصیه و تأکید مقام معظم رهبری (مدظله العالی) مبنی بر تبدیل بقاع متبرکه و اماکن مذهبی و امامزادگان به قطب فرهنگی، مقرر گردید بقاع و اماکن متبرکه (امامزادگان) که در محدوده اراضی ملی واقع هستند اعم از اینکه سند به نام منابع ملی صادر شده یا نشده باشد و نیز اعم از اینکه در اراضی جنگلی یا غیرجنگلی واقع شده باشند، با توجه به نیاز عرفی و استقبال عموم به ویژه در ایام خاص نظیر ایام سوگواری، در صورت وجود اراضی ملی حداقل به میزان ۵ و حداکثر تا ۱۵ هکتار به عنوان محل و حریم امامزادگان از اراضی بلامعارض اطراف اماکن مذکور تخصیص و از سند ملی کسر و در اختیار و مالکیت موقوفه قرار گیرد و چنانچه نیاز به بیش از مقدار ۱۵ هکتار باشد مراتب با تنظیم صورتجلسه کارگروه استانی جهت اتخاذ تصمیم به کمیته مشترک مرکزی ارسال دارند.

ضمناً تأکید می‌گردد در مناطق جنگلی بالاصاله قطع اشجار ممنوع بوده و هر گونه تغییر با نظر اداره منابع طبیعی و آبخیزداری محل صورت گیرد.

۲- مقرر شد در خصوص لایحه جامع منابع طبیعی که در حال حاضر در کمیسیون کشاورزی مطرح می‌باشد. نمایندگان دو سازمان بندهای مرتبط با موقوفات را مورد ارزیابی کارشناسی قرار داده و نتیجه را اعلام نمایند.

۳- ضمن تأکید بر اجرایی نمودن دستورالعمل اخیر شماره ۹۱/۶۶۹۵۸۳ مورخ ۹۱/۷/۲۳ مقرر شد علاوه بر پیگیری امور از سوی دبیرخانه کمیته مشترک مرکزی، نمایندگی از سوی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، عملکرد استان‌ها را رصد و گزارش نمایند.

۴- مقرر شد گزارش جامع و کاملی از روند اجرایی نمودن تفاهمنامه جهت استحضار مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در اسرع وقت تهیه و ارائه گردد. م.۵.۱۴/۸

علی محمدی

علیرضا اورنگی

نماینده ولی فقیه و رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه کشور   معاون وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

۲۶۰- در وقفنامه معتبر و معموله علاوه بر املاک آباد و دائر از اراضی بائر و صحرا، مرتع واقع در مرافق موقوفه نیز به عنوان ملحقات وقف نام برده و از سنوات گذشته بدان عمل شده است. اخیراً در پاسخ به استفتائیه شماره ۸۳۶۱ اداره منابع طبیعی فرموده اید: (جنگل‌ها و مراتع طبیعی از انفال عمومی است و قابل وقف نیست) برداشت آقایان از این فتوا آن است که مراتع و منابع مرافق ملک موقوفه نیز مشمول حکم وقف نیست مستدعی است نظر مبارک و مطاع را در فرض مرقوم بیان فرمایید که آیا مراتع و منابع طبیعی و اراضی بایر و کوههای واقع در مرافق و حریم املاک موقوفه که شهرت به وقفیت داشته و درآمدهای احتمالی از آن نیز در جهت وقفنامه بهره برداری می شده است که طبق اصل ۴۹ قانون اساسی باید مورد عمل قرار گیرد؟

بسمه تعالی

عدم صحت وقف جنگل‌ها و مراتع طبیعی و هر آنچه که از انفال و اموار عمومی است به ملاحظه اینکه ملک اختصاصی شخصی خاصی نیست منافات با تبعیت حریم رقبات موقوفه از وقفیت ذی الحریم ندارد بلکه از جنگل و مراتع و سایر اراضی موات اصلی واقع در کنار رقبات موقوفه هر مقدار از آن که در نظر عرف حریم مورد نیاز رقبه موقوفه اعم از قریه یا مزرعه یا باغ و غیره محسوب باشد تابع ذی الحریم در احکام و آثار شرعی وقف است و کسی حق جدا کردن حریم در این باره از ذی الحریم و یا احیاء و تملک و نقل و انتقال ملکی آن را ندارد.

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ارسال فرم و پیگیری ارسال نتیجه اقدامات

با سلام و احترام؛

پیرو نامه ۹۱/۱/۴۳۸۴۱ مورخ ۹۱/۸/۶ ریاست محترم سازمان درخصوص تسریع در روند محل اختلافات فی مابین با ادارات اوقاف و امور خیریه و همچنین بخشنامه شماره ۹۱/۵/۳۶۶۷۱ مورخ ۹۱/۷/۲ دفتر فنی ممیزی اراضی در زمینه ارسال اطلاعات اقدامات اجرایی در چارچوب دستورالعمل اجرایی شماره ۲۵۸۴۵ مورخ ۹۰/۵/۸ مربوط به توافقنامه مشترک با سازمان اوقاف و امور خیریه کشور، بدینوسیله دو فقره فرم مربوط به درج اطلاعات پلاکهای اختلافی در دو بخش اراضی اختلافی که هنوز منجر به اخذ سند نگردیده است (فرم شماره ۱) و همچنین اراضی اختلافی واجد سند (فرم شماره ۲) به حضور ارسال می گردد مقتضی است با مدنظر قراردادن این موضوع که درخصوص پلاکهایی که منجر به اخذ سند ملی یا موات گردیده تنها نسبت به تکمیل فرم شماره ۲ و ارائه پیشنهادات اجرایی کارگروه استانی اقدام و نتیجه به کار گروه مرکز ارسال گردد، ضمناً یادآوری می گردد پیرو نامه شماره ۹۱/۵/۳۶۶۷۱ مورخ ۹۱/۷/۲ مقتضی است آخرین اقدامات بعمل آمده در قالب فرم مربوطه حداکثر تا مورخ ۹۱/۹/۳۰ به این دفتر ارسال گردد اضافه می گردد که با عنایت به تأکید ریاست محترم سازمان به اتمام اقدامات اجرایی منجر به رفع اختلافات با سازمان اوقاف در چارچوب دستورالعمل اجرایی، ارسال اطلاعات بصورت فصلی در پایان هر فصل ضروری می باشد براین اساس، پس از ارسال اطلاعات در مورخ ۹۱/۹/۳۰، مقطع بعدی ارسال اطلاعات تکمیلی مورخ

۹۱/۱۲/۱۵ خواهد بود. ۹-۲-۰۶۱۸۸/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت وامور اراضی

(فرم شماره ۱)**بسمه تعالی**

صورت وضعیت اراضی مورد ادعای سازمان اوقاف و امور خیریه .....

مشمول دستورالعمل اجرایی شماره ۲۵۸۴۵ مورخ ۹۰/۵/۸ توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱

- ۱- نام پلاک ..... شماره پلاک ..... فرعی از ..... اصلی، حوزه منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....
- ۲- میزان ادعای اداره اوقاف ..... به شرح ذیل می باشد:
  - الف - سهم از ..... کل سهام .....
  - ب - مساحت..... مترمربع از کل پلاک.
- ۳ - وضعیت اجرای مقررات قانون ملی شدن جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و اجرای مقررات اراضی موات
  - الف - دارای برگ تشخیص شماره ..... تاریخ ..... و آگهی شماره ..... تاریخ ..... می باشد.
  - مساحت کل پلاک ..... هکتار و اراضی ملی ..... هکتار و میزان مستثنیات پلاک نیز ..... هکتار میباشد.
  - از مساحت کل اراضی مورد ادعای اداره اوقاف .....فوق الذکر،میزان ..... مترمربع در مستثنیات و میزان ..... مترمربع در اراضی ملی واقع است که میزان ..... مترمربع از اراضی ملی در حال حاضر آن دارای آثار تصرف و میزان ..... مترمربع نیز بصورت مرتع و ..... دست نخورده می باشد.
  - میزان ..... مترمربع در اراضی مشمول ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها که میزان ..... مترمربع تبدیل گردیده و ..... مترمربع بصورت مرتع باقی می باشد. (تصویر نقشه پیوست)
  - بر روی اراضی مشمول ماده ۶۴ مورد ادعای وقف نظریه مورخ ..... هیأت نظارت ماده ۳۳ مبنی بر ابطال ماده ۶۴ صادر شده است.

ب - دارای برگ تشخیص موات شماره ..... تاریخ ..... و رای شماره .....
تاریخ ..... می باشد.

- میزان ..... مترمربع در اراضی موات که میزان ..... مترمربع آن دارای آثار تصرف و ..... مترمربع بصورت بکر و دست نخورده است.

۴- وضعیت اجرای طرح های اجرایی سازمان جنگلها ، مراتع و آبخیزداری کشور در داخل پلاک :

- دارای طرح مرتع داری .....
- دارای طرح .....

۵- وضعیت واگذاریها در داخل پلاک :

- اراضی ملی/موات/ماده ۶۴ مورد ادعای سازمان /نهاد /اداره.....، داخل در محدوده و حریم قانونی شهر نمی باشد می باشد .

- در تاریخ ..... طی صورتجلسه ..... به مسکن و شهر سازی تحویل گردیده است.

- سایر واگذاریها :

- میزان ..... هکتار به ..... واگذار شده است.

۶- سیر مراحل قضایی :

- بر روی اراضی ملی/موات/ماده ۶۴ مورد ادعای سازمان /نهاد /اداره.....، اعتراض در کمیسیون ماده واحده شهرستان به شماره ..... ثبت شده و منجر به صدور رأی نشده شده و شماره رأی ..... مورخ ..... (مبنی بر.....) می باشد. (تصویر پیوست).

- به رأی کمیسیون ماده واحده در محاکم قضایی اعتراض نشده شده و در حال رسیدگی میباشد نمی باشد رأی قطعی به شماره ..... مورخ ..... صادر شده است (مبنی بر.....). (تصویر پیوست)

۷- مستندات ارائه شده از سوی اداره اوقاف..... در ارتباط

با اراضی مورد ادعا :

- ..... الف - دارای نقشه.....
- ..... ب - دارای سند.....
- ..... ج - دارای سوابق ثبتی.....
- ..... د - دارای آراء.....

نام و نام خانوادگی و امضاء

رئیس اداره .....

نام و نام خانوادگی و امضاء

رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری

شهرستان.....

- با عنایت به موارد صدرالذکر و در چارچوب دستورالعمل اجرایی توافقنامه مشترک، برای حل اختلافات در پلاک ..... فرعی از ..... اصلی بنام ..... در حوزه منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان ..... تصمیمات به شرح ذیل در کار گروه استان اخذ گردید :

نام و نام خانوادگی و امضاء اعضاء کارگروه :

(فرم شماره ۲)

بسمه تعالی

صورت وضعیت اراضی مورد ادعای سازمان / اداره / نهاد..... که واجد سند ملی میباشد.

۱- نام پلاک ..... شماره پلاک ..... فرعی از ..... اصلی، حوزه منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان .....

۲- میزان ادعای سازمان / اداره / نهاد ..... به شرح ذیل میباشد:

الف - سهم از ..... کل سهام .....

ب - مساحت..... مترمربع از کل پلاک.

۳ - وضعیت اجرای مقررات قانون ملی شدن جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و اجرای مقررات اراضی موات

الف - دارای برگ تشخیص شماره ..... تاریخ ..... و آگهی شماره .....
..... تاریخ ..... می باشد.

مساحت کل پلاک ..... هکتار و اراضی ملی ..... هکتار و میزان مستثنیات پلاک نیز ..... هکتار میباشد.

- از مساحت کل اراضی مورد ادعای سازمان / نهاد / اداره فوق الذکر ، میزان ..... مترمربع در مستثنیات و میزان ..... مترمربع در اراضی ملی واقع است که میزان ..... مترمربع از اراضی ملی در حال حاضر آن دارای آثار تصرف و میزان ..... مترمربع نیز بصورت مرتع و ..... دست نخورده می باشد.

- میزان ..... مترمربع در اراضی مشمول ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها که میزان ..... مترمربع تبدیل گردیده و ..... مترمربع بصورت مرتع باقی می باشد. (تصویر نقشه پیوست)

- بر روی اراضی مشمول ماده ۶۴ مورد ادعای وقف نظریه مورخ ..... هیأت نظارت ماده ۳۳ مبنی بر ابطال ماده ۶۴ صادر شده است.

ب - دارای برگ تشخیص موات شماره ..... تاریخ ..... و رای شماره .....
تاریخ ..... می باشد.

- میزان ..... مترمربع در اراضی موات که میزان ..... مترمربع آن دارای آثار تصرف و ..... مترمربع بصورت بکر و دست نخورده است.

۴- سند مالکیت:

- سند مالکیت اراضی ملی پلاک مورد ادعای سازمان / نهاد / اداره.....، بنام دولت جمهوری اسلامی ایران با نمایندگی سازمان جنگلها و مراتع کشور به شماره ..... فرعی از ..... اصلی و شماره ورقه مالکیت ..... صادر شده است.
- سند مالکیت اراضی موات به شماره ..... فرعی از ..... اصلی و شماره ورقه مالکیت ..... بنام دولت صادر شده است.

۵- وضعیت اجرای طرح های اجرایی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور در داخل پلاک :

- دارای طرح مرتع داری.....
- دارای طرح .....

۶- وضعیت واگذاریها در داخل پلاک :

- اراضی ملی/موات/ماده ۶۴ مورد ادعای سازمان /نهاد /اداره.....، داخل در محدوده و حریم قانونی شهر
- نمی باشد می باشد .
- در تاریخ ..... طی صورتجلسه ..... به مسکن و شهر سازی تحویل گردیده است.
- سایر واگذاریها :
- میزان .....هکتار به ..... واگذار شده است.

۷- سیر مراحل قضایی :

- بر روی اراضی ملی/موات/ماده ۶۴ مورد ادعای سازمان /نهاد /اداره.....، اعتراض در کمیسیون ماده واحده شهرستان به شماره ..... ثبت شده و منجر به صدور رأی نشده شده و شماره رأی ..... مورخ ..... می باشد (مبنی بر..... می باشد. (تصویر پیوست).
- به رأی کمیسیون ماده واحده در محاکم قضایی اعتراض نشده شده و در حال رسیدگی میباشد نمی باشد رأی قطعی به شماره ..... مورخ ..... صادر شده است (مبنی بر..... می باشد. (تصویر پیوست)

۸- مستندات ارائه شده از سوی سازمان /نهاد /اداره..... در ارتباط با اراضی مورد ادعا(کلیه مدارک پیوست میباشد) :

- ..... الف - دارای نقشه
- ..... ب - دارای سند
- ..... ج - دارای سوابق ثبتی
- ..... د - دارای آراء

نام و نام خانوادگی و امضاء
رئیس اداره

نام و نام خانوادگی و امضاء
رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان

شماره نامه: ۹۱/۵/۵۸۶۸۹

تاریخ نامه: ۹۱/۱۰/۱۰

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: نحوه بررسی پرونده ها در راستای توافقنامه مشترک با سازمان اوقاف و امور خیریه
باسلام و احترام؛

با توجه به ضرورت تسهیل در فرآیند بررسی و مستندسازی پرونده های
مورد عمل در راستای توافقنامه مشترک با سازمان اوقاف و امور خیریه
بدینوسیله به پیوست جدول مورد نیاز (فرم شماره ۳) به همراه نکات و تذکرات
لازم جهت بهره برداری و اقدام مقتضی ارسال می گردد. بدیهی است کلیه
مستندات می باید پس از بررسی در کارگروه مشترک استانی، در قالب جدول
مذکور خلاصه و نهایی گردد. ۹-۲۵-۶۲۶۰/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت وامور اراضی

بسمه تعالی

(فرم شماره ۳)

جدول فرایند اجرایی توافقنامه در جهت تسهیل و تسریع اقدامات مورد نیاز با توجه به مواضع قانونی بویژه قانون الحاق دو تبصره به ماده واحده قانون ابطال اسنادفروش رقبات ، آب و اراضی موقوفه مصوب

۱۳۸۰/۱۲/۱۹

وضعیت کلی پلاک از نظر مساحت مطابق اجرای مقررات ملی شدن			وضعیت سهم اوقاف از پلاک				
مساحت کل پلاک	هکتار		سهم اوقاف از کل پلاک	هکتار			
مساحت مستثنیات	هکتار		سهم اوقاف از مستثنیات	هکتار			
مساحت منابع ملی			مابقی سهم اوقاف از اراضی:				
			۱- از محل اراضی احیاء شده			هکتار	
			۲- در صورت عدم تأمین سهم موقوفه از اراضی احیاء شده مابقی به عنوان حریم اراضی موقوفه (حریم مستثنیات و حریم اراضی احیاء شده) اختصاص داده می شود.			هکتار	

جدول فرایند اجرایی توافقنامه در جهت تسهیل و تسریع اقدامات مورد نیاز با توجه به مواضع قانونی بویژه قانون الحاق دو تبصره به ماده واحده قانون ابطال اسنادفروش رقبات ، آب و اراضی موقوفه

مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹

محل امضاء اعضای کارگروه استانی

نکات مورد توجه :

۱. احراز سند معتبراعم از وقفنامه و اجاره نامه وقفیت رقبه و اراضی موردنظر و عمل به وقفیت و مستند سازی نمودن آن در سوابق مربوطه.
۲. تعیین سهام اراضی اوقافی در املاک مشاعی
۳. خارج کردن سهام مشاع از اراضی مستثنیات موضوع اجرای مقررات ملی شدن
۴. مشخص کردن مابقی سهام اوقافی در اراضی منابع ملی در صورت عدم کفایت از مستثنیات بشرح ذیل:
  - ۴-۱- استرداد اراضی معاطات وقفی موضوع ماده ۳-۲ دستورالعمل اجرائی موضوع توافقنامه مشترک
  - ۴-۲- تعیین و احراز اراضی احیاء شده تا قبل از سال ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ بعنوان موقوفه
  - ۴-۳- تعیین حریم اراضی احیاء شده موقوفه
  - ۴-۴- جدا کردن مابقی اراضی بعنوان منابع ملی
۵. چنانچه عرصه اطراف اراضی موقوفه، جنگل بالاصاله باشد طبق بند (۶) مندرج در تفاهم نامه اقدام می گردد

تذکر:

۱. در تعیین حریم اراضی موقوفه اصل ارزش گذاری و قیمت اراضی از نظر کیفیت و مرغوبیت آن مبنای تخصیص در تعیین مساحت حریم خواهد بود بنحویکه عرصه مستعد با ارزش گذاری و قیمت بیشتر مدنظر قرار گرفته و حریم موقوفه مطابق آن تعیین خواهد شد و اراضی غیرمستعد از قبیل کوهها، اراضی صخره ای و دامنه های با شیب زیاد و نظایر آن با رعایت اصل مذکور کماکان بعنوان منابع ملی باقی خواهد ماند.
۲. در خصوص اراضی موقوفه شش دانگ نیز با رعایت عمل به وقف و به شرح بندهای (۱-۴ الی ۴-۴)

شماره: ۹۱/۵/۶۱۰۷۶

تاریخ: ۹۱/۱۰/۲۰

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ابلاغ تفاهم نامه سه جانبه

با سلام و احترام؛

پیرو ابلاغیه های شماره ۹۰/۱/۱۴۶۱۸ مورخ ۹۰/۲/۱۷ و شماره ۹۰/۱/۲۷۸۰۰ مورخ ۹۰/۵/۱۷ معاون محترم وزیر و ریاست سازمان در خصوص توافقنامه مشترک فیما بین سازمان اوقاف و امور خیریه و این سازمان و دستورالعمل اجرایی توافقنامه یاد شده به پیوست تفاهمنامه سه جانبه شماره ۹۱/۲۰۱۴۸۷ مورخ ۹۱/۱۰/۱۳ فیما بین سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان اوقاف و امور خیریه و این سازمان با هدف تعیین تکلیف اختلافات بین اراضی موقوفه و ملی و تثبیت مالکیت املاک موقوفه مفروز و مجزا نمودن اراضی و املاک مذکور ، تهیه گردیده در اجرای ماده ۱۳ آئین نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگلهای کشور ماده ۳۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و تبصره ۶ قانون الحاق دو تبصره به قانون ابطال اسناد فروش رقبات آب و اراضی موقوفه مصوب سال ۱۳۸۰ جهت بهره برداری و اقدام لازم ارسال می گردد. ۱۰-۱۸-۶۴۸۰/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۱/۹۷۴۱۳۹

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۱۷

پیوست: ندارد

به: گیرندگان ذیل

موضوع: ابلاغ تفاهم نامه سه جانبه

سلام علیکم

با صلوات بر محمد و آل محمد، در اجرای توافق نامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ فی مابین سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان اوقاف و امور خیریه و در

نحوه تثبیت قطعات مفروزی سهم وقف در پلاک های مشاعی سوالات و ابهاماتی از ناحیه ادارات ثبت اسناد و املاک کشور مطرح شده است.

برای رفع ابهام و اتخاذ شیوه اجرایی واحد در سطح کشور تفاهم نامه سه جانبه شماره ۹۱/۲۰۱۴۷۸ مورخ ۹۱/۱۰/۱۳ فی مابین معاونین محترم سازمان های ثبت اسناد و املاک کشور، جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و اوقاف و امور خیریه تنظیم که تصویر آن به پیوست ارسال می گردد.

خواهشمند است دستور فرمائید با توجه به تفاهم نامه مذکور نسبت به اخذ سند مالکیت قطعات مفروزی به نام موقوفه که در اجرای تفاهم نامه صدرالذکر اوقاف و منابع طبیعی تعیین تکلیف شده است حداکثر تا پایان سال جاری اقدام و نتیجه به اداره کل اسناد و ثبتی سازمان اعلام گردد. ۳۶۰۲۲۲۸/ر/۱۰/۱۷/۱۰

محمد مهدی حاتمی

سرپرست معاونت اوقافی، حقوقی و امور مجلس و مسئول

قرارگاه قدر

گیرندگان:

- ۱- ردیف سوم (اداره کل / مدیریت اوقاف و امور خیریه استان) جهت اقدام لازم
- ۲- اداره کل اسناد و ثبتی جهت اطلاع و نگهداری اصل تفاهم نامه و پی گیری تا حصول نتیجه

رونوشت:

- ۱- جناب آقای بکائیان معاون محترم امور املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به انضمام یک نسخه از اصل تفاهم نامه مذکور جهت استحضار، خواهشمند است دستور فرمایید نسبت به ابلاغ آن به واحدهای ذیربط ستاد و صف آن سازمان اقدام فرمایند.
- ۲- جناب آقای عموزاده معاون محترم حفاظت و امور اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور به انضمام یک نسخه از اصل تفاهم مذکور جهت استحضار، خواهشمند است دستور فرمایید نسبت به ابلاغ آن به واحدهای ذیربط ستاد و صف آن سازمان اقدام فرمایند.
- ۳- جناب آقای عابد قائم مقام محترم اجرایی سازمان جهت استحضار
- ۴- جناب آقای ربیعی مدیرکل محترم دفتر ریاست، روابط عمومی و امور بین الملل سازمان متبوع جهت استحضار نماینده محترم ولی فقیه و رییس سازمان

شماره: ۹۱/۲۰۱۴۷۸

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۱۳

پیوست: ندارد

تفاهم نامه

در اجرای توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۱۳۹۰/۳/۱ فی مابین سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان اوقاف و امور خیریه و دستورالعمل اجرایی شماره ۲۵۸۴۵ مورخ ۱۳۹۰/۵/۸ مبنی بر تعیین تکلیف اختلافات بین اراضی موقوفه و ملی، با هدف تثبیت مالکیت املاک موقوفه و مغروز و مجزا نمودن اراضی و املاک مذکور مقرر گردید، ادارات منابع طبیعی سراسر کشور با اعمال مقررات ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایز جنگلی کشور، نوع اراضی را مبنی بر مستثنیات و ملی مشخص نموده و سپس با همکاری ادارات ثبت اسناد و املاک کشور در اجرای ماده ۱۳ آئین نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگل های کشور و ماده ۳۹ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع طبق تبصره ۶ قانون الحاق دو تبصره به قانون ابطال اسناد فروش رقیاب آب و اراضی موقوفه مصوب سال ۱۳۸۰ مطابق توافقات بعمل آمده، ضمن تعیین سهم وقف از کل پلاک مشاعی یک یا چند قطعه از اراضی احیاء شده قبل از تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ را جز قطعات ملی که در اختیار موقوفه قرار می گیرد به عنوان اراضی احیاء شده و حریم موقوفات تلقی گردد و در صورتی که اراضی احیاء شده در اختیار موقوفه نبود با هماهنگی اوقاف قطعات مذکور تعیین و به نام موقوفه تثبیت گردد و پس از تنظیم صورت جلسه و تحویل قطعات به اوقاف نسبت به صدور سند مالکیت آن تحت عنوان موقوفه اقدام خواهد شد.

محمدحسن بکائیان	محمدتقی عموزاده	محمد مهدی حاتمی
معاون امور املاک سازمان	معاون حفاظت و امور اراضی	سرپرست معاونت اوقافی،
ثبت و اسناد و املاک کشور	سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور	حقوقی و امور مجلس سازمان
		اوقاف و امور خیریه

شماره نامه: ۹۲/۵/۲۲۵۴۲

تاریخ نامه: ۹۲/۰۴/۲۹

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ارسال دستورالعمل سه جانبه

با سلام

احتراماً، به پیوست تصویر دستورالعمل شماره ۹۲/۵۶۱۳۹ مورخ ۹۲/۳/۲۷ در خصوص نحوه صدور اسناد مالکیت جهت حریم موقوفات و اراضی احیاء شده قبل از سال ۱۳۶۵ که به صورت سه جانبه به امضای مشترک (سازمانهای ثبت اسناد و املاک، اوقاف و امور خیریه و سازمان متبوع) رسیده، جهت بهره برداری و اقدام لازم ارسال می گردد. ۴-۲۶-۷۹۰۳/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت واموراراضی

شماره: ۹۲/۵۶۱۳۹

تاریخ: ۹۲/۳/۲۷

پیوست: ندارد

دستورالعمل نحوه صدور سند مالکیت جهت حریم موقوفات و اراضی احیاء شده قبل از سال ۱۳۶۵

موضوع تفاهمنامه شماره ۹۱/۲۰۱۴۷۸-۹۱/۱۰/۱۳

برابر تبصره ۶ الحاقی به قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه سال ۱۳۶۳، حریم موقوفات و آن دسته از اراضی که قبل از تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ به عنوان موقوفه احیاء گردیده، خارج از شمول اراضی ملی، موضوع ماده یک قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی، تشخیص داده شده است. لذا در راستای تثبیت مالکیت آن دسته از اراضی که قبلاً ملی و یا موات اعلام شده و حریم موقوفات داخل در محدوده اراضی مذکور قرار گرفته، و نیز اراضی که حد فاصل سالهای ۴۱ تا ۶۵ به عنوان موقوفه احیاء شده و به منظور رفع اختلاف بین سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری و سازمان اوقاف و امور خیریه، قبلاً تفاهمنامه سه جانبه شماره ۹۱/۲۰۱۴۷۸-۹۱/۱۰/۱۳ با هدف مستندسازی موقوفات در مواقع تفکیک اراضی

ملی از مستثنیات تنظیم و مقرر شده حریم موقوفات و اراضی موقوفه احیاء شده توسط ادارات منابع طبیعی مجزا و محدوده آن تبیین و به نام موقوفه مربوطه تثبیت گردد. لذا با توجه به سئوالات و ابهامات طرح شده نحوه اجرای مفاد تفاهمنامه سه جانبه به شرح زیر تبیین می‌گردد.

۱- ادارات اوقاف و امور خیریه مکلفند نقشه تهیه شده محدوده اراضی احیاء شده تا سال ۶۵ و نیز حریم موقوفات را که بر اساس توافقنامه شماره ۹۰/۳/۱-۱/۱۱۲۸۷ و دستورالعمل اجرایی شماره ۹۰/۵/۸-۲۵۸۴۵ مشخص و تعیین تکلیف گردیده است را به منابع طبیعی ارسال نمایند.

۲- ادارات منابع طبیعی مکلفند در موقع تفکیک اراضی ملی از مستثنیات، اراضی موقوفه اعم از حریم یا اراضی احیاء شده را به صورت مجزا از محدوده منابع ملی در نقشه اجرای مقررات مشخص و به واحد ثبتی ارائه نمایند.

۳- ادارات ثبت اسناد و املاک مکلفند در موقع اجرای ماده ۱۳ و ۳۹ برای قطعاتی که به عنوان مستثنیات و نیز حریم موقوفه و اراضی احیاء شده وقفی تعیین شده، پلاک فرعی مجزی تخصیص دهند.

۴- جهت اراضی مستثنیات سهم مالکین و حریم موقوفات و اراضی احیاء شده وقفی مطابق مقررات قانونی مربوطه سند مالکیت صادر خواهد شد.

۵- در رابطه با آن دسته از اراضی که قبلاً در اجرای مقررات ماده ۱۳ و ۳۹ تفکیک گردیده، با درخواست ادارات منابع طبیعی قطعاتی که به عنوان حریم موقوفات، حریم مستحذات بقاع متبرکه و امامزادگان و یا اراضی احیاء شده وقفی در نظر گرفته شده، مطابق نقشه ارائه شده از محدوده کل کسر، سپس نسبت به صدور سند مالکیت اراضی وقفی اقدام می‌گردد.

۶- چنانچه قسمتی مشاعی از ملک قبلاً به عنوان موقوفه سابقه ثبت داشته باشد تخصیص قسمتی از اراضی ملی به عنوان حریم و یا اراضی احیاء شده خللی به حق موقوفه از سهم وی در مستثنیات قانونی مالکین وارد نخواهد کرد و به میزان سهام ثبت شده مالک مستثنیات خواهد بود.

حاکمیت	عموزاده	بکائیان
معاون اوقافی، حقوقی و امور مجلس	معاون حفاظت و امور اراضی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور	معاون امور املاک
سازمان اوقاف و امور خیریه کشور		سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

شماره نامه: ۹۳/۵۱/۲۲۱۳۶

تاریخ نامه: ۹۳/۰۴/۲۹

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: بخشنامه مشترک

باسلام و احترام

به پیوست آخرین بخشنامه مشترک در خصوص تفاهمنامه فیما بین سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری و سازمان اوقاف و امور خیریه، جهت اطلاع و بهره برداری ارسال می گردد. مقتضی است دستور فرمایید بر اساس بندهای پنجگانه اقدام عاجل صورت پذیرد.

محمدصادق خیری

مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

شماره: ۹۳/۲۹۵۱۹۲

تاریخ: ۱۳۹۳/۰۳/۳۱

پیوست: ندارد

آنی

به: گیرندگان ذیل

سلام علیکم؛

با صلوات بر محمد و آل محمد، احتراماً؛ پیرو تفاهمنامه مشترک فیما بین به شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱ و دستورالعمل اجرای شماره ۲۵۸۴۵ مورخ ۹۰/۵/۸، موضوع تعیین تکلیف اراضی و پلاک‌های ثبتی اختلافی، ضمن تشکر از اقداماتی که تاکنون توسط اعضای محترم کارگروه‌های استانی و شهرستانی صورت گرفته، ضرورت دارد با توجه به گذشت سه (۳) سال از انعقاد تفاهمنامه مشترک، شتاب بیشتری جهت حل و فصل سریع باقیمانده اراضی مورد اختلاف و اخذ اسناد مالکیت آن به عمل آید.

بدین منظور موارد ذیل را جهت اقدام آنی ابلاغ نموده و انتظار دارد کلیه مدیران استانی و اعضاء محترم کارگروه‌های استانی و شهرستانی به صورت جدی نسبت به انجام آنها تا حصول نتیجه اهتمام لازم را به عمل آورند:

۱- جهت کلیه پرونده‌های مورد بررسی در کارگروه استانی که تعیین تکلیف گردیده، ضمن جمع‌آوری مستندات و مدارک مربوط به آن پلاک به همراه فرم‌های تکمیل شده

شماره ۱ و ۲ (پیوست) که به امضاء اعضای کارگروه رسیده، می‌بایست در سه (۳) سری پرونده به صورت جداگانه مستندسازی و ضبط گردد. که یک نسخه از آنها در هر اداره کل بایگانی و نسخه سوم به دبیرخانه کارگروه مشترک استان ارسال گردد.

۲- مدارک ذیل باید در هر پرونده لحاظ و ضبط گردد:

۱-۲) مستندات موقوفه بودن پلاک رفع اختلاف شه

۲-۲) مستندات اجرای مقررات ملی یا موات و یا ...

۳-۲) صورتجلسات مشترک کارگروه شهرستان و استان که به امضاء اعضای کارگروه‌ها رسیده است.

۴-۲) فرم‌های تکمیل شده ۱ و ۲ که به امضاء اعضای کارگروه‌ها رسیده است.

۵-۲) نقشه‌های تهیه شده واجد مختصات جغرافیایی اراضی رفع اختلاف شده

۶-۲) مکاتبات انجام شده نسبت به اخذ اسناد مالکیت به ادارات ثبت اسناد و املاک محل برای اخذ اسناد مالکیت

۳- کارگروه‌های استانی و شهرستانی دو سازمان موظفند پس از تشخیص پلاک‌های مورد اختلاف و حل و فصل آن، مراتب را همراه با کلیه مدارک و مستندات لازم به منظور اقدام جهت سیر تشریفات ثبتی و اخذ سند مالکیت به ادارات ثبت اسناد و املاک محل ارسال داشته و رونوشت آن به دبیرخانه کارگروه مشترک مرکزی ارائه نمایند.

۴- روسای شهرستان و مدیران استان موظفند صرفاً پلاک‌های مورد اختلاف را در جلسات کارگروه‌ها مطرح نموده و براساس مفاد تفاهمنامه و دستورالعمل مشترک تصمیم لازم برای معمول داشته و در خصوص آندسته از پرونده‌هایی که منجر به صدور اسناد مالکیت به نام دولت به نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور گردیده، با گزارش کامل و ارائه پیشنهادات مشخص جهت تعیین تکلیف نهایی به کارگروه مشترک مرکزی منعکس دارند.

۵- دبیرخانه کارگروه مشترک استانی موظف به تکمیل و ارسال جدول پیوست به صورت شهرستانی که به تایید اعضا کارگروه‌های استانی رسیده است به قید فوریت حداکثر تا مورخ ۹۳/۴/۱۰ با امضا مدیران کل دو سازمان به دبیرخانه کمیته مشترک مرکزی واقع در معاونت اوقافی، حقوقی و امور مجلس سازمان اوقاف و امور خیریه می‌باشد.

لازم به تذکر است جدول موضوع بند ۴ حتما می بایست در قالب فایل اکسل ضمیمه تکمیل و به دبیرخانه کمیته مشترک مرکزی ارسال گردد. م/۳/۱۲۵/۵۳۱۶۵

محمد تقی عموزاده	محمد مهدی حاتمی
معاون حفاظت و امور اراضی	معاون اوقافی، حقوقی و امور مجلس
سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور	سازمان اوقاف و امور خیریه

شماره: ۹۳/۱۲۱۲۸۷۱

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۲/۱۲

گیرندگان محترم ذیل:

موضوع: ابلاغ پاسخ های اصلاحی به سوالات پیرامون توافق نامه و دستورالعمل اجرایی آن بین سازمان اوقاف و امور خیریه و سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم

با توجه به ابلاغیه شماره ۹۰/۹۹۵۲۱۱ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۷ در خصوص سوالات مختلف استان ها راجع به چگونگی اجرای تفاهمنامه مشترک بین سازمان جنگلها و سازمان اوقاف و امور خیریه به پیوست پاسخ اصلاحی به سوالات ارسالی که توسط کمیته مشترک مرکزی در جلسات مشترک با نمایندگان محترم سازمان بازرسی کل کشور بررسی و پاسخ داده شده و به امضا معاونین مربوطه دو سازمان رسیده جهت بهره برداری ارسال می گردد، انتظار دارد با توجه به راهکارهای داده شده، شاهد تسریع در تصمیم گیری به منظور حل اختلافات موجود توسط کارگروه های مشترک استانی باشیم. ۶۵۶۹۹۱۶

مسعود منصور	محمد مهدی حاتمی
معاون حفاظت و امور اراضی	معاون اوقافی، حقوقی و امور مجلس
سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور	سازمان اوقاف و امور خیریه

گیرندگان:

- ردیف سوم (اداره کل/مدیریت اوقاف و امور خیریه استان
- اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

رونوشت:

- ۱- نماینده محترم ولی فقیه و ریاست سازمان اوقاف و امور خیریه جهت استحضار
- ۲- جناب آقای مهندس جلالی ریاست محترم سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور جهت استحضار.
- ۳- جناب آقای ناظم نیا بازرس محترم کل سازمان بازرسی کل کشور جهت استحضار
- ۴- اعضا محترم کمیته مشترک مرکزی جهت اطلاع و اقدام مقتضی

پاسخ به سوالات ادارات کل اوقاف و امور خیریه و منابع طبیعی و آبخیزداری استانها در خصوص سوالات مطرح شده توسط ادارات کل منابع طبیعی و ادارات کل اوقاف و امور خیریه نسبت به دستورالعمل اجرایی توافق نامه فی مابین، موضوعات مطروحه بررسی و جوابیه آنها به شرح ذیل می گردد:

سوال ۱- در بند ۳ دستورالعمل اجرایی توافقنامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۹۰/۳/۱، بر مبنای الحاق ۲ تبصره به قانون تصریح گردیده که اراضی احیا شده قبل از سال ۱۳۶۵ به تشخیص سازمان متبوع از اراضی مورد تشخیص به عنوان موقوفه سند صادر شود لیکن در بند ۵ همین دستورالعمل در ارتباط با موقوفات مشاعی به تفکیک سهم اوقاف از کل پلاک اشاره شده است در این حالت ممکن است در اراضی تشخیص منابع طبیعی اراضی احیاء شده قبل از سال ۱۳۶۵ وجود نداشته باشد، با این وصف تکلیف چگونه خواهد بود؟

جواب: ملاک تعیین سهم اوقاف از کل اراضی احیاء شده قبل از سال ۱۳۶۵ می باشد، لذا با استفاده از قرائن و دلایل از قبیل عکس های هوایی، اراضی احیا شده قبل از سال ۱۳۶۵ توسط اوقاف و یا سایر اشخاص و یا اراضی قرینه موجود، احصاء گردد، بدیهی است تعیین و اختصاص حریم برای موقوفات لازم الرعایا می باشد.

سوال ۲- اعتراضات واصله به هیئت های تعیین تکلیف اراضی اختلافی در خصوص پلاکهای اخذ سند شده یا نشده به نام دولت توسط اداره کل اوقاف و امور خیریه چگونه خواهد بود؟

جواب: در ارتباط با آن قسمت از اراضی که مورد اختلاف بوده و در هیاتهای تعیین تکلیف اراضی اختلافی و یا محاکم قضایی مطرح رسیدگی می باشد، غیر از مواردی که سند مالکیت به نام دولت صادر شده باشد، بایستی پرونده های مذکور همراه با کلیه مدارک و مستندات توسط کارگروه مشترک استانی بررسی و بر اساس دستورالعمل اجرایی تعیین تکلیف و اتخاذ تصمیم گردد سپس، تصمیمات اتخاذ شده در این کارگروه مشترک، به محاکم قضایی و دبیر خانه هیات اعلام گردد.

سوال ۳- با عنایت به قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب سال ۱۳۷۱ و الحاق دو تبصره به آن، موضوعیت موقوفات در خصوص موقوفات عام قید شده، آیا توافقنامه مشمول و موقوفات خاص هم می باشد یا خیر؟

جواب: توافقنامه و دستور العمل اجرایی برای موقوفاتی که سازمان اوقاف و امور خیریه متولی آن باشد را شامل می شود و در سایر موقوفات مشروط به آن که متولی موقوفه مفاد این توافق نامه و تصمیم سازمان اوقاف را برای توافق بپذیرد، ملاک عمل می باشد و از این حیث تفاوتی بین وقف عام و خاص وجود ندارد.

سوال ۴- نحوه پاسخگویی به استعلامات رسیده از مراجع قضایی، دفاتر ثبت اسناد و بانکها و... در اراضی تحت عمل این دستورالعمل اجرایی چه خواهد بود؟
جواب: به مرجع مذکور اعلام گردد پس از تعیین تکلیف موضوع در کارگروه مربوطه مورد بررسی و اتخاذ تصمیم قرار گیرد.

سوال ۵ - نحوه واگذاری عوض موضوع بند ۵ دستورالعمل چگونه و به چه صورت خواهد بود؟

جواب: با فرض اینکه سوال نحوه قیمت گذاری باشد واگذاری اراضی عوض بر اساس ارزش گذاری توسط هیات کارشناسی مرضی الطرفین و تصمیمات کارگروه استانی مورد اقدام قرار گیرد.

سوال ۶- منظور از سند معتبر وقفی در بند (۱) دستورالعمل چیست؟
جواب:

۱- وقف نامه: با استنباط از مفاد ماده ۴ و تبصره ذیل ماده ۱۰ قانون اوقاف، وقف نامه عبارتست از نوشته ای که توسط واقف یعنی مالک ملک، تنظیم گردیده است و هم چنین اثلاث باقیه، محبوسات، نذور، صدقات و وصیت نامه با توجه به بند ۷ ماده ۱ قانون اوقاف .

۲- اسناد و سوابق ثبتی: بر اساس مواد ۲۱ و ۲۲ قانون ثبت

۳- شیاع محلی و شهرت وقفیت: شیاع محلی بر اساس مسائل ۲۰۵۹ و ۲۰۶۰ رساله اجوبه الاستفتائات مقام معظم رهبری و شهرت وقفیت طبق مسئله ۱۱ کتاب استفتائات باب وقف از معظم له.

۴- سیره جاریه: (رویه ای است مستنبط از نظر واقف که عواید موقوفه فاقد وقفنامه بر آن اساس مصرف می شده است. اخراز این رویه با شعب حقوقی ادارات تحقیق می باشد) براساس بند ۷ قسمت الف ماده ۶ آیین نامه کیفیت تحقیق.

۵- مستندات مربوط به سوابق عمل به وقف.

سوال ۷- تشخیص و اعلام معتبر بودن اسناد وقفی عهده کیست؟
 جواب: با ادارات کل اوقاف و امور خیریه استان ها می باشد و چنانچه از سوی ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری اختلافی در پذیرش آن باشد مراتب به دبیرخانه کمیته مشترک مرکز ارسال تا بر اساس بند ۱۱ دستورالعمل اجرایی اقدام شود.

سوال ۸- منظور از کلمه ارزش در بند (۵) چیست؟ آیا منظور فقط ارزش عرصه می باشد یا عرصه و اعیان موجود در آن؟
 جواب: منظور از کلمه ارزش در بند ۵ فقط ارزش اراضی می باشد و شامل اعیانی و مستحذات نمی گردد.

سوال ۹: اراضی ملی که در سهم موقوفه قرار می گیرد آیا مالکیت این اراضی به موقوفه منتقل می گردد یا فقط بهره برداری آن به موقوفه داده می شود؟
 جواب: پس از مشخص شدن سهم اوقاف در اراضی ملی، اراضی مذکور به استناد تبصره ۶ قانون الحاق دو تبصره به قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه از شمول اراضی ملی خارج بوده لذا با رعایت دستورالعمل اجرایی این اراضی، نیاز به انتقال نبوده و اوقاف نسبت به اخذ سند مالکیت اقدام و بهره برداری آن نیز با موقوفه می باشد.

سوال ۱۰: آیا توافقات انجام شده در خصوص اراضی مورد اختلاف در کارگروه استانی، را می توان به ادارات ثبت جهت اخذ اسناد مالکیت ابلاغ کرد و یا نیاز به تایید روسای دو سازمان متبوع دارد؟

جواب: توافقات کارگروه استانی برای ادارات ثبت ملاک عمل می باشد. که در این خصوص نامه ای به شماره ۹۰/۸۲۲۷۳۷ مورخ ۹۰/۹/۲۷ به معاون محترم امور املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اعلام شده است و متعاقب آن توسط

سازمان ثبت اسناد و املاک طی نامه ای به شماره ۹۰/۱۵۶۱۸۳ مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۹ به کلیه ادارات کل ثبت استانها ابلاغ گردیده است.

مسعود منصور
معاون حفاظت و امور اراضی
سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

محمد مهدی حاتمی
معاون اوقافی، حقوقی و امور مجلس
سازمان اوقاف و امور خیریه

شماره: ۹۳/۱۲۱۲۹۴۲

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۲/۱۲

به گیرندگان محترم ذیل

موضوع: ابلاغ دستورالعمل اجرایی اصلاحی توافق نامه منعقدہ بین سازمان اوقاف و امور خیریه و سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
سلام علیکم

پیرو دستور العمل اجرایی شماره ۲۵۸۴۵ مورخ ۱۳۹۰/۵/۸ موضوع توافق نامه شماره ۱/۱۱۲۸۷ مورخ ۱۳۹۰/۲/۱ منعقدہ بین سازمان های اوقاف و امور خیریه و جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، به پیوست دستورالعمل اصلاحی جدید که براساس جلسات متعدد مشترک و با حضور نمایندگان سازمان محترم بازرسی کل کشور تهیه و به امضاء روسای محترم دو سازمان رسید است، جهت جایگزینی، اقدام و ارسال می دارد:

با توجه به اراضی و املاک و مستغلات موقوفه مورد اختلاف سازمان محترم جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، لازم است با عنایت به اراده و تصمیم دو سازمان بر حل موضوعات فی ما بین سریعاً ضمن تشکیل جلسات کار گروههای مشترک و در یک فضای دوستانه و همکاری و بر اساس دستور العمل پیوست نسبت به حل و فصل باقیمانده موارد اختلافی اقدام و گزارش اقدامات خود را به دبیرخانه کمیته مشترک دو سازمان ارسال نمایید.

بدیهی است تا زمان صدور این ابلاغیه کلیه اقدامات انجام شده در چاقوب دستورالعمل های ابلاغی قبلی، و توافقات جدید طبق دستورالعمل اصلاحی قابل اجرا و معتبر می باشد. ۶۵۶۹۸۸۶

محمد مهدی حاتمی
معاون اوقافی، حقوقی و امور مجلس
سازمان اوقاف و امور خیریه

مسعود منصور
معاون حفاظت و امور اراضی
سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

گیرندگان:

- ردیف سوم (اداره کل / مدیریت اوقاف و امور خیریه استان) جهت اقدام لازم
- اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان جهت اقدام لازم

رونوشت:

- ۱- نماینده محترم ولی فقیه و ریاست سازمان اوقاف و امور خیریه جهت استحضار
- ۲- جناب آقای مهندس جلالی ریاست محترم سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور جهت استحضار
- ۳- جناب آقای ناظم نیا بازرس محترم کل سازمان بازرسی کل کشور جهت استحضار
- ۴- اعضاء محترم کمیته مشترک مرکزی جهت اطلاع و اقدام مقتضی

شماره: ۹۳/۴۷۲۲۸

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۲/۱۱

دستورالعمل اجرایی تبصره قانون الحاق دو تبصره به قانون ابطال اسناد فروش**رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۶۳/۱/۲۸ و اصلاحیه های بعدی آن**

در اجرای توافق نامه فی مابین دو سازمان به شماره ۱/۷۸۲۱۱ مورخ ۱۳۹۰/۳/۱ بدین وسیله رئوس مبانی اساسی در راستای حل موارد اختلافی آن بخش از اراضی موقوفات که مشمول مقررات مربوط به اراضی ملی گردیده و مورد اختلاف بین دو سازمان می باشد، به شرح ذیل ابلاغ تا واحدهای استانی و شهرستانی تابعه دو سازمان، براساس آن نسبت به تعیین تکلیف اراضی مذکور اقدام نمایند.

۱- کلیه اراضی دارای اسناد معتبر وقفی که با اجرای مقررات ذیربط به عنوان اراضی ملی اعلام شده یا می شود و مورد اختلاف دو سازمان بوده و تاکنون منجر به اخذ سند به نام دولت با نمایندگی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور نگردیده، مشمول مفاد این دستورالعمل می باشند.

۲- موقوفات آستان قدس رضوی، حضرت معصومه (س)، حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) و حضرت شاه چراغ (ع) از شمول این دستورالعمل خارج می باشند.

۳- اراضی موضوع بند (۱) که به تشخیص سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری تا قبل از تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ احیاء شده باشند، سند تفکیکی مالکیت آنها تحت عنوان موقوفه صادر گردد.

تبصره: چنانچه تشخیص سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور مبنی بر عدم احیاء قبل از ۶۵/۱۲/۱۶ مورد پذیرش سازمان اوقاف و امور خیریه کشور قرار نگیرد، موضوع در کمیته مشترک موضوع ماده (۱) توافقنامه مطرح و اتخاذ تصمیم می‌گردد.

۴- عرصه و اعیان آن دسته موقوفاتی که به صورت معاطات وقف گردیده و به صورت مسجد، کاروانسرا، آب انبار، قبرستان و موارد مشابه، تحت بهره برداری عمومی می‌باشد، به میزانی که عرفاً برای بهره برداری عموم از ملک لازم می‌باشد، به عنوان احیاء شده تلقی می‌گردد.

۵- در اراضی موضوع این دستورالعمل که به تشخیص سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در حال اجرای طرح یا مورد بهره برداری سازمان مذکور یا مشمول مقررات واگذاری اراضی گردیده باشند، با رعایت مقررات تبدیل به احسن موقوفات، به نام دولت با نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور تثبیت و معادل ارزش آن از اراضی بلاعارض ملی سایر پلاک‌هایی که دارای ارزش سرمایه گذاری و اقتصادی باشند، جایگزین و به عنوان موقوفه تثبیت مالکیت گردد.

۶- در مواردی که موقوفه دارای سهم مشاع از اراضی باشد (موقوفات مشاعی)، موارد ذکر شده در این دستورالعمل به نسبت سهم مشاعی موقوفه از کل اراضی قابل اجرا خواهد بود.

۶-۱- سهم اراضی موقوفه در هر پلاک از کل اراضی پلاک (ملی و مستثنیات) محاسبه و به جهت سهم موقوفه از اراضی ملی، از اراضی ملی، از اراضی ملی احیاء شده تا تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ تعیین خواهد شد، و تعیین حریم برای موقوفه لازم الرعایه می‌باشد.

۷- عرصه و اعیان جنگل‌ها و اراضی جنگلی بالاصاله، صرفاً به نام دولت و با نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور تثبیت مالکیت و بهره برداری خواهد شد.

۸- جهت تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع این دستور العمل کارگروه مشترک در استان و کارگروه مشترک شهرستان با ترکیب ذیل تشکیل می گردد:

- ۱-۸- کارگروه استانی مرکب از:
- مدیر کل اوقاف و امور خیریه استان
  - مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
  - معاون حفاظت و امور اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
  - معاون حقوقی و ثبتی با رییس اداره حقوقی و ثبتی اداره کل اوقاف و امور خیریه استان
  - رییس اداره ممیزی اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
  - رییس اداره حقوقی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
  - کارشناس امور اوقافی با تایید مدیر کل اوقاف و امور خیریه استان
  - روسای ادارات منابع طبیعی و اوقاف شهرستان مربوطه که پرونده های آن مطرح و در حال رسیدگی می باشند.
  - در صورتیکه موقوفه غیر متصرفی باشد متولی یا وکیل متولی موقوفه دبیرخانه کارگروه در محل اداره کل اوقاف و امور خیریه تشکیل و دبیر کارگروه معاون حقوقی و ثبتی یا رییس اداره حقوقی و ثبتی اداره کل اوقاف و امور خیریه می باشد.
- ۲-۸- کارگروه شهرستانی مرکب از:
- رییس ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان
  - رییس اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان
  - یک نفر کارشناس از هر اداره
  - در صورتیکه موقوفه غیر متصرفی باشد، متولی یا وکیل متولی موقوفه
- ۹- وظایف کارگروه استانی به شرح زیر است:

۹-۱- کارگروه استانی موظف است اطلاعات و گردش کار پرونده کلیه پلاک‌های مورد اختلاف را مطابق جداول ارسالی به دبیرخانه کمیته مشترک مرکزی ارسال نماید.

۹-۲- نظارت دقیق و کامل بر عملکرد کمیته‌های شهرستانی

۹-۳- در جلسه کارگروه استانی علاوه بر اعضاء کارگروه، روسای ادارات منابع طبیعی و اوقاف شهرستان مربوطه که پرونده‌های آن مطرح و در حال رسیدگی می‌باشد و همچنین در صورتی که موقوفه غیر متصرفی باشد متولی یا وکیل متولی موقوفه می‌بایست حضور داشته باشند.

۹-۴- تشکیل جلسات به طور مستمر (هر دو هفته یکبار) با برنامه زمان بندی شده صورت گرفته و برنامه به دبیرخانه کمیته مشترک مرکزی ارسال گردد.

۹-۵- تصمیمات کارگروه استانی با امضاء مدیران کل منابع طبیعی و اوقاف و امور خیریه ابلاغ می‌گردد.

۹-۶- پیگیری انجام مصوبات کارگروه مشترک استانی و کمیته مشترک مرکزی توسط ادارات تابعه تا مرحله صدور سند مالکیت .

۹-۷- ارسال گزارش اقدامات صورت گرفته در پایان هر ماه به کمیته مشترک مرکزی.

۹-۸- چنانچه موارد اختلافی خارج از مفاد توافق نامه و دستورالعمل مربوطه به آن قابلیت حل و فصل در کارگروه مشترک استانی را نداشته باشد، نسبت به تهیه و ارسال گزارش مشروح به انضمام کلیه مستندات و مدارک به کمیته مشترک مرکزی اقدام گردد.

۱۰- وظایف کارگروه مشترک شهرستانی شامل مستندسازی کلیه پلاک‌های مورد اختلاف در سطح شهرستان و تکمیل گردشکار و ارسال آن به دبیرخانه کارگروه مشترک استانی می‌باشد.

۱۱- در موارد خارج از شمول این دستورالعمل و همچنین هرگونه رفع ابهام و پاسخ به سوالات و موارد اختلافی باقیمانده بوسیله کمیته مشترک موضوع ماده (۱) تفاهم نامه صدرالذکر بررسی و ضمن اتخاذ تصمیم راهکارهای

قانون اتخاذ و ابلاغ خواهد شد. تصمیمات این کمیته مشترک برای واحدهای تابعه دو سازمان الزامی خواهد بود.

۱۲- این دستور العمل در ۱۲ بند و یک تبصره، در دو نسخه تنظیم و امضا گردیده و هر نسخه در حکم واحد است و از تاریخ ابلاغ لازم الرعایه می باشد.

علی محمدی

نماینده ولی فقیه و

رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه

خداکرم جلالی

معاون وزیر جهاد و کشاورزی و رئیس

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

سایر موارد

شماره: ۸۹/۱/۵۱۴۱۸

تاریخ: ۸۹/۰۸/۱۶

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرید مجموع اقدامات و فعالیت هایی که در بخش ممیزی اراضی انجام میشود بگونه ای است که متصدیان انجام آن علاوه بر دانش و تخصص می بایست از تجربه لازم و کافی نیز برخوردار باشند. لذا مقتضی است ترتیبی اتخاذ فرمائید که ضمن تقویت و حمایت از بخش مذکور و با ایجاد انگیزه لازم، زمینه استمرار فعالیت همکاران شاغل در این بخش فراهم و همچنین با آموزش، انتقال تجربه و بکارگیری نیروهای مستعد در این بخش، بستر لازم برای تأمین نیروهای جایگزین همکارانیکه به افتخار بازنشستگی نائل می شوند فراهم گردد. م.۵۵۳۰/۱۵-۸

علی سلاجقه

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره نامه: ۸۹/۵/۷۰۳۱۶

تاریخ نامه: ۸۹/۱۱/۱۵

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: معافیت از هزینه دادرسی

باسلام

احتراماً، به پیوست تصویر نظریه مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه به شماره ۷/۶۰۲۸ مورخ ۸۹/۱۰/۵ مبنی بر معافیت مطلق وزارت جهاد کشاورزی از پرداخت هزینه دادرسی موضوع ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی، جهت استحضار و بهره برداری و عند الزوم ارائه به محاکم ارسال می گردد. م.۵۵۳۶/۱۱-۹-۶۳۲۶

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۷/۶۰۲۸

تاریخ: ۸۹/۱۰/۵

شماره پرونده: ۸۹-۲/۱-۱۲۴۲

جناب آقای شاگری

معاون محترم آموزش و تحقیقات دادگستری کل استان خراسان شمالی

با سلام

عطف به استعلام شماره ۹۰۱۴/۱۴۲۶/۶۰۱ مورخ ۱۳۸۹/۸/۱ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

معافیت وزارت جهاد کشاورزی از پرداخت هزینه دادرسی مقرر در ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳ مطلق است و شامل کلیه دعاوی اعم از حقوقی و کیفری در حدود همان ماده می‌گردد و ادارات ذینفع می‌توانند استفاده نمایند. /ع

مدیرکل اداره حقوقی

و اسناد و امور مترجمین قوه قضاییه

دکتر حمید گوینده

شماره: ۹۰/۱/۴۲۶۳۱

تاریخ: ۹۰/۰۸/۰۳

پیوست: ندارد

معاون محترم

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

ریاست محترم شورای عالی جنگل، مرتع و آبخیزداری

مدیرکل محترم دفاتر ستادی

موضوع: بخشنامه

با سلام؛

احتراماً با عنایت به این که عکسهای هوایی مقیاس ۱:۲۰۰۰۰ سال ۱۳۴۶ و

۱:۵۰۰۰۰ سال ۱۳۳۵ (رقومی و هارد کپی) جهت تدقیق حدود مرزهای منابع ملی و

مستثنیات در روند اصلاح و بازنگری نقشه های اجرای مقررات و رسیدگی به اراضی اختلافی و نیز جهت بررسی تغییرات پوشش گیاهی خصوصاً منابع جنگلی و همچنین تغییر کاربری اراضی مرتعی مابین سالهای مقارن اجرای قانون تاکنون بعنوان مهمترین مدرک موجود و قابل استناد در کشور بشمار می رود و از طرفی فیلمها و نگاتیو عکسها پس از گذشت چهار دهه با توجه به تکنولوژی قدیمی تهیه عکسها در حال فرسودگی و بعضاً غیر قابل چاپ با کیفیت لازم خواهند شد لذا آن اداره کل می بایست با ارشیو نمودن عکسهای استانی موجود بر اساس اندکس سراسری کشور یک نسخه از عکسهای مذکور را بصورت اموال و اسناد مهم در بایگانی اداره مهندسی بعنوان سند ملی و با همان ملاحظات دستورالعمل حفاظتی مترتب بر بایگانی نقشه های اجرای مقررات نگهداری و گزارشی از اطلاعات موجود و اقدامات انجام شده به دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها ارسال نماید .

در ضمن دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها این سازمان آمادگی همکاری و هماهنگی جهت آموزش نحوه نگهداری و آرشیو مدارک فنی فوق در بایگانی آن اداره کل را دارد.

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۹۰/۱/۵۳۷۹۳

تاریخ: ۹۰/۱۰/۰۴

پیوست: ندارد

معاونین محترم / مدیر کل محترم / رئیس محترم شورای عالی / مدیر محترم

موضوع: تمرکز طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات و پروژه های مطالعاتی

با سلام؛

احتراماً، در راستای افزایش هماهنگی، بهبود و تسهیل در روند انجام کار و جلوگیری از اقدامات موازی و گسستگی امور از تاریخ ابلاغ این بخشنامه:

۱) کلیه وظایف و امور مربوط به راهبری، برنامه ریزی مدیریت و اجرای طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات اعم از پروژه شماره ۱ (اخذ سند و ...) و پروژه شماره ۲ (نقشه برداری مواد ۳۹ و ۱۳) در ستاد سازمان در دفتر ممیزی اراضی و در واحدهای تابعه استانی در ادارات ممیزی اراضی متمرکز می گردد.

۲) وظایف تولیدنقشه های موضوعی و اطلاعات پایه ، انجام مطالعات بر اساس شرح خدمات مدیریت جامع حوزه های آبخیز ، امور سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی، در ستاد سازمان در دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها و در واحد های تابعه استانی در ادارات مهندسی متمرکز می گردد.

بدیهی است سایر وظایف و تکالیف دفتر ممیزی اراضی و دفتر مهندسی و ارزیابی طرحها و ادارات مشابه استانی آنها تا زمان تصویب ساختار و تشکیلات تفصیلی جدید به قوت خود باقی است.

* هرگونه جابجایی در نیروها و امکانات واحدهای ذیربط برای اجرای مفاد این بخشنامه در ادارات کل استانها به تشخیص مدیر کل و در ستاد سازمان با تأیید معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی و مشاور و مدیرکل دفتر ریاست ، ارزیابی عملکرد و پاسخگوئی به شکایات انجام خواهد شد.

انشاء... این تصمیم منجر به تسریع در روند اجراء و افزایش کیفیت و بهبود روند انجام وظایف فوق الذکر گردد.

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۰۲۰/۳۸۴۰۶

تاریخ: ۹۰/۱۰/۱۴

پیوست:

رؤسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استانها

سلام علیکم

همانگونه که اطلاع دارید وظیفه حفاظت و صیانت از اراضی ملی و انفال (حدود ۸۳٪ از مساحت کشور) به عهده سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری، به تبع آن در سطح استانها به عهده ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها می باشد. توجه ویژه به بخش منابع طبیعی و آبخیزداری هم در راستای تأکیدات مقام معظم رهبری و مسئولین عالی نظام و هم به واسطه نقش اساسی آن در توسعه همه جانبه کشور به ویژه بخش کشاورزی بسیار ضروری می باشد، لذا به منظور انجام مناسب مأموریت های محوله وزارت متبوع و سازمان های تابعه اتخاذ برنامه های حمایتی در این زیر بخش ضروری به نظر می رسد.

علی‌هذا با عنایت به اهم تعهدات قانونی ایجاد شده فوق‌الذکر برای سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری لازم است تمهیدات و پیگیری‌های لازم جهت تحقق شرایط ذیل به عنوان مساعدت به مجموعه منابع طبیعی و آبخیزداری توسط جنابعالی در سطح استان به عمل آمده و نتیجه آن تا پایان سال جاری به معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی وزارت متبوع و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور منعکس گردد:

۱- به استناد جزء «و» و «ز» ماده (۱۴۷) قانون برنامه پنجم توسعه، دولت مکلف است نسبت به اجرای عملیات آبخیزداری تا سطح هشت میلیون هکتار و اجرای عملیات بیابان‌زدایی و کنترل کانون‌های بحرانی اقدام نماید.

۲- به استناد ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی، وزارت متبوع مکلف گردیده با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در اجرای قوانین و مقررات مربوط با تهیه حدنگاری (کاداستر) و نقشه‌های مورد نیاز نسبت به تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی و اراضی موات و دولتی اقدام و حداکثر تا پایان برنامه پنجم سند مالکیت عرصه‌ها را به نمایندگی از سوی دولت اخذ نماید.

۳- به استناد ماده (۱۱) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی، دولت مکلف است تمهیدات لازم برای شناسایی و کنترل کانون‌های بحرانی فرسایش آبی، بادی و مقابله با پدیده بیابان‌زدایی و جلوگیری از هجوم شن‌های روان و گرد و غبار با منشأ داخلی و خارجی به گونه‌ای که تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه، میزان متوسط کاهش سالانه فرسایش خاک کشور یک تن در هکتار و در اراضی به حداقل سه تن در هکتار برسد، به عمل آورد.

۴- به استناد ماده (۱۲) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی دولت مکلف است «به منظور ارتقاء بهره‌وری در حفاظت بهینه و نیز احیاء جنگل‌ها، بیشه‌های طبیعی و مراتع کشور» اقدامات ذیل را انجام دهد.

- افزایش پوشش حفاظتی و حمایتی جنگل‌ها و مراتع کشور به سطح ۱۳۵ میلیون هکتار، جهت کنترل و کاهش عوامل تخریب تا پایان برنامه پنجم توسعه.

- تعیین و اخذ هزینه‌های احیا و بازسازی و جبران خسارت وارده به عرصه و اعیانی منابع طبیعی در اثر اجرای طرح‌های عمومی عمرانی و توسعه‌ای و اکتشاف و بهره‌برداری از معادن.

۵- به استناد ماده (۱۴) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی دولت مکلف است به منظور حفظ و توسعه پایدار زیست محیطی (اکولوژیکی) عرصه‌های طبیعی و ایجاد تعادل جمعیت دام موجود در مراتع کشور، افزایش سالانه ۲٪ شاخص رشد و کیفیت و کمیت علوفه و سایر تولیدات مراتع، ضریب تنوع گیاهی، تثبیت خاک و ترسیب کربن و سایر معیارهای زیست محیطی (اکولوژیکی) سرزمین - کاهش سالانه ۳ میلیون واحد دامی وابسته به مرتع - افزایش برداشت علوفه مجاز به میزان ۵/۰ (نیم) میلیون تن در سال برساند.

۶- به استناد ماده (۱۵) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی، دولت مکلف است ضمن اعمال ممنوعیت بهره‌برداری مازاد بر توان زادآوری طبیعی، احیائی و زیست محیطی (اکولوژیک) جنگل‌های کشور، تمهیدات لازم را جهت اصلاح الگوی مصرف چوب‌های جنگلی اعم از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان به عمل آورده و با استفاده از توان و سرمایه‌های بخش‌های غیردولتی نسبت به احیاء و توسعه درختکاری مثمر و غیرمثمر و بوستان‌های جنگلی و زراعت چوب اقدام نماید به گونه‌ای که ظرف ده سال، ضریب حفاظتی جنگل‌ها و مراتع، از چهل درصد (۴۰٪) به نود درصد (۹۰٪) و سرانه جنگل از هفده صدم (۱۷/۰) هکتار به بیست و پنج صدم (۲۵/۰) هکتار برسد.

۷- به استناد ماده (۲۷) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی، دولت مکلف است به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که تا سال ۱۴۰۴ هجری شمسی و با استفاده بهینه از منابع مندرج در فصل تأمین آب بودجه‌های سنواتی، حداقل پانزده درصد (۱۵٪) متوسط بلندمدت نزولات آسمانی سالانه کشور هفت و نیم درصد (۷/۵٪) از محل کنترل آب‌های سطحی و هفت و نیم درصد (۷/۵٪) از طریق آبخیزداری و آبخوانداری به حجم آب استحصالی کشور اضافه گردد و صددرصد (۱۰۰٪) ترازنامه (بیلان) منفی آب‌های زیرزمینی دشت‌های کشور (با اولویت دشت‌های ممنوعه آبی) جبران گردد.

اهم تمهیدات مورد نظر جهت تقویت زیر بخش منابع طبیعی و آبخیزداری:

۱- پیگیری اختصاص حداکثر سهمیه جذب نیروی انسانی مورد توزیع استانداری و آن سازمان به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان به ویژه تقویت بدنه کارشناسی در سطح ادارات شهرستانی و بخش‌ها.

۲- شناسایی نیروهای علاقمند با رشته تحصیلی متناسب در سطح استان و انتقال آنها به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری با استفاده از اختیارات تفویض شده به استانداران محترم.

۳- پیگیری و مساعدت در خصوص تأمین اعتبار مورد نیاز اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری جهت اجرای وظایف حاکمیتی به ویژه تقویت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی (طرح‌های حفاظت و حمایت و بهبود اصلاح مراتع) و افزایش سهم‌بری زیر بخش منابع طبیعی و آبخیزداری.

۴- افزایش سهمیه نیروهای بسیج سازندگی و سربازان سازندگی به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری به منظور جبران کمبود نیروی انسانی از محل اعتبارات انسانی. س ۹/۹

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

رونوشت:

- جناب آقای صدرالسادات معاون محترم توسعه مدیریت و منابع انسانی برای اطلاع

- جناب آقای نیکبخت معاون محترم برنامه‌ریزی و اقتصادی برای اطلاع

- جناب آقای اورنگی معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور بازگشت به نامه شماره ۹۰/۱/۴۸۸۴۵ مورخ ۹۰/۹/۸ برای اطلاع و اقدام لازم

شماره نامه: ۹۰/۵/۶۰۳۵۴

تاریخ نامه: ۹۰/۱۱/۱۰

پیوست: ندارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

باسلام؛

احتراماً، به استحضار میرساند، با عنایت به اهمیت و حساسیت امور مربوط به ممیزی و اخذ اسناد اراضی ملی و دولتی و همچنین تعیین تکلیف اراضی اختلافی؛ به منظور ایجاد انگیزه برای مسئول اداره ممیزی جهت انجام هر چه بهتر وظایف مذکور؛ خواهشمند است ترتیبی اتخاذ گردد تا براساس تشکیلات مصوب فعلی آن اداره کل،

نسبت به تخصیص ردیف پستی رئیس اداره ممیزی و واگذاری اراضی و یا پستیهای هم ردیف بلا تصدی به مسئول اداره ممیزی اراضی آن اداره کل اقدام مقتضی معمول نمایند.

۱۱-۹-۲۹۴۷/م

محمد تقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۹۰/۵۱/۶۴۱۰۰

تاریخ: ۹۰/۱۱/۲۶

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

با سلام ،

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۱/۵۳۷۹۳ مورخ ۹۰/۱۰/۴ در ارتباط با تمرکز طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات و محول شدن امورات نقشه برداری مواد ۲ و ۳-۱۳ به ادارات ممیزی اراضی استانها، مقتضی است ترتیبی اتخاذ فرمایید تا کماکان رؤسای محترم ادارات مهندسی در ترکیب اعضاء کمیته فنی ممیزی استانها حضور داشته باشند.

۱۱-۲۶-۳۱۱۵/م

محمد تقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره: ۰۲۰/۲۸

تاریخ: ۹۱/۱/۵

پیوست:

رؤسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استانها

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

سلام علیکم

نظر به تصویب و ابلاغ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتي اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۹۰/۸/۲۰ مجلس شورای اسلامی و با توجه به ماده (۱)، ماده (۲) و تبصره های ذیل آن و مواد (۸ و ۱۱) قانون مذکور، موارد زیر جهت رعایت قانون و اقدام ابلاغ می گردد:

۱- از آنجا که بر اساس ماده (۱) قانون، رئیس اداره جهاد کشاورزی یا قائم مقام وی عضو هیأت محسوب گردیده لذا عضو یاد شده مکلف است در خصوص پرونده های متشکله در

ادارات ثبت، قبلاً کلیه سوابق، اطلاعات و مدارک مربوط به عرصه یا اعیان مورد تقاضای ثبت را از حیث شمول یا عدم شمول مقررات ملی یا موات حسب مورد از ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری اخذ و هماهنگی لازم را در این خصوص به عمل آورد.

۲- اراضی دولتی و سوابق اجرای قانون خالصجات، اصلاحات ارضی، کشت موقت و حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها را نیز از مدیریت امور اراضی اخذ و در اظهارنظر به کار گیرد.

۳- کلیه استعلام‌ها به نحو مناسبی ثبت و ضبط گردد تا امکان پیگیری و رصد نمودن اقدامات قانونی میسر شود.

۴- با توجه به محدودیت زمانی مقرر در تبصره (۲) ماده (۲) و نیز ماده (۸) و امعان نظر به ماده (۱۱) قانون، ارسال پاسخ قانونی و مستند، به استعلام‌های موضوع مواد یاد شده قبل از انقضای مهلت‌های تعیین شده الزامی و مورد تأکید بوده و قصور یا اشتباه در انجام این مهم تخلف بوده و مستوجب مجازات‌های اداری مقرر در همین قانون خواهد بود. ک ۶۲/۲۷

صادق خلیلیان

وزیر جهاد کشاورزی

شماره: ۱۸/۲۰۱۸۴

تاریخ: ۹۱/۰۴/۱۳

پیوست: ندارد

جناب آقای مهندس خیری

سرپرست محترم دفتر ممیزی اراضی

موضوع: ماده ۳۶ قانون حفاظت

با سلام

احتراماً عطف به نامه شماره ۵۱/۱۰۱۶۴ مورخ ۹۱/۰۲/۲۵ در خصوص اخذ مجوز جهت انتقال اراضی موضوع ماده ۳۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع به اشخاص ذی‌نفع اعلام می‌دارد:

طبق مفاد ماده مرقوم (به وزارت کشاورزی و منابع طبیعی اجازه داده می‌شود به اشخاص حقیقی که تا پایان سال ۱۳۵۲ به طور مستقیم یا غیرمستقیم از سازمان‌های دولتی یا وابسته به دولت و شرکت‌های تعاونی مربوط به آنها زمین خریداری نموده و

رقبه مورد معامله آنها بعداً و طبق قانون ملی شدن جنگل ها و مراتع ملی تشخیص شده است به میزان مندرج در سند یا مدارک مربوط به مراتع غیرمشجر ملی شده همان شهرستان مجاناً واگذار نماید و در مواردی که مساحت مندرج در سند بیش از ۲۰۰۰ مترمربع باشد فقط تا ۲۰۰۰ متر واگذار خواهد شد و در هر حال به مشمولین در هیچ مورد بیش از یک قطعه واگذار نخواهد شد.

بنابراین همانگونه که ملاحظه می گردد:

اولاً: ماده مذکور نوعی استثناء غیرمستقیم بر اصل ملی شدن عرصه های منابع طبیعی است و در صورت استماع شرایط مقرر در این ماده واگذاری آن به اشخاص واجد شرایط بلامانع خواهد بود.

عرصه مورد واگذاری باید از اراضی بلامعارض و واگذاری نیز با اخذ مجوز از ریاست محترم سازمان صورت گیرد.

عیسی عباسی

مدیرکل دفتر امور حقوقی

شماره نامه: ۹۱/۵/۲۶۴۷۵

تاریخ نامه: ۹۱/۰۵/۱۰

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: ترمیم اعضای کمیته فنی ممیزی ادارات کل

باسلام و احترام؛

نظر به تمرکز وظایف مربوط به طرح تفکیک انفال در دفتر ممیزی و به تبع آن در ادارات ممیزی استانها پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۱/۵۳۷۹۳ مورخ ۹۰/۱۰/۴ و بمنظور ترمیم ترکیب اعضای کمیته فنی ممیزی استانها در راستای بخشنامه مذکور لازم است تا یک نفر کارشناس باتجربه در امور نقشه برداری با پیشنهاد معاونت حفاظت و امور اراضی و ابلاغ مدیرکل بعنوان عضو کمیته فنی تعیین گردد ۵-۳-۴۲۹۴/m.۵۵

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت وامور اراضی

شماره: ۹۱/۱/۲۷۱۷۵

تاریخ: ۹۱/۰۵/۱۴

پیوست: ندارد

رؤسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استان ها

موضوع: معرفی عضو و قائم مقام هیأت‌های حل اختلاف موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

سلام علیکم؛

پیرو ابلاغیه شماره ۰۲۰/۲۸ مورخ ۹۱/۱/۵ وزیر محترم جهاد کشاورزی در خصوص قانون صدرالذکر و باتوجه به نامه شماره ۹۱/۸۴۵۳۸ مورخ ۹۱/۵/۳ معاون محترم توسعه منابع انسانی و پشتیبانی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور (پیوست) مبنی بر درخواست معرفی اعضاء هیأت‌های فوق‌الاشاره، مقتضی است بمنظور تسریع در انجام امور مراجعین و تسهیل در رسیدگی به پرونده‌های مطروحه در هیأت‌های مذکور، در اسرع وقت نسبت به معرفی و صدور حکم برای مدیران جهاد کشاورزی شهرستانها بعنوان عضو و رؤسای ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستانها به عنوان قائم مقام آنان برای شرکت در جلسات رسیدگی هیأت‌های صدرالذکر اقدام و مراتب را به مدیران کل ثبت اسناد و املاک استان اعلام فرمائید.

ضمناً عضو هیأت یا قائم مقام وی که در جلسات یاد شده شرکت می نماید موظف است قبل از شرکت در جلسه حسب مورد کلیه سوابق، اطلاعات و مدارک مربوط به اجرای قوانین و مقررات موضوع بندهای ۱ و ۲ ابلاغیه صدرالذکر را در راستای اجرای صحیح قوانین و مقررات مورد عمل و نیز مقدمات اجرای مفاد قانون فوق‌الاشاره را به نحو مقتضی اخذ و در جلسه ارائه و مورد استفاده قرار دهد. م/۱-۴۳۶۶-۱۰-۵

علیرضا اورنگی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۹۱/۵۱/۳۲۶۴۸

تاریخ: ۹۱/۰۶/۱۳

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

با سلام و احترام؛

با عنایت به بخشنامه شماره ۹۱/۱/۲۷۱۷۵ مورخ ۹۱/۵/۱۴ ریاست محترم سازمان عنوان روسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استانها (تصویر پیوست) در خصوص قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی (مصوب ۹۰/۹/۲۰) و آئین نامه اجرایی مربوطه، بدینوسیله باتوجه به اهمیت حفظ اراضی ملی و موات و جلوگیری از ورود زمین خواران و متجاوزان و سوء استفاده های احتمالی، موارد ذیل را به استحضار میرساند؛

۱- این قانون مشمول اراضی کشاورزی و نسق های زراعی و باغاتی است که واجد شرایط ذیل باشد:

الف - دارای سابقه ثبتی باشد.

ب - تصرفات منشأ قانونی داشته باشند.

۲- براساس ماده ۲ قانون؛ اراضی دولتی، عمومی، ملی، منابع طبیعی و موات از شمول این قانون مستثنی می باشند.

بر اساس بند های (۱) و (۲) صدرالشاره محرز است که هیأت صرفاً در ارتباط با اراضی مستثنیات غیرملی و غیردولتی اظهار نظر و تصمیم گیری می نماید.

۳- باتوجه به تبصره ۲ ماده ۲ قانون، هیأت می بایست در پرونده هایی که سوابق ملی یا موات دارد از وزارتخانه های جهاد کشاورزی و راه و شهرسازی استعلام بعمل آورد و این مراجع نیز براساس قوانین موضوع و مرجع نسبت به پاسخگویی به استعلام ظرف مدت یک ماه پس از وصول نامه هیأت اقدام نمایند.

۴- با توجه به ماده (۸) قانون در صورتی که سند مورد تقاضا، اراضی کشاورزی و نسق زراعی و باغ باشد، هیات باید با توجه به محل وقوع اراضی حسب مورد نظر

وزارتخانه های راه و شهر سازی یا جهاد کشاورزی را استعلام نماید، مراجع مذکور مکلفند ظرف ۲ ماه از تاریخ ابلاغ با رعایت قانون ملی گردیدن و..... اعلام نظر نماید.

۵- باتوجه به ماده ۸ آئین نامه، در صورتی که هیات تشخیص دهد درخواست متقاضی خارج از شمول مقررات قانون بوده و یا ملک مورد تقاضای ثبت از اراضی دولتی، ملی، موات، منابع طبیعی و عمومی باشد، **رای به رد درخواست متقاضی صادر می کند.**

۶- با عنایت به ماده (۳) آئین نامه، جهت معرفی عضو هیأت در هر شهرستان (نماینده جهاد کشاورزی)، تعامل و رایزنیهای لازم با رؤسای سازمان جهاد کشاورزی بعمل آید. ۶-۱۲-۴۵۶۵/ m

محمدصادق خیری

مدیرکل دفتر ممیزی اراضی

شماره: ۹۲/۱/۴۵۸۸۸

تاریخ: ۹۲/۰۹/۰۳

پیوست: دارد

مدیرکل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان های (تهران، چهارمحال و بختیاری، البرز، قزوین، فارس، گیلان، کرمان، سمنان، مازندران - نوشهر)

موضوع: توافقنامه با مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره)

سلام علیکم؛

به پیوست توافقنامه مشترک فیما بین سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور با مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) به شماره ۱/۲۲۸۲۴ مورخ ۹۲/۴/۳۰ به انضمام لیست پلاکهای اختلافی ارسال می گردد. مقتضی است با عنایت به مفاد توافقنامه مذکور نسبت به طرح موارد در کارگروه استانی و احصاء و بررسی و ارائه راهکار مناسب موارد اختلافی اقدام و صورتجلسات کارگروه را به همراه مستند دات مربوطه به دفتر ممیزی اراضی جهت طرح در کارگروه مرکز ارسال نمایند. ضمناً باتوجه به مدت یکساله توافقنامه، تشکیل منظم جلسات کارگروه استانی مورد تأکید می باشد. ۶-۳-۸۱۷۹/ m

خداکرم جلالی

معاون وزیرورئیس سازمان

بسمه تعالی

توافقنامه مشترک فی‌مابین

سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور با مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره)

این توافقنامه در راستای اجرای تصویب‌نامه هیئت وزیران ابلاغی به شماره ۲۱۲۷۶۷/ت ۳۷۵۵۰ ک مورخ ۸۶/۱۲/۲۷؛ با توجه به جلسات برگزار شده به منظور ارائه راهکارهای حل و فصل اراضی مورد اختلاف فی‌مابین سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور با مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) و لیست ارائه شده پلاک‌های ثبتی مورد ادعای مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) (پیوست)، این توافقنامه از تاریخ ابلاغ به مدت یکسال جهت تسریع در تعیین و تکلیف موارد اختلافی منعقد می‌گردد. الف) کارگروهی متشکل از اعضاء ذیل در استان‌هایی که واجد اراضی اختلافی می‌باشند تشکیل گردد و نسبت به حل و فصل پلاک‌های اختلافی اقدام نمایند.

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری

- مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
- معاون حفاظت و امور اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
- رئیس اداره ممیزی اراضی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
- رئیس اداره حقوقی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

مجتمع اقتصادی امام خمینی

- مدیر کل مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان
  - معاونت املاک و مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان
  - مدیر زراعت و باغبانی مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) مرکز
  - مسئول حقوقی مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان
- وظیفه کارگروه استانی موارد ذیل می‌باشد:

۱) احصاء موارد اختلافی.

۲) مستندسازی موارد اختلافی.

۳) بررسی کلیه موارد اختلافی مشمول توافقنامه و ارائه راهکار جهت توافق در چارچوب آن به کمیته مشترک مرکزی جهت اتخاذ تصمیم نهایی.

۴) مدیران استانی دو سازمان موظفند هر دو هفته یکبار به اتفاق سایر اعضای کارگروه تشکیل جلسه دهند.

۵) کارگروه استانی موظف است با قید فوریت نسبت به طرح موارد اختلافی که پرونده آنها در محاکم مفتوح می‌باشد اقدام نماید.

۶) مدیران استانی هر دو سازمان موظفند پس از تشخیص پلاک‌های مورد اختلاف و اتخاذ تصمیم توسط کارگروه استانی با ارائه راهکار مناسب برای حل و فصل آن را به همراه کلیه مدارک و مستندات لازم جهت اتخاذ تصمیم نهایی به کمیته مشترک مرکزی ارسال نمایند.

۷) ارسال موارد خارج از توافقنامه به کمیته مشترک مرکزی.

۸) مدیران استانی هر دو سازمان موظفند صورتجلسات کارگروه استانی را که به امضاء کلیه اعضای کارگروه رسیده است را بلافاصله به کمیته مشترک مرکز ارسال نمایند.

ب) به منظور تهیه دستورالعمل اجرایی این توافقنامه، تأیید مصوبات کارگروه استانی، رفع ابهامات و حل مشکلات استانی کمیته‌ای مشترک در ستاد با ترکیب زیر تشکیل شود:

۱) نمایندگان سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور:

- معاون حفاظت و امور اراضی.

- مدیر کل دفتر ممیزی اراضی.

- مدیر کل امور حقوقی.

۲) نمایندگان مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره):

- معاونت کشاورزی مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) مرکز.

- مدیر امور حقوقی و املاک مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) مرکز.

- مدیر توافقات مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) مرکز.

تبصره: دبیرخانه‌های کارگروه استانی در اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری

استان و کمیته مشترک مرکز در دفتر ممیزی و حدنگاری ارضی سازمان

جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری می‌باشد.

ج) رئوس و مبانی تعیین و تکلیف موارد اختلافی:

۱- پلاک‌های مورد اختلافی که در هیأت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی و یا مراجع قضایی ذیصلاح منجر به صدور رأی نهایی و قطعی گردیده است نسبت به اجرای رأی اقدام گردد و در صورت تعذر در اجرای آن به دلیل اراضی مورد اختلافی واجد جنگل و اراضی جنگلی بالاصله باشد (این گونه اراضی صرفاً به نام دولت و با نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور تثبیت مالکیت خواهد شد)؛ واگذاری به اشخاص (اعم از حقیقی یا حقوقی) و یا نیاز اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری جهت اجرای طرح‌های منابع طبیعی، با عنایت به ماده ۶۴ مکرر قانون نحوه خرید و تملک اراضی مصوب ۱۳۸۸/۲/۲ مجلس شورای اسلامی، که در خصوص مورد تعیین تکلیف و ارائه طریق نموده است و نیز قسمت اخیر تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی که به نوع دیگری در این خصوص تصویب و تصریح گردیده است؛ نسبت به شناسایی اراضی منابع ملی بلامعارض و قابل واگذاری و مورد پذیرش مجتمع اقتصادی امام خمینی (ره) به عنوان عوض اراضی پلاک‌های مذکور (بر اساس قیمت کارشناسی) به مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره)، در اسرع وقت اقدام و یا با تعیین قیمت کارشناسی اراضی توسط هیأت سه نفره کارشناسان (دو نفر منتخب طرفین و یک نفر مرضی‌الطرفین) بر اساس بند ۲۷-۱۶ قانون بودجه سال ۹۲ کل کشور (به دولت اجازه داده می‌شود بنا به درخواست وزارتخانه‌ها و سازمان‌های تابعه، نیروهای مسلح و قوه قضاییه بابت بدهی دستگاه‌های مذکور به مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) را که ارزش آنها توسط بالاترین مقام اجرایی دستگاه مربوط تأیید است از واگذاری سهام شرکت‌های قابل واگذاری تسویه نماید). اقدام می‌گردد لذا مراتب حسب مورد طی گردشکار کامل به همراه کلیه ضمایم و مستندات مربوطه اعم از آرای صادره قضایی و اداری و مشخصات و گردشکار اراضی معوض و یا مستندات قیمت‌گذاری اراضی را به کمیته مشترک مرکزی ارسال تا ضمن بررسی اقدام قانونی بعدی معمول گردد.

۲- پلاک‌های مورد اختلافی که در هیأت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی و یا مراجع قضایی ذیصلاح مطرح و منجر به صدور رأی نگردیده است ضمن

رسیدگی خارج از نوبت موارد مطروحه در دبیرخانه‌های هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی، پس از صدور رأی مراتب در کارگروه استانی به همراه مدارک و مستندات مطرح و در خصوص چگونگی ادامه سیر قضایی پرونده و به رأی صادره برابر بند ۶ (وظایف کارگروه استانی) اقدام گردد؛ بدیهی است چنانچه طرفین نسبت به آراء صادره له مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) تمکین نمودند ادامه مراحل برابر بند ج ۱ پیگیری گردد.

ضمناً پرونده‌هایی که توسط مراجع قضایی جهت اظهارنظر به کارشناس رسمی دادگستری ارجاع گردیده است. ضمن بررسی در کمیته مشترک استانی طی گردش کار جهت اتخاذ تصمیم در خصوص نحوه پیگیری قضایی و اعتراض به نظریه کارشناسی به کمیته مشترک مرکز ارسال گردد.

۳- پلاک‌های مورد اختلافی که تاکنون در هیچ مراجع قضایی و اداری مرتبط مطرح نگردیده است ضمن طرح موضوع به همراه مدارک و مستندات و بررسی آن در کارگروه استانی چنانچه مقرر شد توسط کمیته امداد اعتراض به عمل آید مراتب از طریق شعب ویژه موضوع تبصره یک ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی پیگیری و ادامه روند برابر بندهای ۱ و ۲ اقدام گردد.

۴- چنانچه اراضی مورد ادعای مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) در اراضی مستثنیات موضوع تبصره ۳ ماده ۲ قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع قرار گیرد گواهی لازم از طرف اداره منابع طبیعی و آبخیزداری برابر دستورالعمل پاسخگویی به استعلامات صادر خواهد شد.

۵- در صورتی که پلاک‌های مورد اختلاف مشمول مقررات ماده ۶۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع باشد با توجه به تبصره ۲ ماده ۵۵ قانون مورد بررسی قرار گیرد.

۶- در مواردی که قسمتی از منابع ملی در اختیار مجتمع اقتصادی کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار داشته و مورد نیاز مجتمع نیز می‌باشد موضوع در کارگروه استانی مورد بررسی قرار گیرد و نتیجه جهت تصمیم‌گیری به کارگروه مرکزی ارسال می‌گردد.

۷- مدت این توافقنامه با توافق طرفین قابل تمدید خواهد بود.

۸- صورتجلسات کمیته مشترک مرکزی که به امضاء کلیه اعضاء کارگروه رسیده باشد در مقاطع سه ماهه تا پایان حل و فصل کلیه اختلافات، به اطلاع رؤسای دو دستگاه رسانده شود.

۹- تصمیمات کارگروه استانی که به تأیید کمیته مشترک مرکز برسد برای دو دستگاه لازم الاجرا و به عنوان توافق و تراضی آنان مبنای اقدامات سازمان ثبت اسناد و املاک جهت صدور یا اصلاح سند مالکیت خواهد بود.

علیرضا اورنگی

احمد طاهری

مدیرعامل مجتمع اقتصاد معاون وزیر و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری

شماره: ۹۲/۱/۵۱۲۲۰

تاریخ: ۹۲/۰۹/۲۶

پیوست: ندارد

جناب آقای حسین دژدار

مدیر کل محترم دفتر امور مجلس

موضوع: پاسخ به سؤال جناب آقای علیپور نماینده محترم قائمشهر، سوادکوه و جویبار

با سلام و احترام

عطف به نامه شماره ۹۲/۸۱۰/۶۴۵۱ مورخ ۹۲/۰۹/۲۰ در خصوص سؤال جناب آقای علیپور نماینده محترم قائم شهر، سوادکوه و جویبار به نمایندگی از ۷ نفر از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی مبنی بر «علت صدور اسناد ملی از عرصه و اعیانی و زمینهای کشاورزی مردم که قدمت چندصد ساله دارند» بدینوسیله موارد ذیل را به استحضار می رساند:

به استناد تصویب نامه قانون ملی شدن جنگلهای کشور (مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ هیات وزیران) مراحل اجرایی مقررات مربوطه براساس ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع و اصلاحات بعدی آن (مصوب ۴۶/۰۵/۳۰) و ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی کشور (مصوب ۷۱/۰۷/۰۵ مجلس شورای اسلامی) به شرح ذیل انجام می پذیرد:

۱- شناسایی و تشخیص: شامل بررسی و شناسایی و تعیین موقعیت محلی و طبیعی عرصه مورد اجرا، استعلام از واحدهای ثبتی و اخذ چگونگی جریان ثبتی، بررسی وضعیت

مالکیت اشخاص حقیقی و حقوقی ذینفع در پرونده های ثبتی، استعلام از واحدهای مدیریت امور اراضی از نظر چگونگی و میزان انساق زراعی، مساحت اراضی آبی و دیم و باغات و تصرفات خرده مالکین و همچنین تعیین مرز حدود روستاها، بررسی تصرفات اشخاص، مطالعه و تفسیر عکسهای هوایی مقارن با قانون ملی شدن جنگلهای کشور (۱۳۴۱/۱۰/۲۷) از نظر وضعیت پوشش گیاهی، مورد مطالعه و مذاقه قرار گرفته و مستند به تبصره ۳ ماده ۲ قانون ملی شدن جنگل ها، عرصه و محاط تاسیسات و خانه های روستائی و همچنین زمینهای زراعی و باغات واقع در محدوده جنگلها و مراتع که تا تاریخ تصویب قانون مذکور احداث شده اند از شمول قانون مستثنی می گردند.

۲- نقشه برداری اراضی: شامل تهیه نقشه مسطحاتی بر اساس سوابق اخذ شده که جهت تنظیم گزارش تشخیص انجام می شود.

۳- انتشار آگهی: در روزنامه های محلی، کثیرالانتشار و الصاق آگهی مذکور توسط مأمورین نیروی انتظامی منطقه مورد اجرا در معابر و اماکن عمومی و یا تحویل آن به شورای اسلامی روستا که ذینفعان شش ماه پس از اخطار کتبی یا آگهی منتشره حق اعتراض به برگ تشخیص را دارند.

۴- رسیدگی به اعتراضات: طبق تبصره یک ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب سال ۱۳۷۱ معترضین می توانستند پس از اخطار یا آگهی ادارات کل منابع طبیعی که در روزنامه های کثیرالانتشار چاپ گردیده، اعتراضات خود را با ادله مثبت جهت رسیدگی به هیأت موضوع قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری (مصوب ۶۷/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی) تسلیم نمایند.

هیأت مذکور مرکب از یک نفر قاضی، مدیر جهاد کشاورزی شهرستان، رئیس اداره منابع طبیعی شهرستان، عضو هیات واگذاری زمین و عضو جهاد کشاورزی (کارشناس جنگل و مرتع) و حسب مورد دو نفر از اعضاء شورای اسلامی روستای محل تشکیل و وضعیت اراضی در سال ۱۳۴۱ را از طریق معاینه محل، براساس سوابق ومدارک ارائه شده، عکسهای هوائی مقارن

قانون ملی شدن و تحقیقات محلی احراز می نمایند که نهایتاً پس از اظهار نظر کارشناسی اعضاء، قاضی محترم عضو هیأت حسب مورد مبادرت به صدور رأی می نماید.

علی ایحال با تصویب تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (مصوب ۸۹/۴/۲۳ مجلس شورای اسلامی) اشخاص ذینفع که قبلاً به اعتراض آنان در مراجع ذیصلاح اداری و قضائی رسیدگی نشده باشد می‌توانستند ظرف مدت یک سال پس از لازم‌الاجراء شدن قانون (۹۰/۶/۱۲) نسبت به ثبت اعتراض خود در دبیرخانه‌های هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۹ شهرستان مربوطه ثبت نمایند و پس از انقضای مهلت مذکور، چنانچه ذینفع، حکم قانونی مبنی بر احراز مالکیت قطعی و نهایی خود (در شعب رسیدگی ویژه‌ای که بدین منظور در مراکز استانها از سوی رئیس قوه قضائیه تعیین و ایجاد می شود) دریافت نمایند، دولت مکلف است در صورت امکان عین زمین را به وی تحویل داده و یا اگر امکان‌پذیر نباشد و در صورت رضایت مالک، عوض زمین و یا قیمت کارشناسی آن را پرداخت نماید.

ضمناً تا پایان مهلت ثبت اعتراضات، در کل دبیرخانه‌های هیأت موضوع قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی کشور (مورخ ۹۰/۶/۱۲) تعداد ۲۳۹۲۵۱ فقره اعتراض ثبت گردیده که تا پایان سال ۱۳۹۱ تعداد ۱۳۵۰۰۰ فقره از اعتراضات واصله به دبیرخانه‌های مذکور رسیدگی و تعداد ۱۰۵۰۰۰ فقره نیز در نوبت رسیدگی می باشد که به دلیل حجم بالا و امکانات کم و همچنین کمبود اعتبار بویژه در سال گذشته و امسال روند رسیدگی به این اعتراضات تا حدودی کند شده است.

۵- صدور سند مالکیت اراضی ملی: پس از رسیدگی اعتراضات واصله به دبیرخانه هیأت حل اختلاف در مهلت شش ماهه و صدور رأی و یا در صورت عدم وصول اعتراض در مهلت مقرر، ادارات ثبت مکلفند حسب ماده ۱۳ آئین‌نامه اجرائی قانون ملی شدن نسبت به صدور سند اراضی ملی برابر گواهی‌های صادره از واحدهای منابع طبیعی اقدام نمایند.

موارد صدرالذکر شرح مختصری از نحوه اجرای مقررات ملی شدن اراضی ملی میباشد که قوه مقننه پس از تصویب قوانین مرتبط با آن، قوه مجریه را موظف به اجرا نموده، ضمن اینکه از همان ابتدا و در متن قوانین نیز مراجعی جهت رسیدگی به اعتراضات احتمالی اشخاص مقرر گردیده است. (منجمله کمیسیون ماده ۲۰ آیین‌نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگلها مصوب ۱۳۴۲/۰۶/۰۶ هیأت وزیران و کمیسیون ماده ۵۶ قانون حفاظت و

بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۴۶/۰۵/۳۰ و هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۶۷/۶/۲۹ و در حال حاضر نیز با تصویب قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۸۹/۰۴/۲۳ مجلس شورای اسلامی (به موجب تبصره ۱ ماده ۹)، شعب ویژه ای که از سوی قوه قضاییه در مراکز استانها تشکیل گردیده اند مسئول رسیدگی به اعتراضات ناشی از اجرای مقررات ملی شدن می باشند))

لازم به ذکر است علاوه بر موارد صدرالاشاره، به لحاظ حساسیت مجموعه و توجه خاص مسئولین وزارت جهاد کشاورزی و سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور در جهت حل مشکلات کشاورزان و روستاییان، با تهیه و ابلاغ بخشنامه ها و دستورالعمل های لازم منجمله دستورالعمل شماره ۰۲۰/۴۵۹۵۷ مورخ ۸۹/۱۱/۱۱ وزیر محترم جهاد کشاورزی نسبت به حل اختلافات و ادعاهای معترضین (کشاورزان و روستاییان واقعی) اقداماتی نموده است. لیکن به دلیل ایرادات کمیسیون تطبیق مصوبات دستگاه های اداری با قانون سازمان بازرسی کل کشور، دستورالعمل مزبور تا نهایهی شدن رفع ایرادات، طی بخشنامه شماره ۰۲۰/۱۳۱۲۰ مورخ ۹۲/۰۵/۰۷ وزیر محترم وقت جهاد کشاورزی، موقوف الاجرا اعلام گردید. همچنین به لحاظ دستیابی به اهداف در نظر گرفته شده در اجرای ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، تدقیق نقشه های اجرای مقررات قانونی و به هنگام سازی آنها در راستای کاداستر اراضی ملی و دولتی و ساماندهی اسناد مآخوده به منظور تسریع در پاسخ دهی جامع به استعلامات واصله و نیز کاهش دعاوی مطروحه مرتبط با منابع طبیعی اقدامات جدی در این سازمان در حال شکل گیری میباشد.

علی ایحال در صورت وجود مصادیقی از عدم رسیدگی به اعتراضات در هیأت های موضوع قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی که در حال حاضر مشغول رسیدگی به اعتراضات ثبت شده تا مورخ ۹۰/۶/۱۲ میباشد، دستور فرمائید موضوع به این سازمان ارجاع تا در راستای مساعدت در چارچوب قوانین موضوعه، مراتب به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مربوطه جهت بررسی و اقدام مقتضی منعکس شود.

در خاتمه یاد آوری می گردد که متاسفانه این سازمان در راستای انجام وظایف قانونی خود با مشکلات متعددی منجمله کمبود اعتبار، نیروی انسانی و تجهیزات سخت افزاری مواجه بوده که این امر در سطح ادارات تابعه معضلات عدیده ای را فراهم نموده است.

امید است با همت و تلاش مسئولان به ویژه نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی که امکان تصویب قوانین و مصوبات لازم در راستای انجام وظایف سازمانی را دارند، اقدامات لازم در جهت رفع کمبودهای اعتباری و همچنین اخذ مجوز های لازم جهت تامین نیروی انسانی و متخصص، با هدف ارتقاء سطح حفاظت و حمایت از منابع طبیعی به عنوان بستر توسعه پایدار، صورت گیرد.

خداکرم جلالی

معاون وزیر و رئیس سازمان

شماره: ۹۳/۵/۹۷۳۶

تاریخ: ۹۳/۰۲/۲۹

پیوست: ندارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانهای ساحلی کشور / منطقه (مازندران،

ساری، نوشهر - هرمزگان - بوشهر - گلستان - کیلان - سیستان و بلوچستان -

آذربایجان شرقی - آذربایجان غربی)

موضوع: بخشنامه در خصوص اراضی ساحلی و مستحدث

با سلام و احترام؛

نظر به اینکه بعضاً مشاهده می شود که در محدوده اراضی مستحدث و ساحلی موضوع قانون اراضی مستحدث ساحلی مصوب سال ۱۳۵۴ که قبلاً مورد اجرای قانون ملی شدن جنگلها قرار گرفته اند و معترضین در هیأت های ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده ۵۶ طرح اعتراض و نهایتاً با صدور احکام قطعی قضایی رأی به ابطال یا اصلاح مقررات قانون ملی شدن در این محدوده صادر شده است، واز آنجا که این امر باعث خدشه به تثبیت حاکمیت دولت در این عرصه ها گردیده است، لذا لازم است با استناد به مواد ۳، ۴ (و تبصره های آن)، ۶ و ۷ قانون اراضی مستحدث ساحلی مصوب ۲۹ تیرماه ۱۳۵۴ و نیز تعاریف مندرج در آن، نسبت به تهیه نقشه جداگانه از عرصه های مذکور با قید مساحت، محدوده و نوع اراضی (حریم دریا، اراضی مستحدث، ساحلی) با مختصات UTM اقدام و مراتب را سریعاً جهت صدور اسناد مالکیت بعنوان حریم دریا و اراضی ساحلی، مستحدث بنام دولت به نمایندگی سازمان

به ادارات ثبت اسناد و املاک اعلان و ثبت به اخذ اسناد مالکیت اقدام نمایند. مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه بعهدہ مدیران کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها خواهد

بود. ۱-۲۳-۱۰۰۵۳/m

محمدتقی عموزاده

معاون حفاظت و امور اراضی

شماره نامه: ۹۳/۵۱/۱۴۶۳۰

تاریخ نامه: ۹۳/۰۳/۲۴

پیوست: دارد

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: ارسال فرم پیوست

باسلام و احترام؛

حسب هماهنگی بعمل آمده در گردهمایی روسای ادارت ممیزی استانها در آذربایجان غربی (ارومیه) مقرر گردید آمار و اطلاعات عملکرد پیشرفت فیزیکی (طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات) استانها از ابتدای سال ۹۳ در قالب فرم اصلاحی و براساس شیوه نامه پیوستی تکمیل و به این دفتر ارسال گردد. لذا از ارسال آماردر فرمهایی که توسط آن اداره کل تهیه می گردد جداً خودداری نموده و بمنظور یکپارچه سازی، در ارسال اطلاعات از فرم پیوست و شیوه نامه مرتبط تبعیت نمائید. بدیهی است در غیر اینصورت این دفتر از ملحوظ نمودن اطلاعات ارسالی آن استان جهت جمع بندی خودداری خواهد نمود. ۳-۳-۱۰۴۲۲/m

محمدصادق خیری

مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

گزارش پیشرفت فیزیکی طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات (پروژه های ۱-۲-۳) اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان .....
(واحد هکتار / فقره)

توضیحات	وضعیت عملکرد فیزیکی				عوامل خاص مورد نظر	حجم عملیات (مصوب)	شرح عملیات
	جمع سالجاری تا تاریخ گزارش		سه ماهه				
	درصد	حجم عملیات	درصد	حجم عملیات			
					مساحت اسناد اخذ شده (هکتار) * ۱		پروژه شماره یک (ممیزی اراضی)
					تعداد جلد سند اخذ شده (فقره)		اخذ سند مالکیت
					تعداد پلاک (فقره)		
					موضوعات اصلاحی * ۲		اصلاح و بازنگری سوابق
					منابع ملی		تشخیص و شناسایی
					مستثنیات		
					جمع		
					منابع ملی		انتشار آگهی
					مستثنیات		

					جمع			
					مساحت اعتراضات رسیدگی شده (هکتار)*۳		عملکرد هیأت‌های اراضی اختلافی	
					له	تعداد رأی صادر (فقره)		
					علیه			
					قرار			
					جمع			
					افزایش مستثنیات در آراء علیه*۴	نتیجه اعتراضات (هکتار)		
					کاهش مستثنیات*۵			
					پذیرش آراء	نتیجه آراء مطرح شده در کارگروه آراء علیه (فقره)		
					عدم پذیرش آراء			
					جمع			
					له	تعداد آراء صادره	عملکرد شعب ویژه	
					علیه			
					جمع			

					نقشه برداری ماده ۲ (هکتار)		پروژه شماره ۲ (نقشه برداری)
					رقومی سازی (هکتار)		
					پاسخگوئی به استعلام (فقره)		
					اصلاح هندسی نقشه های سنواتی (هکتار)		پروژه شماره ۳ (کاداستر)
					تعداد اسناد تبدیل شده به تک برگ (برگ) *۶		
					مساحت اخذ سند تک برگ (هکتار)		
					تعداد جلسات		عملکرد کمیته های فنی (فقره)
					تشخیص	تعداد پرونده های مورد	
					اصلاح و بازنگری	رسیدگی (فقره)	
<p>تذکر: استانها ملزم به تکمیل فرم فوق ال ذکر بوده بنحوی که کلیه آمار عملکرد فیزیکی ارائه شده در جداول الزاما میبایستی به همراه فایل اطلاعاتی به تفکیک پلاک باشد</p>							
تنظیم کننده:		رئیس اداره ممیزی		معاون حفاظت وامور اراضی		روسای گروه دفترستادی:	

شیوه نامه تکمیل فرم گزارش پیشرفت فیزیکی طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات

- * ۱- منظور از اخذ اسناد : اسناد تک برگی می باشد.
- * ۲- منظور از موضوعات اصلاحی : رقومی نمودن، آگهی اصلاحی، تبدیل کروکی به نقشه، موارد بررسی کمیته های فنی، می باشد.
- * ۳- منظور از مساحت اعتراضات رسیدگی شده : جمع مساحت های مورد اعتراض اشخاص در آراء صادره (ماده واحده) می باشد.
- * ۴- منظور از افزایش مستثنیات در آراء علیه: جمع مساحت های آراء علیه منابع ملی می باشد.
- * ۵- منظور از کاهش مستثنیات : جمع مساحت های آراء صادره له بواسطه اعتراض ادارات کل منابع طبیعی می باشد. (فرم شماره ۵)
- * ۶- منظور از تعداد اسناد تبدیل شده به تک برگی : تبدیل اسناد دفترچه ای سنواتی به اسناد تک برگی می باشد.

شماره: ۹۳/۵۱/۱۷۳۷۶

تاریخ: ۹۳/۰۴/۰۸

پیوست: ندارد

فوری - مهم

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان / منطقه

موضوع: عدم درخواست و اجرای گواهی بند (د) ماده (۲۶) آیین نامه اموال دولتی برای جنگل ها، اراضی جنگلی، بیشه های طبیعی، جنگل های دست کاشت، پارک های جنگلی، نهالستان ها با سلام و احترام؛

پیرو بخشنامه های شماره ۸۸/۲/۵۶۵۲۳-۸۸/۸/۲۶ و ۸۸/۸/۲۶-۹۱/۱۴۵۰۳ و ۹۱/۳/۱۶-۹۱/۵/۶۸۶۲۷ و ۹۱/۱۱/۲۸ -

با عنایت به قوانین مصوب، از جمله اجرای قانون ملی شدن جنگل ها و مراتع مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ و سایر قوانین مرتبط نسبت به اخذ اسناد اراضی ملی (انفال) اقدام می گردد که این امر موجب تثبیت حاکمیت دولت بر اراضی منابع ملی خواهد گردید، این مهم به ویژه در مناطق جنگلی، بیشه های طبیعی، نهالستان ها، پارک های جنگلی و جنگل های دست کاشت عمومی (اشاره شده در بندهای ذیل ماده ۲ آیین نامه

اجرائی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت**جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۹/۲/۳۱ که به عنوان موارد مشمول واگذاری**

مطلقاً ممنوع می باشد) و مراتع مورد تأکید می باشد، از سوی دیگر با توجه به ماده یکم قانون فوق الذکر که اعلام داشته عرصه و اعیانی کلیه جنگل ها و مراتع، بیشه های طبیعی و اراضی جنگلی متعلق به دولت است و همین طور با رجوع به موضوع ممنوعیت انتزاع عرصه از سطح طرح های مصوب به ویژه طرح های جنگلداری، بحث اخذ اسناد اموالی برای مستحدثات در سطح جنگل ها، اراضی جنگلی، طرح های جنگلداری و نهالستان ها و سایر مناطق حساس که قبلاً سند عرصه و اعیان آنها صادر شده فاقد دلایل قانونی و توجیهات فنی می باشد و بی شک تبدیل اسناد ملی به اسناد اموالی، شرایط و لوازم بروز تغییرات را در مالکیت سند مربوطه فراهم می آورد. (کما اینکه در بسیاری از موارد، املاکی که به صورت اموال درآمده مورد فروش قرار گرفته اند) که مجموعاً ریسک پذیری و تزلزل در حفظ ماهیت اراضی ملی را فراهم می آورد.

ضمناً یادآوری می نماید در مناطق چهارگانه تحت عنوان پارک ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت شده که به استناد مصوبات شورای عالی حفاظت محیط زیست (ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳ و تبصره ۴ ماده ۳۱ قانون حفاظت و بهره برداری) از سوی سازمان متبوع در اختیار سازمان محیط زیست قرار می گیرد نیز هیچگونه درخواست مشابهی جهت اخذ اسناد اموالی مورد پذیرش نخواهد بود.

با عنایت به موارد مشروحه فوق، ادارات کل منبهد از پیشنهاد هر گونه صدور گواهی بند (د) ماده (۲۶) آیین نامه اموال دولتی (موضوع مصوبه شماره ۱۰۴۲۴/ت/۲۱۲ هـ مورخ ۷۲/۷/۱۱ هیأت وزیران) و اجرای گواهی های صادره قبلی در ارتباط با جنگل ها (واجد یا فاقد طرح جنگلداری)، اراضی جنگلی، جنگل های دست کاشت، نهالستان ها، بیشه های طبیعی، پارک های جنگلی، ذخیره گاه ها، مکان های نظارت طرح جنگلداری، بیابان زدایی، مدیریت منابع طبیعی، خودداری نموده تا با تثبیت پایدار اراضی از خدشه دار شدن اسناد مأخوذه انفال (اسناد اراضی ملی) جلوگیری به عمل آید. ۱۰۱۴۷m/۱-۳۱-۱

محمدصادق خیری

مدیرکل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

شماره: ۹۳/۵۱/۳۱۸۲۴

تاریخ: ۱۳۹۳/۹/۹

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

موضوع: ارسال مشخصات شناسایی کاربران جهت بانک زمین

با سلام و احترام؛

با توجه به راه‌اندازی بانک جامع حفاظت و امور اراضی زمین و لزوم کار با این سامانه توسط همکاران آن اداره کل، خواهشمند است دستور فرمایید مشخصات کامل شناسایی (شامل: نام، نام خانوادگی، استان محل سکونت، شهر محل سکونت، اداره محل خدمت، مسئولیت، شماره تلفن واحد مربوطه، شماره همراه، شماره فاکس، ایمیل و شماره ملی) همکاران دارای پست‌های ذیل را هر چه سریع‌تر جهت دسترسی به این سامانه را در فایل اکسل پیوست به این دفتر حداکثر تا تاریخ ۹۳/۰۹/۱۵ ارسال فرمایند. ضمناً جهت تسریع در کار می‌توانید مشخصات نامبرده را به ایمیل maa_khh_taa@yahoo.com ارسال نمایند.

۱- معاون حفاظت و امور اراضی استان

۲- رئیس اداره ممیزی اراضی استان

۳- رئیس اداره واگذاری اراضی استان

۴- رئیس اداره حقوقی استان

۵- فرمانده یگان حفاظت استان

اکرم توفیقی

مدیرکل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

رونوشت:

جناب آقای جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور کلیه استان‌ها

شماره: ۹۳/۵۱/۳۶۷۱۸

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۰/۲۸

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

موضوع: درخصوص ابلاغ حجم عملیات و اعتبارات سال ۹۳

با سلام و احترام؛

پیرو نامه شماره ۹۳/۵۱/۳۰۷۶۵ مورخ ۹۳/۸/۲۷ در خصوص ابلاغ حجم عملیات و اعتبارات مصوب سال ۹۳ بدین وسیله اعلام می‌گردد، چنانچه در سالجاری آن اداره کل

آمادگی انجام کار بیشتر از حجم عملیات تعیین شده داشته مراتب را اعلام تا نسبت به تأمین اعتبار مورد نیاز اقدام گردد. در ضمن آن دسته از ادارات کل که با توجه به تخصیص ارسالی نسبت به انجام عملیات تا سقف تعهد خود در سال ۹۳ اقدام ننموده‌اند موظفند در سال ۹۴ سطح عملیات باقیمانده را به عنوان دیون اجرا نمایند.

اکرم توفیقی

مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

رونوشت:

جناب آقای مسعود منصور معاون حفاظت و امور اراضی جهت استحضار

جناب آقای نوراله کوچ پی ده مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی، بودجه و هماهنگی طرح‌ها جهت استحضار

جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور

شماره: ۹۳/۵۱/۳۸۷۲۱

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۱/۱۵

پیوست: ندارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها

جناب آقای عیسی عباسی مدیر کل دفتر حقوقی

جناب آقای سرهنگ قاسم سبزی علی فرمانده یگان حفاظت سازمان

جناب آقای منوچهر سرداری سرپرست دفتر استعدادیابی و بهره‌برداری از منابع طبیعی

جناب آقای بهمن افراسیابی مدیر کل دفتر حفاظت و حمایت منابع طبیعی

موضوع: نحوه ورود به سامانه بانک اطلاعات حفاظت و امور زمین

با سلام و احترام؛

به استحضار می‌رساند به منظور ورود به سامانه بانک اطلاعات حفاظت و امور زمین لازم است از آدرس اینترنتی frw.Tpis.ir استفاده نموده و برای نام کاربری و کلمه عبور از کد ملی و اعداد ۱۲۳۴۵۶ استفاده نمایند. بعد از طی این مراحل یک کد امنیتی نمایش داده می‌شود که می‌بایستی به طور صحیح وارد گردد. (استفاده از حروف بزرگ لاتین و اعداد)، بعد از ورود به سامانه یک پیام «موفقیت ورود به سیستم» از طریق موبایل اعلام می‌شود. لازم به ذکر است که کلیه کاربران می‌بایستی ظرف مدت یک ماه از تاریخ نامه

کلیه نقطه نظرات پیشنهادی و فنی خود را طی یک نامه به دفتر «ممیزی و حد نگاری اراضی سازمان» جهت ویرایش برنامه اعلام نمایند.

اکرم توفیقی

مدیرکل دفتر ممیزی و حد نگاری اراضی

شماره: ۹۴/۵۱/۱۱۶

تاریخ: ۱۳۹۴/۱/۱۵

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

موضوع: ارسال تصویر دویست و شصت و یکمین جلسه کمیسیون مستندسازی (مورخ ۹۳/۶/۳)

با سلام و احترام

به پیوست تصویر دویست و شصت و یکمین صورتجلسه مورخ ۹۳/۶/۳ کمیسیون مستندسازی و تعیین بهره بردار معاونت حقوقی رییس جمهور در پاسخ به نامه شماره ۹۳/۵/۲۰۶۵۵ مورخ ۹۳/۴/۲۱ سازمان متبوع در زمینه رفع ابهام صدور گواهی بند ۶ آیین نامه اموال دولتی بر روی اسناد ملی (انفالی)، جهت بهره برداری و اقدام لازم ارسال می گردد. با عنایت به تأکید رییس محترم امور مستندسازی و نماینده معاونت حقوقی رییس جمهور در کمیسیون بر اخذ اسناد مالکیت اراضی ملی به نام دولت با نمایندگی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور، نسبت به پیگیری موضوع در سطح آن استان اقدام لازم را معمول و این معاونت را نیز از نتیجه اقدامات به عمل آمده مطلع فرمایید.

اکرم توفیقی

مدیر کل ممیزی و حدنگاری اراضی

رونوشت: جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور

جناب آقای دکتر جلالی

معاون محترم وزیر و رییس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

با سلام و احترام

عطف به نامه شماره ۹۳/۵/۲۰۶۵۵ مورخ ۹۳/۴/۲۱ استعلام آن سازمان به شرح ردیف ۱ نامه صدر الاشاره در خصوص چگونگی و نحوه صدور اسناد مالکیت اراضی ملی و منابع طبیعی (انفالی) و اسناد مالکیت اموال در جلسه دویست و شصت و یکم کمیسیون مستند سازی (مورخ ۹۳/۶/۳) مطرح و پس از بحث و بررسی مبسوط در ابعاد حقوقی و قانونی موضوع، تصمیم کمیسیون به شرح زیر صادر گردید:

«منابع طبیعی کشور موضوع ماده (۱) قانون ملی شدن جنگلها و مراتع (به جز مستثنیات قانونی موضوع تبصره (۳) ماده (۲) قانون ملی شدن جنگلها و مراتع و واگذاریهای قطعی قانونی بعدی) به عنوان انفال و اموال عمومی در اختیار حکومت اسلامی است و طبق قانون اداره می شود. تفصیل و ترتیب استفاده از منابع طبیعی در قانون ملی شدن جنگلها، قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور و مقررات ناظر بر آنها (از قبیل ماده ۳۴ اصلاحی قانون حفاظت و تبصره ۲ ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی) تعیین شده است.

ماده (۳۱) قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور، منابع طبیعی تبدیل از انفال به اموال و ترتیب تخصیص و واگذاری آنها را مشخص و تبصره های (۱) و (۴) آن ماده محدودیت ها و ممنوعیتها را تعیین نموده و ماده (۲) آیین نامه نحوه احیا و واگذاری اراضی در حکومت اسلامی مصوب ۵۹/۲/۳۱ مطلق ممنوعیتها را تاکید نموده است.

بند (۳) ماده ۲۳ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور؛ رییس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور را نماینده دولت در مورد حقوق مالکیت منابع طبیعی اعم از منابع طبیعی که قبل از قانون ملی شدن در مالکیت دولت قرار گرفته و یا در اجرای قانون ملی شدن و مقررات ناظر بر آن ملی شناخته شده و می شوند، اعلام نموده است.

بدیهی است اسناد مالکیت تک برگی نیز در همین حدود قابل صدور می باشند. سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور نیز بدون اخذ مجوز قانونی، راساً اقدام به تبدیل و واگذاری و انتقال اسناد مالکیت منابع طبیعی به متقاضیان نمی نماید. سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور صرفاً در قالب طرحهای مدیریت منابع طبیعی (مرتعداری - جنگلداری....) و با حفظ مالکیت عمومی و با رعایت قانونی مقرر در ماده (۳) قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور و تبصره های آن مجاز به عقد قرارداد اجرای طرحهای مصوب خواهد بود.

تخصیص اراضی منابع طبیعی قابل تبدیل و واگذاری، جهت اجرای طرح های عمومی و عمرانی دستگاه های اجرایی، پس از هماهنگی های فنی و قانونی با سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، صرفاً در حدود مصوبات قانونی مراجع ذیربط (هیئت محترم وزیران - کمیسیون لوایح در حدود تفویض اختیار) مستنداً به ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و در سایر موارد مطابق مقررات مواد (۳۱ و ۳۲) آیین نامه نحوه احیاء و واگذاری اراضی در حکومت اسلامی مصوب ۱۳۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران و ماده (۹) قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی امکان پذیر خواهد بود.»

شرح مستندات

مطابق مقررات باب اول قسمت اول کتاب دوم قانون مدنی از جمله بند ۱ ماده (۱۴۰) و مواد (۱۴۳ و ۱۴۵) قانون مذکور، اسباب تملک قانونی را احیا به قصد مالکیت با رعایت مقررات مربوط دانسته است. مالکین و متصرفان املاک تملک شده از طریق اسباب قانونی فوق، مکلف شدند در چارچوب مواد (۱۱ و ۲۷ و ۳۲) قانون ثبت مصوب ۱۳۱۰ ملک خود را به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اظهار و تقاضای ثبت نمایند، ضمناً ثبت اموال عمومی ممنوع اعلام شد.

سوابق ثبتی حکایت از آن دارد که علاوه بر محدوده های دارای اسباب تملک قانونی، نسبت به عرصه های طبیعی وسیعی اعم از جنگلها، مراتع، کوهها و بیابان ها و کویرها که مشمول احکام مالکیت نبوده اند، اظهار مالکیت و تقاضای ثبت شده و پس از طی تشریفات اداری در جریان ثبت و صدور سند مالکیت به نام متقاضی قرار گرفته است.

مضافاً اینکه بخشی از منابع طبیعی توسط ادارات مالیه عمومی و بخشی به عنوان خالصجات (بند الف و تبصره ماده (۲) قانون تاسیس بنگاه خالصجات مصوب ۱۳۳۴/۴/۲۶ و ماده (۱) لایحه قانونی فروش خالصجات مصوب ۱۳۳۴/۹/۲۰) و بخشی از محدوده منابع طبیعی، با سلب دارندگان اسناد مالکیت پلاک ثبتی مربوط به رقبات و آبادی‌ها، در اجرای قانون اصلاحات ارضی به نام دولت ثبت شده است.

قبل از اعلام ملی بودن منابع طبیعی با تصویب قانون ملی شدن مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ در اجرای بند (ب) ماده (۶) لایحه قانونی جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۳۸/۶/۸ کل محدوده‌های منابع طبیعی متعلق به دولت، به عنوان دارایی سازمان جنگلانی ایران شناخته شد که شامل منابع طبیعی ثبت شده توسط ادارات مالیه، بنگاه خالصجات و یادرا اجرای قانون اصلاحات اراضی مصوب ۱۳۴۰/۱۰/۱۹ و مراحل بعدی می‌باشد. با تصویب قانون ملی شدن جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ و به موجب ماده (۱) آن قانون، عرصه و اعیانی منابع طبیعی کشور اعم از جنگلها، بیشه‌های طبیعی، مراتع، بیابان‌ها و کویرها جزء اموال عمومی محسوب و متعلق به دولت اعلام شد. (ولو اینکه قبل از این تاریخ افراد آن را متصرف و یا سند مالکیت گرفته باشند).

بدین ترتیب مالکیت اختصاصی اشخاص اعم از دولتی، عمومی و خصوصی، محدود به مواردی شد که دارای اسباب تملک قانونی بوده و تا تاریخ ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ به صورت باغات، مزارع، خانه‌ها، تاسیسات و محاط آنها احداث و ایجاد شده بود.

قانون ملی شدن، املاک ایجاد شده تا زمان تصویب قانون را به عنوان مستثنیات قانون شناخت و تبصره ۲ ماده ۳ قانون، نحوه تثبیت مالکیت اشخاص مطابق مواد (۱۱ و ۲۷ و ۳۲) قانون ثبت و ادامه تصرفات مالکانه نسبت به آنها را اعلام نموده و بدین ترتیب با تصویب قانون ملی شدن جنگلها و مراتع، روند ثبت املاک کشور مطابق مقررات قانون مدنی به شرح فوق اصلاح شد.

به موجب بند (۳) ماده ۲۳ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۴۶ نمایندگی دولت در مورد حقوق مالکیت مربوط به عرصه و اعیانی منابع طبیعی که ملک دولت بوده یا قانوناً به تملک دولت درآمده است، از وظایف و اختیارات رییس سازمان جنگلها و مراتع کشور می‌باشد.

علیهذا لازم است نمایندگان آن سازمان پیگیری نمایند تا اسناد مالکیت محدوده های منابع طبیعی (اراضی ملی و انفالی) برابر قوانین و مقررات حاکم به نام دولت جمهوری اسلامی ایران با نمایندگی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور صادر شده باشد و در صورتی که برخلاف قوانین، اقدامی انجام پذیرفته باشد؛ با مراجعه به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و مطابق تصمیم کمیسیون مستند سازی به شرح فوق نسبت به اصلاح سند مالکیت اقدام لازم معمول نمایند.

غلامعلی فروغی

رییس امور مستندسازی

و نماینده معاونت حقوقی در کمیسیون

رونوشت

جناب آقای جوادی معاون محترم توسعه مدیریت و منابع انسانی وزارت جهاد کشاورزی جهت استحضار
جناب آقای بکاییان معاون محترم امور املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور جهت استحضار و دستور
همکاری و اقدام لازم جناب آقای قربانپور مدیر کل محترم اموال دولتی وزارت امور اقتصادی و دارایی جهت
استحضار و دستور همکاری و اقدام لازم

شماره: ۹۴/۵/۷۵۷

تاریخ: ۱۳۹۴/۱/۲۲

پیوست: دارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

موضوع: سوالات مطرح شده در گردهمایی یزد مورخ ۹۳/۱۲/۷ معاونین حفاظت و امور اراضی

سلام علیکم

احتراما، با عنایت به اینکه در گردهمایی مورخ ۹۳/۱۲/۷ معاونین محترم حفاظت و امور اراضی استانها در استان یزد، سوالاتی مطرح و مقرر شد پاسخ آن به صورت مکتوب تنظیم گردد. لذا به پیوست سوالات و پاسخ های مربوطه برای بهره برداری لازم ایفاد و یادآور می شود که اقدام اجرایی در موارد مرتبط با سوالات مطروحه الزاما می بایست براساس و با رعایت دستورالعمل های بخش های ذیربط انجام گردد.

مسعود منصور

معاون حفاظت و امور اراضی

رونوشت:

جناب آقای منوچهر سرداری مدیر کل دفتر استعدادیابی و بهره برداری منابع طبیعی برای ملاحظه و بهره برداری لازم

جناب آقای اکرم توفیق مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی برای ملاحظه و بهره برداری لازم
جناب آقای بهمن افراسیابی مدیر کل دفتر حفاظت و حمایت منابع طبیعی برای ملاحظه و بهره برداری لازم
جناب آقای سید عباس میرحسینی مسئول هماهنگی و پیگیری معاونت درج در بخشنامه های کلی
جناب آقای کامبیز کامرانی مسئول طرح و برنامه ریزی حوزه معاونت برای ملاحظه و بهره برداری لازم
جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور ارسال به کلیه استانها

مجموعه پرسش و پاسخ مطروحه در گردهمایی معاونت حفاظت و امور اراضی -

استان یزد - ۹۳/۱۲/۷

دفتر استعداد یابی و بهره برداری منابع طبیعی:

۱- وقتی بر اساس گزارش و صورت وضعیت عرصه، ممنوعیت های قانونی برای

تخصیص وجود داشته باشد، چرا مجددا هسته تخصصی باید مخالفت کند؟
چنانچه عرصه مورد درخواست در عرصه های دارای ممنوعیت های تخصیص قرار داشته باشد دبیر خانه پاسخ عدم امکان تخصیص را تنظیم می دارد و در سایر عرصه های، بررسی محدودیت ها و ضوابط و رعایت مفاد دستور العمل به ویژه جدوال کاربری های مورد اشاره در دستورالعمل ضروری است.

۲- چرا نحوه اجرای تبصره ۱ ماده ۴۷ در دستور العمل استعدادیابی دیده نشده است؟

در ردیف اول بند ب ماده ۶ فصل سوم دستورالعمل دیده شده است. همچنین در تفاهم نامه با سازمان امور اراضی هم به وضوح بیان شده است. در هر صورت رعایت تبصره مذکور به عنوان یک تکلیف قانونی الزامی است.

۳- لازم است در مطالعات استعدادیابی بازنگری شود، دفتر استعدادیابی چه تمهیداتی در این زمینه در نظر گرفته است؟

در ماده ۵ دستورالعمل به وضوح به این امر پرداخته شده است.

۴- برای دستگاه های دولتی به ویژه بنیاد مسکن هم دستورالعمل ابلاغی استعداد یابی لازم الاجرا است؟

تخصیص اراضی به سایر دستگاههای دولتی از طریق کمیسیون های موضوع مواد ۲ و ۲۱ دستورالعمل واگذاری اراضی ملی و دولتی و بااستناد به مواد ۳۱ و ۳۲ لایحه

واگذاری انجام می گیرند و دستورالعمل ۹۲/۱/۴۰۴۰۲ مورخ ۹۳/۱۲/۲ مربوط به تخصیص اراضی به جهاد کشاورزی (مدیریت امور اراضی) می باشد. در خصوص تامین نیاز بنیاد مسکن برای محدوده های روستا از دستورالعمل خاص خود استفاده گردد.

۵- کاربرد مطالعات استعداد یابی انجام شده (هر چند در سطح محدود است) چگونه است.

تمامی مطالعات انجام شده مرتبط قبلی، در فاز دوم تهیه نقشه های استعداد یابی و ... موضوع بند ۲ ماده ۵ دستورالعمل کاربرد خواهند داشت.

۶- با توجه به اینکه همه طرحهای مرتعداری به مرحله اجرا در نیامده اند لذا چرا نباید صرفاً طرحهای اجرا شده را ملاک عمل قرارداد؟

چنانچه قرارداد اجرای طرح مرتعداری منعقد شده باشد واجد تبعات حقوقی می باشد. بنابراین چنانچه طرحی که قرارداد دارد اجرا نشده باشد ابتدا می بایست نسبت به تعیین تکلیف قرارداد اقدام، سپس در خصوص عرصه مورد بحث اتخاذ تصمیمی نمود.

۷- پاسخ مرجع مستعلم صرفاً باید با امضاء مدیر کل باشد یا معاونین هم می توانند امضاء کنند؟

تابع آیین نامه مکاتبات می باشد و در صورت تفویض اختیار از طرف مدیر کل، معاونین نیز می تواند از طرف ایشان نامه مربوط به پاسخ تخصیص را تایید نمایند.

۸- تکمیل فرمها در شهرستان به عهده واحد استعدادیابی گذاشته شده است و با توجه به محدودیت نیرو باید به عهده واحدهای مختلف مربوط گذاشته شود؟

همه واحدهای ذیربط اداره شهرستان حسب مورد می بایست بخشهای مربوط فرم را تکمیل نمایند و در هر صورت نظارت و تقسیم کار رییس اداره شهرستان مورد تاکید می باشد.

۹- تکمیل فرم شماره ۲ به عهده کیست؟

فرم شماره ۲ با تشخیص اداره کل می تواند توسط شهرستان و یا هسته موضوع بند ۴-۲ ماده ۲ دستورالعمل تکمیل شود ولی تایید آن به عهده هسته تخصصی خواهد بود.

۱۰- چرا اعضا کمیته تخصیص مجتمع ها با موضوع سنخیت ندارند؟

اعضا کمیته تخصیص مجتمع های کشاورزی متناسب با وظایف و رسالت های سازمانی (مدیر کل، معاون حفاظت و امور اراضی و کمیته فنی) و واحدهای مرتبط در سازمان جهاد کشاورزی (معاون یا مدیر ذیربط و رییس جهاد کشاورزی) در نظر گرفته شده اند و با طرحهای کشاورزی متناسب می باشد.

۱۱- آیا می توان وظایف هسته تخصصی را به شهرستان تفویض نمود؟

چنانچه منظور تفویض اختیار موافقت با تخصیص اراضی باشد مجاز دانسته نشده است ولی تکمیل فرم ها به شرح پاسخ سوال ۹ امکان پذیر است.

۱۲- دستورالعمل استعدادیابی و تخصیص اراضی در خصوص استعلام معادن هم کاربرد دارد؟

پاسخ به استعلام معادن براساس دستورالعمل ابلاغی معادن انجام می گیرد و دستورالعمل استعدادیابی و تخصیصی اراضی در اینخصوص ملاک اقدام نیست.

۱۳- ماهیت ماده ۳ اجازه فعالیت های کاشت گونه را می دهد یا صرفاً ماهیت بهره برداری از اعیانی را دارد؟

معیار و ملاک اصلی و اساسی در قراردادهای ماده ۳، طرح مصوب است که ساختارهای سازمانی ذیربط برای تصویب و تایید آنان پیش بینی شده است (شورای عالی و کمیته های فنی ستادی و استانی) بنابراین نوع گونه ها براساس شرایط مختلف اکولوژیکی، علمی، اجتماعی، اقتصادی و... در طرح مصوب مشخص می گردند و به عبارت دیگر مجموعه فعالیت هایی که در طرح پیش بینی شده اعم از کاشت یا بهره برداری از عرصه و اعیان مورد توجه می باشد.

۱۴- مرجع محاسبه بهره مالکانه در طرحهای اجرا شد چگونه است، در طرحهای اجرا نشده چه باید کرد؟

مرجع محاسبه بهره مالکانه و به طور کلی اخذ حقوق دولتی در طرحها براساس بیلانی است که در طرح پیش بینی شده و از طریق، مرجع تصویب کننده طرح انجام می شود. چگونگی اقدام در خصوص اجرا یا عدم اجرای طرح هم براساس مفاد قرارداد تعیین و بر اساس گزارش ناظر یا ناظرین طرح توسط مرجع طرح انجام می گردد. به هر صورت برای تمامی طرحها تعیین حقوقی دولتی و وصول آن مورد تاکید می باشد.

۱۵- برای ایجاد فضای سبز دستورالعمل مشخصی وجود ندارد، چگونه بای عمل شود؟

در حوزه وظایف سازمان متبوع ایجاد فضای سبز در قالب طرحهای مصوب مدیریت منابع طبیعی و براساس دستورالعمل ماده ۳ قانون حفاظت و بهره برداری موضوعیت دارد.

۱۶- پارک های جنگلی را که مسکن و شهرسازی سند آنها را گرفته چگونه مدیریت شوند؟

مطابق ماده ۸ قانون بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و نیز طبق هماهنگی های به عمل آمده با سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و کمیسیون مستندسازی ریاست جمهوری، نهالستانها، جنگلهای دست کاشت، پارک های جنگلی واقع در محدوده قانونی و حریم از شمول قوانین زمین شهری خارج بوده و طی آخرین بخشنامه شماره ۹۲/۵۲/۵۹۵-۹۲/۳/۲۲ اداره کل تمرکز دفاتر و املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مراتب به کلیه ادارات ثبت اسناد و املاک استانها ابلاغ گردیده است و می بایست ادارات کل پیگیری لازم در تغییر نمایندگی دولت به نام سازمان جنگلهای، مراتع و آبخیزداری کشور در اسناد مالکیت اقدام نمایند.

۱۷- اصلاح قراردادهای ماده ۳ هنوز توسط اداره حقوقی اعلام نشده است، چگونه عمل شود؟

اصلاح فرمت و نوع قراردادهای طرحهای موضوع ماده ۳ توسط دفتر حقوقی با همکاری سایر معاونت ها و دفاتر ستادی و شورای عالی در دست اقدام است که با نهایی شدن آنها متعاقبا ابلاغ خواهد شد.

۱۸- محل دبیرخانه ماده ۶۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت کجاست؟
دبیرخانه کارگروه موضوع ماده ۸ آیین نامه اجرایی ماده ۶۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت براساس احکامی که از سوی استاندار صادر می گردد تعیین می گردد که هم اکنون در اکثریت استانها در ادارات امور اقتصادی و دارایی مستقر می باشد.
۱۹- نسبت به اجرای ماده ۱۰ قانون زمین شهری و ماده ۲۰ آیین نامه اجرایی آن، چگونه باید عمل نمود؟

با توجه به قانون ساماندهی و حمایت از تولید مسکن و نیز ماده ۸ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، تغییر نمایندگی ماده (۱۰) قانون زمین شهری و ماده (۲۰) آیین نامه اجرایی آن با تصویب ماده (۶) قانون ساماندهی و حمایت از تولید مسکن در سال ۱۳۸۷- موضوعیت ندارد، لیکن در رابطه با حریم موضوع طی بخشنامه به کلیه استانها ابلاغ شده و در مجموع حریم شهرها صرفاً بر اساس نیازهای توسعه‌ای شهر و در راستای ماده (۸) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و در قالب قانون ساماندهی و نیز آیین نامه اجرایی ماده ۸ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی تعیین تکلیف گردد.

۲۰- آراء ماده واحده به نام اشخاص که در محدوده نهالستانها و ایستگاه‌های تولید

بذر صادر شود، امکان اجرای ماده ۶۴ مکرر در آن خصوص وجود دارد؟

امکان اجرای ماده ۶۴ مکرر قانون حفاظت و بهره‌برداری مطابق دستورالعمل اجرایی وجود دارد. با این تأکید که چنانچه در محدوده نهالستان یا ایستگاه تولید بذر رأی قطعی دالی بر مستثنیات نهایی شود. و ذینفع مدارک قانونی مالکیت را از مراجع ذیصلاح ارائه نماید و امکان تحویل عین عرصه وجود نداشته باشد، می‌توان از مکانیسم ماده ۶۴ مکرر و یا دستورالعمل ابلاغی مربوط به ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری اقدام نمود.

۲۱- در خصوص اجرت المثل ایام تصرف از کدام دستورالعمل باید استفاده کرد و نیاز

به دستورالعمل واحد می‌باشد؟

اجرت المثل متناسب با موضوع طرح و براساس دستورالعمل مربوطه می‌بایست وصول گردد. در اینخصوص بررسی لازم انجام و در صورتیکه نیازی به تهیه دستورالعمل باشد تهیه و ابلاغ خواهد گردید.

۲۲- تبصره ۵ ماده ۳۴ بالاتکلیف است؟

موضوع نحوه تعیین تکلیف پرونده‌های تبصره ۵ ماده ۳۴ در دستور کار شورای هماهنگی حقوقی سازمان است که پس از تصمیم‌گیری اعلام خواهد شد.

۲۳- عرصه مورد نیاز دفن زباله توسط شهرداریها تعیین تکلیف نشده است؟

تأمین زمین برای دفن زباله به شهرداریها در جلسه ۲۴۶ کمیسیون تعیین بهره‌برداری ریاست جمهوری مطرح و مقرر گردید براساس دستورالعمل مشترکی فیما بین وزارت

کشور - جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست انجام گردد و این موضوع از طریق وزارتخانه در حال پیگیری می باشد.

۲۴- موضوع انتقال اسناد در عرصه هایی که واگذاری در حریم تاسیسات دولتی اتفاق افتاده است چگونه عمل شود؟

انتقال اسناد در اینگونه اراضی با رعایت حریم صورت می گیرد مگر آنکه حریم پس از انتقال سند تعیین شده باشد.

۲۵- تکلیف اراضی مستحدثی که با خشک شدن دریا توسط سازمان بنادر و کشتیرانی بوجود آمده چگونه است؟

نحوه اجرای مقررات و تخصیص اراضی حریم دریا و مستحدث ساحلی د ر قانون اراضی مستحدث ساحلی مصوب سال (۱۳۵۴) روشن است لیکن سازمان با همکاری استانهای ساحلی کشور پیش نویس آیین نامه اجرایی قانون فوق را تهیه و در دستور کار تصویب در هیات محترم دولت دارد. معهدا تا ابلاغ آیین نامه دستگاههای دولتی وهمچنین سازمان بنادر و دریانوردی جهت بهره برداری از اراضی بستر و حریم دریا می بایست طرح مربوطه را ارائه تا در هیات محترم دولت مطرح و تصمیم گیری گردد و راساً مجاز به تصرف و تبدیل عرصه های فوق نمی باشند.

۲۶- لازم است در دستورالعمل واگذاری اراضی ساحلی و مستحدث تجدید نظر شود (قبلاً چند برگه ارسالی شده است که نیاز به بازنگری دارد)

آیین نامه اجرایی و نیز نحوه واگذاری این اراضی در دستور کار قرار دارد که ان شا الله نهایی و ابلاغ خواهد شد. و تا حصول این امر چنانچه موارد خاص برای واگذاری در دست اقدام بود حتما هماهنگی لازم با ستاد سازمان انجام گیرد.

دفتر حفاظت و حمایت منابع طبیعی:

۱- در مناطق کم آب، کمربند سبز قابلیت اجرا ندارد چه باید کرد؟ برای مبارزه با گیاه نیمه انگلی ارس و اش آیا روشی غیر از مکانیکی وجود دارد؟

در مناطقی کمربند سبز اجرا شود که یا آب جهت آبیاری و یا بارندگی بیش از ۳۵۰ میلیمتر باشد در مبارزه با ارس و اش بهترین راه پیشنهادی اقدامات مکانیکی است (قطع گیاه انگلی از شاخه ها و سرشاخه ها)

۲- وجود گون در اکثر مناطق، پاسخگویی به استعلام معادن را با مشکل مواجه نموده است، چاره چیست؟

نظر به این که ۷۰۰ گونه گون در کشور وجود دارد که بهره برداری از آن عرصه های برای معادن بستگی به میزان و نوع گونه گون می باشد. لذا موارد مرتبط با درخواست معدن، موضوع در کمیته مربوطه مطرح و اتخاذ تصمیم می گردد.

۳- آیا امر حفاظت مشارکت پذیر بوده و جایگاه قانونی دارد؟

حفاظت مشارکت پذیر است و با ایجاد انگیزه اقتصادی در قابل طرح و یا انعقاد حفاظتی می توان امر حفاظت را به مجریان طرحهای منابع طبیعی و یا جوامع محلی واگذار نمود.

۴- آیا در جایی که پوشش وجود دارد و مورد تقاضای معدن است می توان با تغییر روش بهره برداری به صورت تونلی با تقاضای مذکور موافقت نمود؟

چنانچه قابلیت بهره برداری به صورت تونلی وجود داشته باشد مناسب و دارای اولویت است مشروط به آن که عرصه دارای پوشش خاص مورد تخریب قرار نگیرد.

۵- نحوه محاسبه برای تعیین خسارت در پروژه های عمرانی و عمومی غیر دولتی چگونه است؟

مستند آن آیین نامه بند (ب) ماده ۱۲ قانون افزایش بهره وری نیست ولی می توان برای وحدت رویه محاسبه خسارت می توان از جداول و فرمول های دستورالعمل آن استفاده نمود.

۶- آیا مشارکت حفاظتی دستورالعمل دارد؟

در خصوص طرحهای مرتعداری دستورالعمل تهیه شده و پیوست آن نمونه قرارداد مشارکت ارسال شده است. در خصوص سایر عرصه های فاقد طرح با هماهنگی یگان و دفتر حقوقی موضوع در دست تهیه است که متعاقباً ارسال می گردد.

۷- در مناطق کوهستانی هزینه بنچ مارک زیاد است برای اجرا چه باید کرد؟

متناسب با شرایط اقلیمی و منطقه ای می بایست نوع کمربند حفاظتی انتخاب شود. علی القاعده مرز مستثنیات و ملی به لحاظ توپوگرافی شرایط اجرا را خواهد داشت. به هر صورت با استفاده از اعتبارات و نرم های تعیین شده اقدام گردد.

۸- اعتبارات یگان حفاظت و اداره حفاظت تفکیک نشده است؟

تلاش می شود درصد سهم اعتبارات صیانت برای یگان حفاظت و اداره حفاظت بر اساس پروژه های اجرایی هر یک به نسبت تعیین و تفکیک شود.

۹- تکلیف معادنی که قبل از تفاهم نامه با آنها موافقت نشده و مجددا استعمال می

گردد چیست؟

چنانچه قبلا مستند به ضوابط فنی و قانونی مخالف شده باشد در صورت استعمال مجدد پاسخ قبلی اعلام شود. در غیر اینصورت بررسی مجدد و بر اساس ضوابط پاسخ لازم ارسال شود.

۱۰- معدن آهن پلاسی که در آنها سرمایه گذاری شده است، چه حمکی دارد؟ آهن پلاسی ممنوع است. لیکن مواردی که قبلا مجوز صادر و در حال فعالیت می باشند با نظارت کامل و در حداقل سطح وزمان تا پایان مجوز مساعدت و بعد از آن تمدید موجه نمی باشد.

دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی:

۱- با عنایت به توافقنامه اوقاف آیا در حریم امام زاده ها انتقال سند انجام شود؟ در اجرای توافق نامه، موضوع انتقال سند، چه در حریم بقای امام زاده ها و چه سایر موارد موضوعیت ندارد. لیکن چنانچه حریم بقاع امام زادگان براساس مبنای فنی و حقوقی و رعایت مفاد توافق نامه و دستورالعمل اجرایی آن تعیین گردد از محدوده اراضی ملی انتزاع و اوقاف موظف است تشریفات ثبتی را برای اخذ سند حریم آن پیگیری نماید.

۲- آیا نقشه منضم به آراء ماده واحده می بایست با مختصات UTM باشد؟

با عنایت به بخشنامه شماره ۸۸/۱/۴۳۴۶۴ مورخ ۸۸/۷/۷ و تبصره ۶ ماده ۶ و تبصره ذیل ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی اصلاحی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی ابلاغی طی

۳- نحوه تعیین تکلیف اراضی موضوع ماده ۶۴ قانون حفاظت که در حریم شهر واقع شده اند؛ چیست؟

فعلا مفاد بخشنامه های ۳۲۰۸۵ / ۸۷/۱ و ۹۲/۱/۱۹۵۶۸ مورخ ۹۳/۴/۱۶ ملاک اقدام است، بررسی لازم انجام و چنانچه نیاز به اصلاح باشد اقدام و اعلام خواهد شد.

۴- در صورتیکه اصلاح مرز عوارض موجب تغییر ماهیت گردد آیا مجاز به اصلاح می باشیم یا خیر؟

تغییر ماهیت عرصه صرفا از طریق مجاری قانونی و براساس آراء قطعی مقدور است و علی القاعده اصلاح هندسی و مرز عوارض نباید تغییری در ماهیت عرصه ایجاد نماید.

۵- در صورتیکه اخذ سند اراضی ساحلی به عنوان اراضی ملی شده است نحوه رسیدگی به اعتراضات به اجرای ماده ۵۶ به چه نحو می باشد؟

ابتدا لازم است که وضعیت عرصه به لحاظ تداخل اجرای مقررات تعیین تکلیف و رفع تداخل اجرای مقررات شود. طبیعی است چنانچه عرصه مشمول تعاریف مستحدث و ساحلی باشد تابع مقررات مربوطه است. در این خصوص تلاش می شود دستورالعمل لازم تدوین و ابلاغ شود.

۶- مبنا قراردادی سال ۶۵ به عنوان سال مبنای احیا در توافقنامه اوقاف به چه استنادی می باشد و در شورای قضات استان مبنا را ۴۱/۱۰/۲۷ برای احیا پذیرفته شده است؟

تاریخ ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ برای اعمال ملی شدن جنگلها و مراتع مبنی قرار می گیرد و در خصوص موقوفات و احیا قبل از تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ و براساس تبصره ۶ قانون الحاق دو تبصره به قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۸۱ می باشد.

۷- علت عدم توجه کارگروه بررسی آراء علیه به مستندات قانونی واتخاذ تصمیم صرفا براساس تفسیر عکس چیست؟

همانطور که در بند ۲ بخشنامه شماره ۹۰/۱/۱۹۲۶۱ مورخ ۹۰/۴/۶ تاکید شده است کارگروه مذکور می بایست مدارک ارائه شده به همراه سوابق اجرای مقررات ملی شدن و تفسیر عکسهای هوایی مقارن اجرای قانون محدوده مورد اعتراض و سایر دلایل و

مستندات فنی و حقوقی مرتبط را بررسی و نظریه خود را در خصوص عرصه موضوع رای با ذکر کلیه دلایل و مستندات موضوع رای صادره اعلام نظر و اتخاذ تصمیم نماید.

۸- موضوع اراضی ساحلی و عدم ابلاغ آیین نامه اجرایی آن چیست؟
آیین نامه اجرایی قانون مذکور در حال تدوین می باشد و تلاش می کنیم که مراحل تصویب و ابلاغ آن انجام شود.

۹- آیا باید نقشه های اجرای مقررات به امور اراضی تحویل گردد (در اجرای دستورالعمل ۹۳/۳/۱۳)؟

در قالب نظام نامه اجرایی دستورالعمل اقدام گردد و به هر صورت نقشه های اجرای مقررات موازی باید با هم انطباق داده شده که تا امکان اتخاذ تصمیم فراهم گردد.

۱۰- گاهاً پلاک‌هایی در حریم شهر ملاحظه می گردد که اجرای مقررات ملی شدن در

آنها انجام نشده است و اکنون حریم شهر هستند، تکلیف چیست؟
باتوجه به ماده ۸ قانون افزایش بهره وری، امکان اجرای ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مقدور است.

۱۱- در خصوص تداخل اراضی ملی با موات چگونه اتخاذ تصمیم گردد؟
برابر دستورالعمل نحوه رفع مشکلات ناشی از اجرای مقررات موازی ملی و موات ابلاغی طی شماره ۸۷/۵/۵۹۶۴۷ مورخ ۸۷/۹/۱۳ بررسی و تعیین تکلیف گردد.

۱۲- نحوه استفاده از ظرفیت تبصره ۱ ماده ۹ قانون افزایش بهره وری در حل مشکل آراء صادره از هیاتهای ماده واحده؟

آراء ماده واحده الزاما به معنی تایید مالکیت ذینفع رای نمی باشد، لذا در صورتیکه عرصه موضوع رای مورد نظر در مراجع ذیصلاح منجر به صدور حکم احراز مالکیت قطع و نهایی به نفع معترض شده باشد و استرداد عین اراضی موضوع رای به عنوان مستثنیات قانونی اشخاص به علت تعهداتی که از سوی دولت بر روی عرصه ایجاد شده و یا سایر دلایل امکان پذیر نباشد، با رضایت مالک واگذاری عوض زمین و یا پرداخت قیمت کارشناسی براساس مراحل بخشنامه شماره ۹۳/۱/۳۵۰۱۲ مورخ ۹۳/۱۰/۱۳ ابلاغی ریاست محترم سازمان بلامانع می باشد.

شماره: ۹۴/۵۱/۷۱۸۳

تاریخ: ۱۳۹۴/۳/۲۰

پیوست: دارد

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

موضوع: تاکید اداره کل اموال دولتی و اوراق بهادار وزارت امور اقتصادی و دارایی در عدم صدور

گواهی بند (د) ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی بر روی برخی از اسناد ملی

باسلام و احترام

پیرو نامه شماره ۹۴/۵۱/۱۱۶ مورخ ۹۴/۱۱/۱۵ منضم به تصویر نامه شماره ۱۵۷۵۴۰ مورخ ۹۴/۱۲/۲۳ رییس امور مستند سازی معاونت حقوقی رییس جمهور مبنا بر تاکید در اخذ اسناد مالکیت اراضی ملی به نام دولت جمهوری اسلامی با نمایندگی سازمان جنگلها مراتع و آبخیزداری کشور، بدینوسیله ضمن ارسال تصویر نامه شماره ۵۱/۱۹۵۲۸ مورخ ۹۴/۲/۱۳ مدیر کل محترم اداره کل اموال دولتی و اوراق بهادار وزارت امور اقتصادی و دارایی در خصوص صدور گواهی بند (د) ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی بر روی برخی از اسناد ملی، موارد ذیل را نیز تاکید می نماید.

صدور گواهی بند (د) ماده ۸ ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی، صرفاً توسط اداره کل اموال

دولتی و اوراق بهادار وزارت امور اقتصادی و دارایی و آن هم تنها جهت

مستندسازی اموال غیر منقول دستگاه اجرایی انجام می گیرد و با عنایت به

صراحت اعلام عدم نیاز به صدور گواهی بند (د) ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی بر روی

اسناد اراضی ملی، مقتضی است اقدامات بایسته را معمول فرمایید.

اکرم توفیقی

مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

رونوشت:

جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور ارسال به استانها

جناب آقای اکرم توفیقی مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی جهت استحضار

جناب آقای هادی معماری معاون حدنگاری (کاداستر)

معاون محترم اداره کل امور املاک دولتی ضمن تشکر خواهشمند است نسبت به انعکاس موضوع به ادارات

تابعه استانی دستور لازم را صادر فرمایید.

شماره: ۹۴/۳۲۰۱۴

تاریخ: ۱۳۹۴/۳/۲

پیوست: دارد

جناب آقای توفیقی

مدیر کل محترم دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

سلام علیکم

با احترام، پیرو رونوشت نامه شماره ۹۳/۱۹۴۰۷۱ مورخ ۹۳/۱۲/۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۹ در رابطه با چگونگی صدور گواهی موضوع بند «د» ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی برای اراضی ملی به پیوست تصویر نامه ۵۱/۱۹۵۲۸ مورخ ۹۴/۲/۱۳ اداره کل محترم اموال دولتی و اوراق بهادار وزارت امور اقتصادی و دارایی جهت استحضار و هرگونه بهره برداری ایفا می گردد. تفقدی

معاون اداره کل امور املاک دولتی

شماره: ۵۱/۱۹۵۲۸

تاریخ: ۱۳۹۴/۲/۱۳

پیوست: ندارد

جناب آقای تفقدی

معاون محترم اداره کل امور املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

با سلام

بازگشت به نامه شماره ۹۳/۱۹۴۰۷۱ مورخ ۹۳/۱۲/۹ مورخ ۹۳/۱۲/۹ موضوع نامه شماره ۹۳/۵۱/۳۸۲۷ مورخ ۹۳/۹/۹ مورخ ۱۳۹۳/۹/۹ مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور در خصوص «چگونگی صدور گواهی بند دال ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی موضوع مصوبه شماره ۱۰۴۲۴/ت/۲۱۲ هـ مورخ ۷۲/۷/۱۱ هیئت محترم وزیران بر روی اراضی ملی» به آگاهی می رساند:

صدور گواهی بند دال (ماده ۲۶ آیین نامه اموال دولتی موضوع مصوبه شماره ۱۰۴۳۴/ت/۲۱ هـ مورخ ۷۲/۷/۱۱ هیئت محترم وزیران)، صرفا توسط این اداره کل جهت مستندسازی اموال غیر منقول دستگاههای اجرایی انجام می شود و ادارات کل امور اقتصادی و دارایی استانها مجاز به صدور گواهی یاد شده نمی باشند. شایان ذکر است این اداره نیز در صورت عدم پاسخ به استعلامات از طرف مرجع واگذارنده بر اساس

مدارک و مستندات، قراردادهای واگذاری، استعلام از مراجع ذیربط، صورتجلسه و مصوبات مراجع مجاز، اقدام می نمایی و بررسی دقیق موضوع، بازرسی و رسیدگی به مستندات اقدام به صدور گواهی بند دال بر روی اراضی از جمله انغال نمی نمایند. بدیهی است اقدامات انجام شده این اداره کل مغایرتی با بند الف تبصره ۳ آیین نامه اجرایی مستندسازی اموال غیر منقول و سایر قوانین و مقررات مربوطه ندارد.

فریدون قربان پور

مدیرکل

شماره: ۹۴/۵/۱۱۲۵۷

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۳

پیوست: دارد

ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استانها

موضوع: ارسال تصویر ابلاغیه کدشناسه ملی اسناد اراضی ملی و دولتی

سلام علیکم؛

احتراما، به پیوست تصویر نامه شماره ۹۴/۶۹۹۵۶ مورخ ۹۴/۴/۳۱ معاون محترم اداره کل امور املاک دولتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به ادارات کل تابعه استانی در خصوص تعیین کدشناسه ملی اسناد اراضی ملی و دولتی ارسال می گردد. مقتضی است با عنایت به ضرورت تسریع در اخذ اسناد تک برگی در راستای تحقق تثبیت مالکیت دولت بر عرصه های ملی و دولتی، منبعا اقدامات ذیل را به طور ویژه در دستور کار آن اداره کل ملحوظ نمائید:

۱- درج شماره ۱۴۰۰۱۹۲۷۲۷۸ در بخش مشخصات مالک مندرج در محل شماره یا شناسه ملی در کلیه اسناد ماخوذه اراضی ملی و دولتی (انفالی)، (بدین لحاظ با صدور اسناد عرصه های تثبیت شده از هر گونه بهره گیری از سایر شماره های غیر معمول جلوگیری خواهد شد).

۲- بدیهی است درج عنوان دولت جمهوری اسلامی ایران با نمایندگی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری در کلیه اسناد تک برگی و در بخش مشخصات مالک ضروری خواهد بود.

مسعود منصور

معاون حفاظت وامور اراضی

رونوشت:

جناب آقای جواد جهانبخشی مسئول مکاتبات راه دور ارسال به استانها

جناب آقای اکرم توفیق مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی
 جناب آقای منوچهر سرداری مدیر کل دفتر استعدادیابی و بهره برداری منابع طبیعی
 جناب سید عباس میرحسینی مسئول هماهنگی و پیگیری معاونت درج در بخشنامه ها

شماره: ۹۴/۶۹۹۵۶

تاریخ: ۱۳۹۴/۴/۳۱

پیوست: ندارد

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان ...

با سلام و احترام

به استحضار می رساند:

نظر به اینکه درج شناسه یکتا جهت اراضی ملی و انفالی در اسناد مالکیت کاداستری ضروری بوده و برابر پیگیریهای به عمل آمده از اداره کل ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری و با بهره گیری از سامانه اختصاص شناسه ملی به اشخاص حقوقی (برابر نامه پیوست) اقدام به اختصاص کد شناسه ملی به شماره (۱۴۰۰۱۹۲۷۲۷۸) گردیده است، لذا خواهشمند است دستور فرمایید نسبت به درج شناسه مورد نظر در اسناد مالکیت محدوده اراضی ملی به مالکیت دولت و با نمایندگی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، پیگیری لازم به عمل آید.

تفقدی

معاون اداره کل امور املاک دولتی

رونوشت:

دفتر محترم ممیزی و حدنگاری اراضی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور عطف به نامه شماره ۹۴/۵۱/۱۰۳۶۰ مورخ ۹۴/۴/۲۱، جهت استحضار

شماره: ۹۴/۵۱/۱۴۰۵۰

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۳۱

پیوست: ندارد

مدیران کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها

موضوع: عدم پرداخت هزینه های دادرسی و کارشناسی

سلام علیکم

احتراما، با توجه به پیگیریهای مکرر ادارات کل در خصوص پرداخت هزینه های دادرسی و کارشناسی پرونده های مرتبط با دعاوی حقوقی، همانگونه که مستحضرید به

دلیل اینکه در موافقتنامه طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات به شماره ۴۰۱۵۳۰۰۱ ردیف اعتباری یا عملیات اجرایی برای امر مذکور پیش بینی نشده است. لذا پرداخت اینگونه هزینه‌ها از محل اعتبارات این طرح امکان پذیر نمی باشد.

اکرم توفیق

مدیر کل دفتر ممیزی و حدنگاری اراضی

رونوشت

جناب آقای جواد جهانبخشی مسوول مکاتبات راه دور

جناب آقای سیدعباس میرحسینی کارشناس مسئول تملک و اخذ اسناد اراضی ملی و دولتی درج در بخشنامه‌های

کلی

جناب آقای کامبیز کامرانی مسوول طرح و برنامه ریزی حوزه معاونت

جناب آقای مسعود منصور معاون حفاظت و امور اراضی برای استحضار